Clasicii
Literaturii Universale
Coperta colecţiei de *Vasile Socoliuc*
Thomas Hardy
THE WOODLANDERS
Penguin Books
Toate drepturile asupra acestei versiuni sunt rezervate Editurii Univers
Thomas Hardy
PĂDURENII
În româneşte
de
ELENA OPREA FRĂŢILĂ
Şi
EMILIA VASILIU
Bucureşti, 1981
Editura Univers

CĂLĂTORUL CARE, mânat de nostalgie, va străbate vechiul drum de diligenţă, acum părăsit, ce coboară în linie dreaptă de la Bristol spre ţărmul de miazăzi al Angliei, va ajunge în ultima parte a călătoriei sale în apropierea unor zone întinse de păduri, întrerupte de livezi de meri. Aici, umbra aruncată de pomii fructiferi sau de arborii pentru cherestea ale căror ramuri mai joase se boltesc deasupra drumului, ca şi cum s-ar sprijini pe văzduhul fără consistenţă, face ca gardurile vii ce mărginesc drumul să pară zdrenţuite. La extremitatea văii Blackmoor, într-un loc unde panta abruptă a dealului High-Stoy se zăreşte de la o depărtare de două sau trei mile, covorul de frunze este atât de gros toamna, încât ascunde complet calea. Locul este izolat şi, când se lasă umbrele serii, în amintirea drumeţului reapar numeroşii vizitii veseli, acum dispăruţi, care au străbătut acest drum, precum şi amintirea tălpilor bătătorite care l-au călcat şi a lacrimilor care l-au udat.

Înfăţişarea unei şosele părăsite exprimă într-o mai mare măsură singurătatea decât văile şi dealurile obişnuite, şi prevesteşte o linişte mormântală mai adâncă decât aceea a poienilor şi a lacurilor. Aceasta se explică, probabil, prin contrastul dintre ceea ce este şi ceea ce ar putea fi. A trece, de exemplu, din locul de la marginea plantaţiei în drumul vecin şi a te opri în pustietatea lui pentru o clipă, înseamnă a face doar un singur pas de la simpla absenţă a unei tovărăşii omeneşti la supliciul singurătăţii.

În acest loc, într-o seară mohorâtă de sfârşit de iarnă, după un pârleaz din apropiere, stătea un bărbat care intrase astfel indirect în scenă; pentru moment, fu cuprins de sentimentul de a fi dintr-odată mai singur decât înainte de a fi intrat pe şosea.

Aruncând o privire asupra îmbrăcăminţii sale destul de pretenţioase, se vedea că nu era un om de la ţară. Deşi peisajul era de o frumuseţe sumbră şi în adierea vântului părea că se aude o muzică, iar vechiul drum de vamă păstrase parcă amprenta lungii procesiuni a diligenţelor care trecuseră pe acolo, din expresia omului se vedea că era încurcat, ca şi cum rătăcise drumul.

Privi într-o parte şi în alta, împungând maşinal pământul cu bastonul.

La început nu apăru nicio fiinţă care ar fi putut să-l lămurească

aşa cum dorea şi părea puţin probabil ca în acea seară să mai apară vreuna. Dar curând se auzi un zgomot slab de roţi ce înaintau greoi şi ropotul sacadat al copitelor unui cal; pe linia orizontului, între cer şi plantaţie, începu să se zărească o căruţă cu coviltir, trasă de un singur cal.

Vehiculul era plin aproape pe jumătate cu călători, în majoritate femei. Când se apropie, bărbatul x ridică bastonul şi femeia care mâna calul trase de hăţuri.

— De o jumătate de oră încerc, doamnă Dollery, să găsesc un drum scurt spre Little Hintock, spuse el. Deşi am fost de câteva ori cu treburi la Great Hintock şi la conacul de acolo, la doamna aceea arătoasă, totuşi când e vorba de acest sătuc nu mă descurc. Puteţi, oare, să mă ajutaţi?

Femeia îl asigură că poate, deoarece călătorea spre Abbot's Cernel şi căruţa ei trecea pe lângă acel cătun, care se afla la capătul cărării ce se ramifica din drumul pe unde mergea ea.

— Într-adevăr, continuă doamna Dollery, este un sat atât de mic, încât un orăşean ca dumneata, care nu cunoaşte locul, ar trebui să-l caute cu luminarea până să-l găsească. N-aş locui acolo nici dacă m-ar plăti! Pe când la Abbot's Cernel simţi că trăieşti.

Bărbatul se urcă şi se aşeză lângă ea cu picioarele atârnându-i în afară, aşa încât, din când în când, îi erau atinse de coada calului.

Pentru cei care o cunoşteau bine, această căruţă era mai degrabă o parte integrantă a şoselei şi nu un obiect străin ei. Bătrânul cal, al cărui păr era aspru şi de culoarea buruienilor sălbatice, avea coapsele, spatele şi picioarele deformate de hamuri şi de corvoadă încă de când era mânz, pentru că bătuse acest drum aproape zilnic timp de douăzeci de1 ani; şi dacă ar exista dreptate pentru toţi, păstrându-se proporţia, ar fi trebuit acum să pască iarbă într-o câmpie, în loc să tragă din greu aici. Nici măcar nu era mânat cum trebuie; hamurile fiind prea scurte, alunecau, anapoda, într-o parte. Calul cunoştea până şi cel mai mic dâmb de pe tot parcursul celor zece mile dintre Abbot's Cernel, spre care mergea, şi Sherton – oraşul târg – tot atât de exact ca un topograf care l-ar fi măsurat cu un instrument.

Vehiculul avea un coviltir negru, pătrat, care se clătina la mişcarea roţilor, iar într-un loc, deasupra capului căruţaşului, se afla un cârlig de care erau prinse câteodată hăţurile, formând cu grea bănui

calului o curbură. Undeva pe osie atârna un lanţ desfăcut care zornăia când căruţa mergea. Doamna Dollery trebuind să sară mereu din căruţă pentru serviciile călătorilor săi, purta, mai ales pe vreme de vânt, jambiere scurte, ascunse sub pelerină; şi în loc de bonetă avea o pălărie de fetru legată pe sub bărbie cu o batistă, ca să-i apere urechile care o dureau destul de des. La spate, coviltirul avea o fereastră de sticlă pe care doamna Dollery o curăţa cu batista în fiecare zi de târg înainte de a porni. Uitându-se în urmă, călătorul putea să vadă, prin interiorul căruţei, o bucată pătrată din acelaşi cer şi peisaj pe care-l vedea afară, stânjenit doar de profilul călătorilor aşezaţi pe bănci şi care din cauza hurducăturilor se aplecau înainte, dând din cap, buzele lor mişcându-se într-o discuţie animată, de o nepăsare plină de veselie, fără să-şi dea seama că, atitudinile lor şi trăsăturile feţelor se dezvăluiau clar privirii celui din afară.

Această oră de întoarcere acasă de la târg era veselă, pentru călători, dacă nu poate chiar cea mai veselă din săptămână. Ghemuiţi sub coviltir, oamenii puteau să uite de supărările lumii de afară, să treacă în revistă şi să discute întâmplările zilei, zâmbind mulţumiţi.

Pasagerii din spate formau un grup al lor şi, în timp ce noul venit vorbea cu proprietara căruţei, aceştia se angajară într-o discuţie confidenţială despre el, discuţie pe care zgomotul căruţei o ascundea însă atât urechilor lui cât şi celor ale doamnei Dollery.

— Este bărbierul Percomb – cel care are o femeie de ceară în vitrină, spuse cineva. Ce afaceri îl pot aduce aici la această oră, că doar nu e un bărbier ambulant, ci un maestru care şi-a dat jos firma pentru că „nu este distins" să ai firmă.

Bărbierul, deşi salutase şi vorbise amabil, nu părea dispus să satisfacă curiozitatea pe care o stârnise; şi fluxul continuu de impresii, care animase interiorul căruţei înainte de venirea lui, fu brusc întrerupt.

Astfel porniră mai departe, iar dealul High-Stoy din faţa lor se făcuse parcă mai mare. În cele din urmă, putură fi deslușite în amurg, cam la o: jumătate de milă, grădini şi livezi aşezate într-o depresiune, părând decupate din pădure cu foarfecile. Din acest loc retras se ridicau într-o liniște tainică coloane înalte de fum, pe care ochiul imaginaţiei le putea urmări până la locul de unde ieşeau din vetrele liniştite, deasupra cărora atârnau şunci şi hălci de slănină. Era unul din acele locuri retrase dincolo de porţile lumii unde, de obicei, poate fi

întâlnită mai multă meditaţie decât acţiune şi mai multă apatie decât meditaţie; locuri unde raţionamentul se bazează pe premise limitate şi ajunge la concluzii pline de fantezie; dar unde, în realitate, se petrec din timp în timp drame de o grandoare şi o perfecţiune cu adevărat sofocliene, datorită unor pasiuni puternice şi înlănţuirii existenţelor din acest colţ de lume. Era Little Hintock pe care îl căuta maestrul bărbier.

Apropierea nopţii estompa treptat fumul coşurilor, dar aşezările înconjurate de păduri mai puteau fi deslușite după cele câteva lumini slabe care licăreau oarecum inutil printre ramurile desfrunzite, unde se cuibăreau păsările cântătoare ce nu mai puteau îi zărite decât ca nişte ghemotoace de pene.

La capătul cărării care ducea la cătun, bărbierul coborî, iar căruţa doamnei Dollery îşi continuă drumul spre localitatea principală, a cărei înfăţişare, în comparaţie cu aşezarea mai mică, cea dispreţuită ca o dovadă limpede a neîmplinirilor de pe lume, nu se arăta, pe măsură ce te apropiai de ea, cu nimic mai răsărită.

— Acolo unde vă duceţi, locuieşte un doctor tânăr, învăţat şi foarte deştept – dar nu pentru că prin părţile acelea ar exista cineva care trebuie îngrijit. Se spune despre el că e înfrăţit cu diavolul.

Remarca fusese aruncată bărbierului, la plecare, de către una dintre femei, ca o ultimă încercare de a-l face astfel să vorbească.

Dar el nu răspunse şi, fără a mai întârzia, se avântă către văgăuna întunecoasă şi păşi cu precauţie peste frunzele moarte care aproape că îngropau drumul, sau mai bine-zis uliţa cătunului. Deoarece foarte puţini localnici treceau pe aici după ce se întuneca, majoritatea locuitorilor din Little Hintock considerau că perdelele de la ferestre nu erau necesare; şi datorită acestui fapt, vizitatorul îşi făcea de lucru oprindu-se în faţa fiecărei case la care ajungea, cu un interes care arăta că se străduia să ghicească după locatarii şi lucrurile pe care le zărea înăuntru, care e locuinţa unei anumite persoane.

Îl interesau numai casele mai mici; fuseseră complet ocolite cele două-trei case ale căror proporţii, vechime şi dependinţe întortocheate arătau că, în ciuda neglijării lor, fuseseră într-un trecut îndepărtat locuite, dacă nu cumva mai erau încă, de oameni cu o anumită poziţie socială. Mirosul de mere, susurul cidrului ce fermenta şi care ajungea la el din curţile altor locuinţe arătând ocupaţia actuală a unora dintre ocuitori – se împleteau cu mirosul frunzelor moarte, în e scompunere,

peste care călca.

Jumătate din locuinţe fură trecute în revistă fără niciun rezultat. Următoarea casă în faţa căreia se afla un copac înalt, era deosebit de luminoasă; strălucirea pâlpâitoare din interiorul ei se strecura prin coş şi fumul care ieşea forma o ceaţă incandescentă. Interiorul, aşa cum se vedea prin fereastră, îl făcu să se apropie, parcă uşurat că găsise ce căuta, şi începu să privească. Clădirea era destul de mare pentru o casă ţărănească şi uşa care dădea direct în camera de zi era întredeschisă, astfel încât o fâşie de lumină cădea în întunericul de afară. Din când în când, un fluture de noapte, sleit de anotimpul trecut, se repezea pentru un moment în razele de lumină care se revărsau, ca să dispară din nou în noapte.

II

ÎN CAMERA din care răzbea acea strălucire vie, zări o fată aşezată pe un scaun de răchită, lucrând de zor la lumina focului mare de lemne. Cu un cosor într-o mină şi cu o mănuşă de piele, mult prea mare pentru ea, în cealaltă, confecţiona cu mare iuţeală nuiele din cele folosite de meşterii care fac acoperişuri de stuf. Pentru această treabă purta un şorţ de piele, şi el destul de lăbărţat. În partea stângă era o legătură de crengi de alun drepte şi netede – materia primă pentru lucru; în dreapta se afla o grămadă de surcele şi capete cu care întreţinea focul, iar în faţă un maldăr de nuiele prelucrate. Pentru a le confecţiona, lua fiecare nuia, o cerceta atent de la un capăt la altul, o potrivea în lungime, o împărţea în patru şi ascuţea cu îndemânare fiecare din aceste sferturi, făcându-i un vârf triunghiular care semăna foarte bine cu cel al unei baionete.

Lângă ea, pentru cazul că ar fi avut nevoie de mai multă lumină, era aşezat un sfeşnic de alamă pe o măsuţă rotundă, construită, în mod curios, dintr-un vechi scăunel de dulgher, cu o scândură de brad bătută în cuie deasupra, suprafaţa albă a acesteia contrastând ciudat cu stejarul negru, sculptat, al părţii de dedes ¡bt. Poziţia socială, din trecut, a familiei era în mod hotărât trădată de prezenţa acestui obiect, aşa după cum cea a unui nobil sau a unui cavaler ar fi fost trădată de coifurile sau de scuturile sale. Fusese obiceiul ca fiecare sătean cu stare, al cărui drept de proprietate era înscris în registrul de ia tribunal – sau, în orice caz, era mai sigur decât dreptul unui simplu ţăran – să păstreze două scăunele de acest fel, pe care să-i fie aşezat coşciugul atunci când va muri; dar, cu vremea, obiceiul s-a mai pierdut şi aceste

scaune se foloseau în mod frecvent în scopul arătat.

Tânăra puse cosorul jos pentru un moment şi examină palma mâinii drepte, care nu era înmănuşată, dar nu arăta bătătorită şi aspră. Palma era roşie şi băşicată ca şi cum actuala ei ocupaţie era încă destul de proaspătă pentru ca mâna să nu se fi obişnuit cu acest fel de muncă. Aşa cum se întâmplă cu atâtea mâini drepte, care sunt destinate muncii manuale, în forma ei nu exista nimic special menit să confirme convenţia fiziologică după care treapta socială căreia îi aparţii ar fi indicată în primul rând de forma mâinii. Nimic altceva decât zarul destinului hotărâse ca fata să fie nevoită să mânuiască această unealtă; degetele care ţineau minerul greu de frasin ar fi putut să mânuiască condeiul sau să mângâie strunele unei viori dacă ar fi fost puse să facă această treabă la timpul potrivit.

Obrazul ei rotund avea acea expresie care apare de obicei datorită unui mod de viaţă solitar. Atunci când privirile mulţimii lovesc continuu, ca valurile, un obraz, ele par să slăbească ceva din mobilitatea lui; dar în apa liniştită a singurătăţii, fiecare emoţie şi sentiment se dezvăluie în toată splendoarea, putând fi interpretate la fel de uşor ca şi un cuvânt tipărit de către cineva care îl descoperă întâmplător. Nu avea mai mult de nouăsprezece sau douăzeci de ani, dar nevoia de a se gândi la existenţă, încă de la o vârstă atât de fragedă, forţase trăsăturile în schimbare ale feţei ei de copil, imprimându-le o maturizare prea timpurie. Astfel că la ea nu putea fi vorba de frumuseţe, în afară de un singur lucru deosebit: părul.

Abundenţa lui îl făcea aproape imposibil de stăpânit; culoarea, aşa cum se vedea la lumina focului, părea castanie; dar la o privire mai atentă, sau la lumina zilei, s-ar fi dovedit că nuanţa sa adevărată era un arămiu de o rară frumuseţe.

Ochii noului venit se opriseră asupra acestui dar minunat pe care Timpul îl făcuse victimei sale, ce se afla acum în faţa noastră; degetele mâinii lui drepte se jucau maşinal cu un obiect care ieşea din buzunarul jiletcii: mânerele unei perechi de foarfeci al căror luciu oglindea lumina care venea din casă. În mintea acestui spectator, scena realizată de copila tăietoare de nuiele alcătuia un tablou pur impresionist, în care numai părul, focarul atenţiei, se desprindea cu intensitate şi claritate, în timp ce faţa, umerii, mâinile şi figura erau doar o masă de detalii estompate, lipsite de importanţă, pierdute în ceaţă şi obscuritate.

Fără să mai ezite, omul bătu la uşă şi intră. Auzind scârţâitul ghetelor pe podeaua acoperită cu nisip, tânăra se întoarse şi exclamă:

— O, domnule Percomb, cum m-aţi speriat! – şi pentru o clipă se schimbă la faţă.

— Ar trebui să închizi uşa. Atunci ai auzi când intră cineva, răspunse el.

— Nu pot, replică ea. Coşul scoate atâta fum! Domnule Percomb, arătaţi atât de nefiresc în afara prăvăliei dumneavoastră de peruci; parcă aţi fi un canar pe un gard de spini. Dar, desigur, că nu aţi venit aici numai pentru mine – ca să…

— Ba da, ca să-mi dai răspunsul în legătură cu asta. Îi atinse părul cu bastonul şi fata tresări. Eşti de acord? continuă el. Trebuie să ştiu imediat, deoarece doamna pleacă în curând şi confecţionarea perucii îmi ia timp.

— Nu mă zoriţi, mă supără. Speram că nu v-aţi mai gândit la părul meu. Nu pot să mă despart de el – asta e!

— Ascultă, Marty, spuse celălalt aşezându-se pe măsuţa joasă. Cât câştigi făcând aceste beţe?

— Mai încet – tata e sus; e treaz şi nu ştie că lucrez în locul lui.

— Bine, răspunde-mi, vorbi omul mai în şoaptă. Cât câştigi?

— Optsprezece pence pentru o mie de bucăţi, răspunse ea în silă.

— Pentru cine le faci?

— Pentru domnul Melbury, negustorul de cherestea care locuieşte mai jos de noi.

— Şi câte poţi confecţiona într-o zi?

— Într-o zi şi o jumătate de noapte trei legături – asta înseamnă o mie cinci sute de bucăţi.

— Doi şilingi şi trei pence. Musafirul tăcu. Ascultă, continuă el, tonul trădându-i socotelile pe care şi le făcuse în legătură cu suma probabilă, necesară pentru a depăşi veniturile ei actuale şi a-i satisface dorinţa de a deveni o femeie atrăgătoare. Iată un galben – unul de aur, aproape nou. îl ţinea între arătător şi degetul mare. Acesta valorează cât câştigi tu într-o săptămână şi jumătate cu munca pentru

omul acela grosolan; şi va fi al tău dacă mă laşi să-ţi tai doar din părul care îţi prisoseşte.

Pieptul fetei se săltă uşor.

— De ce nu poate doamna să ceară acest lucru altei fete care nu ţine prea mult la părul ei – şi nu mie? întrebă ea.

— De ce – simplu, pentru că părul tău are exact nuanţa părului ei şi aceasta este o nuanţă pe care nu o poţi potrivi prin vopsea. Doar nu ai de gând să mă refuzi acum, când am bătut în acest scop tot drumul de la Sherton?

— Eu vă spun că nu-l vând – nici dumneavoastră şi nici altcuiva.

— Ascultă, şi se apropie mai mult de ea. Doamna este foarte bogată şi nu va face mofturi pentru câţiva şilingi; aşa că decât să mă întorc cu mâna goală, voi mai spori suma pe propria mea răspundere şi în loc de un galben am să-ţi dau doi.

— Nu, nu, nu! strigă ea, începând să fie foarte agitată. Mă ispitiţi. Vă purtaţi ca diavolul cu Faust, cel din fascicolele pe care le-am citit. Dar nu vreau banii dumneavoastră şi nu voi consimţi. De ce-aţi venit? V-am spus şi atunci când m-aţi chemat în prăvălia dumneavoastră şi când aţi stăruit atât de mult, că nu am de gând să-mi vând părul!

— Ascultă, Marty, doamna care îl vrea ţine neapărat să-l aibă. Şi, între noi fie vorba, ai face mai bine să i-l dai. Dacă nu o faci, va fi rău de tine.

— Va fi rău de mine? Dar cine este?

Peruchierul tăcu, aşa că fata repetă întrebarea.

— Nu am voie să-ţi spun. Şi cum va pleca în curând în străinătate, nu are absolut nicio importanţă cine este.

— Şi vrea să plece cu… părul meu?

El dădu din cap.

Fata îl privi gânditoare.

— Acum, domnule Percomb, spuse ea, ştiu despre cine e vorba. Este doamna Charmond de la conac!

— Asta e o taină a mea. Totuşi, dacă o să fii de acord să-mi dai părul, îţi voi spune, în mod confidenţial, cine e.

— Se înţelege că nu am să vi-l dau dacă nu-mi spuneţi adevărul. Este doamna Charmond?

Bărbatul coborî vocea.

—Ei bine, ea este. Zilele trecute ai stat în faţa doamnei Charmond la biserică şi a observat cât de exact se potriveşte părul tău cu nuanţa părului ei. De atunci tânjeşte după el pentru a-l adăuga, când are nevoie, la părul ei şi, în cele din urmă, s-a decis să-l obţină de la tine. Şi pentru că nu-l va purta până ce nu va pleca în străinătate, este sigură că nimeni nu o să ştie de acest lucru. Sunt împuternicit să-l iau de la tine, urmând apoi să i-l aranjez. Nu aş fi făcut atâtea mile pentru un client mai puţin important. Acum ia aminte – îţi închipui ce valoare ar mai avea afacerea mea, dacă ar afla că i-am divulgat numele; îţi dai cuvântul de onoare, Marty, că nu vei spune nimic care mi-ar putea face vreun rău?

— Nu vreau să mai vorbesc despre ea, spuse Marty cu răceală. Dar părul este al meu şi am de gând să mi-l păstrez.

—Nu este cinstit din partea ta, după tot ce ţi-am spus, zise iritat emisarul. Vezi, Marty, deoarece trăieşti în acelaşi sat şi locuieşti într-una din casele acestei doamne, iar tatăl tău este bolnav şi nu ţi-ar conveni să vă alunge din casă, ar fi bine să o obligi, oarecum. Ţi-o spun, ca prieten. Dar nu te silesc să te hotărăşti în această seară. Cred că vei veni mâine la târg şi poate treci şi pe la mine. Dacă mă gândesc, ai să te hotărăşti, ştiu bine acest lucru.

— Nu mai am nimic de spus, replică fata.

Interlocutorul înţelese din atitudinea lui Marty că era de prisos să mai insiste.

—Cum te ştiu o fată de încredere – continuă el – voi pune aceşti galbeni aici, sus, în chip de podoabă, să poţi să-i vezi cât sunt de frumoşi. Adu mâine marfa sau înapoiază galbenii. Introduse monedele în rama unei oglinzi de pe o consolă mică. Sper că vei aduce marfa –

pentru binele tău şi al meu. După părerea mea, cred că ar fi putut s-o găsească şi în altă parte; dar dacă asta este toana ei, trebuie satisfăcută, pe cât posibil. Dacă îl tunzi singură, fii atentă ca toate şuviţele să fie tăiate în acelaşi sens. Şi îi arătă cum trebuia făcut.

— Dar nu o voi face, replică ea cu indiferenţă. Ţin prea mult la înfăţişarea mea ca s-o stric. Vrea buclele mele ca să-şi găsească un alt iubit; şi dacă ce se vorbeşte e adevărat, doamna Charmond a zdrobit inimile multor bărbaţi cu suflet nobil.

— Dumnezeule, Marty, este extraordinar cum ghiceşti lucrurile, spuse bărbierul. Am aflat de la cei ce ştiu că are în vedere pe cineva – nu de pe aici. Totuşi, gândeşte-te la ce te-am rugat.

— Nu-l va cuceri prin mine.

Percomb se retrăsese spre uşă; se întoarse, propti bastonul de o măsuţă şi o privi drept în faţă.

— Marty South, spuse el cu o apăsare voită în glas, ai şi tu un iubit şi de aceea nu vrei să-ţi dai părul.

Pe obrajii fetei apăru ceva mai mult decât o simplă îmbujorare care e suficientă pentru a accentua frumuseţea; îşi trase mănuşa de piele galbenă pe o mână, luă cosorul în cealaltă şi se aşternu cu îndârjire pe lucru fără să mai întoarcă faţa spre el. Bărbierul se uită un moment la chipul ei, se apropie de uşă şi, aruncându-i o ultimă privire, plecă.

Marty îşi mai continuă munca vreo câteva minute, apoi deodată, lăsând jos unealta, sări în picioare şi se duse în fundul camerei unde deschise o uşă ce ascundea o scară cu treptele atât de frecate, încât nervurile lemnului erau aproape roase de atâta curăţat. Ajunsă sus, se apropie încet de dormitor şi, fără să intre, întrebă:

— Tată, ai nevoie de ceva?

O voce stinsă dinăuntru răspunse negativ, adăugând:

— Până mâine m-aş face bine dacă n-ar fi copacul 1

— Iar copacul – tot timpul copacul! O, tată, nu-ţi mai face griji din pricina asta. Ştii că nu-ţi poate face niciun rău.

— Cu cine vorbeai jos?

—Cu cineva din Sherton – nimic care să te îngrijoreze, spuse liniştitor. Tată, continuă ea, ar putea doamna Charmond să ne scoată din casă dacă ar vrea?

—Să ne scoată din casă? Nu. Nimeni nu ne va putea scoate din casă până când sărmanul meu suflet nu-mi va părăsi trupul. Este o proprietate pe durata vieţii, ca şi a lui Giles Winterborne. Doar când voi muri casa va fi a ei – dar până

atunci nu. Ultimele cuvinte în legătură cu acest subiect fură rostite destul de ferm. Apoi glasul îi deveni slab, tânguitor: Şi copacul ăsta mă va doborî – copacul acela va aduce, în curând, moartea mea.

—Prostii, ştii bine. Cum ar putea să fie aşa?

Se abţinu să mai spună ceva şi coborî din nou la parter.

—Slavă cerului! îşi spuse Marty, atunci pot să păstrez ceea ce-mi aparţine.

III

LUMINILE DIN SAT se stinseră una după alta, până când în întuneric rămaseră doar două. Una din ele venea de la o locuinţă de pe deal – cea a tânărului doctor care „avea legături cu diavolul" şi despre care, mai târziu, urmează să mai spunem câte ceva; cealaltă lumină venea de la fereastra lui Marty South. Aici însă, lumina dispăru pentru că atunci când ceasul bătu ora zece, Marty se ridică şi trase o perdea dintr-un material gros. Era necesar ca uşa să rămână deschisă şi aici, ca şi în alte case, din cauza fumului de la sobă; dar pentru a înlătura orice posibilitate ca vreo fâşie de lumină să răzbată prin crăpătură, Marty atârnă şi acolo o pânză. Era una din acele fiinţe care, dacă trebuie să muncească mai din greu decât vecinii, preferă să ţină acest lucru, pe cât era posibil, în taină; cât despre zgomotele uşoare care răzbeau dinăuntru, provenind de la despicarea nuielelor, niciun drumeţ nu şi-ar fi dat seama că aici, spre deosebire de alte case, gospodarul nu dormea.

Ceasul bătu unsprezece, douăsprezece, unu; grămada de nuiele se făcuse mai mare, iar mormanul de aşchii şi de capete era şi mai voluminos. Chiar şi după ce lumina de pe deal fusese stinsă, Marty încă mai lucra. Când temperatura nopţii scăzu într-atât încât i se făcu frig, deschise o umbrelă mare, albastră, ca să se ferească de curentul ce venea de la uşă. Cei doi galbeni din rama oglinzii o priveau în faţă sugerându-i o pereche de ochi bolnavi care o pândeau, aşteptând parcă un moment potrivit. Ori de câte ori ofta, obosită, îşi ridica privirea spre ei dar şi-o ferea imediat, mângâindu-şi o clipă cosiţele, ca să se convingă că încă erau în siguranţă. Când ceasul bătu trei se ridică şi legă ultimele nuiele pe care le rândui într-o legătură asemănătoare celor sprijinite de perete.

Se înfăşură cu o broboadă lungă de lână roşie şi deschise uşa. În prag, noaptea în toată plinătatea ei o întâmpină, ca şi cum s-ar fi aflat

pe marginea unei prăpăstii fără fund, sau a așa-numitei „Antemundane Ginnung" în care credeau strămoșii ei teutoni. Acest lucru se întâmpla pentru că ochii nu i se dezobișnuiseră de lumină și afară nu era aprinsă nicio lampă sau vreun felinar care să facă mai ușoară trecerea de la lumina orbitoare la întuneric. Un vânt ușor îi aduse în urechi, din pădurea vecină, trosnetul a două ramuri încărcate, care se frecau una de alta până la jupuire – și alte tânguiri ale copacilor, împreună cu țipătul strident al cucuvelelor și fâlfâitul unui porumbel sălbatic, neîndemânatic, care nu putea să-și țină echilibrul pe craca unde se cuibărise pentru noapte.

Dar pupilele ochilor ei de fată tânără se măriră în curând și putu să vadă destul de bine. Luând câte o legătură de nuiele sub fiecare braț și călăuzită de șirul dințat al vârfurilor copacilor îndreptate spre cer, înaintă pe potecă vreo sută de metri sau mai mult, până ce ajunse la un șopron lung, deschis, căptușit cu frunzele moarte care zăceau pretutindeni. Noaptea, această stranie întruchipare care între patru pereți predispune la meditații sumbre și îndoieli, dar care sub cerul liber alungă astfel de neliniști ca fiind prea neînsemnate pentru gândire, îi dădu lui Marty South o stare de spirit mai puțin tulburată și mai vioaie. Puse nuielele jos în șopron și se întoarse să mai aducă;

merse tot așa, încolo și încoace, până când tot stocul făcut fu depozitat aici.

Această clădire era adăpostul căruțelor celui mai însemnat om de afaceri din împrejurimi, domnul George Melbury, negustorul de cherestea, de articole din scoarță de copac și de arbuști pentru care tatăl lui Marty confecționa asemenea produse cu bucata. Șopronul era una din multele dependințe răzlețe care înconjurau locuința lui, o clădire mare și greoaie, ale cărei coșuri imense se deslușeau chiar și pe întunericul acesta. Cele patru care enorme de sub șopron fuseseră construite după vechiul stil, ulterior modificat, laturile lor fiind ieșite în afară și curbate la bază, având la capete o formă asemănătoare cu navele de război din bătălia de la Trafalgar; și în ciuda coviltirelor venerabile, aceste care prezentau într-adevăr o linie de construcție neobișnuit de armonioasă. Unul din ele era încărcat cu iesle pentru oi, altul cu garduri de nuiele, al treilea cu prăjini de frasin și al patrulea, lângă care Marty pusese legăturile de nuiele pentru acoperiș, era pe jumătate plin cu altele asemănătoare.

Se opri un moment cu acel sentiment de ușurare, al împlinirii,

care urmează la sfârşitul unei munci ce a necesitat mult efort, când auzi de cealaltă parte a gardului o voce de femeie strigând îngrijorată: „George!”

Imediat chemarea fu repetată şi urmată de „Intră în casă! Ce faci acolo?”

Adăpostul pentru căruţe se învecina cu grădina şi, înainte ca Marty să se fi mişcat din loc, văzu intrând pe poarta din spate a grădinii o femeie în vârstă, care proteja cu mina flacăra unei lumînări a cărei lumină arunca o umbră ca un spin pe faţa lui Marty. Razele de lumină căzură apoi pe faţa unui bărbat cu hainele aruncate neglijent pe el şi care se ivi înaintea celei care vorbea. Era slab, uşor adus de spate, şi avea o gură mică, expresivă şi obrazul proaspăt bărbierit; mergea pe alee cu ochii plecaţi în pământ. Marty South recunoscu în aceştia doi pe patronul Melbury şi pe soţia sa. Era a doua doamnă Melbury; prima murise la scurt timp după naşterea singurului copil al negustorului de cherestea.

— N-are rost să stau în pat! spuse el de îndată ce femeia ajunse la locul unde Melbury se plimba agitat. Nu pot să dorm. Mă gândesc.

— La ce?

El nu răspunse.

— La doamna de la conac?

— Nu.

— La datoriile de la percepţie?

— Nu. Deşi aş prefera să nu le am.

— La stafiile celor doi fraţi?

El scutură din cap.

— Doar n-o fi vorba din nou despre Grace?

— Ba da. Despre ea e vorba.

Grace era singura lui fiică.

— De ce îţi tot faci griji din cauza ei?

— În primul rând pentru că nu ştiu ce să cred despre faptul că nu-mi răspunde la scrisoare. Probabil că e bolnavă.

— Nu, nu. Lucrurile apar aşa de sumbre numai în timpul nopţii.

— În al doilea rând, pentru că nu am pus niciun ban de-o parte ca să o feresc de sărăcie, dacă afacerile mele vor merge prost.

— Afacerile nu merg prost. În afară de asta e sigur că se va mărita bine.

— Te înşeli. Asta este a treia mea grijă. Am în minte, după cum te-am lăsat să înţelegi de atâtea ori, un anume plan în legătură cu ea şi, urmând acest plan, nu se va mărita bine.

— De ce nu? întrebă soţia.

— Pentru că planul este să se mărite cu o anumită persoană, cu Giles Winterborne, şi el este sărac.

— Păi, va fi bine. Dragostea va compensa lipsa de bani. El iubeşte chiar şi pământul pe unde calcă ea.

(Marty South tresări dar nu se putu desprinde de acolo.)

— Da, răspunse negustorul de cherestea. Asta o ştiu şi eu. Nu-i va lipsi iubirea. Dar pentru că am educat-o atât de bine – şi vreme îndelungată – Grace este mai presus de nivelul fetelor de aici şi ar însemna să o distrugi dând-o unui bărbat cu o poziţie ca a lui.

— Atunci de ce o faci? întrebă ea.

— Păi, după cum o să înţelegi, ca să mă conformez promisiunii solemne pe care am făcut-o… M-am angajat pentru că i-am făcut tatălui lui un mare rău; de atunci m-a apăsat conştiinţa până când, văzând că Giles o place, mi-a venit în gând acest plan de compensaţie.

— I-ai făcut un rău tatălui lui Giles? întrebă doamna Melbury.

— Da, un rău cumplit, răspunse soţul. Ţi-am mai vorbit despre acest lucru.

— Nu te mai gândi la asta, îl îndemnă ea. Vino înăuntru.

— Nu, nu; aerul îmi limpezeşte mintea. Nu rămân mult.

Tăcu un timp; apoi îi reaminti că prima lui soţie, mama fiicei sale, a fost promisă mai întâi tatălui lui Giles Winterborne care o iubea sincer, până când el, Melbury, i-a câştigat inima printr-un şiretlic, întrucât o voia pentru el. Continuă să-i povestească, spunând că din această cauză fericirea celuilalt fusese distrusă; că deşi s-a căsătorit cu mama lui Giles, din punct de vedere sentimental pentru el nu a fost decât o afacere încheiată pe jumătate. Marty auzise mai de mult despre asta. Melbury adăugă că după aceea a fost foarte nefericit pentru fapta lui; dar odată cu trecerea timpului, copiii crescând mari şi părând să fie

ataşaţi unul de celălalt, el a hotărât să facă tot ce poate ca să îndrepte greşeala, lăsând-o pe fiica lui să se mărite cu acest tânăr; şi nu numai atât, dar se străduise să-i şi dea cea mai bună educaţie pe care i-o putea oferi, pentru ca astfel să facă darul cât mai preţios cu putinţă.

— Şi încă mai am de gând să fac acest lucru, continuă Melbury.

— Atunci fă-l, zise ea.

— Dar toate aceste chestiuni mă necăjesc, replică Melbury, că eu simt că îmi sacrific fiica pentru păcatul meu; mă gândesc la ea şi vin adesea aici să mă uit la urma asta. Acum am venit să mă uit încă o dată.

Luă luminarea din mâna ei, o îndreptă spre pământ şi dădu la o parte o dală de piatră pe care o aşezase pe aleea din grădină.

— Este urma lăsată de pantofii ei când a alergat pe aici cu o zi înainte de plecare – cu luni înainte. Am acoperit-o când a plecat; şi când vin să mă uit aici, mă întreb din nou, de ce trebuie ca fata să fie sacrificată unui om sărac?

— Nu e niciun fel de sacrificiu, răspunse femeia. El o iubeşte şi este un om cinstit şi cumsecade. Dacă Grace îl încurajează, ce poţi să doreşti mai mult?

— Nu doresc nimic precis. Dar există o mulţime de posibilităţi. Am auzit că doamna Charmond caută o domnişoară cultivată care să o însoţească în străinătate – o domnişoară de companie sau cam aşa ceva. Ar accepta-o de îndată pe Grace.

— Totul este nesigur. Mai bine să te legi de ceea ce este sigur.

— Adevărat, adevărat, spuse Melbury, şi sper că aşa va fi cel mai bine. Da, o să-i căsătoresc imediat ce voi putea, ca să sfârşesc odată totul. Continuă să privească urmele şi adăugă: Dar dacă Grace moare şi nu va mai călca niciodată pe această cărare?

— Îţi va scrie în curând, fii sigur de asta. Haide, nu e bine să stai aici şi să coci asemenea gânduri negre.

Se învoi să plece de acolo dar nu putea să nu se gândească.

— Chiar dacă scrie sau nu, tot o voi aduce în câteva zile. Şi, rostind aceste cuvinte, acoperi urma pantofilor şi o luă spre casă înaintea soţiei sale.

Melbury era poate un om nefericit pentru că îl apăsa acel sentiment care-l făcea să iasă noaptea şi să privească urma paşilor fiicei sale. Natura, în mersul ei, nu se sinchiseşte de astfel de sentimente; iar când vârsta înaintează face ca inimile celor care nu sunt foarte oţeliţi la necazuri să fie şi mai expuse furtunii, ei sunt sortiţi să sufere întocmai ca micile rostopasee lovite, după bunul plac, de ploaie şi de furtună.

În centrul atenţiei lui Marty era însă propria ei situaţie şi nu cea a domnului Melbury, şi tocmai din această cauză o izbiseră cele auzite în timp ce se retrăgea încet.

— Aşa deci, acesta este secretul! Mă gândeam oarecum la asta. Deci Giles Winterborne nu e de mine!

O luă înapoi spre casă. Galbenii se uitau la ea din oglindă, aşa cum îi lăsase. Cu un aer preocupat şi cu lacrimi în ochi luă nişte foarfeci şi începu să taie, fără milă, buclele lungi, aranjându-le cu vârfurile numai într-o singură direcţie, aşa cum îi indicase frizerul. Pe scândura de brad a mesei albită de atâta frecat, buclele se întindeau ca nişte ierburi lungi şi unduioase peste albia spălată de apele unui râu.

Din milă faţă de ea însăşi nu se mai întoarse spre mica oglindă, ştiind că înfăţişarea groaznică care s-ar fi reflectat în ea, i-ar fi sfâşiat inima; se temea de ea cum se temuse şi zeiţa din legendă văzându-se în oglinda eleşteului, după ce Loke cel răutăcios îi răpise buclele. Îşi văzu în continuare de treabă, împachetă părul, legă pachetul, după care scoase cenuşa din vatră şi, înainte de a se culca, aranjă un semnal de alarmă alcătuit dintr-o luminare şi o piatră legată de o bucată de sfoară.

Dar în noaptea aceea, asemenea semnal nu era necesar. Perpelindu-se până la cinci dimineaţa, Marty auzi vrăbiile coborând din cuiburile de pe acoperişul de stuf de deasupra tavanului înclinat; se ridică şi ea din pat şi coborî.

Era încă întuneric dar începu să umple prin casă cu acele mişcări şi gesturi automate care indică, la gospodine, începerea unei noi zile de muncă. Şi astfel preocupată, auzi uruitul căruţelor domnului Melbury, semn că şi acolo truda zilei începuse.

Un braţ de nuiele aruncate peste tăciunii care nu se stinseseră încă, făcură să se aprindă o flacără luminoasă, iar broboada ei, acum redusă ca dimensiune, căpătă brusc contururi prin umbră. În clipa aceea se auziră nişte paşi apropiindu-se de uşă.

— S-au sculat oamenii? întrebă o voce pe care o cunoştea bine.

— Da, domnule Winterborne, răspunse Marty aruncând pe cap o bonetă care ascundea complet recentele ravagii ale foarfecelor. Intră!

Uşa fu dată de perete şi, păşind pe rogojină, intră un bărbat nu prea tânăr pentru a fi amorez şi nici destul de matur pentru a fi un om de afaceri – dar întrunind, într-o oarecare măsură, ambele atribute. Avea o anumită rezervă în priviri şi o reţinere în vorbă. În mină ducea un felinar cu găuri, care atârna de un tambur cu lanţ şi, când se bălăbănea, proiecta forme groteşti pe partea mai umbrită a pereţilor şi a tavanului.

Îi spuse că, în drum, trecuse pe la ea să o informeze că dacă tatăl ei nu se simţea bine, nu-i pretindeau să respecte contractul. Domnul Melbury îi mai acordă o săptămână şi vor porni la drum cu o încărcătură mai mică.

— Sunt terminate, spuse Marty, şi aşezate în şopronul căruţelor.

— Terminate? repetă el. Atunci înseamnă că tatăl tău nu a fost prea bolnav şi a putut lucra?

Marty răspunse evaziv şi adăugă:

— Vino şi o să-ţi arăt unde sunt.

Ieşiră şi porniră împreună, umbrele aruncate de găurile din partea de sus a felinarului, ridicându-se în ceaţa de deasupra capetelor lor, apăreau atât de uriaşe încât păreau că ating cerul boltit ca un cort. Nu aveau să-şi spună nimic, aşa că nu vorbiră. Era puţin probabil să existe ceva mai izolat şi mai reţinut decât vieţile acestor doi oameni care mergeau alături la acea oră din zi când umbrele cenuşii, cele concrete şi cele imaginare, sunt atât de pământii. Şi totuşi, vieţile lor solitare nu alcătuiau tablouri detaşate ci ţineau de tiparul pe care-l ţesea marele gherghef de fapte omeneşti, în ambele emisfere, de la Marea Albă la Capul Horn.

Ajunseră la şopron şi ea îi arătă nuielele. Winterborne le privi în tăcere; apoi se uită la ea.

— Ştii, Marty, cred… spuse el şi clătină din cap.

— Ce?

— Că tu ai lucrat astea!

— Nu spune nimănui, te rog, domnule Winterborne,

stărui ea în loc de răspuns. Pentru că mi-e teamă că domnul Melbury ar putea să refuze lucrul dacă ar afla că e făcut de mine.

— Dar cum ai putut să înveţi să le lucrezi? Asta e o meserie!

— Meserie! repetă ea. M-aş prinde să o învăţ în două ore.

— O, nu, nu ai putea, domnişoară Marty.

Winterborne lăsă jos felinarul şi examină nuieluşele frumos tăiate care zăceau acolo.

— Marty, spuse el cu admiraţie reţinută, tatăl tău, cu cei patruzeci de ani de practică, nu a tăiat niciodată vergile mai bine decât tine. Sunt prea bune ca să fie folosite doar la acoperişurile de stuf ale caselor; sunt destul de bune pentru ornamente de mobilă. Dar n-am să spun nimănui. Să-ţi văd mâinile – bietele tale mâini!

Deşi destul de amabil, tonul lui era grav; şi pentru că ea părea că n-are chef să-i arate mâinile, îi luă una şi o examină, ca şi cum ar fi fost propria-i mână. Degetele îi erau băşicate.

— Cu timpul vor deveni mai rezistente, spuse ea. Căci dacă tata va continua să fie bolnav, va trebui să-i fac eu munca. Acum să te ajut să le aşezi în căruţă.

Fără să spună nimic, Winterborjie puse iar felinarul jos, o săltă pe Marty, ca pe un copil dar, tocmai când era gata să se aplece să ia legăturile, o dădu la o parte şi începu să încarce.

— Mai bine lasă-mă pe mine să fac treaba asta, spuse el. Pentru că în curând oamenii vor fi aici. Dar asta-i bună!

— Ce s-a întâmplat, Marty, cu capul tău? Dumnezeule, s-a micşorat de tot – seamănă cu un măr înfipt într-un stâlp de poartă.

Marty simţi un fior în inimă şi nu putu să vorbească. În cele urmă, cu ochii în pământ, reuşi să îngâne ceva.

— M-am urâţit şi sunt oribilă – iată ce-am făcut!

— Nu, nu, răspunse el. Ţi-ai tăiat doar părul, acum văd.

— Atunci de ce a trebuit să vorbeşti despre mere şi despre stâlpi de poartă?

— Lasă-mă să văd! Şi făcu o mişcare ca să-i scoată boneta.

Dar Marty o rupse la fugă prin penumbra zorilor care începuseră să se ivească. Nu încercă să o urmeze. Când ajunse la uşa

casei, Marty se opri pe scări şi se uită îndărăt. Oamenii domnului Melbury sosiseră şi încărcau nuielele; de la distanţa la care se afla ea, felinarele lor ceţoase păreau să aibă în jur cercuri palide ca nişte ochi osteniţi de atâta privit. Câteva clipe îi urmări cum înhamă caii, apoi intră în casă.

DIMINEAŢA ÎNCEPEA acum să se contureze mai clar în atmosferă şi, dintr-odată – se ivi chipul înceţoşat al unei zile de iarnă, fără soare, ca un prunc născut mort. Pădurenii de pretutindeni începuseră să se agite încă de pe acum, făcând din această lună a anului, a obscurităţii absolute, o perioadă mai puţin mohorâtă. Cu o oră înainte ca măcar o singură pasăre să-şi fi scos capul de sub aripă, douăzeci de lumini se aprinseseră în tot atâtea încăperi, douăzeci de obloane se deschiseseră şi douăzeci de perechi de ochi se îndreptaseră spre cer, ca să cerceteze vremea pentru ziua respectivă.

Bufniţele care prinseseră şoareci prin acareturi, iepurii care roseseră buruienile din grădini şi hermelinele care supseseră sângele iepurilor, văzând că vecinii lor, oamenii, începuseră să se mişte, se retrăgeau discret în ascunzişurile lor de unde nu aveau să se mai lase văzute şi auzite până la căderea nopţii.

Lumina zilei scotea la iveală întreaga gospodărie a domnului Melbury, ale cărei şoproane pentru căruţe formau o construcţie periferică. Gospodăria se întindea pe trei laturi ale unei curţi pătrate şi era formată din tot felul de clădiri, cea mai mare şi centrală fiind locuinţa. A patra latură a curţii o alcătuia drumul public.

Locuinţa avea un aspect onorabil, era spaţioasă, aproape impunătoare; înfăţişarea ei precum şi faptul că prin jur mai existau ruinele altor asemenea clădiri, dovedeau că Little Hintock avusese, cândva, o mai mare importanţă decât acum. Casa nu avea o vechime vizibilă, dar avea o „vârstă destul de înaintată”; era mai veche decât o noutate învechită dar nu destul de veche ca să fie menţionată în documente; roasă de vreme dar nu îmbătrânită; jumătatea care, evident, aparţinea perioadei georgiene timpurii, te predispunea la meditaţie, chiar mai puternic decât monumentele mult mai impunătoare ale trecutului, care vorbesc din sferele îndepărtate şi nebuloase ale Evului Mediu. Chipurile, veşmintele, pasiunile, recunoştinţa şi răzbunările stră-străbunicilor şi străbunicilor care priviseră de la aceste ferestre dreptunghiulare şi care stătuseră sub acel prag arcuit – toate acestea ar putea fi ghicite şi simţite după

înfăţişările caselor simple şi obişnuite de astăzi. Era o casă în care ecourile vechilor poveşti ciudate se făceau încă auzite, dacă ştiai să le asculţi, deoarece nu erau tăcute ca ecourile din castele şi mănăstiri.

Grădina din faţă rămăsese în mare măsură aşa cum fusese întotdeauna, cu acelaşi portic şi aceeaşi intrare. Dar uşa principală a casei se deschidea în curtea pătrată dinspre drum, unde mai înainte fusese intrarea obişnuită a căruţelor, deşi acum partea din mijloc a acestei curţi era folosită pentru depozitarea cherestelei, a vreascurilor, a gardurilor de nuiele şi a altor produse din lemn. Curtea era despărţită de alee printr-un zid acoperit cu licheni, în care se aflau două porţi flancate de piloni în vârful cărora se găsea câte o bilă rotundă, albă.

Construcţia din stânga curţii era lungă şi acum slujea drept atelier pentru tăiatul lemnelor, a bârnelor şi căpriorilor, pentru confecţionarea nuielelor şi, în general, a produselor din subarbuşti. În faţa clădirii se aflau şoproanele pentru căruţe unde Marty îşi depusese nuielele.

După plecarea bruscă a fetei, Winterborne rămăsese aici să supravegheze dacă încărcarea se făcea cum trebuie. Legătura lui Winterborne cu familia Melbury se realiza pe mai multe planuri. În afară de relaţia sentimentală care se ivise ca urmare a faptului că tatăl său o iubise pe prima doamnă Melbury, mătuşa lui Winterborne se căsătorise şi plecase de pe aceste meleaguri cu fratele negustorului de cherestea, cu mulţi ani în urmă. O alianţă suficientă ca să-l pună pe Winterborne, deşi mai sărac, pe picior de egalitate socială cu familia Melbury. Ca şi în multe alte sate, tot atât de izolate ca acesta, căsătoriile între rude erau de o frecvenţă habsburgică şi cu greu găseai în Little Hintock două case care să nu fie înrudite prin vreo legătură matrimonială.

Pentru acest motiv, între Melbury şi Winterborne exista un curios spirit de cooperare, o asociere bazată pe un cod nescris, în virtutea căruia fiecare acţiona faţă de celălalt în felul care i se părea cinstit, pe baza unui principiu de concesii reciproce. Melbury, cu negoţul său de cherestea şi de produse de subarbuşti, considera că munca sa era mai grea iarna şi primăvara. Winterborne se ocupa de comerţul cu mere şi cidru, iar solicitările cărăuşiei şi ale altor munci erau mai mari în fiecare toamnă. De aceea, când începeau să cadă merele, Melbury îi împrumuta caii, căruţele şi, în oarecare măsură,

oamenii; în schimb, el îşi oferea ajutorul în cel mai aglomerat anotimp, cel de tăiere a lemnelor, ca acum.

Înainte de a părăsi şopronul, un băiat din casă veni să-l roage să mai rămână până va sosi domnul Melbury. După care Winterborne traversă spre magazia de nuiele, unde câţiva muncitori cu ziua erau deja la muncă, doi dintre ei fiind sezonieri din Stagfoot Lane, care îşi făceau apariţia, de obicei, când frunzele începeau să cadă, iar la sfârşitul iernii dispăreau pe nesimţite până la sezonul următor.

În Little Hintock lemnul de foc era singurul lucru care se găsea din abundenţă; flacăra unui foc din capete de nuiele, rivalizând cu lumina zilei, făcea ca magazia să pară mai veselă la lumina ei. În penumbra acoperişului se puteau vedea, bălăbănindu-se, crengi decolorate de iederă care se târâseră printre ţigle şi bâjbâiau în zadar ca să-şi găsească un sprijin, frunzele lor fiind chircite, bolnave, din lipsă de soare; altele se împingeau cu asemenea forţă în streşini ca şi cum ar fi vrut să ridice plăcile fixate acolo.

În afară de muncitorii sezonieri, mai erau de faţă John Upjohn, angajatul permanent al lui Melbury; un vecin care lucra dogărie; bătrânul Timothy Tangs, cel mai cu experienţă tăietor de lemne, şi tânărul Timothy Tangs, cu mai puţină experienţă, care munceau în pădure, pe întinderea ce aparţinea domnului Melbury; fermierul Cawtree care ţinea cazanele de cidru şi Robert Creedle, un bătrân care lucra pentru Winterborne iar acum stătea acolo şi îşi încălzea mâinile. Aceştia doi din urmă, deşi nu aveau nicio treabă anume, fuseseră atraşi acolo de flacăra roşiatică a focului. Niciunul dintre ei nu-ţi atrăgea atenţia, în afară, poate, de Creedle. Pentru a-i face o descriere completă ar fi fost nevoie să se scrie un raport militar, deoarece Creedle purta pe sub salopetă o haină soldăţească, zdrenţuită, care apucase zile grele şi al cărei guler ieşea pe deasupra celui de la salopetă; de asemenea, ar fi trebuit întocmit un inventar de vânătoare pentru a consemna cizmele înalte pe care le găsise din întâmplare; şi jurnale de bord şi de naufragiu ar fi fost necesare pentru că briceagul lui îi fusese dăruit de un marinar ce înfruntase multe furtuni. Dar Creedle purta cu el, în drumurile sale neînsemnate, aceste mărturii tăcute de război, de sport şi de aventură, fără să se gândească la nimic în legătură cu ele sau cu istoria lor.

Aşa numita prelucrare a subarbuştilor fiind o îndeletnicire pe care inteligenţa secundară a mâinilor şi a braţelor o putea desfăşura

fără atenţia suverană a capului, permitea minţii celor care o făceau să se îndepărteze considerabil de obiectele din faţa lor; de aceea poveştile, cronicile şi diferitele genealogii ale istoriilor de familie erau reconstituite acolo în mod exhaustiv.

Winterborne, văzând că Melbury nu sosise, se trase din faţa uşii; şi conversaţia, întreruptă de prezenţa sa de o clipă, începu din nou, ajungând la urechile sale ca un acompaniament la picăturile ce se prelingeau din ramurile plantaţiei din jur.

Subiectul discutat era unul foarte cunoscut şi frecvent – persoana doamnei Charmond, proprietara poienilor şi a pădurilor dimprejur.

— Cumnatul meu mi-a spus – şi nu am niciun motiv să mă îndoiesc de asta – începu Creedle, că stătea la masă îmbrăcată într-un capot fără mâneci. „O, femeie stricată!" şi-a spus el când a văzut-o prima oară – „bine că mergi la slujbele de duminică şi îngenunchezi, ca şi cum genunchii ţi-ar fi unşi chiar cu mirul Domnului şi-ţi spui rugăciunea pe nerăsuflate, aşa cum îşi numără banii un om de afaceri; şi totuşi poţi să mănânci despuiată, ca o destrăbălată!" Nu vă pot spune dacă acum persoana s-a mai îndreptat; dar nu-mi pasă cine-i omul, aşa se purta pe când locuia acolo cumnatul meu.

— A făcut-o pe când trăia soţul ei?

— Asta nu ştiu – dar nu-mi vine să cred, ţinând seama de firea lui. Ah...! Aici Creedle îşi exterioriză sentimentele provocate de amintirile triste, aplecându-şi capul într-o parte şi lăcrimând. Omul acela! „Nici dacă îngerii din cer coboară pe pământ, Creedle, spunea el, nu vei mai face o zi de muncă în plus pentru mine!" Da – lua numele îngerului înaripat în deşert, ca pe al tău sau al meni Ei, acum trebuie să duc acasă aceste nuiele şi mâine, slavă Domnului, o să am grijă să le folosesc.

Tocmai atunci intră în scenă o bătrână. Era servitoarea domnului Melbury, care îşi petrecea o bună parte din timp traversând curtea între casă şi şopron unde venise şi acum să ia lemne. Faţa ei putea să ia două înfăţişări – una blândă şi maleabilă pe care o arbora în casă; şi una din linii şi unghiuri împietrite pe care o afişa când se adresa oamenilor de afară.

— Ah, Grammer Oliver, spuse John Upjohn, îmi merge la inimă când văd o femeie bătrână ca dumneata atât de energică şi de activă, ţinând seama mai ales că, după cincizeci de ani, un an face cât doi. Dar în dimineaţa asta până la şapte şi douăzeci, după ceasul meu, fumul încă nu ieşise pe horn; şi asta înseamnă târziu, Grammer Oliver.

— Dacă ai fi un om de o înălţime normală, John, aş putea lua în consideraţie cuvintele tale pline de subînţeles şi batjocură. Dar zău, o femeie n-ar putea să se simtă jignită chiar dacă un pipernicit ca tine ar vărsa foc şi pucioasă peste ea. Aici, adăugă ea întinzând către unul din muncitori o nuia pe care se bălăbănea un caltaboş crud – aici este ceva pentru micul dejun, iar dacă vreţi ceai, trebuie să-l luaţi dinăuntru.

— Domnul Melbury întârzie în dimineaţa asta, spuse şeful tăietorilor de lemne.

— Da. Azi zorile au fost mohorâte, urmă Grammer Oliver. Când am deschis uşa, chiar aşa târziu cum era, nu se puteau deosebi oamenii săraci de gentilomi şi nici John de un obiect de mărime normală. Şi nu cred deloc că stăpânul a dormit bine azi-noapte. Era neliniştit din cauza fetei lui; şi ştiu ce înseamnă asta pentru că am încercat-o pe pielea mea.

După ce bătrână plecă, Creedle spuse:

— O să-şi mănânce ficaţii dacă n-o să primească mai repede veşti de la fiica lui. Păi, învăţătura e mai bună decât gospodăria sau lucratul pământului. Dar ca să ţii o fată la şcoală până se face mare – şi a crescut mai înaltă decât mama ei – asta pune la ambiţie chiar providenţa.

— Nu mi se pare că a trecut prea mult de când era o fetiţă care se juca, spuse tânărul Timothy Tangs.

— Îmi amintesc de mama ei, interveni dogarul. Era slăbuţă şi delicată; dacă-ţi atingea mina simţeai parcă o adiere de vânt. A fost vaccinată contra vărsatului şi a făcut un vărsat de toată frumuseţea pe când îmi terminam ucenicia – şi ce lungă ucenicie a fost. Mi-am servit acel stăpân şase ani şi trei sute paisprezece zile.

Dogarul pronunţă cifra zilelor mai apăsat, ca şi cum considera că numărul lor conta mai mult decât cel al anilor.

— într-o vreme, tatăl dumneavoastră, domnul

Winterborne, era în vorbă cu ea, spuse bătrânul Timothy Tangs; dar domnul Melbury i-a suflat-o. Era o copilă şi dacă el s-ar fi purtat urât cu ea, ar fi plâns cu şiroaie de lacrimi. Ori de câte ori ea şi soţul ei, în plimbările lor, ajungeau la vreo băltoacă, dumnealui o ridica şi o trecea dincolo, ca pe o păpuşă, ca să nu se murdărească niciun pic. Şi dacă domnul Melbury îşi ţine fiica atât de mult timp la internat, asta o s-o facă la fel de delicată cum a fost şi mama ei. Dar iată-l că vine.

Cu puţin înainte, Winterborne îl văzuse pe Melbury traversând curtea dinspre uşa casei. În mină ţinea o scrisoare deschisă şi venea direct spre el. Tristeţea din noaptea trecută îi dispăruse complet.

— Tocmai mă hotărâsem, Giles, să merg să văd de ce Grace nici nu vine nici nu scrie, când iată că am primit o scrisoare de la ea. „Dragul meu tată, îmi scrie, sosesc acasă mâine (adică azi) şi m-am gândit că nu merită să vă scriu cu mult înainte”… Ticăloasa mică – şi n-a scris! Giles, cum tu tot te duci azi la târgul de la Sherton cu merii tăi, ce-ar fi să te întâlneşti cu mine şi cu Grace acolo şi să venim acasă împreună?

Făcu această propunere cu o vădită veselie; nu mai era acelaşi om ca în clipele întunecate din zori. Chiar şi la cei mai ursuzi oameni tendinţa de a se lăsa înveseliţi e mai puternică decât aceea de a se lăsa doborâţi; iar apăsarea sufletească, în mod obişnuit, o resimt mai puternic decât oceanul de griji în care au fost aruncaţi.

Winterborne, deşi nu demonstrativ, răspunse la această propunere cu promptitudine. Nu încape nicio îndoială că motivele pentru care Marty îşi tăiase părul fuseseră destul de serioase, dacă privirile acestui bărbat o determinaseră să nu-şi vândă atâta timp cosiţele. Cât despre invitaţia negustorului de cherestea, aceasta nu urmărea decât planul lui de a uni prin căsătorie pe fiica sa cu Winterborne. Îşi considera hotărârea ca o datorie şi era gata să o ducă până la capăt.

Însoţit de Winterborne, Melbury se întoarse spre uşa magaziei de nuiele, când paşii săi fură auziţi de oameni, aşa cum s-a arătat mai înainte.

— Ei, John, ei, Robert, spuse el, dând din cap când intră. E o dimineaţă rece şi ceţoasă.

— Aşa-i, domnule! răspunse energic Creedle, care nefiind încă în stare să-şi adune suficientă forţă ca să plece şi să înceapă lucrul, simţea nevoia să o exprime măcar prin vorbe. Nu-mi pasă cine-i omul care-o spune, dar este cea mai rece dimineaţă din această toamnă.

— Te-am auzit mirându-te de ce îmi ţin aşa de mult fata la internat, vorbi domnul Melbury ridicându-şi ochii de pe scrisoarea pe care o recitea lângă foc şi întorcându-se brusc după cum îi era în obicei. Ei? se adresă el cu o viclenie voită. Ştii doar că aşa ai întrebat. Cu toate că lucrul ăsta mă priveşte pe mine şi pe nimeni altul, o să vă spun. Când eram copil, un alt băiat – fiul pastorului – şi alţii pe lângă el, m-au întrebat: „Cine pe cine a târât şi în jurul căror ziduri?" Şi eu am răspuns: „Sam Barret şi-a târât soţia bolnavă pe un scaun cu rotile în jurul turnului atunci când ea a vrut să fie dusă la biserică". Au râs de mine atâta, încât am plecat acasă unde n-am putut să dorm de ruşine, şi am plâns aşa de tare în noaptea aceea, că perna mi s-a udat de lacrimi; şi atunci mi-am spus: „Pot să râdă de mine pentru neştiinţa mea şi cu toate că asta a fost greşeala tatălui meu şi nu a mea, trebuie să o suport. Dar de copiii mei, dacă voi avea, nu vor râde niciodată. Mai bine mor de foame!" Şi, slavă Domnului, am putut s-o ţin la şcoală, cu aproape o sută de lire pe an; iar cunoştinţele ei sunt atât de înalte, încât a rămas acolo ca învăţătoare pentru un timp. Să mai râdă ei şi acum, dacă pot; nici chiar doamna Charmond nu este mai bine instruită decât fata mea, Grace.

În felul cum vorbise era ceva între indiferenţă orgolioasă şi emoţie umilă, şi celorlalţi le fu greu să răspundă. În ce măsură îl interesa discuţia pe Winterborne, nu o arăta în cuvinte; stătea lângă foc şi asculta, scormonind mecanic tăciunii cu o nuia.

— Eşti gata, deci, Giles? continuă Melbury, trezindu-l din visare. Ei, care erau ultimele noutăţi, ieri, la Shottsford, domnule Cawtree?

— Oh, păi Shottsford tot Shottsford rămâne – acolo nu poţi să-ţi hrăneşti burdihanul dacă nu ai bani; şi nu poţi să afli nimic acolo, decât dacă... Dar cum spune proverbul: „Du-te în străinătate ca să afli noutăţi de acasă". Se pare că

noul nostru vecin, doctorul acela tânăr pe care nu știu cum îl cheamă, este un domn ciudat, misterios, studios; și există motive temeinice pentru a se presupune că și-a vândut sufletul diavolului.

— Lăsați-l în plata Domnului, murmură negustorul de cherestea, fără să fie impresionat de cele auzite, dar acestea, prin asociație de idei, îi aduseră aminte de alte lucruri: „Trebuia să mă întâlnesc cu un domn chiar în dimineața asta, dar mi-am propus să mă duc la Sherton Abbas după fată".

— Nu voi lăuda știința de carte a doctorului până nu știu ce fel de târg a încheiat, spuse șeful tăietorilor de lemne.

— Ceea ce vă spun eu este numai ce-am auzit de la o bătrână, urmă Cawtree. Dar se pare că doctorul voia niște cărți despre o anumită „magie neagră" și pentru ca oamenii de aici să nu afle nimic despre ele, le-a comandat direct la Londra și nu de la librarul din Sherton. Pachetul a fost livrat, din greșeală, la locuința pastorului, și cum acesta nu era acasă, soția lui l-a deschis și au apucat-o istericalele când le-a răsfoit „gândindu-se că soțul ei a devenit păgân și că asta va însemna un dezastru pentru copii. Dar când pastorul s-a reîntors acasă, s-a dovedit că nici el nu știa mai mult despre cărți decât soția lui; până la urmă au descoperit că erau cărțile doctorului, așa că a scris pe pachet „Atenție" și i l-a trimis prin paracliser.

— Trebuie să fie un tânăr ciudat, cugetă dogarul.

— Probabil, încuviință Timothy Tangs.

— Prostii, spuse domnul Melbury, este doar un gentilom îndrăgostit de știință, de filosofie, de poezie și, de fapt, de tot felul de cunoștințe; fiind singur aici, își petrece timpul făcând din toate astea o îndeletnicire preferată.

— Păi, vorbi bătrânul Timothy, în legătură cu doctorii se întâmplă un lucru ciudat și anume, cu cât sunt mai răi, cu atât sunt mai pricepuți. Vreau să spun că dacă auzi așa ceva despre unul din ăștia, e aproape sigur că poate să te vindece ca nimeni altul.

— Adevărat, zise Cawtree energic. Dinspre partea mea, îmi voi păstra obiceiul să mă duc la bătrânul Jones imediat ce simt ceva aici, înăuntru. Ultima doctorie pe care mi-a dat-o nu avea

niciun gust.

Domnul Melbury, după cum se cuvenea pentru un om bine informat, nu luă în seamă aceste poveşti, mai ales că era şi preocupat de întâlnirea de afaceri de care îşi amintise. Se plimba în sus şi în jos, uitându-se în podea – un obicei de-al său atunci când era nehotărât. Acea înţepenire a braţului, a şoldului şi a încheieturii genunchiului, care devenea evidentă în timp ce umbla, era urmarea neîndoielnică a diferitelor luxaţii şi a eforturilor care i se ceruseră pentru manipularea copacilor şi a cherestelei încă de când fusese tânăr, pentru că era un om care se ridicase prin proprii mijloace şi care muncise din greu. Cunoştea cauza fiecăreia dintre aceste dureri; cea din umărul stâng îl apucase în timp ce căra, neajutat de nimeni, un copac cu coroana retezată, de la Tutcombe Bottom acasă; cea de la un picior fusese cauzată de prăbuşirea unui ulm în timp ce-l tăia; iar la celălalt picior i se trăgea de la ridicarea unui trunchi de copac. În multe dimineţi, după ce fusese epuizat de aceste eforturi muşchiulare peste măsură de mari, se sculase din pat în putere, ca de obicei; şi, încrezător în forţa recuperabilă a tinereţii, repetase efortul. Dar timpul înşelător ascunsese efectele negative atunci când s-ar fi putut feri de ele, pentru ca acestea să-l chinuie mai mult acum, când nu se mai putea apăra. În anii de declin, asemenea eforturi acumulate se dezvăluiau sub formă de reumatism, înţepături şi dureri, Melbury recunoscând în fiecare din ele câte o faptă pe care s-ar fi1

abţinut, cu înţelepciune, să o mai repete, dacă i-ar fi cunoscut din timp consecinţele.

Când Grammer Oliver îl chemă să ia micul dejun, el se duse la bucătărie, unde familia mânca de obicei iarna, pentru a scuti din treburile casnice; aşezându-se lângă foc, privi mult timp la umbrele aruncate de vătrai şi de cleşte pe colţul căminului văruit – una galbenă în dreptul ferestrei şi alta albastră în dreptul focului, semănând cu o pereche de dansatori.

— Nu prea ştiu ce să fac astăzi, îi spuse soţiei sale, în cele din urmă. Mi-am adus aminte că am promis să mă întâlnesc la ora douăsprezece cu administratorul doamnei Charmond la Round Wood, şi totuşi aş vrea să o întâmpin şi pe Grace.

---

1 — PS.dnrer.il

— De ce nu-l laşi pe Giles să o aducă singur? Asta îi va apropia mai repede.

— Aş putea să-l las – dar eu m-am dus s-o iau întotdeauna, cu orice preţ; şi poate că o să fie dezamăgită dacă nu mă vede.

— Poate că tu ai să fii dezamăgit, dar ea nu cred că va fi dacă îl trimiţi pe Giles, spuse sec doamna Melbury.

— Foarte bine – am să-l trimit pe el.

Melbury se lăsa adesea convins de calmul cuvintelor soţiei sale, atunci când discuţia înverşunată n-ar fi avut niciun efect. Această a doua doamnă Melbury, care fusese doica fetei lui, după moartea mamei, era o femeie calmă. Micuţa Grace se apropiase de ea cu multă afecţiune; în cele din urmă, Melbury, de teamă ca nu cumva singura femeie care ţinea la copil să se lase ispitită să-l părăsească, o convinse pe blinda Lucy să se căsătorească cu el. Înţelegerea – deşi nu era mult mai mult de atât – dăduse rezultate destul de satisfăcătoare; lui Grace îi mersese bine, iar Melbury nu se căise.

Se întoarse în magazie unde îl găsi pe Giles chiar la intrare, şi îi explică schimbarea planului său.

— Cum Grace nu va sosi înainte de ora cinci, îţi poţi termina foarte bine treaba la timp ca s-o primeşti, spuse Melbury. Şareta verde este potrivită pentru ea; vei merge şi tu mai repede şi nu vei întârzia pe drum. Cuierele pot fi aduse cu una din căruţe.

Winterborne, neştiind nimic de intenţiile negustorului de cherestea de a îndrepta răul făcut, se gândi liniştit că aceasta este o ocazie bună. Dorind, chiar mai mult decât tatăl fetei, să lichideze afacerea cu merii de la piaţă mai înainte de sosirea lui Grace, se pregăti să pornească imediat.

Melbury se îngriji ca trăsura să fie curăţată cum se cuvine. Roţile şaretei, de exemplu, nu erau întotdeauna spălate în timpul iernii înaintea unei călătorii, drumurile pline de noroi făcând această muncă inutilă; dar azi ele fură spălate. Hamurile au fost şi ele lustruite şi când calul sur fu înhămat, iar Winterborne era pe locul lui gata să pornească, domnul Melbury se apropie şi mai trecu odată cu o perie peste copitele galbene ale calului.

— Vezi, Giles, spuse el în timp ce dădea cu peria, cum Grace vine de la o şcoală modernă, s-ar putea să fie izbită de

rusticitatea de acasă; iar aceste lucruri neînsemnate sunt tocmai cele care, dacă sunt neglijate, pot atrage atenţia unei femei sensibile. Noi, trăind aici izolaţi, nu observăm cum ne acoperă colbul, dar ea, venită direct dintr-un oraş mare, va observa totul.

— Va observa, desigur, repetă Giles.

— Şi dacă nu ţinem seama, ne va desconsidera.

— Nu o va face.

— Nu, sigur că nu, e numai o vorbă, aşa. E o fată prea bună pentru aşa ceva. Dar dacă ţinem seama de ceea ce ştie şi de ceea ce a văzut de când a plecat de lângă noi, e bine să fim atenţi. Păi, se împlineşte un an de când n-a mai fost în acest vechi cătun, pentru că în vară a fost plecată în străinătate; şi, în mod firesc, îi vom părea modeşti – numai la început... Am spus „numai la început".

Tonul domnului Melbury vădea o anumită voioşie în înţelesul dat acelei inferiorităţi pe care pretindea că o deplânge; oare această fiinţă rafinată şi desăvârşită nu era opera lui? Nu tot aşa stăteau lucrurile cu Giles; el avea îndoieli. Se uită la hainele lui cu nelinişte, dar nu spuse nimic.

Era obiceiul lui Giles ca în timpul sezonului de plantarea pomilor să ducă la târg o mostră de măr ca reclamă a meseriei lui. Aşa că legase unul deasupra şaretei; se urcă în faţă şi porni, ramurile mărului legănându-se la fiecare pas al calului. Melbury intră în casă. Înainte ca şareta să fi dispărut din faţa lui, domnul Melbury reapăru şi strigă:

— Hei, Giles, Giles, strigă gâfâind şi fugind după el cu un şal, poate că diseară e răcoare şi Grace va avea nevoie de ceva mai gros să-şi pună pe ea. Şi, Giles, adăugă el în timp ce tânărul pornea din nou calul, spune-i că aş fi venit şi eu, dar am o treabă specială cu agentul doamnei Charmond şi că acest lucru m-a împiedicat. Nu uita!

Îl urmări pe Winterborne până când dispăru pe sub crengile copacilor, unde pânzele de păianjen sclipeau în atmosfera limpede, lungindu-şi şi scurtându-şi strălucirea ca nişte ace elastice; văzu apoi cum zboară porumbeii, când Giles trecu pe lângă ei, şi îşi spuse pentru sine, cu un fel de tresărire care adesea făcea ca emoţia să se risipească singură: „Gata, sper că cei doi vor ajunge la o înţelegere şi închei şi povestea asta! E păcat să arunci o astfel de fată în braţele lui – mare păcat!... Şi totuşi asta-i datoria mea. O fac pentru tatăl lui".

V

WINTERBORNE SE GRĂBI pe drumul spre Sherton Abbas, fără prea mult elan, dar şi fără nelinişte. Dacă şi-ar fi analizat starea sufletească cu detaşare, aşa cum obişnuiesc astăzi s-o facă îndrăgostiţii, ar fi trebuit să se simtă mândru să constate la el o anume capacitate – aceea de a-şi stăpâni în împrejurări dificile nu numai judecata, dar şi emoţia. Dar el nu-şi dădea seama.

Ajuns la marginea unei poteci lungi şi netede care parcă luase ceva din spiritul multor călători de pe vremuri când, pentru majoritatea oamenilor, a călători însemna a merge pe jos, Giles văzu în faţa lui silueta îngrijită a unei tinere încălţată cu saboţi, mergând cu acea concentrare care înseamnă un anumit scop şi nu simplă plăcere. Foarte curând, ajunse destul de aproape ca să vadă că era Marty South. Poc, poc, poc, făceau saboţii, dar ea nu întoarse capul.

Totuşi îl văzuse şi se grăbi pentru a nu fi ajunsă din urmă de el; dar cum întâlnirea era inevitabilă, îşi adună toate puterile ca să îi înfrunte privirea cercetătoare, strângându-şi buzele pentru a-şi ascunde emoţia, şi adăugă un plus de fermitate în mersul ei.

— De ce porţi saboţi, Marty? Deşi cărările sunt pline de noroi, drumul pe la barieră e destul de uscat.

— îmi cruţă cizmele.

— Dar douăsprezece mile în saboţi! O să-ţi sucească picioarele. Haide, urcă şi vino cu mine.

Ezită puţin, apoi îşi scoase saboţii, scutură nisipul de pe ei lovindu-i de o roată şi se urcă în faţa mostrei de măr ce se legăna încoace şi încolo. Îşi aranjase în aşa fel boneta, care avea un bor mare cu volănaşe, încât lipsa părului lung nu-i strica prea mult înfăţişarea; totuşi Giles văzuse, desigur, că nu-l mai avea şi poate că ghicise motivul pentru care „se despărţise” de el, cu toate că prin acele locuri nu se mai auzise de astfel de vânzări.

Dar „podoaba” lui Marty era de fapt încă aproape de el – chiar la doi paşi. În coşul ei se afla un pachet învelit în hârtie cafenie şi în pachet buclele castanii pe care, din cauză că frizerul îi ceruse să păstreze secretul, nu îndrăznise să le încredinţeze altcuiva.

Giles o întrebă, cu oarecare ezitare, ce mai făcea tatăl ei. Îi răspunse că era mai bine, că într-o zi, două, îşi va putea relua munca; ar fi foarte bine dacă n-ar avea acea obsesie a lui – copacii care cad peste el.

— Presupun că ştii de ce nu mă interesez mai des de el, aşa cum ar trebui? întrebă Winterborne. Sau nu ştii?

— Cred că ştiu.

— Din cauza caselor?

Ea încuviinţă din cap.

— Da. Mă tem că s-ar putea naşte bănuiala că neliniştea mea se datorează acelor case pe care le-aş pierde prin moartea lui. Marty, sigur că sunt neliniştit din cauza caselor, din moment ce jumătate din venitul meu depinde de ele; totuşi mă interesează şi starea tatălui tău. Şi pare nedrept ca unele case să fie închiriate numai pe durata vieţii, situaţie care-mi creează sentimente confuze.

— După moartea tatii casele vor fi ale doamnei Charmond?

— Da, vor fi ale ei.

„Vor ţine tovărăşie părului meu", gândi Marty.

Şi astfel, tot vorbind, ajunseră în străvechiul oraş Sherton Abbas. Nu se învoi cu niciun chip să meargă cu el pe străzile oraşului.

— Acesta este dreptul altei femei, spuse ea cu o maliţiozitate şăgalnică, în timp ce-şi punea saboţii.

— Mă întreb la ce te gândeşti?

— Mulţumesc că m-ai luat în această frumoasă şaretă. La revedere.

Giles roşi puţin, clătină din cap şi plecă mai departe pe străzile oraşului; bisericile, mănăstirea şi celelalte clădiri medievale se profilau în acea dimineaţă strălucitoare şi senină cu precizia liniară a unor schiţe arhitectonice, de parcă viziunea şi visul meşterului care le concepuse trecuse prin secole ca o cometă, ajungând în această epocă ce nu ştia să le preţuiască. Giles observă înfăţişarea lor atât de grăitoare în această zi luminoasă, dar nu putu să şi-o explice. O luă spre curtea hanului.

Marty, urmând acelaşi drum, se duse imediat la frizerie. Percomb era neîntrecut în meseria lui în Sherton Abbas. Atelierul său era frecventat de mica nobilime de la ţară, ce fusese nevoită să caute adăpost în căsuţele acestui oraş venerabil, de clerul local şi de alte persoane; pentru unii dintre ei confecţionase peruci, pe când alţii îl „recompensaseră" pentru că îl neglijaseră în timpul vieţii, devenindu-i „clienţi" după moarte şi lăsându-l să le tundă cadavrele. Datorită acestor motive dăduse jos firma şi îşi luase titlul de „Peruchier al

aristocraţiei”.

Totuşi, acest gen de subzistenţă nu prea era suficient pentru asigurarea hranei copiilor săi. În spatele casei se afla o curte mică la care se ajungea dintr-o stradă dosnică şi în acea curte un magazin cu o firmă, magazin care se prezenta cu totul altfel decât cel decorativ de pe strada principală. Aici, sâmbăta seara de la şapte la zece, el încasa o mulţime de bani de la muncitorii agricoli care veneau cârduri, cârduri de la ţară. Şi astfel se descurca.

Marty, bineînţeles, că se duse la magazinul din faţă şi îi întinse pachetul fără niciun cuvânt.

— Mulţumesc, spuse bărbierul foarte bucuros. Nu prea îl mai aşteptam după cele ce ai spus aseară. Fata se întoarse şi în ochi îi licăriră lacrimi.

— Nu sufli nicio vorbă din ce ţi-am spus, şopti el. Dar îmi dau seama că pot avea încredere în tine.

Marty terminase cu această poveste chinuitoare şi ieşi nepăsătoare în stradă, ca să îndeplinească şi celelalte comisioane. Acestea îi ocupară timpul până la ora patru când se îndreptă, din nou, spre locul unde se desfăşura târgul. Era imposibil să-l evite pe Winterborne ori de câte ori trecea pe acolo, pentru că el stătea cu mostra lui de măr în mijlocul pieţii, aşa cum obişnuia întotdeauna în acest ane-timp al anului, iar ramurile se ridicau deasupra capetelor oamenilor, creând o imagine plăcută, de grădină cu pomi în centrul oraşului.

Când îl zări ultima dată, Winterborne stătea undeva mai la o parte şi ţinea copacul ca pe un steag, uitându-se în pământ în loc să caute să se remarce, aşa cum ar fi trebuit să facă. De fapt, nu era un vânzător prea dibaci nici de pomi şi nici de cidru, obiceiul lui de a-şi spune deschis părerea când vorbea, fiind defavorabil acestei ramuri a afacerilor sale.

În timp ce îl urmărea, Giles îşi îndreptă privirea în altă direcţie şi brusc faţa i se lumină, trădând surpriza unei recunoaşteri. Marty îi urmări privirea şi văzu cum venea spre el o tânără mlădioasă, în care o recunoscu pe cea care era domnişoara Grace Melbury, arătând însă acum strălucitoare şi rafinată, cu mult deasupra înfăţişării ei de mai înainte. Winterborne, ţintuit pe loc de mărul său, nu putea să meargă să o întâmpine; întinse, cu oarecare jenă, mâna liberă în care ţinea pălăria, în semn de salut, după ce o zări păşind în vârfurile picioarelor

prin noroi, spre mijlocul pieţii unde se afla el.

După câte îşi putea da seama Marty, Giles nu o aşteptase pe domnişoara Melbury atât de devreme. Într-adevăr, tatăl ei indicase ora cinci ca moment probabil al sosirii, motiv pentru care acea oră îi dominase toată ziua gândurile, ca o clădire impunătoare pe o întindere cenuşie. Şi acum, iat-o că sosise, nu ştia cum, şi astfel planul său de întâmpinare eşuă.

Faţa lui Giles se posomorî la gândul că fata trebuia să străbată acel drum şi deveni şi mai întunecată când îi văzu privirea stânjenită, poate pentru că se întâlnea cu el sub un măr înalt de aproape trei metri, în mijlocul pieţii. După ce îşi scoase mănuşile noi pe care le cumpărase pentru venirea acasă, Grace îi întinse o mână de un trandafiriu care era parcă gradat de la vârfurile degetelor până la palma albă; iar întâlnirea, cu copacul deasupra capetelor lor, constituia o scenă care nu era deloc obişnuită pe străzile acestui oraş.

Salutul din privirea şi de pe buzele ei era reţinut, ceea ce nu părea nefiresc. Pentru că, adevărul este că Giles Winterborne, deşi bine îmbrăcat şi binecrescut pentru un fermier, părea totuşi necioplit pe lângă ea. I se întâmplase, uneori în orele lui de linişte meditativă la Little Hintock, să-şi dea seama că formele exterioare ale lucrurilor – de exemplu forma sau culoarea unei pălării, cuta unei haine, fasonul unei ghete sau poziţia întâmplătoare a unui braţ – asupra cărora arunci doar o singură privire, pot influenţa mult părerea pe care şi-o formează o femeie despre valoarea unui bărbat, părere atât de des bazată pe lucruri neesenţiale; dar vocea lăuntrică, oarecum sarcastică faţă de sine şi de lume în general, îi împiedicase, acum ca şi întotdeauna, orice manifestare exterioară generată de impulsul acestei reflecţii; şi rezerva de moment a lui Grace, atunci când îl văzu, a fost pedeapsa pe care a primit-o pentru nehotărârea lui.

Giles dădu copacul unui privitor, de îndată ce putu să găsească unul care să accepte darul stânjenitor, iar cei doi se îndreptară spre hanul unde trăsese el. Marty făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să treacă prin faţa lor, pentru plăcerea de a fi recunoscută de domnişoara Melbury; dar, stăpânindu-se brusc, se furişă pe nesimţite în spatele unei căruţe, spunându-şi sec: „Nu, nu vreau pe acolo” şi o privi cu un ochi critic pe însoţitoarea lui Winterborne.

Ar fi fost greu să o descrii cu precizie pe Grace Melbury, fie atunci, fie altă dată. E la fel de imposibil să descrii, dintr-un punct de

vedere elevat, orice fiinţă umană, centrul universului! Dar făcând abstracţie de transcendentalişti, probabil că n-a existat persoană care să reprezinte mai complet o *reductio ad absurdum* a încercărilor de a descrie o femeie, chiar numai fizic, prin trăsăturile feţei şi siluetei.

În general vorbind, se putea spune că era uneori frumoasă, alteori nu, după starea sănătăţii şi a moralului ei.

Dacă te uitai la aspectul fizic, avea un ten curat şi deschis la culoare, mai degrabă palid decât roz, era zveltă şi elastică în mişcări. Privirea ei exprima tendinţa de a aştepta părerile altora înainte de a şi le spune pe ale ei; sau poate tendinţa de a aştepta pe alţii să acţioneze înaintea ei. Gura mică, delicată, cutele maturităţii care de-abia începuseră să apară, vădeau o blândeţe ce putea să-i strunească, spre binele ei, ambiţia de autoafirmare. Avea sprâncene frumos arcuite care, dacă cineva ar fi încercat să-i facă portretul, le-ar fi pictat, probabil, în maniera lui Van Dick.

În îmbrăcăminte nu avea nimic deosebit, în afară de o decenţă firească şi un stil foarte modern pentru străzile Shertonului. Şi chiar dacă ar fi fost îmbrăcată frapant, ar fi fost acelaşi lucru. Pentru că greu poate fi ceva mai puţin legat de personalitatea unei femei decât îmbrăcămintea pe care nu ea a desenat-o, nici nu a fabricat-o, nu a croit-o, n-a cusut-o şi nici măcar nu a văzut-o decât fugitiv, fiind de acord când i s-a spus că acea culoare şi acel desen trebuie să-l ia, pentru că a fost decis de către alţii ca un imperativ al modei perioadei respective.

Deci, ceea ce oamenii vedeau la Graoe Melbury, din fugă, era foarte puţin şi de fapt ceea ce nu o reprezenta; femeia ca atare era o fiinţă „ţesută din presupuneri", şi avea prea puţină legătură cu conturul ce se înfăţişa ochilor celor din Sherton: o formă în întuneric a cărei adevărată esenţă putea fi întrucâtva ghicită, reconstituind o mişcare de ici, o privire de colo, cu acea atenţie plină de răbdare pe care numai tandreţea unui îndrăgostit, ce o urmăreşte cu interes, o poate realiza.

Grace şi Giles întârziară puţin cu plecarea din oraş, aşa că Marty South profită de acest fapt pentru a se grăbi, ca să nu-i întâlnească pe drum şi să nu se simtă obligaţi să-şi strice *tête-à-tête*-ul, invitând-o să urce lângă ei. Înserarea cobora repede. Marty South mergea iute şi parcursese o treime din drum, fără ca cei doi să se zărească în urma ei. Dar, în timp ce urca un deal, văzu nedesluşit şareta apropiindu-se pe

partea cea mai joasă a pantei, capetele celor doi tineri fiind uşor întoarse unul către celălalt; apropiaţi, fără îndoială, şi prin inimile lor; păreau nişte capete ale unei perechi de cai ţinuţi în hăţuri. Marty iuţi pasul.

Între cei doi şi ea se afla o trăsură, în aparenţă un cupeu, care mergea în aceeaşi direcţie, cu felinarele aprinse. Când o ajunse din urmă – ceea ce nu se întâmplă atât de curând din cauza mersului ei rapid – se făcuse şi mai întuneric, iar luminile felinarelor îi băteau în ochi astfel încât nu putea vedea detaliile echipajului.

Lui Marty îi trecu prin minte că ar putea să meargă în spatele trăsurii şi să se ţină după ea ca să fie scutită de bunăvoinţa de a fi luată, din milă, de perechea care se apropia. De aceea, pe când trăsura o ajunse din spate, în timp ce urca panta lungă a dealului, merse atât de aproape de roţi încât razele celui mai apropiat felinar îi pătrundeau parcă în pori. Tocmai rămăsese în urmă când trăsura se opri şi, spre surprinderea ei, vizitiul o întrebă, peste umăr, dacă vrea să se urce. Ceea ce făcea ca întrebarea să pară şi mai surprinzătoare, era faptul că ea venea ca urmare a unui ordin dat din interiorul trăsurii.

Marty consimţi bucuroasă, pentru că era frântă de oboseală după ce trudise toată noaptea şi după ce stătuse în picioare toată ziua. Se urcă lângă vizitiu, mirându-se cum de avusese acest noroc. Vizitiul era un om voluminos şi, un timp, ea nu voi să-l întrebe nimic.

În cele din urmă vorbi:

— Cine a fost aşa de amabil să mă invite să urc?

— Doamna Charmond, răspunse tovarăşul ei cu înfăţişarea unei statui.

Marty fu tulburată la auzul numelui atât de strâns legat de întâmplarea din noaptea trecută.

— Aceasta este trăsura ei? întrebă.

— Da. Doamna se află înăuntru.

Marty reflectă şi înţelese că doamna Charmond trebuie să o fi recunoscut la lumina felinarului, pe când urca dealul din greu; îi recunoscuse, probabil, capul ţepos (din moment ce faţa îi era ascunsă) şi se gândise că acesta era rezultatul dorinţei ei.

Marty South nu se înşela prea mult. Din trăsură, o pereche de ochi întunecaţi o priveau de pe un obraz frumos, maturizat, şi deşi îndărătul acestor ochi întunecaţi era o minte plină de mister impenetrabil, în pieptul femeii bătea o inimă capabilă de o căldură vie,

spontană – o inimă care putea, de bună seamă, să fie pasionant şi imprudent de caldă în anumite ocazii. Aşa că, după ce o recunoscuse pe Marty, doamna acţionase sub impulsul momentului, probabil cu un sentiment de mulţumire la vederea capului fetei care dovedea, de fapt, că agentul ei avusese succes şi obţinuse ceea ce îi ceruse.

— Este o minune că te-a invitat, observă imediat falnicul vizitiu. Nu ştiu s-o mai fi făcut înainte pentru că, de obicei, nu o interesează deloc sătenii.

Marty nu mai zise nimic, dar din când în când întorcea capul ca să zărească fiinţa coborâtă din Olimp care, aşa cum bine observase vizitiul, cu greu descinsese vreodată din sfera ei în valea obştei. Dar nu putea să o distingă deloc pe doamna Charmond. Marty căuta, de asemenea, să-i zărească şi pe domnişoara Melbury cu Winterborne. Botul calului lor se apropia uneori foarte tare de spatele trăsurii doamnei Charmond. Dar ei nu încercară deloc s-o depăşească, până când trăsura acesteia nu o luă spre poarta unui parc; şi atunci se grăbiră. Aici, trăsura se opri, ca poarta să fie deschisă; şi în liniştea care se lăsă pentru o clipă, Marty auzi un sunet slab, ca o briză.

— Ce-a fost asta? şopti ea.

— Căscatul doamnei.

— De ce cască?

— Pentru că este obişnuită cu o viaţă mult mai frumoasă şi aici se plictiseşte. Din cauza asta va pleca din nou.

— Atât de bogată şi de autoritară, şi să caşte de plictiseală! murmură fata. Atunci lucrurile nu stau cu nimic mai bine pentru ea decât pentru noi!

Marty coborî; felinarul o lumină din nou şi în timp ce trăsura se depărta, o voce dinăuntru îi spuse: „Noapte bună!”

— Noapte bună, doamnă, răspunse Marty făcând o plecăciune.

Dar tot nu fusese în stare s-o vadă pe femeia care începuse s-o intereseze aşa de mult – a doua persoană, de acelaşi sex cu ea, care acţionase atât de puternic asupra minţii sale în acea zi.

VI

ÎNTRE TIMP WINTERBORNE şi Grace Melbury încercară mici emoţii.

Pe când ieşeau din oraş, privirile oamenilor se îndreptară spre ei, cei tineri gândind că domnul Winterborne se găsea într-o situaţie

plăcută şi întrebându-se în ce relaţii era cu domnişoara Melbury. Dar Winterborne însuşi nu-şi dădea seama de acest lucru. Preocupat numai de ideea că o avea în grijă, nu observa prea mult.

Conversaţia lor fu pentru un timp foarte laconică, Grace fiind oarecum într-o situaţie confuză din cauză că nu înţelesese, până aproape de plecare, că Giles urma să fie singurul ei însoţitor, venit în locul tatălui său. Numai după ce lăsară în urmă parcul şi castelul Sherton, care aproape nu se mai vedeau, Giles începu să vorbească:

— Nu ţi se par ciudate clădirile fermei lui Browley, acum că au fost mutate din vale, unde erau cele vechi, în vârful dealului?

Grace fu de acord, deşi nu ar fi văzut nicio diferenţă dacă Giles nu i-ar fi atras atenţia.

— Au avut o recoltă bună de mere; nu le-au putut zdrobi pe toate. El făcu semn cu capul spre o livadă unde zăceau nişte grămezi de mere rămase încă de la cules.

Grace spuse „Da", uitându-se însă la altă livadă.

— Dar ce faci., te uiţi la pomii lui John! Cunoşti merii, îi ştiai destul de bine, nu?

— Mi-e teamă că i-am uitat şi apoi e prea întuneric ca să-i deosebesc.

Winterborne nu mai continuă. I se părea că toate cunoştinţele şi lucrurile interesante care mai înainte o preocupau pe Grace dispăruseră. Se întreba dacă nu cumva şi atributele proprii imaginii lui din trecut nu se evaporaseră cumva la fel ca şi celelalte lucruri.

De fapt, situaţia se prezenta cam aşa: unde vedea el merii lui John şi clădirile fermei, Grace îşi imagina o scenă cu totul diferită – o livadă mare, într-o suburbie elegantă a unui oraş trepidant, cu frunzele veşnic verzi strălucind în soarele înserării; în mijloc, pe pajişte, fete zglobii, frumos îmbrăcate în combinaţii artistice de albastru, maron, roşu şi alb, care se joacă şi vorbesc pline de viaţă, în timp ce acordurile pianului şi ale harpei răsună cu însufleţire în văzduh, prin ferestrele deschise din vecinătate. Mai mult, erau fete faţă de ai căror părinţi Giles s-ar fi adresat cu un respectuos „doamnă" sau „domnule" – şi acesta era un fapt pe care feminitatea delicată a lui Grace Melbury nu putea să-l piardă din vedere. Lângă această scenă pe care şi-o imagina, fermele ţărăneşti nu prea puteau „face faţă"; cel puţin acesta îi era punctul de vedere la cei douăzeci de ani ai ei. Din cauza izolării lui în

păduri, Giles nu ştia să discute subiectul început decât cu o simplitate rudimentară, iar acum părea să atace un subiect mai delicat.

— Cât de ciudat era ceea ce ne-am spus unul altuia cu ani în urmă; mă gândesc deseori la asta. Mă refer la promisiunea pe care ne-am făcut-o că, dacă ne-am place încă atunci când tu vei avea douăzeci şi eu douăzeci şi cinci de ani, ne-am…

— A fost pălăvrăgeală de copii.

— Cum? întrebă brusc Giles.

— Vreau să spun că eram mici, răspunse Grace mai circumspectă.

Acest mod repezit al lui de a pune întrebări, o făcu să-şi spună că Giles nu se schimbase.

— Da… scuză-mă, domnişoară Melbury; tatăl dumitale a fost cel care m-a trimis astăzi să te aştept.

— Ştiu şi îmi pare bine. Şi se uită la el afectuos.

Păru satisfăcut de răspunsul lui Grace şi continuă:

— Atunci stăteai lângă mine, în spate, în căruţa cu coviltir a tatălui dumitale; ne întorceam de la picnic şi toţi eram înghesuiţi ca într-un ţarc de oi, când sunt duse la târg. Se făcea din ce în ce mai întuneric şi eu am spus – am uitat cuvintele exacte – dar te-am cuprins cu braţul de după mijloc şi am stat aşa până când tatăl dumitale, care era în faţă, s-a oprit deodată din povestirea pe care o relata fermierului Bollen, ca să-şi aprindă pipa. Flacăra a iluminat interiorul căruţei şi ne-a dezvăluit pe toţi; braţul meu a dispărut de după mijlocul dumitale de parcă ar fi fost curentat şi totuşi nu atât de repede, aşa că unii au văzut şi au râs de noi. Dar tatăl dumitale, spre uimirea noastră, în loc să fie supărat, a fost blând ca un mieluşel şi a părut foarte încântat. Ai uitat de toate astea, nu-i aşa?

Grace recunoscu că îşi amintea foarte bine, acum când el îi pomenea împrejurările.

— Dar trebuie să fi fost o copiliţă, adăugă ea cu viclenie.

— Haide, domnişoară Meâbury, nu se cade să vorbeşti aşa! Copiliţă, zău! Ştii la fel de bine ca şi mine.

La acestea, Grace declară că nu voia să se certe cu un vechi prieten pe care îl preţuia atât de mult, şi dacă era aşa cum spunea el, atunci însemna că ea, acum, era de fapt o femeie bătrână, atât de îndepărtat i se părea totul.

— Dar vechile sentimente reînvie la unii oameni, adăugă Grace cu blândeţe.

— Iar la alţii nu mor niciodată! spuse el.

— Ah – acestea sunt cele mai bune şi mai sincere sentimente de dragoste, presupun! Nu am pretenţia să mă ridic la un nivel atât de înalt, şi să rivalizez cu ei.

— Nu este vorba de ei – ci de un el.

Grace oftă.

— Nu vrei să-ţi povestesc despre Brighton sau Cheltenham sau despre locurile de pe continent pe care le-am vizitat vara trecută? întrebă ea.

— Doresc din tot sufletul!

Atunci Grace îi descrise locuri şi oameni, evitând totuşi ceea ce el dorea cel mai mult să afle – tot ce ţinea, mai ales, de viaţa ei lăuntrică. După ce termină, spuse veselă:

— Acum să-mi spui, la rândul dumitale, ce s-a mai întâmplat în Little Hintock de când am plecat.

„Orice, numai ca să îndepărteze discuţia de la persoana ei şi a mea", îşi spuse Giles în sinea lui.

Era adevărat; cultura ajutase atât de mult la dezvoltarea inteligenţei lui Grace Melbury, încât o făcuse capabilă să poată conduce discuţia pe făgaşul pe care îl voia şi să vorbească despre orice în afară de ceea ce cunoştea prea bine şi nu avea prea mare interes să abordeze: persoana ei.

Nu ajunsese departe cu povestirea lui oarecum monotonă, când se apropiară de o trăsură care, în amurg, îi întrecuse pentru un timp. Domnişoara Melbury întrebă dacă ştia a cui era trăsura.

Winterborne, deşi o văzuse, nu îi dăduse nicio atenţie. Se uită mai bine şi spuse că este a doamnei Charmond.

Grace urmări trăsura, înaintarea ei legănată şi avu senzaţia că se simte mai apropiată de ea decât de şareta în care se afla.

— Puh, şi noi putem înghiţi milele cum fac ei, dacă e vorba pe-aşa, spuse Winterborne, citindu-i gândurile; şi, ridicându-se, dădu bice calului pentru a întrece trăsura, aşa cum spusese.

Şi astfel, aduse acum şareta cenuşie a domnului Melbury aproape de trăsura mai închisă la culoare a doamnei Charmond.

— Lângă vizitiu stă Marty South, spuse Giles, recunoscând-o pe fată după îmbrăcăminte.

— Ah, sărmana Marty! Trebuie s-o invit chiar în seara asta să vină să mă vadă. Dar cum se face că merge cu această trăsură?

— Nu ştiu. Mi se pare foarte ciudat.

Astfel aceşti oameni, cu destine convergente, înaintară împreună pe acelaşi drum, până la un punct la care se despărţiră; Winterborne o luă spre Little Hintock, unde prima casă era chiar a negustorului de cherestea. Raze subţiri de lumină răzbeau prin ferestre, încât se puteau vedea florile albe de lauri şi strălucirea de pe frunzele lustruite ale dafinilor. Interiorul camerelor se deslușea clar la lumina flăcărilor focului care, în salonaş, erau reflectate de geamurile tablourilor şi ale bibliotecii, iar în bucătărie de diferite vase şi de alte obiecte.

— înainte de a-i striga, hai să privim puţin acest loc drag, spuse Grace.

În bucătărie se pregătea cina; pentru că, deşi Melbury lua masa de obicei la ora unu, astăzi o amânase până la venirea lui Grace. Un hârleţ vechi şi şubred, cu capătul fixat în pirostrii, se mişca învârtindu-se cu ajutorul unei frânghii trecute prin scripeţi de-a lungul tavanului, până la o piatră mare, dintr-un colţ al camerei. Bătrâna Grammer Oliver veni şi o învârti, făcând un zgomot ca acela al unei mori.

În salonaş, umbra colosală a capului doamnei Melbury se întindea pe perete şi pe tavan; dar înainte ca fata să fi privit măcar câteva clipe această cameră, prezenţa lor fu descoperită, iar tatăl şi mama ei vitregă ieşiră în întâmpinare.

Membrii familiei Melbury făceau parte din categoria acelor persoane care în relaţiile dintre ei manifestă timiditate în exteriorizarea emoţiilor puternice – o trăsătură des întâlnită la familiile de la ţară şi, în mod curios, contrară celor mai multe din particularităţile care îi disting pe ţărani de orăşeni. Şi astfel, ascunzându-şi sentimentele cele mai calde sub masca unor cuvinte banale, primirea lui Grace a fost cât se poate de simplă. Doar că ceea ce se simţea era mai profund, lucru ce se vădea din faptul că tatăl ei, luând-o în casă, uită cu totul de prezenţa lui Giles, iar Grace uită şi ea.

Giles nu spuse nimic; duse şareta în curte şi-l strigă pe omul care avea grijă de aceste treburi şi care se afla în magazia de nuiele; acesta apăru imediat, mai ales că lucrătorii de acolo nu discutau ceva care să-l atragă în mod special. Apoi Winterborne se întoarse la uşă, cu

intenţia de a intra în casă.

Familia trecuse în salon şi era preocupată de ale ei. Focul, ca şi mai înainte, era singurul care lumina faţa şi mâinile lui Grace, în aşa fel încât le făcea să pară extraordinar de netede şi frumoase în comparaţie cu acelea ale celor doi bătrâni; tot la fel şi părul care îi cădea pe tâmple îi era iluminat ca de o rază de soare strecurată printr-un tufiş. Tatăl ei o cerceta surprins, minunându-se cât de mult se dezvoltase şi progresase – atât ca fel de a se purta, cât şi ca ţinută – de când o văzuse ultima dată.

Observând toate aceste lucruri, Winterborne şovăi puţin, trecând cu degetele peste literele, roase de vreme, gravate în glaful de la uşă – iniţialele unor generaţii apuse de gospodari care trăiseră şi muriseră acolo.

Nu, îşi spuse el, nu va intra să se alăture familiei; îl uitaseră şi, pentru azi, era destul că o adusese acasă. Era însă cam surprins de faptul că dorinţa puternică a tatălui ei de a-l trimite pe el după Grace, sfârşise printr-o asemenea indiferenţă.

O luă încet pe drumul care ducea spre casa lui, uitându-se îndărăt doar când ajunse la cotitura de la care mai putea să arunce o ultimă privire spre acoperişul casei negustorului de cherestea. Încercă să-şi închipuie ceea ce spunea Grace în acel moment şi murmură bătându-şi joc de el însuşi: „Nimic despre mine!” Se uită apoi în altă direcţie şi văzu profilate pe cer acoperişul de paie şi coşul izolat al casei lui Marty şi se gândi la ea cum se luptă cu curaj printre nuielele, vasele şi lingurile de sub acel acoperiş umil.

Între timp, acasă la negustorul de cherestea, conversaţia era în toi; şi aşa cum, pe drept cuvânt îşi închipuia Winterborne, se desfăşura pe teme în care el nu era pomenit. Printre subiectele discutate, locul principal îl ocupa efectul pe care îl produsese asupra domnului Melbury manierele şi înfăţişarea plăcută a fiicei sale; aceste lucruri îl surprinseseră atât de tare, încât imaginea celui care o condusese acasă fu împinsă în cea mai ascunsă tainiţă a creierului său.

Un alt subiect era acela al convorbirii pe care o avusese cu agentul doamnei Charmond în acea dimineaţă, convorbire la care luase parte, pentru câteva minute, şi doamna Charmond. Melbury cumpărase de la ea, cu mult timp înainte, nişte lemn în picioare şi, acum că venise timpul să-l taie, fusese lăsat să-şi ducă treaba la bun sfârşit. Acesta era subiectul despre care discuta familia, în timp ce Giles

cugeta afară.

— Atât de mare încredere are doamna Charmond în mine, se lăuda Melbury, încât aş putea doborî orice copac din pădurea ei, aş putea să tai vârfurile copacilor şi să-i curăţ de ramuri, după cum vreau, şi să le fixez preţul şi chiar să-i aranjez afacerile. Dar, orice ar fi, n-aş face aşa ceva. Totuşi, poate să-mi fie folositor faptul că sunt în bună înţelegere cu ea… Aş dori însă să dovedească mai mult interes pentru această localitate şi să stea tot anul aici.

— Mă tem că nu din consideraţie pentru tine, ci din cauza antipatiei ei pentru Hintock este atât de îngăduitoare în problema copacilor, spuse doamna Melbury.

Când cina se termină, Grace luă o luminare şi începu să umble, încântată, prin camerele bătrânei case de care aproape că se înstrăinase în ultima vreme. Fiecare ungher şi fiecare obiect îi trezea o amintire, pe care însă, în acelaşi timp, i-o modifica. Odăile păreau mai joase decât îi apăruseră înainte, în orice altă împrejurare când se întorsese acasă; suprafeţele pereţilor şi ale tavanelor erau atât de apropiate privirii, încât nu putea evita să nu observe, ca printr-un microscop, neregularităţile şi înfăţişarea învechită. Dormitorul ei i se păru mai familiar decât atunci când îl lăsase, şi totuşi ceva îi era străin. Lumea micilor lucruri de acolo o privea fix, într-o nemişcare neputincioasă, ca şi cum încercaseră dar nu reuşiseră să facă niciun progres în absenţa ei. Deasupra locului unde era obişnuită să pună luminarea când citea, în pat, până la miezul nopţii, exista încă pata cafenie lăsată de fum. Nu ştia că tatăl ei ceruse ca pata să nu fie curăţată.

Terminând inspecţia acestui edificiu spaţios, acum neinteresant pentru ea, Grace începu să resimtă oboseala după lunga călătorie de o zi întreagă; şi când părinţii se duseră sus ca să controleze dacă focul ardea în camera ei şi dacă totul era în ordine, Grace se pregăti să se retragă pentru a se culca.

De-abia stinsese luminarea că somnolenţa de moment îi dispăru şi dori să rămână trează mai mult timp. Se amuză ascultând vechile zgomote care îi erau atât de familiare şi care se auzeau, ca şi altă dată, la parter – şi, aşa cum stătea culcată, privi pe fereastră. Storurile fuseseră ridicate ca pe vremea când era mică şi distingea doar vârfurile estompate ale copacilor pe fundalul cerului de deasupra dealului învecinat. Dedesubtul liniei de confluenţă a luminii şi umbrei

nu se putea vedea nimic în afară de un singur punct luminos, care licărea când ramurile copacilor se mişcau încoace şi încolo în faţa razelor lui.

Lumina părea să vină de la fereastra unei case de pe panta dealului care fusese părăsită când Grace venise ultima oară acasă. Se întrebă cine o fi locuind, acum, acolo.

Totuşi nu urmări cu foarte mult interes acest gând şi continuă să privească lumina, doar pe jumătate preocupată de ea când, treptat, aceasta îşi schimbă culoarea şi, în cele din urmă, străluci albastră ca safirul. Timp de câteva minute stărui această culoare, după care trecu prin violet spre roşu.

Curiozitatea ei fu atât de aţâţată de acest fenomen, încât se ridică în capul oaselor în pat şi se uită fix şi îndelung la lumină. Un astfel de fapt, care numai prin el însuşi ar suscita atenţia oriunde, era o adevărată minune în Hintock, din câte cunoştea Grace acest cătun. Aproape singurul efect diurn sau nocturn din acel ţinut păduros fusese, până acum, doar rezultatul direct al rotaţiei obişnuite a pământului, care producea schimbările anotimpurilor; dar aici era vorba de ceva deosebit de aceste fenomene normale, şi străin celor cunoscute de localnici.

Cam în acelaşi moment, Grace auzi jos pe cei din casă pregătindu-se să se ducă la culcare, zgomotul cel mai lămurit fiind făcut de tatăl ei care zăvora uşile. Apoi scările scârţâiră când tatăl şi mama trecură pe lângă camera ei. Ultima care plecă la culcare fu Grammer Oliver.

Grace se strecură din pat, traversă camera şi, ridicând zăvorul, spuse:

— Nu dorm, Grammer. Intră să stăm de vorbă.

Înainte ca bătrâna să fi intrat, Grace era din nou în aşternut. Grammer puse jos sfeşnicul şi se aşeză la capătul patului lui Grace.

— Vreau să-mi spui ce lumină este aceea de pe deal, i se adresă Grace.

Grammer Oliver se uită spre dealul de vizavi.

— Oh, aceea, răspunse ea, este de la casa tânărului doctor. Adesea se vede la el lumină până târziu. Poate nu ştiţi că avem acum un doctor în sat – pe nume Fitzpiers?

Grace recunoscu că nu auzise de el.

— Păi, să vă spun atunci, domnişoară, că a venit aici ca să-şi

câştige o clientelă. Deşi aparţine uneia din cele mai vechi, chiar străvechi, familii de aici de la ţară, el nu binevoieşte să se facă folositor ca orice om obişnuit. Îl cunosc bine pentru că merg, uneori, acolo ca să ajut la curăţenie, ceea ce tatăl dumneavoastră mi-a spus că pot face, dacă vreau, în timpul meu liber. Fiind neînsurat, stă cu chirie. Câteodată vorbeşte cu mine de parcă aş fi mama lui.

— Adevărat?

— Da. „Grammer, mi-a spus el într-o zi când l-am întrebat de ce a venit aici unde sunt atât de puţini locuitori, îţi voi spune cum am ajuns aici. Am luat o hartă şi am însemnat pe ea unde se termină circumscripţia doctorului Jones în partea de nord, unde se termină cea a domnului Taylor în sud şi cea mică a lui Jemmy Green spre răsărit, şi a altcuiva spre apus. Apoi am luat un compas şi am găsit exact mijlocul între aceste hotare – şi acest mijloc era Little Hintock; aşa că, iată-mă…" Dar, Dumnezeule! Sărmanul tânăr!

— De ce?

— Păi, mi-a spus tot el mai departe: „Grammer Oliver, sunt aici de trei luni şi cu toate că sunt mulţi locuitori atât în Hintock cât şi în satele din apropiere, iar o circumscripţie dispersată este, adesea, foarte bună, nu se pare că am prea mulţi pacienţi; şi nu sunt bogat. Aici nu este nici societate şi aproape că sunt pe cale să înnebunesc, mi-a spus el căscând. Aş fi complet nebun dacă n-aş avea cărţile mele şi laboratorul – şi altele. Grammer, eu sunt făcut pentru lucruri mai deosebite!" Şi a căscat iar de câteva ori.

— Crezi, într-adevăr, că e făcut pentru lucruri mai deosebite? E priceput?

— Păi, nu. Cum poate să fie priceput? El poate că-i în stare să pună la loc oasele rupte ale unui bărbat sau ale unei femei, după model, sau să pună degetul acolo unde te doare, dacă îi spui unde este locul; dar aceşti tineri ar fi trebuit să trăiască pe vremea mea şi atunci ar fi văzut cât de pricepuţi erau tinerii la douăzeci şi cinci de ani! în schimb, doctorul ăsta este un aiurit, un aiurit adevărat şi spune lucrurile cele mai ciudate. „Ah, Grammer, mi-a spus el altă dată, dă-mi voie să-ţi spun că Totul este Nimic. Că în lumea întreagă există numai Eu şi

Non-Eu”. Şi mi-a mai spus că mâinile unui om sunt tot atât de puţin stăpâne pe ceea ce fac, ca şi acele unui ceasornic… Da, e un bărbat care are un fel de a gândi foarte ciudat, iar ochii lui par să vadă dincolo de Steaua Polară.

— Va pleca în curând de aici, fără îndoială.

— Nu cred.

Grace nu întrebă de ce şi Grammer ezită. În cele din urmă, continuă:

—Dacă vă spun un secret, nu-i spuneţi tatălui sau mamei dumneavoastră, domnişoară?

Grace promise.

—Ei bine, mi-a zis că vrea să mă cumpere; aşa că nu va pleca încă.

— Cum să te cumpere?

—Nu sufletul – corpul, când voi muri! Într-o zi când eram acolo, la curăţenie, îmi zice: „Grammer, ai un creier mare – un creier foarte mare, ca organ. Un creier de femeie este de obicei cu 115 grame mai mic decât creierul unui bărbat; dar al dumitale este mai mare decât al unui bărbat”. Şi apoi – hi, hi! – după ce m-a linguşit puţin în felul ăsta, mi-a spus că îmi dă zece lire ca să aibă, după ce mor, capul meu cică pentru anatomie. Păi, ştiind că n-am nici căţel, nici purcel şi că pe nimeni nu interesează persoana mea, m-am gândit, sincer, că dacă pot fi de vreun folos semenilor mei după ce m-am dus, lirele sunt binevenite pentru mine; aşa că i-am spus că o să mă mai gândesc şi că foarte probabil o să cad de acord – şi o să iau cele zece lire. Dar ăsta-i un secret între noi două, domnişoară. Banii or să-mi fie de folos şi nu văd niciun rău în asta.

—Desigur că nu este niciun rău. Dar, vai, Grammer – cum poţi să te gândeşti să faci aşa ceva? Mai! bine nu-mi spuneai.

— Mai bine nu vă spuneam, domnişoară, dacă nu vă place să ştiţi. Dar nu trebuie să vă supăraţi. Dumnezeule, hi! hi! Totuşi o să-l fac să aştepte mulţi ani, cerule!

— Sper că o să-l faci, sunt sigură.

După aceasta, fata căzu pe gânduri, încât discuţia lor lâncezi şi Grammer Oliver, luându-şi luminarea, îi ură domnişoarei Melbury noapte bună.

Privirile lui Grace rămaseră aţintite asupra licăririi îndepărtate,

şi-şi dădu frâu liber imaginaţiei sofisticate să creeze imagini vagi din care, pe marginea veştilor aflate, se contura activitatea filosofului de dincolo de acea lumină. Era ciudat pentru ea ca la întoarcerea în Little Hintock, din mediul în care trăise până atunci, să găsească într-unul din ungherele satului, ca o plantă tropicală printre arbuşti, un nucleu de idei avansate şi de practici care nu aveau nimic comun cu viaţa din jur. Experienţe chimice, proiecte de anatomie şi concepţii metafizice îşi găsiseră un loc ciudat aici.

Rămase pe gânduri, şi preocupările pe care şi le imagina a fi ale bărbatului de dincolo de lumini se amestecau cu trăsăturile ipotetice ale personalităţii lui; până când pleoapele i se închiseră şi adormi.

VII

VISE CALEIDOSCOPICE despre un ciudat doctor alchimist, secretul lui Grammer Oliver şi imaginea lui Giles Winterborne tulburară somnul lui Grace Melbury până a doua zi dimineaţă. Era o zi frumoasă. Bătea un vânt dinspre miazănoapte – un amestec teribil de rafale tăioase ale vântului de răsărit şi vijelii umede ale celui de apus. Grace privi pe fereastră în direcţia luminii din seara precedentă şi abia putu să deslueşască, printre copaci, conturul casei doctorului. Oricum, în lumina puternică a zilei, acel bărbat singuratic şi necunoscut părea lipsit de interesul pe care personalitatea sa îl trezise în ceasurile întunericului şi, pe măsură ce Grace se îmbrăca, imaginea lui i se ştergea din minte.

Între timp, Winterborne deşi aproape sigur de bunăvoinţa tatălui ei, era puţin neliniştit de comportamentul domnişoarei Melbury. Deşi avea destulă stăpânire de sine, nu putea să nu privească din când în când din uşa casei sale spre cea a negustorului de cherestea, în eventualitatea că cineva ar ieşi de acolo.

Aşteptarea lui fu în cele din urmă răsplătită prin apariţia a doua siluete, aceea a domnului Melbury şi lângă el, cea a lui Grace. O porniră în direcţia care ducea spre partea cea mai deasă a pădurii şi Winterborne o luă pe urma lor, adâncit în gânduri, până când, toţi trei, intrară în pădure.

Deşi vremea crengilor desfrunzite sosise în plantaţiile şi pădurile din Hintock, erau văi adăpostite şi dumbrăvi unde frunzele se îndurau mai greu să părăsească ramurile decât pe înălţimile bătute de vânt. Din cauza aceasta, ici şi colo anotimpurile păreau că se împletesc; pe unele vâlcele, păducelul, de un roşu intens, creştea alături de stejari

şi de aluni ale căror frunze erau încă verzi – în timp ce în jur se găseau ruguri de mure a căror prospeţime amintea de luna august. Pentru Grace toate aceste bine cunoscute ciudăţenii păreau ca o veche pictură restaurată.

Acum, la venirea iernii, se putea observa acea trecere a pădurii de la măreţie la neobişnuit. Formele ascuţite înlocuiau pe cele curbe şi apăreau suprafeţe reticulare – o schimbare care constituia trecerea bruscă de la ornamental la primitiv în tabloul realizat de Natură şi comparabil cu un pas înapoi de la arta unei şcoli avansate de pictură, la aceea a unui băştinaş din insulele Pacificului.

Winterborne îi urma îndeaproape, fără a-şi dezlipi ochii de la cele două siluete care-şi croiau drum prin desişul pădurii. Picioarele lungi ale domnului Melbury, jambierele sale lăsate până la glezne, spatele uşor gârbovit, obiceiul de a se lăsa furat de gânduri şi de a-şi reveni exclamând „Ah!”, însoţit de o smucitură bruscă a capului pe care şi-l îndrepta în sus – toate acestea alcătuiau un personaj uşor de recunoscut chiar de la distanţă. Şi veveriţele şi păsările păreau să-l cunoască. Uneori, câte o veveriţă fugea din drum ca să se ascundă cu grijă după o creangă de copac, şi apoi să se furişeze, însoţindu-i pe Melbury şi pe fiica sa pe drumul lor, micul animal luându-şi parcă o atitudine batjocoritoare, ca şi când ar fi zis: „Ha, ha! Eşti doar un negustor de cherestea şi nu porţi nicio puşcă”.

Păşeau fără zgomot pe covorul sclipitor al muşchiului presărat cu frunze ce foşneau la fiecare pas, ocoleau trunchiurile de copaci cu rădăcini răşchirate, acoperite cu un strat de muşchi, aidoma unor mâini îmbrăcate în mănuşi verzi; pe lângă ulmi bătrâni cu trunchiurile noduroase şi frasini în ale căror scorburi erau mari bulboane de apă ce se revărsau, în zilele ploioase, prelingându-se de-a lungul tulpinilor în cascade verzi. Pe unii copaci şi mai bătrâni decât aceştia creşteau lobi de ciuperci ca nişte plămâni spongioşi. Aici, ca pretutindeni, Intenţia Neîmplinită, care face ca viaţa să fie ceea ce este, era tot atât de evidentă ca şi în cazul mulţimii vicioase din mahalalele oraşelor. Frunzele se închirciseră, rotunjimea lor dispăruse, forma conică era întreruptă; lichenii supseseră vlaga lujerilor, iar iedera sugrumase lent lăstarii promiţători.

Se afundară în făgetul sub care nu creştea nimic, ramurile tinere păstrând încă frunzele ruginii ce fremătau în adierea vântului, scoţând un sunet aproape metalic, ca frunzişul de fier al legendarei păduri

Jamvid. Până atunci, câteva pete albe din îmbrăcămintea lui Grace îl ajutară pe Giles s-o aibă pe ea şi pe tatăl ei în câmpul vederii; dar acum nu-i mai vedea şi trebui să-i urmeze după auz – ceea ce nu era prea greu deoarece, la trecerea lor, toţi porumbeii sălbatici se înălţau în văzduh de pe unde erau cocoţaţi, fâlfâind continuu din aripi, atingând în zbor crengile cu destulă forţă, cât pe ce să-şi rupă penele. Luându-se după acest zgomot, ajunse în curând la un pârleaz.

Merita oare să meargă mai departe? Cercetă pământul cleios de lângă pârleaz şi observă printre urmele mari, un contur mai fin al unei cizme ce nu aparţinea unui localnic. Îi fu de ajuns să vadă această urmă pentru a trece pârleazul şi a merge mai departe.

Acum înfăţişarea pădurii era schimbată. Scoarţa de pe tulpinile copacilor mai mici fusese roasă de iepuri şi din loc în loc se zăreau grămezi proaspete de aşchii, iar printre copacii tineri se ivea ciotul alb al câte unui copac de curând tăiat. În anul acesta se tăiaseră mulţi copaci, ceea ce îl făcu pe Giles să înţeleagă rostul unor sunete ce ajungeau până la el.

Din când în când se auzea un glas asemănător unui hămăit uman, amintindu-i lui Giles că târgul de pomi şi de fascine avea loc chiar în acea zi. Normal, Melbury urma să fie prezent. Winterborne hotărî că avea nevoie de câteva fascine şi intră în scenă.

Un grup mare de cumpărători stăteau în jurul agentului de licitaţie şi îl urmau ori de câte ori făcea câte o pauză şi se plimba de la o stivă de lemne la alta, ca un filosof din şcoala Peripatetică care-şi ţinea discursurile în dumbrăvile umbroase ale parcului din Atena. Din acest grup de cumpărători făceau parte negustori de cherestea, fermieri, săteni şi alţii; cei mai mulţi erau pădureni care, cu această ocazie, îşi puteau permite să fie excentrici în ce priveşte bastoanele lor, ce expuneau vederii diferite curiozităţi naturale, cele mai interesante fiind excrescenţe albe şi negre în formă de tirbuşon ce se născuseră din acţiunea lentă a unui lujer de plantă târâtoare răsucit în timpul creşterii. În spatele mulţimii oprite locului, două femei care purtau veste bărbăteşti peste rochii, supravegheau o căruţă trasă de un ponei, încărcată cu pâine şi brânză, un butoi cu bere tare pentru persoanele de vază şi cidru în găleţi de muls laptele, din care toată lumea se servea după pofta inimii.

Agentul de licitaţie se adaptase împrejurărilor, folosindu-şi bastonul în chip de ciocan, şi adjudeca toată marfa lovind orice îi sărea

în ochi, ca de pildă creştetul capului unui băieţel sau umerii unui spectator care nu avea altă treabă acolo decât să guste berea; procedeul ar fi putut fi considerat amuzant dacă n-ar fi fost aerul de severitate neînduplecată pe care îl păstra faţa agentului de licitaţie, părând să exprime astfel ideea că extravaganţa era rezultatul neatenţiei generate de graba cu care se desfăşoară acest gen de afaceri, şi nicidecum vreun capriciu.

Domnul Melbury stătea mai la o parte de negustorii ambulanţi, iar Grace se afla lângă el, ţinându-l de braţ; îmbrăcămintea ei modernă părea aproape excentrică aici unde totul era demodat, aruncând peste decorul obişnuit al copacilor o simplitate care cerea parcă şi ea adăugarea unor elemente noi. Grace părea că priveşte vânzarea cu acel interes care se leagă de amintiri trezite după o perioadă de uitare.

Winterborne se apropie de ei; negustorul de cherestea stătea de vorbă şi îşi vedea de cumpăratul lui, iar Grace doar zâmbea din când în când. Pentru a-şi justifica prezenţa acolo, Winterborne începu să facă oferte pentru cumpărarea de fascine pe care, de fapt, nu le voia şi, continuându-şi această ocupaţie total absent, i se părea că vocea agentului de licitaţie devenise unul din sunetele fireşti ale pădurilor.

Începură să cadă câţiva fulgi de zăpadă, la vederea cărora un prihor alarmat de aceste semne iminente ale iernii, dându-şi seama că nu era ameninţat în vreun fel de prezenţa omenească, veni şi se cocoţă pe vârful fascinelor care se vindeau, uitându-se la faţa agentului de licitaţie şi aşteptând în acelaşi timp să-i pice câteva fărâmituri din coşul de pâine. Stând puţin mai în spatele lui Grace, Winterborne observă cum un fulg pluti şi se aşeză pe o buclă a părului ei şi cum un altul îi poposi pe umăr, iar altul pe marginea bonetei, lucru care îi distrase atât de mult atenţia, încât continuă oferta incoerent; iar când agentul de licitaţie spunea, din când în când, cu o înclinare a capului către el: „A dumneavoastră, domnule Winterborne”, nu avea nicio idee dacă ceea ce îi spunea agentul se referea la cumpărarea de fascine, de prăjini sau de buşteni.

Giles regretă că tatăl fetei manifesta azi asemenea inegalitate, încât o ţinea pe Grace strânsă de braţul lui, când în ultima vreme se arătase hotărât să recunoască promisiunea de căsătorie ca un fapt stabilit. Şi astfel, gânditor şi neluând parte la nicio discuţie cu alţi cumpărători, decât numai atunci când i se adresau direct, Giles urmări această adunare care se foia în toate părţile până ce licitaţia luă sfârşit;

şi atunci îşi dădu seama, pentru prima oară, care erau achiziţiile lui. Sute de mănunchiuri de nuiele şi diferite feluri de cherestea fuseseră puse jos lângă el, când de fapt tot ce ar fi voit erau câteva legături de crenguţe pentru omul său, Robert Creedle, care să le folosească la copt şi la aprinderea focului.

Afacerile fiind terminate, Giles se întoarse să discute cu negustorul de cherestea. Dar purtarea lui Melbury era tăioasă şi distantă; iar Grace, de asemenea, părea contrariată şi plină de reproş. Winterborne descoperi atunci că licitase, fără să-şi dea seama, împotriva tatălui ei şi achiziţionase, în ciuda acestuia, loturile preferate de Melbury. Cu câteva cuvinte, cei doi părăsiră locul şi se îndreptară spre casă.

Giles era foarte preocupat de ce făcuse şi rămase rezemat de un copac, toţi ceilalţi cumpărători îndepărtându-se în linişte. Îl văzu pe Melbury şi pe fiica sa trecând printr-o poiană fără să se uite îndărăt. În timp ce mergeau alene, apăru, cam la jumătatea drumului, o doamnă călare care se îndrepta în direcţia domnului Melbury. Se întâlniră; Melbury îşi scoase pălăria, iar ea trase de dârlogi. Se vedea limpede că începuse o discuţie între Grace, tatăl ei şi această apariţie ecvestră în care era aproape sigur că o recunoscuse pe doamna Charmond, mai puţin după siluetă şi mai degrabă după livreaua rândaşului care se oprise la câţiva metri mai încolo.

Interlocutorii nu se despărţiră decât după un răstimp prelungit, în timpul căruia se pare că se discutaseră multe. Când Melbury şi Grace îşi reluară drumul, mersul lor era parcă ceva mai vioi decât înainte.

Winterborne îşi continuă şi el drumul spre casă. Nu era dispus să lase să se aştearnă răceala între el şi familia Melbury pentru un motiv minor, aşa încât seara se duse la ei. Apropiindu-se de poartă, atenţia îi fu atrasă de iluminaţia puternică de la unul din dormitoare. În această cameră se afla Grace, care aprindea mai multe luminări; în mâna dreaptă ţinea lumânarea cu care aprindea, iar cea stângă se odihnea pe piept; privirea îi era aţintită pe fiecare fitil care începea să ardă, ca şi cum în fiecare flacără vedea, pe măsură ce se mărea, ascensiunea unei vieţi spre maturitate. Giles se întrebă ce ar putea să însemne asemenea iluminaţie neobişnuită în această seară.

Intrând în casă, îi găsi pe tatăl şi pe mama ei vitregă într-o stare de surescitare abia stăpânită, pe care nu o putu înţelege.

—Scuzaţi-mă în legătură cu licitaţia de azi, spuse Giles. Nu

ştiam deloc ce făceam. Am venit să vă spun că oricare din legăturile pe care le doriţi (este a dumneavoastră.

— O, nu-i nimic – nu-i nimic, răspunse negustorul de cherestea, făcând un semn cu mâna. Mă preocupă atâtea altele, că aproape am şi uitat de asta. Chiar acum am nişte probleme cu totul diferite de cele ale comerţului de care trebuie să mă îngrijesc, aşa că nu mai fi neliniştit.

Cum negustorul de cherestea vorbea de pe o poziţie superioară, pentru că aşa era situaţia, Giles se întoarse spre doamna Melbury.

— Grace se va duce mâine la conac, îi spuse ea pe un ton liniştit. Îşi alege lucrurile cu care se va îmbrăca. Cred că acum are nevoie de mine să o ajut. Şi cu aceasta, doamna Melbury părăsi camera.

Nimic nu este mai vrednic de luat în seamă decât modul în care, din când în când, cuvintele par să se nască independent de intenţiile vorbitorului. Domnul Melbury îşi dădea seama că vorbele sale fuseseră un fel de împăunare. El nu putea suferi lăudăroşenia, în special faţă de Giles; dar de câte ori subiectul era Grace, cuvintele îi ieşeau din gură fără să se poată stăpâni.

La auzul acestor veşti, Winterborne simţi plăcere, surpriză şi chiar puţină înţelegere. Repetă ce-i spusese doamna Melbury.

— Da, încuviinţă Melbury cu mândrie paternă, deloc supărat că spusese ceea ce n-ar fi putut păstra pentru sine în oricare împrejurare. Când ne-am întors acasă de la pădure în această după amiază, ne-am întâlnit cu doamna Charmond care ieşise la plimbare călare. A vorbit întâi cu mine despre o problemă neînsemnată de afaceri, după care a făcut cunoştinţă cu Grace. A fost minunat cum, în câteva clipe, a arătat simpatie pentru Grace; latura comună a educaţiei lor le-a apropiat imediat. E destul de normal că această doamnă a fost uimită că un astfel de „articol" – ha, ha! – a putut ieşi din casa mea. În cele din urmă, toată discuţia a dus la invitarea domnişoarei Grace la conac. Aşa că acum este ocupată cu căutatul zorzoanelor şi podoabelor pe care să şi le pună. Cum Giles rămăsese pe gânduri fără să răspundă, Melbury continuă: Dar o voi chema jos.

— Nu, nu; nu faceţi asta din moment ce este ocupată, spuse Winterborne.

Melbury, simţind din comportarea tânărului că discuţia apăsa

greu asupra lui, regretă pe moment cele spuse. Faţa i se schimbă şi adăugă cu voce joasă şi cu un efort:

— Este a ta, Giles, atât cât depinde de mine.

— Mulţumesc – vă mulţumesc foarte mult, domnule. Şi cred că din moment ce între noi totul este clar în ce priveşte licitaţia, nu o s-o mai deranjez acum. Mă duc acasă şi voi trece altă dată s-o văd.

Părăsind casa, se uită din nou în sus spre dormitor. Grace, înconjurată de un număr suficient de luminări care să o ajute să se privească cu un ochi critic, stătea în faţa unei oglinzi înalte, pe rotile, pe care tatăl ei o cumpărase de curând, special pentru ea; purta o bonetă pe cap, pelerină şi mănuşi şi se uita peste umăr în oglindă, apreciindu-şi înfăţişarea. Chipul îi era luminat de o bună dispoziţie firească pentru o tânără care spera ca a doua zi să dobândească o nouă prietenă în persoana acelei femei interesante şi influente.

VIII

ÎNTÂLNIREA CARE îi dădea speranţe şi care o făcuse pe Grace Melbury să aprindă nu mai puţin de şase luminări ca să-şi aranjeze îmbrăcămintea, o făcu, în dimineaţa următoare, să păşească sprinten de parcă nici nu atingea pământul. Sentimentul de a fi apreciată la justa ei valoare în locul unde se născuse îi umplea inima de o mulţumire fără margini. Grace păşea ca o făptură încărcată de emoţii, care urmau să se reverse asupra a ceva ce nu cunoştea.

Douăzeci de minute de mers prin crâng, peste un pârleaz şi pe o pajişte de munte, o duseră până la marginea unei văi largi, unde conacul Hintock îi apăru imediat în faţa ochilor. Dacă ar fi descris ca înălţându-se dintr-o vale, nu s-ar înfăţişa exact poziţia conacului; de fapt se afla într-o groapă. Dar groapa era plină de frumuseţe. Din locul în care ajunsese Grace, putea fi aruncată cu uşurinţă o piatră în coşurile casei, în jurul cărora păsările îşi construiseră cuiburi. Pereţii erau înconjuraţi de un parapet de zid, dar acoperişurile din foi de tablă, cu jgheaburile lor, falţurile, tonourile şi ferestrele de la pod, laolaltă cu inscripţiile săpate pe zid de nişte pierde-vară, erau vizibile îndărătul parapetului.

Faţada avea un aspect obişnuit de conac elizabetan, cu şipci verticale, ferestre cu geamuri plumbuite şi ziduri lucrate în gresii de diferite culori, aduse de la cariera din dealul Ham. Piatra cioplită a pereţilor nu era acoperită cu iederă sau cu alte plante căţărătoare ci cu

licheni de toate nuanţele care deveneau şi mai bogaţi pe măsură ce se apropiau de pământ, dedesubtul pervazului, unde se contopeau cu stratul de muşchi.

Pe dealul din spatele casei era o plantaţie deasă, rădăcinile copacilor înălţându-se deasupra nivelului coşurilor. Ridicătura de pământ din faţă, care corespundea celei din spate şi pe care şedea acum Grace, era acoperită cu iarbă deasă, din care răsărea câte un copac bătrân ici şi colo. Câteva oi se odihneau şi, în timp ce rumegau, priveau liniştite la ferestrele dormitoarelor.

Poziţia casei, ferită din calea oamenilor, era favorabilă vegetaţiei, astfel încât o bogăţie de ramuri încărcate de iederă precum şi crengi de copaci şi de arbuşti care se împleteau continuu, se întindeau în jur. Era un edificiu construit pe vremea când oamenii nu prea erau sensibili la umezeală şi când singurul criteriu important pentru ei în alegerea unei locuinţe părea a fi evitarea întâmplărilor năprasnice ale vieţii şi numai a acestora; întâmplările ascunse, nedesluşite încă, nu pătrundeau până la imaginaţia lor; după cum aşezarea casei într-o adâncitură era, prin nepotrivirea ei faţă de cerinţele vieţii moderne, o mărturie directă a fragilităţii la care aceasta din urmă ajunsese.

Nici cea mai mare iscusinţă arhitecturală nu ar fi putut să contribuie cu ceva pentru a face conacul din Little Hintock mai uscat şi mai salubru; dar nicio ignoranţă neîndurătoare nu l-ar fi putut lipsi de pitoresc. Era însăşi patria vegetaţiei, un loc capabil să inspire un pictor sau un poet al naturii moarte – dacă atmosfera atât de relaxantă nu-i afecta prea mult – şi să-i facă să ofteze pe cei prea sociabili.

Grace coborî coasta plină de verdeaţă pe o cărare în zigzag, până la drumul care ducea mai jos de pantă. Exteriorul casei îi era familiar încă din copilărie, dar nu fusese niciodată înăuntru şi primul contact cu un lucru familiar, văzut însă acum cu alţi ochi, constituia o experienţă care-i dădea emoţii.

Puţin tulburată, fu condusă în casă, dar îşi aminti că doamna Charmond era, probabil, singură. Cu câtva timp în urmă, această doamnă fusese peste tot însoţită de o rudă despre care se credea că ar fi mătuşa ei; în ultima vreme însă, cele două se despărţiseră datorită, se presupunea, unui conflict şi doamna Charmond rămăsese sân –, gură. Fiind, se pare, o femeie căreia nu-i plăcea singură)

taica, aceasta putea explica interesul ei subit pentru Grace.

Când domnişoara Melbury fu anunţată, doamna Charmond se afla la capătul unei galerii care se deschidea din hol şi o văzu prin glazvandul care le despărţea. Păşi spre ea cu un zâmbet şi îi spuse că a fost drăguţ din partea ei că a venit.

— Ah! Le-ai observat, remarcă ea, văzând că privirea lui Grace fusese atrasă de nişte obiecte curioase de pe pereţi. Sunt capcane de oameni. Soţul meu era un cunoscător de capcane, de puşti automate şi alte asemenea articole, şi le colecţiona de pe la toţi vecinii. Cunoştea istoricul fiecăreia – care capcană rupsese piciorul unui om, care puşcă omorâse pe cineva. Nu-mi place să le văd aici, dar n-am dat niciodată dispoziţia să fie luate. Adăugă pe un ton glumeţ: Capcanele de oameni sunt de rău augur acolo unde locuieşte o persoană de sexul nostru, nu-i aşa?

Grace se simţi obligată să schiţeze un zâmbet; această latură a feminităţii i se părea neatrăgătoare, dată fiind lipsa ei de experienţă.

— Sunt interesante, fără îndoială, ca relicve ale unor vremuri barbare, din fericire apuse, remarcă Grace uitându-se gânditoare la formele variate ale instrumentelor.

— Nu trebuie să le luăm prea în serios, spuse doamna Charmond cu o uşoară înclinare a capului, şi trecură mai departe, intrând în casă.

După ce îi arătă musafirei diferite obiecte expuse în vitrine şi care socotea că, probabil, o interesau – câteva tapiserii, sculpturi în lemn, fildeşuri, miniaturi şi altele, păstrând tot timpul o mină indiferentă care ar fi putut să se datoreze fie temperamentului ei, fie, în parte, poziţiei locuinţei – se aşezară să ia o ceaşcă de ceai, mai devreme de ora obişnuită.

— Vrei să-l torni, te rog – spuse ea lăsându-se pe spate în scaun şi ducându-şi mâna la frunte în timp ce ochii ei migdalaţi – asemănători cu ochii prelungi atât de obişnuiţi la chipurile de îngeri din pictura italiană timpurie – deveniră şi mai prelungi, iar vocea şi mai languroasă. Avea acea lascivitate şi furtivitate des întâlnite la femei cu ten mai măsliniu şi cu temperament mai molatic decât al doamnei Charmond; femei care prelungesc zâmbetul pentru a înlocui vorbele ce trebuie spuse unui bărbat pe care mai mult îl învăluiesc decât îl stimulează şi care mai mult profită de desfăşurarea evenimentelor decât să le dirijeze.

— Când mă aflu aici, sunt cea mai inactivă femeie, spuse

ea. Mă gândesc uneori că m-am născut ca să trăiesc pentru a nu face nimic, nimic – nimic decât să plutesc, aşa cum ne închipuim că facem, uneori, în visele noastre. Dar nu acesta poate fi, cu adevărat, destinul meu şi trebuie să lupt împotriva unor astfel de închipuiri.

— Îmi pare atât de rău că nu vă place activitatea – este foarte trist! Aş vrea să vă ţin tovărăşie şi să vă fac fericită.

Vocea lui Grace era întotdeauna atât de plină de înţelegere, de compasiune, încât îi îndemna pe oameni să treacă peste rezervele lor obişnuite atunci când vorbeau cu ea.

— Este delicat şi frumos din partea dumitale să simţi astfel! spuse doamna Charmond. Poate că părerea pe care ţi-am împărtăşit-o despre apatia mea este mai exagerată decât realitatea. Dar această locuinţă mă apasă şi am plănuit să călătoresc foarte mult în străinătate. Înainte mă duceam cu o rudă, dar acest aranjament a căzut.

Aruncându-i lui Grace o ultimă privire critică, păru că se hotărâse să o considere corespunzătoare, şi continuă:

— Acum, sunt foarte des tentată să-mi notez impresiile despre locurile vizitate şi despre momentele trăite. M-am gândit adesea să scriu o nouă „Călătorie sentimentală”2 Dar nu găsesc destulă energie să o fac singură. Când mă aflu în diferite locuri în sudul Europei, simt că o mulţime de idei şi imagini îmi năvălesc continuu în minte; dar ca să scot materialele pentru scris, să iau un toc de metal, rece şi să aştern aceste impresii în mod sistematic pe o hârtie netedă şi glacială – asta nu pot face. Aşa că m-am gândit că dacă aş avea întotdeauna lângă mine pe cineva cu care să pot comunica, aş putea dicta orice idee care îmi vine în minte. Şi cum te-am cunoscut ieri, m-am gândit că dumneata ai fi foarte potrivită pentru mine. Ţi-ar place să te apuci de aşa ceva? Ai putea să-mi şi citeşti, dacă e nevoie. Vrei să te gândeşti la acest lucru şi să-i întrebi pe părinţi dacă îţi dau voie?

— O, da, răspunse Grace. Sunt aproape sigură că vor fi bucuroşi.

— Aud că eşti aşa de educată! Aş fi chiar onorată de o companie

---

[2] Referire la romanul lui Lawrenee Sterne : O *călătorie sentimentală,*

atât de intelectuală.

Modestă cum era, Grace se înroşi, stânjenită oarecum de o astfel de apreciere.

— La Little Hintock îţi continui activitatea intelectuală? întrebă doamna.

— O, nu… dar o astfel de activitate nu este total necunoscută la Little Hintock; nu e dusă însă de mine.

Cum – mai există un om studios în această vizuină?

— Este un chirurg care a venit de puţină vreme aici, şi despre care am auzit că citeşte foarte mult – câteodată, văd la fereastra lui, printre copaci, lumină până noaptea târziu.

— A, da – un doctor – cred că mi s-a povestit despre el. Acesta e un loc prea necunoscut ca să se stabilească aici.

— Se spune că este un centru convenabil pentru practicarea profesiunii. Dar se pare că el nu-şi limitează studiile numai la medicină. Cercetează teologia şi metafizica şi tot felul de discipline.

— Cum îl cheamă?

— Fitzpiers. Descinde dintr-o veche familie, cred, familia Fitzpiers din Oakbury-Fitzpiers, aflat nu la mare depărtare de aici.

— Nu sunt de mult prin partea locului ca să cunosc istoria acestor familii. Nu am fost niciodată la ţară până când nu m-a adus soţul meu aici.

Doamna Charmond nu avea poftă să mai continue discuţia pe această temă. Oricare ar fi fost meritul deosebit legat de numele unei vechi familii, natura ei adaptabilă, pribeagă, *„weltbürgerliche”* 1 nu îl putea lua în seamă – trăsătură care o făcuse să constituie un contrast interesant faţă de vecinii ei.

— Dacă va profesa la noi ca chirurg, e mult mai important să ştii ce este omul prin el însuşi decât ce este

1 Cosmopolită (germ.).3

familia lui, spuse ea. Cerul l-a înzestrat cu această dibăcie. L-ai cunoscut?

Grace nu-l cunoscuse.

— Cred că nu este un bărbat foarte bătrân, adăugă ea.

— Are soţie?

---

3 — Pădurenii

— Nu ştiu dacă are.

— Sper că va fi util aici. Trebuie să-l cunosc când mă înapoiez. Va fi foarte comod să ai în comună unde locuieşti un om cu pregătire medicală – dacă este şi priceput. Uneori sunt teribil de iritată că trăiesc într-un loc atât de îndepărtat, iar Sherton e prea departe ca să trimiţi după un medic. Simţi, fără îndoială, diferenţa vieţii la Little Hintock faţă de cea dintr-o staţiune balneară.

— Da, totuşi aici eşti acasă, cu avantajele şi dezavantajele inerente. Grace se gândea mai puţin la singurătate decât la circumstanţele actuale.

Stătură de vorbă câtva timp, Grace nefiind deloc stingherită de amfitrioana sa. Doamna Charmond era o femeie cu prea multă experienţă ca să nu-şi dea seama că, arborând o atitudine de condescendenţă faţă de o tânără sensibilă care ar fi probabil destul de ageră ca să o discearnă, ar fi însemnat mai degrabă să-şi diminueze demnitatea decât să şi-o impună în ochii fetei. Aşa că fiind teribil de stăpânită de ideea de a folosi această cunoştinţă amabilă pe care o avea atât de la îndemână, făcu mari sforţări ca să-i câştige încrederea încă de la început.

Se întâmplă ca exact înainte de plecarea lui Grace, cele două femei să se oprească în faţa unei oglinzi care reflecta chipurile lor alăturate, făcând mai evidente asemănările şi deosebirile dintre ele. Amândouă păreau atrăgătoare, aşa cum le reda credinciosul reflector; dar chipul lui Grace avea efectul de a face ca faţa doamnei Charmond să pară mult mai în vârstă decât era. Sunt chipuri care se completează avantajos unul pe altul, iar altele sunt atât de antagonice, încât unul îi dăunează sau chiar îl anulează, fără milă, pe celălalt.

Din nefericire acesta era cazul aici. Doamna Charmond căzu pe gânduri şi răspunse neatentă la o remarcă întâmplătoare a musafirei sale. Totuşi, ea se despărţi de tânăra sa prietenă în termenii cei mai buni şi mai amicali, promiţând să-i dea de ştire de îndată ce s-a hotărât asupra planului pe care i-l sugerase.

Când Grace ajunse aproape de vârful dealului învecinat, se uită înapoi şi văzu că doamna Charmond încă mai stătea în uşă, privind-o gânditoare.

După ce trecuse pe la familia Melbury, gândurile lui Winterbome se îndreptaseră de multe ori în noaptea aceea spre vizita lui Grace la conacul Hintock. De ce oare nu-i propusese să meargă cu

ea o parte din drum? Ceva îi spunea că într-o astfel de situaţie nu i-ar fi plăcut compania lui.

Fu şi mai încredinţat de acest lucru când, în ziua următoare, în timp ce şedea în grădină, o văzu trecând spre conac, destul de mândră din cauza evenimentului. Se întreba dacă ambiţia tatălui ei, care îi oferise mijloace de cultură cu mult deasupra acelora pe care le avea la înde – mână oricare altul din sat, nu va acţiona cumva în aşa fel, încât preocupările ei de viitor să se ridice cu mult deasupra vieţii din satul care, altă dată, fusese pentru ea, centrul universului.

Cu toate acestea, Giles avea acordul tatălui ei să o câştige dacă putea; şi, în acest scop, era de dorit să precipite situaţia spre un moment de criză. Dacă Grace s-ar gândi cumva că este prea bună pentru el, trebuia să o lase să plece şi să se obişnuiască cu gândul că o pierde. Problema era cum să grăbească evenimentele spre un deznodământ.

Se gândi mult şi, în cele din urmă, se decise că cea mai bună soluţie era să dea o petrecere de Crăciun şi să o invite pe Grace şi pe părinţii ei ca musafiri de frunte.

Astfel de gânduri îl preocupau, când auzi un ciocănit uşor la poarta din faţă. Porni pe cărare, se uită cu băgare de seamă şi o zări pe Marty South îmbrăcată de lucru.

— De ce nu ai venit, domnule Winterborne? întrebă ea. Aştept acolo de câteva ore şi în cele din urmă m-am gândit că trebuie să încerc să te găsesc.

— Dumnezeule, am uitat cu desăvârşire, răspunse Giles.

Ceea ce uitase era faptul că existau o mie de puieţi de brad care urmau să fie plantaţi într-un loc învecinat şi care fuseseră curăţaţi de tăietorii de pădure, iar el aranjase să-i planteze cu propriile-i mâini. Avea o putere miraculoasă de a face pomii să se dezvolte. Deşi părea că lucrează neatent, se crea un fel de atracţie între el şi bradul, stejarul sau fagul pe care îl sădea, şi copacii prindeau rădăcini în câteva zile. Pe de altă parte, când îi planta oricare dintre zilieri, deşi se părea că procedează la fel ca el, un sfert din copaci se veştejeau până în august viitor.

Prin urmare, lui Winterborne îi făcea plăcere această muncă chiar şi atunci când, ca acum, era de acord să o facă pe loturi din ţinutul păduros pentru care nu avea niciun interes personal. Marty care se pricepea la orice, era cea care, de obicei, ţinea puieţii în timp ce

el arunca pământul.

O însoţi spre acel loc, fiind dispus să continue mai departe treaba, ştiind mai ales că locul unde planta era aproape de marginea drumului pe care Grace urma să se întoarcă de la conac.

— Marty, ai răcit la cap, spuse el în timp ce mergeau. Asta e din cauză că ţi-ai tăiat părul.

— Cred că da. Sigur. Am trei feluri de dureri de cap în acelaşi timp.

— Trei?

— Da, domnule Winterborne. O durere reumatică în creştet, una care-mi provoacă greţuri deasupra ochilor, şi o durere cumplită în creier. Totuşi, am ieşit pentru că m-am gândit că mă aştepţi şi, dacă nu sunt acolo, mă bodogăneşti ca pe un ştiu ce.

Cum gropile erau săpate, se aşezară la lucru. Degetele lui Winterborne atingeau uşor, asemenea unui vrăjitor, rădăcinile fiecărui copăcel, şi acestea se întindeau de parcă le mângâia, fibrele lor delicate destinzându-se în poziţie bună pentru prins. Aşeza cele mai multe din rădăcini în direcţia sud-vest pentru că, spunea el, peste patruzeci de ani, când va sufla un vânt puternic din acea direcţie, copacii vor avea nevoie să fie puternic înfipţi în această parte ca să reziste şi să nu cadă.

— Cum suspină imediat ce-i aşezăm drept, deşi atâta timp cât stau culcaţi nu suspină deloc! spuse Marty.

— Da? întrebă Giles. N-am observat niciodată.

Fata ridică unul din puieţii de pin în groapa respectivă şi arătă cu degetul; imediat începu o fremătare uşoară care parcă scotea nişte sunete muzicale – sunete care, zi şi noapte, nu aveau să mai înceteze până când copacul care va creşte va fi doborât, probabil mult timp după ce şi cei doi plantatori vor fi ei înşişi doborâţi.

— Mi se pare, continuă fata, că puieţii suspină întristaţi pentru că încep viaţa în mod serios – întocmai ca şi noi.

— întocmai ca şi noi? O cercetă scrutător. Ar trebui să nu simţi aşa, Marty.

În loc de răspuns, ea se întoarse să ia următorul copăcel şi, o bună parte din zi, continuară să planteze fără să-şi mai spună vreun cuvânt. Gândurile lui Winterborne fugeau spre petrecerea pe care avea de gând să o dea, fiind atât de absent, încât aproape că nu-şi mai dădu seama de prezenţa lui Marty.

Prin natura muncii pe care o făceau, el dând cu sapa iar ea

ţinând doar pomul, se vădea că Giles făcea un bun exerciţiu fizic, iar Marty niciunul. Dar cum era o fată dârză, deşi mina pe care o ţinea întinsă îi era rece ca gheaţa, iar obrajii vineţi şi simţea tot mai mult frigul, Marty nu se plângea, câtă vreme el era dispus să continue treaba. Doar când Giles făcu o pauză, îl întrebă:

— Domnule Winterborne, pot să alerg puţin pe cărare şi înapoi, ca să-mi încălzesc picioarele?

— O, da, bineînţeles, răspunse acesta amintindu-şi de existenţa ei. Deşi tocmai mă gândeam ce zi frumoasă e azi, pentru acest anotimp, pariez că acum răceala ta e de două ori mai rea ca înainte. Nu aveai niciun motiv să-ţi ciunteşti părul, Marty, aşa-ţi trebuie! Ascultă, fugi acasă imediat!

— O fugă pe cărare îmi va fi de ajuns.

— Nu, nu va fi. Ar fi trebuit ca azi să nu ieşi deloc afară din casă.

— Dar mi-ar plăcea să terminăm…

— Marty, îţi spun să pleci acasă! zise el categoric. Pe cei care au mai rămas, voi reuşi să-i ţin drept cu ajutorul unei furci sau cu altceva.

Plecă fără să mai spună ceva. Când ajunse în livadă, la o mică distanţă, se uită înapoi. Deodată, Giles se duse după ea.

— Marty, ştii, am fost aspru cu tine pentru binele tău. Încălzeşte-te cum vrei; nu mă supăr. Îi luă mâna cu blândeţe, pentru o clipă, şi apoi îi dădu dramul.

După ce plecă Marty, Giles avu impresia că printre tufele de stejar care despărţeau dumbrava de drum, se zăreşte o rochie. Îşi dădu seama că era Grace care se întorcea de la întrevederea cu doamna Charmond. Lăsă pomul pe care îl planta şi era pe punctul să treacă prin centura de stejari, când observă prezenţa unui alt bărbat care se uita, peste gardul viu de pe partea opusă a drumului, la Grace, care nu îşi dădea seama că este privită.

Străinul părea o persoană bine şi distinsă, cam de douăzeci şi şase, douăzeci şi opt de ani, şi o examina pe Grace printr-un monoclu. Văzând că Winterborne îl observă, lăsă monoclul să-i cadă pe bara care proteja gardul viu, producând un clinchet, şi plecă în direcţia opusă.

Giles îşi închipui imediat că acesta trebuie să fie domnul Fitzpiers. După ce plecă, Winterborne trecu prin centura de stejari şi ieşi aproape de interesantul obiect al contemplării lor.

IX

— AM AUZIT TUFIŞURILE mişcându-se cu mult înainte de a te vedea, începu Grace. Mi-am zis la început că e o fiară sălbatică, apoi că e un braconier, şi pe urmă că e un prieten!

O privi cu un uşor zâmbet, cântărind, nu vorbele ei, ci dacă să-i spună sau nu că fusese urmărită cu încântare de un domn. Se decise să nu o facă.

— Ai fost la conac? întrebă el. Dar nu e nevoie să mai întreb.

Realitatea era că pe chipul domnişoarei Melbury strălucea un fel de exaltare, care o împiedica să vadă ce e în jur, până şi activitatea lui Giles, Doar prezenţa lui şi nimic mai mult.

— De ce nu e nevoie să întrebi?

— Chipul dumitale este ca cel al lui Moise când a coborât de pe Muntele Sinai.

Ea roşi puţin şi zise:

— Cum poţi fi atât de profanator, Giles Winterborne?

— Cum poţi să te gândeşti atât de mult la oameni de felul ăsta! Îţi cer iertare; nu am avut de gând să vorbesc atât de deschis. Cum îţi place casa şi persoana ei?

— Extrem de mult. Nu am mai fost pe acolo de când eram copil, pe când era închiriată la străini, înainte ca defunctul soţ al doamnei Charmond să cumpere proprietatea. Dar doamna este atât de drăguţă!

Şi Grace rămase cu privirea fixă, având în imagine chipul doamnei Charmond şi amabilitatea ei, încât aproape că viziunea acelei doamne îi apăru clar chiar şi lui Giles.

— Se pare că este aici numai de o lună sau două şi nu poate rămâne mai mult pentru că găseşte acest loc prea retras şi prea umed în timpul iernii. Va pleca în străinătate. Şi gândeşte-te că vrea să merg şi eu cu ea!

Faţa lui Giles se crispă puţin la auzul acestei veşti.

— De ce? Dar nu vreau să te ţin în picioare aici. Hei, Robert! strigă el la o grămadă de haine vechi ce se vedea mai încolo şi care, parcă prinzând suflet, se vădi a fi Creedle, omul său care tocmai îl căuta. Sădeşte până mă înapoiez.

— Da domnule.

— Motivul este acesta, continuă ea în timp ce mergeau mai departe împreună. Doamna Charmond are o latură minunată – o

dorinţă de a-şi consemna impresiile de călătorie ca Alexandre Dumas, Méry sau Sterne şi alţii. Dar nu găseşte destulă energie să o facă singură. Şi Grace continuă să explice pe larg planul doamnei Charmond. Părerea mea este că stilul lui Méry i se potriveşte cel mai bine pentru că el scrie în felul acela emoţional, bogat, gingaş care o caracterizează, spuse Grace gânditoare.

— Într-adevăr, răspunse Winterborne suspinând. Cred că, de la o vreme, ce spui mă depăşeşte, domnişoară Grace Melbury.

— O, nu am avut această intenţie, spuse ea plină de remuşcări. şi uitându-se în ochii lui. În ceea ce mă priveşte urăsc cărţile franţuzeşti. Şi iubesc dragul şi bătrânul nostru Hintock şi oamenii din el de o mie de ori mai mult decât ţările străine. Dar planul ei cred că este încântător, nu-i aşa, Giles?

— Este destul de bun, într-o privinţă, dar te va duce de aici, spuse el cu tristeţe.

— Numai pentru o perioadă scurtă; ne vom întoarce în mai.

— Domnişoară Melbury, dar aceasta este o chestiune care-l priveşte şi pe tatăl dumitale.

Winterborne o conduse pe Grace până aproape de casa ei. O aşteptase, mai ales, cu intenţia de a-i vorbi despre petrecerea pe care avea de gând să o dea de Crăciun; dar pregătirile, fără pretenţii, pentru această sărbătoare din veselul Hintock i se părură atât de arhaice şi de stângace pe lângă subiectele elevate ale conversaţiei lui Grace, încât se abţinu.

De îndată ce ea plecă, Giles se întoarse la locul unde se planta şi, în timp ce mergea, nu putu să nu-şi spună că această „logodnă" a lui era o treabă fără nicio perspectivă. Vizita ei de astăzi nu ajutase la nimic. O fată care putea să se ducă la conac şi să se împrietenească cu stăpâna lui, care putea să corespundă vederilor acesteia, să vorbească la fel şi să se îmbrace nu prea diferit de ea, ar fi cu greu mulţumită de el, un pădurean preocupat de sădirea pomilor, chiar dacă îi sădea bine. „Şi totuşi este o fată sinceră, îşi spuse, gândindu-se la cuvintele pe care Grace le spusese despre Hintock. Trebuie să pun punctul pe i şi să termin cu această poveste".

Când ajunse la locul unde se lucra, descoperi că Marty se înapoiase şi, lăsându-l pe Creedle să plece, continuă să sădească cu fata, în tăcere, ca mai înainte.

— Marty, să zicem, spuse el după un timp uitându-se la mâna întinsă pe care vechile zgârieturi de la nuiele păreau şi mai vinete în vântul rece, să zicem că tu cunoşti o persoană şi vrei să ajungi la o înţelegere cu ea; crezi că o petrecere de Crăciun este, într-o oarecare măsură, „o încălzire" şi ar putea fi folositoare pentru grăbirea rezolvării situaţiei?

— O să fie cu dans?

— S-ar putea.

— Şi El va dansa cu Ea?

— Păi, da.

— Atunci poate că, într-un fel sau altul, ar putea fi lămurită situaţia, dar nu eu voi fi cea care să spun în ce fel.

— Va fi lămurită, zise Winterborne, nu către ea, deşi rosti aceste cuvinte destul de tare. Şi deoarece ziua era aproape pe sfârşite, adăugă: Ascultă, Marty, mâine o să trimit un om să sădească restul. Acum am alte treburi la care să mă gândesc.

Ea nu întrebă care sunt acele alte treburi pentru că îl văzuse însoţind-o pe Grace Melbury. Se uită spre cer, în partea de apus care acum părea în flăcări, ca o topitorie uriaşă din care se năştea o lume nouă. Peste ei, o creangă desfrunzită a unui copac se întindea orizontal, profilându-şi fiecare rămurică pe purpura serii şi conturând în tuş ciocurile şi aripile a trei fazani care se aşezau pe ea, în şir, ca să se cuibărească pentru noapte.

— Mâine, spuse Marty uitându-se la ei cu lumina purpurie a soarelui din pupilele ochilor, va fi frumos pentru că fazanii se ghemuiesc aproape de capătul crengii. Dacă ar fi să avem furtună s-ar strânge lângă trunchiul copacului. Singurul lucru la care ei se gândesc este vremea, nu-i aşa, domnule Winterborne? Aşa că trebuie să aibă inima mai uşoară decât noi.

— După cât se pare o au, spuse Winterborne.

Înainte de a începe vreo pregătire, Winterborne se duse în acea seară, fără prea mari speranţe, la negustorul de cherestea ca să se încredinţeze dacă Grace şi părinţii ei îl vor onora cu prezenţa la petrecerea sa. Trebuind să pună, mai întâi, capcanele de seară pentru a prinde iepurii care îi mâncau perişorii de iarnă, întârzie vizita până după răsăritul lunii ale cărei raze, din cauza copacilor, atingeau doar ici şi colo casele din Hintock. Melbury tocmai traversa curtea pentru a face o vizită cuiva dintr-un sat învecinat mai mare, dar se întoarse

bucuros şi se plimbă prin curte cu tânărul Winterborne.

Giles, care, subestimându-se, considera modul său de viaţă inferior celui al lui Melbury, nu ar fi vrut pentru nimic în lume să lase să se întrevadă că invitaţia lui la petrecere ar avea un scop oarecare. Aşa încât o formulă cât mai moderat:

— Puteţi veni poimâine la mine pentru o oră, după ce v-aţi terminat treaba, împreună cu doamna şi cu domnişoara Melbury, dacă nu au ceva care nu suportă amânare?

Melbury nu răspunse imediat.

— Nu pot să-ţi spun azi, zise el. Trebuie să vorbesc cu ele. În ceea ce mă priveşte, dragul meu Giles, ştii că eu vin cu plăcere. Dar nu cunosc care sunt intenţiile lui Grace. Ea a fost plecată un timp destul de îndelungat printre oameni cultivaţi şi acum această cunoştinţă cu doamna Charmond… Ei bine, o voi întreba. Nu pot să-ţi spun nimic mai mult.

După ce Winterborne plecă, negustorul de cherestea îşi continuă drumul. Ştia foarte bine că Grace, indiferent de propriile ei sentimente, va merge sau nu după cum îi va sugera el; iar instinctul îi spunea, pentru moment, să-i sugereze să stea acasă.

Ca să ajungă la destinaţie trebuia să treacă pe lângă biserică, iar drumul era la fel de uşor şi prin cimitir şi pe lângă el. Dar, dintr-un motiv sau altul, îl alese pe primul.

Luna lumina slab lespezile mormintelor, cărarea şi partea din faţă a clădirii. Deodată, domnul Melbury se opri, se înapoie prin iarbă şi se apropie de o anumită piatră de mormânt unde citi: „În amintirea lui John Winterborne", cu data şi vârsta dedesubt. Era mormântul tatălui lui Giles.

Negustorul de cherestea puse mâna pe piatră şi, plin de emoţie, rosti:

— Jack, prietenul meu nedreptăţit! Voi fi credincios planului meu de a îndrepta răul făcut.

Când ajunse acasă în acea seară, le spuse lui Grace şi doamnei Melbury, care lucrau la o măsuţă lângă foc:

— Giles doreşte să venim poimâine la el şi să petrecem o oră împreună; sunt de părere că, deoarece este vorba de Giles, ar trebui să mergem.

Ele acceptară, fără împotrivire; iar negustorul de cherestea trimise lui Giles, în dimineaţa următoare, un răspuns afirmativ.

Winterborne, în modestia lui, nu stabilise o anumită oră pentru invitaţia pe care o lansase familiei Melbury, deşi o precizase altor musafiri mai puţin importanţi; aşadar, domnul Melbury şi familia sa, neaşteptându-se că vor fi şi alte persoane, aleseră ora care le conveni şi care se întâmplă să fie mai devreme după-amiază pentru motivul că, în acea zi, terminase treburile puţin mai repede ca de obicei.

Mersul lor agale spre casa lui Giles vădea lipsa de interes pentru această invitaţie; mergeau ca şi când ieşiseră doar pentru o plimbare şi nu pentru ceva special – sau cel mult cu intenţia să facă o vizită întâmplătoare şi să bea o ceaşcă de ceai.

La această oră, în casa lui Winterborne era agitaţie şi zarvă, din pivniţă şi până în podul plin de mere. El plănuise să servească în jurul orei şase un ceai cu multe gustări şi o cină bună pe la ora unsprezece. Deşi celibatar şi mai neîndemânatic, totuşi toate pregătirile cădeau în sarcina lui şi a omului său de încredere şi prieten apropiat, Robert Creedle, care făcea tot ce se cerea făcut – de la aranjatul patului lui Giles până la prinderea cârtiţelor pe câmp. Era un supravieţuitor de pe timpul când tatăl lui Giles ţinea gospodăria, iar fiul era un copil de joacă.

Aceştia doi, cu o anumită încetineală care îi caracteriza, erau acum în toiul pregătirilor în camera unde se găsea cuptorul şi nu aşteptau pe nimeni înainte de ora şase. În faţa cuptorului de cărămidă, Winterborne îmbrăcat într-o cămaşă cu mânecile suflecate, azvârlea în foc crenguţe şi scormonea în marea de flăcări cu un fel de furcă cu mâner lung şi trei dinţi, ca a lui Belzebut, dogoarea focului luminându-i faţa asudată şi făcând ca ochii să-i semene cu două furnale; crengile trosneau şi sfârâiau în timp ce Creedle, după ce aranjase pe masă un şir de farfurii cu prăjituri şi aştepta să se încingă cuptorul, întindea cu un făcăleţ aluatul unei plăcinte cu mere. Pe foc fierbea o oală mare, iar prin uşa întredeschisă de la bucătăria din spate se vedea un băiat care şedea pe paravanul vetrei, golind mucarniţele şi lustruind sfeşnicele dintre care câteva erau întoarse cu gâtul în jos pentru ca să se scurgă ceara dinăuntru.

Ridicând privirea de la făcăleţ, Creedle văzu trecând pe lângă fereastră mai întâi pe negustorul de cherestea îmbrăcat în haine obişnuite, apoi pe doamna Melbury în cea mai bună rochie de mătase şi, în urma lor, pe Grace, într-o rochie elegantă, adusă, de curând, de pe continent şi pe care o îmbrăcase şi când fusese în vizită la doamna

Charmond. Privirile celor trei fuseseră atrase spre cele ce se petreceau dincolo de fereastră, datorită luminii puternice pe care cuptorul o arunca asupra oamenilor şi a uneltelor lor.

— Dumnezeule, au şi sosit, strigă Creedle.

— Nu zău? spuse Giles, uitându-se îngrozit; iar băiatul, din colţul îndepărtat al camerei, flutură de bucurie un sfeşnic care mai fumega.

Deoarece nu mai era nimic de făcut, Winterborne lăsă repede în jos mânecile de la cămaşă şi se duse să-i întâmpine în prag.

— Dragul meu Giles, văd că am înţeles greşit ora, spuse soţia negustorului de cherestea, faţa ei lungindu-se, parcă, de mâhnire.

— O, nu prea contează. Sper că veţi intra.

— Dar aceasta este o adevărată petrecere! Domnul Melbury se uită mustrător, arătând cu bastonul spre mâncarea din cuptor.

— Da, da, spuse Giles stânjenit.

— Şi cu siguranţă că va sosi şi marea orchestră din Hintock şi va fi şi dans?

— Am spus la trei muzicanţi din orchestră să treacă pe aici, dacă nu au altceva de făcut, recunoscu Giles cu blândeţe.

— Dar, de ce naiba nu ne-ai spus şi nouă înainte că va fi un fel de sindrofie? Cum să ştiu eu ce au oamenii în cap dacă nu vorbesc? Ce să facem, intrăm sau să mergem acasă şi să ne întoarcem peste câteva ore?

— Acum că sunteţi aici, sper că veţi rămâne, dacă veţi fi atât de buni şi nu vă supăraţi! O să fie bine şi, în scurt timp, voi pune totul în ordine. N-ar fi trebuit să fiu în aşa mare întârziere, dar Creedle este cam încet.

Giles vorbea destul de nervos pentru cineva cu temperamentul lui, deoarece se temea că dacă familia Melbury s-ar înapoia acasă, nu ar mai fi dispusă să se întoarcă.

— De fapt noi nu ar fi trebuit să fim atât de grăbiţi, asta e, spuse domnul Melbury ursuz. Nu ne mai ţine aici în camera cea mai bună; du-ne unde este cuptorul, omule. Pentru că suntem aici, te vom ajuta să termini şi restul. Hei, cucoanelor, scoateţi-vă paltoanele şi ajutaţi-l la copt, că altfel nu va fi gata în seara asta. Eu voi termina cu încinsul cuptorului şi pe voi vă las să tăiaţi în bucăţi

raţele alea. Ochiul lui alunecă, cu o critică necruţătoare, tocmai spre firida izolată, construită cu stângăcie de Winterborne, unde atârnau păsările de care pomenise domnul Melbury mai înainte.

— Iar eu voi ajuta la terminarea tartelor, spuse Grace voioasă.

— Nu ştiu cum o vei face, zise tatăl ei. La asta nu te prea pricepi cum mă pricep eu şi mama ta.

— Bineînţeles că n-aş putea să te las, Grace! spuse Giles abătut.

— O să le fac eu, interveni doamna Melbury, scoţându-şi trena de mătase de la rochie, agăţând-o într-un cui şi suflecându-şi cu grijă mânecile pe care le prinse cu ace de gămălie de umeri; apoi îi scoase lui Giles sorţul, pentru a-l folosi ea.

Aşa că Grace se învârtea de colo-colo, fără treabă, în timp ce tatăl ei şi soţia lui ajutau la pregătiri. Mila plină de simpatie faţă de felul cum îşi dirija gospodăria Winterborne, şi pe care o citea în ochii ei ori de câte ori îi întâlnea, îl mâhni mult mai mult decât l-ar fi mâhnit dispreţul ei.

Creedle îl întâlni, după un timp, pe Giles la pompa de apă pe când toţi ceilalţi, fiecare în felul său, erau absorbiţi de dificultăţile pe care le întâmpini într-o bucătărie cu ustensile, dulapuri şi provizii care nu îţi sunt familiare. El murmură către Giles:

— Mi-e tare teamă că asta e o treabă încurcată, stăpâne! Cine s-a gândit că or să vină aşa de curând?

Privirea plină de amărăciune a lui Winterborne lăsă să se întrevadă presimţirile rele, cărora însă nu dorea să le dea glas.

— Ai scos ţelina? întrebă el repede.

— Asta este ceva ce n-aş accepta niciodată – nici dacă m-ai plăti cu aur, spuse Creedle. Şi nu-mi pasă cine este omul, dar îţi spun că o ţelină care nu este frecată cu o perie, nu e curată.

— Foarte bine, foarte bine! Voi avea grijă de asta. Du-te acum şi vezi ca ei să se simtă bine în casă.

Giies se duse repede în grădină şi se întoarse curând, aruncând ţelina lui Creedle care era încă într-o dispoziţie proastă.

— Nici dacă te-ai fi însurat, stăpâne, nu ni s-ar fi întâmplat o nenorocire ca asta!

În cele din urmă, toate fiind în plină desfăşurare, cuptorul încins şi bucatele pregătite, ceea ce dădea asigurări că cina poate fi servită dintr-un moment într-altul, Giies şi prietenii săi intrară în salon, unde, deşi nu era nici pe departe atât de cald şi de plăcut ca în bucătăria în

care se afla cuptorul, familia Melbury se găsea din nou în postură de musafiri. Sosiră şi alţi invitaţi, printre care fermierul Cawtree şi dogarul – iar ceaiul fu servit în condiţii foarte bune.

Capacitatea lui Grace de a se adapta oricărei situaţii şi de a trece cu vederea neajunsurile din modul de viaţă al lui Winterborne era atât de statornică şi de egală, încât Giies o suspecta că vede chiar mai multe lipsuri decât îşi dădea el seama. Acea compătimire ascunsă care se ivise pe faţa ei încă de la sosire, îi spunea foarte clar acest lucru.

— Presupun că această harababură în gospodărie este ceva cu care nu mai eşti obişnuită în ultima vreme? întrebă Giies când rămaseră puţin mai la o parte de ceilalţi.

— Nu, dar îmi place; îmi reaminteşte atât de plăcut că totul aici, în dragul şi vechiul nostru Hintock, este întocmai cum era. Numai uleiul nu este foarte bun; restul da.

— Uleiul?

— Mă refer la cel de pe scaune pentru că se ia pe rochie. Noroc că rochia mea nu este nouă.

Giies descoperi că băiatul, în zelul său de a face ca toate lucrurile să strălucească, unsese scaunele cu nişte lac de mobilă unsuros şi nu-l frecase de-ajuns ca să se usuce, pentru a nu diminua luciul ca de oglindă pe care amestecul îl producea când era uns pe mobilă. Giies se scuză şi îl certă pe băiat; dar simţea că soarta era împotriva lui.

VENI ŞI ORA CINEI şi, cu aceasta, mâncărurile calde din cuptor fură aşezate pe o faţă de masă albă ca zăpada, scoasă din dulap, şi care avea falduri ca în picturile flamande înfăţişând „Cina cea de taină”. Creedle şi băiatul aduceau şi duceau bucatele cu o iuţeală uluitoare; băiatul, ca să-şi domolească superiorul şi ca să calmeze cât mai mult lucrurile, îşi exprima, atunci când erau singuri, admiraţia faţă de îndemânarea lui Creedle.

— îmi închipui că aţi învăţat toate aceste lucruri pe când aţi fost în armată, domnule Creedle?

— Cam aşa. Am văzut ceva din lume în anul acela şi mi-am însuşit multe din şiretlicurile vieţii năvalnice din societatea înaltă. Totuşi Giles ăsta a lucrat din greu şi m-a ajutat ca să fac azi lucrurile atât de perfect. Eu îi zic pe nume deşi el este stăpânul. După toate regulile ar trebui să-i spun „stăpâne”, dar am crescut împreună cu tatăl lui, ca şi cum am fi fost gemeni şi ne-ar fi hrănit aceeaşi mamă.

— îmi închipui că memoria dumneavoastră se poate întoarce mult înapoi, domnule Creedle.

— O, da. Zilele de demult când erau bătălii şi foamete şi spânzurători şi altele de felul ăsta, îmi par că au fost ieri. Ah, ce mulţi şefi am văzut venind şi plecând în acest sat! Fii atent, uite că cere alte farfurii. Dumnezeule, de ce nu pot să întoarcă farfuriile pe dos pentru budincă, aşa cum făceam noi, căprarii, în zilele de demult!

Între timp, în camera vecină, Giles stătea în capul mesei dus pe gânduri. Nu putea trece peste eşecul iniţial al planului său de a face propunerea; şi, din această cauză, nu-şi mai dădea seama că mânca numai bucăţi de pâine şi nimic altceva şi curăţa mereu cele două luminări de lângă el până când le reduse la o simplă pâlpâire, înecată în seul lor. Creedle apăru, aducând o tocană special pregătită pe care o servi ridicând oala de lut cu trei picioruşe şi răsturnând conţinutul într-un platou, în timp ce striga:

— Vă rog, daţi-vă înapoi, doamnelor şi domnilor!

Răsturnând tocana, împroşcă în jur. Grace se retrase instinctiv şi închise ochii, punând batista pe faţă.

— Dumnezeule! De ce ai făcut asta, Creedle? întrebă Giles furios, sculându-se de pe scaun.

— Aşa fac când dumnealor nu sunt de faţă, protestă Creedle blând, vorbind aparte, dar auzit de toţi.

— Ei bine – dar… se bâlbâi Giles, ducându-se spre Grace în speranţa că nu-i sărise nicio picătură din sos în ochi.

— O, nu, spuse ea. Numai un strop pe faţă. Nu-i nimic.

— Sărut-o şi-i trece, recomandă cu îndrăzneală domnul Cawtree.

Domnişoara Melbury roşi. Negustorul de cherestea interveni repede:

— O, nu-i nimic. Trebuie să se obişnuiască şi cu aceste mici accidente.

Dar pe faţa lui se putea citi ceva care parcă spunea: „Ar fi trebuit să prevăd toate astea şi s-o feresc din calea lor”.

Lui Giles însuşi, încă de la începutul, plin de ghinion, al petrecerii, nu-i prea plăcuse să o vadă pe Grace acolo. Ar fi vrut să nu invite persoane de genul lui Cawtree sau al dogarului. O făcuse însă în lipsă de alţi prieteni, şi pentru ca să nu pară camera pustie. În mintea

sa, înainte de acest eveniment, ceilalţi nu fuseseră altceva decât „un decor" sau o „figuraţie pe scenă"; dar, în realitate, erau, într-un fel, personajele cele mai proeminente de acolo.

După cină, se aşezară la cărţi; Cawtree şi dogarul monopolizară pachetele noi de cărţi pentru un joc care se numea „langterloo", cu o durată foarte mare şi la care se folosea tot timpul o bucată de cretă – joc pe care aceştia doi îl jucau oriunde se aflau. Luând o luminare, ei se duseră la o masă retrasă, într-un colţ, cu aerul unor oameni preocupaţi de probleme importante. Din această cauză, restul musafirilor fură obligaţi să se mulţumească pentru jocul lor de societate cu un pachet de cărţi vechi, care zăcea într-un sertar încă de pe vremea când trăia bunica lui Giles. Fiecare carte avea pe spate, în mijloc, o pată mare lăsată de atingerea degetelor umede şi agitate ale generaţiilor trecute, acum doar oase în morminte; iar regii şi reginele aveau un aer de decădere, ca şi cum ar fi fost o dinastie detronată, fără bani, care se ascundea în mahalale întunecate, şi nu personaje regeşti, adevărate. Din când în când, puţinele comentarii ale celor ce jucau jocuri de societate erau deranjate, fără sfială, de cântecul fermierului Cawtree şi al dogarului, aflaţi de partea cealaltă a camerei – cântec ce acompania jocul „langterloo":

„Şi am să pun rămăşag cu voi
Că toate aceste semne fac treizeci şi doi".

Versurile erau însoţite de o lovitură uşoară cu creta în masă; urma apoi o exclamaţie, o ceartă, apoi iar împărţitul cărţilor; şi din nou acele versuri.

Sentimentele negustorului de cherestea se puteau bănui dintr-o anumită rezervă în vorbă şi din aerul patronal cu care lăuda petrecerea, ceea ce îl făcu pe Winterborne să-şi exprime temerea că domnul Melbury şi familia sa nu se distrau.

— O, ba da, destul de bine. Ce frumoase sunt paharele acelea! Nu ştiam că ai asemenea pahare în casă. Uite Lucy (se adresă el soţiei), ar trebui să iei şi pentru noi pahare ca astea.

Şi, după ce abandonară cărţile, iar Winterborne începu să discute cu Melbury lângă foc, negustorul de cherestea se aşeză cu spatele spre cămin, într-o poziţie de unde putea să-l studieze pe Giles cu un ochi critic, mai mult ca pe un tablou decât ca pe o fiinţă animată de idei şi sentimente.

— Ce splendidă haină porţi, Giles, îi spuse. Eu nu pot avea

asemenea haine. Te îmbraci mai bine ca mine.

După cină a urmat dansul, muzicanţii din Great Hintock sosind cu puţin înainte. Grace lipsise atât de mult de acasă, şi era atât de obişnuită cu noul stil de dans, încât uitase vechile figuri şi de aceea nu intră în joc. Atunci Giles simţi că totul s-a terminat. În ceea ce o privea pe Grace, ea se gândea, în timp ce urmărea rotirile, la alte măsuri în care fusese învăţată să danseze, împreună cu un grup de silfide îmbrăcate în muselină, într-o sală de dans dintr-o casă mare, cele mai multe dintre ele petrecând acum la mare distanţă de aici, atât ca loc cât şi ca societate.

O femeie pe care nu o cunoştea se oferi să-i ghicească lui Grace în cărţile care fuseseră lăsate pe masă. Consimţi, şi femeia îi ghici fără pricepere, din lipsă de exerciţiu, după cum declară ea.

Domnul Melbury, care stătea deoparte, exclamă cu dispreţ:

— Să-i prezici soarta, nu zău! Soarta i-a fost prezisă de oameni de ştiinţă. Cum se numesc? Frenologi. Nu poţi s-o înveţi nimic nou. A stat prea mult printre oameni învăţaţi ca să o mai uimească ce aude la noi cei de aici, din Hintock.

În sfârşit, sosi şi ora plecării. Melbury şi familia sa au fost cei dintâi care au plecat, cei doi jucători de cărţi continuându-şi cu încăpăţânare partida în colţul lor unde acoperiseră complet masa de mahon a lui Giles cu mâzgălituri de cretă. Familia Melbury porni acasă pe jos, distanţa fiind mică, iar noaptea senină.

— Giles este un băiat foarte bun, spuse Melbury, în timp ce mergeau pe uliţă, pe sub crengile care formau un filigran negru în care stelele păreau a fi montate.

— De bună seamă, vorbi Grace repede şi pe un asemenea ton care arăta că, în ochii ei, Giles nici nu crescuse şi nici nu scăzuse faţă de cum era mai înainte.

Când ajunseră pe partea opusă a unui luminiş prin care, în timpul zilei, putea fi văzută casa doctorului, ei observară că, într-una din camerele lui, ardea lumina deşi era ora două noaptea.

— Doctorul nu este încă în pat, spuse doamna Melbury.

— Studiază mult, fără îndoială, afirmă soţul ei.

— Cineva ar putea gândi că, din moment ce se pare că nu are nimic de făcut aici ziua, cel puţin ar putea să-şi îngăduie să se culce devreme seara. Este surprinzător ce puţin îl vedem!

După cele întâmplate în seara aceea, gândurile lui Melbury

păreau că se îndreaptă cu multă uşurare spre domnul Fitzpiers.

— Este destul de normal, replică el. Ce poate găsi, un om de această categorie, să-l intereseze în Hintock?

Nu cred că va sta mult aici.

Apoi se gândi la petrecerea lui Giles şi, când se apropiară de casă, vorbi din nou, fiica lui fiind cu câţiva paşi înainte.

— Pentru o fată ca Grace, un asemenea fel de viaţă e neplăcut, după ce a fost obişnuită cu altceva. Nu am prevăzut că trimiţând-o la un internat şi lăsând-o să călătorească, şi câte şi mai câte, în loc să o pregătesc pentru a fi o partidă bună pentru Giles, voi strica lucrurile. Ah, e cât se poate de regretabil! Dar el ar trebui să se lupte să o câştige. Ar trebui!

În acest moment, cei doi jucători de cărţi care făceau semne cu creta pe masă, terminaseră, în sfârşit, jocul, şi se auzeau venind în urmă, cântând în gura mare un cântec în ritm de marş, în timp ce paşii lor răsunau viguros:

„… spuse ea
Nu voi mai fi fată decât
Când o face plopul mere şi răchita micşunele”.

Negustorul de cherestea se întoarse indignat spre doamna Melbury.

— Asta e societatea la care am fost invitaţi! Pentru noi, bătrânii, nu are importanţă – dar pentru Grace… Giles ar fi trebuit să aibă mai multă grijă.

Între timp, în casa golită de musafirii care tocmai plecaseră, principala activitate a celor rămaşi era să colinde din cameră în cameră şi să privească, în niciun caz cu extaz, cum fuseseră mutate mobilele. În cele din urmă, Giles se duse în bucătărie unde era cuptorul şi-l găsi acolo pe Robert Creedle stând şi uitându-se la tăciuni, pierdut şi el în contemplare. Winterborne se aşează lângă el.

— Trebuie să fii obosit, Robert. Ai face mai bine să te duci la culcare.

— Da, da, Giles – sau cum să-ţi spun? „Stăpâne”, trebuie să-ţi spun. E tare bine să te gândeşti că ziua s-a sfârşit, când într-adevăr s-a sfârşit.

Winterborne, absent, luase vătraiul şi, cu fruntea încreţită, scormonea tăciunii din vatra uriaşă până când o transformă, în viziunea sa, într-o Sahară vastă, pârjoliţă, cu bolovani roşii, fierbinţi

care zăceau pretutindeni.

— Crezi că a ieşit bine petrecerea, Creedle? întrebă el.

— Mâncarea da; asta ştiu. Şi băutura da. De asta sunt absolut sigur după sunetul de gol al butoaielor. A fost băutură bună, naturală, cea mai prima băutură pe care am pregătit-o vreodată; cel mai bun vin pe care boabele îl pot da; şi cel mai spumos cidru, marca „Hornes and Cleeves" care s-a tescuit vreodată, lăsând la o parte mirodeniile şi izmă pe care le-am pus în el, iar acel lapte de pasăre a fost atât de fin'că ar fi trecut şi prin muselină, atât era de puţin brânzit. A fost destul de bine încât să poată înveseli inima oricărui rege – ba chiar să-i facă întregul trup să se bucure! Dar nu pot să nu recunosc că mă tem că ceva nu a fost cum trebuie cu El şi cu ai lui – şi Creedle făcu semn cu capul în direcţia unde locuia familia Melbury.

— Mi-e teamă şi mie că a fost un eşec.

— Dacă astfel stau lucrurile, a fost sortit să fie aşa. Pentru că melcul acela aşa cum a ajuns la ea, ar fi putut ajunge, la fel de bine, în farfuria altcuiva.

— Care melc?

— Păi, stăpâne, când am luat farfuria domnişoarei era unul mic pe marginea ei aşa că trebuie să fi fost cuibărit în cele câteva foi de perişor.

— Cum dracu' a ajuns melcul acolo?

— Asta nu ştiu cum nu ştie un mort, dar acolo era, domnule.

— Dar, Robert, din toate locurile din lume, numai acolo nu ar fi trebuit să fie!

— Păi, asta e casa lui şi vine la ea; şi unde în altă parte am putea să-l găsim? Nu-mi pasă cine este omul, dar melcii ca şi omizile stau întotdeauna ascunşi, aşa chirciţi lângă cioturile de varză.

— Îmi închipui că nu era viu, spuse Giles scuturându-se şi gândindu-se la Grace.

— O, nu. Era bine fiert. Garantez că era bine fiert. Dumnezeu nu îngăduie ca un melc viu să fie aruncat în vreo farfurie cu mâncare servită de Robert Creedle… Dar, ei, Doamne! Eu n-am nimic cu melcii – cu cei verzi mai ales, pentru că s-au născut pe varză, au trăit pe varză, aşa că trebuie să fie făcuţi tot din

varză. Dar ea, micuța domnișoară tăcută, n-a scos niciun cuvânt despre asta, deși ar fi fost un subiect interesant de conversație în ceea ce privește natura unor astfel de creaturi, mai ales că, uneori, nimeni dintre noi nu spunea lucruri de duh.

— O, da – totul s-a sfârșit! murmură Giles ca pentru sine, scuturându-și capul deasupra grămezii de cărbuni întunecați și încrețindu-și tare fruntea. Știi, Robert, spuse el, ea a fost obișnuită, în toți acești ani, cu servitori și cu tot ce e mai bun. Cum ar putea să suporte felul nostru de viață?

— Atunci, tot ce pot spune eu este că domnișoara asta ar trebui să se bată pe burtă cu cei de seama ei, de prin alte părți, iar taică-su să nu-i fi dat o învățătură atât de înaltă, că atunci cavalerii n-o să-i mai dea întâlniri, și dacă dau, să o facă numai cu cele de teapa lor.

— Poate că ai dreptate, conchise Winterborne, ridicându-se și oftând.

XI

— E PĂCAT, MARE PĂCAT, continua să spună domnul Melbury în dimineața următoare la micul dejun, Grace fiind încă în dormitorul ei.

Era un fapt care nu putea fi ascuns, din moment ce se vedea limpede ce imensă schimbare se produsese la fiica sa în ultimele douăsprezece luni de absență de acasă. După suma imensă de bani pe care o cheltuise anual, de câtva timp încoace, pentru educația ei, nu-l mai trăgea inima să o lase să se căsătorească cu Giles Winterborne, cu meseria lui nedefinită de pădurar sau negustor de cidru sau cultivator de mere și câte altele, chiar dacă ea însăși era dispusă să se mărite cu el.

Dar cum putea el, om cu oarecare demnitate, să-l împiedice pe Winterborne, în acest stadiu, să o curteze, anulând astfel un plan pentru înfăptuirea căruia se străduise să-l încurajeze? Și pe care îl mai încuraja și în acest moment, în virtutea inerției. Se apropia o criză – această criză fiind, în special, rezultatul planurilor lui; și ea trebuia înfruntată.

— Se va mărita cu el dacă tu nu-i schimbi ideea că e obligată să-l accepte ca pe ceva de la sine înțeles, spuse doamna Melbury. Cerule, în curând se va statornici aici, în Hintock, și va fi mulțumită cu modul de viață al lui Giles, pe care el îl va îmbunătăți

cu banii primiți de Grace de la tine. O să fie puțin neobișnuit pentru ea, după viața aleasă dusă la oraș, lucru care o s-o facă să se simtă stânjenită la început. Păi, și eu când am văzut Hintockul prima oară am crezut că niciodată nu o să-mi placă. Dar, treptat, lucrurile devin familiare și, după un timp, podelele de piatră ale caselor nu mai par atât de reci și de greoaie, țipătul bufnițelor nu mai e chiar atât de îngrozitor și singurătatea nu mai e atât de apăsătoare.

— Da, te cred. Așa este. Știu bine că Grace se va coborî treptat la nivelul nostru, își va însuși deprinderile noastre și felul nostru de a vorbi și va simți o oarecare mulțumire că este nevasta lui Giles. Și nu pot suporta gândul că târăsc îndărăt, spre vechiul fel de viață, cea mai frumoasă fată care a existat vreodată, bună să împodobești cu ea un palat, și care mi-a dat atâta bătaie de cap ca să o cresc. Imaginează-ți mâinile ei albe devenind, pe zi ce trece, tot mai roșii, iar felul ei de a vorbi pierzându-și inflexiunile plăcute de oraș, mersul ei legănat devenind un mers obișnuit ca al femeilor din Hintock, grăbit și împleticit.

— Poate că va merge grăbit, dar niciodată împleticit.

Când Grace coborî, tatăl ei își arătă nemulțumirea că lenevește atât de târziu în pat; nu era atâta supărat din cauza acestei forme de leneveală, cât tulburat de reflecțiile lui de mai înainte.

Colțurile frumoasei ei guri se lăsară puțin în jos.

— Aveai dreptate să te plângi când eram mică, spuse ea. Dar acum sunt o femeie în toată firea și pot să judec singură… Dar nu-i vorba de asta; este altceva! în loc să se așeze, ieși afară.

Lui Melbury îi păru rău. Irascibilitatea pe care rudele și-o exteriorizează unele față de altele este de fapt îndreptată împotriva acelei Cauze Intangibile care a creat situația respectivă, atât pentru cei ce ofensează cât și pentru cei ofensați, dar este un sentiment prea evaziv pentru ca sărmanii oameni iritați să-l poată sesiza și, astfel, depăși momentul critic. Melbury ieși după ea. Grace o luase spre pădurea plină de chiciură albă, făcând iarba să foșnească sub picioarele ei, ca niște șuvițe de hârtie; graurii, în stoluri de câte douăzeci-treizeci, se plimbau, urmăriți de câte o familie liniștită de vrăbii cocoțate pe brâul coșului, ciugulindu-și penele în razele soarelui.

— Vino să-ți iei micul dejun, fata mea, spuse el. Cât despre Giles, fă cum crezi. Ceea ce îți face ție plăcere îmi va face și mie.

— îi sunt promisă lui, tată; și nu pot să nu mă gândesc că,

pentru onoare, ar trebui să mă mărit cu el, atunci când mă voi decide să mă căsătoresc.

Tatăl avea o puternică bănuială că, undeva, în străfundul inimii ei, pulsa un sentiment mai vechi, sincer, îndreptat către Giles, deşi peste acest sentiment se suprapuseseră alte gusturi.

— Foarte bine, spuse el, dar sper că nu o să te pierd încă. Haide să mănânci. Ce impresie ţi-a făcut interiorul conacului doamnei Charmond când ai fost acolo zilele trecute?

— Mi-a plăcut foarte mult.

— E tare diferit de cel al prietenului nostru Winterborne?

Nu răspunse nimic; dar el, care o cunoştea, îşi dădu seama că prin tăcere îi reproşa comparaţia crudă pe care o făcuse.

— Doamna Charmond te-a invitat, să te mai duci acolo – când ai spus?

— Ea s-a gândit să vin marţi, dar îmi va face cunoscută din timp ziua care-i convine. Şi, cu aceste cuvinte, intrară pentru micul dejun.

Veni şi ziua de marţi şi niciun mesaj de la doamna Charmond. Şi nici miercuri. Pe scurt, se scurseră două săptămâni fără niciun semn, ceea ce păru suspect, ca şi cum doamna Charmond, acum, n-ar mai fi vrut să meargă mai departe pe linia acceptării lui Grace.

Tatăl ei reflectă la aceasta. Imediat după cele două succese incontestabile ale fiicei sale cu doamna Charmond – întrevederea din pădure şi vizita la conac – ea luase parte la petrecerea lui Winterborne. Fără îndoială că toată veselia de acolo constituise un subiect de discuţie pentru vecini şi că fiecare persoană, prezentă ca musafir, fusese foarte discutată – iar Grace, cu calităţile ei excepţionale, în primul rând. Aşa că era foarte normal ca doamna Charmond să fi auzit vestea din sat şi, descoperind ce fel de societate are, să fi fost foarte dezamăgită în aşteptările ei.

Gândindu-se numai la acest motiv care-i venise în minte acum, domnul Melbury nu ţinea seama de o mulţime infinită de alte raţiuni posibile, justificate şi nejustificate, pentru care o femeie poate să se răzgândească. De exemplu, în timp ce îşi dădea seama că Grace a lui era atrăgătoare, uita cu desăvârşire că doamna Charmond avea, de asemenea, mari pretenţii de frumuseţe.

Astfel i se fixă în minte faptul că întâlnirea neaşteptată cu sătenii, acasă la ghinionistul Winterborne, era cauza celei mai grele

pierderi a ei, aşa cum socotea Melbury nesosirea invitaţiei la conac.

— Ăsta e un mare sacrificiu! repeta el ca pentru sine. O distrug de dragul conştiinţei.

Era într-o dimineaţă, târziu după aceea, când, în timp ce asemenea idei îi tulburau mintea, o umbră întunecă fereastra, tocmai după ce întreaga familie terminase micul dejun. Uitându-se, îl văzură pe Giles în persoană, călare, întinzându-şi gâtul înainte şi părând că face acest lucru de câtva timp, ca să le atragă atenţia. Grace fusese prima care îl văzuse şi exclamă foarte vioaie:

— El e! Şi cu un cal nou!

În timp ce îl priveau pe Giles, pe feţele lor parcă erau scrise gândurile nedesluşite şi sentimentele confuze care îi stăpâneau şi pe care el le-ar fi putut citi prin geamurile acelea vechi. Dar Giles nu văzu nimic; faţa lui era, spre surprinderea lor, luminată de un zâmbet vag, datorat unui alt gând. Astfel încât se ridicară de la masă şi se duseră la uşă, Grace cu o înfăţişare oarecum melancolică, tatăl ei ca într-o stare de vis, doamna Melbury placidă şi iscoditoare.

— Am ieşit să ne uităm la calul tău, spuse Grace.

Se vedea că era încântat de atenţia lor şi le povesti cum mersese călare o milă sau două ca să încerce pasul calului.

— Am cumpărat această iapă, adăugă el cu o căldură în glas atât de înăbuşită, încât să semene a indiferenţă, pentru că a fost obişnuită să ducă o doamnă.

Domnul Melbury tot nu se înviora. Doamna Melbury întrebă:

— Şi este blândă?

Winterborne o asigură că nu încape nicio îndoială în privinţa asta.

— Am avut grijă. Are douăzeci şi unu de ani şi este foarte isteaţă pentru vârsta ei.

— Bine, descalecă şi intră, spuse Melbury brusc; şi Giles descălecă.

Această întâmplare era rezultatul concret al frământărilor lui Winterborne din ultimele două săptămâni. Acceptase insuccesul petrecerii lui cu filosofia de care era capabil; dar îi rămăsese destul entuziasm încât să se ducă într-o zi la târgul din Sherton Abbas ca să cumpere această iapă ce aparţinuse unui pastor din vecinătate, care avea mai multe fete. Iapa îi fusese vândută pentru călărie şi i se spusese că poate să poarte fie un bărbat fie o femeie şi, la nevoie, să

facă munci ocazionale în agricultură sau cărăuşie. Acest patruped îndatoritor părea să-i ofere lui Giles un mijloc de a restabili părerea bună a lui Melbury despre el, ca om care merită consideraţie, dându-i lui Grace posibilitatea să facă echitaţie, dacă devenea soţia lui.

Grace se uită la el în această dimineaţă cu un interes sporit, în acel fel cu precădere propriu naturii unei femei şi care, concretizat în cuvinte, pare la fel de imposibil ca şi penetrabilitatea materiei – anume, sentimentul de milă duioasă pentru obiectul răcelii ei inutile. Calmul imperturbabil care îl caracteriza, în general, pe Winterborne, era acum tulburat de o veselie şi o vioiciune care îi aşternuse, parcă, o strălucire în ochi şi pe obraz. Doamna Melbury îl invită să ia micul dejun şi el răspunse, pe un ton care denota plăcere, că li se va alătura, fără să-şi dea seama că toţi terminaseră de mâncat şi că şuieratul ibricului însemna că acesta era aproape gol; aşa că a trebuit să fie adusă apă proaspătă şi masa pusă din nou. Nu-şi dădea seama nici cum se scursese dimineaţa şi nici că reţinuse această familie de la treburile ei – atât era de preocupat de obiectivul pe care îl urmărise cumpărând calul.

Apoi le povesti toată istoria plină de haz a cumpărării iepei, uitându-se încruntat la un anume obiect din cameră, aşa cum se uita întotdeauna când povestea ceva care îl amuza. Gândindu-se încă la scena pe care Giles o descrisese, Grace se ridică şi spuse:

— Acum trebuie să mă duc să o ajut pe mama, domnule Winterborne.

— Cum? întrebă el, întorcându-şi privirea spre Grace.

Ea repetă cuvintele, înroşindu-se, uşor jenată; la care Giles, devenind deodată conştient, prea conştient, sări de pe scaun spunând:

— Sigur, sigur! apoi îşi luă grăbit rămas bun.

Fără îndoială că, în linii mari, îşi întărise poziţia, cel puţin faţă de Grace. Timpul, de asemenea, era de partea lui pentru că, aşa cum tatăl ei o constata cu regret, încă de pe acum felul de viaţă izolat din Hintock nu i se mai părea fetei ceva deosebit; întocmai ca impresia trecătoare ciudată pe care o lasă revederea unei figuri pe care n-am mai văzut-o de ani de zile, impresie care dispare, treptat, pe măsură ce se reia legătura şi noile trăsături se suprapun peste cele vechi, până la identificare.

Astfel că domnul Melbury ieşi din casă tot neîmpăcat la gândul că trebuia să-şi sacrifice odorul pe care îl crescuse cu atâta trudă.

Nutrea însă, nu fără bucurie, undeva în străfundul inimii, speranţa că ceva se va întâmpla înainte ca balanţa sentimentelor lui Grace să atârne cu totul în favoarea lui Winterborne, rămânând astfel cu conştiinţa împăcată şi, în acelaşi timp, menţinând-o şi pe Grace la nivelul ei superior.

XII

ERA O ZI DESTUL de senină pentru acest anotimp. Grace ieşi de dimineaţă să facă o plimbare, iar tatăl ei, totdeauna atent, se oferi să o însoţească, având un răgaz de o oră.

Vântul era înviorător şi destul de domol, furişându-se printre mulţimea de rămurele desfrunzite, fără să le clatine, dar făcând ca fiecare frunză de iederă din vârful tulpinilor să le zgârie neîncetat pe cele de dedesubt. Buzele lui Grace sorbeau acest aer natal, de parc-ar fi fost lapte. Ajunseră curând la un loc unde pădurea se afunda într-un colţ şi ieşiră afară din ea, spre un teren oarecum deschis. Uitându-se în jur, intenţionau să reintre în crâng, când ieşi la iveală o vulpe care de-abia îşi trăgea sufletul, alergând pe lângă ei blândă, ca o pisică domestică, târându-şi coada stufoasă şi dispărând apoi printre nişte ferigi veştede. După ce urmăriră cu privirea animalul, o porniră din nou, tatăl lui Grace mulţumindu-se doar să remarce:

— Se vânează, undeva, prin apropiere.

Mai departe, la jumătatea drumului, văzură câinii alergând încoace şi încolo ca şi cum urmele nu ar fi fost perceptibile în acea zi. Curând, grupul de vânători intră în scenă şi era limpede că urmărirea fusese compromisă de nedumerirea generală în privinţa locului pe unde se ascunsese victima hărăzită împuşcării. Într-o clipă, un fermier călare, cu înfăţişare distinsă, abia trăgându-şi sufletul de nerăbdare, se apropie de cei doi şi, cum Grace era cu câţiva paşi mai în faţă, i se adresă întrebând-o dacă văzuse vulpea.

— Da, răspunse ea, am văzut-o puţin mai înainte – chiar pe acolo.

— Ai strigat „Pil”4?

— Nu am spus nimic.

— Păi de ce dracu’ nu ai făcut-o, sau de ce nu l-ai pus pe nătărăul ăsta bătrân să strige în locul dumitale? spuse bărbatul în

---

[4] Strigăt cu care vînătorul asmute dinele asupra vînatului.

timp ce se îndepărtă în galop.

Grace părea derutată şi, uitându-se la faţa tatălui ei, văzu că era roşie.

— Nu ar fi trebuit să-ţi vorbească aşa! spuse bătrânul pe tonul omului a cărui inimă a fost atinsă, dar nu din cauza epitetului atribuit lui. Şi n-ar fi făcut-o dacă ar fi fost un gentilom… Nu era limbajul pe care să-l folosească faţă de o femeie cât de cât distinsă. Cum a putut să se aştepte ca tu, care eşti atât de citită şi cultivată, să strigi „pil", ca un argat de la fermă? Oare nu m-a costat peste o sută de lire pe an ca să te scot din mediul ăsta încât să poţi constitui un model pentru vecini, de cum poate să fie o femeie? Grace, vrei să-ţi spun eu secretul a ceea ce s-a întâmplat? Din cauză că eram *eu* în tovărăşia ta. Dacă nu eu ci un boier de ţară, îmbrăcat în negru, sau un pastor s-ar fi plimbat cu tine, n-ar fi vorbit aşa.

— Nu, nu, tată, dumneata nu eşti deloc grosolan sau nemanierat.

— îţi spun eu că asta e! Am observat şi observ de multe ori că o femeie capătă aerul bărbatului cu care se plimbă. Femeia care arată, fără îndoială, o doamnă când se află lângă un individ cizelat, pare un obiect de imitaţie ieftin când se plimbă cu unul necioplit. Tu nu vei fi tratată astfel mult timp, sau cel puţin copiii tăi nu vor fi. Tu vei avea pe cineva cu care să te plimbi şi care o să arate mult mai fin decât mine. Mă rog lui Dumnezeu să fie aşa!

— Dar, dragul meu tată, spuse ea foarte abătută, asta nu mă interesează deloc. Nu doresc mai multă onoare decât am acum!

„O fiică este o avere complicată şi delicată" spune un poet grec şi pentru nimeni altcineva nu era mai valabil decât pentru Melbury. Cât despre Grace, începea să se simtă tulburată; poate că nu dorea, chiar pe loc, să-şi dedice viaţa, fără ambiţie, lui Giles Winterborne, dar se simţea din ce în ce mai stânjenită la gândul că era speranţa socială a familiei.

— Ţi-ar plăcea să fii onorată, dacă acest lucru îmi face mie plăcere? întrebă tatăl ei reluând discuţia.

În ciuda sentimentelor sale, Grace fu de acord cu acest lucru. Raţionamentul tatălui avusese influenţă asupra ei.

— Grace, spuse el înainte de a ajunge acasă, chiar dacă mă va costa viaţa, tu trebuie să te măriţi bine! Astăzi mi s-a demonstrat că, oricât de distinsă ar fi o tânără, nu face doi bani

dacă e singură. Tu te vei mărita bine!

Respiră din greu şi răsuflarea lui fu prinsă de briza care părea că suspină a blândă a o jană.

Grace se uită indiferentă la el.

— Şi cum rămâne cu domnul Winterborne? Pomenesc de asta, tată, nu ca de o problemă sentimentală ci ca de o respectare a făgăduielii.

Negustorul de cherestea lăsă privirea în jos pentru o clipă.

— Nu ştiu – nu ştiu, spuse el. Este o încurcătură foarte mare Bine, bine, nu-i nicio grabă. Vom aştepta şi vom vedea cum se descurcă Giles.

În seara aceea o chemă în camera lui mică şi plăcută din spatele marelui salon de primire. Această cameră făcuse parte, cândva, din brutăria gospodăriei, având obişnuitul cuptor rotund din cărămidă în perete; dar Melbury, transformând camera în birou, construise în cavitatea respectivă un seif pe care îl folosea pentru ţinerea hârtiilor personale. Uşa seifului era acum deschisă şi cheile atârnau.

— Stai jos, Grace, şi ţine-mi tovărăşie, îi zise el. Te poţi amuza uitându-te peste astea. Îi întinse în faţă o grămadă de hârtii.

— Ce sunt? întrebă ea.

— Chitanţe de diferite feluri. Le desfăcu una câte una. Fiecare din această hârtie valorează mulţi bani. Iată aici o sumedenie de bonuri pentru vama oraşului, spre exemplu. Ai crede că fiecare din aceste hârtii valorează două sute de lire?

— Nu, într-adevăr, dacă nu mi-ai spune dumneata.

— Păi, atâta face. Aici sunt hârtii de un alt fel Ele sunt pentru diferite sume cu trei la sută. Celelalte sunt bonuri pentru Port-Breedy. Ştii că avem o mare participare la acest port, pentru că trimit acolo cherestea. Desfă şi celelalte hârtii, dacă doreşti. Te vor interesa.

— Da, o să le desfac într-o zi, spuse ea ridicându-se.

— Prostii, deschide-le acum. Ar trebui să înveţi câte ceva din aceste probleme. O domnişoară cu educaţie nu trebuie să fie chiar ignorantă în chestiunile financiare. Să presupunem că, într-o zi, vei rămâne văduvă, cu titlurile de proprietate şi cu investiţiile soţului lăsate pe mâna ta…

— Nu spune aşa, tată: titlu de proprietate, sună aşa de pompos!

— Nu sună. Uită-te aici, am şi eu titluri de proprietate. Acolo, acea bucată de pergament, reprezintă casele din Sherton Abbas.

— Da, dar… ezită, se uită la foc şi continuă pe o voce joasă. Dacă ceea ce a fost aranjat pentru mine trebuie să se finalizeze, mediul în care voi trăi va fi foarte mediocru.

— Mediul tău nu ar trebui să fie mediocru, exclamă el. Tu ai spus că niciodată şi nicăieri nu te-ai simţit mai acasă, mai în elementul tău, decât în acea după-amiază la doamna Charmond, când ţi-a arătat casa şi toate bibelourile şi te-a rugat aşa de frumos, să rămâi să iei ceaiul în salonul ei.

— Da, chiar aşa am spus, admise Grace.

— A fost adevărat?

— Da, aşa am simţit atunci. Poate că acum sentimentul este mai puţin puternic.

— Ah! Deşi, acum nu-ţi dai seama, sentimentul real era cel de atunci, pentru că mintea şi trupul tău erau în plină şi proaspătă cultivare, astfel că mergând acolo te-ai întâlnit cu cei de aceeaşi categorie cu tine. De atunci, ai stat cu noi şi ai dat puţin îndărăt, aşa că nu mai simţi chiar atât de puternic care este poziţia ta. Acum, fă ce-ţi spun şi uită-te peste aceste hârtii ca să vezi cât vei valora într-o zi, pentru că ele, toate, vor fi ale tale, ştii asta: cui să i le las dacă nu ţie? Poate că atunci când educaţia ta va fi susţinută de ceea ce reprezintă aceste hârtii, iar ele, la rândul lor, vor fi susţinute de un alt set asemănător şi de proprietarul lor, oamenii de tipul acelui individ de azi dimineaţă te vor considera mai presus de fata unui nătărău.

Aşa că Grace făcu ce i se recomandă şi despături fiecare hârtie care reprezenta bani grei, şi pe care tatăl ei i le pusese în faţă. Evident că dorinţa lui cea mai arzătoare era să semene în sufletul ei năzuinţa spre o poziţie socială înaltă, ceea ce venea în contradicţie directă cu sentimentul mai bun care îl stăpânise până acum şi care, fără îndoială, dispăruse în timpul plimbării din acea dimineaţă.

Grace ar fi dorit ca tatăl său să nu-şi pună mari speranţe în poziţia ei socială, răspunderea aceasta fiind prea mare. Probabil că totul se datora înfăţişării ei atrăgătoare şi comportării faţă de tatăl său, încă de la întoarcere. „Dacă aş fi venit acasă doar cu o rochie sărăcăcioasă şi aş fi încercat să vorbesc simplu, poate că nu s-ar fi întâmplat acest lucru” gândi ea. Totuşi deplângea mai puţin faptul în sine decât întâmplările care îl declanşaseră.

Tatăl insistă apoi ca ea să se uite la carnetele de cecuri şi să citească taloanele. Ascultătoare, făcu şi acest lucru şi, în cele din urmă, ajunse la două sau trei taloane ale unor cecuri care fuseseră emise ca să acopere unele dintre ultimele cheltuieli făcute pentru îmbrăcămintea, internatul şi studiile ei.

— Şi eu cost foarte mult, ca şi griul, căruţele şi caii! spuse ea, ridicând privirea mâhnită.

— Nu am vrut să te iuţi la astea; am intenţionat, pur şi simplu, să-ţi faci o idee despre tranzacţiile şi investiţiile mele. Dar chiar dacă mă coşti cât toate astea la un loc, nu face nimic. Vei aduce, în schimb, un beneficiu mai mare.

— Nu gândi despre mine în felul acesta! îl rugă ea. Un simplu bun flotant.

— Un ce? O, un cuvânt de dicţionar. Ei bine, dacă îţi place nu îţi interzic să-l foloseşti, chiar dacă sensul este împotriva mea, spuse el bine dispus şi o măsură mândru din cap până în picioare.

Câteva minute mai târziu, Grammer Oliver veni să le spună că cina este gata şi după aceea adăugă, ca din întâmplare:

— Aud că, în curând, o să o pierdem pentru câtva timp pe doamna de la conac, stăpâne Melbury. Da, mâine va pleca spre meleaguri străine, pentru restul lunilor de iarnă şi să mă strângă dracu' de gât dacă n-aş vrea să fac la fel pentru că beregata mea este căptuşită, ca la gripă.

După ce bătrâna ieşi din cameră, Melbury se întoarse spre fiica lui şi zise:

— Aşa, Grace, ţi-ai pierdut noua prietenă iar şansa de a-i ţine companie şi de a-i scrie notele de călătorie s-a spulberat!

Grace nu răspunse nimic.

— Păi, continuă el sentenţios, asta numai din cauza afacerii aceleia cu Winterborne. O, da, asta e! Aşa că lasă-mă să-ţi spun ceva. Promite-mi că nu o să te mai întâlneşti cu el, fără ştirea mea.

— Niciodată nu mă voi mai întâlni cu el, tată, fie cu ştirea dumitale sau fără.

— Cu atât mai bine. Nu-mi place deloc povestea asta. Şi o spun, nu pentru că sunt crud cu el, ci din dragoste pentru tine. Cum ar putea o femeie crescută în răsfăţ, cum ai fost tu, să suporte asprimea unei vieţi alături de el?

Fata oftă; era un oftat de înţelegere pentru Giles, complicat din

cauza neputinţei de rezolvare a situaţiei.

La aceeaşi oră şi aproape în acelaşi minut, pe uliţa satului, peste drum de poarta lui Melbury, unde Timothy Tangs cel bătrân şi Robert Creedle se întâlniseră din întâmplare, se purta o discuţie despre Winterborne.

Tăietorul de lemne îl întreba pe Creedle dacă auzise ce se vorbea în tot satul, faţa lui căpătând un aer de vioiciune la gândul că ceea ce îi spunea era o noutate – şi apoi de îngrijorare când se gândi la semnificaţia acesteia.

— Păi, fata aceea retrasă, biata Marty South, îşi va pierde, probabil, tatăl. Aproape că se însănătoşise, dar acum îi este iarăşi mult mai rău. A fost întotdeauna un om cu necazuri; şi dacă el părăseşte Little Hintock pentru o lume mai bună, nu o să se schimbe situaţia şi pentru bunul tău Winterborne, vecine Creedle?

— Sunt eu profet în Hintock? întrebă Creedle. Tocmai ieri mă gândeam şi prevedeam, în felul meu, cam care va fi situaţia. Casele domnului Winterborne atârnă de viaţa lui John South. Dacă-i adevărat că South este pe moarte şi până la urmă se va duce dintre cei vii, atunci legea va hotărî, ca fără cea mai mică şansă de a le salva, casele să intre în proprietatea Ei, la conac. Asta i-am spus-o şi lui; dar cuvintele unui om cinstit se duc ca vântul!

XIII

VESTEA ERA ADEVĂRATĂ. Viaţa – viaţa trecătoare – care, după legea firii e folosită ca panglica unei rulete de măsurat Timpul, era în pericol de a se destrăma. Era ultima dintr-o serie de vieţi închinate aceluiaşi scop şi al cărei sfârşit făcea ca mica gospodărie ţărănească, ocupată de South însuşi, una mai mare a lui Giles Winterborne şi încă cinci, şase alte proprietăţi care fuseseră de peste o sută de ani în posesia mai multor familii din Hintock şi erau acum ale lui Winterborne, să devină parte din proprietatea vecină.

În ziua următoare, Winterborne se plimba în sus şi în jos în grădina sa, gândindu-se la această întâmplare neprevăzută. Avea senzaţia stranie că potecile pe care călca acum, straturile cu varză, merii, locuinţa lui, pivniţa de cidru, teascul, grajdurile, giruetele, îi alunecau deasupra capului şi sub picioarele lui, ca şi cum erau pictate pe sticla unei lanterne magice. În ciuda stării critice a lui John South, nu anticipase pericolul.

În timp ce era aici, în grădină, cineva veni să-l cheme. Era chiar

Marty South a cărei suferinţă era trădată de faptul că nu-şi dădea seama că este cu capul descoperit şi că i se vede părul ciuntit.

— Tata este tot neliniştit din cauza copacului aceluia, spuse ea. Ştii despre ce copac este vorba, domnule Winterborne? Acela înalt, din faţa casei, despre care crede că se va prăbuşi şi ne va omorî. Vrei să vii să încerci dacă nu poţi cumva să-l convingi să renunţe la ideea asta? Eu nu pot face nimic.

O însoţi până acasă şi Marty îl conduse sus. John South era aşezat pe perne, pe un scaun aflat între pat şi fereastra către care îşi aţintea privirea mereu.

— Ah, vecine Winterborne, exclamă el. Nu mi-ar fi păsat dacă ar fi fost vorba să pierd numai viaţa mea; nu valorează prea mult pentru mine şi o pot lăsa să plece, dacă mi-a sunat ceasul. Dar când mă gândesc ce valorează pentru dumneata, un tânăr care se ridică în viaţă, asta chiar mă necăjeşte! Să dau ortul popii la cincizeci şi cinci de ani, e ca şi cum ţi-aş juca o farsă necinstită. Aş putea să rezist, ştiu că aş putea, dacă n-ar fi copacul – da, copacul ăsta mă omoară. Stă acolo şi, când bate vântul, îmi ameninţă viaţa în fiecare clipă. Va cădea peste noi, ne va strivi şi vom muri; şi ce-ai să faci când viaţa de pe proprietatea dumitale va fi nimicită?

— Nu-mi duce grija – asta nu are nicio importanţă, spuse Giles. Gândeşte-te numai la dumneata.

Giles se uită afară pe geam în direcţia privirii pădurarului. Copacul era un ulm înalt, familiar lui din copilărie, şi care se înălţa în partea din faţă a locuinţei lui South la o depărtare cam cât două treimi din înălţimea lui. Ori de câte ori sufla vântul, cum se întâmpla acum, copacul se legăna, în mod firesc, destul de tare; vederea mişcării şi sunetul suspinelor lui dăduse naştere, treptat, iluziei înspăimântătoare din mintea pădurarului. În ciuda protestelor lui Marty, el petrecea toată ziua urmărind fiecare5

mişcare a copacului şi ascultând melancolicele melodii gregoriene pe care văzduhul le scotea din această mişcare. Se părea că mai degrabă această teamă ruinase sănătatea lui John South decât vreo boală organică.

Când copacul se mişca, South îşi mişca şi el capul, de parcă era

---

5 — PădurenU

vorba de un model pe care îl urma cu o supunere oarbă.

— Ah, pe când era doar un copăcel, spuse el, şi eu nu eram decât un băieţaş, mă gândeam să-l retez într-o zi cu cosorul şi să fac din el un par pentru frânghia de rufe. Am amânat treaba asta şi, după un timp, m-am gândit din nou s-o fac; dar am uitat de ea. În cele din urmă, a crescut prea mare, iar acum este potrivnicul meu şi îmi va pricinui moartea. Când am sădit acel puiet nu m-am gândit deloc că va veni o vreme când mă va chinui şi mă va băga în mormânt.

— Nu, nu, spuseră Winterbome şi Marty, liniştitor. Dar amândoi se gândeau la posibilitatea că acest copac ar putea să-i grăbească drumul spre mormânt în alt chip decât prin prăbuşirea lui.

— îţi spun ce facem, reluă Winterborne, azi după-amiază am să mă urc în el şi o să retez crengile cele mai joase, şi atunci nu va mai fi atât de greu şi vântul n-o să-l mai mişte atâta.

— Ea nu va îngădui – o femeie străină venită de nu se ştie unde – nu va voi să fie tăiat.

— Te referi la doamna Charmond? O, nici nu ştie că există asemenea copac pe moşia ei. În afară de asta, retezare de crengi nu înseamnă doborârea copacului, aşa că o să risc.

Giles plecă şi se întoarse după-amiază, luă o secure din şopron şi o scară, se urcă în copac în partea cea mai de jos, şi începu să cureţe – să tundă, cum zic cei din Hintock – primele crengi. Fiecare din ele fremăta, se apleca, trosnea şi cădea pe gardul viu, sub loviturile lui. După ce tăie coroana de crengi cea mai de jos, fixă scara, se urcă pe câteva trepte mai sus şi le atacă pe cele de la nivelul următor. Se suia astfel, pe măsură ce avansa cu lucrul, mult deasupra vârfului scării şi, tot înaintând, tăie chiar şi stinghiile pe care stăteau cocoţate găinile, nelăsând nimic dedesubt decât o tulpină goală.

Această treabă îi dădu multă bătaie de cap deoarece copacul era mare. După-amiaza se scurse încet şi, pe la ora patru, începu să se lase întunericul şi ceaţa. Din când în când, Giles îşi arunca ochii spre fereastra dormitorului lui South, unde, la focul care pâlpâia, putea să-l vadă pe bătrân cum îl urmăreşte, stând nemişcat cu mâinile sprijinite pe braţele fotoliului. Lângă el se afla Marty, care privea şi ea încordată spre înălţimea unde Giles îşi desfăşura munca.

Deodată, pe Winterbome îl străfulgeră un gând ciudat şi se opri

din tăiat. Lucra pe proprietatea unei alte persoane pentru a prelungi anii de arendă a căror expirare ar fi adus acesteia beneficii însemnate. Considerând sub acest aspect problema, avea îndoieli dacă ar mai trebui să continue. Pe de altă parte, însă, lucra ca să salveze viaţa unui om şi aceasta părea să-l investească cu puterea de a adopta măsurile pe care le socotea necesare.

Vântul aproape că se domolise şi, în timp ce cântărea situaţia, văzu venind pe drum, prin ceaţa ce se îngroşa tot mai mult, o siluetă care, aşa nedesluşită cum apărea, îi era bine cunoscută. Graoe Melbury plecase de acasă, probabil, pentru o scurtă plimbare înainte de a se întuneca. Se pregăti să o salute, deoarece fata cu greu putea evita să nu treacă pe sub copac.

Dar Grace, deşi se uitase în sus şi îl văzuse, era, în acea perioadă, prea înrâurită de cuvintele tatălui ei ca să-l mai încurajeze în vreun fel. Consideraţia pe care o avusese pentru Giles atâţia ani, nu fusese înteţită, la întoarcerea ei, într-o flacără atât de puternică încât să o facă să se împotrivească voinţei tatălui. Gândindu-se că s-ar putea să nu-l vadă, Giles strigă:

— Domnişoară Melbury, sunt aici.

Ea întoarse iarăşi capul Era destul de aproape de el ca să-i vadă expresia feţei şi chiar ţintele de pe tălpile bocancilor care, de atâta mers, sclipeau ca argintul. Dar nu-i răspunse; şi, plecându-şi din nou privirea, merse mai departe.

Winterborne fu surprins; se uită gânditor şi îşi continuă munca automat. Între timp, Grace nu înaintase prea mult. Ajunsese la o poartă de care se rezemă, tristă, spunându-şi „Ce să fac?”

Brusc, ceaţa se îngroşă tare şi ea îşi scurtă plimbarea, la întoarcere trecând iarăşi pe sub copac. Giles i se adresă din nou.

— Grace, îi spuse el când ajunse aproape de trunchiul copacului, vorbeşte-mi.

Ea privi lung, drept în sus, clătină din cap şi, fără să se oprească, porni mai departe, apoi, la o mică distanţă, se opri ca să-l observe din spatele gardului viu.

Răceala ei fusese exteriorizată cu destulă blândeţe. Dar dacă tot trebuia să o termine cu el, îşi spusese, atunci era bine să o facă imediat. În timp ce stătea şi-l urmărea, Giles părea să-i înţeleagă intenţia; cu o mişcare bruscă începu să lucreze mai departe, urcându-se şi mai sus, ca şi cum s-ar fi rupt tot mai mult de legăturile cu lumea pământească.

În cele din urmă, ajunsese cu lucrul atât de sus, în ulm, şi ceaţa se îngroşase atât de tare, încât de-abia mai putea fi desluşit ca o pată cenuşie întunecată pe cenuşiul deschis al zenitului; şi ar fi trecut cu totul neobservat, dacă nu s-ar fi auzit zgomotul securii şi, la intervale, căderea şi trosnetul câte unei ramuri peste gardul viu.

La urma urmei nu trebuia procedat astfel? Era mai bine să fie clară şi sinceră. Grace se întoarse pentru a treia oară; acum el nu o vedea şi nu-şi dădea seama că îl privea îndelung; era hotărâtă să curme orice speranţă care ar mai fi putut sălăşlui în inima lui.

— Giles – domnule Winterborne, strigă ea.

Din cauza foşnetului ramurilor pe care le tăia, Giles nu o auzi.

— Domnule Winterborne! strigă din nou şi, de data aceasta, el se opri din lucru, se uită în jos şi răspunse.

— Tăcerea mea de adineauri nu a fost întâmplătoare, spuse Grace cu o voce neliniştită. Tatăl meu spune că e mai bine să nu ne mai gândim prea mult la acea logodnă, sau înţelegere dintre noi doi, de care ştii. Şi eu cred că, în general, are dreptate. Dar suntem prieteni, ştii bine, Giles, şi aproape rude.

— Foarte bine, răspunse el cu o voce slabă care de-abia ajungea până jos. Nu am nimic de spus, Grace – nu pot spune nimic până nu mă gândesc puţin!

Ea adăugă cu emoţie în glas:

— Dacă ar fi fost după mine, cred că m-aş fi căsătorit cu tine – într-o bună zi. Dar renunţ, pentru că sunt sigură că nu ar fi înţelept.

Gilles nu răspunse, ci se rezemă de o creangă, îşi puse cotul într-o bifurcare de ramuri şi îşi sprijini capul pe mână. Rămase astfel până când ceaţa şi noaptea îl ascunseră privirilor ei.

Lui Grace îi scăpă un oftat, şi o porni mai departe, simţindu-şi inima supărător de apăsătoare şi de grea şi ochii umezi. Dacă Giles, în loc să rămână nemişcat, ar fi coborât imediat din copac, ar mai fi continuat ea oare să stăruie în acea stare de spirit de supunere filială pe care i-o anunţase ca fiind definitivă? Dacă e adevărat, după cum declară femeile înseşi, că niciuna din semenele lor nu este vreodată dispusă să înlăture definitiv din viaţa ei un bărbat la mai puţin de cinci minute după despărţire, atunci e posibil ca lucrurile să se fi întâmplat altminteri dacă Winterborne ar fi coborât şi ar fi venit lângă ea. Dar el continuă să rămână nemişcat şi tăcut în ceaţa întunecată care îl învăluia, şi astfel Grace îşi continuă drumul mai departe.

Locul părea să fie acum în întregime pustiu. Lumina de la fereastra lui South răspândea raze prin ceaţă, dar ele nu ajungeau până la copac. Trecu un sfert de oră şi întunericul cuprinse totul. Giles nu coborâse încă.

Apoi copacul păru că tremură şi că scoate un oftat lung; se auzi o mişcare şi Winterborne sări, aproape fără zgomot, pe pământ. Consideră treaba terminată şi, după ce duse scara şi securea la locul lor, îşi continuă drumul spre casă. Nu voia să îngăduie ca acest incident să-i modifice comportamentul, mai mult decât îl afectase pericolul pentru casele închiriate şi se duse la culcare, ca de obicei.

Două necazuri simultane nu înseamnă, întotdeauna, un necaz dublu şi astfel se întâmplă că, de fapt, neliniştea lui Giles în legătură cu casele, care altă dată ar fi fost destul ca să-l ţină treaz aproape toată noaptea, a fost înlocuită şi nu accentuată de necazul sentimental pricinuit de Grace Melbury. Această despărţire de ea era de fapt mai mult o renunţare decât o ruptură, dar acum nu îşi dădea prea bine seama de acest lucru; nici chiar când se sculă dimineaţa, foarte indispus şi sumbru; şi totuşi, a doua notă din gama unor astfel de emoţii, regretul care să-l scoată din minţi pentru pierderea suferită, nu se făcuse încă simţit.

În acea dimineaţă, înainte de revărsatul zorilor, urma să fie trimisă o încărcătură de cherestea de stejar unui constructor ale cărui lucrări se aflau într-un oraş la mai multe mile depărtare. Butucii erau legaţi cu lanţuri pe o remorcă mare, cu roţi enorme, roşii; patru dintre cei mai puternici cai ai lui Melbury fură înhămaţi să o tragă.

Caii purtau zurgălăi în acea zi. Erau şaisprezece zurgălăi, pentru toţi caii înhămaţi şi erau fixaţi pe câte o ramă deasupra greabănului fiecăruia, acordaţi astfel încât să formeze două octave, mergând de la cea mai înaltă notă din partea înaintaşului din dreapta, până la nota cea mai de jos, în partea calului rotaş din stânga. Melbury era printre ultimii care mai folosea încă zurgălăii în acest ţinut, deoarece pentru a trăi în Little Hintock, unde drumurile înguste rămăseseră la fel ca pe vremea când existau drumuri de vamă, aceste semnale zornăitoare erau încă la fel de folositoare, atât pentru el cât şi pentru vecini, ca şi odinioară. De mult ajutor fuseseră zurgălăii în decursul timpului prin clinchetul de avertizare pe care îl scoteau! mai mult de atât, sunetele acestea fiind cunoscute în ţinut fiecărui căruţaş, aceştia puteau şti de la mare depărtare, pe o noapte întunecată, dacă urmau să întâlnească

cunoscuţi sau străini.

Ceaţa din seara precedentă încă mai persista, densă, deasupra pădurii, aşa încât zorile nu puteau răzbate printre copaci. Încărcătura fiind foarte grea, drumul întortocheat şi pâcla atât de groasă, Winterborne se hotărî să-i piloteze, cum făcea adeseori, însoţindu-i până la colţ, unde o luau pe un drum mai lat.

Şi astfel, porniră huruind, zguduind temeliile caselor de pe marginea drumului din cauza greutăţii încărcăturii, cei şaisprezece zurgălăi răsunând armonios în tot satul, până când ieşiră din vale şi se îndreptară către un drum mai deschis; piedicile căruţelor scârţâiau scoţând scântei, de păreau că sunt gata, gata să dea foc frunzişului mort de pe marginea drumului.

Apoi avu loc un incident pe care, de fapt, zurgălăii erau meniţi să-l evite. Deodată apărură în faţa ochilor, foarte aproape de ei, două felinare ale unei trăsuri învăluite în ceaţă. Apropierea ei nu fusese auzită din cauza zgomotului făcut de propriile roţi. Trăsura era acoperită şi, în spatele ei, se putea distinge un alt vehicul încărcat cu bagaje.

Winterbome se deplasă în faţa cailor şi-l auzi pe vizitiu spunându-i căruţaşului că trebuie să întoarcă, şi pe căruţaş explicându-i, la rândul lui, că era imposibil.

— Poţi să întorci dacă deshami caii din faţă, spuse vizitiul.

— E mult mai uşor pentru dumneata să întorci decât pentru noi, replică Winterborne. Dacă nu avem cinci tone de cherestea pe aceste roţi, nu avem un gram.

— Dar eu mai am încă o căruţă cu bagaje, în spate.

Winterborne recunoscu tăria argumentului.

— Dar chiar şi aşa, continuă el, totuşi poţi întoarce mai uşor decât noi. Şi ar trebui să o faci, pentru că ai auzit de la o jumătate de milă depărtare, zurgălăii noştri.

— Iar voi aţi putut vedea luminile noastre.

— N-am putut, din cauza ceţii.

— Ei bine, timpul nostru este preţios, spuse vizitiul, arogant. Voi vă duceţi doar într-un sat, fără importanţă, din vecinătate, pe câtă vreme noi mergem direct în Italia.

— îmi închipui că faceţi tot drumul cu caleaşca, spuse Winterborne sarcastic.

Disputa continuă în acest mod până când o voce din interiorul

trăsurii întrebă ce se întâmplă. Era vocea unei doamne.

Aceasta fu informată cât de încăpăţânaţi se dovedeau a fi oamenii negustorului de cherestea; apoi Giles putu să o audă spunând lacheului să poruncească oamenilor să întoarcă.

Mesajul fu transmis, iar Winterborne îl trimise pe mesager înapoi să comunice că îi cerea scuze doamnei, dar nu putea să facă după cum dorea ea; deşi el nu susţinea că este imposibil, totuşi dificultatea era prea mare pentru ei în comparaţie cu cea a echipajului ei de a întoarce vehiculele mai uşoare. Şi cum soarta a vrut, incidentul cu Grace Melbury din ziua precedentă îl făcu pe Giles să fie mai puţin politicos decât ar fi fost altfel, încrederea în sexul opus fiindu-i puternic zdruncinată.

În final, nimic nu-l putu clinti şi trăsurile fură obligate să se înapoieze, până când ajunseră la unul din drumurile secundare, sau intrândurile tăiate anume pentru întors. Apoi caii lui Giles trecură greoi, iar când ajunseră în dreptul trăsurilor puse în încurcătură, înclinate într-o parte lângă terasament, zornăitul celor şaisprezece zurgălăi se auzi şi mai tare, dând un aer deosebit de triumfător cailor care înaintau – un aer care, de fapt, nu se potrivea deloc cu sentimentul conducătorului lor.

Giles venea în spatele căruţei cu cherestea şi, când trecu de trăsurile imobilizate, auzi o voce trufaşă, întrebând:

— Cine este bărbatul acela nepoliticos? Nu-i cumva Melbury?

După glas reieşea atât de clar că cea care vorbea era o doamnă, încât Winterborne simţi o împunsătură de regret.

— Nu, doamnă. Este un bărbat mai tânăr şi se ocupă cu treburi mai puţin importante în Little Hintock. Îl cheamă Winterborne.

Astfel se despărţiră de acest grup.

— Păi, domnule Winterborne, spuse căruţaşul când nu mai puteau fi auziţi, era chiar ea – doamna Charmond! Cine s-ar fi gândit? Cum naiba poate o femeie care nu face nimic, să fie aici la ora asta, odată cu cântatul cocoşilor? Cică pleacă în Italia – da, sigur, am auzit că pleacă în străinătate. Nu poate să suporte iarna aici.

Winterborne era necăjit din cauza incidentului; cu atât mai mult cu cât ştia că domnul Melbury, în adoraţia lui pentru conacul Hintock,

ar fi primul care l-ar dojeni dacă ar auzi despre cele întâmplate. Însoţi încărcătura până la capătul drumului şi apoi se întoarse cu intenţia de a trece pe acasă pe la South ca să afle rezultatul experienţei din seara precedentă.

Cu câteva minute înainte de această oră, se întâmplă ca Grace Melbury, care acum se scula destul de devreme pentru a lua micul dejun cu tatăl ei, să fie rugată de acesta, în ciuda orei neobişnuite, să se ducă la South şi să se intereseze de el. Când sosi domnişoara Melbury, Marty stătea în uşă. Chiar înainte de a începe Grace să spună ceva, trăsurile doamnei Charmond, după ce trecuseră de obstacolul din drum, veniră gonind şi cele două fete se întoarseră să privească spectacolul.

Doamna Charmond nu le văzu, dar era destulă lumină ca ele să-i distingă silueta prin ferestrele trăsurii. O minunată coamă de bucle legate cu panglici, conferea înfăţişării ei o remarcabilă distincţie.

— Ce bine arată în dimineaţa asta! exclamă Grace, uitând, în admiraţia ei generoasă, că doamna Charmond o nesocotise. Părul ei, astfel aranjat, e o adevărată podoabă. Niciodată n-am văzut ceva mai frumos!

— Nici eu, domnişoară, spuse Marty sec, mângâindu-şi inconştient creştetul capului.

Grace urmări trăsurile cu un regret stăruitor, până ce dispărură. Apoi află de la Marty că South nu se simţea mai bine. Înainte ca ea să fi plecat, Winterborne se apropie de casă, dar văzând că una din cele două fete care stăteau în prag era Grace, se întoarse din drum şi aşteptă la el acasă, până când presupuse că aceasta din urmă a plecat.

XIV

ÎNTÂLNIREA CU TRĂSURILE îl sili pe Winterborne să se gândească din nou la casele lui, care, în eventualitatea morţii lui South, aveau să intre în posesia doamnei Charmond. Se miră, cum se miraseră şi alţii, ce i-o fi îndemnat pe strămoşii săi din Hintock şi pe alţi oameni din sat să schimbe vechiul lor drept de arendă pentru arendă pe durata vieţii. Şi era foarte surprins de neglijenţa tatălui său, care nu-i asigurase existenţa lui South.

După micul dejun se duse sus, răscoli patul şi scoase o geantă plată de pânză, ascunsă între saltea şi somieră, în această geantă păstra actele de arendă care rămăseseră acolo, nedeschise, de la moartea tatălui său. Acesta era locul obişnuit unde sătenii ascundeau

astfel de documente. Winterborne se aşeză pe pat şi se uită peste ele. Erau contracte obişnuite de arendă, pe durata a trei vieţi, pe care un membru din familia South le acceptase de la stăpânul moşiei cam cu cincizeci de ani în urmă, în schimbul anumitor drepturi de arendă şi al altor privilegii, pe considerentul că sus-numitul moşier reconstruise casele dărăpănate. Ajunseseră în stăpânirea tatălui său, în primul rând prin mama lui, care era tot din familia South.

Într-un colţ al unuia din contracte era prinsă cu un ac de gămălie o scrisoare pe care Winterborne nu o văzuse niciodată. Avea o dată veche, iar scrisul era al unui avocat sau agent şi purta semnătura moşierului. Din cuprins reieşea că în toată perioada înainte ca ultimul numit, menţionat în contract, să se fi stins din viaţă, domnul John Winterborne sau reprezentantul lui avea privilegiul de a adăuga durata vieţii sale sau a fiului său, urmând ca cel adăugat să plătească mai departe o taxă mică, simbolică; concesia se făcea ca urmare a consimţământului bătrânului Winterborne de a demola una din case şi de a renunţa la locul afectat acesteia; casa se găsea într-un punct incomod al drumului, stânjenind astfel circulaţia.

Casa fusese dărâmată cu ani în urmă. De ce tatăl lui Giles nu profitase de privilegiul de a introduce durata vieţii lui sau a fiului său, era imposibil de spus. După toate probabilităţile, moartea îl împiedicase să pună în aplicare acest plan, mai ales că bătrânul Winterborne era un om căruia, în felul lui simplu, îi plăcea foarte mult să se ocupe de proprietăţile locative.

Din moment ce unul dintre membrii familiei South supravieţuia încă, nu exista îndoială că Giles ar fi putut face ceea ce tatăl lui nu rezolvase pentru propriul său fiu. Perspectiva acestei posibilităţi îl înveseli puţin, pentru că de aceste case depindeau multe lucruri. Îndoiala lui Melbury că tânărul era potrivit să fie soţul lui Grace se datora, oarecum, şi situaţiei încurcate a proprietăţilor lui din Little Hintock şi Great Hintock. Giles se hotărî să se îngrijească imediat de această problemă, taxa pentru reînnoirea contractului fiind o sumă pe care putea să o strângă uşor.

Planul lui nu era totuşi posibil să se realizeze foarte repede; şi, între timp, se duse la South, cum intenţionase, ca să afle rezultatul experienţei cu copacul.

Marty îl întâmpină la uşă.

— Ei, Marty? întrebă el şi fu surprins să citească pe faţa ei că

situaţia nu era chiar atât de plină de speranţe cum îşi închipuise el.

— îmi pare rău de munca dumitale, spuse Marty. Totul este pierdut. Tata spune că acum copacul e mai înalt ca oricând.

Winterborne se uită la copac. Într-adevăr părea mai înalt, sărăcia trunchiului său, acum dezgolit de crengi, îi scotea în evidenţă înălţimea mai mult decât înainte.

— Azi dimineaţă când a văzut pentru prima oară ce i-ai făcut, a fost complet îngrozit, adăugă ea. Spune că va cădea peste noi, spintecându-ne ca „sabia lui Dumnezeu şi a lui Gideon".

— Ce altceva pot să fac? întrebă Giles.

— Doctorul spune că ar trebui tăiat copacul.

— O, ai adus un doctor?

— N-am trimis eu după el; doamna Charmond, înainte de a pleca, a auzit că tata este bolnav şi i-a cerut doctorului să-l îngrijească pe cheltuiala ei.

— Asta e foarte frumos din partea ei. Şi doctorul zice că ar trebui tăiat copacul? Cred că nu ar fi bine să-l tăiem fără ştirea doamnei.

Giles se duse sus. Bătrânul stătea acolo, uitându-se fix, ca şi cum privirea îi îngheţase pe trunchiul copacului care acum arăta îngrozitor. Din păcate, tocmai atunci, copacul se legăna din nou, deoarece se stârnise un vânt care împrăştiase şi ceaţa; iar ochii lui se mişcau după oscilaţiile copacului.

Auziră paşi de bărbat, dar ceva mai uşori decât cei obişnuiţi.

— A venit din nou doctorul Fitzpiers, spuse Marty şi coborî. Imediat, pe treptele goale se făcu auzit mersul lui.

Domnul Fitzpiers intră în camera bolnavului, aşa cum este deprins un doctor în astfel de ocazii, mai ales atunci, când e vorba de camera unui ţăran modest; întoarse capul către bolnav cu un aer preocupat, care dovedea cât se poate de limpede că uitase cu totul despre acest caz şi de circumstanţele lui, alungându-le din minte încă de cum ieşise, data trecută, din aceeaşi casă. Răspunse la salutul lui Winterborne care nu-l mai văzuse din ziua când o privise, pe furiş, pe Grace, peste gardul viu. Acum îşi aminti de caz şi se duse tacticos spre locul unde stătea South.

Edred Fitzpiers era, în linii mari, un bărbat frumos, bine făcut. Avea ochi negri, fascinanţi, care iradiau o undă de energie, sau de susceptibilitate – greu de definit; mai degrabă ar fi putut să fie cea din

urmă. Dar nu avea acel ochi ager, scânteietor, experimentat, care prinde imediat suprafeţele lucrurilor – şi chiar şi ce este în spatele lor. Dacă profunzimea aparentă a privirii sale era reală, sau numai un accident estetic al fizionomiei sale – aceasta nu o puteau dovedi decât faptele.

Chipul lui era mai degrabă blând decât aspru, fermecător decât distins, palid decât îmbujorat; nasul – dacă i s-ar fi făcut o schiţă *„de rigueur”,* era, din punct de vedere artistic, destul de frumos pentru o persoană de acest tip, ca să merite să fie modelat de un sculptor, nu foarte ocupat – deci fără acele neregularităţi noduroase care adesea înseamnă putere; iar curba clasică a gurii avea o anume moliciune când era închisă. Datorită fie ţinutei care se făcea apreciată de la prima vedere, fie aerului său meditativ, prezenţa lui îţi sugera mai degrabă un filosof decât un dandy – efect datorat absenţei podoabelor sau a altor artificii din îmbrăcămintea lui, deşi aceasta era mai îngrijită şi mai la modă decât se obişnuieşte printre medicii de ţară.

Lumea care aparţinea strict categoriei foarte onorabile, ştiind din auzite câte ceva despre el, spunea că păcătuieşte mai curând prin prea multe idei decât prin prea puţine, că era adeptul unei teorii de un anumit fel sau că se cufundase prea mult într-un gen de doctrină falsă. Indiferent de toate acestea, se va vedea că era, fără îndoială, o persoană deosebită şi ca om şi ca medic, care descinsese parcă din cer în Little Hintock.

— Acesta este un caz extraordinar, i se adresă el în cele din urmă lui Winterborne, după ce îl examină pe South, purtând discuţii cu el, cercetându-i privirea şi înfăţişarea şi descoperind că nebunia în legătură cu ulmul era mai pronunţată ca oricând. Vino jos şi îţi voi spune ce cred.

Amândoi coborâră şi doctorul continuă:

— Copacul trebuie tăiat; altfel nu mai răspund de viaţa lui.

— Copacul este al doamnei Charmond şi cred că trebuie să-i cerem permisiunea, spuse Giles.

— O, nu are nicio importanţă al cui este copacul – ce înseamnă un copac pe lângă o viaţă de om! Taie-l! Nu am avut încă onoarea să o cunosc pe doamna Charmond; dar chiar şi aşa, sunt dispus să risc atâta lucru.

— Copacul înseamnă cherestea, replică Giles. N-am tăiat niciodată măcar un băţ de aici, fără ca mai întâi să fie notat de

doamna sau de agentul ei.

— Atunci, din acest moment vom inaugura o eră nouă! De când se plânge de copac? o întrebă doctorul pe Marty.

— De săptămâni de zile, domnule. Se pare că acest copac îl obsedează ca un duh rău. Spune că are exact vârsta lui, că este însufleţit şi că a răsărit atunci când s-a născut el, tocmai pentru a-l subjuga şi a-l ţine în sclavie. Au mai fost înainte, în Hintock, şi alţi copaci ca ăsta.

De sus auziră vocea lui South.

— O, cum se clatină, trebuie să cadă! Şi apoi biata mea viaţă, care valorează case peste case, o să-mi fie stoarsă picătură cu picătură. Oh! Oh!

— Aşa face tot timpul, adăugă fata. Şi nu se mai uită în altă parte decât afară pe fereastră şi nici nu vrea să mă lase să trag, din când în când, perdelele.

— Atunci, jos cu copacul şi la naiba cu doamna Charmond, spuse domnul Fitzpiers. Cel mai bun lucru va fi să aşteptăm până diseară, când se lasă întunericul sau până dimineaţă devreme, înainte ca el să se trezească, aşa încât să nu-l vadă când cade, pentru că asta l-ar îngrozi şi mai rău. Ţine obloanele trase până vin eu, şi apoi îi voi demonstra şi îl voi convinge că necazul lui a luat sfârşit.

Doctorul plecă şi cei doi aşteptară până seara. Când se întunecă şi obloanele fură trase, Winterborne trimise doi pădurari să aducă un joagăr; şi, curând, copacul înalt şi ameninţător fu retezat de la rădăcină. Dimineaţa, înainte ca South să se fi trezit, ei se duseră şi îl târâră în jos, cu grijă, mai departe de uşă. Era o treabă greu de făcut fără zgomot; dar în cele din urmă izbutiră, şi ulmul, care dăinuia din anul naşterii pădurarului, zăcea doborât pe pământ. Chiar şi orice pierde-vară care ar fi trecut pe acolo, putea acum să pună piciorul pe semnele crestate mai de mult pe crengile cele mai de sus de bocancii căţărătorilor aventuroşi; cuiburile inaccesibile odinioară, puteau fi cercetate de aproape; iar pe ramurile laterale, care se legănau şi pe care, înainte, numai păsărelele se puteau cocoţa, acum se aşezau privitorii.

De îndată ce se lumină bine, veni doctorul şi Winterborne intră în casă împreună cu el. Marty le spuse că tatăl ei era înfofolit şi gata, ca de obicei, să fie aşezat în scaunul lui. Se urcară la el şi îl instalară fără

zăbavă. Imediat începu să se plângă de copac şi de pericolul ce-l constituia pentru viaţa lui şi, în consecinţă, pentru proprietatea lui Winterborne.

Doctorul îi făcu semn lui Giles, care se duse şi dădu la o parte perdelele de rips.

— Vezi, s-a dus, spuse doctorul Fitzpiers.

De îndată ce bătrânul văzu peticul de cer liber în locul coloanei ramificate atât de familiară privirii lui, sări în sus fără o vorbă; ochii îi ieşiră din orbite, până când nu se mai văzu decât albul lor, apoi căzu înapoi pe scaun şi se învineţi tot.

Foarte alarmaţi îl aşezară pe pat. De cum îşi reveni puţin din criză, bolborosi:

— O, s-a dus!… Unde?… Unde?

Întreaga lui fiinţă părea paralizată de uimire. Erau înmărmuriţi de rezultatul experienţei lor şi făcură tot ce le sta în puteri. Nimic nu părea să mai fie de folos. Giles şi Fitzpiers se agitau încoace şi încolo, încercând să mai facă ceva, dar totul era în zadar. Bătrânul South muri în aceeaşi zi la apusul soarelui.

— Să fiu afurisit dacă nu l-a omorât soluţia mea! murmură doctorul.

Coborâră la parter. În timp ce ieşea din casă, Fitzpiers, alungind parcă din minte tot ce se întâmplase, se întoarse deodată spre Giles şi întrebă:

— Cine era domnişoara aceea la care ne-am uitat peste gardul viu, mai zilele trecute?

Giles clătină din cap ca şi cum nu-şi amintea.

CÂND MELBURY auzi ce s-a întâmplat, păru foarte mişcat şi umblă de colo-colo prin casă, gânditor. Îi părea rău, cu adevărat, de South; iar de Winterborne era cu atât mai mâhnit cu cât această nenorocire urmaşe foarte curând după sugestia, oarecum crudă, pe care i-o făcuse lui Giles de a-şi lua gândul de la fiica sa.

Era chiar foarte necăjit de situaţie, pentru că aşa, fără chibzuinţă, îi pricinuise lui Giles un al doilea necaz, când cel dintâi era de ajuns.

— I-am spus tatălui lui Giles, când a intrat în casele acelea, să nu investească prea mulţi bani într-o proprietate pe durata vieţii, de care nu s-ar fi bucurat nici el, nici fiul lui, exclamă el, dar n-a vrut să mă asculte. Şi acum Giles trebuie să sufere pentru asta.

— Sărmanul Giles! murmură Grace.

— Da, Grace, între noi fie vorba, este extraordinar! Lucrurile s-au petrecut de parcă aş fi prevăzut ce avea să vină; şi, cu toate că îmi pare sincer rău pentru Giles, sunt mulţumit de felul cum ai scăpat tu. Dacă nu apucam să-l îndepărtăm, acum cu greu ne-ar fi lăsat inima să facem aşa ceva. De aceea, zic, să fii mulţumită! Voi face tot ce voi putea pentru el, ca prieten, dar să nu se mai gândească, vreodată, că ar putea pretinde să-mi fie ginere.

Şi, totuşi, în aceste clipe, impasul în care intrase Winterborne mişca inima lui Grace făcând-o să încerce pentru el un sentiment mai cald decât îi nutrise vreodată ani de-a rândul.

Între timp, Giles stătea singur în casa care-i era atât de familiară şi care încetase să mai fie a lui, examinând situaţia calm, dar puţin amărât. Pendula lovea din când în când o parte a cutiei în care se legăna, cu un sunet înăbuşit, ca o tobă ce-i bătea tactul marşului prin viaţă. Uitându-se pe fereastră, îşi dădu seama că un fel de amorţeală se instalase în felul de a munci al lui Creedle, care punea îngrăşăminte în grădină – amorţeală care se datora, evident, convingerii că s-ar putea să nu mai locuiască acolo atâta timp încât să mai profite de recolta următorului sezon.

Se uită din nou la contractul de arendă şi la scrisoarea ataşată. Nu mai era nicio îndoială că pierduse casele şi că, practic, rămăsese sărac, printr-un accident care ar fi putut fi cu uşurinţă evitat dacă ar fi cunoscut adevăratele condiţii ale proprietăţii lui. Strict după lege, perioada de executare îşi pierduse valabilitatea; dar de ce să nu fie luată în consideraţie de către proprietara pământului intenţia contractanţilor, atunci când va cunoaşte circumstanţele reale, şi de ce să nu fie recunoscut dreptul lui moral de a deţine proprietatea atâta timp cât este în viaţă?

Cu inima grea îşi dădu seama că, în ciuda tuturor privilegiilor legale şi a garanţiilor preconizate sau chiar scrise, rezolvarea acestei situaţii depindea de simplul capriciu al femeii pe care o întâlnise cu o zi înainte într-o împrejurare atât de nefavorabilă – ea putând decide dacă urma să mai deţină sau nu casele pe durata vieţii lui.

În timp ce stătea şi se gândea, se auziră paşi aproape de uşă şi apăru Melbury, părând foarte abătut de situaţia în care se afla Giles. Acesta îl întâmpină cu o vorbă de bun venit şi cu un semn de salut cu capul, continuând să examineze hârtiile. Musafirul se aşeză.

— Giles, spuse el, este o situaţie neplăcută şi îmi pare rău. Ce-ai de gând să faci?

Giles îl informă de adevărata stare a lucrurilor şi de modul în care pierduse ocazia de a folosi clauza de reînnoire a contractului.

— Ce ghinion! De ce a fost neglijată treaba asta? Cel mai bun lucru pe care-l poţi face acum este să-i scrii doamnei, să-i lămureşti totul, şi să-ţi pui toate speranţele în generozitatea ei.

— Prefer să n-o fac, murmură Giles.

— Dar trebuie, spuse Melbury. De asta depind multe:

Pe scurt, el pledă atât de argumentat, încât Giles cedă, fiind convins că este ultima şansă de a o recâştiga pe Grace. Scrisoarea către doamna Charmond fu scrisă şi trimisă la conac de unde, după câte ştia, îi va fi imediat expediată.

Melbury, considerând că făcuse o faptă cât se poate de bună, menită să-i mai atenueze purtarea arbitrară de mai înainte, plecă acasă; iar Giles, rămase singur, în încordarea aşteptării răspunsului zeităţii care orânduia soarta locuitorilor din Hintock. Între timp, toţi sătenii aflaseră despre situaţia nou creată şi, fiind strâns uniţi, ca o singură familie, manifestau un interes deosebit pentru această problemă.

Toată lumea se gândea la Giles, şi nimeni la Marty. Dacă cineva s-ar fi uitat în casă în timpul acelor nopţi cu lună care au precedat înmormântarea tatălui ei, ar fi văzut-o pe fată absolut singură în casă cu mortul. Camera ei fiind cea mai aproape de capul scării, sicriul fusese aşezat acolo pentru a fi mai uşor de transportat şi, la o anumită oră din noapte, când luna ajungea în faţa ferestrei, razele se revărsau pe profilul liniştit al lui South, impresionant prin augusta prezenţă a morţii, şi la câţiva paşi, pe obrazul fiicei lui care stătea întinsă în patul ei mic, cuprinsă de liniştea unui somn aproape tot atât de demn ca şi al celui căruia îi ţinea tovărăşie – odihna unui suflet nevinovat căruia nu-i mai rămăsese nimic de pierdut pe pământ, în afară de viaţa pe care niciodată nu o preţuia prea mult.

South fusese înmormântat de o săptămână, şi Winterborne tot mai aştepta răspuns de la doamna Charmond. Melbury era foarte optimist în privinţa răspunsului; dar Winterborne nu-i spusese nimic despre întâlnirea cu trăsura ei, când, dacă avusese vreodată parte de un afront din partea unei doamne, atunci, de la ea venise.

Ora la care trecea poştaşul era tocmai cea la care oamenii lui

Melbury se adunau în magazia de nuiele; şi Winterborne care, atunci când nu era ocupat cu treburile sale le mai dădea câte o mână de ajutor, ieşea, în fiecare dimineaţă, pe uliţă ca să-l întâlnească pe poştaş la capătul uneia dintre aleile pline de verdeaţă din dumbrava de aluni, pe o porţiune deschisă, dreaptă, de unde silueta sa agitată putea fi văzută încă de departe. Grace era de asemenea foarte nerăbdătoare, mai nerăbdătoare decât tatăl ei şi poate chiar mai mult decât Winterborne însuşi. Această nerăbdare o făcea să se ducă, sub un pretext sau altul, aproape în fiecare dimineaţă la magazia de nuiele în timp ce se aştepta răspunsul.

De unsprezece ori venise Winterborne în colţul acela al drumului şi privise prin cenuşiul umed al zorilor de iarnă panta dreaptă până departe. Deşi silueta gârbovită se arăta aproape cu regularitate, nu aducea nimic pentru Giles. În cea de-a douăsprezecea zi, omul cu misivele ridică mâna încă de la mare distanţă şi Winterborne văzu scrisoarea. O duse în magazie şi, după ce rupse sigiliul, începu să citească în timp ce toţi care erau acolo se strânseră în jurul lui, Grace fiind şi ea de faţă şi uitându-se din uşă.

Scrisoarea nu era de la doamna Charmond ci de la agentul ei din Sherton. Winterborne îşi mai aruncă odată privirea peste ea, apoi spuse:

— Totul s-a terminat.

— Ah! murmurară cu toţii.

— Avocatul ei este însărcinat să-mi transmită că doamna Charmond nu vede niciun motiv de a schimba cursul normal al lucrurilor, mai ales că intenţionează să dărâme casele, spuse el liniştit.

— Gândiţi-vă numai! spuseră mai mulţi. Dărâmatul este o afacere.

Winterborne se întoarse într-o parte şi exclamă vehement, ca pentru sine:

— Atunci să le dărâme şi fie blestemată!

Creedle, pe a cărui faţă se citea o foarte mare amărăciune, se uită la el şi zise:

— Ah, din cauza mâncărimii de limbă le-ai pierdut.

Winterborne îşi înăbuşi sentimentele şi, din clipa aceea, indiferent care ar fi fost acestea, şi le păstră numai pentru el. Totuşi, luând în consideraţie valoarea pe care o are tăcerea unui om singur

printre străini, socotim că e capabilă să exprime mai mult decât limbuţia când se găseşte printre prieteni. Omul de la ţară care, în timpul zilei, este obligat să aprecieze ora după schimbările naturii exterioare, vede în peisaj o mie de nuanţe şi de caracteristici care nu sunt niciodată sesizate de cel care aude obişnuita bătaie a ceasului în casă, pentru că acesta nu le caută niciodată. În acelaşi mod, folosim ochii pentru a-l urmări pe prietenul nostru taciturn. Mişcarea imperceptibilă a muşchilor, părului, cutelor feţei, care atunci când e însoţită de vorbă trece neobservată, e urmărită în muţenie şi interpretată, până ce, de fapt, întregului cerc de prieteni apropiaţi li se lămureşte semnificaţia atitudinii lui rezervate.

Aşa se petreceau lucrurile cu Winterborne şi vecinii lui, după neaşteptatul său eşec. El nu vorbea, dar ei îl observau şi ştiau că e tulburat.

Întâlnindu-l într-o zi pe Melbury, se purtă asemenea unui om care a renunţat la orice ambiţii.

— Sunt bucuros că vă întâlnesc, domnule Melbury, spuse cu o voce scăzută pe care se străduia s-o facă să răsune cât mai firesc posibil. După această întâmplare, mi-e teamă că nu voi mai putea ţine calul acela pe care-l cumpărasem ca să-l folosească… o posibilă soţie, şi cum nu doresc să-l vând, aş vrea, dacă nu aveţi vreo obiecţie, să i-l dau domnişoarei Melbury. Calul este foarte liniştit şi va fi şi el sub acoperiş sigur.

Domnul Melbury fu destul de impresionat de această ofertă.

— Nu trebuie să-ţi goleşti buzunarele în felul ăsta pentru noi, Giles. Grace va lua calul, dar eu îţi voi plăti cât ai dat pe el şi orice cheltuială ai făcut pentru întreţinerea lui.

Nu voi să mai audă de alte condiţii şi astfel totul se aranjă. Se aflau tocmai peste drum de uşa lui Melbury şi, cum Grace era plecată, acesta îl convinse pe Winterborne să intre.

— Trage scaunul, Giles, spuse negustorul de cherestea imediat ce intră în casă. Aş vrea să am o discuţie serioasă cu tine.

După aceea îi puse lui Winterborne problema în mod deschis şi foarte prietenos. Melbury îi declară că nu-i place să fie necruţător cu un om aflat la strâmtoare, dar că nu vede, în niciun chip, cum ar mai putea el să se căsătorească cu fiica sa, acum când nu avea o casă în care s-o ducă.

Giles recunoscu în mod tacit dificultatea în care se găsea, dar

având încă o licărire de speranţă – sentimentul că ar dori să cunoască şi părerea lui Grace, chiar din gura ei – nu socoti potrivit să vorbească deschis nici acum. De aceea, plecă oarecum pe neaşteptate şi se duse acasă, pentru a chibzui dacă să caute un prilej s-o întâlnească.

Seara, pe când stătea şi reflecta, i se păru că aude o zgârietură pe peretele de la faţada casei. Asemenea zgomot făceau uneori ramurile unui trandafir care creştea acolo, dar cum nu se stârnise niciun fel de vânt, îşi dădu seama că nu putea fi trandafirul. Luă luminarea şi ieşi. Nu era nimeni prin apropiere. Îndreptă lumina, care pâlpâia, spre tencuiala văruită a faţadei şi văzu nişte cuvinte scrise cu cărbune, pe care le citi:

„O, Giles, rămâi fără de casă.
Şi-ţi vei pierde iubita-ţi frumoasă”.

Giles intră în casă. Avea unele bănuieli în privinţa celui care mâzgălise aceste rânduri, dar nu era foarte sigur. Ceea ce îi năpădea însă sufletul, mai mult chiar decât curiozitatea în legătură cu autorul versurilor, era convingerea fermă că ele se dovedeau a fi prea adevărate ca să mai încerce să o recâştige pe Grace. Decideau de fapt problema pentru el. Se aşeză şi îi scrise lui Melbury o scrisoare ceremonioasă, prin care-l încunoştinţa că împărtăşea întru totul părerea lui în privinţa promisiunii pe care i-o făcuseră el şi fiica sa cu câţiva ani în urmă; dorea ca aceasta să fie considerată nulă, ei fiind eliberaţi de orice obligaţie decurgând din acea promisiune.

Încheind scrisoarea cu deplina lor absolvire şi terminând deci cu această problemă, Giles se hotărî să o ducă personal, în care scop o porni imediat spre Melbury. Se făcuse atât de târziu, încât toată familia se retrăsese la culcare; se furişă până lângă casă, aruncă biletul sub uşă şi plecă tot atât de neauzit după cum venise.

Melbury fu primul care se sculă în dimineaţa următoare şi, după ce citi scrisoarea, simţi o mare uşurare, pentru că ştia că Giles ar fi putut să-i producă neplăceri dacă s-ar fi hotărât să o influenţeze pe Grace. „Foarte cinstit din partea lui Giles, foarte cinstit, îşi tot spunea. Nu-l voi uita. Acum trebuie să o menţin pe Grace pe poziţie, la adevăratul ei nivel”.

Se întâmplă ca, în acea dimineaţă, Grace să iasă la plimbare mai devreme şi să meargă în direcţia obişnuită, astfel că nu putea să nu treacă pe lângă casa lui Winterborne. Soarele dimineţii strălucea pe faţada casei şi văzu imediat cuvintele care încă mai erau acolo. Le citi şi

faţa i se îmbujoră. Îi văzu pe Giles şi pe Creedle stând de vorbă în spatele casei; cărbunele cu care fuseseră scrise acele rânduri, zăcea pe pământ, lângă perete. Fiind aproape sigură că Winterborne va observa ce face ea, se duse repede la perete, şterse cuvântul „pierde" şi îl înlocui cu „păstra". Apoi porni cât se poate de repede spre casă, fără să se mai uite îndărăt. Acum, dacă voia, Giles putea trage o concluzie.

Nu încăpea nici cea mai mică îndoială că blinda Grace nutrea acum mai multă simpatie şi interes pentru Winterborne decât avusese vreodată atâta timp cât el îi fusese pretendent promis. Aceasta se datora faptului că, de când cu nenorocirea lui, toate acele cusururi în felul lui de a se comporta în societate şi care contrastau atât de ciudat cu modul ei de viaţă din ultimul timp, se şterseseră prin reînvierea generoasă a unui vechi şi romantic ataşament faţă de el. Deşi fusese instruită şi educată în spiritul unor vederi diferite de cele în care fusese crescută în copilărie, Grace nu era o fată ambiţioasă şi, dacă ar fi fost după ea, poate că s-ar fi îndreptat spre Winterborne fără să fie nemulţumită. Sentimente necunoscute până atunci începeau să se dezvăluie, astfel încât scrisul acela de pe perete o împinsese spre o îndrăzneală neobişnuită.

După ce se întoarse din plimbare se aşeză, tăcută, să ia micul dejun. Când mama sa vitregă ieşi din cameră, Grace îi spuse tatălui ei:

— M-am hotărât să menţin logodna cu Giles.

Melbury o privi foarte surprins.

— Prostii, spuse el tăios. Nu ştii ce vorbeşti. Uite.

Îi întinse scrisoarea primită de la Giles.

Grace o citi şi nu mai spuse nimic. O văzuse, oare, Giles înlocuind cuvântul pe perete? Nu ştia. Se pare că soarta voise să fie aşa şi nu era nimic altceva de făcut decât să se resemneze.

Trecuseră doar câteva ore după această întâmplare şi Winterborne, care, destul de ciudat, nu o observase pe Grace scriind, curăţa copacul din faţa fostei locuinţe a lui South. El o văzu pe Marty stând în pragul uşii – o siluetă firavă, îmbrăcată în negru, cu formele încă neîmplinite. Se duse lângă ea şi-i zise:

— Marty, de ce ai scris aseară cuvintele acelea pe peretele meu? Ştiu bine că tu ai făcut-o.

— Pentru că e adevărat.

— Dar după ce ai prorocit un anumit lucru, de ce l-ai schimbat cu altul? Previziunile tale nu au, deci, mare valoare.

— Eu n-am schimbat nimic.

— Ba da.

— Nu.

— Ba e schimbat. Du-te şi vezi.

Se duse acolo şi citi că deşi el şi-a pierdut locuinţa o va păstra pe Grace. Surprinsă Marty se întoarse în casă.

— Ei bine, spuse ea, cine a putut să facă o asemenea neghiobie?

— Într-adevăr, cine? întrebă şi el.

— Am şters totul pentru că nu mai are niciun sens.

— Nu era treaba ta să ştergi; aveam de gând – să le las acolo ceva mai mult.

— Fără îndoială că a făcut-o vreun băiat, murmură ea.

Cum acest lucru părea foarte posibil, Winterborne nu mai spuse nimic şi alungă din minte întâmplarea.

Începând din ziua aceea, deşi nu-şi părăsise încă locuinţa. Winterborne se retrase pentru un timp în culisele vieţii şi activităţii omeneşti, o hotărâre destul de uşor de îndeplinit, oriunde, mai ales când prestigiul eroului a fost deja ştirbit. Grace, convinsă că Winterborne o văzuse scriind, nu mai dădu niciun semn şi astfel slabul ei strigăt de fidelitate, pe care îl lansase cu timiditate, eşuă şi se pierdu.

XVI

DOCTORUL FITZPIERS locuia pe coasta dealului într-o casă mult mai puţin pretenţioasă, atât ca arhitectură cât şi ca mărime, decât a negustorului de cherestea. Aceasta din urmă fusese cândva, fără îndoială, reşedinţa seniorială care ţinea de domeniul tihnit şi modest al Little Hintockului, ale cărui hotare erau şterse acum prin integrarea lui la moşia învecinată a doamnei Charmond. Deşi familia Melbury nu cunoştea acest lucru, existau toate motivele să se creadă – cel puţin aşa spunea pastorul – că proprietarii acelui mic conac fuseseră strămoşii lui Melbury, numele de familie apărând în numeroase documente şi fiind legate de transferurile de pământ din timpul războaielor civile.

Locuinţa domnului Fitzpiers, dimpotrivă, era mai mică, părând o cutie şi – comparativ – mai modernă. Fusese şi mai era încă în parte, ocupată, de un fermier bătrân, şi de soţia sa, care la sosirea doctorului Fitzpiers în căutare de casă, îl găzduiseră, ei retrăgându-se din camerele din faţă în cele de lângă bucătărie, îngrijindu-se de cele necesare doctorului şi apărând la intervale regulate pentru a primi de

ia el un binevenit adaos la venitul lor.

Casa şi grădina aveau forme atât de regulate încât ar fi putut fi trasate de un desenator olandez de pe vremea lui William şi Mary. Într-un gard viu, scund şi des, se afla o poartă deasupra căreia verdeaţa forma o boltă, iar din partea interioară a porţii se deschidea o alee dreaptă, mărginită cu merişor tuns care urca pe coasta grădinii spre veranda situată exact în mijlocul faţadei casei, având de fiecare parte câte două ferestre. La stânga şi la dreapta aleii erau, mai întâi câte un rând de tufe de agrişe, apoi câte unul de coacăze, apoi de zmeură, de căpşuni precum şi câte un strat de flori bătrâneşti; în faţa verandei, la colţuri, erau tufişuri rotunde de merişor ce semănau cu nişte globuri. Peste acoperişul casei, de pe un teren ceva mai înalt, putea fi văzută livada, iar în spatele ei, copacii din pădurea care ajunsese până în vârful dealului.

Peste drum de poarta grădinii, pe uliţa care se zărea de la fereastra salonului, era o poartă batantă ce se deschidea spre un câmp tăiat de o potecă. Poarta tocmai fusese revopsită şi, într-o clipă amiază frumoasă, înainte ca vopseaua să se fi uscat, iar ţânţarii care se lipiseră de ea să moară, doctorul stătea în picioare, uitându-se distrat pe fereastră la cei care întâmplător treceau pe drum. Fiind o fire înclinată spre filosofare, el observa cum fiecare dintre aceşti trecători îşi dezvăluia caracterul prin felul, oarecum amuzant, de a deschide poarta.

La bărbaţi nu existau prea multe deosebiri; loveau poarta cu piciorul şi treceau. Femeile însă erau mai deosebite. Pentru ele, această bucată de lemn lipicioasă era, după caz, fie un obstacol, fie un obiect de dezgust, o ameninţare sau o înşelătorie.

Prima pe care o observase era o tânără femeie robustă, cu fusta suflecată şi cu părul despletit. Fitzpiers o cunoştea sub numele de Suke Damson. Ea puse mina pe poartă fără să se uite, împingând-o şi cu umărul până când urma vopselii o făcu să scoată o exclamaţie şi câteva cuvinte nu prea delicate. Se duse pe pajiştea din apropiere, se aşeză şi se şterse în iarbă, blestemând tot timpul.

— Ha! ha! ha – râse doctorul.

Următoarea fu o fată cu părul tăiat scurt, în care doctorul o recunoscu pe fiica pacientului său care murise, pădurarul South. Rochia neagră pe care o purta în semn de doliu, îi aminti şi mai mult, într-un mod neplăcut, că el ordonase tăierea copacului ce pricinuise

moartea tatălui ei. Mergea cufundată în gânduri, dar nu indiferentă; fiind însă preocupată, apucă poarta fără să bănuiască nimic şi o atinse cu braţul. Lui Fitzpiers îi păru rău că fata îşi murdărise rochia neagră, nouă, care chiar dacă nu era de o calitate bună, aşa sărăcăcioasă cum arăta, era probabil singura.

Fata îşi privi palma şi braţul, părând doar puţin surprinsă, apoi şterse vopseaua fără ca pe chipul ei să se observe vreo schimbare, ca şi cum gândurile care o preocupau nu o părăsiseră. După aceea îşi continuă drumul.

Pe pajişte îşi făcu apariţia apoi un personaj cu totul deosebit. Păşea cu distincţia celui crescut la oraş, dar şi cu fermitatea omului crescut la ţară; părea să fie una dintre acele femei care, deşi. vag, îşi dau seama că sunt atrăgătoare, păstrează ceva din farmecul ignoranţei, uitând de ele însele în îngândurarea ce le învăluie. Se apropie de poartă.

Ca să laşi o astfel de fiinţă să atingă poarta, măcar cu vârful mănuşii, era pentru Fitzpiers aproape ca şi cum ar fi lăsat-o să meargă spre autonimicire. Se ridică şi îşi căută pălăria, dar nu fu în stare să o găsească pe cea care îi trebuia; uitându-se din nou pe fereastră, văzu că intervenţia lui nu mai era necesară. După ce se apropie, tânăra se uită la poartă, luă un beţişor şi, folosindu-l ca pe o baionetă, împinse, înlăturând obstacolul fără ca să-l atingă.

Doctorul continuă să o privească până când nu se mai zări, recunoscând în persoana ei chiar pe tânăra doamnă pe care o văzuse înainte şi pe care nu putuse să o identifice.

Al cui era oare acel chip delicat? Toţi ceilalţi pe care îi văzuse în Hintock parcă îl deprimau cu brutala lor rusticitate; de aceea contrastul oferit de această apariţie îi sugera că venea de pe alte meleaguri.

Aceleaşi gânduri îi trecuseră prin minte şi când o văzuse pentru prima oară; dar acum merse cu ele ceva mai departe şi, deoarece în ultima vreme nu trecuse pe acolo nicio trăsură, presupuse că tânăra nu putea veni de la o distanţă prea mare. Era cineva care locuieşte la conac – probabil doamna Charmond de care auzise atât de mult; şi această presupunere fu suficientă ca să aducă o strălucire pe cerul oarecum întunecat al existenţei doctorului.

Fitzpiers se apucă din nou să citească cartea pe care o răsfoise mai înainte. Se întâmpla să fie lucrarea unui metafizician german.

Doctorul fiind numai câteodată un om practic, prefera mai degrabă lumea ideală celei reale şi descoperirea principiilor decât aplicarea lor. Imaginea tinerei doamne stăruia în mintea sa. Ar fi putut foarte bine s-o urmărească dar, în mod organic, el nu era înclinat spre activitate şi prefera o urmărire închipuită. Totuşi, în amurg, când ieşi să se plimbe, o luă, fără să-şi dea seama, în direcţia conacului, pe acelaşi drum pe care se plimbase şi Grace în acea zi când gândurile ei se îndreptau spre doamna Charmond; dar Grace se întorsese de mult pe alt drum.

Fitzpiers ajunse la marginea unei văi care dădea spre conac. Obloanele erau închise şi numai dintr-un singur coş ieşea fum. Simplul aspect al locuinţei era suficient ca să-i arate că doamna Charmond plecase şi că nimeni altcineva nu locuia acolo. Fitzpiers simţi o uşoară dezamăgire pentru faptul că tânăra nu era doamna Charmond; şi, fără să stea să mai privească un înveliş din care duhul zburase, îşi îndreptă paşii spre casă.

Mai târziu, seara, Fitzpiers fu chemat să vadă un bolnav la o depărtare de vreo cinci mile. Ca majoritatea tinerilor medici practicieni din împrejurimi, el era departe de a-şi fi închipuit că va avea onoarea de a fi condus la vizitele pe care le făcea pacienţilor de către un însoţitor, într-o şaretă în care lumina soarelui să se răsfrângă ca într-o oglindă; mijlocul său de deplasare era o şaretă pe care o conducea singur, legând dârlogii calului de stâlpul porţii, de cârligul oblonului sau de gardul pacientului pe care îl vizita sau, uneori, dând câteva pence unor băieţaşi care să aibă grijă de cal atâta timp cât stătea el la bolnav – bani care erau câştigaţi pe merit, atunci când situaţia pacienţilor nu era prea gravă şi consultaţiile prelungite puneau la grea încercare răbdarea acestor puşti.

Datorită faptului că Fitzpiers mergea, destul de des, singur, noaptea – de parcă o vădită perversitate a naturii făcea ca, întotdeauna, când era vreo naştere într-un loc singuratic şi inaccesibil, aceasta să se petreacă numai noaptea – călătoriile erau destul de deprimante. Trăind în ultimii ani la oraş, doctorul ura ţinutul acesta păduros, aşa cum arăta el noaptea. În plus, nu era nici prea îndemânatic în mânuirea hăţurilor, fapt pentru care adesea îi trecea prin minte că dacă s-ar întâmpla vreun accident în inima pădurii, singur fiind, şi-ar putea pierde viaţa. De aceea, îşi făcuse un obicei de a lua orice ţăran sau flăcău care se întâmpla să treacă pe lângă el şi, sub pretextul că îl trata cu o plimbare plăcută, îşi asigura o tovărăşie pe tot

timpul călătoriei, precum şi un ajutor convenabil la deschiderea porţilor.

În acea seară, doctorul tocmai o pornise într-o deplasare în afara satului, când lumina felinarelor şaretei căzu pe faţa gânditoare a lui Winterborne, care mergea fără grabă, ca şi când nu avea nicio ţintă. Winterborne era o tovărăşie de o calitate mai bună decât putea să dispună doctorul de obicei şi de aceea opri imediat şi îl întrebă dacă nu i-ar surâde să facă împreună o plimbare prin pădure, într-o seară atât de minunată.

Giles păru oarecum surprins de purtarea prietenoasă a doctorului, dar răspunse că nu are nicio obiecţie şi se urcă lângă domnul Fitzpiers.

Porniră pe sub nişte crengi negre care alcătuiau un ornament în jurul stelelor. Când trecură pe sub o creangă orizontală, se uitară în sus şi văzură ici şi colo nişte mogâldeţe mai mari aşezate de-a lungul ei şi despre care Giles spuse că sunt fazani cocoţaţi acolo pentru odihnă; din când în când se auzea detunătura unei puşti, ceea ce-l făcu să reflecteze că şi alţii ştiau la fel de bine ce reprezentau acele mogâldeţe.

Doctorul începu să întrebe ceva ce-l obseda de mai multă vreme:

— Există o domnişoară care locuieşte în vecinătate – o fată frumoasă care poartă în jurul gâtului o mică eşarfă şi nişte mănuşi garnisite cu blană albă.

Se înţelege că Winterbome îşi dădu seama imediat că era vorba despre Grace, pe care doctorul o urmărise atent atunci când îl surprinsese. Cu o precauţie îndărătnică, determinată de împrejurări, evită un răspuns clar, spunând:

— Mai zilele trecute am văzut o domnişoară vorbind cu doamna Charmond; poate că era ea.

— Ar fi putut fi, răspunse Fitzpiers. Cea la care mă refer este o femeie distinsă. Nu poate fi un locuitor din Hintock, pentru că aş fi văzut-o şi mai înainte. Apoi, nici nu seamănă eu vreuna de pe aici.

— Nu stă la conac?

— Nu, conacul e închis.

— Atunci, poate că locuieşte într-una din casele sau fermele de aici?

— O, nu, te înşeli. E o femeie de cu totul alt gen.

Cum Giles nu însemna mai nimic pentru Fitzpiers, acesta îl trată

ca atare şi, continuându-şi gândul, începu să declame în noapte:

„Ea se mişca pe-acest pământ precum o formă a strălucirii.
O forţă ce din obârşia lucrurilor dimprejur
Nu absorbea niciun impuls – întruchipare-a gingăşiei
Precum un nor strălucitor în rouă dimineţii
Ce prin albastrul neumblat al cerului fără sfârşit pluteşte
Un deşert depărtat să hrănească; lângă mine ea părea
Că strânge frumuseţea pe măsură ce creştea
Asemeni umbrei luminoase a unui vis fără sfârşit
Ce trece, când furtuna doarme, pe valul fluviului întunecat al vieţii. ’1

Frumuseţea versurilor i se păru lui Winterborne a fi oarecum rezultatul farmecelor pe care iubita lui pierdută le exercita asupra lui Fitzpiers.

— Se pare că sunteţi foarte îndrăgostit de ea, domnule, spuse el cu durere în suflet şi mai hotărât ca oricând să nu pomenească numele lui Grace.

— O, nu, Winterborne, nu sunt; persoanele care trăiesc izolate, aşa cum trăiesc eu în singurătatea acestor locuri, se încarcă de un fluid emotiv, ca o butelie de Leyda cu electricitate, din lipsa unui conductor în apropiere care să o disperseze. Dragostea omenească este un lucru subiectiv – esenţa însăşi a omului, *lipsa hominis essentia,* cum spune acel mare gânditor, Spinoza – este bucuria însoţită de o idee pe care noi o proiectăm pe orice obiect potrivit, ivit pe linia viziunii noastre, întocmai cum diafragma curcubeului este proiectată pe un stejar, pe un frasin sau ulm, indiferent pe care. Astfel că orice altă domnişoară ar fi apărut în locul acesteia, mi-ar fi stârnit acelaşi interes, şi aş fi recitat, cu siguranţă, aceleaşi versuri din Shelley în legătură cu ea, aşa cum am făcut şi pentru cea pe care am văzut-o. Noi toţi suntem nişte creaturi nefericite ce depindem de circumstanţe!

— Păi, asta este ceea ce, prin aceste locuri, numim, fie că sunteţi de acord sau nu, a fi îndrăgostit, spuse Winterborne.

— Ai perfectă dreptate dacă admiţi că sunt îndrăgostit de ceva din mintea mea şi nicidecum de un obiect în sine în afara ei.

— Dacă îmi este permis să vă întreb, domnule, oare ţine de datoria unui medic de ţară să cunoască şi această latură a

lucrurilor? întrebă Giles, adoptând o ironie socratică cu o naturaleţe atât de bine simulată, încât Fitzpiers răspunse imediat:

— O, nu. Adevărul curat este, Winterborne, că practica medicală, în locuri ca acestea, se desfăşoară după un tipic foarte simplu: o sticluţă cu o substanţă amară pentru o bătrână sau alta – cu cât e mai amară, cu atât mai bună – preparată după câteva reţete simple, stereotipe; câteodată, asistenţă la naştere, unde simpla prezenţă este aproape suficientă, aşa de sănătoase şi puternice sunt femeile de aici; şi, din când în când, deschiderea unui abces. Cercetări şi experienţe nu pot fi întreprinse fără mai mult aparataj decât poţi avea aici – deşi am încercat câte ceva.

Giles nu se angajă în discuţie; ceea ce îl izbise, era curioasa asemănare dintre felul de a fi al lui Fitzpiers şi cel al lui Grace, dovedită de faptul că amândoi se avântau în câte un subiect atât de captivant pentru ei, încât uitau că lui Giles îi era cu totul străin.

Până la înapoiere, el şi doctorul nu mai discutară nimic în legătură cu Grace. Se opriră la un han de la marginea drumului pentru a bea un pahar de coniac amestecat cu cidru fierbinte, iar când porniră din nou. Fitzpiers, puţin încălzit de licoare, reluă subiectul, spunând:

— Aş dori foarte mult să ştiu cine era domnişoara aceea.

— Şi ce importanţă are, din moment ce ea este numai copacul pe care cad culorile curcubeului?

— Ha! Ha! Adevărat.

— Nu aveţi soţie, domnule?

— Nu am soţie şi nici nu mă gândesc la vreuna. Sper să fac lucruri mai bune decât să mă căsătoresc şi să mă stabilesc în Hintock. Deşi, pentru un doctor este bine să fie căsătorit; şi uneori, pe legea mea, cred că ar fi destul de plăcut în acest loc, cu vântul urlând în jurul casei, şi ploaia şi ramurile bătând în geam. Aud că prin moartea lui South ai pierdut titlurile de proprietate pe durata vieţii?

— Da. Am pierdut mai mult decât atât.

Ajunseră la capătul uliţei sau a aşa-zisei străzi din Hintock care era străjuită, pe trei sferturi, de dumbrăvi şi de livezi. Una dintre primele case pe lângă care trecură fu cea a lui Melbury. La fereastra unui dormitor care dădea spre stradă strălucea o lumină. Winterborne o văzu pe Grace şi îşi dădu seama ce va urma. Se abţinuse să-i dea un răspuns doctorului ca să nu îi dezvăluie identitatea lui Grace. Dar,

„Cine a adunat vreodată vântul în pumni? Cine a legat apele într-un veşmânt?” El nu avea cum să împiedice ceva ce era dat să se întâmple, de aceea ar fi putut foarte bine să vorbească deschis. În timp ce se apropiau de casă, se contură vizibil silueta lui Grace care trăgea perdelele, folosite în loc de jaluzele.

— O, iat-o! exclamă Fitzpiers. Pentru Dumnezeu, cum a ajuns acolo?

— În modul ce mai firesc de pe lume. E casa ei. Domnul Melbury îi este tată.

— Da-da-da! Cum de are el o fată ca asta?

Winterborne râse cu răceală.

— Oare banii nu fac orice, dacă ai material promiţător pe care să-l prelucrezi? spuse el. De ce n-ar putea o fată din Hintock, luată de acasă din vreme şi instruită cum trebuie, să devină la fel de desăvârşită ca oricare altă domnişoară dacă are, pentru început, cap şi o înfăţişare plăcută?

— Nu există niciun motiv să nu poată, murmură doctorul, reflectând dezamăgit. Numai că nu am crezut că are o astfel de origine.

— Iar acum o veţi aprecia mai puţin. În timp ce vorbea, vocea începuse să-i tremure.

— Ei bine, spuse doctorul, revenindu-i căldura în glas, nu sunt chiar aşa de sigur că o apreciez mai puţin. La început a fost o lovitură; dar, la naiba, nu o să renunţ la ea. Este de-a dreptul încântătoare!

— Da, este, încuviinţă Winterborne… Dar nu pentru mine!

Din această exprimare ambiguă a reticentului pădurar, doctorul Fitzpiers deduse că lui Giles îi displăcea domnişoara Melbury poate din cauza unei anumite trufii a acesteia faţă de el, motiv pentru care se abţinuse să-i pronunţe numele. Această supoziţie nu duse însă la diminuarea admiraţiei sale pentru ea.

XVII

APARIŢIA LUI GRACE la fereastră, ca să tragă perdelele, se datora unei întâmplări triste din casă, din acea zi, şi anume boala lui Grammer Oliver, o femeie care până atunci nu zăcuse niciodată în viaţa ei. Ca şi mulţi alţii a căror sănătate nezdruncinată a făcut ca ideea de a se vedea trântiţi la pat să fie aproape la fel de respingătoare ca şi ideea

morţii, ea şi-a dus boala pe picioare până când literalmente a căzut jos; şi cu toate că până acum aproape că nu lipsise nicio zi de la datorie, se transformase brusc într-o fiinţă cu totul diferită de independenta Grammer din curte şi din casă. Aşa bolnavă cum era, într-o anumită privinţă totuşi, se ţinea dârză. Sub niciun motiv nu voia să o vadă vreun doctor – cu alte cuvinte doctorul Fitzpiers.

Camera în care Grace fusese zărită nu era a ei ci a bătrânei. Când să se ducă la culcare, fata primise un mesaj de la Grammer, anume că doreşte foarte mult să vorbească cu ea în seara aceea.

Grace intră şi puse sfeşnicul pe un scaun, jos, lângă pat, astfel că umbra profilului lui Grammer, stând întinsă, apărea ca o pată neagră de cărbune pe peretele alb, capul său mare fiind şi mai mult mărit de un turban enorm, de fapt juponul ei răsucit în jurul tâmplelor. Grace făcu puţină ordine în cameră şi, apropiindu-se de femeia bolnavă, zise:

— Am venit, Grammer, cum ai dorit. Lasă-ne, te rog, să trimitem după doctor, înainte de a fi prea târziu.

— O, nu-l vreau! spuse Grammer Oliver cu hotărâre.

— Atunci cineva care să stea cu dumneata?

— Nu pot să suport! Nu. Am vrut să te văd, domnişoară Grace, pentru că, oh! am ceva pe suflet. Dragă domnişoară Grace, până la urmă, am luat banii aceia de la doctor.

— Ce bani?

— Cele zece lire.

Grace nu înţelegea deloc.

— Cele zece lire pe care mi le-a oferit pentru capul meu, pentru că am un creier mare. Când am luat banii, am semnat o hârtie nemaifăcându-mi nicio grijă de treaba asta. N-am vrut să vă mai spun că am încheiat târgul cu el, pentru că v-aţi arătat atât de înfricoşată de această idee. Ei bine, gândindu-mă mai mult, aş fi vrut, în sfârşit, să nu fi făcut aşa ceva; îmi apasă sufletul. Moartea lui John South, de frica copacului, mă face să mă gândesc că şi eu voi muri din cauza aceasta… M-a dus gândul să-l rog, din nou, să mă elibereze, dar n-am avut curaj.

— De ce?

— Am cheltuit ceva din bani – mai mult de două lire! Mă frământă tare mult şi am să mor din gândul ăsta, aşa cum a murit şi South din cauza grijii lui, tot gândindu-mă la acea hârtie pe care am semnat-o cu degetul.

— Dacă îl rogi să ardă hârtia, o să accepte, sunt sigură; şi nu te mai gândi la toate astea.

— I-am şi cerut-o, domnişoară. Dar el a râs cu cruzime. „Creierul tău este atât de minunat, Grammer, mi-a spus, încât ştiinţa nu-şi poate permite să-l piardă. Şi, în afară de asta, mi-ai luat banii”… Să nu afle tatăl dumneavoastră, orice s-ar întâmpla!

— Nu, nu. Am să-ţi dau banii ca să-i înapoiezi.

În semn de refuz, Grammer îşi clătină pe pernă capul ei mare.

— Chiar dacă m-aş simţi destul de bine ca să-i duc, nu i-ar place. Deşi nu ştiu de ce vrea el, în mod special, să studieze capul unei bătrâne sărmane ca mine când în jur sunt atâţia alţi oameni. Ştiu ce-o să-mi spună: „Pentru o persoană singură ca dumneata, Grammer, va spune el, ce importanţă are ce devii după ce răsuflarea ţi-a părăsit corpul?” O, dar pe mine asta mă nelinişteşte! Dacă aţi şti cum mă hăituieşte în vis ca o arătare înfricoşătoare, mi-aţi plânge de milă. Nu ştiu cum am putut face aşa ceva! Dar întotdeauna am fost nesocotită!… Dacă aş avea pe cineva să intervină pentru mine!

— Doamna Melbury ar vrea, sunt sigură.

— Da! Dar pe ea n-ar ascultă o! Este nevoie de o faţă mai tânără decât a ei ca să-l poată convinge pe unul ca el.

Grace începu să înţeleagă.

— Doar nu crezi că o să facă lucrul ăsta pentru mine? întrebă ea.

— O, cum de nu!

— N-aş putea merge la el sub niciun motiv. Grammer, nu-l cunosc deloc.

— Ah, dacă aş fi o domnişoară, spuse şireata Grammer, şi aş putea salva scheletul unei sărmane bătrâne de un măcelar păgân, ca să se odihnească într-un mormânt creştinesc, aş face-o şi aş fi bucuroasă. Dar nimeni nu vrea să facă nimic pentru o bătrână nevoiaşă, ci doar să o înlăture din drum!

— Eşti nerecunoscătoare, Grammer, dacă spui asta. Dar ştiu că eşti bolnavă şi de aceea vorbeşti aşa. Şi crede-mă că nu ai să mori. Aminteşte-ţi că dumneata însăţi mi-ai spus că ai de gând să-l faci să aştepte mulţi ani.

— Da! Când eşti sănătos poţi să glumeşti, chiar şi la bătrâneţe; dar la boală veselia şovăie şi ceea ce părea mic, arată

mare; şi ce era foarte îndepărtat, pare aproape.

Ochii lui Grace erau plini de lacrimi.

— Grammer, nu-mi place să mă duc la el cu o astfel de misiune, spuse. Dar am să mă duc dacă trebuie, numai ca să-ţi uşurez sufletul.

Cu totul împotriva voinţei sale, în dimineaţa următoare Grace îşi puse pelerina şi porni după cum promisese. Remarca lui Grammer în legătură cu efectul pe care putea să-l aibă un chip drăguţ asupra doctorului Fitzipiers, o făcu să fie şi mai puţin încântată de misiunea ei. Prin urmare, Grace procedă în modul cel mai ilogic: îşi puse un şal de lână care îi acoperea toată faţa, în afară de ochii ce-i sclipeau din când în când. Dacă doctorul n-ar fi văzut-o niciodată, înfăţişarea ei ar fi anulat motivul vizitei lui Grace.

Propria ei dorinţă, ca de altfel şi a lui Grammer Oliver, de a nu se şti nimic despre acest straniu demers, o făcu pe Grace să-şi ia toate măsurile pentru a nu fi descoperită. Ieşi prin poarta de la grădină, acesta fiind drumul cel mai sigur, deoarece toţi cei din gospodărie erau ocupaţi în partea opusă. Se strecură încet pe uşă şi ieşi afară. Dimineaţa părea destul de mohorâtă; în văzduh, continua parcă o luptă între zăpadă şi dezgheţ: din copaci cădeau picături pe peticele de pământ din grădină unde, din această pricină, nu creşteau niciun fel de legume, deşi an de an erau semănate, cu acea dârzenie şi inexplicabilă continuitate, aproape mecanică, pe care oamenii de la ţară o manifestă în faţa desperării; muşchiul care acoperea pietrişul de pe fosta terasă era inundat, iar Grace stătea acolo nehotărâtă. Apoi se gândi la sărmana Grammer şi la coşmarurile ei cu doctorul care alerga după ea cu scalpelul în mână, şi la posibilitatea repetării unui caz atât de ciudat de asemănător cu cel al lui South. În cele din urmă, ieşi pe burniţă.

Atât natura misiunii ei cât şi relatarea lui Grammer Oliver despre învoiala, postmortem, pe care o făcuse, influenţaseră astfel părerea lui Grace despre Fitzpiers, încât avea pentru acesta un fascinant sentiment de repulsie. Ştia6

că este tânăr, dar numai scopul întrevederii cu el elimină din mintea ei toate celelalte consideraţii de vârstă şi de aspect social. Punându-se în situaţia lui Grammer, doctorul îi apărea nici mai mult

nici mai puţin decât un necruţător Jehova al ştiinţei, care nu cunoştea mila şi cerea sacrificii – un om pe care, dacă n-ar fi fost această împrejurare, ar fi preferat să nu-l cunoască. Dar, din moment ce într-un asemenea cătun era puţin probabil să treacă prea mult timp fără să se cunoască, nu era o situaţie chiar aşa de plâns că trebuia să-l întâlnească acum.

Nu este nevoie să se mai spună că părerea domnişoarei Melbury despre doctor, ca fiind un savant fără milă, ferm, implacabil, nu corespundea întocmai cu realitatea. Adevăratul doctor Fitzpiers era un om cu pasiuni prea diferite ca să vădească vreo perspectivă de a se ridica pe o culme mai înaltă în profesia pe care o îmbrăţişase sau, măcar, să dobândească o clientelă numeroasă în districtul rural pe care îl alesese, deocamdată, ca domeniu de cercetare. Mintea lui era deprinsă să efectueze în cursul anului o evoluţie solară grandioasă prin zodiacul beatitudinii intelectuale. Câteodată era în Berbec, alteori în Taur; o lună se afunda în alchimie, o alta în poezie; o lună în Gemenii astrologiei şi astronomiei; apoi în Cancerul literaturii germane şi al metafizicii. Ca să fim drepţi cu el, trebuie precizat că doctorul se apucase de astfel de studii, pe rând, pentru că erau strâns legate de propria lui profesie şi se întâmplase ca într-o lună de mare pasiune pentru anatomie, fiind în imposibilitate de a găsi un subiect, să-i propună lui Grammer Oliver acele condiţii pe care ea i le divulgase stăpânei sale.

După cum se poate deduce din tonul discuţiei cu Winterborne, doctorul Fitzpiers se lansase în ultima vreme, cu multă însufleţire în domeniul filosofiei abstracte; poate că gândirea sa foarte receptivă, modernă, nepractică, găsise în aceasta un domeniu mai pe gustul său decât oricare altul. Deşi nu avea un ţel precis, gândirea lui Fitzpiers avea şi partea ei lăudabilă; era uneori şi un cercetător în adevăratul sens al cuvântului, chiar dacă razele lămpii sale, care puteau fi văzute, la miezul nopţii, atât de departe printre copacii din Hintock, luminau multe cărţi de literatură pline de emoţie şi pasiune, la fel de des, sau poate chiar mai des decât cărţile şi materialul ştiinţific.

Dar dacă el cugeta la muze sau la filosofi, singurătatea vieţii din Hintock începea să-şi spună cuvântul asupra firii sale impresionabile. Iarna petrecută într-o casă solitară, la ţară, fără societate, este tolerabilă, ba chiar plăcută şi încântătoare în anumite condiţii; dar nu acestea sunt condiţiile care se potrivesc cu viaţa unui om cu o astfel de

profesie, care ajunge într-un asemenea loc printr-un simplu accident. Aceste condiţii sunt binevenite pentru viaţa lui Winterborne, Melbury sau Grace – dar nu pentru a doctorului. Ele se constituie din vechi amintiri – o cunoaştere biografică sau istorică aproape exhaustivă a fiecărui obiect însufleţit sau neînsufleţit din orizontul celui care le observă. El trebuie să cunoască totul despre trecutul celor dispăruţi ai căror paşi au traversat câmpul care, privit pe fereastră pare atât de cenuşiu; să cunoască totul despre plugul scârţâitor care a întors, din când în când, acele brazde; despre mâinile care au plantat copacii ce formează creasta dealului opus; despre caii şi câinii care au alergat prin acel hăţiş; despre păsările ce preferau acest lăstăriş anume; să ştie ce drame familiale de dragoste, de gelozie, de răzbunare sau de decepţie, din vremurile apuse s-au consumat în case, vile, pe stradă sau pe pajişte. Locul poate să fie frumos, grandios, convenabil, bun pentru sănătate, dar dacă va fi văduvit de amintiri şi nu-i va oferi posibilităţi de comunicare spirituală, potrivită cu felul său de a fi, nu va prezenta, în cele din urmă, niciun interes pentru cel care se stabileşte acolo.

În astfel de împrejurări, un bătrân visează, poate, la un prieten ideal până când se aruncă în braţele oricărui impostor care se preface că poartă întipărit pe chip numele de prieten. Un tânăr poate visa şi el la un prieten ideal, dar o anumită predispoziţie îl va determina, probabil, să se gândească mai degrabă la o iubită ideală şi, în cele din urmă, foşnetul rochiei unei femei, sunetul vocii sau trecerea siluetei ei prin câmpul imaginaţiei sale îi va aprinde sufletul cu o flacără orbitoare.

Descoperirea numelui atrăgătoarei Grace şi al familiei sale, în alte împrejurări ar fi fost de-ajuns să-l determine pe doctor, dacă nu să alunge din minte imaginea ei, cel puţin să-şi modifice natura interesului faţă de ea. În loc de a-i păstra imaginea ca pe o raritate, el s-ar fi purtat cu ea, cel mult, ca şi cu o jucărie. Fitzpiers era un astfel de om. Dar aflat în acest punct, nu putea să meargă atât de departe cu cruzimea. Alunga toate gândurile deferente legate de ea, dar nu putea să nu o ia, oarecum, în serios.

Continuă să-şi imagineze imposibilul. Şi merse atât de departe în această direcţie absurdă încât, cum atâţia obişnuiesc să o facă, imagină dialoguri şi scene în care Grace devenise stăpâna conacului din Hintock, misterioasa doamnă Charmond, foarte dispusă să accepte a fi curtată de el şi nu de altcineva.

„Ei bine, dar ea nu este acea doamnă, îşi spuse în cele din urmă. Şi totuşi e o fată foarte dulce, drăguţă, deosebită.

A doua zi dimineaţa luă micul dejun singur, ca de obicei. Ningea cu intermitenţe, atât cât să facă acel ţinut păduros cenuşiu, fără a reuşi să-i confere însă albeaţa zăpezii. Nu primise nicio scrisoare pentru el, ci doar o circulară medicală şi o publicaţie săptămânală.

De când sosise aici, îşi luase obiceiul ca în astfel de dimineţi să stea în faţa unui foc bun şi să citească, acumulând treptat energie până când venea seara şi apoi, cu lampa aprinsă şi simţindu-se plin de vigoare, să urmărească unele subiecte captivante, până spre dimineaţă. Acea atitudine introspectivă, pe care o însuşise în ultima vreme, şi datorită căreia întreaga sa atenţie era acordată vieţii interioare, dispreţuind tot ce ţinea de exterior, părea să fi fost înlocuită, printr-o stratagemă subtilă, şi, pentru prima dată, îl interesa şi ceva din afara casei. Se plimba de la o fereastră la alta şi devenea conştient că cea mai neplăcută singurătate nu e cea pricinuită de depărtare ci aceea a absenţei tovarăşei dorite.

Timpul afectat micului dejun trecu destul de greu, şi după aceea se scurse la fel. Vremea era când ploioasă, când cu ninsoare – o repetare inevitabilă care, mai devreme sau mai târziu, urmează unei perioade prea călduroase pentru anotimpul respectiv, aşa cum fusese la Hintock în acest miez de iarnă. Pentru oamenii care locuiesc aici, aceste farse atmosferice aveau şi ele atracţia lor; straniile greşeli pe care unii dintre copacii cutezători le făcuseră înmugurind înainte de vreme, pentru a fi acum acoperiţi de scurgerea parcă lipicioasă a zăpezii, greşelile asemănătoare ale celor mai nerăbdătoare păsări de a-şi pregăti cuiburile care se umpleau acum de apa omătului, şi alte asemenea incidente, îi împiedicau pe cei din regiune să se plictisească. Dar acestea erau caracteristici ale unei lumi nefamiliare lui Fitzpiers, iar lumea interioară de care se ocupase aproape exclusiv, pierzându-şi puterea de a-l absorbi, îl făcu să se simtă nespus de plictisit.

Se întreba cât timp avea de gând domnişoara Melbury să mai stea în Hintock. Anotimpul era puţin favorabil întâlniriler, incidentale, afară, pe uliţe şi, cu excepţia unei pure întâmplări, nu vedea cum puteau să se cunoască. Un lucru era clar – orice relaţie cu ea putea fi, dacă se gândea la viitorul lui, numai ocazională, cel mult de natura unui simplu flirt; pentru că el avea aspiraţii înalte, menite să-l poarte, într-o zi, spre alte sfere.

Frământat de astfel de gânduri fără şir, se aruncă pe canapeaua care, la fel ca în multe case vechi de ţară expuse curentului, era construită cu un fel de baldachin, fiind, de fapt, transformată dintr-o bancă cu spătar înalt şi cu braţe. Când se culcă, încercă să citească, tdar pentru că stătuse treaz până la trei dimineaţa, cartea îi alunecă din mină şi adormi.

XVIII

GRACE SE APROPIE de casă. Ciocănitul ei sfios, pentru că aşa îi era şi firea, părea şi mai timid astăzi, datorită ciudatei misiuni pe care o avea. Soţia fermierului care trebăluia prin casă, îl auzi totuşi, iar Grace fu invitată să intre. Proprietăreasa deschise uşa de la camera doctorului, aruncă o privire înăuntru şi, închipuindu-şi că Fitzpiers este plecat, o rugă pe domnişoara Melbury să intre şi să aştepte câteva minute până se va duce să-l caute, presupunând că este pe undeva prin acareturile din curte. Grace se supuse, intră şi se aşeză pe un scaun, foarte aproape de uşă.

De îndată ce uşa se închise în urma femeii, Grace începu să cerceteze camera şi zări imediat un bărbat chipeş stând ghemuit şi parcă ascuns pe canapea, ca un cadavru îmbălsămat într-un cavou mural boltit din secolul al XV-lea; doar că mâinile nu-i erau împreunate ca pentru rugăciune. Nu avea nicio îndoială că acesta era doctorul.

Grace nu putea să-l trezească, şi primul ei impuls fu să se ducă să tragă de panglica cu rozetă de alamă care atârna într-o parte a căminului. Dar aşteptându-se ca proprietăreasa să revină dintr-o clipă în alta, renunţă la această intenţie şi rămase privind foarte încurcată la filosoful care zăcea culcat.

Aşa cum stătea acum, cu pleoapele căzute (zăvorâte ferestre ale sufletului) Fitzpiers putea să apară în ochii unui străin mai puţin expresiv decât în momentele lui de activitate. Şi totuşi, imobilitatea aceasta datorată somnului, era compensată din plin de influenţa misterioasă pe care omul adormit o exercita asupra conştiinţei unui spectator atât de sensibil. Pe cât putea să-şi dea seama, Grace constată că avea în faţă o fiinţă cu totul neobişnuită pentru această localitate. Ocaziile în care mai întâlnise bărbaţi de felul acesta se iviseră întotdeauna în afara Hintockului, dar chiar şi atunci nu văzuse decât de la distanţă astfel de exemplare, toate fiind de o structură mai obişnuită decât cel pe care îl vedea acum.

Începu să se întrebe nervoasă de ce proprietăreasa nu-şi dăduse

seama de greşeala pe care o făcuse şi de ce nu se întorcea, aşa că se îndreptă din nou spre panglica soneriei. Apropiindu-se de cămin, era cu spatele spre Fitzpiers dar îl putea vedea în oglindă. Un fior de nedescris îi trecu prin inimă când observă că ochii din imaginea reflectată erau deschişi şi o priveau întrebător. Neaşteptându-se câtuşi de puţin la aşa ceva, Grace rămase ca vrăjită, aproape negăsind forţa de a-şi întoarce capul şi a-l privi direct. Cu un efort, se întoarse totuşi şi văzu că omul stătea întins, dormind la fel ca mai înainte.

Fu atât de surprinsă şi de alarmată, încât aceasta a fost suficient ca să o determine să renunţe pe dată la misiunea ei. Cu paşi repezi, traversă camera, deschise uşa, o închise în urma ei, fără zgomot, şi ieşi din casă, neobservată. Până ce coborî pe potecă şi ieşi pe poarta grădinii care dădea în cărare, nu-şi recăpătă stăpânirea de sine. Aici, ascunsă privirilor de gardul viu, stătu locului şi se gândi o clipă.

Pic, pic, pic, cădea ploaia pe umbrela ei şi în jur; ieşise din casă pe o asemenea vreme numai datorită gravităţii situaţiei; iar acum îşi îngăduise să-şi nesocotească misiunea, din cauza timidităţii ce o cuprinsese în acea clipă, în faţa unui incident, probabil, fără nicio importanţă.

Între timp, plecarea ei din cameră, deşi pe furiş, îl trezise pe Fitzpiers care se ridică în capul oaselor. În imaginea pe care Grace o văzuse reflectată în oglindă nu exista, de fapt, nici urmă de mister; el deschisese ochii pentru câteva clipe, dar recăzuse imediat în somn dacă, cumva, fusese cât de cât treaz. Era sigur că cineva tocmai ieşise din cameră şi nu se îndoia că drăgălaşa făptură care se pare că-l vizitase în somn era una şi aceeaşi cu cea care plecase.

Câteva minute mai târziu, aruncându-şi ochii pe fereastră, pe cărarea acoperită cu pietriş şi mărginită cu merişor, care ducea în spate, văzu poarta grădinii deschisă şi prin ea, intrând, tânăra care pusese stăpânire pe gândurile lui şi care, tocmai atunci, se hotărâse să se întoarcă, încercând a doua oară să ajungă la o întrevedere. Faptul că o văzu venind şi nu plecând, îl făcu să se întrebe dacă prima lui impresie nu fusese, de fapt, un vis. Ea se apropia şovăind, ţinându-şi umbrela deasupra capului, atât de jos, încât de abia putea să-i vadă faţa. Când ajunse în locul unde se sfârşeau tufişurile de zmeură şi începeau cele de căpşuni, Grace se opri puţin.

Fitzpiers se temea că s-ar putea să nu mai vină, şi ieşi în grabă din cameră, alergând pe potecă să o întâmpine. Nu putea să ghicească

motivul vizitei ei, dar era pregătit să-i dea orice ajutor ar fi avut nevoie.

— Scuzaţi-mă, domnişoară Melbury, spuse el. V-am văzut de la fereastră şi mi-am închipuit că aţi putea crede că nu sunt acasă – dacă eu sunt cel pentru care aţi venit?

— Veneam să vă spun doar o vorbă, nimic mai mult, răspunse Grace. Şi pot să v-o spun chiar aici.

— Nu, nu. Vă rog să intraţi. Bine, atunci dacă nu vreţi să intraţi în casă, veniţi măcar pe verandă.

În urma acestei insistenţe, Grace înaintă până la verandă, unde rămaseră amândoi în picioare, Fitzpiers închizându-i umbrela.

— Vreau să vă adresez doar o rugăminte sau o cerere. Servitoarea tatălui meu este bolnavă – o femeie pe care o cunoaşteţi – şi boala ei este serioasă.

— îmi pare rău să aud lucrul ăsta. Am să vin imediat să o văd.

— Dar eu vreau să vă rog tocmai să nu veniţi.

— O! Chiar aşa!

— Da; şi ea doreşte acelaşi lucru. I-aţi face un mare rău dacă aţi veni. Aproape ar ucide-o… Misiunea mea este cam ciudată şi neplăcută. Este vorba de ceva ce-i apasă conştiinţa – acea regretabilă înţelegere pe care a făcut-o cu dumneavoastră ca, după moarte, să-i luaţi craniul.

— Ah, Grammer Oliver, bătrâna cu capul acela minunat! Să fie oare serios bolnavă?

— Şi atât de neliniştită de învoiala ei pripită! Am adus banii înapoi – aţi vrea, vă rog, să-i restituiţi hârtia pe care a semnat-o? Grace îi întinse două bancnote a câte cinci lire pe care le ţinea împăturite, gata pregătite, în mănuşă.

Fără să răspundă sau să acorde vreo atenţie banilor, Fitzpiers îşi lăsă gândurile să urmeze ochii şi să cerceteze făptura lui Grace precum şi situaţia care îl adusese, atât de brusc, alături de ea. Veranda era îngustă, iar ploaia se înteţea. Pe verandă nu ploua, dar picăturile se scurgeau pe plantele agăţătoare şi de aici pe marginea pelerinei şi fustei lui Grace.

— Ploaia vă udă rochia. Vă rog insistent să intraţi, spuse el. Mă doare sufletul să vă las să staţi aici.

Imediat dincolo de uşa din faţă era uşa camerei de zi; o deschise cu zgomot şi luă o atitudine ce voia parcă să o convingă să intre. Oricât

n-ar fi vrut, Grace nu putu să reziste rugăminţii pe care o exprimau chipul şi chiar gesturile acestui om. Resemnată, cu o expresie de tristeţe pe faţă, se strecură pe lângă el în cameră şi, locul fiind prea strâmt, îi atinse haina cu cotul.

El o urmă, închise uşa – pe care Grace sperase, într-un fel că o va lăsa deschisă – şi îi oferi un scaun.

Neliniştea pe care Grace o simţea faţă de desfăşurarea acestor întâmplări banale se datora, desigur, în primul rând ciudatului efect pe care îl produsese asupra nervilor ei imaginea din oglindă, fixând-o cu ochii deschişi, când ea crezuse că doarme, ceea ce o făcuse să-şi închipuie că, din motive inexplicabile, el se prefăcuse.

Grace îi oferi din nou banii; acest lucru parcă îl trezi căci se uită la ea ca la o sculptură însufleţită, şi o ascultă respectuos când îi spuse:

— Atunci vreţi să reconsideraţi problema şi să anulaţi pactul pe care sărmana Grammer Oliver l-a acceptat cu atâta nesocotinţă?

— îl voi anula fără nicio ezitare. Totuşi îmi veţi permite să am propria mea părere asupra nesocotinţei ei. Grammer este o femeie foarte deşteaptă şi s-a dovedit ca atare şi în împrejurarea aceasta. Credeţi că înţelegerea noastră a fost ceva diavolesc, nu-i aşa domnişoară Melbury? Dar aduceţi-vă aminte că cei mai de seamă chirurgi din trecut au făcut şi ei asemenea învoieli.

— Nu diavolesc – bizar.

— Da, se poate, deşi un lucru nu este bizar în sine, ci în relaţia lui cu ceva din afară – în acest caz, o persoană în afara problemei.

Se îndreptă spre masa de lucru şi, scotocind câteva clipe, găsi o hârtie pe care o despături şi i-o aduse fetei. În josul hârtiei era o cruce groasă de cerneală pe care, în mod evident, Grammer îşi pusese degetul. Grace puse hârtie în buzunar, privirea ei luând o expresie de mare uşurare.

Deoarece Fitzpiers nu luă banii (din care jumătate proveneau de la Grace) ea îi împinse puţin spre el.

— Nu, nu. Nu voi lua banii de la bătrână, spuse. Ceea ce mi se pare ciudat este nu atât faptul că un chirurg aranjează să obţină ceva pentru disecţie, ci că noi ne-am cunoscut cu acest prilej.

— Mi-e teamă că mă socotiţi nepoliticoasă pentru că mi-am manifestat aversiunea faţă de această idee. Dar n-am avut de

gând să fiu.

— O, nu, nu.

Fitzpiers se uită la ea, ca şi mai înainte, cu un interes la care se adăuga o notă de nedumerire.

— Nu pot înţelege, nu pot înţelege, murmură el. Ceva mă tulbura peste măsură, încă stătea pe gânduri şi ezita. Azi-noapte am stat foarte târziu, continuă el în cele din urmă şi, din cauza asta, acum vreo jumătate de oră am aţipit puţin pe canapeaua de aici. Şi în cele câteva minute cât mintea nu-mi era trează, ce credeţi că am visat? Că vă aflaţi în camera aceasta.

Oare Grace trebuia să spună ceva? Roşi, doar.

— Vă puteţi imagina, continuă Fitzpiers, acum convins că totul fusese doar un vis, că nu v-aş fi visat dacă mai înainte nu m-aş fi gândit intens la dumneavoastră.

Grace era sigură că el nu putea să se prefacă.

— în vis, mi se părea că stăteaţi aici, spuse el arătând spre locul unde stătuse Grace. Nu v-am văzut direct ci doar imaginea reflectată în oglindă. Îmi spuneam în sinea mea: «Ce fiinţă încântătoare!» De data asta visul s-a împlinit. Natura s-a regăsit în cele din urmă cu Ideea! Am gândit aşa, pentru că, noaptea trecută, citisem opera unui filosof transcendental şi îndrăznesc să spun că doza de idealism pe care mi-a transmis-o cartea, a fost cea care m-a făcut să disting cu greu realitatea de închipuire. Aproape că plângeam când m-am trezit şi am descoperit că, din păcate, îmi apăruseţi doar în Timp nu şi în Spaţiu!

Erau momente când ceva sima cam declamator în rostirea plină de efuziune a lui Fitzpiers; totuşi ar fi fost inexact să se spună că şi în sufletul lui era ceva teatral. Se întâmplă, deseori, ca în momente de lipsă de control, când nu te gândeşti la vreun ochi critic, sentimentele adevărate să lunece într-un mod de manifestare ce cu greu poate fi deosebit de fanfaronadă. O fărâmă de falsitate impresionează mai mult decât un car de adevăr, ceea ce poate atrage consecinţe grave atunci când ne dăm seama că esenţa este apreciată după aparenţe, iar întregul respins.

Grace nu se prea pricepea totuşi la felul de a fi al bărbaţilor şi admira sentimentul în sine, fără a se mai gândi la formă. Şi se simţea încurcată; calificativul de „fiinţă încântătoare" făcea explicaţia jenantă

pentru modestia ei deosebită.

— Dar este, oare, posibil ca dumneavoastră să fi fost aici? întrebă el deodată.

— Trebuie să mărturisesc că am mai fost în camera aceasta înainte, spuse ea cu şovăială. Femeia care mi-a deschis m-a condus înăuntru şi a plecat să vă caute; dar pentru că nu se mai întorcea, am plecat.

— Şi m-aţi văzut dormind, murmură el cu un vag ton de stinghereală.

— Da, dacă într-adevăr dormeaţi şi nu m-aţi înşelat.

— De ce spuneţi, „dacă”?

— V-am văzut, în oglindă, ochii deschişi, dar pentru că atunci când am întors capul spre dumneavoastră erau din nou închişi, m-am gândit că poate mă înşelaţi.

— Niciodată, spuse Fitzpiers cu înflăcărare. Niciodată n-aş putea să vă înşel pe dumneavoastră.

Dacă vreunul dintre ei ar fi avut puterea de a prevedea ce va fi peste un an sau doi, efectul acestor vorbe încântătoare ar fi fost ratat. Să nu o înşele niciodată! Dar ei nu ştiau nimic şi vorbele avură efectul cuvenit.

Grace deveni nerăbdătoare să termine întrevederea, dar irezistibila putere de fascinaţie a lui Fitzpiers o ţinea încă acolo. Era ca o actriţă lipsită de experienţă care, după ce, în sfârşit, îşi găsise un loc pe scenă şi îşi debitase rolul, nu mai ştia cum să plece de acolo. Îşi aduse aminte de Grammer.

— Am să mă duc imediat s-o anunţ pe sărmana Grammer cât aţi fost de generos, spuse ea. O să se simtă de îndată mai bine.

— Boala lui Grammer are un substrat nervos – ce bizar! spuse el conducând-o la uşă. Un moment: uitaţi-vă la aceasta – este ceva care poate că vă interesează.

Deschisese uşa de cealaltă parte a coridorului şi Grace văzu, pe masa din faţa ei, un microscop.

— Vă rog să priviţi; o să vă intereseze, repetă el.

Grace îşi lipi ochiul şi văzu obişnuitul cerc de lumină acoperit cu nişte desene ca ale unui ţesut celular de un gen greu de descris.

— Ce credeţi că este? întrebă Fitzpiers.

Nu ştia.

— E un fragment din creierul bătrânului John South.

Grace se dădu câţiva paşi înapoi, nu atât de silă cât de uimire; cum de ajunsese acolo? Fitzpiers râse.

— Ăsta sunt eu, spuse el, mă străduiesc să mă ocup, simultan, de studiul fiziologiei şi al filosofiei transcendentale, a lumii materiale şi a celei ideale, să descopăr, dacă e posibil, un punct de contact între ele; dar simţirea dumneavoastră, mai delicată, este foarte jignită!

— O, nu, domnule Fitzpiers, spuse Grace cu sinceritate, nu este deloc aşa. Lumina din ferestrele dumneavoastră, care se vede noaptea, arată cât de mult meditaţi şi munciţi. Nu vă condamn deloc pentru studiile dumneavoastră, ci vă admir foarte mult!

Întorcându-şi obrazul de la microscop, Grace era atât de dulce, de sinceră şi de cufundată în uitare de sine, încât sensibilul Fitzpiers ar fi dorit nespus să anuleze distanţa concretă, de un metru, care-i despărţea. Poate că ceva din aceste gânduri i se citeau în ochi, pentru că Grace nu mai rămase la microscop şi porni repede prin zăpada amestecată cu ploaia care continua să cadă.

XIX

ÎN LOC SĂ-ŞI REIA cercetarea creierului lui South, Fitzpiers se întinse pe pat şi reflectă asupra întâlnirii. Susceptibilitatea ciudată a lui Grace faţă de el – deşi dădea impresia că prezenţa lui, mai degrabă îi stânjeneşte cursul normal al vieţii în loc să se simtă atrasă de el – conferea un plus de atracţie farmecului fiinţei ei.

Fitzpiers era, evident, un om interesat de ştiinţă, gata oricând să investigheze cu zel toate manifestările fizice, dar în primul rând, era un idealist. El credea că în spatele imperfecţiunii se află perfecţiunea, că lucrurile rare urmau să fie descoperite printr-o mulţime de lucruri dintre cele mai obişnuite; că rezultatele unei situaţii noi şi necercetate ar putea fi diferite de cele din alte situaţii unde condiţiile materiale fuseseră absolut identice. Fitzpiers, cu personalitatea sa complexă şi cu preocupări atât de variate, găsea că descoperirea la Hintock a unei fiinţe de sex opus pe care o considera cu totul excepţională era un lucru absolut deosebit.

Unul din obiceiurile lui, obicei întâlnit mai des la visători de vârstă mai înaintată decât la bărbaţi de seama lui Fitzpiers, era acela de a vorbi singur. Mergea, dând ocol camerei, urmând un drum anume peste florile imprimate pe covor şi murmura: „Această fată

nemaipomenită va fi lumina vieţii mele atâta timp cât voi sta la Hintock; şi frumuseţea deosebită a situaţiei este că atitudinea şi relaţiile dintre noi vor fi pur întâmplătoare. Din punct de vedere social, nu putem fi niciodată potriviţi. Orice intenţii cu privire la ea, ca cele matrimoniale de pildă, chiar aşa încântătoare cum este, ar fi absurde. Ar altera caracterul recreativ al unei astfel de legături. Şi, firește, am şi alte planuri pe latura practică a vieţii mele".

Fitzpiers îşi făcuse un plan precis în legătură cu o căsătorie avantajoasă pe care era hotărât să o contracteze cu o fată de familie la fel de bună ca a lui, şi cu o avere şi mai mare. Dar, pentru prezent, Grace Melbury îi va putea sluji ca „obiect de contemplare" pentru a-i ţine sufletul treaz şi pentru a-i uşura monotonia vieţii la Hintock.

Ideea iniţial destul de vagă (datorită faptului că doar o văzuse fără să discute), despre o intimitate obişnuită cu fata drăguţă a unui negustor de cherestea, îl irita teribil acum după ce descoperise ce reprezenta Grace cu adevărat. Prin urmare, relaţia personală nu putea îmbrăca, cu niciun preţ, în cazul ei, forme necuviincioase, ci relaţii decente, pătrundere reciprocă în domeniul fanteziei ideilor. Din moment ce el nu putea să treacă pe la tatăl ei, neavând niciun fel de justificare, cunoştinţa lor putea fi întreţinută cu diferite ocazii, ca întâmplări întâmplătoare pe drum, în pădure, când venea şi se ducea ia biserică, sau când el trecea pe lângă locuinţa ei.

Astfel de străfulgerări a prezenţei lui Grace întrevedea el. Într-un loc retras ca acesta, întâlniri întâmplătoare, cu o durată nu mai mare de un minut, frecvent repetate, erau menite să trezească interesul reciproc şi chiar o încredere sinceră între ei. Acestea s-au dezvoltat tot atât de imperceptibil ca şi mugurii de pe rămurelele copacilor. Nu a existat un anume moment în relaţiile lor despre care s-ar fi putut spune că a marcat începutul prieteniei dintre ei. Între cei doi, care în iarnă fuseseră străini unul de celălalt, a apărut totuşi o delicată înţelegere.

Primăvara veni cam pe neaşteptate, mugurii, care se umflaseră de mult, se deschiseră într-o singură noapte caldă. Năvala sevei în fibrele copacilor aproape că putea fi auzită. Florile târzii de aprilie, care începuseră să se zărească, arătau atât de mature ca şi cum înfloriseră cu mult înainte, deşi cu două zile în urmă nu fusese nici urmă de floare; păsărilor începuse să nu le mai pese de umezeală. Oamenii care stăteau în casă spuneau' chiar că auziseră

privighetoarea, la care cei ce umblau pe afară răspundeau, plini de dispreţ, că o auziseră cu două săptămâni mai înainte.

Clientela tânărului doctor nefiind nici pe departe la fel de mare ca a unui medic din Londra, el putea să se plimbe foarte des în pădure. De altfel, nici măcar clientela pe care o avea nu era cultivată cu stăruinţa care ar fi fost necesară pentru a o putea spori.

Într-o zi, cu o carte în mână, se duse în acea parte a pădurii în care creşteau mai ales stejari. Era o după-amiază calmă şi, pretutindeni în jur se simţea acea activitate febrilă a naturii vegetale, aptă să umple fiinţele umane meditative, care nu sunt capabile de o asemenea energie, cu un sentiment brusc de nelinişte la vederea contrastelor. Doctorul auzi în depărtare un sunet curios, ceva asemănător măcăitului raţelor, un zgomot care, la vremea aceea, era destul de obişnuit în pădurile Hintockului, dar care lui îi era necunoscut.

Uitându-se printre copaci, Fitzpiers descoperi, curând, sursa acestei larme. Tocmai începuse sezonul cojitului scoarţei de copac şi ceea ce auzise era zgomotul pe care îl făcea unealta de cojit ca să-şi croiască drum de-a lungul stratului vâscos, de separare, aflat între trunchi şi coaja copacului. Melbury făcea afaceri pe scară largă cu această coajă de copac; cum el era tatăl lui Grace şi cum era posibil să poată fi întâlnită şi ea acolo, Fitzpiers se simţi atras spre acel loc chiar mai mult decât l-ar fi atras operaţia în sine. Când ajunse mai aproape, recunoscu printre muncitori pe John Upjohn, pe fraţii Timothy şi pe Robert Creedle, care fuseseră împrumutaţi de Winterbome; Marty South ajuta şi ea. În apropiere se afla o găleată de muls, plină cu cidru, în care plutea o cană cam de un sfert de kilogram şi pe care oamenii o umpleau şi beau ori de câte ori treceau pe lângă ea.

Fiecare copac sortit operaţiei de jupuire era mai întâi atacat de Upjohn. Înarmat cu un mic cosor, el degaja cu grijă coroana copacului de rămurele şi de straturile de muşchi care îl acoperea la o înălţime de un picior sau două deasupra pământului, operaţie comparabilă cu mica toaletă a victimei călăului. După aceea era cojit, în poziţie verticală, până la înălţimea la care putea să ajungă un om. Dacă despre un frumos produs al naturii se poate spune vreodată că arată ridicol, atunci acest lucru se putea afirma despre stejarul care stătea cu trunchiul dezgolit, parcă ruşinat, până ce venea omul cu securea şi cresta un cerc în jurul copacului, iar cei doi Timothy terminau treaba cu fierăstrăul.

De îndată ce copacul cădea, era atacat de oameni ca de lăcuste şi, în scurt timp, nicio bucată de coajă nu mai era lăsată nici pe trunchi şi nici pe crengile mai mari. Lui Marty South îi plăcea să cureţe coaja de copac de pe părţile mai de sus şi stătea acolo, închisă ca într-o colivie printre grămada de rămurele şi muguri, asemănătoare unei păsări mari, înfigând despicătorul în ramurile mici, dincolo de punctele cele mai îndepărtate până la care îndemânarea şi răbdarea oamenilor le permitea să acţioneze – ramuri care în decursul existenţei lor se înălţaseră deasupra întregii păduri şi prinseseră razele soarelui şi ale lunii, în timp ce partea mai joasă a pădurii era încă în întuneric.

— Se pare că tu, Marty, ai un instrument mai bun decât ei, observă Fitzpiers.

— Nu, domnule, răspunse ea, arătându-i unealta, o tibia de cal fixată într-un mâner şi pilită la un capăt; adevărul e că ei au mai puţină răbdare cu rămurelele pentru că timpul le este mai preţios decât al meu.

Pe locul acela fusese construit din panouri de paie şi din crengi un mic şopron; iar în faţa lui ardea un foc, deasupra căruia fluiera un ceainic. Fitzpiers se aşează înăuntru, continuându-şi lectura şi doar din când în când ridica privirea şi observa scena şi actorii.

Pentru un moment, îi trecu prin minte gândul că ar putea să se stabilească aici căsătorindu-se cu Grace Melbury şi să se integreze vieţii din acest ţinut păduros. De ce să aspire la mai mult de atât? Secretul fericirii stă în limitarea aspiraţiilor; gândurile acestor oameni nu se întindeau mai departe de marginile pădurilor din Hintock, şi de ce nu s-ar opri şi ale lui tot acolo – o clientelă mică printre oamenii de aici fiind cea mai mare dorinţă a lui?

Nu după mult timp Marty South îşi întrerupse operaţiile asupra crengilor care fremătau, coborî din stejarul doborât şi pregăti ceaiul. Când fu gata, chemă oamenii, iar Fitzpiers, fiind dispus să li se alăture, se aşeză laolaltă cu ei.

Motivul pentru care întârzia atâta timp pe aici, se dezvălui de-abia atunci când scârţâitul slab al încheieturilor unui vehicul începu să se audă şi unul din oameni zise „Iată-l”. Întorcând capetele, văzură şareta lui Melbury apropiindu-se, zgomotul roţilor fiind înăbuşit de muşchiul moale.

Negustorul de cherestea mina calul pe lângă cioturile copacilor, uitându-se îndărăt, la fiecare câţiva paşi, ca s-o prevină pe fiica lui,

aşezată în spate, unde şi cum să-şi ferească capul, pentru a nu se lovi de crengi. Se opriră la locul unde cojitul copacilor fusese întrerupt pentru un timp; Melbury examină în grabă grămezile de coji şi, apropiindu-se de locul unde şedeau muncitorii, acceptă invitaţia, pe care aceştia i-o strigară, să ia o cană de ceai; priponi calul de o creangă şi se duse la ei.

Grace refuză să guste din băutura lor şi rămase pe locul ei în şaretă, privind visătoare lumina soarelui care se strecura în firişoare subţiri printre ilicele cu care stejarii erau presăraţi.

De-abia când se apropie de şopron, Melbury observă prezenţa doctorului şi primi cu mare căldură invitaţia lui Fitzpiers de a se aşeza pe buşteanul de lângă el.

— Dumnezeule, cine s-ar fi gândit să vă găsesc aici? spuse el, vădit încântat de această întâmplare. Mă întreb dacă fiica mea ştie că sunteţi atât de aproape. Nu cred.

Se uită spre şareta în care Grace stătea cu obrazul încă întors spre soare.

— Nu ne vede, zise Melbury. Nu-i nimic. Să o lăsăm.

Într-adevăr, Grace nu ştia că Fitzpiers era în apropiere.

Se gândea la ceva care avea prea puţină legătură cu priveliştea ce i se înfăţişa – se gândea la prietena ei, doamna Charmond, pe care o pierduse imediat după ce o întâlnise, la comportamentul capricios al acesteia şi la viaţa atât de diferită de care probabil că se bucura acum în altă parte, şi la care sperase şi ea să aibă acces prin intermediul ei. Se întreba dacă această doamnă protectoare se va întoarce la Hintock în timpul verii, şi dacă prietenia care se înfiripase cu ultima ocazie a şederii ei acolo va continua.

Cum stăteau aşa, Melbury începu să înşire vechi poveşti din viaţa pădurenilor, adresându-se direct lui Fitzpiers dar, indirect, şi oamenilor care le mai auziseră deseori înainte. Marty, care turna ceai, tocmai spunea: „Cred că voi duce o ceaşcă şi domnişoarei Grace”, când auziră zornăitul hamurilor de la şaretă şi, întorcându-se, Melbury văzu calul neliniştit şi smucind vehiculul într-un mod care o alarmă pe Grace, deşi se abţinu să ţipe. Melbury sări imediat în picioare, dar nu mai repede decât Fitzpiers; şi în timp ce tatăl alergă la capul calului şi îl stăpâni repede, Fitzpiers fu lângă şaretă, ajutând-o pe Grace să coboare.

La apariţia lui, surpriza îi fu atât de mare, încât în loc să coboare

liniştit, fără ajutor, fu aproape ridicată în braţe ca să se dea jos. Fitzpiers îi dădu drumul de-abia când atinse pământul cu picioarele, exprimându-şi speranţa că nu era speriată.

— O nu, nu prea mult, reuşi ea să spună. Nu era niciun pericol – doar dacă ar fi alergat calul prea iute pe sub copaci, unde ramurile sunt destul de joase ca să mă lovească la cap.

— Ceea ce nu era deloc imposibil şi justifică orice îngrijorare.

El se referea la ceea ce credea că văzuse întipărit pe faţa ei – iar Grace nu putea să-i mărturisească faptul că emoţia ei se datorase mai puţin neliniştii calului şi mai mult lui. Apropierea de acum avea, de fapt, ca şi în alte ocazii anterioare când el se apropiase mai mult ca de obicei de ea, acelaşi efect asupră-i, producându-i o inexplicabilă dorinţă de a plânge. Melbury potoli calul repede şi, văzând că Grace este în siguranţă, se întoarse la muncitori.

Şocul nervos al fiicei lui se risipi în câteva clipe şi Grace îi spuse destul de veselă lui Fitzpiers, în timp ce se îndrepta cu el către grupul de muncitori:

— Vedeţi, există un destin. Deşi nu am avut această intenţie, am fost sortită să iau parte la picnicul dumneavoastră.

Marty îi pregătise un loc confortabil şi Grace se aşeză în cerc, ascultând cum Fitzpiers îl descosea pe tatăl ei şi pe ceilalţi muncitori ca să afle tot felul de poveşti despre părinţii şi bunicii lor, precum şi despre propriile lor aventuri prin aceste păduri; despre misterioasele apariţii pe care ei le văzuseră, explicabile numai printr-o forţă supranaturală; despre vrăjitoarele albe şi vrăjitoarele negre; şi povestea clasică despre fantomele celor doi fraţi care s-au luptat şi au căzut, şi care au vizitat des curtea regelui din Hintock, la câteva mile depărtare, până când au fost alungate de preot şi obligate să se retragă într-o mlaştină. De acolo se întorceau la vechiul lor cartier general de la Curte în fiecare primă zi a Anului Nou, pe stil vechi, păşind în ritm de pas de cocoş, de unde şi zicala „Păşeşti ca un cocoş”.

Era plăcut. Fumul focului domol, făcut din ramurile cojite, se ridica între grupul celor aşezaţi şi lumina soarelui, iar în spatele peliculelor albăstrii de fum se întindeau braţele dezgolite ale copacilor doborâţi. Mireasma de sevă din aer se îmbina cu mirosul de lemn care ardea, iar stratul lipicios de pe partea interioară a bucăţilor de coajă risipite strălucea, în timp ce ochiului i se relevau nuanţele, ca şi cum ar

fi fost unse cu lac. Melbury era atât de satisfăcut că îl avea pe Fitzpiers ca musafir, încât ar fi continuat să stea oricât, dar Grace, asupra căreia privirile lui Fitzpiers poposeau cam des, părea să simtă că îi revenea obligaţia de a da semnalul de plecare; tatăl ei o însoţi la şaretă.

Deoarece doctorul o ajutase să coboare, credea că avea motive temeinice s-o ajute să se şi urce, şi îi oferi ajutorul, zăbovind mai mult.

— Adineauri aveaţi lacrimi în ochi? întrebă el încet.

— Nu ştiu, răspunse ea – şi cuvintele ei exprimau purul adevăr.

Melbury se urcă pe partea cealaltă a şaretei şi ieşiră din pădurice, roţile vehiculului zdrobind, fără zgomot, muşchiul discret modelat, zambilele, ciuboţica cucului, barba lui Aron şi alte plante cunoscute şi necunoscute, şi sfărâmând micile rămurele care zăceau pe drum. Pentru a merge spre casă, trebuia să treacă de-a lungul coastei de apus a văii, de unde, în depărtare, se vedea un ţinut întins, oarecum diferit ca atmosferă şi înfăţişare de împrejurimile Hintockului. Era ţinutul cidrului care se întâlnea undeva, departe, cu cel al pădurilor. Acolo văzduhul era albastru ca safirul – un asemenea albastru cum nu a fost niciodată văzyt în afara acelei regiuni. Sub acest albastru, livezile de meri înfloriţi apăreau ca o flacără roz, unii dintre pomi, încărcaţi de flori, ajungând aproape până sus pe unde treceau ei cu şareta. La o poartă care se deschidea spre o pantă, un bărbat, sprijinit în coate, privea această frumoasă făgăduinţă, atât de concentrat, încât nu observă trecerea lor.

— Era Giles, spuse Melbury după ce trecură.

— El era? Bietul Giles! exclamă Grace.

— Toată această înflorire a merilor înseamnă pentru el şi pentru mâinile lui o muncă grea în toamnă. Dacă merele nu se mănează înainte de coacere, producţia de cidru va fi aşa cum n-a mai fost de ani de zile.

Între timp, în pădurea de unde plecaseră, oamenii făcuseră o pauză atât de mare, încât nu mai aveau chef să reia lucrul în acea seară; erau plătiţi cu tona şi programul de lucru era cel pe care şi-l stabileau ei. Aşezară ultimele grămezi de coji în şiruri pentru cărăuşi, fapt care îi ducea tot mai departe de şopron şi astfel, treptat, odată cu apusul soarelui, se retraseră şi ei spre casă.

Fitzpiers mai zăbovi puţin. Deschise din nou cartea, deşi cu greu putea să mai vadă vreun cuvânt şi stătu în faţa focului care se stingea,

aproape neobservând plecarea oamenilor. Visă şi medită până când gândurile lui părură că ocupă întreg spaţiul păduros din jur, atât de puţin tulbura vreun sunet sau vreun detaliu perfecta unitate a spiritului cu natura. Îi reveni ideea de a sacrifica toate ţelurile lui practice, pentru a trăi într-o mulţumire tihnită şi, în loc să continue a elabora noi teorii pentru care trebuia să depună eforturi nesfârşite, să accepte o viaţă liniştită, de familie, potrivit celor mai vechi şi mai obişnuite concepţii. Din cauza acestor gânduri întârzie până când pădurea se întunecă de venirea nopţii şi, dintr-un boschet nu foarte depărtat, o păsărică sfioasă a acestui anotimp melancolic începu să dea drumul viersului său, cu toată puterea.

Fitzpiers cuprinse cu privirea toată întinderea ce se desfăşura în faţa ochilor lui. Cum stătea şi se uita, văzu o siluetă care se îndrepta spre locul unde se afla el. Doctorul era ascuns vederii de umbra ce o făcea şopronul şi nu exista niciun motiv să iasă de acolo până când trecea necunoscutul.

Silueta se dovedi a fi aceea a unei femei; mergea încet şi se uita în pământ ca şi cum căuta ceva ce pierduse, drumul urmat fiind tocmai acela al şaretei domnului Melbury. Fitzpiers, având parcă o presimţire, se gândi că ar putea fi Grace; apropierea siluetei îi confirmă presupunerea.

Da, Grace căuta ceva; şi venise pe lângă copacii doborâţi la pământ, care ar fi fost invizibili dacă, aşa cum erau fără coajă, nu ar fi avut o suprafaţă albicioasă ce-i permitea să-i evite cu uşurinţă. Astfel, ea se apropie de grămăjoara de cenuşă şi, luând un băţ, scormoni spuza în care mai scânteiau un tăciune sau doi şi care, fiind răscoliţi, se reaprinseră. Uitându-se împrejur, descoperi, datorită luminii focului înteţit, faţa iluminată a lui Fitzpiers chiar în locul unde îl lăsase.

Grace tresări şi scoase un ţipăt; nu se aşteptase deloc să-l mai găsească acolo. Fitzpiers se ridică imediat şi se duse lângă ea.

— V-am speriat îngrozitor, ştiu, zise el. Ar fi trebuit să vorbesc, dar nu m-am aşteptat să fiţi dumneavoastră. Stau aici de atunci.

O sprijinea cu braţul, având impresia că este copleşită de frică şi în pericol să cadă. De îndată ce putu să-şi adune gândurile, Grace se desprinse uşor din strânsoarea lui şi îi explică pentru ce se întorsese: urcându-se sau coborând din şaretă, sau când stătuse lângă foc, îi căzuse punga.

— O vom găsi imediat, spuse Fitzpiers.

Aruncă un braţ de frunze uscate pe foc şi făcu astfel ca flacăra să se ridice şi mai sus, iar umbrele ce împresurau locul se împletiră şi deveniră şi mai contrastante, transformând într-o clipă amurgul în noapte. La lumina aceasta, bâjbâiră în căutarea pungii, stând în genunchi şi în mâini, până ce Fitzpiers rămase sprijinit în cot. privind-o pe Grace.

— Aproape întotdeauna ne întâlnim în împrejurări ciudate, spuse el, iar această întâlnire este una dintre cele mai neaşteptate. Mă întreb dacă asta înseamnă ceva.

— O, nu, sunt sigură că nu înseamnă nimic, replică Grace repede, ridicându-se în picioare. Vă rog să nu mai spuneţi asta.

— Sper că nu au fost mulţi bani în pungă, reluă Fitzpiers, ridicându-se încet şi scuturându-şi frunzele de pe pantaloni.

— Prea puţini. Mi-a părut rău pentru că era un dar. Adevărul este că banii sunt de mai puţin folos la Hintock decât pe insula lui Robinson Crusoe – cu greu găseşti vreo modalitate să-i cheltuieşti.

Renunţaseră să mai caute, când, deodată, Fitzpiers zări ceva la picioarele sale.

— Iată! exclamă el. Aşa că, prin urmare, tatăl, mama, prietenul sau admiratorul dumneavoastră nu se va mai simţi jignit din cauza neglijenţei dumneavoastră.

— O, el nu ştie nimic despre ceea ce fac eu acum.

— Admiratorul? întrebă Fitzpiers cu viclenie.

— Nu ştiu dacă l-aţi putea numi astfel, spuse Grace simplu. Un admirator este o fiinţă superficială, limitată, iar această persoană este foarte diferită de acest gen.

— Are toate virtuţile fundamentale?

— Poate – deşi nu prea le cunosc.

— Dumneavoastră, în mod inconştient, le practicaţi, domnişoară Melbury, ceea ce este şi mai bine. După Schleiermacher 7 ele sunt: Autocontrolul, Perseverenţa,

---

[7] *Friederich Schleiermacher* (1768—1834), teolog german, membru al Academiei Germane de Ştiinţe.

înţelepciunea şi Dragostea – şi clasificarea lui este cea mai bună din câte o ştiu.

— Mi-e teamă că sărmanul… Avea de gând să spună că se teme că sărmanul Winterborne, cei care îi dăduse punga cu ani în urmă, nu avea multă perseverenţă, deşi le deţinea pe toate celelalte trei; dar se hotărî să nu meargă mai departe în această direcţie şi tăcu.

Aceste destăinuiri, făcute pe jumătate, produseră asupra lui Fitzpiers o perceptibilă schimbare. Sentimentul lui de superioritate se spulberă şi Grace căpătă în ochii lui înfăţişarea adevărată a unei iubite stimată de adoratorul ei.

— Domnişoară Melbury, spuse el deodată, să-mi închipui că acest om virtuos pe care îl pomeniţi a fost refuzat de dumneavoastră?

Nu putu face altceva decât să admită.

— Nu am întrebat fără un motiv serios. Să mă ferească Dumnezeu să iau, în mod necinstit, locul altuia în faţa icoanei, dar, draga mea domnişoară Melbury, acum că el a părăsit templul, pot să mă apropii eu?

— Eu… eu nu pot spune nimic! răspunse ea repede. Pentru că atunci când un om a fost refuzat, simţi milă faţă de el şi ţi-e mai drag decât înainte.

Această complexitate crescândă a sentimentelor ei ridică şi mai mult valoarea lui Grace în ochii doctorului, căruia începu să i se pară din ce în ce mai fermecătoare.

— Şi totuşi n-aţi putea răspunde? pledă el tulburat.

— Mai bine, nu. Cred că trebuie să plec imediat acasă.

— O, da, încuviinţă Fitzpiers.

Dar cum el nu se mişca, Grace simţi că ar fi fost nepotrivit să plece imediat, aşa că stătură tăcuţi, împreună. O împrejurare nouă se ivi când două păsări mari care, fie că se giugiuliseră pe o creangă deasupra capetelor lor, fie că aveau cuibul acolo, căzură în cenuşa fierbinte, părând încleştate într-o luptă desperată care împiedica folosirea aripilor. Totuşi se desprinseră repede, zburară în sus şi nu se mai văzură, lăsând în urmă un miros de pârlit.

— Acesta este sfârşitul a ceea ce se numeşte dragoste, spuse un glas.

Persoana care vorbise nu era nici Grace nici Fitzpiers, ci Marty

South, ce se apropia privind spre cer, străduindu-se să urmărească zborul păsărilor. Deodată, zărind-o pe Grace, exclamă:

— O, domnişoară Melbury! Mă uitam la porumbei şi nu v-am văzut. Şi iată-l şi pe domnul Winterborne! continuă ea, timid, în timp ce se uita spre Fitzpiers care stătea mai în întuneric.

— Marty, o întrerupse Grace, doresc să mă însoţeşti până acasă, vrei? Haide. Şi fără să mai zăbovească, o apucă pe Marty de braţ şi o trase de acolo.

Porniră printre crengile fantomatice ale copacilor cojiţi, doborâţi – şi înaintară printre cei care creşteau pe lângă o cărare unde nu era niciun stejar, nicio coajă şi niciun Fitzpiers – nimic decât o pădure de subarbuşti printre care puteau fi zărite fire palide de ciuboţica cucului ca prinse în buchete.

— Eu... n-am ştiut că domnul Winterborne era acolo, spuse Marty spărgând tăcerea, când ajunseră aproape de poarta casei lui Grace.

— Nu era el, răspunse Grace.

— Dar, l-am văzut, domnişoară Melbury.

— Nu, spuse Grace, era altcineva. Giles Winterborne nu înseamnă nimic pentru mine.

XX

FRUNZELE DIN HINTOCK îşi dezvăluiau ţesuturile crestate şi pădurea părea că-şi schimbă aspectul ca de filigran spart într-o masă compactă de o formă infinit mai mare şi mai importantă. Ramurile aruncau umbre verzi în dezacord cu înfăţişarea fetelor care se plimbau pe acolo; iar câteva din cele care atârnau deasupra grădinii domnului Melbury picurau pe răsadniţe, atunci când ploua, şi pe suprafaţa lor apăreau gropiţe care semănau cu nişte semne de ciupituri de vărsat – iar Melbury declară că grădinile nu erau deloc potrivite într-un astfel de loc. Cei doi copaci, care trosniseră toată iarna, tăcură, foşnetul păsărilor de noapte continuând totuşi plăcut această muzică ciudată a locului. Cu excepţia amiezii, în Hintock soarele nu se arăta în toată plinătatea lui, ci doar ca o puzderie de stele mici ce străluceau printre frunze.

0 astfel de înfăţişare avea Hintockul în ajunul ceremoniei prilejuite de solstiţiul de vară 1 din acel an, şi cum ziua se mărea, iar ora nouă se apropia, strălucirea din timpul zilei se risipea

datorită umbrelor stranii şi a ungherelor retrase, parcă, în lumea fantomelor. Imaginaţia ar fi putut schiţa printre trunchiuri şi ramuri chipuri tuciurii şi figuri funebre. Cam aşa arăta peisajul înainte de răsăritul lunii. Mai târziu, când astrul deveni stăpân pe tot cerul, strălucind în poienile deschise din vecinătatea cătunului, se dovedi că marginea pădurii care se afla aproape de casa negustorului de cherestea nu urma să rămână în liniştea obişnuită a acelui tihnit anotimp.

Auzind o voce, sau mai bine zis voci, Fitzpiers privi peste poarta grădinii sale (unde acum se uita mai des decât în cărţi), închipuindu-şi că ar putea fi Grace cu nişte prietene. Inima lui era definitiv dăruită lui Grace Melbury.

1 din anul 1717 această ceremonie are loc în fiecare an la 21 iunie.

deşi nu era câtuşi de puţin sigur că şi ea simţea la fel. Fitzpiers era destul de încântat să-şi închipuie că, în cele din urmă, Ideea se materializa deplin în substanţă obiectivă, ceea ce socotise până acum o imposibilitate.

Totuşi nu Grace trecuse ci un grup de fete obişnuite din sat; unele mergeau liniştit, altele cuprinse de o veselie aproape frenetică. Fitzpiers o întrebă discret pe proprietăreasă, care se afla şi ea în grădină, ce aveau de gând să facă aceste fete; îi răspunse că, fiind ajunul solstiţiului de vară, se pregăteau să încerce nişte descântece sau vrăji care le-ar oferi, poate, o prezicere asupra viitorilor parteneri de viaţă. Îi mai explică totodată că acesta este un ritual păgân – ceva cu care ea nu va fi de acord niciodată. Şi, spunându-i acestea, intră în casă şi se retrase să se culce.

Tânărul îşi aprinse o ţigară de foi şi o porni pe urma cârdului de fete, pe drum, în sus. Ele intrară în pădure şi apoi într-un luminiş situat între casa lui Melbury şi a lui Marty South; dar lui Fitzpiers îi fu uşor să le descopere după glăsui-i, oricât de mult încercau ele să vorbească în şoaptă.

Între timp şi alţi locuitori din Little Hintock prinseseră de veste despre ceremonia nocturnă care urma să aibă loc şi o porniseră şi ei, agale, pe furiş, după fetele zburdalnice. Domnişoara Melbury fusese informată în timpul zilei de către Marty South despre planul lor de a arunca o privire asupra viitorului; fiind şi ea o fată ca toate fetele, era destul de interesată să dorească să vadă ce se va întâmpla. Luna era

atât de strălucitoare şi noaptea atât de calmă, încât Grace nu întâmpină nicio dificultate în a o convinge pe doamna Melbury să o însoţească; şi astfel, întovărăşite de Marty, merseră înainte, în aceeaşi direcţie.

Trecând pe lângă casa lui Winterborne, auziră zgomotul unor lovituri de ciocan. Marty le explică. Aceasta era ultima noapte în care îl mai adăpostea acoperişul părintesc, zilele de păsuire apropiindu-se de sfârşit; de aceea, aşa târziu cum era, Giles desfăcea dulapurile şi lemnăria patului, pentru a putea pleca mai devreme în dimineaţa următoare. Acea întâlnire cu doamna Charmond îl costase scump.

Când ajunseră puţin mai departe, lui Marty i se alătură Grammer Oliver (care în astfel de împrejurări era la fel de tânără ca cea mai tânără dintre fete), iar Grace şi doamna

Melbury îşi continuară drumul singure, până când sosiră la locul ales de fetele din sat, a căror intenţie iniţială de a ţine expediţia secretă, fusese zădărnicită. Grace şi mama ei vitregă se opriră lângă un stejar; iar la o mică depărtare stătea Fitzpiers în umbra unui alt stejar, uitându-se insistent la Grace care era luminată din plin de razele lunii.

El o privea fără să vorbească, neobservat de nimeni în afară de Marty şi de Grammer, care se opriseră în umbra întunecată a stejarului ce le adăpostea pe ele şi pe doamna şi domnişoara Melbury, aflate mai în lumină. Marty şi Grammer vorbeau în şoaptă.

— Când ăştia doi vor veni în pădure, la următoarea ceremonie, vor veni ca unul, spuse Grammer, referindu-se la Fitzpiers şi Grace. În loc de scheletul meu, el o să ducă acasă, în scurt timp, trupul ei viu. Cu toate că domnişoara e vrednică de unul ca el, totuşi mie mi se pare că Fitzpiers ar trebui să se căsătorească cu cineva care să fie de soiul doamnei Charmond, iar domnişoara Grace cu Winterborne.

Marty nu comentă şi, în aceeaşi clipă, fiind aproape miezul nopţii, fetele, dintre care unele erau din Great Hintock, fură văzute înaintând ca să facă descântecul.

— Imediat ce se iveşte ceva, fugim cât ne ţin picioarele, spuse una din fete, pe care începuse să o părăsească curajul.

Celelalte fură de acord, neştiind că zeci de vecini se strecuraseră pe furiş în tufişurile din jur.

— Aş fi vrut să nu încercăm vrăjile astea, zise o alta, ci să ne fi mulţumit cu săpatul unei gropi mâine la ora douăsprezece şi să fi auzit de acolo ce îndeletniciri au viitorii noştri soţi. A

încerca să le aflăm înfăţişarea, aduce prea mult a legătură cu necuratul.

Totuşi, ajunseseră prea departe ca să mai dea îndărăt şi, încet, începuseră să înainteze, una după alta, printre copaci, ca într-o linie de trăgători, fiecare intenţionând să rămână singură într-un cotlon adânc al pădurii. Din câte putură să deducă cei care asistau, forma deosebită a artei oculte ce urma să fie practicată în acea seară, consta în semănarea seminţelor de cânepă pe care fiecare fată le ţinea în pumn.

În momentul în care porniră mai departe, fetele se uitară îndărăt şi distinseră figura domnişoarei Melbury care, singura dintre toţi spectatorii, stătea în plină lumină a lunii, foarte absorbită de ceremonie. În contrast cu viaţa ei din ultimii ani, aceasta o făcea să se simtă ca şi cum trăia cu două secole în urmă. Grace era mai vizibilă, datorită şi rochiei de culoare deschisă; după câteva cuvinte în şoaptă, una dintre fete (o fată voinică, pe nume Suke, logodită cu tânărul Timothy Tangs) o întrebă dacă nu vrea să li se alăture şi ea. Grace, cu o oarecare emoţie, răspunse că da şi înaintă puţin în urma celorlalte.

Curând, cei care stăteau la pândă, nu mai auziră nimic din ceea ce făceau fetele; doar, din când în când, foşnetele slabe ale frunzelor tulburau liniştea. Grammer îi şopti din nou lui Marty:

— De ce nu te-ai dus şi tu cu celelalte fete ca să-ţi încerci norocul?

— Nu cred în treburile astea! răspunse Marty scurt. Şi apoi, au stricat tot, lăsându-i pe oameni să afle.

— Da, jumătate din sat e-aici; proastele, ar fi trebuit să ţină totul în secret. îl văd, printre frunze, pe domnul Winterborne; tocmai vine cu Robert Creedle. Marty, uneori ar trebui să jucăm noi rolul Providenţei. Du-te şi spune-i că dacă stă exact în spatele tufişului de la capătul povârnişului, domnişoara Grace va trebui să treacă pe acolo când se va întoarce şi, cu siguranţă, îi va cădea în braţe; pentru că, îndată ce va bate ceasul, fetele o vor zbughi spre casă ca iepurii. Am mai văzut şi înainte o astfel de zăpăceală.

— Crezi că aş face bine? întrebă Marty fără tragere de inimă.

— O, da, el te va binecuvânta pentru asta.

— Nu doresc o asemenea binecuvântare!

Dar după o clipă de gândire, se duse şi îi dădu informaţia; iar

Grammer avu satisfacţia de a-l vedea pe Giles îndreptându-se încet spre cotitura din trecătoarea năpădită de frunze, pe unde Grace urma să se întoarcă.

Între timp, doamna Melbury, părăsită de Grace, îi zărise pe Fitzpiers şi pe Winterborne văzând, de asemenea, în ce direcţie o pornise acesta din urmă. Şi doamnei Melbury îi intrase în cap o idee ca a lui Grammer, dar ceva mai bună – pentru că, în ultima vreme, putuse să discearnă ceea ce soţul ei nu văzuse, şi anume că Grace îl fascina din ce în ce mai mult pe doctor. De aceea se apropie de Fitzpiers.

— Ar trebui să fiţi acolo unde stă Winterborne, îi spuse cu înţeles. Dacă şi ea e la fel ca celelalte fete, atunci se va înapoia prin trecătoarea aceea mai repede decât a urcat-o.

Lui Fitzpiers nu trebui să i se spună de două ori. Se duse spre Winterborne şi stătu lângă el. Fiecare ştia, probabil, scopul pentru care celălalt se afla acolo, dar niciunul nu scotea un cuvânt, Fitspiers detestând ideea de a-l considera pe Winterborne un rival, iar Winterborne stăruind în hotărârea de a adopta o indiferenţă degajată, Care-i încolţise în suflet de când fusese refuzat.

Nici Grammer, nici Marty nu observaseră manevra doctorului şi, tot pentru a-l ajuta pe Winterborne, cum presupunea bătrâna, ea îi sugeră fetei să meargă în spatele lui Grace şi să o îndrume pe ruta care trebuia, în cazul în care ea ar manifesta cumva intenţia de a alerga în altă direcţie. Sărmana Marty sortită întotdeauna să-şi sacrifice dorinţa în faţa obligaţiei, o porni şi aşteptă, liniştită şi tăcută, ca o călăuză, retragerea lui Grace şi a tovarăşelor ei gălăgioase, care acum aproape că nu se mai auzeau.

Primul sunet care sparse tăcerea fu dangătul îndepărtat al ceasului din Great Hintock care bătea ora stabilită pentru începerea ceremoniei. Un minut mai târziu, acea parte a pădurii unde intraseră fetele răsuna de fâlfâitul aripilor păsărilor stârnite; apoi, din aceeaşi direcţie, doi sau trei iepuri fugiră spre poiană şi, după ei, foşnetul frunzelor şi trosnetul rămurelelor moarte anunţară apropierea grăbită a aventurierelor, ale căror pelerine fluturând în vânt, putură curând să fie zărite.

Domnişoara Melbury, care mersese tot timpul în spatele celorlalte fete, fu printre primele care se întoarse şi, emoţia fiind contagioasă, alergă râzând spre Marty ce încă mai stătea, asemenea unui indicator rutier, gata să o îndrume; apoi, trecând mai departe, fugi

pe lângă tufişul fatal, acolo unde subarbuştii se îngustau într-o trecătoare. Marty sosi în urma ei tocmai la timp ca să vadă rezultatul. Fitzpiers păşise repede în faţa lui Winterborne care nu vru să-şi schimbe poziţia şi făcu stâpga împrejur, în timp ce doctorul procedă cum nu s-ar fi gândit dacă n-ar fi fost încurajat de doamna Melbury şi de sentimentul că această seară ştergea convenţionalismul. Întinse braţele când silueta albă dădu buzna peste el şi o prinse într-o clipă ca şi cum ar fi fost o pasăre.

— O! strigă Grace înspăimântată.

— Eşti în braţele mele, scumpo, spuse Fitzpiers, şi am de gând să te ţin astfel cât va dura viaţa noastră!

Se sprijini de el ca şi cum ar fi fost total subjugată şi trecură mai multe secunde până să-şi revină complet din această stare de neputinţă. Ţipete înăbuşite şi zgomot de hârjoneli se auzeau în tufişurile învecinate, ceea ce dovedea că şi alţii mai fuseseră ascunşi acolo pentru un scop asemănător. Grace, spre deosebire de cele mai multe dintre tovarăşele ei, în loc să chicotească şi să se zbată, spuse cu o voce tremurândă:

— Vrei să-mi dai drumul, domnule Fitzpiers?

— Desigur, spuse el râzând, de îndată ce îţi revii.

Grace aşteptă câteva clipe apoi, liniştită şi fermă, îl împinse la o parte şi se strecură pe cărarea pe care trebuia să se întoarcă, luna luminându-i faţa şi făcând să i se vadă roşeaţa din obraji. Dar fusese de-ajuns: între ei începeau să se nască noi relaţii.

Aşa cum s-a spus, situaţia celorlalte fete era diferită. Se zbăteau şi chicoteau, scăpând numai după o luptă desperată. Fitzpiers putu să mai audă încă un timp desfăşurându-se aceste jocuri, pentru că, după ce Grace plecă, rămase pe locul unde o prinsese, Winterborne nemaifiind acolo. Deodată, o altă fată veni alergând pe acelaşi drum străbătut de Grace; o tânără bine făcută, cu braţele goale. Văzându-l pe Fitzpiers stând acolo, îi spuse cu o insolenţă şăgalnică:

— Dacă mă prinzi, poţi să mă săruţi, Tim!

Fitzpiers o recunoscu pe Suke Damson, un drac de fată din sat – cea pe care o auzise rostind înjurături atunci când se murdărise la poarta proaspăt vopsită. Era limpede că îl confundase cu iubitul ei. Se decise pe loc să profite de eroare şi, de cum fata începu să fugă, porni în urmărirea ei.

Suke alergă mai departe pe sub ramuri, când în lumină, când în

umbră, uitându-se din când în când la el, peste umăr, şi trimiţându-i sărutări cu mina; dar se strecura atât de şiret printre copaci şi în umbra iscată de lună, încât niciodată nu îl lăsa să se apropie de ea. Alergară aşa şi făcură multe ocoluri, până când Fitzpiers, se încălzi din cauza urmăririi, iar zgomotul tovarăşelor ei se stinse cu totul.

Începuse să piardă speranţa că o va mai ajunge vreodată, când, pe neaşteptate, pentru a-l încuraja, fata coti spre un gard în care se afla un pârleaz şi sări peste el. Dincolo decorul era altul; o pajişte, unde finul pe jumătate cosit zăcea în grămezi, în lumina neîntreruptă a lunii, care acum era şi mai puternică.

Fitzpiers îşi dădu seama de îndată că Suke, luând-o spre pajişte era la discreţia lui şi sări imediat după ea. Fata ajunsese repede în josul pajiştii, când, deodată, silueta ei de-abia deslușită dispăru, ca şi cum o înghiţise pământul. Se afundase într-una din căpiţele de fân.

Fitzpiers, stârnit, nu avea de gând să o lase să-i scape astfel. Se apropie şi începu să răscolească grămezile una câte una. Tot mai aţâţat şi încurcat, de îndată ce făcu o pauză, prinse un zgomot slab care imita sărutul şi care venea din ascunzătoarea ei de sub fân, precum şi nişte frânturi dintr-o baladă locală, cântată foarte încet:

„O, vino din rouă ceţoasă, ceţoasă".

Într-o clipă dădu peste ea.

— Ah… nu eşti Tim! exclamă ea râzând şi ascunzându-şi faţa.

Fitzpiers, neluând în seamă rezistenţa ei, care nu era prea îndârjită, se aplecă şi pecetlui sărutul aşteptat: apoi se prăbuşi pe aceeaşi căpiţă de fân, gâfâind din cauza alergăturii.

— La cine te-ai gândit când ai spus Tim? întrebă el imediat.

— La iubitul meu, Tim Tangs, răspunse ea.

— Pe cinstea mea, ai crezut cu adevărat că era el?

— La început am crezut.

— Dar până la urmă, nu.

— Până la urmă, nu.

— Îţi pare tare rău că nu este el?

— Nu, răspunse ea cu timiditate.

Fitzpiers o sărută din nou şi o strânse lângă el.

Nu mai continuă cu întrebările. La lumina lunii, Suke părea foarte frumoasă iar zgârieturile şi petele inerente ocupaţiei ei erau invizibile în aceste raze palide. Cum stăteau tăcuţi în fân, ţipătul aspru

şi obsedant al uliului de noapte izbucni batjocoritor din vârful unui copac aflat în ungherul cel mai apropiat al pădurii. În afara acestuia, niciun sunet de niciun fel nu le ajungea la urechi, timpul privighetorilor fiind acum trecut iar Hintockul aflându-se la o distanţă de cel puţin două mile. În direcţia opusă, câmpul de fân se întindea în depărtare până se pierdea într-o ceaţă subţire.

Mijiseră zorile înainte ca Fitzpiers şi Suke Damson să fi ajuns din nou în Little Hintock.

XXI

CÂND SE ISCASE panica generală, Winterborne, care de asemenea privea cum se desfăşoară ceremonia, întâlnise una din fete şi o întrebase din ce pricină o rupseseră la fugă.

Fata răspunse gâfâind, cu un aer grav, că văzuseră ceva cu totul deosebit de ceea ce speraseră să vadă; în ceea ce o privea, nu va mai lua parte niciodată la o astfel de ceremonie păgână.

— L-am văzut pe satana urmărindu-ne cu clepsidra lui. A fost groaznic!

Această relatare părându-i-se lui Giles cam neclară, o porni către locul de unde fetele se retrăseseră. Ajunse acolo şi, după ce ascultă câteva minute, auzi nişte paşi care făceau să foşnească frunzele; uitându-se printr-un fel de sită de caprifoi încurcat, care atârna de o creangă, văzu în luminiş un bărbat scund dar solid, în haine de seară, purtând pe unul din braţe un pardesiu subţire şi pălăria, în aşa fel aranjate, încât părea posibil să fi sugerat sperioaselor lui observatoare o clepsidră – dacă aceasta era într-adevăr persoana pe care fetele o văzuseră. Cu cealaltă mină omul gesticula tăcut, iar lumina lunii căzându-i pe capul descoperit, îi scotea în evidenţă părul negru şi o frunte înaltă de o formă pe care mai degrabă o vedem în vechile picturi şi gravuri decât în viaţa reală. Aspectul curios, cu totul străin, gesturile sale stranii, ca ale cuiva care repetă o scenă pentru el însuşi, precum şi locul şi ora, erau de ajuns pentru a explica tulburarea care le cuprinsese pe fetele din Hintock la întâlnirea cu el.

Bărbatul se opri şi privi în jur ca şi cum uitase unde se afla, neobservându-l pe Giles a cărui îmbrăcăminte se confunda cu mediul înconjurător. Acesta din urmă înaintă în lumină. Străinul ridică mâna şi veni spre Giles, cu care se întâlni la jumătatea drumului.

— M-am rătăcit, spuse străinul, poate mă conduceţi din nou pe cărare. Îşi şterse fruntea cu aerul unuia care suferă mai mult

din cauza frământării lăuntrice decât a unei simple oboseli.

— Drumul spre barieră este mai încolo, spuse Giles.

— Nu mă interesează drumul acela, răspunse omul nerăbdător. De acolo vin. Vreau să merg spre conac. Nu este pe aici vreo cărare ce duce acolo?

— Păi, este un fel de cărare. Dar din locul ăsta e greu de găsit. Vă voi arăta însă cu plăcere drumul, domnule.

— Mulţumesc, prietene. Adevărul este că m-am decis să fac o plimbare, după cină, până la conac, pornind de la hotelul din Sherton unde voi sta o zi sau două. Dar n-am ştiut că este atât de departe.

— De aici până la conac este cam o milă.

O porniră, împreună, mai departe. Nefiind nicio potecă, Giles, care mergea în faţă, se oprea uneori şi dădea într-o parte crengile de jos ale copacilor, ca să-i facă drum tovarăşului său, spunând din când în când, după ce dădea drumul ramurilor ce zburau înapoi ca nişte bice:

— Feriţi ochii, domnule.

La care străinul răspundea pe un ton preocupat: „Da, da".

Îşi continuară astfel drumul, umbrele frunzelor proiectându-se în obişnuita succesiune rapidă peste siluetele drumeţilor, până când străinul întrebă:

— Mai e mult?

— Nu mai este mult, răspunse Winterborne. Plantaţia ajunge aici până sus într-un colţ, chiar în spatele casei. Adăugă însă cu ezitare: Presupun că ştiţi, domnule, că doamna Charmond nu este acasă?

— Vă înşelaţi, răspunse celălalt scurt. Doamna Charmond a fost plecată pentru un timp, dar acum este acasă.

Giles nu-I contrazise, deşi nu se îndoia că celălalt se înşela.

— Sunteţi de prin partea locului? întrebă străinul.

— Da.

— Sunteţi fericit că aveţi o casă.

— Sper că şi dumneavoastră sunteţi, domnule.

— Aşa ceva nu posed.

— Se pare că veniţi de departe!

— Acum vin din sudul Europei.

— O, chiar aşa, domnule? Sunteţi italian, spaniol sau

poate francez?

— Nu sunt nimic din ce credeţi.

Giles nu umplu pauza care urmă – şi omul, care părea să fie o fire emotivă, incapabil să reziste cuiva care se arată prietenos, răspunse în cele din urmă la întrebare:

— Sunt american italienizat; m-am născut în Carolina de Sud. Mi-am părăsit pământul natal când cauza sudului a eşuat şi de atunci nu m-am mai întors niciodată.

Încetară să mai vorbească, şi ajunseră la marginea pădurii. Aici, trecând peste gard pe partea mai înaltă, văzură imediat hornurile casei care se aflau în trecătoarea de dedesubtul lor – tăcute, albicioase şi nemişcate.

— Poţi să-mi spui ce oră este? întrebă omul. Ceasul meu a stat.

— Între douăsprezece şi unu, răspunse Giles.

Tovarăşul său îşi exprimă uimirea:

— Credeam că e cel mult între nouă şi zece. Vai de mine!

Îl rugă pe Giles să se întoarcă şi, pentru ajutorul dat, îi oferi o monedă de aur. Giles refuză să primească ceva, spre surprinderea străinului care, punând banul înapoi în buzunar, spuse încurcat:

— M-am gândit că poate este obiceiul pe aici. V-am oferit şi pentru că aş vrea să nu scoateţi niciun cuvânt despre această întâlnire cu mine. Promiteţi?

Winterborne îi promise pe loc. Rămase apoi unde se afla, în timp ce străinul coborî panta. La capătul ei, acesta se uită îndărăt cu neîncredere, iar Giles nu mai zăbovi de vreme ce era atât de evident că străinul dorea ca el să plece; aşa că se întoarse pe drumul dintre copaci la Little Hintock.

Giles bănuia că acest bărbat care părea atât de abătut şi de trist ar putea fi acel iubit şi pretendent stăruitor al doamnei Charmond, despre care auzise vorbindu-se atât de mult şi pe care, se spunea, ea îl tratase cu indiferenţă. Dar nu avu nicio confirmare a bănuielii sale în afară doar de o relatare care îi ajunse la urechi câteva zile mai târziu, anume că la o oră trecută de miezul nopţii un domn discutase cu servitorii ce aveau grijă de conac şi, aflând că doamna Charmond, deşi întoarsă din străinătate era încă la Londra, înjurase îngrozitor şi plecase fără să lase vreo carte de vizită sau un alt semn.

Fetele care relataseră povestea adăugau că, înainte de a înjura,

el oftase de trei ori şi păruse că aiurează; dar această parte a povestirii nu a fost confirmată. În orice caz, un domn cu acele semnalmente plecase din Sherton în ziua următoare într-o trăsură închiriată de la han.

XXII

SĂPTĂMÂNA ÎNSORITA, plină de verdeaţă, care urmă întâmplărilor deosebite prilejuite de ceremonia ajunului solstiţiului de vară, aduse la uşa lui Fitzpiers un musafir; o voce cunoscută de el răsună pe coridor. Era domnul Melbury.

La început, Melbury ezită să intre în salon din cauza ghetelor sale prăfuite, dar cum doctorul insistă, el cedă şi păşi înăuntru.

Neuitându-se nici în dreapta nici în stânga şi de-abia privind la Fitzpiers, domnul Melbury îşi puse pălăria sub scaun şi, cu privirea preocupată, aţintită în podea, spuse:

— Am trecut, domnule doctor, ca să vă pun o întrebare foarte confidenţială, care îmi dă griji. Am o fiică, Grace, singurul copil cum poate că aţi auzit. Ei bine, a ieşit la ceremonia din ajunul solstiţiului de vară cu nişte sandale uşoare, pe rouă, ca să vadă nu ştiu ce aiureli ale fetelor din Hintock, şi a căpătat o tuse; tuşeşte des şi scurt şi asta mă nelinişteşte. M-am decis să o trimit undeva, într-o localitate la mare, pentru o schimbare…

— Să o trimiteţi! expresia feţei lui Fitzpiers se schimbă.

II – P & durenii

— Da. Şi problema este unde m-aţi sfătui să o trimit?

Se întâmplase ca negustorul de cherestea să treacă pe acolo tocmai într-un moment când Fitzpiers începuse să aibă sentimentul că Grace era o necesitate pentru existenţa lui. Neaşteptata îmbrăţişare care-i unise, când trecuse ca o furtună pe lângă tufiş, îl obseda de când adoptase acea tactică pentru care ora, lumina lunii şi strania ceremonie fuseseră singura justificare. Şi acum ea urma să fie trimisă, undeva, din sat.

Ambiţia? Putea fi pusă pe planul al doilea. Familia? O educaţie similară şi reciprocitatea de gusturi luaseră acum locul consideraţiilor de familie. Îşi îngăduia să se lase purtat de valul dorinţei sale.

— Ce straniu, cât de straniu este, spuse el, că a trebuit să veniţi la mine tocmai acum, în legătură cu fiica dumneavoastră. Aproape în fiecare zi m-am gândit să vin la dumneavoastră pentru acelaşi motiv.

— A? Aţi observat şi dumneavoastră că sănătatea ei…

— N-am observat nimic în legătură cu sănătatea ei pentru că nu este nimic. Dar, domnule Melbury, eu am văzut-o din întâmplare de mai multe ori. Am admirat-o nespus de mult şi veneam la dumneavoastră să vă întreb dacă îmi permiteţi să ne cunoaştem mai bine – să-i aduc omagiile mele?

Melbury privea în jos în timp ce asculta, şi nu văzu aerul de îndoială care se citea pe faţa lui Fitzpiers, stârnit de propria-i îndrăzneală, atunci când făcu această declaraţie.

— Aţi cunoscut-o? întrebă Melbury – după ce o tăcere mormântală precedase aceste cuvinte, tăcere în timpul căreia emoţia lui crescu atât, încât deveni vizibilă.

— Da, răspunse Fitzpiers.

— Şi doriţi să o cunoaşteţi mai bine? Vreţi să spuneţi cu scopul de a o lua în căsătorie… asta este ce vreţi să spuneţi?

— Da, răspunse tânărul. Vreau să spun că aş dori să o cunosc mai bine pentru ca ea să-mi accepte curtea; şi dacă ne-am potrivi unul cu altul, restul ar decurge în mod firesc.

Negustorul de cherestea era foarte surprins şi agitat; mina îi tremuracând o puse pe baston.

— Aceasta mă ia pe neaşteptate, spuse el cu vocea aproape pierdută. Nu vreau să spun că e ceva neaşteptat ca un domn să fie atras de ea; dar nu m-am gândit că acela o să fiţi dumneavoastră. Întotdeauna spuneam, continuă el cu un nod în gât, că într-o zi Grace a mea va alege pe cineva pe măsura ei. Pentru asta am dat-o la învăţătură. Mi-am zis: „O voi face oricât m-ar costa” – deşi mama ei vitregă era destul de speriată că plăteam an de an atât de mult. Ştiam că în cele din urmă va avea un rezultat. Când nu ai material bun ca să-l prelucrezi, şi dacă încerci totuşi, asta înseamnă pierdere de timp şi vanitate, ziceam. Dar dacă ai un astfel de material, sigur merită.

— Sunt bucuros că nu obiectaţi, spuse Fitzpiers, deşi parcă îi părea rău că totul decursese atât de simplu.

— Dacă ea vrea, bineînţeles, nu obiectez. Într-adevăr, adăugă Melbury cu bună credinţă, aş fi nesincer dacă m-aş simţi altfel decât foarte onorat de dorinţa dumneavoastră; şi este o mare cinste pentru fata mea că a atras atenţia unui domn cu o atât de bună situaţie profesională şi dintr-o atât de veche şi venerabilă familie.

Câştigaţi-i inima şi să fie într-un ceas bun!

— Mă voi strădui să o fac.

— Da, da. Cred că ea va fi de acord. Ar trebui să fie.

— Sper că da. Acum vă aşteptaţi să mă vedeţi mai des?

— O, sigur. Dar ce naiba facem cu tuşea ei şi cu plecatul? Am uitat de tot că pentru asta venisem.

— Vă asigur, spuse doctorul, că tuşea ei poate fi rezultatul unei răceli uşoare şi nu este deloc necesar să o surghiuniţi într-o localitate pe malul mării.

Melbury se uită neconvins, îndoindu-se dacă ar trebui să accepte părerea lui Fitzpiers, ca profesionist, în împrejurări care, firesc, îl făceau să dorească să o ţină pe Grace lângă el. Doctorul îşi dădu seama şi, temându-se sincer că nu o va mai vedea un timp, adăugă plin de zel:

— Între noi fie vorba, dacă voi avea succes, de îndată ce ne vom căsători, vom pleca împreună o lună sau două, ceea ce sper că se va întâmpla înainte ca să se răcorească vremea. Aşa va fi mult mai bine decât să o lăsaţi să plece acum.

Lui Melbury îi plăcu foarte mult propunerea. Nu putea exista vreun pericol de amânare a doritei schimbări de aer, cât timp dura vremea caldă, şi pentru motivul invocat de doctor.

Deodată, revenindu-şi, Melbury spuse:

— Timpul dumneavoastră trebuie să fie preţios, domnule doctor. Voi pleca acasă. Vă sunt profund îndatorat. Deoarece o s-o vedeţi des, veţi descoperi singur dacă este ceva serios cu tuşea ei.

— Vă asigur că nu, spuse Fitzpiers, care o văzuse pe Grace mult mai des decât ştia tatăl ei.

După ce plecă, Fitzpiers îşi îngădui un răgaz şi îşi înregistră în linişte senzaţiile, asemenea unui om care a plonjat după o perlă, într-o mare căreia nu-i cunoaşte nici densitatea, nici temperatura. Dar el o făcuse, iar Grace era cea mai dulce fată de pe pământ.

Cât despre musafirul care plecase, în timp ce se îndrepta spre casă, îi mai stăruiau în urechi cuvintele doctorului; Melbury simţea că tot ce spusese sub impulsul emoţiei de moment, fusese foarte stupid, nepoliticos şi nepotrivit pentru o conversaţie cu un gentilom educat, a cărui clientelă neînsemnată era mai mult decât compensată de măreţia apusă a familiei lui. **El** dăduse glas gândurilor, înainte ca ele să fie

cântărite şi chiar înainte să fi fost formulate. Spusele sale exprimaseră, într-un anumit fel, sentimentul încercat la vestea dată de Fitzpiers, şi încă nu dezvăluiau totul. Uitându-se în pământ şi înfigând bastonul la fiecare pas, ca pe un catarg de steag, ajunse la casa lui şi, trecând prin curte, se opri automat lângă oamenii care lucrau în magazia de nuiele şi în jurul ei. Unul dintre oameni îl întrebă ceva despre spiţele de la căruţe.

— Ce? replică Melbury, uitându-se sever la el.

Omul repetă întrebarea. Melbury continuă să stea locului; apoi, întorcându-se brusc, fără să răspundă, o porni mai departe prin curte şi intră în casă.

Cum pentru zilieri timpul nu era ceva care să-i preocupe decât în măsura în care trebuie să treacă, ei priveau tacticos uşa prin care dispăruse Melbury.

— Ce gărgăuni o mai fi având acum în cap, babalâcul? întrebă Tangs cel bătrân. Ceva în legătură cu fătuţa aia a lui! Când o să ai şi tu, John Upjohn, o fată care să te coste cât îl costă pe el, o să-ţi dai zece piei de pe tine, John!

Dar tu nu o să fii niciodată destul de bărbat ca să scoţi ceva atât de perfect ca ea; şi, după cum stau lucrurile, pentru tine este un noroc, John. Păi, el ar trebui să aibă vreo duzină de fete; asta l-ar face mai înţelept. Duminica trecută i-am văzut plimbându-se împreună şi, când au ajuns la o băltoacă, a săltat-o peste ea, ca pe o păpuşă. Ar trebui să aibă o duzină de fete; atunci le-ar lăsa să treacă singure prin băltoace.

Între timp, Melbury intrase în casă având o privire ca şi cum ar fi văzut o fantomă. Soţia sa se afla în cameră. Fără să-şi scoată pălăria, se aşeză la întâmplare.

— Luce – s-a făcut! exclamă el. Da – lucrurile stau aşa cum ne-am aşteptat. Vraja pe care am prevăzut-o că ar putea să lucreze, a lucrat. Grace a făcut ce trebuia şi a făcut bine. Unde este ea – Grace, vreau să spun?

— Sus în cameră. Dar ce s-a întâmplat?

Domnul Melbury povesti cât putu de coerent ceea ce se întâmplase.

— Ţi-am spus eu, continuă. O fată ca ea n-a putut sta mult timp ascunsă, chiar şi într-un loc ca ăsta. Dar unde este Grace? Să vină jos. Ei, Graa-ce!

Fata apăru după un oarecare răstimp. Grace era destul de

răsfăţată de tatăl ei pentru ca să nu se grăbească, nici măcar la tonul lui impacientat.

— Ce este, tată? întrebă cu un zâmbet.

— Ei, hoţomanco, ce-ai făcut? Nu eşti nici de şase luni acasă şi în loc să te mulţumeşti să rămâi la poziţia tatălui tău, faci ravagii în societatea înaltă!

Deşi era obişnuită să dovedească imediat că înţelege semnificaţia spuselor tatălui ei, de data aceasta Grace nu putu decât să arate cât de încurcată era.

— Nu, nu, bineînţeles că nu ştii ce vreau să spun sau pretinzi că nu ştii. Deşi, în ce mă priveşte, eu cred că femeile pot vedea aceste lucruri şi printr-un gard viu dublu. Socotesc totuşi că trebuie să-ţi spun despre ce este vorba. Păi, ai azvârlit undiţa pe doctor şi el a început imediat să te curteze!

— Gândeşte-te numai, scumpa mea! Nu-ţi dai seama ce triumf este? spuse doamna Melbury.

— A început să mă curteze – dar n-am făcut nimic pentru asta! exclamă Grace.

— Nu a fost necesar să faci; spontaneitatea este cea care acţionează în astfel de situaţii. Ei bine, s-a purtat foarte onorabil şi mi-a cerut consimţământul. Aş zice că vei şti ce trebuie să faci atunci când el va veni aici. Nu-i nevoie să-ţi spun eu cum să-i netezeşti calea.

— Vrei să spui că trebuie să-l aduc în situaţia de a mă cere în căsătorie?

— Da. Doar nu pentru asta te-am dat atâta timp la învăţătură?

Grace se uită afară pe fereastră, apoi la cămin, fără ca chipul ei să vădească vreo urmă de entuziasm.

— De ce s-a stabilit în felul acesta, pe nepregătite? întrebă iritată. Presupun că vei aştepta până vei auzi ce gândesc şi eu despre el?

— Da, bineînţeles. Dar îţi dai seama ce bine ar fi.

Ea cântări afirmaţia în tăcere.

— Vei fi redată societăţii căreia i-ai fost luată, continuă tatăl ei, pentru că nu cred că doctorul va sta mult timp aici.

Grace recunoscu cu timiditate avantajul; dar era limpede că, deşi atunci când era prezent, Fitzpiers exercita o anumită fascinaţie

asupra ei, sau chiar mai mult, aproape o influenţă psihică, s-ar putea spune – şi cu toate că purtarea lui îndrăzneaţă din pădure o tulburase peste măsură – totuşi niciodată nu îl privise în lumina de soţ predestinat.

— Nu ştiu ce să zic, spuse Grace, am auzit că este foarte deştept.

— Este. Va veni aici să te vadă.

În mod straniu, o încerca sentimentul, că n-ar putea să-i reziste, dacă ar veni:

— Desigur că îţi aminteşti, tată, că până nu de mult Giles…

— Ştii bine că nu te poţi gândi la el. A renunţat la toate pretenţiile asupra ta.

Grace nu era în stare să explice toate subtilităţile sentimentelor sale aşa de clar cum îşi putea exprima tatăl ei opiniile, cu toate că ea avea o anume uşurinţă de a vorbi, pe când el nu. Că Fitzpiers acţionase asupra ei ca o băutură ameţitoare, aruncând-o într-o atmosferă nouă, ce-i influenţa felul de a acţiona până în clipa când efectul ei se pierdea, şi atunci simţea un fel de regret pentru starea de spirit pe care o încercase – iată ce nu putea explica acestei perechi respectabile.

Se întâmplă ca Fitzpiers să fie chemat în afara Hintockului chiar în acea zi, fiind obligat să ia parte la câteva întruniri medicale, aşa că vizitele lui nu începură imediat. Totuşi, Grace primi o scrisoare de la el, în care îşi exprima regretul pentru absenţa sa. Plicul era frumos şi foarte fin – cum nu mai fusese obişnuită să vadă de la întoarcerea ei în Hintock, în afară poate de cazul când îi scria vreo prietenă de şcoală, lucru rar, deoarece fetele ţineau seama şi de poziţia socială şi, multe din ele, atunci când nu o mai văzură pe fata cherestegiului, uitară de ea. Aşa stând lucrurile, primirea acestei scrisori îi făcu plăcere. După aceea, Grace se plimbă, un timp, cu un aer gânditor.

Seara, tatăl ei, care ştia că sosise scrisoarea, îi zise:

— De ce nu te aşezi la masă ca să-i răspunzi? Aşa făceau tinerii pe vremea mea.

Îi răspunse că nu era nevoie.

— O, tu ştii cel mai bine, spuse el, după care plecă ia treburile lui, nu prea convins că Grace avea dreptate să nu-i răspundă lui Fitzpiers; se putea întâmplă ca ea să nu aranjeze lucrurile aşa cum trebuie şi astfel să rişte pierderea unei înrudiri care i-ar aduce fetei sale multă fericire.

Melbury îl respecta pe Fitzpiers mai mult pentru faptul că se trăgea dintr-o familie binecunoscută pe vremuri în district, decât pentru situaţia lui profesională, care nu însemna prea mult pentru el. Această admiraţie deosebită faţă de membrii unei familii cu vechi tradiţii, cum era cea a lui Fitzpiers, fără a ţine seama de caracter sau de condiţie socială – admiraţie întâlnită la persoane de modă veche de prin diferite aşezări, atinsese culmea la Melbury. Pretendentul fiicei lui descindea dintr-un neam de care auzise încă de pe vremea bunicului său, o familie care conferise numele unui sat din vecinătate şi care fusese, de mult, una dintre cele mai de vază; atunci cum putea fi ceva rău în căsătoria cu Fitzpiers?

— Trebuie să o susţin în această direcţie, îi spuse el soţiei sale. Grace îşi dă seama că asta este spre fericirea ei, dar e încă tânără şi poate că are nevoie de un mic imbold din partea cuiva mai în vârstă.

XXIII

CU UN ASTFEL de gând o luă Melbury pe Grace la plimbare; aşa obişnuia el atunci când avea să-i spună ceva mai deosebit. Drumul ducea spre o colină înaltă, care mărginea atât pădurea lor cât şi extremitatea de apus a văii Blackmoor, dealul High-Stoy. De aici puteau să privească dincolo de marginea ţinutului de cidru, unde primăvara contemplau sutele de meri înfloriţi. Acum totul era de un verde proaspăt.

Grace îşi aminti când văzuse ultima oară acest loc şi spuse:

— Semnele unei recolte bogate se adeveresc, nu-i aşa? îmi închipui că Giles are pregătite zdrobitoarele şi teascurile.

Venind aici, tatăl său voia să evite tocmai acest subiect. Fără să-i răspundă, ridică braţul şi, întinzând un deget, îl mişcă spre dreapta până când îl fixă într-un punct.

— Acolo, spuse el. Vezi dealul acela care se înalţă ca o balenă mare şi, chiar în spatele dealului, la poalele lui, o vale acoperită cu foarte multă verdeaţă? Acolo este locul unde, de nu ştiu câte sute de ani, familia domnului Fitzpiers a fost stăpâna conacului şi tot acolo se află şi satul Oakbury Fitzpiers. A fost o proprietate minunată – minunată!

— Dar acum nu mai sunt stăpâni ai conacului.

— Păi, nu. Căci şi cei buni şi mari decad la fel ca şi cei umili şi proşti. Singurii care mai reprezintă acum această familie

sunt, cred, doctorul nostru şi o domnişoară bătrână care locuieşte nu ştiu unde. Grace, nu se poate să nu fii fericită înrudindu-te cu o familie atât de impresionantă! Din partea mamei, el se trage dintr-o ramură din marea familie a lordului Baxby din Sherton. Te vei simţi ca şi cum ai păşi în istorie!

— Nu-i aşa că şi noi suntem în Hintock tot atât de demult cum sunt şi ei în Oakbury? întrebă Grace. Dumneata spui că şi numele nostru apare mereu în documentele vechi.

— O, da – ca răzeşi, arendaşi şi aşa mai departe. Dar gândeşte-te că pentru tine va fi mult mai bine. Vei duce o viaţă aleasă, o să citeşti aşa cum te-ai obişnuit acum; deşi doctorul are ceva clientelă, fără îndoială că va pleca într-un oraş frumos de îndată ce se va apuca mai serios de treabă şi va avea şi o trăsură elegantă, iar tu vei ajunge să cunoşti multe doamne din lumea bună. Grace, dacă se va întâmpla vreodată să mă întâlneşti atunci, poţi mâna mai departe, întorcând capul. Nu o să mă aştept să-mi vorbeşti sau să doreşti acest lucru – decât dacă te vei afla într-un loc izolat şi nu te-ai înjosi deloc. Nu te mai gândi că bărbaţi ca vecinul Giles îţi sunt egali. Noi doi vom fi destul de buni prieteni, dar el nu face de tine. Duce o viaţă aspră şi simplă, cum este a noastră, aici, şi viaţa soţiei sale va trebui să fie la fel.

O atât de mare presiune nu putea să-i producă lui Grace decât o tot atât de mare dorinţă de a fi singură. Şi, cum ea petrecea destul de mult timp neîntovărăşită, profită de o zi frumoasă, înainte de întoarcerea lui Fitzpiers, pentru a se duce în valea despre care vorbiseră înainte, unde se afla satul Oakbury Fitzpiers. Într-o altă zi, se duse până la ruinele castelului Sherton, fortăreaţa de altă dată a lorzilor Baxby, strămoşii lui Fitzpiers din partea mamei

Urmele erau puţine şi, în cea mai mare parte, constau din fragmentele boitei de jos, sprijinite pe coloane puternice şi având deasupra un capitel *crochet* din perioada respectivă. Cele două sau trei cupole ale acestor bolţi, care erau încă la locul lor, fuseseră utilizate de fermierul vecin ca adăpost pentru viţeii lui, pe podea fiind împrăştiate paie în mijlocul cărora tinerele creaturi se foiau, răcorindu-şi limbile însetate, lingând sculptura normandă, elegantă, care sclipea astfel de umiditate. „E o profanare să tratezi atât de grosolan chiar şi o astfel de formă rudirffentară de artă", gândi Grace – şi pentru prima oară chipul lui Fitzpiers căpătă în imaginaţia ei tenta unui romantism melancolic.

Se îndreptă spre casă cu un aer foarte preocupat. Gândul că un bărbat cu idei atât de moderne în domeniul ştiinţei şi esteticii, ca acest tânăr doctor, apăruse din relicve atât de străvechi, era o noutate pentru Grace. Acest amestec îi conferea un interes social şi intelectual de care ea se temea, într-atât sporea strania influenţă pe care Fitzpiers o exercita asupra ei, ori de câte ori se întâlneau.

Grace aşteptă întoarcerea lui Fitzpiers într-o frământare care nu era nici dragoste, nici ambiţie, ci mai degrabă o conştientă teamă de hazard.

Între timp şi tatăl ei îl aştepta în felul lui. Avea în casă o lucrare veche despre medicină, publicată către sfârşitul secolului al XVIII-lea şi, pentru a face faţă situaţiei cu care urma să fie confruntat, după ce-şi termina treburile zilei, îşi aşeza cartea pe genunchi şi citea despre Galenus, Hippocrate şi Herophile, despre dogmatici, empirişti şi ermetici şi despre diferitele şcoli de medicină care au apărut de-a lungul veacurilor; după aceea, continua cu studierea clasificărilor bolilor şi terapeutica lor prin sângerări abundente, cum era formulat cu absolută precizie în această valoroasă carte. Meâbury regreta că tratatul era atât de vechi, şi se temea că, în consecinţă, ar putea fi incapabil să ducă o conversaţie atât de competentă, cum ar fi vrut, cu domnul Fitzpiers, care era, fără îndoială, la curent cu cele mai recente descoperiri.

Sosi şi ziua întoarcerii lui Fitzpiers; le trimise vorbă că le va face o vizită. În puţinul timp rămas disponibil pentru a pune casa în ordine, măturatul salonaşului din casa lui Melbury fu ca măturatul cel din poveste, care era cât pe ce să înăbuşe de praf musafirul. Firicelele de colb care se zăreau în razele de soare, se risipeau prin cameră. După ce termină, doamna Melbury se aşeză, îşi încrucişă braţele şi-şi strânse buzele, aşteptând. Soţul ei intra şi ieşea agitat din curtea cu cherestea, se uita fix în cameră, exclamă: „Vai, vai!” şi se retrăgea.

Între patru şi cinci, Fitzpiers sosi şi îşi priponi calul de cârligul de sub pilastrul de la uşa de afară.

De îndată ce intră şi văzu că Grace nu era în salonaş, avu parcă nişte presimţiri. Nimic altceva nu ar fi putut să-l facă să-şi menţină planul îndrăzneţ decât prezenţa ei concretă şi, pentru că Grace lipsea, făcea impresia că vrea să dea înapoi.

Fitzpiers vorbea maşinal, la nivelul pe care îl considera a fi cel al soţiei unui pădurar, până când se auzi un foşnet pe scări şi Grace îşi

făcu apariţia. De astă dată fu la fel de agitat ca şi ea. Mai presus de adevărata emoţie care îi cuprindea inima, era senzaţia că arunca, din impuls, un zar pe care, poate, din raţiune nu l-ar fi aruncat.

În acel moment domnul Melbury nu se afla în cameră. Trebuind să rezolve nişte probleme, întârziase să-şi pună haina şi vesta de după-amiază înainte de sosirea doctorului; dorind să nu întârzie şi să asiste la primirea lui, intră în salonaş grăbit, încheindu-se la haină. Grace se ruşină puţin pentru faptul că Fitzpiers deducea din aceasta tensiunea la care era supus tatăl ei, datorită vizitei lui; şi, pentru ca situaţia să fie şi mai neplăcută, chiar atunci bătrâna Grammer părea să fi făcut o pasiune din a pisa neîncetat ceva, în bucătăria din spate, lăsând uşile deschise aşa încât loviturile acopereau discuţia din salonaş.

Ori de câte ori conversaţia de la ceai aluneca pe un făgaş mai plăcut, fără un subiect precis, domnul Melbury se băga în vorbă cu expresii de o precizie căutată, asupra unor teme foarte abstracte, ca şi cum se temea să lase gândurile lui Fitzpiers să se oprească critic asupra unui subiect mai aproape de inimile tuturor. De fapt, la Melbury era destul de justificat acest aer forţat pe care îl arborase acum, pentru că cea mai de seamă preocupare a vieţii sale ajunsese la momentul crucial. Dacă cineva ar fi putut percepe înfăţişarea lui sufletească în locul celei trupeşti, în colţul camerei s-ar fi desluşit o figură muncită de îngrijorare, cu ochi mari şi buzele foarte încordate, aşteptând un rezultat. Faptul că speranţele lui paterne şi temerile atât de mari erau concentrate într-un singur copil, în împrejurări atât de neobişnuite, şi nu se răspândiseră pe aria mai largă a unei familii întregi, atrăgea după sine, în viitor, riscuri periculoase chiar pentru propria sa fericire.

Fitzpiers nu stătu mai mult de o oră, dar acest răstimp făcuse, în mod evident, ca sentimentele lui pentru Grace să părăsească o dată pentru totdeauna starea vagă, nedefinită şi să capete un contur precis. Ea nu l-ar fi însoţit la uşă ca răspuns la acel „Vino! – < spus în şoaptă, dacă mama ei n-ar fi îndemnăt-o atât de firesc:

— Bineînţeles, Grace, condu-l la uşă pe domnul Fitzpiers.

Grace se duse deci, părinţii ei rămânând în cameră.

Când tânăra pereche ajunse în holul mare, pardosit cu cărămidă, îndrăgostitul luă mâna fetei într-a lui, o puse sub braţ şi o duse astfel spre uşa din faţă unde îi fură un sărut.

Ea se smulse de lângă el tremurând, roşindu-se şi îndepărtându-se, nedându-şi seama cum putuseră lucrurile să avanseze până acolo. Fitzpiers plecă, făcându-i cu mâna un semn de sărutare şi ridicând braţul ca un salut adresat lui Melbury care se vedea pe fereastră. Tatăl fetei întoarse gestul doctorului, agitându-şi mai tare mâna, cu un zâmbet satisfăcut.

Ameţeala pe care Fitzpiers i-o produsese lui Grace, ca de obicei, şi în timpul acestei vizite, trecu odată cu plecarea lui. Se simţea ca orice femeie care nu ştie ce a făcut cu o oră înainte; presimţea însă, oarecum vag şi cu emoţie, că întâmplarea de după amiază conducea spre o logodnă cu frumosul şi irezistibilul Fitzpiers.

Această vizită fu una dintre multele care urmară în timpul lungilor zile de vară ale acelui an. Grace fu purtată de un torent de raţionamente, argumente şi convingeri dar, trebuie adăugat, sporite, din când în când. şi de propriile ei năzuinţe. Orice femeie are aspiraţii care, în anumite limite, pot fi socotite fireşti, iar Grace fusese în aşa fel educată şi instruită din punct de vedere social, încât putea să-şi dea seama limpede de avantajele pe care le oferea faptul de a fi soţia unui bărbat ca Fitzpiers. Situaţia lui materială, fie cea prezentă fie cea viitoare, nu-i prea oferea motive care să-i hrănească ambiţia, dar posibilităţile unei vieţi interioare rafinate şi cultivate, ale unei comunicări spirituale, psihice, îşi aveau farmecul lor. Aceasta era mai degrabă ideea pe care o avea în minte şi nu cea obişnuită, de a se mărita bine – şi tocmai această idee o făcea să plutească în voia curentului şi să nu poată rezista puternicei influenţe pe care Fitzpiers o exercita asupra ei ori de câte ori se afla în tovărăşia lui.

Orice observator perspicace ar fi prezis că, indiferent dacă acum îl iubea sau nu cu adevărat, era aproape sigur că acest lucru se va produce cu timpul.

Într-o seară, înainte de amurg, făcuseră o lungă plimbare împreună şi, tăind drumul spre casă, trecură prin tufişurile de lângă conacul doamnei Charmond care era tot părăsit şi gol şi care parcă privea mereu, fără strălucire, cu ferestrele oarbe ale căror obloane erau trase, dealurile şi pădurile din jur. Grace era obosită şi, apropiindu-se de peretele casei, se aşezară împreună pe unul din pragurile de piatră care încă era cald de la soavele ce îşi revărsase razele toată după amiaza.

— Această locuinţă ni s-ar potrivi, nu-i aşa, draga mea?

întrebă logodnicul când se aşezară, întorcându-se şi privind nostalgic spre faţada veche.

— O, da, spuse Grace., arătând deschis că nu-i trecuse niciodată prin minte o asemenea idee. Doamna e tot plecată, adăugă Grace după un minut, cu tristeţe, pentru că nu putea uita că pierduse prietenia valoroasă a stăpânei acelui lăcaş.

— Cine? A, te referi la doamna Charmond. Ştii, dragă, că într-o vreme am crezut că tu eşti cea care locuieşte aici?

— Da? Cum aşa? întrebă Grace.

Îi explică pe cât putu, fără să pomenească de dezamăgirea pe care o încercase aflând că nu este aşa; şi apoi continuă:

— Ei bine, acest lucru nu are importanţă. Acum vreau să-ţi spun ceva. Este un amănunt cu privire la căsătoria noastră de care cred că vei ţine seamă: eu nu am chef să mă căsătoresc în acea bisericuţă tristă de aici, cu toţi ţăranii uitându-se la noi şi cu un preot care să citească pe nas.

— Atunci unde? La o biserică în oraş?

— Nu. La nicio biserică. La un oficiu al stării civile. Este un loc mai liniştit şi mai convenabil din toate privinţele.

— A! exclamă ea cu adevărat nefericită. Cum mă pot oare căsători altfel decât la biserică şi cu toţi prietenii în jur?

— Şi cu fermierul Winterborne printre ei.

— Da. De ce nu? Ştii că n-a fost nimic serios între noi.

— Vezi tu, draga mea, o căsătorie cu multă zarvă şi dangătele clopotelor de biserică ar face să se ducă vestea în tot ţinutul şi, în cazul nostru, tocmai aceasta este obiecţia mea. Ţi-aş arăta acum, delicat, cât mai delicat posibil, ce nerecomandabilă ar fi o asemenea publicitate dacă plecăm din Hintock şi cumpăr cabinetul pe care am pus ochii la Bucimouth, doar la douăzeci de mile depărtare de aici. Iartă-mi spusele, dar ar fi cu mult mai bine dacă nimeni de acolo n-ar şti nimic nici despre locul de unde vii, nici despre părinţii tăi. Frumuseţea, cunoştinţele şi manierele tale îţi pot permite accesul în orice societate, dacă nu eşti stingherită de nişte lucruri care, cu timpul, ţi-ar putea fi reproşate.

— Dar nu ar fi posibil, chiar la biserică, o ceremonie fără mare fast? pledă ea.

— Nu văd necesitatea de a o oficia acolo! spuse el puţin enervat. Căsătoria este un contract civil şi, cu cât se încheie mai

simplu şi într-un timp mai scurt, cu atât mai bine. Oamenii nu merg la biserică nici când cumpără o casă şi nici măcar când îşi fac testamentul.

— O, Edred, nu-mi place să te aud vorbind aşa.

— Bine, bine – n-am vrut. Dar i-am vorbit despre asta şi tatălui tău, care nu a avut nicio obiecţie şi nu văd de ce ai avea tu?

În legătură cu acest punct de vedere, Grace considera că ar trebui să lase sentimentele ei de o parte, pentru a face loc tacticii, dacă într-adevăr era vreo tactică în planul lui Fitzpiers. Dar Grace se simţea nespus de nefericită în timp ce se îndreptau spre casă.

XXIV

O LĂSĂ ÎN UŞA CASEI tatălui ei. Pe când se îndepărta şi se pierdea în umbrele înceţoşate, Fitzpiers îi păru lui Grace un bărbat care nu aparţinea, în niciun fel, existenţei sale. Mai deştept, mai remarcabil decât ea, şi aflat în afara sferei ei intelectuale, după cum îl considera, părea să fie mai degrabă stăpânul, şi nu egalul, protectorul şi prietenul ei drag.

Dezamăgirea pe care o încercase atunci când aflase dorinţa lui, şocul pe care-l provocase sensibilităţii ei concepţia lui ireverenţioasă asupra căsătoriei, laolaltă cu apropierea iminentă a zilei fixate pentru a-şi lega viitorul de al lui, o frământau atât de mult, încât în noaptea aceea nu putu să doarmă. Când vrăbiile începură să iasă din cuiburile de sub acoperiş, ea se deşteptă, se aşeză pe podea şi, din spatele perdelelor de la fereastră, privi afară prin lumina încă tulbure.

Se făcuse ziuă, deşi lumina dimineţii era slabă şi ştearsă, fiind cu mult înainte de ora când, în această vale întunecată, se putea zări soarele. Niciun zgomot nu se auzea încă de la vreuna din casele din jur. Trunchiurile copacilor, drumul, exteriorul clădirilor, grădina, fiecare obiect purta amprenta inerţiei hipnotice pe care tăcerea zorilor o împrumută unui asemenea tablou. Imobilitatea neputincioasă părea să se împletească cu o intensă inconştienţă; o inerţie meditativă părea că stăpâneşte totul, contrastând apăsător cu emoţiile puternice care o stăpâneau. Dincolo de drum se vedeau câteva acoperişuri de case şi nişte livezi; în spate, peste acoperişuri şi peste meri, sus pe coastă şi ascunsă de plantaţiile de pe creastă, se afla casa ocupată încă de viitorul ei soţ, faţada cu tencuiala nefinisată ivindu-se albă printre plantele agăţătoare. Obloanele erau trase, perdelele de la dormitor la fel şi nici cea mai slabă dâră de fum nu se ridica din coşurile masive.

Ceva sparse liniştea. Uşa din faţă a casei la care privea se deschise şi pe verandă se zări silueta unei femei înfăşurată într-o pelerină bogată sub care se vedea fusta albă a unui veşmânt larg, ca o cămaşă de noapte. Un braţ, întinzându-se pe verandă, potrivi pelerina pe umerii femeii, apoi se retrase şi dispăru, uşa închizându-se în urma ei.

Femeia merse repede pe aleea mărginită de merişor, printre zmeură şi coacăze şi cum înainta aşa, trupul bine făcut şi mersul îi trădă identitatea. Era Suke Damson, logodnica tânărului şi modestului Tim Tangs. La capătul grădinii, intrând sub adăpostul gardului viu, înalt, nu i se mai vedea decât creştetul capului, care dezvăluia cât de grăbită se îndrepta spre locuinţa ei.

În braţul care se întinsese pe verandă Grace recunoscuse sau credea că a recunoscut mâneca halatului, de culoare gri, pe care Fitzpiers îl purtase atunci când ea îi făcuse acea vizită memorabilă. Obrazul i se făcu roşu ca focul. Cu câteva clipe înainte tocmai se gândise să se îmbrace şi să iasă mai devreme, la plimbare, singură, pe sub copacii care erau de un verde foarte proaspăt în acea dimineaţă, dar acum se aşeză în pat şi căzu pe gânduri.

Când auzi agitaţie prin casă, iar jos pregătirile pentru micul dejun, i se păru că trecuse doar puţin timp; totuşi, după ce se ridică de pe pat ca să se îmbrace şi să coboare, descoperi că soarele îşi arunca razele din plin peste vârfurile copacilor – un avans în mişcarea lui diurnă, arătând că se scurseseră cel puţin trei ore de când se uitase, pe fereastră, ultima oară.

După ce se îmbrăcă, începu să-l caute prin casă pe tatăl ei; în cele din urmă îl găsi în grădină, aplecat, examinând cartofii dacă aveau vreun semn de mănat. Auzind foşnetul rochiei ei, se ridică, întinzându-şi spatele şi braţele, şi spuse:

— Bună dimineaţa, Grace. Te felicit. A mai rămas doar o lună până la ziua evenimentului!

Grace nu răspunse ci, fără să-şi ridice rochia, îşi croi drum printre răsadurile înalte de cartofi, pline de rouă, spre locul unde se afla tatăl ei.

— M-am gândit foarte mult la situaţia mea, în această dimineaţă, de când s-a luminat de ziuă, începu ea tulburată şi tremurând, încât de-abia se putea ţine pe picioare. Simt că ceva este fals. Nu vreau să mă mărit eu domnul Fitzpiers. Nu vreau să mă

mărit cu nimeni; dar dacă spui că trebuie s-o fac, în cazul ăsta, mă voi căsători cu Giles Winterborne.

Faţa tatălui deveni palidă, împietrită şi, înainte de a-i răspunde, ieşi încet de pe parcela de pământ. Nu-l văzuse niciodată, până acum, atât de înfuriat.

— Ascultă aici, izbucni Melbury. Există o perioadă, pentru orice femeie, când îşi poate schimba părerea; şi vine o vreme când nu mai poate să o schimbe, dacă ţine la onoarea părinţilor ei şi la decenţa situaţiei. Vremea asta a venit. Eu nu-ţi voi porunci să te măriţi cu el. Îţi spun numai că, dacă vei refuza, îmi va fi întotdeauna ruşine, mă voi scârbi de tine ca fiică şi nu te voi mai considera speranţa vieţii mele. Ce ştii tu despre viaţă, despre ce poate ea să-ţi ofere şi cum ar trebui să acţionezi ca să sfârşeşti bine? O, eşti o fată nerecunoscătoare, Grace; l-ai văzut pe individul acela, Giles, şi te-a cucerit, ăsta-i secretul, garantez.

— Nu, tată, nu! Nu-i vorba de Giles – este ceva despre care nu pot să-ţi vorbesc…

— Ei bine, bate-ţi joc de noi toţi; fă-ne ţinta batjocurii tuturor, desfă logodna – fă cum te taie capul.

— Dar cine mai ştie de logodnă? Cum poate să te facă de ruşine desfacerea ei?

Atunci Melbury recunoscu, încetul cu încetul, că pomenise de logodnă la câte o cunoştinţă, până ce Grace îşi dădu seama că, în nerăbdarea şi mândria lui, o făcuse cunoscută tuturor. Ea se îndreptă, posomorâtă, spre o boltă de dafin de la capătul grădinii. Tatăl o urmă.

— E vorba de Giles Winterborne? întrebă el cu o privire plină de reproşuri.

— Nu, nu este; deşi, cândva, l-ai încurajat în această privinţă! spuse ea supărată, aproape disperată. Nu este vorba de Giles, ci de domnul Fitzpiers.

— Te-ai dondănit – o ciorovăială ca între îndrăgostiţi – asta-i tot, cred?

— Este vorba de o femeie…

— Da, sigur, eşti geloasă. Vechea poveste. Nu-mi spune mie. Aşteaptă acum aici. Îl voi trimite pe Fitzpiers la tine. Cu un minut mai înainte l-am văzut fumând în faţa casei. Ieşi grăbit pe poarta grădinii şi o luă în sus pe alee. Dar nici Grace nu rămase pe loc; strecurându-se printr-o deschizătură din gardul grădinii, se

îndreptă spre pădure.

Chiar în acest loc, copacii erau înalţi, mai rari, şi fără subarbuşti în jur, aşa că ea putea fi văzută din depărtare asemenea unei silfide alb-verzui, nuanţă împrumutată de la lumina soarelui şi de la frunze. Auzi în spate un zgomot de paşi strivind frunzele moarte şi, întorcându-se brusc, se pomeni că este contemplată de însuşi Fitzpiers, care se apropia vesel şi proaspăt ca aerul dimineţii ce-i învăluia.

O privea de departe nu pentru că ar fi fost cuprins – de încântare ci din pur interes. Dar Grace arăta atât de bine în ambianţa verde din jur – obrajii roz, rochia simplă, albă şi delicata mlădiere a mişcărilor ei dobândeau un astfel de farmec de la peisajul pădurii sălbatice incit, apropiindu-se, ochii îi căpătară o strălucire deosebită.

— Ce s-a întâmplat, draga mea? Tatăl tău spune că eşti îmbufnată şi geloasă şi nu mai ştiu ce. Ha! Ha! Ha! Ca şi cum în acest ţinut izolat ar exista vreo rivală pentru tine în afară de natura vegetală. Dar noi ştim mai bine.

— Geloasă? O, nu, nu-i vorba de asta, spuse ea grav. Este o greşeală a tatălui meu şi a dumitale, domnule. I-am vorbit cu atâta reţinere despre problema căsătoriei cu dumneata, încât nu a înţeles starea mea de spirit.

— Dar ceva este în neregulă – nu-i aşa? întrebă el privind-o mai de aproape şi aplecându-se să o sărute.

Ea se retrase şi sărutul pe care intenţionase să i-l dea rămase în vânt.

— Ce este? întrebă el mai serios din cauza acestei mici înfrângeri.

Grace nu răspunse altceva decât:

— Domnule Fitzpiers, nu am luat micul dejun şi trebuie să intru în casă.

— Haide, insistă el, aţintindu-şi privirea asupra ei. Ascultă, spune-mi imediat!

Era forţa celui mai tare asupra celui mai slab, dar ea fu învinsă mai puţin de felul lui de a vorbi, cât de propriul ei sentiment că era lipsit de eleganţă să tacă.

— Am privit pe fereastră, spuse ea cu ezitare. Îţi voi spune după aceea. Acum trebuie să intru în casă. Nu am luat micul dejun.

Un fel de intuiţie îl conduse la faptă.

— Nici eu nu am luat micul dejun, spuse el cu blândeţe. Într-adevăr, astăzi m-am sculat târziu. Am avut o noapte – sau aş zice o dimineaţă – albă. O fată din sat – nu-i ştiu numele – a venit şi a sunat la uşă, de cum se lumină de ziuă, cred că între patru şi cinci – era de-a dreptul înnebunită de o durere de dinţi. Cum nimeni nu a auzit-o sunând, a aruncat cu nişte pietricele în geamul meu până când, în cele din urmă, am auzit-o, mi-am pus halatul şi am coborât. Sărmana, venise aproape dezbrăcată, ca să mă roage, cu lacrimi în ochi, să-i scot dintele care o chinuia, chiar dacă ar fi trebuit să i-l smulg cu cap cu tot. S-a aşezat pe scaun şi i l-am scos; un molar de toată frumuseţea, fără nicio pată pe el, iar fata l-a pus în batistă şi a plecat, foarte mulţumită, deşi i-ar mai fi servit încă cincizeci de ani de acum încolo.

Totul era atât de plauzibil – atât de complet explicat. Neştiind nimic despre intimitatea lor din finul de pe câmp la ceremonia prilejuită de solstiţiul de vară, Grace simţi că suspiciunea ei era nedemnă şi absurdă şi, cu uşurinţa unei inimi cinstite, acceptă destul de pripit ceea ce-i spuse, crezându-l pe cuvânt.

Acum îşi simţea inima uşoară; în clipa următoare, se auziră foşnete printre tufişuri şi tatăl ei ieşi în pajiştea umbrită.

— Ei, sper că totul este în ordine, spuse el vesel.

— O, da, răspunse Fitzpiers cu ochii aţintiţi asupra lui Grace care îşi plecă, sfios, privirea.

— Acum, continuă tatăl, să-mi spuneţi amândoi, că aveţi de gând să vă luaţi pentru totdeauna; şi în virtutea acestei promisiuni, mai pun câteva sute pe numele vostru. O spun pe onoarea mea.

Fitzpiers luă mâna lui Grace:

— Suntem de acord, nu-i aşa, draga mea Grace? întrebă el.

Eliberată de îndoială, oarecum intimidată şi chiar dorind să-i facă pe plac, Grace era dispusă să aplaneze lucrurile. Dar, ca orice femeie, nu voia să scape prilejul de a cere o concesie de un anumit fel.

— Dacă nunta noastră poate avea loc la biserică, spun da, răspunse ea cu o voce măsurată. Dacă nu – spun nu.

Fitzpiers, la rândul lui, fu generos.

— Va fi cum vrei, spuse el cu eleganţă. Ne vom cununa la biserică şi fie ca aceasta să ne aducă numai bine.

Se întoarseră printre tufişuri spre casă, Grace mergând între cei

doi, foarte gânditoare, oarecum liniştită atât de explicaţia ingenioasă a lui Fitzpiers cât şi de faptul că nunta nu va fi lipsită de ceremonia religioasă. „Fie! spuse pentru sine. Să dea Domnul să iasă bine!”

Din acel moment Grace nu mai manifestă nicio împotrivire serioasă. Fitzpiers era mereu în preajma ei, dominându-i orice impuls potrivnic şi modelându-i voinţa până la o suprapunere deplină cu toate dorinţele lui. Fără a mai socoti nerăbdarea lui de îndrăgostit de a se căsători cât mai repede cu ea, cele câteva sute de galbeni ai negustorului de cherestea, care le erau destinaţi şi care reprezentau un fundal atrăgător pentru căpşorul drăgălaş al lui Grace, îndepărtau, într-un fel, neliniştea lui în ceea ce privea perspectiva de a-şi periclita şansele şi în profesie şi pe plan social, printr-o alianţă cu familia unui simplu ţăran.

Perioada până la căsătorie se scurgea în linişte şi în siguranţă. Ori de câte ori Grace avea vreo îndoială în legătură cu situaţia ei, sentimentul că timpul se scurta din ce în ce era comparabil cu acel pe care îl încerci când ţi se pare că o cameră se micşorează tot mai mult; altă dată se simţea relativ mai veselă.

Zilele se micşorau şi ele din ce în ce; unul sau doi pădurari, care în acest anotimp mort tăiau cu fierăstrăul, ciopleau sau răzuiau cu cuţitoaie în gospodăria tatălui ei, veneau regulat şi descuiau uşile dimineaţa, le încuiau seara, cinau acasă la ei şi stăteau apoi aplecaţi peste porţile grădinii, pentru a respira aerul curat de seară şi, totodată, pentru a prinde ultimele şi cele mai îndepărtate ştiri palpitante de pe alte meleaguri, care intrau şi se stingeau la Little Hintock întocmai ca un val uriaş ce moare într-o peşteră din golful unei mări închise; dar nicio ştire nu se opunea intenţiilor vecinului lor privitoare la nuntă.

Data fixată pentru căsătorie era atât de aproape, încât vârfurile ramurilor verzi, pline de sevă ale copacilor din acest anotimp, nu vor apuca să devină mai lemnoase, gândea Grace; culorile frunzişului de-abia dacă vor fi început să se schimbe. Totul era la fel ca de obicei într-o atât de mare măsură, încât niciun călător străin nu şi-ar fi închipuit că, în acel amurg de vară, se hotăra soarta unei femei.

Dar pregătirile erau destul de uşor de bănuit de către cei care ştiau despre ce este vorba. În îndepărtatul şi elegantul oraş Exonbury, din mâinile mai multor lucrătoare se năştea ceva pentru Grace Melbury, pe care ele nu o văzuseră niciodată, nu aveau s-o vadă şi nici să le pese de ea cât de cât; şi, cu toate acestea, creaţia lor avea o

legătură foarte importantă cu viaţa ei, pentru că urma să-i înveşmânteze trupul şi inima, într-un moment când aceasta va bate, dacă nu cu mai multă emoţie decât a bătut vreodată înainte, cel puţin mai impetuos.

De ce oare căruţa cu coviltir a doamnei Dollery, la întoarcerea de la Sherton, în loc să treacă mai departe pe şosea către Abbot's Cernel, a luat-o, într-o sâmbătă seara, spre Little Hintock? Strălucirea de aur a serii căzu pe o cutie mare, plată, aproape de un metru pătrat şi legată bine cu sfoară, când fu scoasă cu foarte mare grijă de sub coviltir. Dar pentru mărimea ei nu era prea grea; doamna Dollery însăşi o duse în casă. Tim Tangs, dogarul, Cawtree, Suke Damson şi alţii, ştiind despre ce este vorba, schimbau câte o părere între ei în timp ce se uitau spre uşa de la intrare. Melbury stătea în poarta magaziei de cherestea, vădindu-se clar din atitudinea sa că sosirea unui asemenea colet era un amănunt de familie, de care el nu binevoia să se preocupe. Totuşi ghici lesne conţinutul acelei cutii şi în tot acest timp fu într-o stare cu adevărat euforică, pentru că aceasta era, într-un anumit sens, dovada că până acum nu survenise niciun necaz. Cât timp stătu doamna Dollery – şi stătu destul de mult, dând astfel o mai mare importanţă comisionului – Melbury se retrase în acareturile casei, dar de îndată ce ea termină ce avea de spus, fu plătită şi o porni mai departe cu căruţa huruind, Melbury intră în casă şi le găsi acolo pe soţia şi pe fiica sa pline de emoţie, aplecate asupra rochiei de mireasă de-abia sosită de la o croitoreasă de frunte din Exonbury, oraşul mai sus pomenit.

În timpul acestor săptămâni, Giles nu fu văzut nicăieri şi nici nu se auzi nimic de el. La expirarea termenului de stăpânire a proprietăţii din Hintock, îşi vânduse o parte din mobilă, împachetând restul – câteva piese care erau amintiri dragi sau care îi erau necesare ocupaţiei sale, şi pe care le duse în casa unui vecin prieten; apoi plecă. Se spunea că în viaţa lui se furişase o oarecare delăsare, că în ultima vreme nu se mai dusese la biserică şi că fusese văzut, uneori, duminicile, cu ghetele nefăcute, stând întins sub un copac, sprijinindu-se într-un cot şi privind indiferent în jur. Probabil că se va întoarce în Hintock atunci când va veni sezonul cidrului, uneltele sale fiind depozitate acolo, şi va colinda cu presa şi cu zdrobitoarea din sat în sat.

Răstimpul dinaintea zilei de nuntă se scurta. Uneori Grace

simţea cu anticipaţie satisfacţia pe care i-o dădea sentimentul că va fi eroina unei ore; în plus, era mândră, ca orice femeie cultivată, că va fi soţia unui bărbat cultivat. Era o ocazie pe care alte tinere femei, în situaţia ei – şi nu puţine la număr – nu o puteau gusta; acele tinere ale căror părinţi, descoperind valoarea educaţiei, le-au insuflat gusturi pe care anturajul familiei nu reuşeşte mai târziu să le satisfacă. Dar ce diminuată a fost această mândrie, visul tinereţii ei, în care se imaginase înaintând spre altar, îmbujorată de lumina purpurie a propriei ei pasiuni, neadumbrită de vreo repulsie legată de pecetluirea legăturii, şi primind cu fervoare, ca pe ceva ce i se cuvine:

„Omagiul a mii de oameni şi dragostea puternică a unuia singur!"

În imaginaţia ei totul era limpede pe atunci; acum însă ceva era nedesluşit. O apăsau puţin unele temeri; o stranie fatalitate părea că o domină şi simţea cumplit lipsa cuiva căruia să-i împărtăşească grijile.

Ziua cea mare se apropia aşa încât auzul ei profetic putea să perceapă în imaginaţie larma, să audă murmurul sătenilor pe când ieşeau de la biserică şi sunetul celor trei clopote cu tonuri înalte din Hintock. Discuţiile păreau că se aud din ce în ce mai tare, iar dangătul obsedant al celor trei clopote, devenea din ce în ce mai stăruitor. Se trezi din somn; era dimineaţă.

Cinci ore mai târziu era soţia lui Fitzpiers.

CEL MAI MARE hotel din Sherton Abbas era „Contele de Wessex; de fapt, un han solid, construit din piatră din dealul Ham, cu o curte în spate în care vizitiii duceau trăsurile pentru a adăposti caii în grajdurile foarte spaţioase. Ferestrele care dădeau spre stradă aveau apărătoare şi de la ele nu se puteau vedea decât casele de vizavi; din această cauză, poate, cea mai bună şi cea mai luxoasă cameră de zi, retrasă, pe care o putea oferi hanul, dădea înspre părţile laterale ale clădirii unde, dincolo de curte, se vedeau grădinile şi livezile încărcate, ba chiar împodobite, cu fructe aurii şi roşiatice, întinzându-se către o depărtare infinită în ceaţa luminoasă, de culoarea levănţicii. Era la începutul toamnei:

„Când merele roşii, frumoase ca cerul în amurg, îndoaie pomii până aproape de pământul roditor, Când perele zemoase şi boabe brumării.

Dansează în văzduh, privirile chemând".

Peisajul care se desfăşura în faţa ferestrei poate să fi fost chiar

colţul de ţară pe care „minunatul om” l-a avut în minte atunci când a compus aceste versuri.

În această cameră locuia cea care fusese domnişoara Grace Melbury până când mâna sorţii o transformase în doamnă. Trecuseră două luni de la căsătorie şi era singură. Fitzpiers ieşise să vadă mănăstirea în lumina apusului, iar ea fusese prea obosită ca să-l însoţească. Ajunseseră la ultima etapă a unui lung voiaj de nuntă de opt săptămâni şi în acea noapte urmau să pornească spre Little Hintock.

În curte, între Grace şi livezi se desfăşura obişnuita activitate din această perioadă a anului pentru regiunea respectivă. În acel loc fuseseră instalate un zdrobitor de mere şi o presă, la care câţiva oameni aduceau în coşuri fructe din diferite locuri; în timp ce unii le zdrobeau, alţii strângeau tescovina de mere al cărei suc dulce se scurgea în găleţi şi ciubere. Supraveghetorul oamenilor, căruia i se adresau ca unui stăpân, era un tânăr ţăran a cărui siluetă Grace o recunoscu într-o clipă. Îşi agăţase haina de un cui de pe zidul dependinţelor şi îşi suflecase mânecile de la cămaşă pentru ca să nu şi le murdărească atunci când băga tescovina în traiste din păr de cal. Bucăţi de coji de mere ajunseseră tocmai pe borul pălăriei sale – probabil de la

0 traistă care plesnise, în timp ce sâmburii aceloraşi fructe

1 se lipiseră de barbă şi pe braţele lui frumoase şi puternice.

Grace îşi dădu seama imediat cum ajunsese Giles acolo. În inima ţinutului merilor, aproape fiecare fermier avea pentru propria folosinţă zdrobitorul de preparat cidru şi un teasc – tescovina fiind strânsă sub forma unor calupuri ca de brânză, turtiţe, cum erau numite; dar aici, la marginea câmpiei Pomona se găsea, între livezi şi păduri, un teren în litigiu unde recolta de mere de-abia dacă era suficientă şi nu justifica ţinerea unui teasc de către fiecare proprietar. Acesta era domeniul producătorului de cidru ambulant. Presa şi zdrobitorul său erau instalate pe roţi în loc să se afle într-un şopron pentru cidru; şi, cu doi cai, cu găleţi, strecurătoare, un ajutor sau doi, producătorul de cidru colinda din localitate în localitate şi, într-un anotimp rodnic ca acesta, obţinea rezultate mulţumitoare pentru eforturile sale

La periferia oraşului, merele tocmai se culegeau cu spor. Zăceau în căruţe, coşuri şi grămezi; iar aerul albăstrui, uşor stătut al toamnei,

era îmbibat de un miros dulce de cidru. Turtiţele de tescovină stăteau rezemate de perete în soarele auriu, unde se uscau ca să poată fi folosite drept combustibil. Totuşi, încă nu era perioada celei mai mari recolte a anului; într-un anotimp îmbelşugat ca acesta, înainte de recolta normală, se strângea acolo un mare prisos de mere timpurii, precum şi cele căzute din pomi de la ultimul cules şi care nu ţineau mult. Aşa se face că Grace văzu în coşurile de mere şi în cel al zdrobitorului amestecându-se diferite soiuri de mere timpurii şi târzii împreună cu mere necoapte, acre, cât şi cu cele coapte – toate binecunoscute ei din copilărie, când le gusta cu multă lăcomie.

Grace îl urmărea cu interes pe supraveghetor şi lăsă să-i scape un uşor oftat. Poate se gândea la ziua – nu atât de îndepărtată – când prietenul ei o aşteptase tot în acest oraş, aşa cum aranjase tatăl ei, însufleţit de speranţă, deşi temător, încrezându-se într-o promisiune mai mult tacită decât rostită. Sau poate că se gândea la o perioadă mai dinainte, din copilărie, când ea era mai dornică să primească un sărut decât el să-l ofere. Totul se sfârşise. Grace se simţise atunci superioară lui şi la fel se simţea şi acum.

Se întreba de ce nu se uitase niciodată spre fereastra deschisă. Nu ştia că în uşoara zarvă iscată de sosirea lor la han, în acea după-amiază, Winterborne o zărise prin arcada porţii, se înroşise şi îşi continuase munca şi mai încordat, tocmai din cauza descoperirii sale. Robert Creedle, care era cu Giles, fusese informat întâmplător de către rindaşul hanului că doctorul Fitzpiers şi tânăra lui soţie erau în hotel; de la aflarea acestei veşti, Creedle tot dădea din cap şi, în timp ce strângea şurubul presei de cidru, spunea, destul de tare, pentru sine, „Ah!”

— De ce dracu’ oftezi aşa, Robert? întrebă Winterborne în cele din urmă.

— Ah, stăpâne – mă gândesc şi eu!… Da, ai pierdut o sută de încărcături de cherestea bună; ai pierdut cinci sute de lire, bani buni; ai pierdut o casă cu scară de piatră, care era destul de mare să adăpostească o duzină de familii; ai pierdut tovărăşia la şase căruţe bune cu caii lor. Toate s-au dus, pentru că ai lăsat să-ţi scape printre degete cea care, odată, ţi-a fost promisă!

— Dumnezeule, Creedle! Mă înnebuneşti! strigă Giles furios. Să nu mai vorbeşti despre asta!

Şi astfel, se terminase discuţia din curte. Între timp, cauza pasivă

a tuturor acestor pierderi privea încă tabloul care i se înfăţişa. Grace frumos îmbrăcată locuia în cea mai confortabilă cameră pe care o avea hanul; lunga ei călătorie fusese plină de varietate şi de-a dreptul luxoasă, pentru că Fitzpiers nu făcea nicio economie atunci când era vorba de ceva care să-i facă plăcere. De aceea poate că lui Grace i se păruse pe moment că Giles, cu toate bunurile lui, era sărăcăcios şi comun; el dădea impresia că mergea acum pe un făgaş atât de îndepărtat de al ei din ultima vreme, încât cu greu putea crede că l-ar fi găsit vreodată corespunzător.

„Nu, niciodată nu m-aş fi putut căsători cu el! îşi spuse scuturându-şi uşor capul. Dragul meu tată a avut dreptate. Ar fi fost o viaţă prea aspră pentru mine". Şi se uită la inelele cu safir şi opal de pe degetele ei albe şi subţiri, inele care îi fuseseră dăruite de Fitzpiers.

Văzând că Giles încă mai stătea întors cu spatele, minată de o oarecare mândrie pe care i-o dăduse viaţa descrisă mai sus – mândrie uşor de înţeles, poate scuzabilă la o tânără femeie fără experienţă şi care credea că s-a căsătorit bine – Grace deschise ceva mai larg fereastra şi strigă cu zâmbetul pe buze: „Domnule Winterborne!"

El păru că nu ia în seamă chemarea ei şi Grace strigă a doua oară: „Domnule Winterborne!"

Nici acum nu dădu impresia că o auzise, deşi dacă cineva ar fi fost în apropierea lui ca să-i vadă expresia feţei, s-ar fi îndoit de acest lucru; şi Grace strigă, a treia oară, mai tare dar timid:

— Domnule Winterborne! Cum, mi-ai uitat vocea?

Rămase cu buzele întredeschise, într-un zâmbet încurajator.

Giles se întoarse fără să pară surprins, şi veni hotărât spre fereastră.

— De ce mă strigi? întrebă el cu o asprime în glas care o luă total pe nepregătite; faţa lui devenise palidă. Nu-ţi ajunge că mă vezi aici trudind şi ameţind pentru a-mi câştiga pâinea de fiecare zi în timp ce tu stai acolo, bucuroasă de triumf? Nu te poţi abţine să nu redeschizi vechea rană, strigându-mă?

Ea roşi şi, pentru câteva momente, nu putu scoate niciun cuvânt; dar îi iertă furia necontrolată, cunoscându-i atât de bine cauza.

— îmi pare rău, Giles, că te-am jignit vorbindu-ţi, replică ea. Crede-mă, nu am intenţionat să o fac. Cu greu aş fi putut sta aici, atât de aproape de tine, fără să-ţi adresez un cuvânt.

Lui Winterborne îi crescu inima şi ochii i se umeziră, atât de

mult îl mişcase răspunsul blând al acelei voci cunoscute; o asigură imediat, fără să se uite la ea, că nu era supărat. Apoi reuşi să o întrebe, stângaci, chinuit, dacă făcuse o călătorie plăcută şi dacă văzuse locuri interesante. Grace îi vorbi de câteva oraşe pe care le vizitase şi astfel timpul trecu până când Giles se retrase ca să-şi ia locul la una din pârghiile care se învârtea în jurul şurubului presei.

Să fi uitat vocea ei! Desigur că nu-i uitase vocea, aşa cum reieşise, poate, din amărăciunea lui. Deşi fusese enervat pe moment şi îi făcuse reproşuri pe un ton tăios, imediat deveni mult mai blând – o stare sufletească ce ar fi îndreptăţit-o să considere renunţarea la unul ca el, în ciuda fidelităţii dovedite, drept triumful şi privilegiul ei. Giles ar fi putut afirma împreună cu un poet contemporan:

De *voi uita.*
Golful sărat poate uita oceanul;
De voi uita.
Inima de unde izvorăşte lumina sufletului meu.
Să mă înjosesc mai mult ca omul cel mai rău
Să fiu părăsit, surghiunit, zdrobit şi blestemat.
Deşi tu ai uitat
Niciun cuvânt de-al meu bucuria nu-ţi va tulbura.
Deşi tu ai uitat
Viaţa-mi pustie ai încărcat-o de comori;
Îţi poţi lua darul pe care l-ai făcut.
Tu încă eşti regină şi eu sunt încă sclav.
Deşi tu ai uitat.

Grace încă mai avea lacrimi în ochi la gândul că nu a putut să-i aducă aminte ceea ce el ar fi trebuit să-şi amintească: anume că nu ea, ci împrejurările risipiseră visurile tinereţii lor.

Astfel că Grace fu, în mod neaşteptat, înfrântă în întâlnirea cu vechiul ei prieten. Deschisese fereastra cu un uşor sentiment de triumf, dar el i-l preschimbase în tristeţe; Grace nu prea înţelegea de ce. Adevărul era că nu fusese destul de nemiloasă în cruzimea ei. Dacă trebuie să foloseşti cuţitul, foloseşte-l, spun marii chirurgi; şi pentru propria ei linişte, Grace ar fi trebuit ori să-l lovească pe Winterborne definitiv, ori să nu-l lovească deloc. Acum, închizând fereastra, o milă de nedescris pentru el – poate cineva ar fi spus periculoasă – făcu să-i vibreze sufletul.

Curând soţul ei intră în cameră şi-i spuse că afară se putea

admira un minunat apus de soare.

— Nu am observat. Dar am văzut pe cineva pe care îl cunoaştem, răspunse ea uitându-se în curte.

Fitzpiers îi urmări direcţia privirii şi-i spuse că nu recunoaşte pe nimeni.

— Păi, acolo e domnul Winterborne – cel care face cidru. Îmbină această îndeletnicire cu altele, ştii doar.

— O, individul acela, spuse Fitzpiers nearătând niciun fel de interes.

Graee îi ripostă plină de reproş:

— Edred, de ce îl numeşti „individ" pe domnul Winterborne! E drept că tocmai îmi spuneam că niciodată n-aş fi putut să mă căsătoresc cu el; dar îi nutresc un mare respect, şi i-l voi purta întotdeauna.

— Fireşte, draga mea. Îndrăznesc să spun însă că eu sunt inuman şi înfumurat şi cumplit de mândru de vechea, de sărmana mea familie care se destramă; îţi mărturisesc cinstit că am sentimentul că aş aparţine unei categorii de oameni diferită de cei care lucrează în această curte.

— Atunci şi de mine. Pentru că sângele meu nu este mai ales decât al lor.

Se uită la ea cu o mutră caraghioasă, trezindu-se, parcă, atunci, ia realitate. Era, într-adevăr, o anomalie surprinzătoare ca această femeie aparţinând tribului de afară, din curte, să stea lângă el ca soţie, în cazul când sentimentele lui erau cele pe care le dezvăluise. În călătoria lor ea îl egalase fără greş în ceea ce priveşte ideile, gusturile şi manierele, încât aproape că uitase cum inima îi distrusese ambiţia, alegându-i-o de soţie.

— Ah, tu – tu eşti fină şi cu totul altfel educată, spuse el autolinişti ndu-se.

— Nu-mi place să gândeşti aşa, murmură Grace cu regret. Cred că îl subestimezi pe Giles Winterborne. Ţine seamă că, până am fost trimisă în altă parte la şcoală, am crescut cu el, aşa că nu pot fi cu totul altfel. În orice caz, eu nu simt aşa. Aceasta este fără îndoială greşeala mea şi e un mare neajuns pentru mine. Dar sper că o să te împaci cu acest lucru, Edred.

Fitzpiers spuse că va face eforturi; deoarece se înserase, se pregătiră să parcurgă şi ultima etapă a călătoriei lor, în aşa fel încât să

ajungă la Hintock înainte de a se face târziu.

În mai puţin de jumătate de oră o porniră; producătorii de cidru încetaseră munca şi plecaseră, astfel că singurele zgomote care se mai auzeau acum erau picuratul sucului din presa înşurubată strâns şi bâzâitul unei singure viespi, atât de beată, încât nu-şi mai dădea seama de căderea nopţii.

Grace era foarte bucuroasă la gândul de a fi, în curând, în ţinutul ei păduros; dar Fitzpiers stătea lângă ea aproape mut. O apăsare de nedescris îl cuprinse pe măsură ce se apropia de sfârşitul călătoriei şi de realităţile vieţii de acolo. Se împlineau două luni de când se căsătorise cu Grace.

— Nu spui nimic, Edred, observă ea. Nu eşti bucuros că te întorci? Eu sunt.

— Tu ai prieteni aici. Eu nu am niciunul.

— Dar prietenii mei sunt şi ai tăi.

— O, da – într-un fel.

Conversaţia lor lâncezea în timp ce se apropiau de capătul uliţei din Hintock. Se stabilise că vor locui, cel puţin pentru un timp, în casa spaţioasă a tatălui ei, o aripă care va fi pusă la dispoziţia lor şi care nu mai fusese folosită de familia Melbury. În absenţa tinerilor căsătoriţi, muncitorii zugrăviseră, tapetaseră şi vopsiseră aceste camere; şi negustorul de cherestea fusese atât de grijuliu ca la întoarcerea lor să nu fie dezamăgiţi sau nemulţumiţi, încât nici cel mai mic amănunt nu fusese neglijat. Ca totul să fie în ordine, la parter fusese aranjată o cameră pentru cabinet, cu uşă separată care dădea afară, şi pe care fu prinsă în şuruburi placa de alamă cu numele lui Fitzpiers – aceasta doar ca ornament, un astfel de indiciu fiind de prisos acolo unde lumea cunoştea totul despre vecini pe o distanţă de câteva mile în jur.

Melbury şi soţia lui întâmpinară tânăra pereche cu afecţiune şi toată lumea din casă le arăta respectul cuvenit. Urcară să exploreze apartamentul, care începea dintr-un coridor din stânga scării interioare, intrare care putea fi închisă pe palier cu o uşă pe care Melbury o montase în acest scop. Deşi nu era frig, un foc plăcut ardea în cămin. Fitzpiers spuse că era prea devreme pentru vreun fel de masă, deoarece cinaseră doar cu puţin înainte de a părăsi Sherton Albas; voia să se ducă la vechea lui locuinţă ca să afle cum se descurcase locţiitorul, în absenţa sa.

Ieşind pe uşă, se uită înapoi la casa lui Melbury. Să trăieşti sub

acest acoperiş însemna economie – şi economia era de dorit; dar, într-un fel, era nemulţumit de acest aranjament; ideea de a fi ginerele lui Melbury îl încurca foarte mult. O porni mai departe spre fosta lui locuinţă; proprietarul era plecat, aşa că Fitzpiers începu să discute cu fosta sa proprietăreasă.

— Ei, doamnă Cox, ce veşti bune îmi dai? o întrebă el cu o veselie ce masca oboseala.

Aceasta era puţin supărată pentru că prin căsătoria lui pierduse un chiriaş care îi adusese un profit atât de bun; şi era cu atât mai supărată cu cât şansele de a avea un alt chiriaş care să se stabilească într-o pustietate ca Hintockul erau cât se poate de mici.

— Ar fi ceva ce nu vreau să mai repet, domnule, şi cu atât mai puţin dumneavoastră, mormăi ea.

— Nu ţine seamă de mine, doamnă Cox, şi dă-i drumul.

— Este ceva ce spune lumea despre căsătoria dumneavoastră pripită, domnule doctor. Oamenii nu vor mai crede că ştiţi atâtea lucruri deosebite în medicină, cum presupuneau altă dată, văzând că v-aţi putut căsători şi intra în familia Melbury, care sunt născuţi în Hintock ca şi mine.

— Sunt liberi să creadă ce vor, spuse Fitzpiers, recunoscând în sinea lui că totuşi tresărise. Altceva?

— Da. Ea a venit, în sfârşit, acasă.

— Cine este ea?

— Doamna Charmond.

— A, da, spuse Fitzpiers, cu foarte puţin interes. Nu am văzut-o niciodată.

— Ea v-a văzut, totuşi, domnule.

— Niciodată.

— Ba da. V-a văzut doar pentru câteva clipe, într-un hotel sau pe stradă când vă aflaţi în călătorie şi, din întâmplare, a auzit numele dumneavoastră; când ea a spus ceva despre dumneavoastră, domnişoara Ellis – camerista ei – a informat-o că sunteţi în voiaj de nuntă cu fiica domnului Melbury. Iar doamna Charmond a spus:

— Doctorul ar fi trebuit să facă o partidă mai bună. Mă tem că şi-a ratat şansele.

Fitzpiers nu discută mai mult cu această femeie vorbăreaţă şi porni spre casă cam fără tragere de inimă. Intră pe uşă, încet, şi se duse

direct sus, în salonul transformat de Melbury în absenţa lor, pentru folosinţa tinerilor, aşteptându-se s-o găsească pe Grace acolo unde o lăsase.

Focul ardea încă, dar luminile nu erau aprinse; se uită în camera alăturată, amenajată ca sufragerie, dar masa nu era aranjată pentru cină. Se duse în capul scărilor şi de acolo auzi un cor de voci în salonaşul de jos al negustorului de cherestea; din când în când glasul lui Grace se amesteca printre celelalte.

Coborând şi uitându-se din pragul uşii, descoperi o mare adunare de vecini şi alte cunoştinţe lăudând-o şi felicitând-o pe doamna Fitzpiers cu ocazia întoarcerii ei; printre aceştia se aflau lăptarul, fermierul Cawtree şi administratorul de la Great Hintock; de asemenea antreprenorul de drumuri, maistrul tăbăcar, încasatorul taxelor de acciz8, şi alţi câţiva cu soţiile lor. Grace – o fată ca toate fetele – uitase complet de noua sa poziţie şi de rangul soţului ei; stătea în mijlocul musafirilor, îmbujorată, şi primea complimentele lor, cu toată plăcerea, ca de la nişte vechi prieteni.

Fitzpiers încercă un profund dezgust faţă de această situaţie. Melbury nu era nicăieri dar doamna Melbury, zărindu-l, veni spre el.

— Ne-am gândit, Grace şi cu mine, spuse ea, că deoarece au venit în vizită – auzind că aţi sosit – trebuie să-i invităm la cină; şi apoi Grace a propus să cinăm împreună pentru că este prima seară a întoarcerii voastre.

În timpul acesta venise şi Grace lângă el.

— Nu-i aşa că-i frumos din partea lor să mă întâmpine atât de călduros? exclamă ea cu ochii plini de lacrimi de bucurie. După o asemenea manifestare de sentimente frumoase, nu m-am putut gândi să ne închidem numai noi doi sus, în sufrageria noastră.

— Sigur că nu – sigur că nu, spuse Fitzpiers şi intră în cameră cu zâmbetul eroic al unui martir.

De îndată ce se aşezară la masă, veni şi Melbury, care părea să fi înţeles imediat că Fitzpiers ar fi preferat să nu li se facă o asemenea primire demonstrativă. Ca urmare, o dojeni, între patru ochi, pe soţia sa pentru zelul dovedit în această iniţiativă. Doamna Melbury îi spuse că nu fusese numai ideea ei ci şi a lui Grace, după care tatăl tinerei

---

[8] Impozit ce se percepe asupra unor obiecte de consum la intrarea lor într-o localitate.

căsătorite nu mai adăugă nimic.

Între timp, Fitzpiers căuta să se obişnuiască, pe cât se putea, cu situaţia lui printre cei care stăteau comod la masă, în largul lor, mâncând şi bând, râzând şi glumind; şi încălzindu-se la buna lor dispoziţie, trebui să admită, în cele din urmă, că această cină nu era chiar una dintre cele mai puţin plăcute la care luase parte până atunci.

Totuşi, din când în când, acele cuvinte venind din partea doamnei Charmond, despre ratarea şanselor lui, îi sunau în urechi, obsedându-l ca o inscripţie pe perete. Apoi, dintr-odată, căzu pe gânduri. Uneori se întreba indignat de ce doamna Charmond sau oricare altă persoană trebuie să se amestece şi să-şi spună părerile despre şansele lui – alteori se gândea că nu ar trebui să se supere pe ea pentru faptul că o interesează soarta doctorului din propria ei comună. Până la urmă bău un păhărel de grog şi astfel scăpă de nelinişte.

Aceste frământări şi paharele date pe gât fură imediat observate de Grace şi de tatăl ei; de aceea, amândoi simţiră o mare uşurare când primul dintre musafiri, descoperind că se făcuse târziu, se ridică şi spuse că se gândeşte că ar fi timpul de plecare. La aceste cuvinte, Melbury se ridică de parcă ar fi fost pe arcuri şi, în zece minute, plecară toţi.

— Acum, Grace, spuse Fitzpiers de îndată ce rămase singur cu ea în apartamentul lor, am petrecut o seară foarte plăcută şi toată lumea a fost foarte amabilă. Dar trebuie să ajungem la o înţelegere asupra modului nostru de a trăi în această casă. Dacă vom continua să stăm aici, nu trebuie să ne amestecăm cu ai tăi, cei de jos. Nu pot să suport asta – iată adevărul.

Grace fu neplăcut surprinsă de brusca lui aversiune faţă de modul de viaţă patriarhal din ţinutul pădurilor, despre care, pe timpul când îi făcea curte, afirmase că-l interesează mult. Dar căzu imediat de acord.

— Trebuie să fim, pur şi simplu, chiriaşii tatălui tău, continuă el, iar plecările şi venirile noastre trebuie să fie la fel de independente ca şi cum am locui în altă parte.

— Desigur, Edred – îmi dau seama că aşa trebuie să fie.

— Dar tu te-ai alăturat acelor oameni în absenţa mea, neştiind dacă voi fi sau nu de acord. Când am venit, nu am mai avut încotro.

Grace spuse oftând:

— Da, îmi dau seama că ar fi trebuit să aştept, deşi au venit neanunţaţi, şi am crezut că aşa am procedat cel mai bine.

Discuţia se încheie aci şi a doua zi Fitzpiers se duse, ca de obicei, să-şi facă vizitele. Dar pentru un ochi foarte ager ca al lui, a fost uşor să vadă, sau să-şi închipuie că vede faptul că nu mai era privit ca un gentilom impenetrabil, detaşat, cu o capacitate ştiinţifică şi socială nelimitată, ci ca un egal al lui Melbury şi deci, până la un anumit grad, doar unul dintre ei. Pădurenii din Hintock ţineau, cu toată tăria credinţei lor moştenite, la principiul aristocratic şi de îndată ce descoperiseră că Fitzpiers era unul din familia Oakbury Fitzpiers, pentru acest simplu motiv, îl salutau ducându-şi mâna la borurile pălăriei, erau prompţi în îndeplinirea serviciilor pentru el şi îl tratau cu deferenţă, lucruri pe care Melbury nu le putuse obţine, deşi plătise din greu. Dar acum, dovedindu-se, prin această căsătorie, un trădător al propriei sale cauze, ei nu mai credeau în Fitzpiers ca într-un abate aureolat de divinitatea sa; chiar şi ca doctor, începuse să nu se bucure de mai multă consideraţie decât bătrânul Jones, care fusese atâta timp dispreţuit.

Puţinii săi pacienţi păreau să se fi împuţinat şi mai mult în cele două luni de absenţă; de-abia sosit, primi o plângere de la Consiliul curatorilor că un sărac fusese neglijat de înlocuitorul său. Dintr-un exces de mândrie, Fitzpiers renunţă la numirea sa ca unul din medicii Uniunii, care fusese nucleul clientelei sale aici.

13 – Pădurenii într-o seară, după două săptămâni, veni acasă mai vesel ca de obicei.

— Mi-au scris din nou despre cabinetul acela din Budmouth, pentru care am dus tratative cândva, îi spuse el lui Grace. Preţul cerut este de opt sute de lire şi cred că eu şi tatăl tău vom fi în stare să strângem această sumă. Şi apoi putem pleca de aici, pentru totdeauna.

Problema mai fusese discutată între ei şi mai înainte, aşa că Grace nu era nepregătită ca să poată reflecta asupra ei. Nu ajunseseră însă prea departe cu discuţia când se auzi un ciocănit la uşă şi, într-o clipă, Grammer alergă sus să le spună că sosise un mesaj de la conac, prin care doctorul Fitzpiers era solicitat să se ducă imediat acolo. Doamna Charmond se accidentase uşor, răsturnându-se cu trăsura sa.

— Asta, oricum, este ceva, spuse Fitzpiers cu un interes crescând pe care nu şi l-ar fi putut explica. Aveam o presimţire că

această misterioasă doamnă şi cu mine o să ne cunoaştem mai bine.

Ultimele cuvinte le rosti numai pentru sine.

— Noapte bună, îi spuse Grace când el fu gata. Probabil că atunci când te vei întoarce eu voi fi adormită.

— Noapte bună, îi răspunse el distrat şi coborî. Era pentru prima dată, de la căsătoria lor, că pleca fără să o sărute.

XXVI

WINTERBORNE RENUNŢASE la casa lui. Din acest motiv era văzut doar arareori prin Hintock şi poate că ar fi dispărut cu totul din localitate, dacă n-ar fi fost micile lui legături de afaceri cu Melbury, în a cărui gospodărie îşi ţinea uneltele de făcut cidru, acum că nu mai avea niciun. loc propriu unde să le depoziteze.

Venind aici într-o clipă amiază, în drum spre colibă, dincolo de pădurea unde dormea acum, Giles observă că acoperişul casei sale părinteşti învelit cu paie de culoare închisă, care îi era atât de familiar, nu se mai afla la locul lui şi că pereţii casei fuseseră dărâmaţi după principiul de atunci al proprietarilor, de a scăpa, ori de câte ori era posibil, de clădirile mici. În împrejurările actuale, încerca un sentiment care ar putea fi numit morbid – şi, după ce îşi luă cina în coliba despre care s-a vorbit, se folosi de o oră liberă dinainte de culcare pentru a se reîntoarce, pe înserate, la Little Hintock, ca să se plimbe fără nicio ţintă pe lângă petecul de pământ unde văzuse pentru prima dată lumina zilei.

În câteva ocazii asemănătoare, repetă astfel de vizite, seara. Putea să distingă chiar şi pe întuneric urmele fostelor camere; putea stabili colţul unde fusese vatra din bucătărie în care îşi copsese merele şi cartofii în copilărie, locul unde îşi aruncase bilele şi unde îşi crestase iniţialele pe lucruri care îi aparţineau sau nu. Merii erau încă acolo, indicând locul unde fusese grădina; cei mai bătrâni dintre ei îşi păstrau încă acea aplecare schiloadă spre nord-est, ca urmare a marii furtuni din anul 1824, care aruncase un bric peste malul râului Chesil. Aplecarea lor era şi mai mare din cauza greutăţii roadelor. În mers, merele îi atingeau creştetul capului, sau le strivea în iarbă, sub paşi. Acum nu mai era nimeni să le culeagă.

Într-una din aceste seri, Winterborne, pe jumătate stând jos, jumătate sprijinindu-se de un trunchi aplecat, era pidrdut în gânduri, ca de obicei, până când stelele, una după alta, se înălţară pe petecul de

cer de deasupra, pe care, odinioară, pereţii şi coşurile casei lui îşi proiectaseră conturul. Casa părintească fusese construită neîndemânatic, cam în drum, iar golul lăsat prin dărâmarea ei era foarte vizibil.

În liniştea din jur se făcu auzit trapul unor cai şi rostogolirea rapidă a roţilor unei trăsuri; curând, vehiculul se profilă pe cerul mat, înaintând, parcă, cu toată viteza spre el, după ce luă virajul la care obliga fosta construcţie. Pe capră, sus, pe locul vizitiului, putu să distingă silueta unei femei, iar în spatele ei, un rândaş.

Imediat se auzi un scrâşnet uşor şi apoi un ţipăt ascuţit. Winterborne trecu de partea cealaltă a drumului, spre locul unde găsi faetonul pe jumătate răsturnat, pe cea care îl minase zăcând pe o grămadă de moloz – casa lui de odinioară – iar pe bărbatul din faeton ţinând căpestrele cailor. Echipajul era al doamnei Charmond şi vizitiul care căzuse jos era chiar doamna în persoană.

Întrebând-o dacă s-a rănit cumva, ea îi răspunse incoerent că nu ştia. În rest stricăciunile erau de-a dreptul neînsemnate; faetonul fu îndreptat, doamna Charmond aşezată în el şi hăţurile date rândaşului. Se părea că fusese indusă în eroare de golul lăsat de casa lui Giles, închipuindu-şi că acel gol creat prin demolare era o deschidere a drumului, astfel că mânase peste dărâmături în loc să ia curba aflată doar la câţiva metri depărtare.

— Mână acasă! Mână acasă! strigă doamna nerăbdătoare, şi o porniră la drum.

Nu merseseră însă prea departe şi, în liniştea care domnea, Winterborne o auzi strigând:

— Opreşte! Spune-i omului acela să treacă pe la doctor – domnul Fitzpiers – şi să-l trimită la conac. Văd că m-am rănit mai serios decât am crezut.

Lui Winterborne i se păru ridicolă această „seriozitate", dar preluă mesajul de la rândaş şi porni imediat spre casa doctorului. După ce îi transmise mesajul, se retrase în întuneric şi aşteptă până ce-l văzu pe Fitzpiers ieşind pe uşă. Stătu câteva minute privind fereastra luminată, care îi dezvăluia camera unde se afla Grace, apoi plecă pe sub copacii întunecaţi.

Fitzpiers sosi la timp la conacul ale cărui uşi le văzu pentru prima dată deschise. Contrar aşteptărilor sale, nu se observa niciun semn al acelei zăpăceli sau îngrijorări pe care ar fi produs-o o gravă

accidentare a stăpânei casei. Fu condus într-o cameră din capătul scărilor, aranjată drăguţ şi plină de feminitate, unde, la lumina unui lampadar, văzu o femeie cu o figură distinsă, culcată pe o canapea în aşa fel încât să nu-şi deranjeze niciun fir din părul minunat ce-i încadra faţa. Halatul, de un purpuriu intens, contrasta admirabil cu buclele deosebit de bogate, care aveau culoarea castanelor coapte; braţul stâng, gol până aproape de umăr, era întins în sus, iar între degetele mâinii drepte ţinea o ţigară în timp ce buzele, delicat conturate, trimiteau leneş, spre tavan, o dâră subţire de fum.

Doctorul care-şi adusese toate instrumentele necesare unui caz grav, încercă la început un sentiment neplăcut, datorat pregătirilor lui exagerate; apoi încercă un altul ceva mai ciudat. În timp ce decorul şi momentul constituiau ceva nou şi neaşteptat pentru el, sentimentul şi esenţa acestora îi erau deosebit de cunoscute. Care putea fi cauza? Probabil un vis.

Doamna Charmond nu se mişcă; îşi ridică doar privirea spre el şi doctorul veni lângă ea. îl privi pe sub gene, şi doctorul observă cum o roşeaţă slabă îi cuprindea obrajii, fără îndoială, frumoşi. Dar foarte curând privirea, care întârziase asupra lui, deveni voit cercetătoare şi, cu un gest maşinal, doamna duse din nou ţigara la gură.

Fitzpiers uitase pentru moment scopul venirii sale acolo, dar. trezindu-se brusc, i se adresă, exprimându-şi pe un ton oficial compasiunea pentru cele întâmplate şi îi puse întrebările de rigoare, în legătură cu accidentul şi rănile pe care le avea.

— Asta este ceea ce vreau să-mi spuneţi dumneavoastră mie, murmură ea pe un ton de o rezervă greu de definit. Am mare încredere în dumneavoastră; ştiu că sunteţi foarte bine pregătit, deoarece studiaţi atât de mult.

— Voi face tot ce pot ca să justific această bună părere a dumneavoastră, răspunse tânărul, înclinându-se. Şi sunt fericit să constat că accidentul nu a fost grav.

— Sunt foarte zdruncinată, spuse ea.

— Oh, da, reluă el şi termină examinarea, care-l convinse că, într-adevăr, nu i se întâmplase nimic serios şi se miră mai mult ca oricând de ce fusese chemat, mai ales că doamna Charmond nu părea o femeie fricoasă. Trebuie să vă odihniţi un timp, iar eu am să vă trimit ceva, adaugă Fitzpiers.

— O, am uitat! replică ea. Priviţi. Şi îi arătă o mică zgârietură

pe braţ – braţul rotund şi dezgolit. Puneţi-mi, vă rog, un plasture.

Fitzpiers se supuse.

— Şi acum. domnule doctor, înainte de a pleca, vreau să vă pun o întrebare. Luaţi loc acolo, în faţa mea, pe scaunul acela scund şi aduceţi pe măsuţă luminările, sau mai bine numai una. Fumaţi? Da? Foarte bine – eu de-abia acum învăţ. Luaţi o ţigară de aici – iată şi foc. Îi aruncă cutia cu chibrituri.

Fitzpiers o luă şi, după ce-şi aprinse ţigara, o privi din noul său loc, care, odată cu mutarea lumânărilor, îi permitea să-i vadă pentru prima oară, în întregime, obrazul.

— CI ţi ani au trecut de când ne-am întâlnit prima dată?

reîncepu ea cu o voce calmă, pe care se silea să o menţină la aceeaşi intensitate, privindu-l cu o îndrăzneală reţinută.

— Vreţi să spuneţi că ne-am mai întâlnit?

Dădu din cap afirmativ.

— V-am văzut, nu de mult, într-un hotel din Londra, unde eraţi în trecere, presupun, cu soţia dumneavoastră şi v-am recunoscut a fi cineva pe care l-am întâlnit în copilărie. Vă amintiţi că pe vremea când studiaţi la Heidelberg, locuia acolo o familie de englezi care obişnuia să se plimbe…

— Şi o domnişoară care avea o coadă lungă de păr de o culoare rară – ah, o „Tăd în faţa ochilor! – şi care-şi pierduse batista pe Marea Terasă şi s-a întors, pe înserat, s-o caute, iar eu i-am spus „Am să mă duc să vă caut batista", iar ea mi-a răspuns: „O, nu merită să faci, din nou, atâta drum pentru ea". Îmi amintesc foarte bine şi cât de mult am stat de vorbă acolo; a doua zi m-am dus de dimineaţă, când rouă era încă pe iarbă: era acolo – o mică batistă de dantelă, umedă, pe care era scris, într-un colţ, „Felice". O văd şi acum! Am ridicat-o şi apoi…

— Şi?

— Am sărutat-o, răspunse el cam stânjenit:

— Dar nu mă mai văzuseţi niciodată până atunci în amurg!

— N-avea nicio importanţă. Eram tânăr şi am sărutat-o. Mă întrebam cum puteam să exploatez la maximum acest „*tro yvaille*" şi m-am decis să trec, chiar în după amiaza aceea, pe la hotelul unde locuiaţi ca să vi-o aduc. Ploua şi am amânat până a doua zi. Când am trecut, plecaseţi.

— Da, spuse ea cu o vagă melancolie. Mama, ştiind că singura mea avere era înfăţişarea, a zis că nu doreşte ca o fetiţă ca mine să se îndrăgostească de un student sărac şi m-a expediat la Baden. Cum totul este de mult terminat şi aparţine trecutului, vă pot spune ceva: V-aş fi scris dacă v-aş fi ştiut numele. Dar nu l-am cunoscut niciodată până cu o lună în urmă când. În timp ce urcaţi scările hotelului, camerista mi-a spus: Uitaţi-l pe doctorul Fitzpiers".

— O, Doamne, spuse Fitzpiers cu un aer visător. Cum retrăiesc clipele acelea! Seara, dimineaţa, rouă, locul. Când am aflat că într-adevăr plecaseţi, am simţit cum mă străbate un fior rece. M-am reîntors la locul unde stăteaţi când v-am văzut ultima oară, m-am aruncat pe iarbă şi, nefiind decât un băietan, lacrimile m-au orbit literalmente. Nu puteam uita vocea necunoscutei, pe care nu ştiam nici cum o cheamă!

—Cât timp?

—0 – nespus de mult. Zile de-a rândul.

—Zile de-a rândul? Numai zile? O, inimă de bărbat! Zile de-a rândul!

—Dar, scumpă doamnă, nu ne-am cunoscut decât o zi sau două. Nu a fost o dragoste ca o floare deschisă ce şi-a atins maturitatea – a fost doar un mugur – roşu, proaspăt, viu, dar micuţ. A fost o pasiune mare, în embrion. Nu s-a maturizat niciodată.

—Cu atât mai bine, poate.

—Poate. Dar uitaţi-vă cât de neputincioasă este voinţa omului în faţa destinului! Am fost împiedicaţi să ne întâlnim – şi ne-am întâlnit totuşi. Un singur lucru a rămas acelaşi, faţă de atâtea schimbări. În timp ce dumneavoastră aţi devenit bogată, eu sunt tot sărac. Mai mult chiar, aţi depăşit, judecând după ultima dumneavoastră remarcă, pasiunile spontane, nebuneşti ale adolescenţei. Dar eu nu mi le-am depăşit pe ale mele.

—Vă rog să mă iertaţi, spuse ea, având în glas vibraţia sentimentului pe care îl încerca. Am ajuns amândoi într-o situaţie care împiedică asemenea depăşiri. În afară de asta, eu nu cred că cei supuşi cu adevărat emoţiei, pot depăşi astfel de pasiuni; cred că acest gen de oameni, cu cât îmbătrânesc, cu atât devin mai îndărătnici. Doar la vârsta de nouăzeci sau o sută de

ani, probabil că se vor simţi lecuiţi. Dar aşa ceva nu se va întâmpla la şaptezeci – cel puţin nu în ce mă priveşte, dacă voi trăi atât de mult.

Se uită la ea cu o admiraţie vădită. Era un suflet deosebit!

—Tot ce spuneţi este adevărat, exclamă el. Dar vorbiţi cu tristeţe în glas. De ce?

—întotdeauna sunt tristă când vin aici, îi răspunse doamna, adoptând un ton stins ce dorea să demonstreze că fusese prea expansivă.

—Atunci pot să vă întreb de ce aţi venit aici?

— M-a adus un bărbat. Femeile sunt întotdeauna purtate ca nişte plute pe valuri de dorinţele bărbaţilor… Sper că nu v-am alarmat, dar Hintockul are curiosul efect de a-ţi înăbuşi emoţiile, până ce nu le mai poţi stăpâni; sunt adesea obligată să plec, ca să dau frâu liber sentimentelor mele, aiurea, altfel aş muri de-a binelea.

— Presupun că în acest ţinut există o societate foarte bună pentru cei care au privilegiul să intre în ea.

— Poate că da. Dar mizeria acestei vieţi de ţară, ruptă de lume, este că vecinii nu tolerează deloc deosebirile de păreri sau de obiceiuri. Vecinii mei cred că sunt atee; asta, în afară de cei care cred că sunt romano-catolică; iar când le vorbesc despre vreme sau despre recoltă, fără prea mare respect, consideră că săvârşesc o impietate.

— Vreţi să plec? o întrebă el când o văzu rămasă pe gânduri.

— Da, cred că da.

— Atunci, spuneţi-mi să plec.

— De ce? Nu puteţi pleca altfel?

— Dacă trebuie să decid singur, atunci s-ar putea să-mi consult doar propriile-mi sentimente.

— Ei bine, şi dacă e aşa, ce se întâmplă? Credeţi că o să mă stânjeniţi?

— Mă tem că s-ar putea.

— Atunci nu vă mai temeţi. Noapte bună. Veniţi mâine să vedeţi dacă merg spre bine. Această reînnoire a cunoştinţei noastre mă mişcă. Simt de pe acum prietenie pentru dumneavoastră.

— Dacă va depinde de mine, nu se va stinge niciodată.

— Sper din tot sufletul să fie aşa!

Fitzpiers coborî scările total incapabil să se lămurească dacă trimisese după el din cauză că se alarmase, în urma accidentului, sau numai în scopul de a reînnoi cunoştinţa, aşa cum deaâfel se întâmplase, răsturnarea trăsurii oferindu-i un excelent prilej.

Ieşind din casă, Fitzpiers rămase pe loc, sub lumina stelelor, cufundat în gânduri. I se părea foarte ciudat că venise acolo de mai multe ori în absenţa stăpânei şi observase casa fără un interes anume; că presupusese, înainte de a o cunoaşte pe Grace, că ea locuia aici şi, pe scurt, în momentele şi anotimpurile cele mai variate, individualitatea conacului din Hintock apăruse brusc în conştiinţa lui, ca şi cum ar fi aparţinut unei existenţe care îl privea pe el.

Intersectarea vremelnică a orbitei sale cu a doamnei Charmond, pentru o zi sau două în trecut, îi crease atunci un interes sentimental, dar fusese atât de trecător, încât, în desfăşurarea obişnuită a vieţii, d. e-abia dacă şi-ar mai fi reamintit de ea. Regăsirea ei acum, în aceste împrejurări oarecum romantice, amplificase mult acea afecţiune trecătoare şi nestatornică.

Intrând în Little Hintock, se surprinse contemplând cătunul într-un chip cu totul nou – mai apropiat de punctul de vedere de la conac decât de cel al său şi al familiei Melbury. Toţi ai casei se culcaseră. În timp ce urca scările, auzi sforăitul negustorului de cherestea, care venea din partea unde locuia şi, cuprins de un straniu acces de tristeţe, o luă spre coridorul care ducea la apartamentul său.

În cameră fusese lăsată lumina aprinsă pentru el; dar Grace, deşi în pat, nu dormea. Vocea ei caldă se auzi imediat de după draperii:

—Edred, este foarte grav rănită?

Fitzpiers uitase complet de situaţia doamnei Charmond ca pacientă, aşa că nu fu în stare să-i dea un răspuns prompt.

— O. nu, răspunse el. Nu are nicio fractură dar e zdruncinată. Mă voi duce mâine din nou acolo.

După ce îi mai puse o întrebare sau două, Grace adăugă:

—A întrebat de mine?

—Cred că da – nu-mi prea amintesc, dar am impresia că a vorbit despre tine.

—Nu poţi să-ţi aminteşti deloc ce a spus?

—Nu pot chiar în clipa asta.

—Oricum, n-a vorbit prea mult despre mine, remarcă Grace cu dezamăgire.

—Nu.

—Dar i-ai vorbit tu. poate, adăugă ea, aşteptând cu inocenţă un compliment.

—Da – poţi să fii sigură de asta! răspunse el cu căldură, fără să se gândească prea mult la ceea ce spunea, atât de vie şi de prezentă era în mintea sa fiinţa doamnei Charmond.

VIZITA DOCTORULUI, la conac, ca specialist, se repetă cu promptitudine şi în zilele următoare. Întotdeauna o găsea pe doamna Charmond întinsă pe o canapea, comportându-se, în general, aşa cum se cuvenea unui pacient care nu era deloc grăbit să piardă această calitate. De fiecare dată, el se uita cu seriozitate la mica zgârietură de pe braţul ei, ca şi cum ar fi fost vorba de o rană gravă.

Spre satisfacţia lui, doctorul mai descoperise şi o mică cicatrice pe tâmplă şi îi convenea de minune să lipească o bucată de plasture negru în acest loc alb, atât de vizibil, încât să atragă atenţia servitorilor şi, astfel, prezenţa sa să pară şi mai justificată, în caz că ar fi existat vreo îndoială în această privinţă.

— 0 – mă doare! exclamă ea într-o zi.

Doctorul îi dezlipea de pe braţ bucata de plasture sub care zgârietură căpătase acea culoare firească – de coacăză necoaptă, dinaintea vindecării totale.

— Atunci aşteaptă puţin – am să-l umezesc, spuse Fitzpiers. Îşi lipi buzele pe locul acela şi le ţinu aşa, fără ca ea să obiecteze, până când plasturele se desprinse cu uşurinţă. La cererea dumneavoastră am pus plasturele, adăugă doctorul.

— Ştiu, replică ea. Se mai vede vena albastră, acolo unde ieşea în relief? Cicatricea trebuie să fie chiar pe ea. Dacă tăietura ar fi fost mai adâncă, ar fi ţâşnit cu siguranţă, sânge fierbinte!

Fitzpiers o examină, apropiindu-se atât de mult de ea încât respiraţia lui o atinse ca o boare; în momentul în care privirile li se întâlniră, ale ei erau la fel de adânci şi de tainice ca şi spaţiile interstelare. Îşi întoarse obrazul.

— Ah! Asta nu! Asta nu!

— Nu pot să cochetez cu dumneata! strigă ea. Să nu-ţi închipui că pot fi de acord, măcar pentru un moment. Sărmana şi scurta oră de dragoste din tinereţe este de prea mult timp apusă

ca să mai poată continua acum. Ar fi foarte bine să ne înţelegem asupra acestui punct, înainte de a merge mai departe.

— Să cochetezi! Nici eu nu vreau. Acum e la fel ca atunci când am găsit batista aceea de neuitat. Poate că am fost şi sunt nesăbuit; dar neserios nu sunt. Se înţelege că nu pot uita acel scurt moment în care vieţile noastre s-au încrucişat, în zilele acelea de demult, şi amintirea îmi trezeşte tot felul de închipuiri.

— Să presupunem că mama nu m-ar fi expediat de acolo? murmură ea, în timp ce privirea-i visătoare poposea pe vârful unui copac care se legăna în depărtare.

— Te-aş fi revăzut.

— Şi apoi?

— Apoi focul s-ar fi întins tot mai sus. Ce-ar fi urmat atunci, imediat, nu ştiu, dar până la urmă inima mi-ar fi fost cuprinsă de tristeţe şi suferinţă.

— De ce?

— Ei bine – pentru că, după legea firii, aşa sfârşeşte orice iubire. Nu pot să dau altă explicaţie.

— O, nu vorbi aşa! exclamă ea. Din moment ce ne imaginăm doar ce-ar fi fost posibil atunci, te implor să nu întuneci această fantezie. Vocea îi ajunsese aproape o şoaptă, când adăugă, cu o uşoară alungire a buzelor: Lasă-mă, cel puţin, să cred că dacă, într-adevăr, m-ai fi iubit cât de cât serios, m-ai fi iubit pentru totdeauna!

— Ai dreptate – crede-o din toată inima, spuse el, este un gând plăcut şi nu costă nimic.

Ea cântări un moment, în tăcere, această remarcă.

— De atunci ai mai auzit ceva despre mine? îl întrebă.

— Nimic.

— Cu atât mai bine. Ca şi dumneata, a trebuit să lupt cu viaţa. Poate că, într-o zi, am să-ţi povestesc totul. Dar să nu-mi ceri vreodată să o fac şi, mai ales, să nu mă obligi să o fac acum.

Astfel, cele două sau trei zile pe care le petrecuseră în mod plăcut ca simple cunoştinţe pe dealurile romantice de deasupra Neckarului[9], căpătaseră, în amintirea lor, amploarea şi importanţa

[9] Rîul pe care se află oraşul Heidelberg.

unor ani; ele deveniseră suportul a nenumărate fantezii, visuri lascive, melancolii plăcute şi mici aluzii fermecătoare care nu puteau fi nici confirmate nici infirmate.

Numele lui Grace nu fu pomenit de ei niciodată, dar zvonul proiectatei mutări a doctorului ajunsese, cumva, şi la urechile doamnei Cliarmond.

— Doctore, pleci de aici? întrebă ea, privindu-l cu ochii mari şi negri încărcaţi de un reproş care se trăda şi din felul drăgăstos în care adăugă: O, da, vei pleca. Şi sări în picioare cu un aer care ar fi putut fi socotit chiar pasionat. N-are sens să negi! Ai cumpărat un cabinet la Budmouth. Nu te acuz. Nimeni nu poate trăi la Hintock – cu atât mai puţin un medic care vrea să se ţină la curent cu cele mai recente descoperiri. Şi aici nu se află nimeni care l-ar putea convinge să rămână din alte motive. Ai dreptate, ai dreptate – pleacă!

— Dar nu, de fapt încă n-am cumpărat cabinetul acela, deşi sunt într-adevăr, în tratative. Şi, draga mea prietenă, dacă voi continua să simt ceea ce simt acum, s-ar putea să sfârşesc prin a nu mai pleca deloc.

— Dar urăşti Hintockul, urăşti totul din el şi pe toţi cei pe care nu intenţionezi să-i iei cu dumneata!

Fitzpiers contrazise această idee pe un ton cât mai patetic, şi ea arboră acea cochetărie uşuratică sub care ascundea pasiuni, nu foarte puternice – pasiuni ciudate, înăbuşite, schimbătoare, ca o văpaie mocnită care răbufneşte din când în când, singurul element cert al prezenţei lor fiind modul neprevăzut de manifestare.

Dacă un cuvânt ar fi putut să o caracterizeze pe Felice Charmond, acesta ar fi fost Inconsecvenţa. Era o femeie capricioasă, căreia îi făceau plăcere contrastele picante. Îi plăcea misterul în viaţă, în dragoste, în trecutul ei. Ca să fim însă cinstiţi cu ea, trebuie să spunem că în toate acestea nu era nimic de care i-ar fi putut fi ruşine, după cum nu existau multe lucruri cu care să se mândrească; trecutul nu-i fusese niciodată explorat de minţile cinstite din Hintock şi rareori vorbea de experienţa sa de viaţă. Cât despre natura ei capricioasă, oamenii de pe moşiile sale se obişnuiseră cu ea şi cu acea subtilă ingeniozitate cu care evita accesele de mânie caracteristice ţăranilor şi servitorilor în general, aceştia reuşind să se descurce sub conducerea ei mai bine decât ar fi făcut-o sub un stăpân mai echilibrat.

În ceea ce priveşte gândurile doctorului de a părăsi Hintockul, adevărul este că el făcuse demersuri de cumpărare a cabinetului chirurgului din Budmouth, mult mai serioase decât recunoscuse faţă de doamna Charmond. Întreaga afacere depindea de hotărârea pe care ar fi luat-o în următoarele douăzeci şi patru de ore. Seara, după ce plecă de la ea, Fitzpiers, cufundat în gânduri, se plimbă puţin de-a lungul drumului străjuit de gardul viu, înalt, acum de culoare alb-verzui şi plin de flori de carpen alb – numit aici „barba bătrânului" din cauza aspectului pe care îl căpăta mai târziu, în timpul anului.

Scrisoarea de acceptare urma să fie scrisă în seara aceea, după care plecarea sa din Hintock ar fi fost irevocabilă. Dar putea el oare să plece, ţinând seama de ceea ce se petrecuse? Copacii, dealurile, frunzele, iarba – toate îi păreau înviorate şi înzestrate cu o lumină delicată, de când descoperise persoana, povestea şi, mai presus de toate, starea sufletească a doamnei Charmond. Existau toate motivele conjuncturale ca să plece: ar fi însemnat reîntoarcerea într-o lume pe care o părăsise dintr-o aprigă dorinţă de izolare, pricinuită de un capriciu datorat unei imaginare lipse de respect ce i se arătase. Chiar şi soţia lui îşi dăduse seama de poziţia lor stânjenitoare de aici şi primise cu bucurie plănuita schimbare pentru care fuseseră luate toate măsurile, în afară de cea finală. Dar putea să găsească o motivare şi în inima lui – aşa cum o găsea atât de clar în conştiinţa lui ca să plece? Nu!

Răsuflă tulburat şi intră în casă. Aici compuse repede o scrisoare prin care renunţa definitiv la tratativele pentru cabinetul din Budmouth. Şi, deoarece pentru seara aceea poştaşul plecase din Little Hintock, Fitzpiers trimise pe unui din oamenii lui Melbury, pe un alt drum spre barieră ca să prindă o trăsură de poştă şi astfel expedie scrisoarea.

Omul se înapoie, îl întâlni pe Fitzpiers pe drum şi-i spuse că treaba se rezolvase. Fitzpiers o luă spre casă gânditor. De ce acţionase sub acest impuls – de ce se băgase într-o astfel de încurcătură care putea că aibă un efect nefast asupra viitorului său şi al tinerei sale soţii? Motivul lui Fitzpiers se baza pe un capriciu, pe o înflăcărare nedefinită, asemenea peisajului incandescent din asfinţit. Pe faţă, doamna Charmond nu-i putea fi nimic mai mult decât o pacientă, iar pentru soţia sa, aparent, o protectoare. Totuşi, în zilele burlăciei sale, când nu era legat de nimeni, în zilele primei perioade ale şederii sale aici, ar fi constituit un motiv sentimental foarte întemeiat, menit a fi

opus îndoielilor chinuitoare. Ambiţia matrimonială este un lucru atât de onorabil!

— Tata mi-a spus că ai trimis pe unul din oameni cu o scrisoare, întârziată, pentru Budmouth, exclamă Grace, venind plină de vioiciune să-l întâmpine sub lumina tot mai stinsă a cerului, pe care luceafărul sclipea solitar. Mi-am închipuit pe dată că, în cele din urmă, te-ai hotărât să plăteşti preţul cerut şi că povestea asta supărătoare a fost încheiată. Când plecăm, Edred?

— M-am răzgândit, răspunse el. Vor prea mult – şapte sute cincizeci de lire este o sumă mare şi, pe scurt, am refuzat să continui tratativele. Trebuie să aşteptăm o altă ocazie. Mi-e teamă că nu sunt un bun om de afaceri.

Ultimele cuvinte le rosti cu o poticneală ce vădea marea nesăbuinţă a actului său; şi, în timp ce se uita la chipul soţiei sale, cinstit şi deschis, conştiinţa îi reproşa ceea ce făcuse.

Atitudinea lui Grace din acea seară îi trădă dezamăgirea. În ce o privea, îi plăcea foarte mult casa copilăriei şi nici nu era ambiţioasă. Dar soţul ei păruse atât de nemulţumit de condiţiile de acolo încât, pentru el, dorise sincer să plece.

Peste două sau trei zile, Fitzpiers o vizită din nou pe Doamna Charmond. Dimineaţa vântul suflase puternic, iar ploaia repede lovise ca nişte boabe de grâu pereţii şi geamurile caselor din Hintock. O porni prin colţurile mai sălbatice ale parcului, unde şuvoaie vâscoase de lichid proaspăt, izvorând din fisurile putrezite pricinuite de tăierile mai vechi ale copacilor, se prelingeau pe scoarţa stejarilor şi ulmilor, învelindu-i într-o peliculă gelatinoasă, verde ca smaragdul. Erau copaci cu trunchiuri solide, care nu se clătinau nici pe cea mai puternică furtună, încovoindu-şi doar ramurile. Zbârciţi, ca faţa unei cotoroanţe şi năpădiţi de ramuri uscate ce se ridicau deasupra vârfurilor înfrunzite, ei se păstrau încă verzi deşi rugina cuprinsese frunzele altor copaci.

Doamna Charmond se afla într-un mic budoar sau birouaş, la etajul întâi, şi Fitzpiers fu surprins să vadă perdelele trase, o lampă cu abajur roşu precum şi numeroase lumânări aprinse, deşi era plină zi. Mai mult chiar, un foc mare ardea în cămin, cu toate că nu era frig.

— Ce înseamnă toate astea? întrebă el.

Doamna stătea într-un fotoliu, cu obrazul întors.

— O, murmură ea, lumea de afară este atât de mohorâtă!

Tristeţe şi amărăciune în cer şi puhoaie de lacrimi de muribund care lovesc în geamuri. Noaptea trecută am stat trează şi am auzit târşâitul melcilor care se urcau pe geamul ferestrei; era deprimant! îmi simţeam ochii atât de trişti în dimineaţa asta, încât aş fi putut să plâng întruna, fără să mă mai opresc. Nu pot suporta să-mi vezi faţa; o feresc anume de dumneata. O! De ce am fost înzestraţi cu inimi flămânde şi dorinţe sălbatice, dacă trebuie să trăim într-o lume ca asta? De ce numai Moartea dăruieşte ceea ce Viaţa trebuie să ia cu împrumut – odihna? Răspunde la această întrebare, doctore Fitzpiers.

— Trebuie să guşti dintr-un al doilea măr al cunoaşterii înainte de a putea răspunde la aşa ceva, Felice Charmond.

— Când emoţiile mă părăsesc, mă năpădeşte frica, de-mi vine să cred că o să mor din pricina ei. Cerinţele teribile ale societăţii – cât sunt de severe, de reci şi de inexorabile, de înfiorătoare pentru cei care sunt plămădiţi din ceară şi nu din piatră! O, mi-e teamă de ele; o lovitură de pumnal pentru o eroare, o lovitură de pumnal pentru alta – corective şi reguli aparent create ca societatea să poată tinde spre perfecţiune – un scop care nu mă interesează câtuşi de puţin. Şi, pe de altă parte, tot ce mă interesează trebuie să fie lăsat să piară şi să moară de foame.

Fitzpiers se aşeză lângă ea.

— Ce anume îţi creează o stare atât de apăsătoare? întrebă cu blândeţe. În realitate, el gândea că aceasta este rezultatul unei pierderi de vitalitate datorită şederii prelungite în casă, dar nu o spuse.

— G îndurile. Doctore, nu trebuie să mai vii aici. Totul a început să pară o farsă. Îţi spun că nu trebuie să mai vii. Ei – nu fii supărat pe mine! Se ridică în picioare, îi strânse mâna şi se uită la el cu nelinişte. Este necesar. Este mai bine, şi pentru mine şi pentru dumneata.

— Dar, întrebă Fitzpiers întunecat, ce-am făcut noi?

— De făcut n-am făcut nimic. Poate că mai curând am gândit. Oricum, totul este numai zbucium. Eu voi pleca la Middleton Abbey, lângă Shottsford, unde locuieşte o rudă a răposatului meu soţ, ţintuită la pat. Promisiunea a fost făcută încă la Londra şi nu pot să mă eschivez. Când ai de gând să preiei

noul cabinet şi să părăseşti Hintockul pentru totdeauna, la braţ cu drăguţa-ţi soţie?

— Am renunţat la această şansă. Îmi place prea mult locul acesta ca să-l părăsesc.

— Ai renunţat? spuse ea, privindu-l cu o vădită îndoială. De ce te ruinezi în felul ăsta? Cerule, ce-am făcut!

— Nimic. Oricum, pleci.

— O, da; dar numai la Middleton Abbey şi doar pentru o lună sau două. Totuşi acolo am să dobândesc tărie – în special tăria minţii, de care am nevoie. Şi, când mă voi reîntoarce, voi fi altă femeie; atunci vei putea să vii şi să mă vezi fără riscuri şi vei putea să-ţi aduci şi soţia cu care mă voi împrieteni. O, această izolare a eului duce la îngăduinţă faţă de unele sentimente fără temei! De azi înainte, nu mai doresc să-mi acorzi îngrijire. Dar îmi pare bine că nu pleci de aici – desigur dacă rămânerea nu-ţi cauzează prejudicii.

De îndată ce Fitzpiers plecă, blândeţea pe care o păstrase în ton, precum şi tristeţea şăgalnică cu care conversase, o părăsiră. Trupul îi deveni ca de plumb – aşa cum fusese înainte de a sosi el. Întreaga ei fiinţă părea să se dizolve într-o tristă istoveală, fără să mai poată acţiona în vreun fel, şi acest sentiment de neputinţă, făcu să-i tremure buzele şi să i se umezească ochii pe sub pleoapele închise.

Paşii lui o făcură să tresară din nou.

— M-am înapoiat pentru o clipă ca să-ţi spun că seara va fi frumoasă. Soarele străluceşte, aşa că trebuie să tragi draperiile şi să stingi luminile acelea. Să o fac eu?

— Te rog – dacă nu te superi.

Trase la o parte draperiile şi, dintr-odată, lumina roşie a lămpii şi cele două luminări deveniră aproape invizibile în lumina puternică a crepusculului de toamnă ce invada camera.

— Să vin lângă tine?

Ea rămase întoarsă cu spatele.

— Nu, îi răspunse.

— De ce nu?

— Pentru că plâng şi nu vreau să-mi vezi faţa în plină lumină a soarelui.

Rămase o vreme nehotărât şi regretă că, dând la o parte draperiile şi lăsând să pătrundă lumina puternică a asfinţitului, risipise strălucirea roşiatică, vie, a lămpii.

— Atunci mă duc, zise el.

— Foarte bine, îi răspunse, întinzându-i o mână peste umăr, în timp ce cu cealaltă îşi ştergea ochii.

— Să-ţi scriu câteva rânduri la…?

— Nu, nu. În voce i se strecură o uşoară chibzuială când adăugă: Nu trebuie, ştii. Nu se cuvine.

— Bine. La revedere. Şi în clipa următoare, plecă.

Seara, cu o abilă nepăsare, o încurajă pe fata care o ajuta să se îmbrace pentru cină să vorbească despre căsătoria doctorului Fitzpiers.

— Într-o vreme se vorbea despre doamna Fitzpiers că-l place pe domnul Winterborne, spuse tânăra femeie.

— Şi de ce nu s-a căsătorit cu el? întrebă doamna Charmond.

— Pentru că, vedeţi, doamnă, el şi-a pierdut casele.

— Şi-a pierdut casele? Cum s-a întâmplat?

— Casele le avea în folosinţă pe durata unor vieţi şi vieţile acelea s-au scurs, iar agentul dumneavoastră nu a vi ut să reînnoiască contractul, deşi domnul Winterborne avea tot dreptul. Asta este ce-am auzit, doamnă, şi din cauza asta căsătoria nu s-a mai făcut.

Fiind încă sub imperiul atâtor emoţii, doamna Charmond se lăsă pradă unei crize de remuşcări. „Refuzând omului acela o cerere îndreptăţită, îşi spuse ea, agentul a condamnat mai dinainte idila renăscută a copilăriei mele. Cine şi-ar fi închipuit că o astfel de problemă de afaceri ar putea să-mi rănească inima atât de mult! Şi acum urmează o iarnă plină de regrete, de suferinţe şi de dorinţe vane, până în primăvară când îl voi uita. O! îmi pare bine că plec!”

Oftând, ieşi din cameră şi cobori la cină. Pe scări, se opri o clipă în faţa ferestrei mari şi se uită pe pajişte. Încă nu era întuneric. Pe dealul verde, abrupt, din faţa ei, cam la jumătate, îl văzu pe bătrânul Timothy Tangs care îşi scurtase drumul spre casă, urcându-se pe unde nu era nicio potecă – împotriva dispoziţiei date de ea de a nu se trece pe acolo. Tangs se oprise pentru un moment ca să prizeze tutun, dar observând că doamna Charmond se uită la el, se grăbi să treacă de creastă şi să iasă de sub privirile ei. Graba îl făcu să calce greşit şi se rostogoli ca un butoi până la poalele dealului, cutia de prizat rostogolindu-se, şi ea, înaintea lui.

Pasiunea ei nelămurită, zadarnică şi insuportabilă pentru Fitzpiers, starea ei de profundă suferinţă, lacrimile îndurerate ce-i atârnau încă de gene, toate acestea dădură frâu liber impulsului declanşat de spectacol, izbucni într-un râs nestăpânit, tristeţea ei adâncă de mai înainte cu o oră făcând ca râsul să pară şi mai necontrolat. Când ajunse în sufragerie, încă mai râdea şi chiar şi aici, în faţa servitorilor, umerii i se zguduiră brusc atunci când scena îi reveni în minte; şi lacrimile stârnite de râs se amestecară cu urmele acelora pricinuite de mâhnire.

Se hotărî să nu mai fie tristă. Bău două pahare şi mai bine de şampanie şi, seara, se amuză, cântând melodii frumoase de dragoste.

„Trebuie să fac totuşi ceva pentru acel sărman Winterborne", îşi spuse.

XXVIII

TRECUSE O SĂPTĂMÂNĂ şi doamna Charmond părăsise conacul din Hintock. Middleton Abbey, locul unde se dusese, se afla la o depărtare de aproximativ douăsprezece mile pe şosea şi ceva mai puţin pe drumurile pentru călăreţi şi pe poteci.

Grace observă pentru prima dată că soţul ei era neliniştit, că din când în când părea chiar să o evite. În purtarea lui îşi făcuse loc o politeţe pedantă, ca şi cum s-ar fi aflat în faţa unei simple cunoştinţe, iar la masă dădea impresia că de-abia aude remarcile ei. Micile îndeletniciri ale lui Grace nu-l mai interesau, iar atitudinea faţă de tatăl ei era aproape dispreţuitoare. Era evident că gândurile îi rătăceau complet în afara existenţei soţiei sale, dar unde anume în afară, Grace nu putea spune – în vreun domeniu al ştiinţei, probabil, sau al literaturii psihologice. Dar speranţa că soţul ei se înfunda din nou în acele intense studii nocturne care, înainte de căsătorie, făcuseră din lumina casei sale un punct de reper în Hintock, se baza pur şi simplu pe faptul, destul de nesemnificativ, că se culca adesea, târziu.

Într-o zi, îl descoperi rezemat de o poartă pe dealul High-Stoy, la o oarecare distanţă de Littie Hintock, de unde se vedea malul unui povârniş ce cobora direct la White-Hart sau Valea – Blackmoor care, din acest punct, se întindea încă multe mile dincolo de cât se putea cuprinde cu ochiul. Privirea îi era aţintită asupra peisajului dinspre răsărit, şi Grace se apropie atât de încet, încât nu o auzi. Când veni lângă el, putu să vadă cum buzele i se mişcau în neştire, de parcă s-ar fi aflat în faţa unei vedenii care 11 întărită.

— La ce te uiţi? îl întrebă ea. Fitzpiers tresări.

— A, mă uitam, în felul meu distrat, la vechea locuinţă de la Sherton Abbas care a aparţinut rudelor mamei, răspunse el.

Lui Grace i se păru că el se uita mult mai la dreapta de acel leagăn şi mormânt al demnităţii sale ancestrale; dar nu mai făcu nicio remarcă şi, luându-l de braţ, o porniră alături, în tăcere, spre casă. Grace nu ştia că, în direcţia în care privise el, se afla Middleton Abbey.

— O s-o scoţi pe Darling în după amiaza asta? îl întrebă ea.

Fitzpiers o folosea acum permanent pe Darling, bătrâna iapă cu părul sur, pe care Winterborne o cumpărase pentru Grace, animalul dovedindu-se a fi exact ce-i trebuia, deoarece îmbina docilitatea cu o inteligenţă aproape umană; în plus, nu era nici prea tânără. Fitzpiers, nefiind prea deprins cu caii, preţuia aceste calităţi.

— Da, răspunse el, dar nu la ham. Am să călăresc. Acum fac exerciţii de călărie ori de câte ori mi se oferă prilejul pentru că am descoperit că pot merge mai bine, călare pe scurtături.

De fapt, se apucase de exerciţii de călărie cam de o săptămână, numai după plecarea doamnei Charmond, până acum fiind obişnuit doar să fie dus de cal, în şaretă.

Câteva zile mai târziu, Fitzpiers o porni călare ca să vadă un pacient în Valea Blackmoor. Era cam pe la cinci după amiază când plecă, şi la ora de culcare nu sosise încă acasă. Nu era nimic surprinzător în aceasta, deşi Grace nu ştia că el să aibă vreun pacient la o depărtare mai mare de cinci sau şase mile în direcţia aceea. Înainte ca Fitzpiers să fi intrat în casă, bătuse ora unu şi de cum sosi, o luă, încet, spre camera lui ca şi cum n-ar fi vrut s-o deranjeze.

Dimineaţa următoare, Grace începu să se foiască mult mai devreme decât el. În curte, se discuta despre iapă; omul care avea grijă de cai, inclusiv de Darling, susţinea că aceasta fusese călărită de „o vrăjitoare”, pentru că, la întoarcerea doctorului, iapa se găsea într-un asemenea hal, cum niciun cal n-ar putea fi după un drum obişnuit. Era adevărat că doctorul o băgase el însuşi în grajd când ajunsese acasă, aşa că nu fusesş îngrijită ca de grăjdar, adică ţesăiată şi hrănită; dar asta nu justifica starea în care se afla iapa, dacă drumul domnului Fitzpiers ar fi fost numai până unde spusese. Starea de epuizare nemaiîntâlnită a iepei, astfel pusă în lumină, fu suficientă ca să dea naştere unui întreg şir de poveşti despre vrăjitori şi demoni ecveştri, poveşti a căror relatare lua o mulţime de timp.

Grace se întoarse în casă. Trecând prin vestibul, luă mantaua soţului ei pe care acesta o aruncase neglijent pe un scaun. Din buzunarul de la piept căzu un bilet de intrare pe la bariera unui oraş şi constată că fusese eliberat la Middleton Gate. Deci în seara precedentă el fusese la Middleton, o distanţă parcursă pe cal de cel puţin douăzeci şi ptru de mile, dus şi întors.

În timpul zilei, îi puse câteva întrebări şi află, pentru prima oară, că doamna Charmond se găsea la Middleton Abbey. Nu se putu abţine să nu tragă o concluzie, oricât de ciudată ar fi fost.

Câteva zile mai târziu, Fitzpiers se pregăti să o pornească din nou, la aceeaşi oră şi în aceeaşi direcţie. Grace ştia că starea ţăranului care locuia în apropiere de Middleton Abbey era doar un simplu pretext şi căpătă convingerea că soţul ei se duce la doamna Charmond.

Fu surprinsă când constată cât de puţină supărare îi pricinuia bănuiala. Era doar uşor enervată, iar gelozia pe care o resimţea era slabă, aproape inexistentă – un semn al stadiului afecţiunii faţă de soţul ei. Într-adevăr, sentimentul ei pentru Fitzpiers, înainte de căsătorie, fusese mai degrabă respectul faţă de un om superior decât atenţia tandră faţă de un iubit. Acel respect fusese inspirat de mister şi ciudăţenie – misterul trecutului său, al cunoştinţelor, al pregătirii lui profesionale, al credinţelor lui. Când acest castel de idealuri fu năruit de intimitatea vieţii comune, şi Grace descoperi în el un om ca toţi oamenii din Hintock, ar fi fost nevoie de un nou fundament pentru o afecţiune profundă şi de durată – o comuniune plină de înţelegere, în care slăbiciunile reciproce devin baza unei alianţe defensive. Fitzpiers nu oferise nimic din acea încredere şi sinceritate deschisă, singurele din care se putea naşte o a doua unire între ei; de aceea, Grace privea acum cu emoţie stăpânită cum soţului său i se aducea calul.

— Am să te conduc şi eu până la deal, dacă nu te grăbeşti prea tare, îi spuse ea, în sinea ei nedorind totuşi să-l lase să plece.

— Vino, este destul timp, răspunse Fitzpiers.

Îşi luă deci calul de căpăstru şi merse lângă ea, destul de nerăbdător. Ajunseră astfel la drumul de vamă ce ducea către oraş şi urcară de la poalele dealului High-Stoy şi Dogbury, până ajunseră în dreptul porţii de care el se sprijinise cu zece zile în urmă, când ea îl surprinsese acolo. Aici se sfârşea drumul lui Grace. Fitzpiers îşi luă rămas bun cu afecţiune, ba chiar cu tandreţe, dar ea observă o

oboseală în privirea lui.

— De ce mai pleci şi în seara asta? îl întrebă. Ai mai fost două nopţi la rând.

— Trebuie să mă duc, răspunse el cu un aer aproape posomorât. Nu mă aştepta.

Spunând acestea, încălecă şi o luă pe un drum lateral pe lângă drumul spre barieră, călărind în buiestru, la vale.

Grace urcă spre culmea dealului High-Stoy, îi urmări coborâşul şi apoi drumul lui mai departe. Fitzpiers se îndrepta spre răsărit, soarele ce apunea în spatele ei luminându-l din plin, de îndată ce ieşi din umbra dealului. În ciuda acestui fapt nefericit era decisă să-i fie loială dacă el se va dovedi sincer; şi hotărârea cuiva de a se agăţa de calităţile celui iubit îl întăreşte sufleteşte, astfel încât aceste calităţi să i se pară din ce în ce mai mari.

Deşi albicioasă, culoarea iepii era destul de vizibilă ca să facă din cal şi călăreţ două puncte uşor de urmărit. Cu toate că Darling fusese aleasă cu atâta osteneală de Winterborne pentru Graee, ea nu călărise niciodată acest cal liniştit; dar soţul ei descoperise că animalul era foarte potrivit pentru el, mai ales acum că se apucase de călărie, Darling având încă destulă energie pentru drumuri nu prea lungi. Fitzpiers, ca mulţi alţii cu un caracter asemănător, deşi îl desconsidera pe Melbury şi poziţia lui socială, totuşi nu manifesta niciun dispreţ în a cheltui banii socrului său şi a trece în propria-i folosinţă calul care aparţinea soţiei sale.

Şi astfel, îndrăgostitul doctor îşi croia drum prin peisajul minunat de toamnă al văii White-Hart, înconjurată de livezi sclipind de roşul merelor coapte, al fructelor mici de prin tufişuri şi al frunzelor ale căror culori erau poleite de auriul soarelui care apunea. În anul acesta, pământul dăruise fructe din belşug şi acum această abundenţă atingea apogeul. Chiar şi în locurile cele mai sterpe, gardurile vii se aplecau de greutatea boabelor de păducel şi a coacăzelor negre; ghindele trosneau sub picioare şi coaja plesnită a castanelor lăsa să se vadă conţinutul cafeniu, totul arătând ca şi cum ar fi fost aranjat de nişte vânzători grijulii într-o piaţă de fructe. Dar în toată această expoziţie de calitate erau şi fructe putrede, aşa cum era şi situaţia ei şi Grace se întreba dacă exista vreo lume, în acest univers, în care fructele să nu aibă viermi şi căsătoriile supărări.

Tannhäuserul ei se depărta tot mai mult, dar calul, care trudea

din greu, se vedea încă destul de bine. Dacă ar fi putut auzi vocea lui Fitzpiers, în acel moment, l-ar fi auzit murmurând:

„Şi spre steaua călăuzitoare a dorinţei mele Am zburat ca fluturele ameţit al cărui zbor E ca al frunzei moarte în amurg”.

Dar Fitzpiers îi oferea doar o scenă mută. Curând, el ieşi din vale şi o luă la dreapta, pe lângă un platou înalt de calcar, ce se înălţa abrupt din regiunea fructiferă, cu un pământ foarte rodnic, caracterul şi flora celor două formaţiuni fiind atât de distincte, încât partea calcaroasă mai înaltă apărea doar ca o depunere adunată de câţiva ani pe vale.

Fitzpiers o ţinu pe lângă marginea acestui platou înalt, neîngrădit; cerul fiind de un violet intens, Grace putea încă s-o vadă pe albicioasa Darling conturându-se acum pe cer – doar ca un punct – o excentricitate în maniera Wouvermans*10*, redusă la dimensiuni microscopice. Pe acest platou înalt, Fitzpiers dispăru treptat.

Astfel Grace urmărise cum animalul ei preferat, cumpărat pentru propria ei folosinţă şi din dragoste adevărată pentru ea, de către cineva care-i fusese întotdeauna sincer, era acum folosit pentru a-i purta soţul departe, spre un idol de curând descoperit. Pe când medita asupra vicisitudinilor vieţii cailor şi a soţiilor, zări nişte siluete care urcau panta către ea; erau foarte aproape, pentru că, până acum fuseseră ascunse de gardurile vii. Erau Giles Winterborne, cu doi cai, mânaţi de Robert Creedle şi cu uneltele de preparat cidru. Înaintau cu greu la deal şi o rază de soare rătăcită lumina din când în când ca o stea tăişurile lopeţilor pentru tescovina de mere care, prin acţiunea acidului melic, fuseseră transformate în adevărate oglinzi de oţel. Când Giles se apropie, Grace coborî spre drum iar caii, care răsuflau din greu după terminarea urcuşului, se opriră.

— Ce mai faci, Giles? întrebă ea, dând frâu liber unui impuls neaşteptat de a fi familiară cu el.

Cu foarte multă rezervă, el răspunse:

— Vă plimbaţi, doamnă Fitzpiers? şi adăugă: Acum este foarte plăcut.

— Nu, mă întorc acasă, răspunse ea.

Căruţele trecură mai departe împreună cu Creedle, iar Winterborne porni lângă ea, în spatele presei de mere.

---

[10] *Philips Wouvermans* (1619—1668), pictor olandez.

Faţa îi era bronzată, de culoarea griului copt, ochii de culoarea albăstrelelor, mânecile şi carâmbii coloraţi de pete de fructe, mâinile lipicioase de sucul dulce al merelor, pălăria stropită cu sâmburi şi tot corpul lui emana acea mireasmă de cidru care, de fiecare dată când se face simţită în acest anotimp, are un farmec de nedescris pentru cei care au fost născuţi şi crescuţi printre livezi – toate acestea îl făceau pe Giles să semene şi să miroasă ca un adevărat frate al Toamnei. Inima lui Grace se trezi din tristeţea ce o copleşise în ultima vreme, ca o ramură îndoită şi brusc eliberată; simţămintele ei se reîmprospătau cu această trecere bruscă înapoi la Natura pură. Gândul că, din cauza profesiunii soţului ei, trebuia să fie politicoasă fu înlăturat ca şi masca artificială pe care o căpătase în şcolile la modă, şi Grace deveni o fată simplă de la ţară, cu instinctele ei latente, naturale.

Natura era mărinimoasă, gândi ea. De-abia fusese aruncată la o parte de Edred Fitzpiers că o altă fiinţă, simbolizând bărbăţia cavalerească şi curată, răsărise ca din pământ în preajma ei. Aceasta era o rătăcire a imaginaţiei sale, căreia totuşi nu dorea să-i dea frâu liber şi, deodată, ca să ascundă reflecţia nedesluşită care urmase gândurilor, întrebă:

— L-ai întâlnit pe soţul meu?

Winterborne răspunse cu o oarecare ezitare:

— Da.

— Unde l-ai întâlnit?

— Lângă „Hanul Chefliului”. Vin de la Middleton Abbey; lucrez acolo de o săptămână.

— Nu au şi ei o presă?

— Da, dar este în reparaţie.

— Cred… am auzit că doamna Charmond s-a dus să locuiască acolo.

— Da, am văzut-o o dată sau de două ori, la fereastră.

Grace zăbovi un moment înainte de a continua:

— Domnul Fitzpiers s-a îndreptat şi ei spre Middleton?

— Da… l-am întâlnit călare pe Darling. Cum ea nu răspunse, Giles adăugă cu o inflexiune mai blândă în glas: Ştii de ce a primit iapa numele ăsta?

— O, da – desigur, răspunse Grace repede.

Cu gândul la astfel de lucruri, înaintară atât de departe pe lângă deal, încât, spre apus, toată bolta se dezvălui privirii. Printre norii

sparţi, puteau vedea până departe colţurile ascunse ale cerului şi, în timp ce mergeau şi meditau, ochiul scruta şi mai departe, pe sub arcade de aur şi pe lângă obstacole cuprinse parcă de foc, pe lângă imaginare movile tumulare celtice, stânci gata să se prăbuşească, stalactite şi stalagmite de topaz. Dincolo de acestea, privirea lor întâlnea fulgi diafani incandescenţi, până ce se pierdea într-o masă nesfârşită de foc verzui, domol.

Felul în care se lăsase purtată de farmecul momentului şi al scenei după simţământul de frustrare, revolta ei momentană împotriva legilor sociale, dorinţa pasionată după viaţa primitivă poate că i se zugrăviseră pe faţă. Winterborne se uită la ea, privirea zăbovindu-i o vreme pe o floare purtată de Grace la sân. Cu uitarea de sine a unui somnambul, întinse mâna şi atinse uşor floarea.

Ea se trase înapoi.

— Ce faci, Giles Winterborne? exclamă, extrem de surprinsă.

Dar evidenta lipsă de premeditare a gestului o făcu totuşi să se gândească imediat că nu era necesar să facă prea mult caz de demnitate în acest loc şi în acest moment.

— Trebuie să nu uiţi, Giles, spuse ea cu blândeţe, că noi nu mai suntem cum am fost; şi lumea ar fi putut spune că ţi-ai permis o intimitate.

Era mai mult decât ar fi fost necesar să-i spună; gestul de uitare de sine îl făcu atât de furios pe el însuşi, încât se înroşi de se văzu chiar şi prin pielea lui bronzată.

— Nu ştiu ce se întâmplă cu mine! exclamă el. Ah! Odinioară nu eram aşa! Lacrimi de necaz îi umplură ochii.

— Nu, n-a fost nimic! Am fost nedreaptă.

— Nu mi-ar fi trecut prin minte, dacă nu aş fi văzut J.e curând pe altcineva făcând acelaşi gest în altă parte – la Middleton, spuse el gânditor, după un timp.

— Pe cine?

— Nu întreba.

Se uită la el mai atentă.

— Ştiu destul de bine, replică ea indiferentă. E vorba de soţul meu, iar femeia e doamna Charmond. O asociere de idei ţi-a amintit când m-ai văzut… Giles, spune-mi tot ce ştii, te rog mult, Giles! Dar nu – nu vreau să aud. Să nu mai vorbim despre asta. Şi pentru că eşti prietenul meu, nu-i spune nimic tatii.

Coborâseră din nou în vale într-un loc unde drumurile lor se despărţeau. Winterborne continuă să meargă pe drumul principal ce trecea pe lângă pădurice, iar ea intră printr-o poartă.

XXIX

GRACE O PORNI în sus pe o cărare acoperită de iarbă moale, adăpostită de fiecare parte de tufişuri de aluni, acum încărcaţi de ciorchini de două, trei şi chiar patru alune. Puţin mai departe, cărarea pe care păşea era traversată în unghi drept de una asemănătoare. Aici Grace se opri; câţiva metri mai încolo, pe această din urmă cărare, se vedea rumena Suke Damson – cu poate le rochiei ridicate şi prinse în buzunare, fără bonetă pe cap – în plină acţiune, trăgând în jos crengile de pe care aduna şi mânca la mare iuţeală alunele, în timp ce iubitul ei, Tim Tangs, stătea lângă ea, angajat şi el în aceeaşi plăcută îndeletnicire.

Cranţ, cranţ, trosneau maxilarele lui Suke la fiecare secundă. Printr-o asociaţie de idei, în mod automat îi reveni lui Grace în minte scena extragerii dintelui povestită de soţul ei; şi pentru prima dată se întrebă dacă acea relatare a fost adevărată, din moment ce era atât de evident că măselele lui Suke erau sănătoase şi puternice. Grace se întoarse către culegătorii de alune şi, învingându-şi neplăcerea de a-i vorbi fetei, care se afla puţin mai în faţa lui Tim, spuse:

— Bună seara, Suke.

— Bună seara, domnişoară Melbury (cranţ).

— Doamnă Fitzpiers.

— O, da, doamnă – doamnă Fitzpiers, repetă Suke cu o anume pufnitură pe nas şi făcând o reverenţă.

Grace, nelăsându-se intimidată, continuă:

— Ai grijă de dinţi, Suke. Asta explică durerea ta de dinţi.

— O, eu nu ştiu ce-i durerea, fie ea de dinţi, de ureche sau cap, slavă Domnului (cranţ).

— Nici n-ai pierdut vreun dinte?

— Uitaţi-vă şi dumneavoastră, doamnă. Îşi desfăcu buzele roşii şi-şi arătă două şiruri de dinţi, compleţi şi fără vreo stricăciune.

— Nu ţi-ai scos niciodată vreunul?

— Niciodată.

— Cu atât mai bine pentru, stomacul tău, răspunse doamna Fitzpiers cu vocea schimbată.

Şi, întrecându-se repede, continuă să se gândească că, dacă ar vrea, ar putea să toarne venin în mierea sărmanului Tim Tangs.

Deşi caracterul soţului ei se contura din ce în ce mai bine cu trecerea timpului, Grace fu aproape surprinsă să descopere cât de puţin suferea de acea gelozie atribuită în mod convenţional tuturor soţiilor în astfel de împrejurări. Cu toate că nu era stăpânită de niciun resentiment pe care ar fi avut justificarea morală să-l încerce nu putea să nu-şi dea seama că făcuse o greşeală teribilă căsătorindu-se. Supunerea în faţa dorinţelor tatălui ei însemnase o înjosire faţă de sine. Nu degeaba au oamenii presimţiri; ar fi trebuit să asculte de impulsul pe care l-a simţit în acea dimineaţă când s-a uitat pe furiş şi a văzut o siluetă ieşind pe uşa lui Fitzpiers; să-i fi refuzat mina fără şovăire.

O, povestea aceea plauzibilă pe care logodnicul ei i-o spusese despre Suke – relatarea dramatică a rugăminţilor acesteia de a-i scoate „duşmanul" dureros şi modul artistic, iscusit, în care el încheiase povestea explicându-i că era un molar minunat, fără nicio pată!

Ajunse la capătul potecii din pădure, ameţită de complicaţiile situaţiei. Dacă declaraţiile lui dinaintea căsătoriei puteau fi crezute, înseamnă că soţul ei simţise un anumit fel de afecţiune pentru ea dar şi pentru această femeie, în acelaşi timp; şi acum învăluia din nou, în plasa unor sentimente comune, atât pe doamna Charmond cât şi pe Grace, atitudinea faţă de soţia lui fiind, din când în când, atentă şi drăgăstoasă. Dar, bineînţeles, dincolo de toate acestea, de fiecare dată, dăduse dovadă faţă de ea de o ipocrizie ascunsă cu multă iscusinţă; şi acest gând o dezgustă pentru că însemna că dacă n-a iubit-o, singurul motiv pentru care se căsătorise cu ea fusese mica ei avere.

Totuşi, aici, Grace făcea o greşeală, pentru că dragostea bărbaţilor de felul lui Fitzpiers are, fără îndoială, calitatea de a putea fi împărţită şi transferată, într-adevăr el mărturisise odată, deşi nu ei, că se trezise îndrăgostit de cinci persoane în acelaşi timp. Dacă aceasta era adevărat, atunci însemna că iubirea lui se diferenţia de afecţiunea puternică, după cum ordinele inferioare ale lumii animale se diferenţiază de organismele mai complicate, diviziunea neînsemnând dispariţie, ci o existenţă multiplă. În felul lui egoist, el o iubise sincer şi nu încetase deloc să o iubească şi acum. Dar oameni „cu două şi cu trei inimi" se situau, natural, dincolo de concepţia lui Grace.

Nu se mai gândi la sărmana Suke Damson. Avusese şi ea ora ei

de strălucire.

„Dacă ei nu mă iubeşte, nici eu nu am să-l mai iubesc", îşi spuse Grace cu mândrie.

Deşi acestea nu erau decât simple vorbe, ele reprezentau, oarecum, un lucru deosebit pentru Fitzpiers, de vreme ce inima ei se afla într-o stare în care le-ar fi putut transforma în realitate. Completa absenţă a vreunei manifestări de gelozie din partea lui Grace îi uşura lui calea şi Fitzpiers se felicita pentru acest lucru, deşi nici el, nici ea nu-şi dădeau seama că aceasta era mai rea decât veghea incomodă a unui ochi gelos.

În noaptea aceea avu un somn agitat. Aripa casei destinată ei şi soţului nu i se păruse niciodată atât de singuratică. În cele din urmă se sculă, îşi puse halatul şi se duse jos. Tatăl ei, care dormea uşor, o auzi coborând şi veni în capul scărilor.

— Tu eşti, Grace? Ce s-a întâmplat? întrebă el.

— Nimic altceva decât că sunt neliniştită. Edred este reţinut de un caz în valea White-Hart.

— Cum aşa? M-am întâlnit cu bărbatul bolnavei care se ducea la Great Hintock, chiar înainte de ora de culcare; spunea că îi era mai bine şi că doctorul plecase chiar atunci.

— în cazul ăsta înseamnă că a fost reţinut în altă parte – spuse Grace. Nu-ţi face griji cu mine; o să vină curând acasă. îl aştept pe la unu.

Grace se întoarse în cameră, aţipi dar se trezi de mai multe ori. Când soţul ei se întorsese ultima oară, fusese cam pe la ora unu noaptea; dar acum trecuse de mult de această oră şi Fitzpiers tot nu venise. Puţin înainte de zori, auzi oamenii mişcându-se prin curte şi lumina felinarelor lor pătrundea din când în când prin obloane. Îşi aduse aminte că tatăl ei îi spusese să nu se deranjeze dacă îi aude, pentru că se vor scula devreme ca să trimită patru încărcături de împletituri la un târg de oi ce se ţinea destul de departe de acolo. Uitându-se pe furiş, îi văzu agitându-se, printre ei afăindu-se şi dogarul; el îşi încărca mărfurile – străchini de lemn, vase, cepuri, linguri, butoaie pentru brânză, pâlnii şi altele – într-una din căruţele tatălui său care, ca un bun vecin, i le ducea la târg în fiecare an.

Evenimentul şi scena ar fi înviorat-o, dar soţul ei tot nu venise deşi acum era ora cinci. Cu greu îşi putu închipui, indiferent cât de îndrăgostit era. ca el să fi prelungit o vizită în aparenţă profesională,

făcută doamnei Charmond la Middleton, până la o oră mai târzie de zece noaptea; şi ar fi putut ajunge acasă, călărind, în două ore. Atunci ce i se întâmplase? Faptul că fusese plecat cea mai mare parte din ultimele două nopţi îi spori neliniştea.

Se îmbrăcă, coborî şi ieşi din casă; zorii fantomatici ai unei zile ce începea, îngheţau, parcă, razele de lumină ale felinarelor şi dădeau o anumită paloare feţelor oamenilor. De cum o văzu, Melbury veni lângă ea, arătându-şi îngrijorarea.

— Edred nu a venit, spuse ea. Şi am motive să cred că nu îngrijeşte pe nimeni. Nu s-a odihnit nici cu două nopţi înainte. Mă duc pe coama dealului să-l caut.

— Am să vin cu tine, spuse Melbury.

Grace îl rugă să nu se deranjeze, dar el stărui pentru că în ultima vreme observase o tristeţe deosebită şi permanentă pe faţa fiicei sale, care se adăuga neliniştii ei, şi acest lucru nu-i plăcea. Spunându-le oamenilor că se va reîntoarce curând, porni alături de Grace pe drumul de vamă şi apoi puţin mai sus de unde, cu o seară înainte, ea îl urmărise pe Fitzpiers înaintând pe lângă Great Blackrnoor şi pe valea White-Hart.

Se opriră sub un stejar pe jumătate uscat, găunos şi plin de excrescenţe albe ale cărui rădăcini se întindeau ca nişte gheare apucând pământul. Un vânt rece sufla în jurul lor, smulgând seminţele unui tei din apropiere, sprijinit ca de o paraşută de către o ramură a stejarului, şi făcându-le să zboare de pe crengile de dedesubt ca nişte pui neexperimentaţi din cuiburile lor. Valea era învăluită într-o atmosferă întunecată, nefirească şi răsăritul părea o perdea lividă tivită cu roz. Nu se vedea nici urmă de Fitzpiers.

— Nu are rost să mai stai aici, spuse tatăl ei. Se poate întoarce acasă pe alte cincizeci de drumuri… Dar stai, priveşte – aici sunt urme lăsate apăsat de Darling – duc spre casă şi sunt uscate! Trebuie să fi venit de acum câteva ore fără ca tu să-l fi văzut.

— Nu s-a întâmplat aşa ceva, replică Grace.

Se întoarseră în grabă. Intrând pe poartă, observară că oamenii îşi lăsaseră căruţele şi stăteau în jurul uşii grajdului destinat pentru folosinţa doctorului.

— S-a întâmplat ceva acolo? strigă Grace.

— O, nu, doamnă. Totul e bine când se termină cu bine,

spuse bătrânul Timothy Tangs. Am mai auzit şi înainte să se întâmple astfel de lucruri – dar ce-i drept, printre săraci, nu printre de-ai dumneavoastră din lumea bună.

Intrară în grajd şi distinseră forma albicioasă a lui Darling în mijlocul boxei, cu Fitzpiers încălecat, dormind adânc pe spinarea ei. Darling mesteca fân cât putea de mult cu zăbala în gură, iar dârlogii, care căzuseră din mâna lui Fitzpiers, îi atârnau de grumaz.

Grace se duse spre el şi-i atinse mâna; i-o scutură pentru a-l trezi. El se mişcă, tresări, deschise ochii şi exclamă:

— Ah, Felice… O, este Grace. N-am văzut în întuneric. Ce, sunt în şa?

— Da, răspunse ea. Cum ai ajuns aici?

Îşi adună gândurile şi, în câteva clipe, pe când descăleca, spuse bâlbâindu-se:

— Veneam spre casă, foarte, foarte somnoros din cauză că am fost atât de mult plecat în ultima vreme. Când am ajuns peste drum de izvorul Lydden, iapa şi-a întors capul în direcţia apei ca şi cum ar fi vrut să se adape. Am lăsat-o să intre în pârâu şi s-a adăpat; am crezut că nu se mai opreşte. În timp ce se adăpa, clopotele de la biserica Newland Buckton au bătut ora douăsprezece. Îmi amintesc cu precizie că am numărat bătăile. Din acel moment pur şi simplu nu mai ştiu nimic până acum, când v-am văzut aici lângă mine.

— Ah! Dacă ar fi fost orice alt cal, ţi-ai fi frânt gâtul, murmură Melbury.

— într-adevăr, este extraordinar cum o mârţoagă liniştită aduce întotdeauna călăreţul acasă, în astfel de împrejurări! spuse John Upjohn. Şi ce-i mai minunat decât să rămâi în şa, cufundat într-un somn adânc. Cunosc oameni care au venit moţăind acasă, de la chefuri unde berea şi alte băuturi se bucuraseră de apreciere şi care au mers mai mult de o milă fără să se trezească. Ei bine, domnule doctor, aţi avut noroc că nu v-aţi înecat sau nu v-aţi rupt ceva sau nu v-aţi agăţat de vreun copac, spânzurându-vă ca Absalom – tot un gentilom chipeş ca dumneavoastră, după cum spun profeţii!

— Adevărat, murmură bătrânul Timothy, pios; din creştet până în tălpi, nu are nicio zgârietură!

— S-ar fi putut să fiţi făcut bucăţele şi niciun coleg de

breaslă, pe o rază de şapte mile în jur, n-ar fi putut să vă coasă mădularele la loc.

Pe când se emiteau aceste înduioşătoare păreri la adresa lui, Fitzpiers descălecase şi, luând-o pe Grace de braţ, o porni, băţos, spre casă. Melbury rămase uitându-se la iapă, care, în afară de faptul că era foarte obosită, era toată stropită de noroi. În timp ce oamenii o ţesălau, Melbury făcea legătura în minte între noroiul care nu era de prin partea locului şi numele „Felice" pe care doctorul îl murmurase inconştient atunci când Grace îl apucase de mână. Cine era Felice? Desigur, doamna Charmond; şi ea, după câte ştia, se găsea la Middleton.

Într-adevăr, Melbury descoperise imaginea care umplea sufletul pe jumătate adormit al lui Fitzpiers – unde mai dăinuia amintirea unei întrevederi recente cu o femeie pasionată şi capricioasă, pe o pajişte luminată de stele, o femeie care îl rugase să nu mai vină acolo, în cuvinte care îl îndemnau să nu se supună: „Ce faci aici? De ce mă urmăreşti? Tu aparţii altei femei. Dacă te-ar vedea cineva sărind peste gard, ar pune mina pe tine ca pe un hoţ!" Şi la întrebările lui de inchizitor, doamna Charmond recunoscuse tulburată că vizita ei la Middleton se datora mai puţin rudei bolnave cât fricii ruşinoase de propria-i slăbiciune, dacă ar fi continuat să rămână în apropierea lui. Pentru Fitzpiers, nemulţumit şi complexat cum devenise, a însemnat un triumf cucerirea reală a acestei femei frumoase, după o întârziere de atâţia ani. Pasiunea lui se asemuia cu cea a lui Millamant cel creat de Congreve, a cărui încântare era să vadă „inima pentru care alţii au sângerat, sângerând acum pentru mine".

După ce calul fu îngrijit, Melbury se plimbă tulburat de colo, colo pe lângă casă; era distras în mod brutal de la gândurile plăcute ce-l preocupaseră în ultima vreme, în legătură cu gospodăria. E adevărat că, de câteva zile, observase că Grace îi căuta din ce în ce mai mult tovărăşia, că prefera să supravegheze treaba în bucătărie şi la cuptorul de pline, împreună cu mama ei vitregă, decât să se ocupe de treburile mai uşoare din locuinţa ei. Părea să nu mai fie în stare să găsească în propriul cămin o atracţie potrivită pentru viaţa ei şi, de aceea, era ca o albină matcă, lipsită de putere, care după ce a dus o viaţă independentă, revine în stupul părintesc. Dar, până acum, Melbury nu acordase atenţie acestor incidente şi nici altora.

Ceva nu mergea bine în căsnicia lor. Se simţi copleşit de

sentimentul înfiorător că numai el va fi răspunzător de orice nenorocire care i s-ar putea întâmpla fiicei sale, aproape unica lui raţiune de existenţă; ca să o păstreze lângă el făcuse nenumărate sacrificii, inclusiv acela de a ceda cea mai bună parte din locuinţă lui Fitzpiers. Nu încăpea nicio îndoială că, dacă ar fi lăsat lucrurile să-şi urmeze cursul lor normal, Grace l-ar fi acceptat pe Winterborne ca soţ şi astfel şi-ar fi împlinit şi el vechiul vis de a repara vina faţă de familia lui Giles.

Faptul că Fitzpiers îşi permitea acum să se uite şi la altă femeie decât la Grace îl umplea pe Melbury de mâhnire şi de uimire. În viaţa simplă pe care o dusese, cu greu şi-ar fi închipuit că, după căsătorie, un bărbat ar putea fi necredincios soţiei sale. Că doctorul se putea ridica până la înălţimea poziţiei doamnei Charmond, dând, ca să spunem aşa, la o parte vălul lui Isis, l-ar fi uluit pe Melbury poate prin îndrăzneala actului, dacă nu ar fi suspectat o anumită încurajare din partea doamnei. Ce puteau face el şi naiva lui Grace pentru a se opune pasiunii celor două fiinţe sofisticate, versate în cele lumeşti şi înarmate cu toate mijloacele ce-i putea duce la victorie? Într-o astfel de înfruntare, cherestegiul simplu, fără pretenţii, se simţea ca un sălbatic înarmat cu arc şi săgeţi, pus în faţa armelor precise ale unui războinic modern.

La ivirea zorilor, Grace ieşi din casă. Satul era tăcut; cei mai mulţi dintre oameni plecaseră la târg. Fitzpiers se retrase să se culce şi să se refacă după oboseală. Grace se duse la grajd şi se uită la biata Darling: după toate probabilităţile, Giles Winterborne cumpărând pentru Grace un cal atât de inteligent şi de docil, salvase, implicit, viaţa soţului ei. Rămase mai mult pe gânduri, zăbovind asupra acestei reflecţii ciudate; în spate, se ivi, tatăl ei.

Din tristeţea îngrijorată a ochilor lui şi din mişcările muşchilor feţei – avea spasme şi tremura involuntar, ceea ce nu i se mai întâmplase până atunci – Grace înţelese că bătrânul ştia că lucrurile nu erau cum ar trebui să fie.

— Presupun că, noaptea trecută, a fost reţinut? întrebă Melbury.

— O, da; un caz grav, în vale, răspunse ea liniştită.

— Totuşi ar fi trebuit să rămână acasă.

— Dar n-a putut, tată.

El se întoarse. Cu greu suporta să-şi vadă fata, altă dată sinceră,

adusă la umilitoarea situaţie de a trebui să mintă.

În acea noapte, grija apăsătoare îşi făcu loc pe perna lui Melbury şi, din cauza ei, mădularele lui amorţite începură să se perpelească în pat.

— Nu mai pot să zac aici; mormăi el. Aprinzând o lumină, începu să se învârtească prin cameră. Ce am făcut, ce i-am făcut! spuse el soţiei. Plănuisem de mult să se mărite cu fiul celui faţă de care voiam să-mi plătesc greşeala; îţi aminteşti cum ţi-am povestit totul, Lucy, cu o

$\hat{I}_5$ – Pădureţul seară înainte ca Grace să vină acasă? Ah! Dar nu m-are mulţumit să fac ce era bine, am vrut mai mult!

— Nu te învinovăţi fără rost, George, răspunse ea. Eu nu vreau să cred că lucrurile stau chiar aşa de rău. Nu cred că doamna Charmond l-a încurajat. Chiar dacă am presupune că ea a mai încurajat pe alţii, de astă dată nu poate avea niciun motiv s-o facă. Dar, e foarte probabil că ea nu este încă sănătoasă şi că nu suportă să lase pe un alt doctor să o vadă.

Melbury nu luă în seamă cuvintele soţiei sale.

— Grace obişnuia, în fiecare zi, să repare câte ceva r să fixeze o perdea ici, să scoată un cuişor colo; dar acum nu o mai interesează nicio ocupaţie!

— Ştii ceva despre trecutul doamnei Charmond? Poate că asta ar arunca o oarecare lumină asupra situaţiei, înainte de a veni aici ca soţie a bătrânului Charmond, cu patru sau cinci ani în urmă, nimeni nu pare să fi auzit ceva de ea. De ce să nu ne interesăm? Şi apoi să aşteptăm şi să mai vedem; vor fi multe ocazii. Va fi destul timp să plângi atunci când o veni vremea de plâns; ce rost are să te omori de pe acum cu firea şi să te gândeşti numai la rău.

Era mult bun simţ în aceste cuvinte. Melbury se hotărî să se intereseze şi să aştepte, încă plin de speranţe „dar apăsat din când în când de o mare teamă.

XXX

ORICÂT AR FI întrebat-o tatăl ei, Grace nu recunoştea nimic. De aceea, deocamdată, el o urmărea doar.

Bănuiala că scumpa sa fiică era desconsiderată, produse o schimbare aproape miraculoasă în firea lui Melbury. Niciun om nu-i mai viclean, pentru o vreme, decât ţăranul sincer care descoperă că s-a abuzat de sinceritatea lui. Francheţea prietenească arătată până acum distinsului său ginere fu înlocuită de o atitudine reţinută, care-şi puse

amprenta pe orice acţiune, gând sau purtare de a sa.

El ştia că o femeie odată încredinţată pe viaţă unui bărbat, îşi acceptă, de regulă, soarta aşa cum e şi încearcă să se descurce fără intervenţia unor persoane din afară; dar pentru prima oară se întreba de ce acest lucru trebuia să se întâmple astfel. Mai mult de atât, îşi spunea el, acest caz nu era unul obişnuit. Lăsând la o parte faptul că Grace era o femeie deosebită, situaţia ei aparte – aceea de a se găsi la mijloc între două pături ale societăţii – precum şi izolarea Hintocqului, făceau din neglijarea ei de către soţ o problemă mult mai tragică pentru ea decât pentru cineva cu un cerc larg de prieteni, în care găseşte un sprijin. Înţelept sau nu, şi indiferent de ce-ar fi făcut alţi părinţi în situaţii asemănătoare, el se hotărî, totuşi, să lupte pentru cauza fiicei sale.

Doamna Charmond se reîntorsese. Dar conacul de-abia dădea semne de viaţă, atât de liniştit reintrase ea acolo. Toamna se apropia înfiorată de sfârşit; într-o bună zi păru să fi plecat din grădini. Frunzele firave de legume se zbârciră la primul îngheţ mai serios şi atârnau ca nişte zdrenţe decolorate; frunzele de prin păduri, care căzuseră mai pe îndelete, picau acum grăbite cu sutele, în toate nuanţele aurii, şi se adunau grămadă pe jos, unde căpătau o nuanţă mai roşiatică, se întăreau şi se răsuceau până ce putrezeau. Doar două lucruri din viaţa doamnei Charmond trezeau suspiciuni în acest anotimp: primul, că locuia fără vreo companie sau vreo rudă, ceea ce pentru o văduvă tânără şi atrăgătoare, trăind retrasă într-o casă la ţară, era oarecum neobişnuit; al doilea, că nu plecase din Hintock pe timpul iernii în străinătate, ca în anii precedenţi. În ceea ce îl privea pe Fitzpiers, singura deosebire faţă de obiceiurile lui din toamna trecută era că nu mai studia noaptea; lampa nu mai ardea niciodată la fereastra din noua sa locuinţă, aşa cum arsese la cea veche.

Dacă cei suspectaţi se întâlneau, o făceau atât de iscusit, încât nici măcar vigilentul Melbury nu-i putea surprinde împreună. O simplă vizită a doctorului în casa doamnei Charmond nu avea nimic neobişnuit şi era sigur că făcuse două sau trei astfel de vizite. Ce se întâmplase în timpul acelor întâlniri era cunoscut doar de cei în cauză; dar că Felice Charmond se afla sub influenţa cuiva, Melbury avu curând prilejul să-şi dea seama.

Venise iarna. Bufniţele începuseră să facă gălăgie dimineaţa şi seara, iar cârdurile de porumbei sălbatici apărură din nou. Într-o zi de

februarie, cam la şase luni după căsătoria lui Fitzpiers, Melbury se întorcea pe jos de la Great Hintock la Little Hintock, când îl văzu pe doctor mergând în faţa lui. Melbury l-ar fi depăşit, dar în acel moment Fitzpiers intră pe o poartă ce ducea spre una din cărările întortocheate care şerpuia printre copacii din acea parte a pădurii, fără o direcţie anume, frumuseţea serpentinelor fiind singura justificare a existenţei lor. Aproape în acelaşi timp, pe drum, în faţa negustorului de cherestea intră la trap Felice, într-o mică trăsură de nuiele pe care o mina adesea pe moşie, neînsoţită de vreun servitor. Trecu şi ea prin aceeaşi poartă fără să-i fi văzut nici pe Melbury şi, aparent, nici pe Fitzpiers.

Melbury ajunse pe dată acolo, în ciuda junghiurilor şi a celor şaizeci de ani ai săi. Doamna Charmond se oprise cu doctorul, dincolo de poartă, acesta aflându-se chiar în spatele trăsurii. Se întorsese către el, ţinându-şi braţul întins, cu nepăsare, pe spătar.

Se uitau unul în ochii celuilalt fără să rostească niciun cuvânt; doar un zâmbet trist arcuia buzele doamnei Charmond. Fitzpiers îi apucă mâna care atârna şi, în timp ce ea rămase în acea atitudine indiferentă, privindu-l grăitor în ochi, el îi desfăcu uşor mănuşa şi i-o scoase, trăgându-i-o de pe degete. Apoi îi ridică mâna spre buzele lui, ea stând încă aplecată şi indiferentă, uitându-se ca şi cum ar fi urmărit o muscă aşezată pe rochie. În cele din urmă spuse:

— Ei bine, domnule, ce scuză ai pentru această nesupunere?

— Nu am niciuna.

— Atunci du-te pe drumul tău şi lasă-mă pe mine să merg pe al meu. Îşi smulse mâna, atinse poneiul cu biciul şi-l lăsă pe Fitzpiers acolo, ţinând în mână mănuşa.

Cei doi nu-l văzuseră pe Melbury şi primul impuls al acestuia fu să-şi dezvăluie prezenţa lui Fitzpiers şi să-l dojenească cu asprime. Dar un singur moment de gândire îi fu de ajuns ca să-şi dea seama de inutilitatea unui astfel de gest. La urma urmei, scena la care fusese martor nu însemna atât de mult faţă de ceea ce ar fi putut-o cauza –

probabil o stare de spirit din acelea pe care învinuirile mai degrabă o agravează decât o vindecă. Mai mult de atât, îşi spuse că, dacă ar trebui să atace pe cineva, apoi aceea avea să fie femeia. Aşadar, se ţinu deoparte şi îşi continuă drumul spre Hintock îngândurat, trist, aproape cu lacrimi în ochi – pentru că atunci când era vorba de fiica lui, se dovedea slab ca un copil.

Intuiţia născută din înţelegere adâncă n-a fost niciodată mai bine exemplificată decât în acest caz. El ghicea în purtarea prudentă a lui Grace, în vorbirea ei demnă, în figura placidă, adevărata ei viaţă interioară, oricât ar fi fost de ascunse incidentele acestei vieţi ochiului din afară.

Aceste incidente deveniseră destul de penibile. Fitzpiers manifesta, în ultima vreme, o nemulţumire iritantă care se exprima în monologuri, debitate atunci când Grace era prezentă, ca să le poată auzi.

După o noapte cu vânt, în dimineaţa unei zile mohorâte, uitându-se pe fereastră el văzu în lumina cenuşie şi tristă a zorilor câţiva din oamenii lui Melbury cărând o ramură mare ce fusese tăiată dintr-un fag. Totul era rece şi fără culoare.

— Dumnezeule, spuse el cum stătea aşa îmbrăcat în halat. Asta este viaţa!

Nu ştia dacă Grace era trează sau nu şi nici nu îşi întoarse capul să se convingă.

— Ah, Edred, îşi spuse el mai departe, să-ţi tai singur aripile în clipa când ai fi fost liber să te înalţi!… Dar nu voi avea linişte până nu am s-o fac. De ce nu-mi dau niciodată seama de o ocazie până ce nu am pierdut-o, şi nici de justeţea sau greşeala unui pas decât atunci când a fost făcut irevocabil?… M-am îndrăgostit!

Grace se mişcă. El se gândi că auzise o parte din monologul său. Îi păru rău – deşi nu luase nicio măsură ca să o cruţe.

Se aştepta la o scenă la micul dejun, dar ea se arătă doar foarte rezervată. Era destul, totuşi, ca să-l facă să aibă remuşcări pentru că îi produsese o supărare şi socotea că atitudinea lui Grace se datora în întregime celor spuse de el. Dar purtarea ei nu era pricinuită nici de spusele şi nici de faptele lui. Nu auzise niciunul din cuvintele sale de regret. Altceva decât şansele pierdute ale soţului ei – dacă erau într-adevăr pierdute – era cauza acestei stări.

Grace făcuse o descoperire – una care pentru cineva eu firea ei era aproape înspăimântătoare. Îşi cercetase inima şi descoperise că interesul ei de odinioară pentru Giles Winterborne reînviase şi crescuse prin înţelegerea, într-o mai mare măsură, a ceea ce este important şi ce este minor în viaţă. Simplitatea lui nu mai leza gusturile ei dobândaite prin educaţie; lipsa lui de ceea ce se cheamă cultură, în comparaţie cu a sa, nu o mai contraria; îmbrăcămintea lui

ţărănească plăcea chiar ochiului ei; înfăţişarea lipsită de rafinament o fascina. Descoperind prin căsătorie că slăbiciunile omeneşti pot coexista cu calităţi excepţionale, se produse o schimbare bruscă în sentimentele ei faţă de tot ceea ce acumulase mai înainte în acest sens. Cinste, bunătate, bărbăţie, blândeţe, devotament existau, după părerea ei, în formă pură, mai ales în sufletele oamenilor simpli; şi iată un om care, încă din copilărie, dovedise astfel de sentimente faţă de ea.

Şi mai era şi acea milă permanentă pe care o simţea în suflet pentru Giles, bărbatul pe care îl nedreptăţise – un om care fusese ghinionist în problemele lui de viaţă şi care, în ciuda acestor lucruri, îndurase, ca şi prietenul lui Hamlet, biciuirile sorţii:

„Ca unul ce suferind tot, nu suferă nimic”.

căpătând, un nimb cu adevărat sublim. Toate aceste descoperiri determinaseră acea vizibilă îndepărtare a lui Grace, şi nu cuvintele subtile şi viclene murmurate de soţul ei.

Când Melbury se apropie de casă, după ce fusese martorul întâlnirii dintre Fitzpiers şi doamna Charmond, Grace privea de la fereastra salonaşului ca şi când nu avea nimic de făcut şi nu o frământa niciun gând sau vreo grijă. El se opri.

— Ah, Grace, exclamă privind-o atent.

— Da, tată, murmură ea.

— Îţi aştepţi soţul iubit? întrebă cu sarcasm, dar şi cu o afecţiune plină de compătimire.

— O, nu – nu în mod special. Trebuie să vadă o mulţime de pacienţi în după amiaza asta.

Melbury veni foarte aproape de ea.

— Grace, ce rost are să vorbeşti aşa când ştii…? Hai, coboară, copila mea, şi vino cu mine în grădină.

El descuie poarta din zidul acoperit cu iederă şi aşteptă. Această indiferenţă aparentă îl alarmă. Ar fi preferat ca ea să se fi repezit la conac, arzând de gelozie, neluând în seamă convenţiile, să o fi înfruntat şi atacat pe Felice Charmond *„unguibus et rostro” 1* şi să o fi acuzat, exagerând chiar, că i-a furat bărbatul. O furtună ca asta poate că ar fi înseninat atmosfera.

Peste câteva minute Grace apăru şi porniră, împreună, în grădină.

— Ştii la fel de bine ca şi mine, reluă el, că o mare nenorocire te ameninţă şi totuşi te prefaci că nu ştii. Crezi că nu văd, în fiecare zi,

grija de pe faţa ta? Sunt convins că acest calm al tău nu este o comportare potrivită. Ar trebui să dai mai multă atenţie unor asemenea probleme.

— Sunt calmă pentru că tristeţea mea nu este de natură să mă trezească la acţiune.

Melbury voia să-i pună zeci de întrebări. Nu era geloasă? Nu era indignată? Dar o delicateţe înnăscută îl opri.

— Trebuie să spun că eşti foarte răbdătoare şi retrasă, remarcă el apăsat.

— Sunt aşa cum simt, tată, rosti ea.

El îi aruncă o privire fugară şi îi reveni în minte scena când Grace mai încerca încă să se căsătorească cu Winterborne, chiar în ultimele zile înainte de nunta ei cu Fitzpiers; şi se întrebă dacă nu cumva ea îl iubea acum mai mult pe Winterborne pentru că îl pierduse, decât l-ar fi iubit vreodată atunci când era, relativ, liberă să-l aleagă.

— Ce ai vrea să fac? întrebă Grace cu glas stins.

Melbury îşi îndepărtă gândurile de la mâhnirile din trecut şi le concentră asupra problemelor practice care se puneau în faţa lor.

— Aş vrea să mergi la doamna Charmond, spuse el.

— Să merg la doamna Charmond – pentru ce? întrebă ea.11

— Ei bine, dragă Grace, dacă trebuie să ţi-o spun deschis – ca să o rogi, să apelezi la ea şi să vorbiţi ca între femei, cu sentimente asemănătoare în anumite privinţe, cerându-i să nu creeze neînţelegeri între tine şi soţul tău. Din câte îmi pot da eu seama, de ea depinde să aleagă o cale sau alta.

La cuvintele tatălui său, faţa lui Grace se îmbujoră şi numai foşnetul fustei ei peste merişorul care mărginea aleea trădă respingerea acestei idei.

— Nici nu mă gândesc să mă duc la ea, tată – se înţelege că n-aş putea! răspunse Grace.

— De ce – nu vrei să fii mai fericită decât eşti acum? întrebă Melbury mai mişcat de spusele ei decât era ea însăşi.

— Nu vreau să fiu şi mai umilită. Dacă trebuie să suport ceva pot să suport în tăcere.

— Dar, draga mea fată, eşti prea tânără – nu ştii la ce

---

[11] Cu unghiile şi cu ciocul (lat.).

poate duce actuala stare de lucruri. Dă-ţi seama de prejudiciul ce ţi s-a adus până acum! Soţul tău ar fi plecat la Budmouth, la o clientelă mai numeroasă, dacă nu ar fi fost situaţia asta. Deşi lucrurile nu au avansat prea mult, îţi va otrăvi viaţa chiar de pe acum. Doamna Charmond este rea în mod necugetat, nu din calcul; şi o vorbă spusă ei, acum, te-ar cruţa de o sumedenie de necazuri.

— Ah, cândva mi-a plăcut femeia asta, spuse Grace cu o voce sugrumată, dar pe atunci nu-mi dădea atenţie! Acum nu îmi mai place. Să facă tot răul de care e capabilă – nu-mi pasă!

— Ar trebui să-ţi pese. Ai pornit la drum cu o situaţie foarte bună. Ai fost bine educată, bine îngrijită şi ai devenit soţia unui medic dintr-o familie deosebit de bună. De aceea ar trebui să profiţi la maximum de poziţia ta.

— Nu văd de ce ar trebui. Aş fi preferat să nu o fi avut niciodată. Aş fi vrut ca niciodată, niciodată, să nu te fi gândit să mă dai la învăţătură. Aş vrea să muncesc în pădure ca Marty South! Urăsc viaţa asta burgheză şi vreau să nu fiu nimic mai mult decât Marty!

— De ce? întrebă surprins tatăl ei.

— Pentru că educaţia mi-a adus numai neplăceri şi încurcături. Repet, aş fi vrut să nu mă fi trimis niciodată la şcolile acelea la modă, lucru pe care l-ai dorit cu orice preţ. Totul a pornit de la asta, tată. Dacă aş fi rămas acasă, m-aş fi căsătorit…

Se opri brusc şi rămase tăcută; iar el văzu că aproape îi dăduseră lacrimile.

Melbury era foarte mâhnit.

— Ce, ţi-ar fi plăcut oare să creşti ca noi cei de aici, din Hintock – fără să înveţi mai multe şi fără vreo şansă de a trăi o viaţă mai bună ca a noastră?

— Da. După câte ştiu nu am fost niciodată fericită departe de Hintock şi m-a durut sufletul că am fost trimisă de aici. Ah, tristeţea acelor zile de ianuarie când mă întorceam la şcoală şi vă lăsam pe toţi, aici, în pădure, atât de fericiţi! Mă întrebam de ce trebuie să suport asta. Şi eram întotdeauna oarecum dispreţuită de celelalte fete de la şcoală pentru că ştiau de unde vin şi că părinţii mei nu aveau o situaţie atât de bună ca a lor.

Bietul ei tată fu adânc jignit de ceea ce considera a fi ingratitudine şi nesupunere. În sinea lui recunoscuse cu destulă

amărăciune că ar fi trebuit să-i lase pe tineri să-şi aleagă singuri drumul, sau măcar să fi sprijinit afecţiunea lui Grace pentru Winterbome şi să i-o fi dat acestuia de soţie, aşa cum plănuise iniţial; dar nu era pregătit să înfrunte dispreţul ei faţă de educaţia pentru a cărei desăvârşire se depusese o muncă de ani de zile şi se cheltuiseră bani grei din punga lui.

— Foarte bine, spuse el cu multă mâhnire în suflet. Dacă nu-ţi place să te duci la ea, nu vreau să te silesc.

Şi astfel, pentru Melbury rămase în continuare valabilă întrebarea: cum să îndrepte această primejdioasă stare de lucruri? Zile întregi stătea dus pe gânduri lângă foc, cu un ulcior de cidru, alături de el, pe vatră, şi cu cornul de băut deasupra lui. Petrecu astfel mai bine de o săptămână compunând o scrisoare către principalul vinovat pe care încerca din când în când să o încheie, pentru ca apoi s-o mototolească în mână.

ÎN TIMP CE FEBRUARIE se apropia de sfârşit şi serile mai luminoase începură să însenineze tristeţea reîntoarcerii acasă de la lucru a pădurenilor, în cele două Hintockuri – Great şi Little Hintock – începu să se zvonească despre evenimentele care pricinuiseră supărările cherestegiului.

Zvonurile luară forma unei ţesături de presupuneri din care nimeni nu deslușea adevărul. Fenomene înşelătoare relevând şi ascunzând în acelaşi timp adevăratele relaţii dintre persoanele în cauză au produs surpriză şi emoţie unanimă. Era greu de presupus că oameni cinstiţi ca pădurenii puteau rămâne adânciţi în munca lor din păduri şi grădini în astfel de împrejurări, sau să stea cu spatele întors la trecerea doamnei, ea bunii orăşeni din Coventry.

Surprinzător, zvonurile nu exagerau mult. De fapt, în cazul lui Grace, ea şi în multe alte cazuri, căsnicia îi era ameninţată de acel dezastru, vechi de când lumea, care, într-un mod mai mult sau mai puţin asemănător făcuse o îndoliată din Ariadna, un personaj de pomină din Vashti şi un cadavru din Amy Dudley. Faptele constau din întâlniri incidentale sau plănuite, corespondenţă secretă, presimţiri neaşteptate ale unuia, reproşuri la fel de neaşteptate ale celuilalt. Starea sufletească a celor doi era asemănătoare unui zgomot confuz care nu permitea accentelor raţiunii să se facă auzite: hotărârea de a merge într-o anumită direcţie şi plonjarea în direcţia exact opusă; atitudini pline de demnitate şi umiliri înjositoare; nici un singur pas

nechibzuit şi nedecis şi totul împotriva judecăţii.

Situaţia era aşa cum Melbury se aşteptase şi se temuse. De fapt, era ceva mai mult, pentru că el scăpase din vedere că totul ar putea să devină public, după cum se întâmplase acum. Ce trebuia să facă? Să se adreseze el însuşi doamnei Charmond din moment ce Grace nu voia? îşi aminti de Winterborne şi se hotărî să-l consulte, simţind foarte mult nevoia unui prieten în faţa căruia să-şi descarce sufletul.

Îşi pierduse complet încrederea în propria judecată. Acea judecată pe care el se bizuise atâţia ani, părea că în ultima vreme dăduse la iveală, ca un prieten demascat, adâncimi nebănuite de ipocrizie şi făţărnicie acolo unde totul păruse trainic. Aproape că îi era teamă să facă pronosticuri despre vreme sau despre recolta de fructe – atât de mare ajunsese lipsa de încredere în sine.

Într-o seară răcoroasă şi ceţoasă, în care pădurile păreau scăldate în sudoare rece, porni în căutarea lui Giles; picături ea de transpiraţie atârnau pe fiecare ramură desfrunzită; cerul nu avea nicio culoare şi copacii răsăreau în faţa lui ca nişte fantome cenuşii, deformate, ale căror. zile de glorie apuseseră. Melbury îl întâlnea acum rareori pe Winterborne; credea că locuieşte într-o colibă singuratică chiar la marginea moşiei doamnei Charmond, dar tot în zona pădurilor. Picioarele subţiri ale negustorului de cherestea păşiră agale prin pădurea umedă şi îngălbenită, cu ochii aţintiţi spre frunzele moarte din anul care trecuse, în timp ce, din când în când, îi scăpa de pe buze câte un „vai!" scurt, ca răspuns la vreun gând amar ce-i venea în minte.

Atenţia îi fu atrasă de un fum slab, albăstrui, ca o ceaţă, în spatele căruia se auzeau sunete de voci şi lovituri de secure; apucând-o în partea aceea, îl văzu pe Winterborne chiar în faţa lui.

Deşi puţini ştiau, Giles fusese rău bolnav în timpul iernii; dar tocmai acum se întâmplase ca, după o lungă perioadă de apatie şi de inactivitate provocate de boală, să devină unul din cei mai activi oameni din împrejurimi. De multe ori avem surpriza ca pe prieteni pierduţi din vedere, pe care ne aşteptăm să-i găsim muritori de foame, să îi descoperim prosperând. Fără vreo solicitare sau dorinţă de profit din partea lui, Giles fusese rugat să execute o lucrare de garduri şi alte produse din lemn; în acest scop, cumpărase mai mulţi acri de aluniş pentru lemn. Acum era angajat în tăierea şi prelucrarea acestuia, muncind în fiecare zi ca un automat.

Alunul nu-şi dezminţea renumele. Toată păduricea de pe care se

ridicase ceaţa căpătase o nuanţă maronie; în mijlocul ei, Winterborne însuşi lucra aplecat la un gard pentru care împletea nuiele, ţăruşii fiind înfipţi solid în pământ şi aşezaţi în şir. Lângă el era o grămadă pătrată, compactă ca altarul lui Cain, formată din garduri terminate şi pe ale cărei laturi se vedeau vârfurile ascuţite ale ţăruşilor. La o mică distanţă se aflau oamenii angajaţi de el pentru a-l ajuta să-şi îndeplinească contractul încheiat. Pe pământ zăceau grămezi de vreascuri, aşa cum căzuseră de sub loviturile toporului; nu departe, oamenii construiseră un adăpost în faţa căruia ardea focul, fumul lui fiind cel care îl atrăsese pe Melbury. Aerul era atât de umed, încât fumul atârna greu şi se strecura printre tufişuri fără să se ridice de la pământ.

După ce privi o vreme nehotărât scena, Melbury se apropie şi îl întrebă scurt pe Giles, cum de ajunsese să fie atât de ocupat, trădându-şi surpriza că a putut să reînceapă a prospera, după ce o pierduse pe Grace. Melbury era puţin emoţionat de întâlnire, pentru că întâmplarea cu Grace îi despărţise şi pusese capăt prieteniei lor de altă dată.

Winterborne îi explică, la fel de scurt, fără să-şi ridice ochii de la creanga pe care o avea în faţă şi pe care o curăţa.

— Până o să termini, vine aprilie, spuse Melbury.

— Da, cam aşa ceva, răspunse Winterborne, tăind cu cosorul o ramură şi rostind fiecare cuvânt apăsat şi rar.

Urmă iar o pauză; Melbury continuă să privească; din când în când, câte o surcică zbura din cosorul lui Winterborne spre vesta şi picioarele musafirului său, care însă nu le dădea nicio atenţie.

— Ah, Giles, ar fi trebuit să-mi fii asociat, să fii ginerele meu, spuse bătrânul în cele din urmă. Ar fi fost mult mai bine şi pentru ea şi pentru mine!

Winterborne îşi dădu seama că ceva se întâmplase cu vechiul său prieten şi, aruncând deoparte nuieluşa pe care era gata să o împletească, înţelese starea sufletească a cherestegiului şi întrebă grăbit:

— E bolnavă?

— Nu, nu. Câteva minute Melbury rămase fără să scoată un cuvânt. Apoi, ca şi când nu ar mai fi putut continua, se întoarse să plece.

Winterborne spuse unuia dintre oamenii săi să strângă uneltele pentru seară şi o porni după Melbury.

— Să mă ferească sfântul să mă socotiţi prea curios, domnule, spuse el, mai ales acum când nu mai suntem aşa cum eram; dar sper că le merge bine în toate?

— Nu, răspunse Melbury, nu.

Se opri şi lovi cu dosul palmei trunchiul lucios al unui frasin tânăr.

— Aş fi vrut ca urechea lui să fi fost aici unde este coaja asta! exclamă el. Şi tot i-aş fi plătit prea puţin faţă de ce merită.

— Acum, spuse Winterborne, nu vă grăbiţi să vă duceţi acasă. Am pus nişte bere să se încălzească în adăpost, şi putem sta de vorbă.

Când Giles îl apucă de mână, Melbury se întoarse fără să se împotrivească şi se duseră acolo unde ardea focul. Se aşezară în adăpost. Ceilalţi pădureni plecaseră. Giles scoase cana de bere din spuză şi băură amândoi.

— Giles, Grace ar fi trebuit să fie a ta, aşa cum ţi-am zis adineauri, repetă Melbury. Şi, pentru prima oară, am să-ţi spun de ce.

Şi, aproape cu uşurare, îi povesti lui Winterborne cum o cucerise pe aceea ce fusese aleasă de tatăl lui Giles – adevărat că prin nimic rău, ci numai prin „ademeniri" de îndrăgostit, dar prin mijloace care, în afară de tărâmul dragostei, ar fi fost privite ca necinstite şi crude. Îi povesti cum dorise el întotdeauna să îndrepte răul făcut lui Winterborne tatăl, prin căsătoria lui Grace cu Winterborne fiul, până când diavolul, în persoana lui Fitzpiers, îl ispitise făcându-l să-şi calce jurământul.

— Şi când te gândeşti ce om extraordinar am crezut că este! Cine şi-ar fi închipuit să fie atât de slab şi de stăruitor în greşeală! Ar fi trebuit să o iei tu, Giles, şi să fi terminat.

Winterborne ştiu să-şi păstreze calmul acum când îi era redeschisă, în mod inconştient, o rană aproape vindecată; Melbury nu-şi dădea seama de aceasta, fiind prea absorbit de o problemă mult mai arzătoare. De dragul lui Grace, tânărul încercă să nu-şi piardă cumpătul.

— Nu cred că ar fi fost fericită cu mine, spuse el cu o voce uscată, calmă, sub care îşi ascundea sentimentele. Eu nu am destulă învăţătură – pe scurt, sunt prea simplu. Oricum, n-aş fi putut în niciun fel să o înconjur cu rafinamentele pe care le căuta.

— Prostii! Aici greşeşti, replică bătrânul cu dârzenie, fără să se gândească. Chiar astăzi mi-a spus că urăşte fineţurile şi altele de felul ăsta. Toată truda şi toţi banii cheltuiţi pentru ea cu învăţătura sunt acum irosiţi. Zice că ar fi bucuroasă să fie ca Marty South – gândeşte-te numai! Asta este ambiţia ei cea mai mare! Poate că are dreptate. Giles, în străfundul inimii, Grace te-a iubit; şi, mai mult chiar, te iubeşte încă. A avut ghinion biata fată!

Dacă Melbury ar fi ştiut ce sentimente răscolea, din nesăbuinţă, n-ar mai fi vorbit. Winterborne tăcu multă vreme. Întunericul îi împresurase şi picăturile ce cădeau monoton de pe ramurile învăluite în ceaţă se înteţiră şi se transformară într-o ploaie măruntă.

— O, niciodată nu a ţinut prea mult la mine, reuşi să spună Giles în timp ce răscolea jarul cu un vreasc aprins.

— îţi spun eu că a ţinut şi mai ţine încă, repetă Melbury cu încăpăţânare. Oricum, asta e vorbărie goală acum. Am venit la tine pentru un lucru mult mai practic – spune-mi cum să mă descurc, situaţia fiind aşa cum este. Mă gândesc la un gest disperat – să mă duc la femeia asta, Charmond. Am de gând să apelez eu la ea, fiindcă Grace nu vrea. Această doamnă este cea care ţine balanţa în mână, şi nu ginerele meu. Din moment ce şi-a pus în gând să-i ducă pe calea pierzaniei, el o va urma – visător nenorocit, lipsit de experienţă şi trufaş – şi cât de departe va mai merge, depinde de toanele ei. Ai auzit vreodată ceva despre doamna Charmond, mai înainte ca ea să fi venit în Hintock?

— Cred că la vremea ei a fost o femeie care-i vrăjea pe toţi, răspunse Giles cu acelaşi calm, în timp ce se uita la cărbunii încinşi. O fiinţă care a zâmbit celui pe care nu l-a iubit şi a iubit pe cel cu care nu s-a căsătorit. Înainte de a: o lua domnul Charmond de soţie, a fost o vreme actriţă de teatru.

— Zău? Dar ce bine ai tăinuit toate astea. Altceva mai ştii?

— Domnul Charmond era un om bogat care se ocupa de comerţul cu fier, undeva în nordul ţării. Era cu douăzeci sau treizeci de ani mai în vârstă decât ea. S-au căsătorit, el s-a retras din afaceri şi a venit aici, cumpărând proprietatea aceasta.

— Da, da. Despre asta ştiu totul. Dar celelalte lucruri nu le cunoşteam. Mi-e teamă că nu prevestesc nimic bun.

Cum mă pot duce să apelez la îndurarea unei femei a cărei preocupare a fost ani de zile schimbarea prietenilor şi. pasiunile

lăturalnice? îţi mulţumesc, Giles, pentru cele aflate; planul meu este îngreunat de faptul că ea aparţine acestei tagme nestatornice!

Urmă o altă pauză în care amândoi se uitară posomorâţi la fumul ce se lovea de acoperişul din nuiele printre împletiturile căruia cădea, la intervale regulate, câte o picătură de ploaie, chiar în foc, sfârâind! Doamna Charmond nu se arătase prietenoasă cu Winterborne, dar el era un om căruia nu-i stătea în caracter să o lase să fie condamnată fără dovezi.

— Se spune că este generoasă, răspunse Giles. S-ar putea să nu apelaţi la ea în zadar.

— S-a făcut, spuse Melbury, ridicându-se. Fie că o să iasă bine, fie că o să iasă rău, la doamna Charmond tot mă duc.

XXXII

ÎN DIMINEAŢA URMĂTOARE, la ora nouă, Melbury se îmbrăcă în costumul lui lucios, din postav negru subţire, şifonat de la împăturit şi mirosind a camfor. O porni spre conac. Fu şi mai mult silit să plece în grabă de absenţa ginerelui său, care de câteva zile se afla la Londra, ca să participe, cu adevărat sau fictiv, la nişte întâlniri profesionale.

Melbury nu spuse nimic despre destinaţia sa nici soţiei nici lui Grace, temându-se că ele ar putea stărui să renunţe la un plan atât de riscant; şi astfel, ieşi neobservat. Alesese această oră pentru că, presupunea, o va prinde pe doamna Charmond la momentul potrivit, când tocmai îşi va fi terminat micul dejun, înainte de a veni vreun om de afaceri la ea, dacă venea vreunul. Mergând greoi şi cufundat în gânduri, traversă un luminiş care se afla între pădurile din Little Hintock şi plantaţia care se învecina cu parcul. Locul fiind deschis, fu zărit de Winterborne din păduricea de pe dealul învecinat unde lucra cu oamenii lui. Cunoscându-i scopul, tânărul se grăbi să coboare din pădurice şi reuşi să-l ajungă.

— M-am mai gândit la asta, domnule, spuse el, şi sunt de părere că cel mai bine ar fi să amânaţi deocamdată vizita.

Dar Melbury nici nu se opri măcar să-l asculte. Era ferm hotărât şi încercarea urma să fie făcută; Winterborne rămase pe loc şi-l urmări cu tristeţe până când intră şi dispăru în plantaţia învecinată.

Melbury sună la uşa conacului, cea pentru furnizori, şi imediat i se spuse că încă nu o putea vedea pe doamnă, aşa cum ar fi trebuit de fapt să-şi închipuie, dacă ar fi fost altul decât era. Melbury spuse că va aştepta, la care tânărul fecior îl informă prietenește că, între ei fie

vorba, doamna era încă în pat şi dormea.

— Nu-i nimic, răspunse Melbury retrăgându-se în curte. Am să stau pe aici.

Fiind prea împovărat de misiunea sa, se ferea să mai întâlnească pe cineva.

Dar se plimbă prin curtea pavată până obosi şi nimeni nu veni să-l cheme. Intră în casă şi se aşeză într-un mic vestibul, de unde arunca, pe furiş, câte o privire spre coridorul de la bucătărie şi spre servitoarele cu bonete albe care se mişcau semeţe de colo, colo Ele auziseră de sosirea lui, dar nu-l văzuseră intrând şi, închipuindu-şi că se află încă în curte, discutau liber despre posibilul motiv al vizitei. Se minunau de temeritatea lui, căci deşi gurile slobode care-şi dăduseră drumul atribuiau vina cea mai mare lui Fitzpiers, cele din casa doamnei preferau să o considere pe stăpâna lor cea mai mare păcătoasă.

Melbury stătea cu mâinile sprijinite pe bastonul său noduros, atât de familiar lui, pentru că, înainte de a-l folosi, îl văzuse crescând. Pentru el această scenă părea ireală, o viziune tragică ce-l însoţea ca un înveliş exterior. În această reprezentare, incidentele momentului scânteiau ici şi colo ca un peisaj din natură prin imaginile colorate ale unui vitraliu.

Aşteptă astfel o oră, o oră şi jumătate, două ore. Începu să arate palid şi suferind şi atunci, majordomul, care intră, îi oferi un pahar de vin.

Melbury tresări şi spuse:

— Nu, nu. Doamna s-a trezit?

— Tocmai termină micul dejun, domnule Melbury, răspunse majordomul. Curând o să vă primească. Mă duc sus să-i spun că sunteţi aici.

— Cum, nu i-ai spus încă?

— O, nu, răspunse celălalt. Vedeţi, aţi venit atât de devreme.

În cele din urmă, clopoţelul sună; doamna Charmond putea să-l primească. Ea nu se afla în salonaş când Melbury ajunse acolo, dar imediat o auzi venind pe scara din faţă şi intră în încăperea unde era el.

La ora aceasta a dimineţii, doamna Charmond îşi arăta vârsta şi chiar mai mult. Ar fi putut fi considerată o tipică *femme de trente*

ans12, deşi în realitate nu avea mai mult de douăzeci şi şapte, douăzeci şi opt. Dar acea *édition définitive* 2 a frumuseţii ei fusese atinsă, chiar dacă nu era perfectă.

Nefiind foc în cameră, ea veni cu un şal aruncat neglijent pe umeri şi, evident, fără cea mai mică bănuială că Melbury venise pentru altceva decât pentru cherestea. Felice era, într-adevăr, singura femeie din sat, care nu auzise zvonurile despre propriile sale slăbiciuni; cât priveşte aceste zvonuri, şi nu slăbiciunile înseşi, ea trăia în acest moment într-un paradis al inconştienţilor, deşi, dacă e să spunem adevărul, aceste slăbiciuni îi cauzau negre presimţiri.

— Te rog să iei loc, domnule Melbury. Cred că, în afară de stejari, ai tăiat toţi copacii care urmau să fie cumpăraţi de dumneata în acest sezon?

— Da, da, spuse Melbury gânditor.

El nu se aşeză pe scaun şi atunci rămase şi ea în picioare. Sprijinindu-se în baston, începu:

— Doamnă Charmond, eu am venit la dumneavoastră cu o chestiune mult mai importantă – cel puţin pentru mine – decât tăiatul copacilor. Şi orice greşeli fac în felul meu de a vorbi faţă de dumneavoastră, doamnă, puneţi-le, pe drept, în seama lipsei mele de experienţă şi nu a lipsei de respect pentru dumneavoastră.

Doamna Charmond părea tulburată. Poate că începuse să ghicească la ce se referea Melbury. Dar, în afară de aceasta, se temea atât de mult de orice era dureros, aspru sau chiar serios, încât numai introducerea lui fu suficientă ca să o facă să sufere.

— Da, ce este? întrebă repede.

— Sunt un om bătrân – spuse Melbury, pe care destul de târziu Dumnezeu s-a gândit să-l fericească cu un copil, aceasta fiind o fiică. Mama ei mi-a fost o nevastă tare bună; dar ea a dispărut dintre noi când fata era încă mică; iar copilul mi-a devenit drag ca lumina ochilor, fiind singura fiinţă ce mi-a rămas de iubit pe lumea asta. Numai de dragul ei m-am recăsătorit cu o femeie simplă care fusese blajină cu ea ca o mamă. Cu timpul a apărut şi ideea educaţiei. Şi mi-am spus: „Îi voi da fetei o educaţie bună, chiar dacă ar fi să trăiesc numai cu pâine şi apă”. Nici nu mă gândeam că s-ar

---

12 Ediţie definitivă, apogeu (fr.).

putea căsători, deoarece mi se părea că pentru mine ar fi ca moartă dacă ea s-ar mai ataşa de un alt bărbat, ajungând să considere drept cămin casa lui mai degrabă decât a mea. Dar am recunoscut că aceasta este legea firii şi că aşa trebuie să fie – că era spre binele ei să aibă un cămin şi atunci când eu nu voi mai fi; şi m-am hotărât ca de dragul ei să o ajut fără şovăire. În tinereţe făcusem un rău prietenului meu, acum mort, şi, văzând că tinerii se plac, m-am hotărât să îndrept răul şi să-i dau fiului acestui prieten cea mai preţioasă comoară a mea. Lucrurile au ajuns însă într-un astfel de punct, încât am început să mă îndoiesc că soluţia mea ar putea duce la fericirea fiicei mele, mai ales că tânărul era sărac, iar ea fusese crescută cu multă grijă. A apărut apoi un alt bărbat care i-a făcut curte – egal în educaţie şi calităţi; mi se părea că era în toate privinţele singurul bărbat ce-i putea oferi căminul pe care educaţia ei îl cerea aproape ca o necesitate. Eu am îndemnat-o şi s-a căsătorit cu el. Dar, doamnă, la baza socotelilor mele stătea o greşeală fatală: am descoperit că acest domn de familie pe care mă bizuisem atât de mult nu avea o inimă statornică şi aici zăcea un pericol ce putea aduce multe supărări fiicei mele. Doamnă, el v-a întâlnit şi restul îl cunoaşteţi… N-am venit cu niciun fel de pretenţii sau să dau glas unor ameninţări; am venit doar ca un tată îndurerat la culme de soarta singurului său copil şi vă implor să vă purtaţi blând cu fata mea şi să nu faceţi nimic care ar putea îndepărta pentru totdeauna pe soţul ei de ea! Interziceţi-i să vă mâi vadă, doamnă, şi vorbiţi-i de îndatoririle lui, ca singura persoană care are asupră-i o astfel de putere şi am speranţa că ruptura dintre ei va putea fi înlăturată. Pentru că acţionând astfel, dumneavoastră nu pierdeţi nimic; drumul dumneavoastră este mai presus de cel al unui medic; iar recunoştinţa pe care aţi câştiga-o din partea mea şi alor mei pentru bunătatea arătată, nu ar putea fi redată prin cuvinte!

Înţelegând povestea lui Melbury, doamna Charmond fu mai întâi cuprinsă de un val de indignare; încercă, pe rând, senzaţia de cald şi rece până când murmură: „Lasă-mă, lasă-mă!” Dar pentru că el părea să nu ia în seamă aceste cuvinte, spusele lui începură să o influenţeze şi, când Melbury termină de vorbit, ea zise respirând precipitat:

— Ce te-a făcut să crezi acest lucru despre mine? Cine spune că l-am cucerit pe soţul fiicei dumitale? Circulă calomnii

îngrozitoare despre care nu am ştiut nimic până acum.

Melbury tresări, se uită la ea şi-i spuse cu un aer firesc:

— Dar, doamnă, desigur că dumneavoastră ştiţi adevărul mai bine decât mine.

Trăsăturile ei se crispară uşor şi pudra discret dată pe faţa ei frumoasă apăru, pentru prima oară, ca o peliculă suprapusă.

— Vrei să mă laşi singură? spuse ea cu o voce slabă ce trăda o conştiinţă încărcată. Totul este atât de neaşteptat – ai reuşit să fii primit de mine printr-un şiretlic.

— Doamnă, pe Dumnezeu din ceruri, nu e adevărat; nu am folosit niciun şiretlic şi am crezut, cu mintea mea, că vă veţi închipui de ce am venit. Aceste clevetiri…

— Nu am auzit nimic. Spune-mi pe scurt despre ce este vorba, te rog!

— Să vă spun, doamnă – nu sunt eu în drept. Ce se cleveteşte, n-are importanţă. Ce este adevărat ştiţi dumneavoastră. Îndreptaţi lucrurile şi scandalul se va potoli de la sine. Dar scuzaţi-mă, vorbesc cam dintr-o bucată; şi am venit să vă vorbesc din inimă, să vă înduplec, să vă rog să-i fiţi prietenă fiicei mele. Ea v-a iubit odată, doamnă şi dumneavoastră aţi început prin a o îndrăgi. Dar pe urmă, fără motiv, aţi abandonat-o şi asta i-a rănit simţămintele mai mult decât vă pot spune. Însă, fără îndoială, dumneavoastră aveaţi acest drept, ca o fiinţă mai presus de noi. Dacă aţi lua în consideraţie situaţia ei de acum – desigur, că nu i-aţi face niciun rău.

— De bună seamă că nu i-aş face niciun rău… Eu…

Privirile lor se întâlniră. Era curios, dar aluzia la afecţiunea ce i-o purtase Grace înainte păru să o mişte mai mult decât toate celelalte argumente ale lui Melbury!

— O, Melbury – izbucni ea – m-ai făcut atât de nefericită! Cum ai putut să vii astfel la mine! Este prea îngrozitor! Acum pleacă – du-te, du-te!

— Am să plec şi vă voi lăsa să vă mai gândiţi – spuse el cu glasul răguşit.

Deîndată ce Melbury plecă din cameră, ea se retrase într-un colţ şi acolo izbucni în lacrimi; stătea parcă ghemuită sub povara unei emoţii în care mândria rănită şi ciuda se amestecau cu sentimente mai bune.

Spiritul labil al doamnei Charmond era supus unor astfel de perioade de furtună şi de reflux. Până acum nu-şi dăduse seama atât de clar că sufletul îi era, încetul cu încetul, cuprins de un delir ce născuse toată această situaţie; că în acest delir îşi pierdea judecata şi demnitatea, devenind doar un impuls însufleţit, o pasiune încarnată. O anumită fascinaţie o stăpânise până acum; fusese condusă, parcă, de o mână de catifea; şi iată că se trezise brusc zvârlită în umbra nopţii, de parcă ar fi trecut asupră-i un uragan.

În timp ce şedea aşa ghemuită, răvăşită de întâlnirea avută şi fără să fie conştientă de ce însemna aceasta, veni vremea prânzului şi pe urmă după-amiaza. Atunci îi fu anunţat, deodată, „un domn ciudat care spune că nu este nevoie să-şi dea numele".

Felice ştia cine era domnul ciudat, acel urmăritor de pe continent căruia, ca multor altora prea numeroşi pentru a fi pomeniţi, îi aruncase un zâmbet. Dar numai gândul de a-l întâlni acum pe acest admirator îi făcea silă.

— Nu pot să-l primesc, oricine ar fi! Nu sunt acasă pentru nimeni.

Nu mai auzi nimic despre vizitatorul ei şi, curând după aceasta, într-o încercare de a-şi recâştiga liniştea sufletească, cu un efort fizic deosebit, îşi puse pălăria şi pelerina şi ieşi din casă. O luă pe o cărare ce ducea în sus pe dealuri la cea mai apropiată margine a pădurii. Nu-i plăceau pădurile, dar ele îi ofereau avantajul de a se putea plimba, oarecum neobservată.

XXXIII

ÎN ACEA ZI fură tulburate vieţile tuturor celor pe care îi priveau aceste evenimente. De-abia la vremea prânzului, pe la ora unu, Grace descoperi absenţa din casă a tatălui ei care plecase în condiţii cam neobişnuite. Gândindu-se puţin şi punând întrebări celorlalţi, fu în stare să ghicească scopul plecării sale.

Soţul ei nu era nici el acasă, iar tatăl nu se mai întorcea. După discuţia cu doamna Charmond, plecase într-adevăr la Sherton cu speranţa ca afacerile să-l calmeze, dar Grace nu ştia acest lucru. Cu o teamă nedefinită că vizita lui Melbury ar putea da naştere, din cauza purtării sale inegale şi a nervozităţii de care era stăpânit, la vreo încurcătură care să producă şi mai multă suferinţă decât era acum în sufletul ei nefericit, plecă de acasă pe la ora trei şi o luă agale pe poteca din pădure pe care îşi închipuia că tatăl ei se va întoarce acasă. Această

potecă ce ducea pe sub copaci desfrunziţi şi peste vreascuri ce trosneau, boltită şi apărată de vânt printr-o reţea de crengi, o conduse încet, până când lăsă copacii mai mari în urmă şi ajunse, ocolind, în păduricea unde Winterbome şi oamenii lui curăţau subarbuştii.

Dacă Giles şi-ar fi concentrat toată atenţia asupra gardului său împletit nu ar fi văzut-o.pe Grace, dar de când, dimineaţă, Melbury traversase poienița din faţă, fusese la fel de neliniştit şi agitat ca şi Grace însăşi. Iar apariţia ei acum era singura întâmplare care, de la discuţia avută cu Melbury, putea să-l intereseze mai mult chiar decât întoarcerea acestuia eu veştile. Temându-se că ceva s-a întâmplat, veni în grabă spre ea.

Grace nu-şi văzuse vechiul prieten de multă vreme şi, foarte conştientă de festele pe care i le juca inima de la o vreme, nu putu să se uite la el cu calm.

— ÎI caut doar pe tata, spuse pe un ton de scuză ce nu-şi avea locul.

— Şi eu îl căutam, spuse Giles. Cred că s-a dus poate mai departe.

— Atunci ştiai că se duce la conac, Giles? întrebă ea, întorcându-şi spre el cu îngrijorare ochii mari şi blânzi. Ţi-a spus pentru ce?

Winterbome îi aruncă o privire plină de şovăială şi îi dădu discret să înţeleagă că tatăl ei îl vizitase cu o seară înainte şi că vechea lor prietenie fusese reînnodată; din vorbele lui, Grace bănui restul.

— Oh! Mă bucur sincer că sunteţi din nou prieteni! exclamă ea.

Apoi rămaseră unul în faţa celuilalt, parcă temându-se că-şi tulbură sufletele reciproc. La vederea scenelor de muncă în pădure, Grace simţi un regret adânc că se înstrăinase de acestea. Tânjea după viaţa simplă de pădure cu toate neajunsurile şi lipsurile ei, acea viaţă a tatălui ei care, în succesiunea cea mai probabilă a evenimentelor, îi va fi, în scurt timp, refuzată.

Ceva mai încolo, la marginea luminişului, Marty South tăia nuieluşe ca să le ia acasă şi să le prelucreze serile. Winterborne şi doamna Fitzpiers, fiecare jenat de prezenţa celuilalt, stăteau uitându-se la ea. Deodată văzură apropiindu-se de fată, o doamnă într-o haină de blană de culoare închisă şi cu o pălărie neagră, de care era prins, foarte spectaculos, un voal alb. Aceasta i se adresă lui Marty

care se întoarse şi făcu o plecăciune, începând să discute cu ea. Era doamna Charmond.

După ce ieşise din casă, doamna Charmond se plimbă, stăpânită cu mai multă forţă decât de obicei – de frământarea şi febra gândurilor ei – o febră pe care fumatul unei ţigări nu i-o potolea pe deplin. Ajungând la pădurice

0 observase cu indiferenţă pe Marty lucrând; îşi aruncă ţigara şi se apropie. Tac, tac, tac făcea micul cosor al lui Marty, parcă niciodată cu atâta asiduitate ca înainte de a

1 se fi adresat doamna Charmond.

— Cine este tânăra doamnă pe care o văd vorbind cu pădurarul de colo? întrebă ea.

— Doamna Fitzpiers, doamnă, răspunse Marty.

— 0 – exclamă doamna Charmond, cu o oarecare tresărire, pentru că de la distanţă nu o recunoscuse pe Grace. Şi bărbatul cu care vorbeşte?

— Acela este domnul Winterborne.

Când pomeni numele lui Giles, pe obrajii lui Marty apăru o roşeaţă pe care doamna Charmond o observă de îndată.

— Eşti logodită cu el? întrebă ea în şoaptă.

— Nu doamnă – răspunse Marty. *Ea* a fost odată şi cred că…

Dar Marty nu putu da glas gândurilor ei complicate în această problemă – gânduri de o mare subtilitate pentru o fată atât de tânără şi lipsită de experienţă; ea vedea în reîntoarcerea lui Grace, neglijată de soţ, spre lumea lui Winterborne, primejduite două inimi oneste. Totuşi, doamna Charmond, cu intuiţia pe care femeile o au în astfel de situaţii, înţelese ceea ce încercase Marty să sugereze; şi avu în faţă imaginea unor existenţe ratate, la care se adăugau speranţele spulberate ale lui Marty, iar aceasta o făcu să persiste în hotărârile generoase pe care admonestările lui Melbury i le stimulase.

Pătrunsă de aceste sentimente, îi spuse fetei la revedere şi o luă peste cioturile de alun spre locul unde stăteau Grace şi Winterborne. Ei o văzură apropiindu-se şi Winterborne zise:

— Vine la tine; e un semn bun. Pe mine nu mă agreează aşa că am să plec.

Se retrase deci spre locul unde lucrase înainte de a veni Grace, în timp ce marea ei rivală se apropie. Când Felice veni lângă ea, se măsurară reciproc.

— Dragă… doamnă Fitzpiers! spuse Felice Charmond trădând o frământare interioară care-i sugruma vocea. Nu te-am mai văzut de multă vreme.

Făcu o încercare şi întinse mâna, în timp ce Grace se uita ca un animal sălbatic pus prima oară în faţa unei oglinzi sau a altui Drodus complicat al civilizaţiei. Era. oare, într-adevăr doamna Charmond, cea care vorbea astfel cu ea? Dacă era aşa, nu mai putea face niciun fel de presupunere asupra semnificaţiei vieţii.

— Vreau să-ţi vorbesc, spuse cu emoţie doamna Charmond, pentru că privirea împietrită a tinerei femei o îngheţase de tot. Poţi să mergi cu mine până când vom fi absolut singure?

Plină de dezgust, Grace se supuse totuşi, ca un automat, şi o porniră alături, cu paşi egali, spre colţurile mai întunecate ale pădurii. Înaintară mult mai departe decât intenţionase doamna Charmond. Dar confuzia din gândurile ei o împiedica să înceapă conversaţia şi din această cauză continua să meargă.

— L-am văzut pe tatăl dumitale, spuse ea în cele din urmă, şi… sunt foarte tulburată de ce mi-a spus.

— Ce v-a spus? Nu m-a făcut confidenta lui la nimic din ceea ce ar fi putut să vă spună.

— Totuşi, de ce să-ţi repet, ceea ce poţi ghici uşor?

— Adevărat… adevărat, replică Grace cu tristeţe. De ce să repetaţi, ceea ce amândouă avem deja în minte?

— Doamnă Fitzpiers, soţul dumitale…

În momentul în care glasul ei abordă neplăcutul subiect faţa îi fu iluminată de o privire vie ce o trăda; această privire scotea brusc la iveală, ca lumina unui fulger, sentimentul ce-i umplea inima până la refuz. Expresia ce-i luminase faţa fu atât de fugară, încât doar o femeie cu ascuţit simţ de observaţie şi în situaţia lui Grace ar fi avut puterea să-i tălmăcească înţelesul. Ea nu pierdu însă acest moment.

— Atunci, dumneavoastră îl iubiţi cu adevărat! exclamă ea pe un ton de surpriză.

— Ce vrei să spui, tânăra mea prietenă?

— Da, strigă Grace, până acum am crezut că aţi flirtat doar cu soţul meu pentru a vă distra în clipele libere – o doamnă bogată şi un biet medic pe care în străfundul sufletului îl dispreţuieşte la fel de mult ca şi pe soţia lui. Dar din atitudinea dumneavoastră îmi dau seama că îl iubiţi cu disperare; şi nu vă mai urăsc. Da,

într-adevăr, continuă doamna Fitzpiers cu voce tremurătoare, nu vă urăsc, de vreme ce în cazul dumneavoastră nu este vorba de un amuzament, ci de un lucru serios. Oh, simt pentru dumneavoastră, de fapt, mai curând milă decât dispreţ! Pentru că dumneavoastră veţi suferi cel mai mult!

Acum doamna Charmond era la fel de agitată ca şi Grace.

— N-ar trebui să accept o astfel de discuţie! exclamă ea. În felul acesta mă înjosesc. Dar mi-ai plăcut odată şi de dragul acelor vremuri încerc să-ţi spun cât de mult greşeşti!

Confuzia ei se datora în bună parte surprizei şi panicii care o cuprinseseră când se văzu dominată spiritual şi emoţional, într-un anumit fel, de această naivă şcolăriţă.

— Eu nu-l iubesc! minţi ea cu tărie în continuare. A fost numai un semn de amabilitate din partea mea faptul că i-am dat mai multă atenţie decât li se dă, în general, de către oameni medicilor lor. Mă simţeam singură; am discutat, ei bine… am cochetat cu el. Îmi pare foarte rău dacă o astfel de joacă de copii, izvorâtă din pură prietenie, este o problemă serioasă pentru dumneata. Cine s-ar fi aşteptat? Dar oamenii de aici sunt atât de simpli!

— Asta este prefăcătorie, zise Grace, clătinând din cap. N-are niciun rost – *îl iubiţi!* Citesc pe faţa dumneavoastră că în legătură cu, soţul meu nu aţi lăsat ca faptele să vă dezică simţămintele. În timpul acestor ultime patru sau şase luni aţi fast extrem de indiscretă dar nu aţi fost nesinceră; şi acest lucru aproape că mă dezarmează.

— Ba *am fost* nesinceră – dacă îţi place acest cuvânt – vreau să spun că am cochetat cu el şi că nu-l iubesc.

Dar Grace se ţinu tare pe poziţie:

— Poate că aţi cochetat cu alţii, dar pe el îl iubiţi cum n-aţi mai iubit vreodată un alt bărbat!

— Ei bine… nu vreau să mai discut, spuse doamna Charmond, schiţând un zâmbet. Şi pentru asta vii tu, copilo, să-mi faci reproşuri?

— Nu, spuse Grace cu mărinimie. Puteţi continua să-l iubiţi, dacă vreţi, mie nu-mi pasă deloc. Dar daţi-mi voie să vă spun că până la urmă această afacere va fi mai amară pentru dumneavoastră decât pentru mine. În curând o să se plictisească îngrozitor de dumneavoastră – nu-l cunoaşteţi atât de bine ca

mine! Şi atunci veţi dori să nu-l fi cunoscut vreodată!

La auzul acestei profeţii, doamna Charmond se îngălbeni şi simţi o slăbiciune. Era extraordinar ca Grace. pe care aproape toţi ar fi socotit-o o fată slabă, să fie mai tare decât interlocutoarea ei.

— Exagerezi, femeiuşcă crudă şi prostuţă, repeta întruna doamna Charmond cu vocea sugrumată. Nu este nimic altceva decât o prietenie nevinovată! O voi dovedi prin purtarea mea viitoare. Voi refuza imediat să-l mai văd, de vreme ce asta nu înseamnă nimic pentru sentimentele mele, dar destul de mult pentru reputaţia mea.

— Mă îndoiesc că veţi refuza să-l mai vedeţi, spuse Grace cu răceală, în timp ce apleca un copăcel din cale. Dar eu nu sunt atât de pornită împotriva dumneavoastră, cum sunteţi dumneavoastră împotriva mea, adăugă, lăsând copăcelul să revină la poziţia iniţială. Până acum vă dispreţuiam pentru nesocotita dumneavoastră cruzime; acum mi-e doar milă de slăbiciunea dumneavoastră, pentru că vă dăruiţi afecţiunea cui nu merită. Când Edred pleca de acasă la ore potrivite şi nepotrivite, în speranţa de a vă vedea, când l-am aflat călărind la miezul nopţii zeci de mile în lungul şi latul ţinutului, riscându-şi viaţa, mânjindu-se de noroi din cap până în picioare, doar ca să vă vadă pentru o clipă, l-am considerat un bărbat nesăbuit, jucăria unei cochete rafinate. Am crezut că ceea ce devenea o tragedie pentru mine era o comedie pentru dumneavoastră. Dar acum îmi dau seama că tragedia este egală pentru amândouă, şi poate chiar mai mult pentru dumneavoastră, iar dacă situaţia mea m-a îngrijorat, situaţia dumneavoastră v-a adus multă suferinţă, dacă eu am avut parte de dezamăgire, dumneavoastră aţi avut parte de disperare. Înţelepciunea mă poate întări pe mine – Dumnezeu să vă ajute pe dumneavoastră.

— Nu încerc să răspund cuvintelor tale fără rost, răspunse cealaltă, luptându-se să restabilească nota de demnitate ce dispăruse de tot. Vor vorbi faptele mele. În lumea din care dumneata n-ai văzut nimic, prieteniile dintre femei şi bărbaţi nu sunt lucruri neobişnuite; şi ar fi fost mai bine şi pentru dumneata şi pentru tatăl dumitale dacă, fiecare dintre voi, m-aţi fi judecat cu mai mult respect şi m-aţi fi lăsat în pace. Aşa stând lucrurile, doresc, doamnă, să nu te mai văd, şi să nu-ţi mai vorbesc, niciodată,

niciodată!

Grace se înclină şi doamna Charmond se întoarse trufaşă şi plecă. Cele două femei o luară în direcţii opuse şi, în curând, fiecare rămase ascunsă privirilor celeilalte de pădurea întunecoasă şi de umbrele serii.

Înfierbântate de discuţia lor prelungită, merseră înainte şi în zigzag, fără să mai ţină seama de direcţie sau de distanţă. Zgomotele făcute de tăietorii de lemne se stinseseră de mult în depărtare şi, chiar dacă distanţa nu ar fi fost prea mare ca să-i audă, tot ar fi fost linişte, pentru că la această oră a amurgului pădurarii s-ar fi aflat în drum spre casă.

Grace însă îşi urmă calea fără vreo teamă deşi subarbuştii se îndesiseră şi nu mai exista decât o potecă foarte îngustă peste care se întindeau rugi de mure. Totuşi, din copilărie, Grace nu mai traversase această parte, cea mai sălbatică a pădurii, şi înfăţişarea ei se schimbase mult; copacii bătrâni, odinioară semne de hotar, fuseseră tăiaţi sau trăsniţi, iar tufişurile care fuseseră pe atunci mici şi pipernicite erau acum mari şi cu ramurile îndoite spre pământ. În curând îşi dădu seama că nu avea nicio idee despre direcţia în care mergea – că de fapt nici nu ştia încotro se îndrepta. Dacă nu s-ar fi întunecat din ce în ce mai mult şi vântul nu ar fi slobozit atât de desluşit gemetele sale nocturne, lui Grace nu i-ar fi păsat defel; dar aşa, era destul de înspăimântată şi începu să o ia încoace şi încolo, la întâmplare.

Întunericul devenea tot mai dens, vântul vuia tot mai puternic şi încă nu apăruse niciun loc cunoscut sau vreo ieşire şi nici vreun zgomot dinspre Hintock nu răzbătea până la ea, deşi rătăcea probabil cam de două ore şi începuse să simtă oboseala. Era enervată de propria-i prostie, de vreme ce distanţa pe care o parcursese ar fi trebuit, inevitabil, dacă ar fi fost în linie dreaptă, să o scoată din pădure şi să o ducă în vreun sat îndepărtat. Dar îşi irosise forţele mergând într-o direcţie opusă. Şi acum, foarte îngrijorată, se întreba dacă va trebui să petreacă noaptea acolo.

Se opri în loc ca să se gândească şi atunci i se păru că, în afară de suspinele vântului, se mai auzeau şi paşi târşiţi peste frunze, mai apăsaţi decât cei ai iepurilor înspăimântaţi sau ai altor animale sperioase care sălăgluiau acolo. Deşi, temându-se la început să se întâlnească cu cineva care s-ar fi putut întâmpla s-o cunoască, îşi spuse totuşi că tovarăşul de plimbări nocturne, fie şi un braconier, nu o să-i

facă niciun rău sau că ar putea fi cineva trimis în căutarea ei. Prin urmare strigă destul de timid; Hei!”

Strigătul ei primi imediat răspuns din partea celeilalte persoane şi Grace, care alergă de îndată spre locul de unde venise răspunsul, zări o siluetă neclară care se grăbea la fel de tare spre ea. Aproape că se aflau una în braţele celeilalte, înainte ca ea să fi deslușit silueta şi vălul alb al persoanei de care se despărţise doar cu câteva ore mai înainte – doamna Charmond.

— M-am rătăcit, m-am rătăcit! strigă aceasta. Oh… eşti tu cu adevărat? Sunt atât de fericită să te întâlnesc pe tine sau pe oricine altcineva. De când ne-am despărţit am rătăcit în toate direcţiile şi sunt aproape moartă de frică, de chin şi oboseală!

— Şi eu la fel, zise Grace. Ce să… Ce să facem?

— N-o să pleci de lângă mine? o întrebă cealaltă cu îngrijorare.

— Nu, desigur. Sunteţi foarte obosită?

— De-abia mă pot mişca şi gleznele îmi sunt îngrozitor de zgâriate.

Grace rămase pe gânduri.

— Pentru că este uscat pe jos, poate cel mai bun lucru ar fi să ne aşezăm o jumătate de oră şi apoi, după ce ne-am odihnit bine, să o pornim din nou. Dacă o ţinem tot aşa înainte, până să se crape de ziuă, trebuie să ajungem la un drum care duce undeva.

Grace şi doamna Charmond găsiră un pâlc de ilice rămuroase care le putea adăposti de vânt şi se aşezară acolo. Nişte smocuri de ferigi moarte, uscate şi fărâmicioase, ce rămăseseră din toamna trecută, alcătuiră pentru ele un fel de culcuş. Totuşi, în noaptea aceasta de martie era frig, mai ales pentru Grace, care cu nesăbuinţa tinereţii în ale îmbrăcăminţii, crezuse că era primăvară şi nu se îmbrăcase atât de călduros ca doamna Charmond, care mai purta încă blănuri.

Dar după ce stătură aşa o vreme, doamna Charmond tremura la fel de tare ca şi Grace, căldura acumulată prin mersul ei grăbit consumându-se; simţiră cum aerul rece pătrundea prin frunzele de ilice care le zgâriau spatele şi umerii. Mai mult chiar, auziră nişte picături de ploaie căzând pe copaci, deşi niciuna nu ajunse până în colţul unde ele se ghemuiseră.

— Dacă ne-am strânge una lângă cealaltă, spuse doamna Charmond, ne-am ţine cald reciproc… Dar, adăugă ea cu o voce

nesigură, bănuiesc că pentru tot aurul din lume nu vrei să te apropii de mine.

— De ce nu?

— Pentru că… ei bine, ştii.

— Ba da, vreau – nu vă urăsc defel.

Prin urmare se apropiară una de cealaltă şi, fiind singure, obosite şi în întuneric se îmbrăţişară, lucru pe care, mai înainte, niciuna dintre ele nu l-ar fi visat. Blănurile doamnei Charmond mângâiară faţa rece a lui Grace; şi în timp ce copacii funebri se legănau şi îngânau bocete nesfârşite, corpul fiecăreia dintre ele se atingea, la fiecare respiraţie, de corpul celeilalte.

După ce se scurseră astfel câteva minute, doamna Charmond şopti cu emoţie adâncă:

— Sunt atât de nefericită!

— Vă e teamă, spuse Grace. Dar nu aveţi de ce; cunosc bine aceste păduri.

— Nu mi-e teamă deloc de pădure, ci de alte lucruri.

Doamna Charmond o strânse din ce în ce mai tare pe

Grace la piept şi îşi lipi faţa de a ei. Grace putea simţi cum respiraţia doamnei Charmond se înteţea şi devenea convulsivă, ca şi când sentimente necontrolabile erau pe cale să încolţească.

— După ce te-am părăsit, continuă Felice, am regretat un lucru pe care l-am spus. Trebuie să-ţi fac o mărturisire – trebuie s-o fac! şopti ea întretăiat. Instinctul de a se lăsa încurajată de căldura sentimentelor, care o făcuse pe această femeie pasionată să răspundă din primul moment avansurilor lui Fitzpiers, îi dicta acum să găsească deplină mângâiere deschizându-şi inima soţiei lui. Ţi-am spus că pot renunţa la el fără să sufăr sau fără să-i simt lipsa, că el fusese pentru mine doar un mod de a-mi omorî timpul. A fost complet neadevărat – am spus-o doar ca să te induc în eroare! Nu aş putea s-o fac fără să sufăr foarte mult; şi cel mai îngrozitor este faptul că nu pot să renunţ la el, chiar dacă aş dori-o din tot sufletul.

— De ce? Vreţi să spuneţi că îl iubiţi.

Felice Charmond dădu din cap afirmativ.

— Ştiam că nu greşesc! spuse Grace exaltată. Dar asta nu trebuie să vă oprească, adăugă ea de îndată pe un ton moralizator. Luptaţi şi veţi învinge!

— Eşti atât de naivă, atât de naivă! strigă Felice. Crezi că dacă ai ghicit că indiferenţa mea aparentă faţă de el era doar teatru, ştii şi până unde sunt capabili oamenii să meargă! Dar poate că s-au petrecut mult mai multe lucruri decât ai descoperit tu cu intuiţia ta. Eu *nu pot* să renunţ la el până când el nu se hotărăşte să renunţe la mine!

— Dar îi sunteţi desigur superioară prin poziţia dumneavoastră socială şi prin tot, iar renunţarea trebuie să vină de la dumneavoastră.

— Tţ! Trebuie să ţi-o spun în faţă, copil naiv? Da, aşa cred! O să am remuşcări dacă nu-ţi spun totul după ce te-am întâlnit astfel şi am văzut cât eşti de neştiutoare!

După aceste cuvinte şopti la urechea fetei ceva şi izbucni într-un plâns cu sughiţuri.

Grace se trase brusc de lângă doamna Charmond şi sări în picioare.

— Oh, Dumnezeule mare! exclamă ea, înmărmurită de o astfel de mărturisire ce depăşea presupunerea ei cea mai îndrăzneaţă. Aţi fost a lui! E posibil – e posibil?

Se întoarse ca şi cum ar fi vrut să plece în grabă de acolo. Dar îi ajunseră la ureche suspinele lui Felice Charmond; o întunecime adâncă o înconjura, iar buzele reci ale vântului o sărutară în locul unde fusese blana caldă a doamnei Charmond; nu ştia încotro să o apuce. După acel moment plin de vigoare se simţi din nou lipsită de energie şi se întoarse către femeia care rămăsese nemişcată la picioarele ei.

— V-aţi odihnit? întrebă ea, cu o voce ce îi părea a fi îmbătrânit cu zece ani.

Doamna Charmond se ridică încet, fără să răspundă:

— Vrei să mă trădezi? întrebă ea din străfundul cel mai amar al sufletului. Oh, nebuna, nebuna de mine!

— Nu, răspunse Grace scurt. Nu am de gând aşa ceva. Dar să ne grăbim acum. Avem încă mult drum în faţa noastră. Nu vă mai gândiţi la altceva decât să mergeţi drept înainte.

Înaintară într-o linişte deplină, dând la o parte ramurile ce deveniseră umede şi călcând pe caprifoi, păstrând o linie destul de dreapta. Grace şi tovarăşa ei ajunseseră la o epuizare totală, când, deodată, ieşiră în drumul pustiu unde omul din Sherton aşteptase căruţa doamnei Dollery. Grace recunoscu locul de cum se uită în jur.

— Cum am ajuns aici nu pot să spun, rosti ea politicos dar rece. Am dat roată Hintockului. Pădurica de alun este în partea opusă. Acum trebuie doar să mergem de-a lungul drumului.

Se târâră înainte, o luară spre uliţă, traversară drumul spre Little Hintock şi astfel ajunseră în parc.

— De aici eu mă întorc, spuse Grace pe acelaşi ton rece. Sunteţi chiar aproape de casă.

Doamna Charmond rămase nemişcată, părând uluită de confesiunea ce o făcuse de curând.

— într-un moment de irezistibilă dorinţă de a-mi descărca sufletul, ţi-am mărturisit un lucru pe care oricine, în afară de un nebun, l-ar fi tăinuit ca în mormânt, spuse

4 ea. Acum nu mai am ce să fac. Ai de gând să păstrezi tăcere sau îmi declari război?

— Să păstrez tăcere, bineînţeles, spuse Grace tristă. Cum vă puteţi aştepta la război din partea unei fiinţe nenorocite şi lipsite de ajutor ca mine?

— V<5 i face tot posibilul să nu-l mai văd. Sunt sclava lui; dar voi încerca.

Grace era din fire o fiinţă blândă dar nu se putu abţine să nu arunce o mică înţepătură.

— Vă rog să nu vă necăjiţi, spuse ea cu un dispreţ subtil. Din partea mea îl puteţi vedea cât. doriţi.

Dacă ar fi fost numai rănită şi nu jignită de moarte, Grace nu ar fi putut folosi aceste cuvinte; dar în acel moment Fitzpiers nu mai avea mare putere asupra inimii ei.

Se despărţiră acolo, sărutându-se aproape fără voie. Grace o porni îngândurată spre casă. Trecând pe lângă căsuţa lui Marty, văzu prin fereastră că fata scria, în loc să cioplească nuiele, ca de obicei, şi se întrebă ce fel de corespondenţă putea avea. Curând după aceea întâlni oamenii trimişi în căutarea ei. Când ajunse acasă îi găsi pe toţi serios alarmaţi. Le spuse imediat că se rătăcise şi deprimarea zugrăvită pe chipul său fu atribuită epuizării fizice.

Ar fi fost surprinsă, dacă ar fi ştiut ce scria Marty.

Zvonurile care îi frământau pe ceilalţi locuitori din Hintock ajunseseră şi la urechile fetei; ea compunea acum o scrisoare către Fitzpiers în care îi arăta că minunatul păr al doamnei Charmond aparţinea, în bună parte, autoarei scrisorii. Aceasta era singura carte

pe care Marty o putea juca – şi ea o juca, neştiind nimic despre coafurile la modă; credea că această destăinuire putea să fie fatală pentru un îndrăgostit.

XXXIV

ERA LA ÎNCEPUTUL lui aprilie, câteva zile după întâlnirea din pădure dintre Grace şi doamna Charmond, când Fitzpiers de-abia reîntors de la Londra călătorea de la Sherton Abbas spre Hintock cu o trăsură închiriată. Ochii lui trădau îndoiala, iar liniile capricioase ale feţei arătau. O oarecare neliniște. Înfăţişarea lui părea să spună celui care l-ar fi privit că i se făcuse un rău că fusese adus pe lume.

Fitzpiers era într-o situaţie cu adevărat surpbră, iar firii lui impresionabile i se părea chiar şi mai sumbră decât era. Clientela i se împuţinase simţitor în ultima vreme şi amenința să treacă cu totul la bătrânul şi întreprinzătorul Jones, care îşi recruta pacienţii chiar de la uşa lui Fitzpiers. El cunoştea foarte bine ultima şi cea mai importantă cauză pentru care devenise nepopular; şi totuşi era atât de ilogic, încât se gândea numai la scrisoarea pe care o primise de la doamna Charmond, în care îl implora să nu o mai vadă – hotărâre izvorâtă din intenţia ei de a îndrepta situaţia, dar care lui Fitzpiers îi mărea şi mai mult supărarea. Pentru ca despărţirea lor să fie şi mai totală, adăuga ea în scrisoare, se decisese să plece deîndată pe continent.

Primăvara care se apropia era acea perioadă inactivă din viaţa pădurenilor care coincide cu o mare efervescenţă în viaţa pădurii însăşi – perioada ce urmează încheierii tăiatului de iarnă a copacilor şi precede timpul cojitului scoarţei lor, când seva de-abia începe să pulseze, cu forţa unor pompe hidraulice, în toate trunchiurile de copaci ale pădurii.

Contractul lui Winterborne fusese îndeplinit şi plantaţiile erau pustii. Vremea era ca de iarnă; nu dăduse frunza; privighetorile începeau să cânte de-abia peste două săptămâni; iar luna nouă, înfometată şi redusă la un biet schelet arcuit, aluneca în spatele rămurelelor desfrunzite, însoţită doar de Fitzpiers.

Când ajunse acasă se duse direct în salonaşul soţiei lui. Îl găsi pustiu şi rece. Deşi nu indicase o zi exactă a sosirii sale, totuşi se miră de ce Grace nu era acolo, aşteptându-l.

Coborând în cealaltă aripă a casei şi întrebând-o pe doamna Melbury, află cu multă surprindere că soţia sa plecase cu trei zile în urmă să-şi viziteze o cunoştinţă la Shottsfort-Forum şi că tatăl ei

primise veşti în acea dimineaţă că Grace se simţea foarte rău şi plecase călare să o vadă.

Fitzpiers urcă din nou, iar micul salonaş luminat de o singură luminare, nu deveni mai vesel nici la apariţia lui Grammer Oliver cu un şorţ plin de surcele pe care le aruncă în vatră, curăţind apoi grătarul şi zornăind vătraiele ca să dea atmosferei un aer mai plăcut. Fitzpiers, care nu bănuia nimic în legătură cu mărturisirile din pădure, se gândi că Grace ar fi trebuit să-l fi înştiinţat mai pe larg despre planurile ei înainte de a pleca de acasă, aşa după cum i se năzărise. Îngândurat, merse spre fereastra al cărei oblon nu fusese tras şi privi la cornul delicat al lunii ce apunea în grabă şi la coloana de fum ce se ridica din hornul casei lui Suke Damson, ceea ce însemna că tânăra femeie tocmai făcuse focul ca să pregătească cina.

Îşi dădu seama că în partea opusă a curţii avea loc o discuţie. Cineva vorbea de peste gard tăietorilor de lemne şi le spunea cu glas tare veşti în care, fiind pomenit numele doamnei Charmond, îi atraseră curând atenţia.

— Grammer, nu mai face atâta zgomot cu grătarul ăla, spuse doctorul; la care Grammer, în genunchi, îşi îndreptă spatele şi rămase cu o bucată de lemn în mină, în timp ce Fitzpiers întredeschise fereastra.

— în sfârşit, pleacă din nou spre meleaguri străine; s-a hotărât destul de brusc şi se crede că va porni într-o zi sau două. În ultimele zile părea foarte îngândurată şi un fel de frământare i se citea pe faţă, ca şi cum şi-ar fi dojenit propriul suflet. O astfel de femeie este nepotrivită pentru Hintock – de-abia poate deosebi un fag de un stejar. Nu-mi pasă cine e, dar faţă de mine a fost foarte cumsecade.

— Ei, bine, poimâine este zi de sabat şi dacă nu ni s-ar fi purtat de milă, noi nu am fi decât nişte bieţi vagabonzi; dar o spun sus şi tare: plecarea ei va fi o binecuvântare pentru o anumită pereche de căsătoriţi care rămâne pe loc.

Focul fu aprins şi Fitzpiers se aşeză în faţa lui, neliniştit ca ultima frunză rămasă într-un copac. Un fel de frământare i se citea pe faţă, ca şi cum şi-ar fi dojenit propriul suflet. Sărmana, sărmana Felice! în ce stare de spirit trebuie să fie în urma situaţiei despre care el nu auzise decât o relatare ridicolă şi sumară! Cum trebuie să o doară tâmplele ei frumoase! Cât trebuie să sufere! Dacă numele ei şi al lui nu

ar fi fost pomenite împreună şi Felice nu ar fi fost hotărâtă să rupă, din această cauză, prietenia lor prea strânsă, probabil că ar fi trimis după el în calitatea lui de medic. Acum stătea singură, suferind şi dorind, poate, să nu-i fi interzis să mai vină la ea.

Incapabil de a mai rămâne în acea cameră singuratică sau de a aştepta masa care tocmai se pregătea, se grăbi să plece călare; coborî în curte, rămase la uşa grajdului în timp ce Darling era înşeuată şi apoi o porni pe şoseaua principală. Ar fi preferat să meargă pe jos dar era obosit după o zi petrecută pe drum.

Pe când se apropia de uşa casei lui Marty South, pe lângă care era obligat să treacă în drumul său, fata veni din tindă ca şi cum l-ar fi aşteptat şi îi aţinu calea ţinând în mână, la vedere, o scrisoare. Fitzpiers o luă din mers şi o între Da peste umăr de la cine era.

Marty ezită:

— De la mine, spuse ea cu vădită hotărâre.

Această scrisoare conţinea de fapt declaraţia lui Marty că ea era adevărata proprietară a buclelor suplimentare ale doamnei Charmond şi pusese în plic o mostră din părul ei care până acum crescuse destul. Era mărul discordiei la care se gândea de mult şi mâna îi tremură când îi întinse epistola. Dar în acea întunecime fu imposibil ca Fitzpiers să o citească; şi, cu toate că îl stăpânea curiozitatea, o puse în buzunar. Gândurile sale concentrându-se asupra conacului, scrisoarea rămase în buzunar nedesfăcută şi uitată, în timp ce Marty, plină de speranţă, îşi imagina efectul ei miraculos.

Lui Fitzpiers nu-i luă mult timp ca să ajungă în apropierea conacului. Trase calul de frâu sub un pâlc de stejari, de unde se vedea faţada clădirii, şi rămase pe gânduri o vreme. Vizita lui n-ar fi fost cu totul neobişnuită în condiţiile unei posibile îmbolnăviri a Feliciei; dar până la urmă se gândi că ar fi mai bine dacă ar evita să meargă călare până la intrare. Apropiindu-se tiptil, se putea retrage fără a fi observat dacă ea nu era singură. Descălecă, o priponi pe Darling de o creangă răzleaţă ce atârna mai jos decât coroanele copacilor din jur şi o porni pe jos înspre uşa de la intrare.

În acest timp, Melbury se întorsese de la Shottsford-Forum. În marea curte pătrată a casei cherestegiului, despărţită de uliţa umbroasă printr-un zid acoperit cu iederă, se intra prin două porţi albe, fiecare aflându-se la câte un capăt al zidului. Întâmplarea făcu ca atunci când Fitzpiers pleca pe poarta din vale spre conac, Melbury să

intre pe poarta din deal. Fitzpiers, aflându-se în faţa lui Melbury, fu văzut de acesta dar doctorul, care nu-şi întoarse deloc capul, nu-l văzu pe socrul său călărind în buiestru, încet pe sub copaci, cu toate că şi acesta avea un cal sur.

— Ce face Grace? îl întrebă soţia lui de cum intră.

Melbury era întunecat la faţă.

— Nu este bine deloc, răspunse el. Nu-mi place câtuşi de puţin cum arată. N-am mai putut suporta gândul că stă departe într-un loc străin şi am implorat-o să mă lase să o aduc acasă. Până la urmă a fost de acord dar numai după multe insistenţe. Atunci mi-a părut rău că am plecat călare

*n**

şi nu cu şareta. Dar am închiriat o trăsură frumoasă şi confortabilă – cea mai comodă din câte am putut face rost şi o să fie aici în două ore sau chiar mai puţin. Am luat-o înainte ca să-ţi spun să-i pregăteşti camera; dar văd că soţul ei s-a întors.

— Da, spuse doamna Melbury, arătându-se îngrijorată pentru că închiriase o trăsură tocmai de la Shottsford. Cât o să coste asta! exclamă ea.

— Nu-mi pasă cât costă! răspunse Melbury morocănos. Eram hotărât să o aduc acasă. Nu pot să-mi imaginez de ce a plecat! Se poartă într-un fel care, după cât îmi dau eu seama, nu va îndrepta lucrurile.

Grace nu-i povestise tatălui ei despre întâlnirea cu doamna Charmond, despre dezvăluirea pe care aceasta i-o făcuse în şoaptă, şi cât de mult o surprinsese acea destăinuire.

— De vreme ce Edred a revenit, continuă el, ar fi putut să rămână în casă până când mă întorceam, ca să mă întrebe ce face Grace, chiar dacă ar fi făcut-o doar de formă. L-am văzut plecând. Unde s-a dus?

Doamna Melbury îi aminti soţului ei că nu putea exista prea multă îndoială în legătură cu destinaţia primei sale vizite, după ce lipsise o vreme. De fapt, ea îl şi văzuse luând-o spre conac.

Melbury nu mai spuse nimic. Pentru el era exasperant faptul că tocmai în acest moment, când existau toate motivele ca Fitzpiers să stea acasă sau, în orice caz, s-o ia călare spre Shottsford pentru a-şi întâmpina soţia suferindă, el îi făcuse parcă în ciudă ducându-se în altă parte. Bătrânul ieşi din nou din casă şi, cum calului său i se scotea

tocmai şaua, îi ordonă lui Upjohn să-i strângă chingile. Încălecă şi o porni pe urmele doctorului.

Când Melbury ajunse în parc, era pregătit să meargă până în pânzele albe în lupta lui împotriva acestei aventuri necugetate şi imorale a ginerelui său. Prin mijloace blânde sau violente, în seara aceasta avea să-l aducă acasă pe Edred Fitzpiers; era de părere că, prin intervenţia lui, lucrurile nu puteau să devină mult mai rele decât erau acum. Şi totuşi, fiecare rău poate să ascundă ceva şi mai rău!

Intrase pe poarta pentru cai, prin care se putea pătrunde în parc din această parte şi o porni în galop peste iarba moale, aproape pe urmele calului lui Fitzpiers, până când ajunse la pilcul de copaci sub care se oprise acesta. Silueta albicioasă care abia se zărea prin întunecimea crengilor era Darling, pe care Fitzpiers o lăsase acolo.

— Afurisitul! De ce nu a călărit în mod cinstit până la conac? se întrebă Melbury.

Urmă însă şi el exemplul lui Fitzpiers; descălecă şi îşi legă calul sub un copac apropiat. Apoi se îndreptă pe jos spre casă, aşa cum făcuse şi doctorul. Nu mai era dispus să se oprească la amănunte în cercetarea lui şi nu ezită să deschidă încetişor uşa de la intrare, fără să mai sune.

Marele hol pătrat de la intrare cu podeaua, scara şi lambriurile de stejar erau luminate de o lampă ce pâlpâia slab şi care atârna de o grindă. Nu se vedea nimeni. Intră în coridor şi ascultă la o uşă despre care ştia că dă în salon; nu se auzea nimic şi, apăsând pe clanţă, descoperi că încăperea era goală. Un foc care ardea mocnit în cămin era singura sursă de lumină a camerei, văpăile sale aruncând din când în când o rază sfidătoare asupra mobilei şi decoraţiilor în stil Versailles, puţin cam ţipătoare. Stilul lor era total deosebit de părţile de bază ale clădirii şi ele fuseseră, probabil, introduse de Felice pentru a contracara mohoreala rafinată, veche, englezească a acestui loc. Dezamăgit în speranţa de a-şi înfrunta imediat ginerele, Melbury o luă în continuare spre sufrageria neluminată şi neîncălzită, pătrunsă de o atmosferă rece care arăta că Felice nu cinase acolo în acea zi.

Între timp, Melbury se mai temperase. Totul aici era atât de paşnic, atât de încremenit în nemişcare, încât nu mai simţea nevoia să înceapă o dispută cu Fitzpiers sau cu oricine altcineva. Aspectul relativ impunător al acestor încăperi îi trezi mai degrabă sentimentul decât convingerea că acolo unde, în aparenţă, totul era atât de potrivit şi de

desăvârşit, nu putea exista, în fond, acea vină pe care el o presupunea. Totodată, îi trecu prin minte că şi în cazul în care suspiciunile lui erau întemeiate, pătrunderea sa bruscă în casă, dacă nu chiar ilegală, ar stânjeni-o prea tare pe stăpâna casei, cu preţul demnităţii lui Grace şi chiar a lui. Orice rezultat negativ, era aproape sigur că o va afecta puternic, în cele din urmă, pe Grace. La urma urmei, va adopta calea mai raţională de a vorbi cu Fitzpiers între patru ochi, la fel cum pledase şi în faţa doamnei Charmond.

Prin urmare se retrase pe nesimţite, la fel cum venise. Trecând din nou pe lângă uşa salonului, i se păru că aude înăuntru un zgomot diferit de trosnetul focului. Melbury redeschise uşa cu grijă, doar vreo câţiva centimetri, şi zări la uşa opusă două siluete care tocmai ieşeau: un bărbat şi o femeie, în care recunoscu pe stăpâna casei şi pe ginerele său. Într-o clipă dispărură în întunecimea pajiştii.

Se întoarse în hol şi se strecură apoi pe poarta de intrare a trăsurilor, ajungând la timp pe peluza din faţă pentru a-i surprinde pe cei doi luându-şi rămas bun la gardul ce despărţea terenul din jurul casei de parcul propriu-zis

După ce se despărţiră, doamna Charmond se grăbi să o ia înapoi spre casă, iar Fitzpiers, care porni înainte, dispăru repede în întunecimea copacilor.

Melbury aşteptă până când doamna Charmond reintră în salon şi apoi îl urmări pe Fitzpiers. În seara aceasta o să-i spună câteva de la obraz acestui tânăr teribil, deşi era tentat să procedeze la ceva mai mult de atât.

Intrând însă în umbra deasă a pilcului de stejari, nu-l putu descoperi pe Fitzpiers şi nu o putu găsi nicăieri pe B'ossom, iapa lui. Dar căutând în stânga şi în dreapta, o zări curând pe Darling care stătea, ca mai înainte, sub copacul alăturat celui de care o priponise pe Blossom. Un moment Melbury crezu că iapa lui, fiind tânără şi neastâmpărată, îşi desfăcuse frânghia cu care fusese legată, dar ascultând cu atenţie o auzi mergând la trap uşor pe un drum ceva mai în faţă, iar un scârţâit al şeii îi arătă că avea şi călăreţ. Trecând repede prin mica poartă din colţul parcului, întâlni un ţăran care, întrebat fiind dacă văzuse pe cineva pe un cal sur. Îi răspunse că nu-l întâlnise decât pe doctorul Fitzpiers.

Era tocmai ceea ce Melbury începuse să bănuiască. Fitzpiers încălecase din greşeală calul ce nu-i aparţinea – o confuzie uşor de

explicat la cineva care nu se pricepe la rasele de cai, mai ales în acea întunecime a locului şi din cauza aparentei asemănări a celor două animale, deşi la lumina zilei iapa lui Melbury era, în mod vizibil, mai. Închisă la culoare.

Melbury se întoarse repede înapoi şi acţionă în modul ce-i părea cel mai potrivit într-o astfel de situaţie – încalecă pe bătrâna Darling şi o luă repede după Fitzpiers.

De-abia intrase Melbury în pădure, urmând drumul şerpuitor de căruţe ce o străbătea, brăzdat adânc, în frunzele moarte de pe jos, de şanţurile săpate de carele cherestegiilor ce aduceau resturile nefolositoare de pe plantaţii, când deodată desluşi în faţa lui, într-un loc în care drumul cotea după un castan mare, conturul propriului cal, Blossom. Melbury dădu pinteni lui Darling, sperând să-l ajungă din urmă pe Fitzpiers.

O privire mai atentă îi relevă faptul că Blossom nu avea călăreţ. La apropierea lui Melbury, calul galopase speriat, printre copaci, înspre casă. Gândindu-se că ceva nu era în ordine, negustorul de cherestea descălecă de cum ajunse la castan şi, după ce căută câteva minute în stânga şi în dreapta, îl descoperi pe Fitzpiers zăcând pe jos.

— Aici… ajutor! strigă acesta deîndată ce simţi atingerea lui Melbury. Am fost azvârlit de pe cal… Dar cred că nu s-a întâmplat nimic grav.

De vreme ce Melbury nu-i putea ţine acum predica pe care o pregătise şi pentru că o purtare prietenească ar fi însemnat ipocrizie, instinctul îl îndemnă să nu-i adreseze niciun cuvânt ginerelui său. îl ridică pe Fitzpiers în capul oaselor şi descoperi că era puţin buimăcit şi uluit dar, aşa cum de altfel spusese, nu era rănit. Cum se produsese căzătura era uşor de ghicit: Fitzpiers, imaginându-şi că se afla pe bătrâna Darling, fusese luat pe nepregătite de calul mai tânăr, dornic să ajungă mai repede la grajd.

Melbury era un călător de modă veche; pentru că de abia sosise de la Shottsford-Forum mai avea încă în buzunar plosca de rom a drumeţului, pe care o purta întotdeauna cu sine în călătorii mai lungi de douăsprezece mile, deşi el arareori bea din ea. Turnă rom pe gâtul lui Fitzpiers şi acesta se învioră deîndată. Melbury îl ajută să se ridice în picioare, dar întrebarea era ce să facă acum cu el. Doctorul nu putea merge mai mult decât câţiva paşi, iar celălalt cai fugise.

Cu multă greutate Melbury reuşi să-l urce pe cal, el însuşi

încălecând în spatele lui şi apucându-l cu o mină de mijloc. Darling avea un spate lat şi drept şi un greabăn înalt aşa încât îi putea duce la pas pe amândoi, o distanţă scurtă până la Hintock.

XXXV

CALUL PĂŞEA FERM dar cu grijă prin pădurice unde lucrase Winterborne şi spre partea mai deasă unde creşteau stejarii, iar de acolo spre Marshcombe Bottom, căreia lăstărişul îi împrumuta o nuanţă foarte închisă şi, despre care se spunea, în popor, că este bântuită de stafii.

Între timp, Fitzpiers îşi recăpătase vigoarea fizică. Dar de la micul dejun, luat în grabă la Londra, nu mai pusese nimic în gură, iar îngrijorarea pentru Felice îl determinase să plece de acasă înainte de a mânca; prin urmare, romul vechi pe care i-l administrase socrul i se urcase tânărului la cap şi îi dezlegase limba, fără ca el să-şi dea seama măcar cine îi întinsese o mână binevoitoare. Începu să vorbească în propoziţii fără şir, în timp ce Melbury îl mai sprijinea încă.

— Am venit azi tocmai de la Londra, spuse Fitzpiers. Ah, acolo este locul unde îi poţi întâlni pe cei de o seamă cu tine. Eu locuiesc în Hintock – încă şi mai rău, în Little Hintock! – şi mă irosesc aici. Zece mile în jurul Hintockului nu se află niciun suflet care să mă înţeleagă… îţi spun, fermierule Cum-te-cheamă, eu sunt om cu carte. Ştiu câteva limbi străine; poeţii şi cu mine suntem prieteni buni; obişnuiam să citesc mai multă metafizică decât oricine pe cincizeci de mile în jur, în tot ţinutul; iar de când am renunţat la aceasta, nimeni din tot comitatul South Wessex nu poate să mă egaleze în ale ştiinţei… Totuşi sunt condamnat să trăiesc printre neguţători, într-o văgăună mică şi nenorocită cum este Hintockul!

— într-adevăr! mormăi Melbury.

În acest moment, Fitzpiers, cu energia pe care i-o dădea alcoolul înghiţit, se ridică deodată din poziţia aplecată pe care o avusese până atunci, lovindu-l cu umerii atât de puternic în piept pe Melbury, încât acesta de-abia mai putu ţine dârlogii.

— Oamenii de aici nu mă apreciază! exclamă doctorul, apoi coborându-şi glasul, spuse şoptit şi rar: în afară de o singură persoană… în afară de o singură persoană!… O persoană plină de pasiune, pe cât de

înflăcărată pe atât de deşteaptă, pe cât de frumoasă pe atât de pătimaşă, şi pe atât de bogată pe cât este de frumoasă. Ascultă, bătrâne, ghearele tale mi s-au înfipt cam prea tare în spate – sunt ca ale vulturului – ştii, acela care devora ficatul lui Pro… Pre… cel de pe muntele Caucaz… Oamenii nu mă apreciază, auzi, în afară *de ea!…* O, Doamne, sunt un om fără noroc. Şi ea ar fi fost a mea, ar fi purtat numele meu; dar din nefericire nu se mai poate! M-am coborât căsătorindu-mă la un nivel mai jos de poziţia mea şi acum o regret din tot sufletul.

Pentru Melbury, şi poziţia fizică şi starea sufletească deveneau foarte greu de suportat. Cu braţul stâng era obligat să-l ţină bine pe Fitzpiers şi începuse să-i devină nesuferită această apropiere fizică. Abia dacă mai ştia ce să facă. Nu avea rost să înceapă o discuţie cu Fitzpiers care se găsea într-o stare de totală confuzie mintală din cauza căzăturii şi a romului. Rămase tăcut, sprijinul pe care i-l acorda doctorului fiind mai degrabă rigid decât plin de compasiune.

— Mă strângi prea tare, fermierule – deşi îţi sunt obligat pentru ajutorul tău… Ascultă, oamenii nu mă apreciază. Între noi fie vorba, îmi pierd clientela de aici şi asta de ce? Pentru că simt o atracţie fără seamăn pentru ea, atât ca persoană cât şi ca poziţie socială… Nu pomenesc nume, aşa ca nimeni să nu ştie prea multe… Dar am pierdut-o – în sensul legitim vreau să spun. Dacă aş fi liber acum, lucrurile au ajuns între noi într-un asemenea stadiu. Încât nu m-ar putea refuza; şi cu averea ei (la care nu jinduiesc ca avere în sine) aş avea şansa de a-mi satisface o ambiţie onorabilă – o şansă pe care nu am avut-o încă!… şi pe care probabil că acum niciodată, niciodată, nu o voi mai avea!

Melbury, a cărui inimă bătea puternic lângă şira spinării lui Fitzpiers pe care-l ţinea strâns, înfierbântat de indignare, îndrăzni să întrebe cu un mormăit înecat:

— De ce?

Calul mai înaintă câţiva paşi, înainte ca Fitzpiers să răspundă.

— Pentru că prin lege sunt legat fără scăpare de o alta, tot atât de strâns cum mă ţine acum braţul tău – nu că mă plâng de strânsoare – îţi mulţumesc pentru ajutorul tău. Ei bine, unde ne găsim acum? încă nu suntem aproape de

casă?… Spun casă. *Este o casă*! Când aş fi putut locui în casa de colo. Consternat, făcu un gest larg cu braţul în direcţia parcului. Mi-am pus capul în jug numai cu două luni prea devreme. De-aş fi văzut-o întâi pe cealaltă… în acest moment, braţul bătrânului îl strânse puternic pe Fitzpiers, smucindu-l.

— Ce faci? continuă Fitzpiers. Stai liniştit, te rog, sau dă-mă jos… Spuneam că am pierdut-o numai pentru o pripeală de două luni! Nu mai există pe lume nicio şansă pentru mine şi aceasta mă face să fiu nepăsător – nepăsător! Numai dacă, bineînţeles, ar fi să i se întâmple ceva celeilalte. E destul de bună la suflet, dar dacă i s-ar întâmpla ceva – aud că este bolnavă – ei bine, *dacă ar fi să…* eu aş fi liber, iar faima şi fericirea, mi-ar fi asigurate!

Acestea fură ultimele cuvinte pe care Fitzpiers le rosti de pe locul său dintfaţa negustorului de cherestea. Nemaiputându-se stăpâni, Melbury îşi trase cu repeziciune braţul liber cu care îl cuprinsese pe Fitzpiers de mijloc şi îl apucă de guler.

— Nemernic fără inimă, după tot ce am făcut pentru tine! strigă el, buzele tremurându-i de furie. Şi banii ei pe care i-ai căpătat şi acoperişul de care ne-am îngrijit ca să te adăpostească! Mie, lui George Melbury, îndrăzneşti tu să-i vorbeşti astfel!

Exclamaţia fu însoţită de o răsucire puternică a umerilor ce-l trânti pe doctor cu capul drept în jos.

Fitzpiers căzu cu o bufnitură surdă pe cioturile unui desiş ce fusese tăiat în iarna trecută. Darling îşi mai continuă drumul câţiva paşi şi se opri.

— Dumnezeu să mă ierte! murmură Melbury, căindu-se de ceea ce făcuse. M-a pus la o încercare prea grea şi acum poate că l-am omorât!

Se întoarse în şa şi privi spre locul unde căzuse Fitzpiers. Spre marea lui uimire, îl zări ridicându-se în picioare, ca şi cum nu ar fi fost decât foarte uşor rănit, şi dispărând repede pe sub copaci.

Melbury ascultă până când zgomotul paşilor lui Fitzpiers se pierdu. „S-ar fi comis o crimă dacă Providenţa nu ar fi fost atât de milostivă să aştearnă frunze în locul ăsta" îşi spuse el. Apoi gândurile i se întoarseră la cuvintele lui Fitzpiers şi indignarea lui crescu din nou atâta, încât aproape că dori ca acea cădere să fi pus pe loc capăt vieţii

doctorului.

Nu ajunsese prea departe când desluşi iapa lui sură sub nişte tufişuri. Lăsând-o pe Darling pentru o clipă, Melbury se duse spre cal şi prinse cu uşurinţă tânărul animal, acum descurajat de propria-i ispravă. Priponi perechea de cai de un copac şi, întorcându-se, se strădui să-i dea de urmă Ju Fitzpiers, simţind o oarecare milă pentru că, la urma urmei, mersese mai departe decât intenţionase cu vinovatul. Deşi străbătu pădurea în lung şi în lat, picioarele sale lăsând urme în straturile de mici suluri scorţoase ce altă dată fuseseră frunze, nu-l putu găsi. Se opri în loc, ascultând şi uitându-se în jur. Un vânt slab sufla printre reţeaua de crengi, ca printr-o strecurătoare; trunchiurile şi crengile mai groase se profilau pe cer ca nişte străjeri, candelabre gigantice, sulițe, halebarefe, lăncii sau orice alt obiect pe care imaginaţia l-ar fi putut crea. Renunţând la căutările sale, Melbury se reîntoarse la cai şi, ţinând pe fiecare cu câte o mână, o luă încet spre casă.

Întâmplarea vru ca în aceeaşi seară un băiat să se reîntoarcă prin parcul din Hintock la Little Hintock cam pe la ora la care Fitzpiers se îndrepta spre casă pe drumul acela. A doua zi la ora cinci, era nevoie de un hamut ce fusese lăsat potcovarului să-l repare şi de aceea băiatul se dusese de cu noapte să-l ia. Îşi pusese hamutul în jurul gâtului şi, drumul prin parc fiind o scurtătură foarte bună, o luă pe acolo fluierând singura melodie pe care o ştia, ca să-şi alunge frica.

Deodată băiatul auzi în spatele lui un cal ce mergea într-un trap cam năbădăios. Neştiind dacă să se aştepte la un prieten sau la un duşman, prudenţa îl îndemnă să înceteze fluieratul şi să se ascundă în desiş până când calul şi călăreţul vor fi trecut, soluţie pe care fu şi mai dornic să o aleagă atunci când îşi dădu seama că se apropiau fără mult zgomot şi când văzu că animalul era albicios îşi aminti ce citise despre Moarte în Revelaţie. De aceea puse hamutul lângă un copac şi se ascunse după el. Călăreţul se apropia, iar băieţandrul, ai cărui ochi erau pătrunzători ca un telescop, îl recunoscu, spre marea sa uşurare, pe doctor.

După cum presupúsose Melbury, Fitzpiers confundase în întuneric pe Blossom cu Darling şi, când ajunsese în dreptul băiatului, încă nu-şi descoperise greşeala, deşi era într-un fel surprins de iuţeala iepei sale, în general mult mai liniştită. Unica privire la fel de atentă ca a tânărului căruţaş era cea a calului; şi, cu acea puternică împotrivire

pe care animalele o arată faţă de tot ce este neobişnuit, Blossom, zărind sub copac hamutul rămas ascuns privirii lui Fitzpiers, nu dovedi răbdarea pe care o avea Darling, ci se sperie îndeajuns ca să arunce din şa un călăreţ de mâna a doua cum era Fitzpiers.

Doctorul căzu şi nu mai făcu nicio mişcare, zăcând aşa cum îl găsise Melbury după aceea. Băiatul o luă din loc, liniştindu-şi conştiinţa tulburată de faptul că plecase de lângă doctor, cu gândul alarmei grozave pe care o va da când va ajunge la Hyitock – lucru pe care îl şi făcu fără nicio reţinere, adăugând evenimentului iniţial o mare încărcătură de alte orori dramatice.

Grace se întorsese, iar trăsura închiriată pentru ea de tatăl şi nu de soţul ei la hotelul „Coroana" din Shottsford-Forum, fusese plătită şi trimisă înapoi. Drumul lung o înviorase întrucâtva pe Grace, boala ei constând dintr-o nervozitate febrilă ce apărea cu intermitenţe şi care era legată mai mult de starea psihică decât de cea fizică. Ajunsă acasă, se plimbă prin salonaşul ei într-o stare de spirit mai plină de speranţă. Doamna Melbury îi spusese, de cum sosi, că Fitzpiers se întorsese de la Londra. Ieşise, adăugă ea, ca să vadă, după cum presupunea, un bolnav şi trebuia să se întoarcă în curând, de vreme ce nu luase nici ceaiul, nici cina. Grace evitase ca în gândurile ei să se nască vreo suspiciune în legătură cu locul unde i se afla soţul, iar mama sa vitregă nu-i spuse nimic despre zvonurile referitoare la supărările doamnei Charmond sau de planurile acesteia de plecare.

Astfel, tânăra soţie stătea lângă foc, aşteptând în tăcere. După mărturisirile făcute de doamna Charmond, Grace părăsise Hintockul tulburată de o aversiune faţă de soţul ei şi intenţionase să nu fie acasă când acesta urma să se întoarcă. Dar ulterior mai reflectase asupra problemei şi se lăsase influenţată de rugăminţile tatălui ei ca să revină acasă; iar acum, într-un fel, regreta că sosirea lui Edred. O precedase pe a sa.

Curând, doamna Melbury urcă la ea cu un aer uşor neliniştit şi precipitat.

— Am ceva să-ţi spun, nişte veşti proaste, zise ea. Dar nu trebuie să te alarmezi fiindcă nu este atât de grav cum ar fi putut să fie. Edred a fost aruncat de pe cal. Nu credem să fie rănit tare. S-a întâmplat în pădure, de cealaltă parte a lui Marshcombe Boltom.

Continuă să-i dea câteva amănunte dar nimic din grozăviile

născocite ce-i fuseseră relatate de băiat.

— Am crezut că e mai bine să-ţi spun deîndată, adăugă ea, în caz că el nu va putea… să vină acasă pe picioare şi. cineva va trebui să-l aducă.

Doamna Melbury credea într-adevăr că lucrurile stăteau mult mai prost decât le prezentase, iar Grace ştia că ea gândeşte astfel. Se aşează uluită câteva minute, răspunzând cu o clătinare din cap la întrebarea mamei sale vitrege dacă-i putea fi de folos cu ceva.

— A, da, te rog du-te în dormitor, spuse Grace după ce se mai gândi un moment şi vezi dacă totul este pregătit acolo în caz că e ceva serios. După care doamna Melbury o chemă pe Grammer şi amândouă făcură cum li se spusese, aducând în cameră tot ce crezură necesar pentru instalarea unui rănit.

Nimeni nu rămase la parter. Trecuseră doar câteva minute când Grace auzi un ciocănit la uşă – o singură bătaie, nu destul de puternică pentru a ajunge la urechile celor din dormitor.

Grace se duse în capul scărilor şi spuse cu un glas stins „Urcă", ştiind că uşa stătea, ca de obicei în astfel de case, larg deschisă. Întorcându-se în obscuritatea galeriei largi, văzu urcând pe scări o femeie pe care la început nu o recunoscu, până când vocea nu o dezvălui a fi Suke Damson, foarte speriată şi îndurerată. O geană de lumină ce venea prin uşa întredeschisă a camerei lui Grace îi cădea pe faţa trasă şi palidă, în timp ce înainta.

— O, domnişoară Melbury, ar trebui să spun doamnă Fitzpiers, rosti ea frângându-şi mâinile. Aceste veşti îngrozitoare… a murit? E rănit grav? Spuneţi-mi; nu m-am putut abţine să nu vin – vă rog să mă iertaţi, domnişoară Melbury – ar trebui să spun doamnă Fitzpiers!

Grace se lăsă pe lada de stejar din galerie şi-şi cuprinse cu mâinile faţa, acum îmbujorată, şi capul. N-ar trebui oare să-i poruncească lui Suke Damson să coboare şi să părăsească imediat casa? Soţul ei ar putea fi adus în orice moment, şi ce s-ar întâmpla? Dar putea oare să o dea afară pe femeia asta care era sincer mâhnită?

Urmă o linişte mormântală cam de o jumătate de minut, până când Suke spuse:

— De ce nu vorbiţi? E aici? E mort? Şi dacă e aşa, de ce nu pot să-l văd – ar fi atât de nepotrivit din partea mea?

Înainte ca Grace să fi răspuns, altcineva sosi la uşa de jos, mergând cu un pas uşor ca de căprioară. Urmă o bătaie grăbită în tăblia uşii, ca şi cum noul venit, neştiind dacă acolo exista sau nu un ciocănel, îşi folosise cu nerăbdare vârfurile degetelor. Fără să se oprească, şi poate călăuzită de raza de lumină răzleaţă de pe galerie, noul venit urcă scara la fel cum făcuse şi primul vizitator. Grace tresări; era o doamnă. Cum Grace putea fi observată destul de bine, doamna veni lângă ea.

— N-am reuşit să fac pe nimeni de jos să mă audă – spuse Felice Charmond, mişcându-şi buzele uscate încât de-abia putu fi auzită şi gâfâind, gata să cadă jos de atâta epuizare. Ce… s-a… întâmplat… spune-mi, oricât ar fi de grav. O să trăiască?

Se uită la Grace rugător, fără să-şi dea seama de prezenţa sărmanei Suke care, speriată de apariţia ei, se retrăsese în umbră. Picioarele fine ale doamnei Charmond erau pline de noroi; acum însă nici nu-şi mai dădea seama cum arăta.

— Am auzit o relatare atât de îngrozitoare, continuă ea. Am venit să văd dacă este adevărată. A fost… omorât?

— Nu vrea să ne spună… e pe moarte… e în camera aceea, izbucni Suke, nemaiţinând cont de consecinţe atunci când auzi zarva îndepărtată pe care o făceau doamna Melbury şi Grammer ce se aflau într-un dormitor de la capătul coridorului.

— Unde? întrebă doamna Charmond.

Şi când Suke îi arătă direcţia, făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să se îndrepte într-acolo.

Grace îi bară drumul.

— Nu este acolo, spuse ea. Nici eu nu l-am văzut mai mult decât l-aţi văzut voi. Am auzit numai o relatare – nu atât de gravă cum credeţi. Probabil că vi s-au exagerat faptele.

— Te rog nu ascunde nimic – lasă-mă să aflu totul i spuse Felice Charmond neîncrezătoare.

— Veţi afla tot ce ştiu şi eu. De fapt, aveţi tot dreptul să intraţi în dormitorul lui; cine poate avea acest drept în mai mare măsură decât oricare dintre voi? spuse Grace cu o uşoară împunsătură, care acum nu le mai atinse când, încetând să mai blocheze drumul, ea păşi prima spre uşa

dormitorului şi o deschise larg. Îi suntem cu toatele soţii, haideţi să intrăm împreună!… Repet, eu am auzit o relatare mai puţin alarmantă decât voi; cât de mult sau de puţin înseamnă asta, nu vă pot spune. Din simplă omenie, mă rog lui Dumnezeu să însemne puţin. Probabil că şi voi vă rugaţi tot aşa – dar din alte motive.

Apoi le privi un moment, acolo în lumina palidă în timp ce ele, apropiindu-se, împreună cu Grace, de patul gol al lui Fitzpiers, stăteau tăcute în tulburarea lor, uitându-se ţintă la pat şi la cămaşa de noapte întinsă pe pernă. Nu-i mai răspundeau la înţepături, dar nici nu-i observau starea sufletească. O blândeţe, ca o rouă, apăru pe faţa lui Grace. În mod convenţional, ar fi fost destul de normal ca Grace să vorbească cu oricare dintre ele pe tonul oficial al soţiei, plin de sarcasm virtuos, şi să li se adreseze cu „femeie", „creatură" sau altceva de genul acesta. Dar ce era la urma urmei viaţa? Asemenea cântăreţului psalmului lui Asaf, fusese oropsită şi pedepsită toată ziua; dar putea oare, pentru a-şi face o plăcere prin cuvinte răzbunătoare, să nu respecte „tagma femeiască", asemenea acelui cântăreţ?

— Acum poate că e pe moarte! bolborosi Suke Damson, ducându-şi şorţul la ochi.

În gesturile şi pe feţele lor se citea grija, afecţiunea, suferinţa inimii – toate acestea pentru un om care le ofensase şi nu se purtase cu niciuna dintre ele altfel decât în mod egoist. Totuşi, amândouă şi-ar fi sacrificat pentru el jumătate din viaţă, chiar şi acum. Lacrimile pe care situaţia lui, poate critică, nu i le putuse stoarce lui Grace, o năpădiră când privi la aceste două femei ale căror relaţii cu el erau tot atât de strânse ca şi ale ei, fără a purta însă veşmântu! convenţional. Ieşi din cameră, se sprijini de balustradă şi plânse.

Imediat, urmându-i exemplul, Felice începu şi ea să plângă, fără a folosi batista, lăsând lacrimile să-i alunece încet pe obraji. În timp ce toate trei stăteau astfel, plângând de mila altei persoane, deşi cele mai demne de milă erau ele însele, din curte se auzi pasul unui cal sau a mai multor cai şi, peste o clipă, răsună glasul lui Melbury ce-şi căuta grăjdarul.

Grace tresări deodată, alergă pe scări şi ieşi în curte, tocmai când tatăl ei o traversa în drum spre uşă.

— Tată, ce s-a întâmplat cu el? strigă ea.

— Cu cine? Cu Edred? întrebă Melbury brusc. Ce s-a

întâmplat? Nimic. Şi, draga mea, ai ajuns acasă sănătoasă? Ia te uită, te simţi deja mai bine. Dar n-ar trebui să stai afară pe o vreme ca asta.

— Dar a fost azvârlit de pe cal!

— Ştiu, ştiu. Am văzut scena. S-a ridicat din nou şi a pornit mai departe, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. O căzătură pe frunze nu a putut răni un tânăr sprinten ca el. N-a venit pe acelaşi drum cu mine, adăugă el cu înţeles. Bănuiesc că a plecat să-şi caute calul. Am încercat să-l găsesc dar n-am reuşit. După ce l-am văzut dispărând printre copaci, am găsit calul şi, pentru siguranţă, l-am adus acasă. Aşa încât va trebui să vină pe jos. Şi acum nu mai sta afară, în aerul rece al nopţii.

Grace se întoarse în casă cu tatăl ei. După ce urcă din nou în coridorul de sus şi în camerele din fund, spre marea ei uşurare constată că atât Fusta numărul Unu cât şi Fusta numărul Doi a mult-iubitului ei dispăruseră fără zgomot. Auziseră, probabil, cuvintele lui Melbury şi despovărate de griji, plecaseră.

Deîndată părinţii lui Grace veniră la ea şi făcură totul ca fiica lor să se simtă bine. Dându-şi seama că ar prefera să fie lăsată singură, plecară.

Grace aşteptă în continuare. Ceasul îşi făcea din când în când auzit glasul, bătând orele, dar soţul ei nu se reîntoarse. La ora sa obişnuită de culcare, Melbury intră din nou la ea să o vadă.

— Nu mai sta de veghe, îi spuse Grace tatălui ei deîndată ce intră. Nu sunt deloc obosită şi am să-l aştept.

— Cred că nu are rost, Grace, spuse Melbury cu o voce tărăgănată.

— De ce?

— M-am certat la cuţite cu el. Şi, din acest motiv, nu prea cred că o să se întoarcă în seara aceasta.

— O ceartă? S-a întâmplat după căzătura pe care a văzut-o băiatul?

Melbury dădu din cap afirmativ, fără să-şi ia ochii de la luminare.

— Da, a avut loc când veneam împreună spre casă, spuse el.

Grace, care începuse să se enerveze în timp ce tatăl ei vorbea,

izbucni:

— Cum ai putut ajunge să te cerţi cu el? De ce nu l-ai lăsat să vină liniştit, dacă tot voia s-o facă? Este soţul meu şi, de vreme ce m-ai măritat cu el, este de la sine înţeles că nu era nevoie să-l provoci fără motiv. Mai întâi mă îndemni să-l iau de bărbat, şi apoi faci lucruri care ne despart mai mult decât am face-o noi în mod normal.

— Cum poţi să mă nedreptăţeşti aşa, Grace? exclamă Melbury cu mâhnire şi indignare. Eu te despart de soţul tău, într-adevăr! Nici nu ştii…

Voia să spună mai mult – toată povestea întâlnirii şi cura fusese provocat atunci când auzise cât era ea de dispreţuită. Dar cum acest lucru ar fi făcut-o foarte nefericită, se abţinu.

— Mai bine te-ai culca. Eşti foarte obosită, spuse el împăciuitor. Noapte bună!

Toţi din casă se duseră la culcare şi în toată gospodăria se aşternu liniştea, întreruptă doar de zgomotul pe care îl făceau, din grajdurile lui Melbury, căpestrele cailor atunci când se mişcau. În ciuda sfatului primit, Grace rămase mai departe de veghe, dar Fitzpiers nu sosi.

Noaptea aceea constitui un moment critic în viaţa sentimentală a lui Grace. Se gândi mult la soţul ei şi, pentru un moment, îl uită pe Winterborne.

— Cum trebuie să-l mai fi admirat pe Edred aceste femei nefericite! îşi spuse ea. Cât de atrăgător trebuie să fie cu toată lumea – şi, într-adevăr, este atrăgător!

Este posibil că, înciudată de rivalele ei şi de lipsa unor sentimente reciproce, din partea lui Fitzpiers, aceste gânduri să fi reînviat în Grace vechi sentimente. Căci, într-adevăr, pasărea iubirii tânjea să-şi ia zborul din inima ei şi avea nevoie cu disperare de un cuib.

Dar soţul ei nu veni. Fapt este că Melbury greşise mult în privinţa stării lui Fitzpiers. Nu cade cineva pe cioturi de copac, în cap, fără să se întâmple nimic. Dacă bătrânul l-ar fi putut urmări pe ginerele său îndeajuns de aproape, ar fi observat că, ridicându-se şi îndreptându-se spre desişul pădurii, Fitzpiers lăsa în urmă o dâră de sânge şi că nu înaintase nici cincizeci de metri când îl cuprinse ameţeala şi, ducându-şi mâinile la cap, se clătină şi căzu.

XXXVI

GRACE NU A FOST singura în Hintock care, în acea noapte, stătea de veghe şi medita. Felice Charmond nu simţea deloc dispoziţia de a se retrage la culcare la ora obişnuită şi, în faţa focului din sufrageria conacului, rămase la fel de nemişcată şi de pierdută în reverie ca şi Grace în cămăruţa din gospodări-a ţărănească a tatălui ei.

Ajungându-i la ureche veştile comunicate de Melbury în coridor, şi chinurile ei fiind astfel mult alinate, se simţi deodată cuprinsă din nou de sentimentul demnităţii. Felice coborî scara şi ieşi din casă ca o stafie, mergând de-a lungul zidurilor clădirii până când dădu colţul spre poarta curţii prin care se strecură, fără zgomot, înainte chiar ca Grace şi tatăl ei să-şi fi terminat discuţia. Suke Damson gândi că e mai bine să o imite şi, coborând pe scara din spate, la fel cum Felice coborâse pe cea din faţă, ieşi pe o uşă laterală şi o luă deîndată spre casa ei.

Când se văzu dincolo de poarta lui Melbury, doamna Charmond porni cu toată repeziciunea spre conac, fără a se opri sau a-şi întoarce capul. Intră în propria-i locuinţă la fel cum ieşise, pe uşa cu glasvand a salonaşului. Totul era aşa cum fusese lăsat; lipsise cam trei sferturi de oră, dar nimeni nu părea să-i fi descoperit absenţa. Cu trupul obosit şi într-o stare de spirit încordată, se aşeză, gâfâind, cu ochii speriaţi, tulburată de modul cum procedase.

Dragostea alarmată o făcuse să se trădeze printr-o vizită care, acum după ce emoţia se stinsese la vestea că Fitzpiers nu se afla în pericol, era cea mai tristă surpriză pentru ea. Iată cum îşi dăduse osteneala să scape de cătuşele pasiunii ce-o legau de el! într-un fel, mărturisindu-şi sieşi şi lui Grace indecenţa pasiunii ei nebune, ajunsese să i se supună fără rezistenţă. Numai dacă Cerul i-ar da destulă putere, dar Cerul nu o făcea niciodată! Un lucru era absolut necesar; trebuia să părăsească Hintockul dacă dorea să reziste unei tentaţii viitoare. Cât timp rămânea pe loc, lupta era prea obositoare şi fără niciun fel de sorţi de izbândă. Nu era altceva decât o capitulare permanentă a conştiinţei în faţa a ceea ce nu îndrăznea să numească.

Încetul cu încetul, stând aşa pe gânduri, în mintea lui Felice se statornici surprinzător de puternic o hotărâre înţeleaptă; la acest lucru contribuise poate şi uşurarea pe care o simţea, presupunând că, după toată spaima ce o trăsese, iubitul ei era în afară de pericol. Pentru moment Felice se afla într-o stare de spirit pe care cuvintele doamnei

Elizabeth Montagu ar putea-o caracteriza astfel: „A-ţi pierde minţile de atâta prudenţă” şi, până la urmă, deveni atât de convinsă că prudenţa însemna plecare, încât dori să pornească chiar în acel moment. Ridicându-se în grabă de pe scaun, începu să adune mici obiecte personale răspândite prin toată camera, pentru a se convinge că făcea pregătiri de plecare.

În timp ce se mişca încolo şi încoace, i se păru că aude un zgomot slab afară şi rămase pe loc. De bună seamă fusese o bătaie uşoară în geam. Îi veni un gând şi obrajii i se îmbujorară. El mai venise la fereastra aceea şi în alte dăţi; totuşi ar fi fost oare cu putinţă ca Fitzpiers să îndrăznească acum aşa ceva? Servitorii se duseseră la culcare şi, dacă totul ar fi decurs normal, s-ar fi retras şi ea. Apoi îşi aminti că, intrând pe uşa de la terasă şi închizând-o, nu fixase bine obloanele, aşa încât o geană de lumină din interiorul camerei i-ar fi putut trăda veghea vreunui privitor aflat pe pajişte. Cum conspirau toate lucrurile ca ea să nu-şi poată ţine promisiunea faţă de Grace!

Bătaia se repetă, uşoară ca ciocănitul unui plisc de pasăre; speranţa ei tainică învinse prudenţa. Se duse şi trase oblonul, hotărâtă totuşi să-l respingă şi să ţină uşa bine închisă.

Dar ce văzu afară ar fi putut înspăimânta şi o inimă mai tare decât aceea a unei femei neajutorate, în miez de noapte. În centrul gemuleţului de jos, lipit de el, se vedea *o* faţă omenească pe care de-abia o recunoscu ca fiind a lui Fitzpiers, deoarece, profilată în bezna nopţii, avea o paloare cadaverică şi era acoperită de sânge. Cum era încadrată astfel în pătratul geamului, îi izbi privirea înspăimântată, de parcă ar fi văzut năframa Sfintei Veronica.

Fitzpiers îşi mişcă buzele şi o privi rugător. Mintea-i înfierbântată imaginä într-o clipă posibilele evenimente care ar fi putut duce la un astfel de deznodământ tragic. Cu o mână trase înspăimântată ivărul uşii şi, aplecându-se spre locul unde Fitzpiers era ghemuit, îşi lipi faţa de a lui cu o grijă plină de dragoste. Fără să spună un cuvânt, îl ajută să urce în cameră, trebuind aproape să-l ridice în braţe.

Închizând repede uşa şi obloanele, se aplecă asupra lui, cu respiraţia tăiată.

— Eşti rănit grav, grav? strigă ea fără vlagă; oh, oh, cum s-a întâmplat asta?

— Destul de tare – dar nu fi speriată, răspunse el cu

greu, în şoaptă şi, întorcându-se pentru a's e aşeza, într-o poziţie mai bună. Puţină apă, te rog.

Felice fugi în sufragerie, aduse o sticlă şi un pahar din care el bău cu nesaţ. Apoi reuşi să vorbească mult mai bine şi, cu ajutorul ei, ajunse chiar la cea mai apropiată sofa.

— Eşti pe moarte, Edred? zise ea. Te rog, vorbeşte-mi!

— Sunt pe jumătate mort! spuse Fitzpiers cu răsuflarea întretăiată. Poate că voi supravieţui… în primul rând e vorba de pierdere de sânge!

— Dar am crezut că nu te-ai lovit în căzătură, spuse Felice. Cine ţi-a făcut asta?

— Socrul meu, Felice!… M-am târât în patru labe mai mult de o milă până la tine. Dumnezeule, am crezut că n-o să mai ajung niciodată aici!… Am venit pentru că tu eşti singurul prieten pe care-l mai am pe lume acum… Nu mă mai pot întoarce niciodată la Hintock – sub acoperişul acelor Melbury! Nici macul, nici mătrăguna nu vor tămădui această vrajbă de moarte… Numai de m-aş însănătoşi din nou!

— Acum că te-ai odihnit, lasă-mă să te bandajez la cap.

— Da, dar stai un moment; din fericire nu mai sângerează, altfel până acum aş fi fost un om mort! în pădure am reuşit să-mi fac, cum am putut în bezna de acolo, un bandaj suspensor dintr-o monedă de jumătate de penny şi batista mea… Dar ascultă, dragă Felice! Poţi să mă ascunzi până mă însănătoşesc? Orice s-ar întâmpla, nu mă mai pot arăta în Hintock. Ştii, aproape toţi pacienţii m-au părăsit şi după asta nici nu mi-aş mai da silinţa să-i recâştig, chiar dacă aş putea.

În timp ce el vorbea, lui Felice începură să i se împăienjenească ochii de lacrimi. Unde erau planurile ei prudente de a-şi separa drumurile pentru totdeauna? Acum, singurul ei gând era să-l îngrijească în suferinţele, necazurile şi sărăcia lui. Primul pas era să-l ascundă şi se întrebă unde. Îi veni în minte un anume loc.

Îi aduse din sufragerie nişte vin care-l mai întări. Apoi reuşi să-i scoată cizmele şi Fitzpiers se putu ţine drept, sprijinindu-se cu o mină de ea şi cu cealaltă într-un baston.

Ieşiră astfel din cameră şi o luară, cu pas domol, în sus pe scări. La capătul lor, Felice îl conduse de-a lungul unui coridor, oprindu-se de fiecare dată când el îi cerea ca să se odihnească şi, de acolo, în sus pe o scară mai mică spre partea cea mai puţin folosită a casei, unde descuie o uşă. Aici se găsea un pod plin de mobile vechi de tot felul, aşezate unele peste altele, împiedicând lumina să intre pe ferestre şi care formau între ele unghere şi ascunzişuri în care un om nu putea fi zărit de cineva, chiar dacă ar fi privit din uşă. Lucrurile, în bună parte, aparţinuseră proprietarului de mai înainte al casei şi fuseseră cumpărate la o licitaţie de răposatul domn Charmond. Dar moda schimbătoare şi gusturile unei soţii tinere, le adusese în acest pod.

Aici Fitzpiers se aşeză pe jos lângă un perete, până când Felice scoase din grămadă suficiente lucruri pentru un pat, pe care îl aşternu pe podea într-unul din ascunzişurile amintite. Făcu apoi rost de apă şi de un lighean, îi spălă sângele uscat de pe faţă şi de pe mâini, iar când Fitzpiers „se aşeză comod, îi aduse mâncare din cămară. În timp ce mânca, privirea doamnei Charmond zăbovi cu teamă pe faţa lui, urmărindu-i fiecare mişcare cu atâta tandreţe, cum numai o femeie îndrăgostită o poate face.

Acum, Fitzpiers se simţea mai bine şi putea discuta situaţia în care se afla.

— Îmi închipui că cele ce i-am spus lui Melbury ar fi fost în stare să înfurie pe oricine, dacă aş fi vorbit premeditat şi conştient de prezenţa sa. Dar nu l-am recunoscut şi am fost ameţit de ce mi-a dat să beau, şi de aceea abia dacă îmi dădeam seama de cuvintele pe care le rosteam. Ei bine – vălul acelui templu a fost acum sfâşiat!… Şi de vreme ce nu mai am de gând să mă arăt în Hintock, primele mele eforturi trebuie să fie îndreptate spre potolirea oricărei alarme ce se va da în urma absenţei mele, înainte de a putea să plec de pe aici. Nimeni nu trebuie să ştie că am fost rănit; altfel, tot ţinutul o să vorbească despre mine. Felice, trebuie să plăsmuiesc imediat o scrisoare pentru a-i împiedica să mă caute. Dacă îmi aduci un toc şi hârtie cred că aş putea s-o scriu chiar acum. M-aş odihni mai bine dacă treaba asta ar fi rezolvată. Biata de tine! Cum te fac să oboseşti tot alergând în sus şi în jos!

Ea aduse cele necesare scrisului şi-i ţinu tamponul de sugativă ca suport pentru mină, în timp ce el scria o scurtă misivă adresată soţiei lui legale.

„Ura ce mi-a arătat-o tatăl tău, scria el în cea mai rece dintre epistolele sale de om căsătorit, este atât de mare, încât nu mă pot reîntoarce sub un acoperiş care îi aparţine deşi te adăposteşte şi pe tine. O despărţire este inevitabilă de vreme ce în această discordie tu vei fi, desigur, de partea lui. Plec într-o călătorie care mă va duce departe de Hintock şi pentru o perioadă de timp nu te aştepta să mă revezi".

Apoi îi dădu lui Grace nişte îndrumări cu privire la pacienţi şi la alte lucruri de ordin practic, încheind fără a pomeni nimic despre destinaţia sa şi despre când va putea să-l revadă. Se oferi să-i citească lui Felice epistola înainte de a închide plicul, dar ea nu vru să o audă sau să o vadă; acest aspect al obligaţiilor lui o îndurera dincolo de limitele răbdării. Îşi întoarse capul de la Fitzpiers şi începu să plângă cu suspine amare.

— Dacă poţi să trimiţi pe cineva să o pună la cutie la câteva mile de aici, şopti el epuizat de efortul scrierii, la Sherton Abbas sau Port-Bredy, sau şi mai bine la Budmouth, atunci toate bănuielile ce s-ar putea îndrepta asupra acestei case ca fiind refugiul meu ar fi îndepărtate.

— Voi pleca chiar eu spre unul din locurile pomenite; fac orice ca totul să rămână secret! murmură ea, vocea trădându-i vagi presimţiri, acum că emoţia ajutorului dat trecuse.

Fitzpiers îi spuse că mai rămăsese un singur lucru de făcut.

— Târându-mă peste gard spre pajişte, am lăsat urme de sânge pe grilaj care sunt foarte vizibile pe vopseaua albă; chiar şi eu le-am văzut în întuneric. Urmele trebuie şterse cu orice preţ. Ai putea face şi asta, Felice?

Dar ce nu fac femeile în astfel de situaţii care le solicită devotamentul? Aşa obosită cum era, Felice coborî numeroasele trepte până la parter. Căută un felinar pe care îl aprinse şi îl ascunse sub pelerină, luă apoi un burete ud şi o porni astfel în noapte. Gardul alb răsări în faţa ei din întunecime şi, de cum se apropie, o rază a felinarului ascuns căzu pe acele pete de sânge, chiar acolo unde i se spusese că le va găsi. O trecură fiori. Era şi aşa prea mult pentru o singură zi, dar cu o mină tremurândă şterse grilajul de sânge şi se reîntoarse în casă.

Toate aceste întâmplări se petrecură în nu mai mult de două

ore. Când totul fu terminat şi după ce Felice aranjă patul lui improvizat, îl sărută, îi aşeză la îndemână toate lucrurile de care se gândi că ar putea avea nevoie, îşi luă rămas bun şi încuie uşa.

XXXVII

CÂND SCRISOAREA lui Fitzpiers, purtând ştampila unui oraş îndepărtat, ajunse în mâinile lui Grace, acesteia nu-i trecu prin minte, nicio clipă, că Fitzpiers zăcea rănit la o depărtare de una sau două mile de casă. Se simţi uşurată că el nu scria cu mai multă cruzime despre cearta avută cu tatăl ei, oricare ar fi fost natura acesteia; dar răceala cuvintelor lui stinseră acea licărire slabă pe care evenimentele o aprinseseră cu puţin înainte în inima ei.

Familia făcu cunoscut în Hintock că doctorul plecase din localitate şi cum nimeni, în afara celor din casa lui Melbury, nu ştia că el nu se întorsese acasă în noaptea accidentului, satul nu dădu prea mare importanţă întâmplării.

Trecură astfel primele zile ale lunii mai. Nimeni, în afara păsărilor şi a animalelor de noapte, nu observă că într-o seară, târziu, spre mijlocul lunii, o siluetă înfăşurată strâns într-o mantie, cu o cârjă sub un braţ şi cu un baston în cealaltă mână, se furişă din conac şi o luă peste pajişte spre pădure. De acolo porni cu acelaşi mers încet şi plin de efort până la locul cel mai apropiat pe unde trecea drumul de vamă.

Misteriosul personaj era astfel deghizat încât propria lui soţie cu greu l-ar fi recunoscut. Felice Charmond avea cât se poate de multă experienţă în astfel de lucruri, şi îşi dăduse toată osteneala să-l machieze şi să-l costumeze pe Fitzpiers cu vechile obiecte de recuzită din ungherele acelui pod.

Pe drum, fu prins din urmă de o trăsură acoperită care-l duse la Sherton Abbas, de unde o porni spre cel mai apropiat port de pe coasta de sud şi apoi traversă imediat Canalul Mânecii.

Dar toţi aflară, trei zile după aceea, că doamna Charmond pusese în aplicare planul pe care-l amânase de atâtea ori, anume de a porni într-o călătorie şi de a rămâne o perioadă mai lungă pe continent. Într-o dimineaţă, ea plecă aproape în taină. Nu luă cu ea nicio cameristă pentru că angajase deja una pe care trebuia să o întâlnească undeva, la un anumit punct, în drumul ei. Conacul ce fusese atât de des părăsit, urma să fie apoi închiriat.

Nici nu veni bine vara, când un zvon tot mai persistent, bazat pe mărturii foarte sigure, se răspândi în împrejurimi: doamna Charmond

şi Fitzpiers fuseseră văzuţi împreună la Baden în relaţii de asemenea natură, încât puseră capăt întrebărilor care frământaseră mica aşezare încă din iarnă.

Melbury ajunsese în „Valea umilinţei" mai departe chiar decât Grace. Părea că era într-adevăr la pământ.

Dar o dată pe săptămână mergea la târg, în virtutea obişnuinţei şi, într-o zi, pe când trecea pe lângă bordura trotuarului cu un pas ce reflecta starea lui sufletească, îşi auzi numele strigat de o voce care odinioară îi fusese familiară. Se întoarse şi îl văzu pe un anume Fred Beaucock – un fost funcţionar la un birou de avocatură, un filfizon de prin partea locului despre care se spunea că era cel mai deştept individ din Sherton şi că, fără inteligenţa lui, firma avocaţilor care-l angajase nu ar fi ajuns nicăieri. Mai târziu, însă, Beaucock ajunsese un ratat. Era invitat prin tot locul, cânta la adunările ţăranilor şi la prânzurile orăşenilor; într-un cuvânt, se hrănea cu mai multă băutură decât îi făcea bine minţii sau organismului său. Îşi pierdu postul şi, după o absenţă în care îşi încercă norocul prin alte locuri, se întoarse în oraşul natal unde, în timpul când se petreceau evenimentele de mai sus în Hintock, dădea consultaţii juridice pentru sume derizorii profesând mai ales prin cârciumi, prin ale căror colţuri putea fi adesea văzut redactând, pentru jumătate de coroană, testamentele ţăranilor. Cerea cu vocea unui om cultivat, cerneală, toc şi o foaie de hârtie de jumătate de penny şi după ce ştergea de pe masă cu mina cercurile umede lăsate de ceşti şi de pahare, aşeza coala pe un colţ şi apoi începea să scrie testamentul. O idee care îţi intră în cap de tânăr o poţi doar cu greu dezrădăcina! Şi mulţi negustori mai în vârstă se agăţau încă de ideea că Fred Beaucock ştia o mulţime de lucruri în ale legii.

El era cel care îl strigase pe Melbury.

— Păreţi foarte abătut, domnule Melbury – foarte abătut, dacă îmi permiteţi să mă exprim aşa, remarcă ei când cherestegiul îşi întoarse capul. Dar ştiu, ştiu. O întâmplare foarte tristă, foarte tristă. După cum ştiţi am făcut studii de drept şi astfel de lucruri nu-mi sunt străine din punct de vedere profesional. Ei bine, există un remediu şi pentru situaţia doamnei Fitzpiers.

— Cum… ce… un remediu? întrebă Melbury.

— Noua lege, domnule. Un alt tribunal a luat fiinţă anul trecut şi, în baza noului statut, aliniatele douăzeci şi

douăzeci şi unu, articolul optzeci şi cinci, desfacerea căsătoriei este la fel de simplă ca şi căsătoria. Nu mai este nevoie de o lege specială în această privinţă; nu mai există o lege pentru bogaţi şi alta pentru săraci. Dar veniţi înăuntru, tocmai voiam să beau un pic de grog – am să vă explic totul.

Vestea îl ului pe Melbury căruia nu-i prea cădeau sub ochi ziarele. Şi deşi era un om extrem de corect în toate deprinderile lui şi nu avea deloc chef să intre într-o tavernă cu Fred Beaucock – un astfel de personaj neputându-l influenţa în nicio altă privinţă – gândul de a-şi putea elibera fata din sclavie exercita atâta fascinaţie asupra lui, încât îi anihilă orice spirit critic. Nu-i putu rezista fostului funcţionar avocăţesc şi intră în han.

Aici se aşezară în faţa grogului pe care Melbury îl plăti cu un gest firesc. Beaucock se sprijinea de spătarul scaunului arborând o gravitate de jurist, ce părea că nu-i permite să observe băutura din faţa lui, dar care dispăru totuşi cu o iuţeală uimitoare.

Niciodată nu s-a putut stabili cu precizie în ce măsură informaţiile exagerate asupra noii legi a divorţului pe care le furnizase Beaucock ascultătorului său erau rezultatul ignoranţei şi în ce măsură al înşelătoriei. Dar el relată o poveste atât de plauzibilă despre uşurinţa cu care Grace ar putea deveni o femeie liberă, încât planul îl înflăcără pe tatăl ei şi, cu toate că abia îşi muiase buzele în băutură, Melbury nu a ştiut niciodată cum a ieşit din han sau când şi unde s-a urcat în şareta lui ca să-şi continue drumul spre Hintock.

Dar acasă îşi reveni, după ce tot drumul mintea lui extrem de agitată păruse să vibreze cu zgomot ca de gong. Înainte de a o vedea pe Grace, se întâlni din întâmplare cu Winterborne, căruia i se păru că Melbury avea o faţă ca – de înger.

Bătrânul trase calul la o parte şi, luându-l pe Winterborne de braţ, îl duse la o grămadă de „lemn despicat” – cum se numeşte pe acolo stejarul descojit – care se găsea sub un gard viu de mălin negru.

—Giles, spuse el, după ce se aşezară pe buşteni, acum în ţară este o nouă lege! Grace poate deveni liberă destul de uşor. Am aflat printr-o pură întâmplare. S-ar fi putut ca încă zece ani de acum încolo să nu aflu de această lege. Poate să scape de el, auzi, să scape de el! Gândeşte-te la asta, prietene Giles!

Apoi relată ce auzise despre noua îndreptare judecătorească. Un

tremur uşor şi stăpânit al buzelor fu singurul răspuns al lui Winterborne şi Melbury adăugă:

— Băiatul meu, până la urmă va fi soţia ta – dacă o doreşti.

Sentimentele puseseră stăpânire pe el şi, când dădu glas vechilor sale intenţii, ochii i se împăienjeniseră.

— Sunteţi sigur… de această nouă lege? întrebă Winterborne, tulburat de o imensă exaltare care îl cuprinsese odată cu îndoiala plină de temeri că poate nu înţelesese exact sensul ultimei afirmaţii a lui Melbury.

Acesta răspunse că nu avea nicio îndoială, pentru că de la discuţia cu Beaucock îi venise în minte faptul că văzuse cu câtva timp în urmă în ziarul săptămânal o aluzie la o astfel de schimbare juridică; dar pentru că la timpul acela nu-l interesaseră asemenea soluţii extreme, o trecuse cu vederea.

— Dar nu am de gând să las problema încurcată nici măcar o singură zi – continuă Melbury. Voi pleca la Londra. Beaucock mă va însoţi şi, cât de curând posibil, vom obţine cele mai bune sfaturi. Beaucock este un avocat desăvârşit – nu i se poate reproşa nimic decât o sete nepotolită. Odinioară îl ştiam, în Sherton, drept acea autoritate care cunoştea toate chiţibuşurile legii.

Replicile lui Winterborne erau dintre cele mai vagi. Perspectiva ce i se deschidea era aproape de necrezut pentru moment. El era ceea ce se numea în Hintock „un om cu mintea întreagă", şi se menţinea într-o stare de rezervă nu pentru că n-ar fi fost de acord cu cele spuse de Melbury, ci dintr-o reţinere circumspectă pe care o învăţase de la viaţă, aşa cum o trăise el.

— Dar, continuă cherestegiul, în timp ce vreo două cute de îngrijorare se adăugau celor deja săpate de timp pe fruntea lui, Grace nu se simte bine deloc. Nimic organic, ştii; dar din noaptea aceea de spaimă, a făcut o depresiune nervoasă. Nu mă îndoiesc că se va simţi bine în curând… Mă întreb cum i-o fi în seara asta? Spunând aceste cuvinte, se ridică de parcă ar fi uitat de bolnavă, în timp ce se gândea cu emoţie la viitorul ei.

Stătură acolo până când seara începu să coloreze grădina în nuanţe maronii, şi apoi o luară spre casa lui Melbury. Giles se găsea la câţiva paşi în spatele vechiului său prieten care, stimulat de entuziasmul acelor momente, îl întrecu pe Winterborne ce mergea în

felul său obişnuit. Acesta se intimidă la gândul de a se afla în prezenţa lui Grace în chip de pretendent reînnoit cum, de bună seamă, tatăl ei avea să-l prezinte, şi aceasta chiar înainte de a fi obţinute informaţiile precise asupra situaţiei ei viitoare. Semăna mai degrabă cu actul acelor nesocotiţi care se avântă acolo unde îngerii se tem să păşească.

Dar se ivi un suflu rece care contrabalansă promisiunile strălucitoare ale zilei. Nici nu-l urmă bine pe cherestegiu până la uşă, când o auzi pe Grammer spunându-i că doamna Fitzpiers se simţea chiar mai rău decât de dimineaţă. Bătrânul doctor Jones, locuind prin apropiere, fu chemat, iar el recomandă deîndată ca bolnava să fie aşezată la pat. Totuşi nu trebuia să considere boala ei ca fiind gravă – suferea de un atac nervos cu frisoane, rezultatul ultimelor evenimente prin care trecuse – şi, fără îndoială, se va simţi mai bine în câteva zile.

De aceea Winterborne nu rămase şi speranţa lui de a o vedea pe Grace în acea seară se nărui.

Nici chiar agravarea stării în care se aflase de dimineaţă nu-l deprimă prea mult pe Melbury. Ştia, spuse el, că fata lui avea o constituţie destul de sănătoasă. Numai aceste griji familiale o slăbeau: odată liberă, va fi din nou înfloritoare. Melbury puse diagnosticul exact, aşa cum fac de obicei părinţii.

A doua zi de dimineaţă o porni spre Londra, după ce Jones mai făcu o vizită şi-l asigură că putea pleca fără grijă, în special pentru o astfel de treabă care ar putea pune capăt mai curând neliniştii ei.

Negustorul de cherestea plecase doar de o zi sau două, când se zvoni în Hintock că se găsise în pădure pălăria domnului Fitzpiers. Mai târziu după amiază, pălăria fu adusă la casa lui Melbury, şi, ghinion, tocmai când Grace era de faţă. Fără îndoială zăcuse în pădure de când el căzuse de pe cal; dar părea atât de curată şi neatinsă, căci vremea bună din acea vară şi adăpostul de frunze favorizaseră păstrarea ei, încât Grace nu putu crede că rămăsese ascunsă atâta vreme. Acest neînsemnat amănunt fu suficient ca să pună în mişcare imaginaţia ei înflăcărată în aceste circumstanţe – îl credea încă în apropiere şi se temea să nu apară pe neanunţate; iar maladia ei nervoasă se agravă până într-atât, încât doctorul Jones începu să arboreze o mină foarte serioasă şi cei din casă se alarmară.

Era începutul lui iunie şi, în această perioadă a anului cucul de – abia îşi întrerupea cântatul câteva ore noaptea. Sunetele scoase de această pasăre, atât de familiare încă din copilărie urechilor ei – erau

acum o tortură pentru sărmana fată. Vineri, la două zile după plecarea lui Melbury, şi a doua zi după descoperirea pălăriei lui Fitzpiers, pe la două noaptea, cucul începu să cânte scoţând un ţipăt neaşteptat de pe unul din merii lui Melbury, nici la trei metri de camera lui Grace.

— O, vine! strigă ea şi de spaimă sări din pat.

Aceste tresăriri şi spaime ţinură aşa până la prânz şi, după ce doctorul sosi, o consultă şi discută apoi cu doamna Melbury; se aşeză pe un scaun şi căzu pe gânduri. Era necesar să se alunge cu orice preţ acea teamă persistentă din mintea ei şi se gândi cum s-ar putea face acest lucru.

Fără a spune vreun cuvânt cuiva dintre rude, sau lui Winterborne care aştepta nelinişti pe aleea din faţă, doctorul Jones se duse acasă şi îi scrise lui Melbury pe adresa din Londra obţinută de la soţia acestuia. În esenţă, îl sfătuia ca doamna Fitzpiers să fie asigurată, cât de curând posibil, că se luau măsuri pentru a curma legătura care devenea pe zi ce trece o tortură tot mai mare pentru ea; că va fi în curând liberă şi că, virtual, era deja liberă. „Dacă puteţi scrie astfel *ne în târziat,* poate că aţi putea să preveniţi mult rău, spunea el. Scrieţi-i ei, nu mie".

Sâmbătă veni din nou la Hintock şi o asigură pe Grace, în cuvinte liniştitoare dar misterioase, că într-o zi sau două se poate aştepta să primească veşti bune.

Şi aşa se şi întâmplă. Duminică, la şapte dimineaţa, ora obişnuită la care poştaşul trecea agale prin Hintock, sosi o scrisoare pentru Grace de la tatăl ei. Grace se trezi la opt după ce dormise, ca prin minune, o oră sau două şi doamna Melbury îi aduse sus scrisoarea.

— Poţi s-o deschizi singură? întrebă ea.

— Da, da! răspunse Grace, cu o uşoară nerăbdare. Rupse plicul, despături scrisoarea şi citi în timp ce un val de roşeaţă îi cuprindea treptat gâtul şi obrajii albi.

Tatăl ei întreprinsese o acţiune îndrăzneaţă. O informă că nu mai trebuie să-şi facă griji în ce priveşte întoarcerea lui Fitzpiers, că în curând va fi o femeie liberă. De aceea, dacă va dori să se căsătorească cu vechiul ei pretendent – şi spera că aşa se va întâmpla de vreme ce aceasta era şi dorinţa lui cea mai fierbinte – va fi în situaţia de a o face. Aici Melbury nu scrisese mai mult decât credea chiar el. Dar exagera mult faptele, adăugând că formalităţile legale de desfacere a căsătoriei fuseseră practic îndeplinite.

Adevărul era însă că la sosirea scrisorii doctorului Jones, sărmanul Melbury fusese foarte agitat, şi numai cu greutate putu fi oprit de Beaucock să se întoarcă acasă. Ce sens avea să se grăbească înapoi la Hintock? îl întrebase Beaucock. Singurul lucru ce-i putea face vreun bine lui Grace era ruperea legăturii. Deşi încă nu se văzuse cu avocatul de renume pe care urma să-l consulte, întâlnirea lor era iminentă; iar cazul era destul de clar. Astfel, un om simplu ca Melbury, îndemnat de alarma sa de părinte în faţa primejdiei ce o ameninţa pe fiica lui, şi de ceea ce-i înfăţişa Beaucock, cedase şi începu să-i scrie lui Grace, fără prea multe detalii, că era de fapt liberă.

— Şi aţi face mai bine să-i scrieţi şi domnului, sugeră Beaucock, care, mirosind că acest caz i-ar putea face faimă şi ar putea fi începutul unei clientele mai numeroase, dorea să-l implice pe Melbury definitiv în această poveste; pentru asemenea scop ştia că nimic nu poate fi atât de puternic ca trezirea pasiunii lui Grace pentru Winterborne, aşa încât tatăl ei să nu aibă inima de a se retrage din încercarea de legalizare a dragostei lor, atunci când ar descoperi că există dificultăţi în realizarea planului.

Nervos şi nerăbdător, pe Melbury îl atrăgea ideea de a-i stârni pe dată, cum se exprima el. îl obseda punerea în aplicare a planului, mult amânat, de a-şi îndrepta greşeala din tinereţe. În scrisoarea adresată fiicei lui, adăuga un pasaj în care-i dădea a înţelege că ar trebui să înceapă să-l încurajeze pe Winterborne, dacă nu voia să-l piardă definitiv. Iar lui Giles îi scrise că, în cele din urmă, calea îi era practic deschisă. Viaţa este scurtă, spunea, iar el, tatăl lui Grace, îmbătrânea şi cum nimeni nu ştie ce-i rezervă ziua de mâine, interesul lui Grace pentru Giles trebuia trezit deîndată, pentru ca totul să fie pregătit atunci când se va ivi momentul prielnic ca ei să se căsătorească.

XXXVIII

WINTERBORNE A FOST foarte mişcat de aceste cuvinte calde. Noutatea mărturisirii îl făcu să nu înţeleagă dintr-odată întreaga semnificaţie. Doar cu câteva luni în urmă, fusese complet înstrăinat de familia Melbury şi urmărise viaţa lui Grace de la distanţă. Ca soţie a lui Fitzpiers, pe atunci mai cunoscut şi în ascensiune, era învăluită în strălucirea unei superiorităţi evidente, care îl îndepărta şi mai mult de ea. Dacă până nu de mult Grace îi fusese inaccesibilă, în afara sferei lui sociale – acum era de-a dreptul rugat de tatăl cerber şi temător să

prindă curaj şi să se pregătească pentru ziua când o va putea cere în căsătorie.

Faptele trecutului se perindau prin faţa ochilor lui Giles într-o procesiune întunecată: felul în care i se dăduse peste nas, în care Melbury îi dispreţuise petrecerea de Crăciun, felul cum chiar şi acea dulce şi timidă Grace se uitase atunci de sus la el, la pregătirile gospodăreşti şi la născocirile sărmanului Creedle!

Nu-i venea să creadă! De bună seamă că bariera de granit a căsătoriei cu un altul nu putea fi străpunsă atât de uşor! Se încălca un obicei împământenit. Şi totuşi, o lege nouă putea înfăptui orice. Dar era oare de domeniul posibilului ca o femeie care fusese obişnuită cu deprinderile unui intelectual cultivat, mai mult decât cu ale ei proprii, să devină soţia unuia ca el? Era oare posibil ca ţăranul Giles Winterborne să facă fericită o asemenea gingaşă fată, care se găsea acum într-o situaţie ce o îndepărta de el chiar mai mult decât la început? Giles era plin de îndoieli.

Cu toate acestea, nu-i stătea în fire să se arate prea sfios. Dar a acţiona atât de prompt cum dorea Melbury nu ar fi părut prea înţelept, ţinând cont de nesiguranţa evenimentelor. Giles nu cunoştea nimic despre procedura juridică, dar ştia că a păşi în faţa lui Grace în chip de pretendent, înainte ca legătura căsătoriei să fie practic desfăcută, era doar un vis extravagant al unei minţi înfierbântate ca cea a lui Melbury. Îi fu milă de entuziasmul lui aproape copilăresc, şi îşi dădu seama că bătrânul trebuie să fi suferit nespus ca să se arate atât de slab şi să ajungă la o astfel de dorinţă necugetată.

Winterborne era mult prea delicat pentru a face vreo presupunere cinică, anume că negustorul de cherestea, datorită afecţiunii puternice pentru Grace, apela la el, deoarece tânăra doamnă, odată divorţată, ar rămâne într-o situaţie nefirească pentru remedierea căreia un soţ nepotrivit era totuşi mai bun decât niciunul. Giles era aproape sigur că vechiul lui prieten ardea pur şi simplu de nerăbdare să îndrepte greşeala, oarecum ireparabilă, de a despărţi două fiinţe pe care natura se străduise mai înainte să le apropie şi că, în zelul lui, nu ţinea cont de formalităţi, în cele din urmă, supravegherea precaută a lui Melbury din ultimii ani fusese depăşită. Şi de aceea Winterborne îşi dădu seama că La început de drum nou, el era acela care trebuia să aibă grijă de a nu o compromite pe Grace prin avansuri prea grăbite.

Nu există dragoste care să se menţină mereu la aceeaşi intensitate: oamenii iubesc ori mai mult, ori mai puţin: dar Giles nu remarca nicio scădere în intensitatea sentimentelor sale de dragoste pentru Grace. De când fusese respins şi de când Grace se căsătorise cu un altul, se chinuise să-şi înfrâneze pasiunea de mai înainte, din pură consideraţie pentru inoportunitatea ei, reducând-o la o prietenie înţelegătoare; dar până acum, încercarea sa nu avusese mare succes.

Trecu mai bine de o săptămână şi nu mai sosi nicio veste de la Melbury. Dar aşa cum presupusese bătrânul doctor Jones, efectul veştii transmise acelei „fiice a pădurii", înzestrată cu o mare putere de adaptare, fu considerabil. Îi alinase sufletul răvăşit, mai mult decât orice calmant al farmacopeii. Dormise neîntrerupt o noapte şi o zi. Pentru ea, noua lege era o entitate misterioasă, binefăcătoare, dumnezeiască, coborâtă de curând pe pământ şi care o va face să fie ca mai înainte, fără griji sau supărări. Situaţia ei o neliniştea, elementele abstracte trezindu-i o aversiune mai mare chiar decât faţă de cel care o pricinuise – era o situaţie jignitoare, nedemnă şi vrednică de dispreţ. Pe el îl putea ierta, dar de condiţia în care se afla nu era posibil să scape.

În perioada de întremare nu-l mai văzuse deloc pe Winterborne. Probabil, de aceea, imaginaţia ei ţesu în jurul lui un văl mai romantic decât dacă Giles i s-ar fi înfăţişat cu toate defectele pe care, inevitabil, orice fiinţă umană le are. În mintea lui Grace el apărea când ca un zeu al fructelor, când ca unul al pădurii; câteodată acoperit de frunze şi pătat de licheni verzi, aşa cum îl văzuse printre crengile pline de sevă ale pădurii; alteori, stropit de cidru şi însemnat, din loc în loc, cu sâmburii de măr, cum îl zărise când se întorcea de la prepararea cidrului din valea Blackmoor, cu vasele şi presele lângă el. În străfundul inimii, entuziasmul nu-i era mai prejos decât cel al tatălui ei şi dorea să-i arate lui Giles, o dată pentru totdeauna, cât de mult îl preţuia încă.

19 – Pădurenit

Problema care o frământa permanent era aceea dacă viitorul urma să-i unească pe viaţă. Ştia că, oricum, respectând nişte reguli, aceasta nu s-ar fi putut întâmpla încă. Dar, crezând orbeşte în judecata solidă şi în cunoştinţele tatălui ei, aşa cum obişnuiesc să facă fetele ascultătoare, Grace îşi aminti de sfatul primit în scrisoare de a-l încuraja pe Winterborne pentru a nu se risca o întârziere. Iar

sentimentele ei nu se opuneau unui astfel de pas, mai ales că, în această fază de început a lucrurilor, putea fi făcut fără vreo primejdie.

De la starea în care ajunsese doar o palidă copie a eului său de mai înainte, Grace îşi reveni, dând speranţe mulţumitoare. În numai câteva zile faţa îi înflori din nou, şi se simţi destul de bine ca să ducă iar o viaţă obişnuită.

Într-o zi, doamna Melbury îi propuse să schimbe puţin aerul şi să plece cu şareta la târgul de la Sherton, unde omul lui Melbury urma să rezolve nişte comisioane. Grace nu avea niciun fel de treabă în Sherton; dar îi trecu prin minte că Winterborne va fi probabil acolo şi acest gând îi trezi interesul pentru călătorie.

Pe drum nu-l zări; dar când calul o porni încet, oprindu-se mereu din cauza aglomeraţiei de pe Sheep Street, ea îl văzu pe Giâes pe trotuar. Îşi aminti de ziua când, proaspăt întoarsă de la şcoală, îl descoperise stând sub măr şi de şansa pe care o pierduse din cauza pretenţiilor ei. I se puse un nod în gât. Renunţa la orice fel de pretenţii acum. Nu uită nici de ultima oară când îl descoperise preparând cidru în curtea hotelului „Contele de Wessex", în timp ce ea apăruse la balcon, în chip de doamnă distinsă.

Grace îi spuse omului să o lase acolo, în mijlocul străzii, şi apoi se duse deîndată la prietenul ei. Giles nu o observase înainte şi ochii îi trădau acum bucuria ascunsă, fără să pară atât de încurcat aşa cum se dovedise mai înainte la astfel de întâlniri.

După ce schimbară câteva cuvinte, ea îi spuse îmbietor:

— Eu nu am nimic de făcut. Poate că tu eşti foarte ocupat?

— Eu? Câtuşi de puţin. Din păcate trebuie să mărturisesc că afacerile mele, chiar când îmi surâde norocul, sunt neînsemnate.

— Ei bine, atunci… eu mă duc spre mănăstire. Vino cu mine.

Această propunere apăruse ca un mijloc rapid de a scăpa de ochii oamenilor care o urmăreau. Spera că trecuse suficient timp pentru stingerea curiozităţii; dar lucrurile stăteau cu totul altfel. Oamenii se uitau la ea cu interes şi blândeţe, ca la o soţie-copil, acum părăsită, fără să fie inoportuni şi fără insolenţă; dar Grace nu era pregătită pentru a fi examinată în niciun fel.

Merseră de-a lungul stranelor din biserică şi apoi se aşezară. Nu era nici ţipenie de om în afară de ei; Grace se uită la un mormânt de marmură, ridicat pentru ultimul vlăstar al unei familii de conţi, fără să-i treacă prin minte că aceasta era înrudită cu Fitzpiers prin mamă;

întorcând capul, îl întrebă pe Giles, punându-l oarecum la încercare, dacă își amintea când fuseseră ultima oară singuri în oraș.

Amintindu-și perfect, el remarcă:

— Erai o domnișoară mândră pe atunci și pe cât erai de frumoasă pe atâta mergeai cu nasul pe sus. Poate că și acum mai ești așa?

Grace clătină încet din cap.

— Suferința a alungat toate astea din mine, răspunse emoționată. Poate că acum am trecut prea mult în extrema cealaltă. Și, pentru că această afirmație ascundea un gând ce nu se putea exprima, adăugă repede pentru a nu-i da timp să reflecteze asupra lui: Ți-a scris tata vreun rând?

— Da, răspunse Winterborne

Ea se uită la el, meditând:

— Despre mine cumva?

— Da.

Grace își dădu seama că Giles fusese rugat să accepta aluzia la viitor, pe care ea fusese rugată să i-o facă, și descoperirea îi acceleră bătăile inimii, îmbujorându-i totodată obrajii. Și totuși, în fața ei nu se afla decât Giles, de care nu se emoționa prea tare. Deîndată își recapătă stăpânirea de sine.

— Tatăl tău mi-a cerut să-ți pun întrebări cu privire la… Ei, dacă vrei cu adevărat, vei înțelege, continuă Winterborne cu o voce slabă. Fiind îndrumat spre acest subiect chiar de ea, Giles nu se grăbea să-l abandoneze.

Copilăriseră împreună și între ei se stabilise acea familiaritate, atunci când era vorba de probleme personale, pe care numai o astfel de prietenie o poate statornici.

— Știi, Giles, răspunse ea vorbind pe un ton detașat, în asta nu văd nimic rău; dar în prezent mă găsesc într-o situație anormală și nu pot spune nimic concret despre astfel de lucruri.

— Nu? zise Giles cu un aer absent în ceea ce privea subiectul. Se uită la ea cu acel sentiment curios pe care-l ai când descoperi ceva.

Nu-și imaginase că reluarea prieteniei lor i-o va dezvălui pe Grace în această lumină. Pentru prima oară își dădu seama de neprevăzutul ce zăcea în ea și care, la urma urmei, nu era chiar atât de imprevizibil. Femeia din fața lui nu mai era Grace Melbury pe care o cunoscuse ca fată. Bineînțeles că și-ar fi putut imagina cu ușurință așa

ceva, şi totuşi nu-i trecuse prin minte. Era o femeie care fusese căsătorită, evoluase şi, fără să-şi fi pierdut modestia, îşi pierduse timiditatea de fată. Nu luase în seamă această schimbare inevitabilă, deşi previzibilă, care acum îl izbise cu putere. Adevărul este că nu mai avusese ocazia să stea de vorbă pe îndelete cu Grace, de când se logodise cu Fitzpiers, în afară de întâlnirea lor! întâmplătoare din amurg de sub dealul High-Stoy când el era cu uneltele pentru cidru. Iar întâlnirea fusese prea banală, pentru a avea vreun sens ascuns.

Winterborne evoluase şi el. Deşi era timid, putea să o analizeze critic pe Grace. Trecuse vremea când acest lucru i-ar fi părut la fel de imposibil ca şi criticarea unei zeităţi. Şi acest lucru era la fel de cert după cum era şi rezultatul aprecierilor lui. Femeia pe care se pregătise să o întâlnească era în multe privinţe o fiinţă nouă, cu mai multe idei, cu mai multă demnitate şi, mai presus de toate, cu mai multă siguranţă decât avusese la început. Nu putea să spună pe loc dacă acest lucru îi plăcea sau îi displăcea. Dar în general noutatea îl arăgea.

Grace era atât de drăguţă şi de sensibilă, încât se temea ca tăcerea lui să nu fie pusă pe seama unor gânduri ce-ar putea să-i fie nefavorabile.

— La ce te gândeşti de ţi-au apărut cute pe frunte? întrebă ea. Nu am vrut să te jignesc spunându-ţi că este prematur să sperăm alte lucruri.

Mişcat de afecţiunea sinceră pe care o trădaseră cuvintele ei, Winterborne îşi întoarse faţa şi o luă de mină. Era întristat pentru aprecierile sale critice.

— Eşti foarte bună, dragă Grace, spuse el şoptit. Eşti mai bună, mult mai bună decât înainte.

— În ce fel?

El nu putea explica prea bine în ce fel şi răspunse cu un zâmbet evaziv:

— Eşti mai drăguţă – ceea ce nu era exact ce gândise.

Continuă să-i ţină mâna dreaptă în dreapta lui, fiecare dintre ei uitându-se în altă parte. Şi pentru că nu-i dădea drumul, Grace îşi permise să-l dojenească uşor:

— Cred că am mers atât de departe cât este posibil în acest moment şi destul pentru a-l convinge pe bietul meu tată că relaţiile dintre noi sunt aceleaşi care au fost. Vezi tu, Giles, situaţia mea nu este încă lămurită şi dacă… o, să presupunem că nu voi fi

niciodată liberă! Trebuie să existe vreun obstacol sau viciu de formă!

Trase aer în piept şi obrajii îi păliră. Până la acest punct, dialogul fusese doar o comedie tandră. Atmosfera întunecată a trecutului şi orizontul la fel de întunecat al prezentului fuseseră pentru moment uitate. Dar acum, întreaga situaţie le reveni în minte şi echilibrul dintre lumina şi umbra ce-i era necesară, fu restabilit.

— Sunt încredinţată că totul va fi în ordine, reluă Grace discuţia cu o voce nesigură. Ce a scris tatăl meu că i-a spus avocatul?

— O, că totul este destul de sigur. Cazul e dar ca lumina zilei. Dar aşa cum este şi normal, partea de procedură nu a fost încă rezolvată.

— O, nu, sigur că nu, spuse ea blând, căzând pe gânduri. Dar tata a zis că era aproape rezolvată, nu-i aşa? Ştii ceva despre noua lege care uşurează atât de mult aceste lucruri?

— Nimic – decât faptul, destul de general, că permite cuplurilor nepotrivite să se despartă, ceea ce înainte nu era posibil fără o lege votată de Parlament.

— Trebuie să semnezi o hârtie sau să juri ceva? Este absolut necesar?

— Da, aşa cred.

— De când a intrat în vigoare legea asta?

— Avocatul a spus, cred, că de şase luni sau de un an.

Dacă cineva i-ar fi auzit pe aceşti inocenţi din Arcadia vorbind de legile imperiale, ar fi plâns din toată inima pentru că şi-ar fi dat seama ce castel şubred clădeau pe aşa-zisele lor cunoştinţe în materie. Rămaseră pe gânduri ca nişte copii în faţa lucrurilor neînţelese.

— Giles, spuse Grace în cele din urmă, când mă gândesc cât este de serioasă situaţia mea, sau cât a fost, simt că mă lasă puterile. Hai să ieşim acum de aici. Am fost cam imprudentă stând cu tine singură atâta vreme, vreau să spun… dacă ne-ar vedea cineva? Sunt aproape sigură, adăugă ea cu şovăială, că nu ar trebui să te las să mă ţii de mână, ştiind că documentele, sau ce-or fi, nu au fost încă semnate; aşa că sunt încă măritată ca şi până acum – sau aproape. Dragul meu tată s-a pierdut cu firea de supărare. Nu că m-aş simţi legată moral de altcineva după tot ce s-a întâmplat – nicio femeie cu suflet nu ar putea, mai ales acum, după ce au trecut

câteva luni. Dar vreau să păstrez convenienţele cât pot de bine.

— Da, sigur. Numai că tatăl tău ne aminteşte că viaţa este scurtă. Sunt de aceeaşi părere. Pentru acest motiv am dorit să înţeleg poziţia ta în ceea ce am început împreună. Câteodată, dragă Grace, şi mai ales de când am primit scrisoarea lui, sunt la fel de tulburat şi temător de cele spuse de el ca un copil. Dacă ar fi ca unul dintre noi să moară înainte ca semnarea formală şi parafarea documentelor, adică eliberarea ta, să aibă ioc, dacă ar fi să părăsim această lume fără să ne fi bucurat de această miră, scurtă dar reală şansă, aş gândi în timp ce m-aş cufunda în somnul cel veşnic: „Dumnezeule, căruia i-am mărturisit tot ce am pe suflet, de i-aş fi dat o biată sărutare pe când mai puteam să o fac! Dar nu i-am dat-o nicicând, deşi promisese să fie a mea într-o zi, iar acum nu o s-o mai pot face niciodată!" Asta aş gândi.

Când Giles începu să vorbească, ea urmări adânc întristată cum i se desprind vorbele de pe buze, ca şi cum fluxul lor ar fi fost vizibil. Dar pe măsură ce el continuă, Grace coborî privirea.

— Da, răspunse ea. Şi eu m-am gândit la asta. Şi pentru că a fost şi în gândurile mele, când am amintit de convenienţe nu am intenţionat să spun că voi fi rezervată şi rece cu tine, care mă iubeşti de atâta vreme, sau că îţi voi răni iar sufletul aşa cum, fără minte, am făcut-o odinioară. O, nu, nicidecum! Dar… ar trebui să-ţi permit… O, e prea repede, desigur!

Ochii i se umplură de lacrimile unei emoţii ce trăda nedumerire şi nelinişte.

Winterborne era prea cinstit pentru a o forţa la un lucru împotriva propriei judecăţi.

— Da, e prea devreme de bună seamă, spuse el căindu-se. Voi aştepta până când totul va fi aranjat. Ce ţi-a scris tatăl tău?

Se referea la felul cum înaintau lucrurile pe cale oficială, dar ea. neînţelegând, îi vorbi deschis despre pasajele personale:

— A scris… ceea ce am lăsat şi eu să se înţeleagă. Să spun mai clar?

— O, nu – te rog. dacă este un secret.

— Deloc. Dacă vrei, Giles, îţi voi reproduce cuvânt cu cuvânt. A spus că trebuie să te încurajaz. Aşa! Dar astăzi nu-i pot asculta şi celelalte sfaturi. Acum hai să mergem.

Ea îşi retrase uşor mina din a lui şi. luând-o înainte, ieşi din

mănăstire.

— Mă gândeam să mănânc ceva, spuse Winterborne trecând la lucruri mai prozaice, în timp ce se îndepărtau. Şi ţie trebuie să-ţi fie foame. Lasă-mă să te duc într-un loc pe care-l cunosc.

Grace nu avea niciun prieten în afara casei părinteşti. Viaţa ei cu Fitzpiers nu-i adusese nicio legătură de societate, dimpotrivă, uneori chiar mai multă singurătate decât cunoscuse înainte. De aceea pentru ea era o adevărată sărbătoare să se găsească în centrul preocupărilor atente ale cuiva. Dar se întrebă dacă a lua masa în public cu Giles Winterborne nu era o propunere care se datora mai degrabă simplităţii decât prudenţei lui. Grace spuse cu blândeţe că ar fi preferat ca el să-i comande masa undeva şi apoi să vină să-i spună când era gata, în timp ce ea aştepta lângă portalul mănăstirii. Giles înţelese gândurile ei tainice, dându-şi seama cât de orb era în respectarea convenienţelor în clipele când se afla în compania lui Grace. Plecă să-i îndeplinească dorinţa.

Nu lipsi mai mult de zece minute, şi o găsi pe Grace unde o lăsase.

— O să fie gata când ajungi acolo – spuse el, şi-i comunică numele hanului unde fusese comandată masa, un han de care ea nu auzise niciodată.

— O să întreb şi o să-l găsesc, spuse Grace, îndepărtându-se.

— Şi te voi revedea?

— O, desigur – vino la acest han. Nu o să însemne că am intrat împreună. Am să te rog să-l găseşti pe omul tatălui meu şi şareta.

Giles aşteptă zece minute, un sfert de oră, cam cât crezu că va dura masa, după care se gândi să dea curs rugăminţii ei de a o ajuta să plece acasă. Porni de îndată acolo unde o trimisese ei, o veche dugheană extrem de curată, dar sărăcăcioasă şi modestă. Pe drum încercă o oarecare teamă, gândindu-se dacă localul fusese destul de elegant pentru ea. De îndată ce intră acolo şi o văzu ascunsă într-un colţ, îşi dădu seama că făcuse o gafă.

Grace se afla în singura sală de mese cu care se putea mândri micul han şi care în zilele de târg servea şi ca salon: era o încăpere lungă, joasă, cu nisip măturat în zigzag pe podea, cu o fereastră acoperită cu o perdea roşie, care dădea spre stradă şi o altă spre

grădină. Grace se retrăsese spre capătul opus al încăperii, privind ţintă în partea unde se afla grădina; în faţa micului han era lume de toate felurile – lăptari, măcelari care, ca să nu-l nedreptăţim însă pe Giles, intraseră după ce comandase el masa.

Grace era foarte deprimată. Ajungând acolo şi văzând cum arăta taverna, fusese cam surprinsă; dar nemaiputând da înapoi, intră eroic şi se aşeză pe o băncuţă ce lucea de curăţenie, în faţa unei mese înguste pe care se aflau cuţite şi furculiţe de oţel, cutii de tablă pentru piper, solniţe albastre, iar pe pereţi afişe ce făceau reclamă pentru vânzarea taurilor. Ultima oară când luase o masă în public, fusese la distinsul hotel „Contele de Wessex", împreună cu Fitzpiers, după două luni de plimbări prin Europa şi popasuri la cele mai mari hoteluri.

Dar cum s-ar fi putut aştepta în situaţia actuală la un astfel de local decât cel de care făcuse rost Giles? Şi totuşi cât de nepregătită era pentru această schimbare! Gusturile pe care le preluase de la Fitzpiers fuseseră asimilate de ea atât de imperceptibil, încât nici nu ştiuse că le deţine până în clipa când fusese confruntată cu acest – contrast. Elegantul Fitzpiers avea, de fapt, la acea dată o notă de plată destul de substanţială la hotelul mai înainte pomenit, pentru luxul cu care era instalată Grace acolo de fiecare dată când călătoreau la Sherton. Dar aşa sunt oamenii! Se simţise bine în acele condiţii care aduceau cu sine datorii, în timp ce se simţea umilită în situaţia actuală, în care Winterborne plătise cinstit, pe loc.

Giles observă pe dată că Grace nu prea era în largul său şi toată plăcerea i se risipi. Era din nou vorba de aceeaşi susceptibilitate care, cu mult timp înainte, stricase farmecul petrecerii de Crăciun.

Dar Giles nu ştia că această revenire era doar rezultatul neaşteptat al eforturilor pe care Grace era hotărâtă să le facă, în ciuda oricăror greutăţi, şi că era consecinţa unei surprize pe care o încearcă oricine ia o mare hotărâre. Ea terminase masa care, după cum îşi dădu Giles seama, fusese o sarcină istovitoare, aşa că o scoase din han cât putu de repede.

— Haide, spuse el cu ochi mari, trişti, ştiu că nu ai avut o masă cum trebuie! Vino la „Contele de Wessex". Am să comand acolo un ceai. Am uitat că ceea ce este destul de bun pentru mine, nu este şi pentru tine.

Faţa ei căpătă o paloare de adâncă tristeţe când îşi dădu seama ce se întâmplase.

— O, nu, Giles, spuse cu multă seriozitate, desigur că nu. De ce spui asta când ştii că lucrurile stau altfel? Nu mă vei înţelege *niciodată.*

— Totuşi nu este aşa, doamnă Fitzpiers. Poţi să tăgăduieşti că te-ai simţit străină în taverna aceea?

— Ştiu eu?... Ei bine, de vreme ce mă faci să vorbesc, nu neg.

— Şi totuşi, eu de douăzeci de ani mă simt bine acolo. Soţul tău te ducea la „Contele de Wessex", nu-i aşa?

— Da, recunoscu ea fără tragere de inimă. Cum putea oare să-i explice pe strada unui târguşor de provincie că acel gust superficial şi trecător îi fusese şocat şi nu natura afecţiunii ei?

Din fericire, sau nefericire, în acel moment îl văzură trecând pe omul lui Melbury, care o căuta în stânga şi-n dreapta, mai ales că trecuse de mult ora fixată la care i se spusese să vină să o ia. Winterborne îi făcu semn, iar ea era prea lipsită de putere ca să mai continue discuţia. Se urcă tristă în şaretă, şi calul o porni la trap mărunt.

XXXIX

WINTERBORNE SE GÂNDI toată noaptea la sfârşitul neplăcut al acelor momente agreabile, uitând de plăcerea momentelor înseşi. Din nou se temu că nu vor putea fi fericiţi împreună, chiar dacă ea ar fi liberă să-l aleagă. Grace era desăvârşită, iar el nerafinat. Din nou aceeaşi dificultate ca şi la început, Giles fiind prea raţional pentru a trece peste ea cu uşurinţă, aşa cum ar fi făcut alţi bărbaţi în locul lui.

Giles era una din acele fiinţe liniştite, şterse, care solicită foarte puţin din favoarea şi condescendenţa altora, şi poate că din această cauză analizează prea atent purtarea lor. Nu avea multă experienţă, dar era unul din oamenii în care dacă o credinţă sau o speranţă a parcurs un ciclu complet, ea nu mai poate fi trăită din nou cu aceeaşi intensitate, cum se întâmplă la oamenii mai optimişti. Odinioară o adorase, jertfise totul pentru a o putea mulţumi, o curtase şi o pierduse. Deşi pornise pe vechea cale cu aceeaşi energie, speranţa sa nu mai era aceeaşi ca înainte, chiar când se lăsa cucerit de ea, aşa cum o făcuse în acea zi.

Dar nu va mai întreprinde niciun pas. Ba chiar o va respinge; asta ca un tribut adus conştiinţei. Ar fi pur şi simplu un păcat să lase să se pregătească o nouă cursă pentru fericirea ei, cu nimic mai puţin

periculoasă decât prima, ademenind-o într-o căsătorie cu unul ca el. Bietul tată era orb în faţa acestor subtilităţi, pe care altă dată le văzuse clar ca lumina zilei. Iar datoria lui era să i le dezvăluie de dragul ei.

Grace petrecu şi ea o noapte agitată, iar încurcătura în care se afla nu fu micşorată a doua zi de dimineaţă, când îi parveni o altă scrisoare de la tatăl ei. Conţinutul era asemănător cu cel al scrisorii precedente, numai ceva mai insistent.

După câteva cuvinte în care Melbury arăta cât era de bucuros să audă că ea se simţea mai bine şi putea ieşi din casă, continuă:

„Afacerea este plictisitoare mai ales că avocatul la care am venit este plecat din oraş. Nu ştiu când o să ajung acasă. Marea mea grijă, legată de această întârziere, este să nu-l pierzi pe Giles Winterborne. Noaptea nu mă pot odihni la gândul că în vreme ce noi tăiem frunză la câini, el se poate înstrăina de tine sau, în timiditatea lui, poate să plece de acolo. Mi-am băgat în cap să-l văd bărbatul tău, dacă o mai fi să te măriţi. De aceea, Grace, încurajează-l deocamdată, chiar dacă este mult prea devreme. Pentru că, dacă mă gândesc ia trecut, Dumnezeu ne va ierta graba; şi mai am un motiv pentru a dori acest lucru, draga mea. Simt cum mă topesc, iar evenimentele din ultima vreme m-au slăbit tot mai mult şi până când nu este rezolvată problema, nu mă pot odihni în linişte".

Apoi adăuga într-un postscriptum:

„Tocmai am auzit că vom merge mâine la avocat. De aceea este posibil să mă şi întorc seara, după ce vei primi aceste rânduri".

Dorinţa tatălui corespundea întru totul propriei ei dorinţi. Şi totuşi, dându-i curs, ieri fusese pe punctul de a-l jigni pe Giles. Voind din tot sufletul să fie din nou o fată de la ţară, aşa cum îi cerea tatăl ei, să o alunge pe vechea Evă, pe domnişoara sau mai precis pe capricioasa doamnă, fusese învinsă în prima ei încercare, de surprinzătoarea persistenţă a unor mofturi. Când se va întoarce tatăl ei şi va remarca răceala dispreţuitoare a lui Giles, va spune cu siguranţă că aceeaşi încăpăţânare care produsese greutăţi la căsătoria cu Fitzpiers, o făcea acum să se poarte cu toane faţă de sărmanul Winterborne.

Dacă Giles ar fi fost cel mai subtil bărbat în felul de a se apropia de sufletul ei gingaş, în loc să se fi legat cu jurământ să evite orice discuţie în care s-ar fi putut pomeni de el, tot nu ar fi acţionat mai seducător de cum a făcut-o în acea zi. S-a întâmplat că Giles

supraveghea munca pe un lot peste drum de fereastra lui Grace, care nu-şi putu da seama ce face el acolo, dar descifră exact starea lui de spirit. Citi în mişcările lui o renunţare la orice planuri legate de ea.

O, cum mai dorea să se împace cu el! Melbury urma să vină seara – ceea ce bănuia că înseamnă începerea tuturor formalităţilor, căsătoria cu Fitzpiers fiind practic anulată şi ea liberă de a fi din nou cucerită. Cum se va putea uita în ochii tatălui ei când acesta îi va găsi pe cei doi atât de înstrăinaţi?

Fiind o după amiază frumoasă şi proaspătă de iunie, Grace se aşeză în grădină pe scaunul rustic de sub boschetele de laur, împletit din rămurelele de stejar ce erau aduse lui Melbury ca deşeuri după perioada cojitului. Masa de frunze pline de sevă de deasupra capului ei erau abia clătinate de un vânt aproape stins, care nici nu-i. atingea adăpostul. Se aşteptase ca Giles să vină la ea, să o întrebe cum ajunsese acasă sau alte asemenea lucruri; dar el nu veni. Şi o chinuia şi mai mult văzându-l cum se plimbă încolo şi încoace prin livada din faţă. De la locul unde stătea, îl putea observa.

Se crea o mică pauză prin apariţia lui Creedle, care îi aduse lui Giles o scrisoare. Asta însemna că Creedle de-abia sosise de la Sherton şi că acolo trecuse pe la poştă să vadă dacă nu venise ceva după-amiază, căci în Hintock poştaşul nu trecea decât dimineaţa. Reflectă la ce ar putea conţine scrisoarea şi, în special, dacă era o a doua scrisoare de stimulare de la tatăl ei către Winterborne, aşa cum primise şi ea în acea dimineaţă.

Dar se părea că nu se referea defel la ea. Giles o citi şi, aproape instantaneu, se întoarse, dispărând într-o spărtură din gardul viu al livezii, dacă acesta putea fi numit gard viu deoarece, din cauza apei ce picura din copaci, arăta mai degrabă ca o suprafaţă bătătorită, presărată cu.

tufişuri ici şi colo. Intră în plantaţie şi de acolo o luă spre coliba lui misterioasă din partea cealaltă a pădurii.

Nisipul trist se scurgea repede în clepsidra timpului! Grace simţise adesea acest lucru în ultimele zile; şi, asemenea lui Giles, îl simţea cu o tărie de două ori mai mare acum, după acel memento solemn şi patetic din scrisoarea tatălui ei. Prospeţimea ei se va ofili, iubirea mult încercată a lui Giles s-ar putea stinge brusc, chiar în clipa aceea. Bărbaţii sunt atât de ciudaţi! Acest gând alungă reticenţa ei de mai înainte şi o făcu mai îndrăzneaţă. Sări de pe scaun. Dacă mica

neînţelegere, ceartă sau cum s-o numi, de ieri urma să fie înlăturată, atunci acest lucru trebuia făcut de îndată şi de ea însăşi. O luă spre livadă şi se strecură, ca şi Giles, prin spărtura din gard tocmai când acesta dispărea, asemenea siluetei unui faun, pe sub bolta verde şi peste covorul cafeniu.

Grace greşise, greşise foarte tare presupunând că scrisoarea nu se referea defel la ea, pentru că Giles o luase înspre pădure după ce o citise. Din păcate, tocmai pentru că misiva se referea atât de mult la ea, Winterborne dispăruse astfel. Se temuse că tulburarea şi supărarea lui ar putea fi observate.

Scrisoarea era de la Beaucock şi fusese scrisă la câteva ore după cea a lui Melbury către fiica lui. Anunţa un eşec.

Giles îi făcuse odinioară un serviciu acestui om risipitor şi acum era momentul pe care Beaucock îl alesese ca, în felul lui, să-şi amintească de el. În timpul călătoriei făcute cu Melbury, auzise multe despre planurile cherestegiului ca prin Giles să îndrepte răul făcut. Iar epistola lui urmărea să-l informeze pe Winterborne, cât de curând posibil, de eşecul încercării lor, aşa încât tânărul, în speranţa unui succes, să nu ajungă într-o falsă poziţie faţă de Grace. Pe scurt, spunea că purtarea lui Fitzpiers faţă de soţia sa nu fusese destul de grosolană pentru a-i permite acesteia să rupă brusc legătura căsătoriei. Se părea că era condamnată să-i rămână soţie până la sfârşitul vieţii.

Winterborne, într-o pornire de dragoste adâncă şi nebunească pentru biata Grace, pe care o declanşase vestea aproape tragică, uită de certurile lor neînsemnate.

Să renunţe la ea pentru totdeauna – aceasta însemna la urma urmei, sfârşitul poveştii pentru el. Nu mai era vorba despre nepotrivire şi nici de ciorovăieli datorate unor mici toane. Între ei căzuse din nou cortina. Ea nu putea fi a lui. Speranţa lor de curând renăscută apărea acum teribilă în cruzimea ei. Cum putuseră să fie atât de naivi încât să-şi imagineze că acest lucru va fi posibil?

Chiar în acel moment, auzind pe cineva venind în spatele lui, se întoarse şi o văzu pe Grace grăbindu-se prin hăţiş. Giles îşi dădu într-o clipă seama că ea nu cunoştea neplăcuta veste.

— Giles, de ce nu ai venit la mine? întrebă ea cu prefăcut reproş. Nu m-ai văzut stând acolo atâta vreme?

— O, desigur, spuse el cu o voce nesigură şi nepregătită, pentru că apariţia ei neaşteptată îl surprinsese în noua situaţie,

fără să-şi fi făcut nici cel mai mic plan de comportare. Răspunsul lui o făcu să creadă că îl mustrase prea tare; şi o uşoară roşeaţă însoţi hotărârea ei de a-i vorbi mai blând.

— Am mai primit o scrisoare de la tata, se grăbi ea să continue. Crede că o să vină acasă astă seară… Şi. Ţinând cont de speranţele lui… orice mică neînţelegere între noi îl va întrista, Giles.

— Aşa ceva nici nu există, răspunse el, neîndrăznind să o privească în faţă în timp ce socotea cum să-i dezvăluie adevărata situaţie.

— Totuşi, mă tem că nu m-ai iertat pentru că nu m-am simţit bine la han.

— Bineînţeles că te-am iertat.

— Dar vorbeşti într-un fel care trădează nemulţumire – replică Grace, apropiindu-se de el cu cel mai cuceritor aer de care era capabilă. Nu crezi că vei fi vreodată fericit, Giles?

O vreme el nu răspunse.

— Când soarele va lumina direct faţada de nord a mănăstirii Sherton, atunci va veni şi fericirea mea! spuse el, uitându-se ţintă în pământ.

— Dar… asta înseamnă că este ceva mai grav decât jignirea pe care ţi-am adus-o în legătură cu hanul acela din Sherton. Dacă este pentru că eu… nu te-am lăsat să mă săruţi în biserică… ştii, Giles, asta s-a întâmplat nu din cauza răcirii sentimentelor mele, ci pentru că atunci credeam sincer, în ciuda a ceea ce simţea tatăl meu, că era prematur. Acesta a fost motivul adevărat – singurul motiv. Dar nu vreau să fiu severă, Dumnezeu mi-e martor că nu! spuse ea cu o voce tremurătoare. Şi poate, fiind acum atât de aproape de libertate, poate că nu greşesc nevăzând niciun rău într-o sărutare de a ta.

— O cerule! suspină Winterborne pentru el.

Capul îi era întors într-o parte, în timp ce privea pământul cu aceeaşi încăpăţânare. De câteva minute urmărea cum această mare tentaţie îl asediază tot mai de aproape; şi acum îl ajunsese. Răul, păcatul omenesc pe care l-ar fi comis acceptând sărutul ei, îi păru atât de teribil unuia ca Giles, a cărui viaţă fusese simplă şi guvernată doar de legi nescrise, încât de-abia putea fi explicat.

— Ai spus ceva? întrebă ea timidă.

— Nu, numai că…

— Vrei să spui că acum când tatăl meu se întoarce acasă totul trebuie pus în ordine? spuse ea bucuroasă.

— Ah, da.

— Atunci de ce nu faci ceea ce dorești? întrebă Grace, aproape bosumflându-se de ezitarea lui.

Deşi lupta din răsputeri cu sine în tot acest timp şi ar fi apărat reputaţia lui Grace ca pe ochii din cap, Winterborne era totuşi bărbat şi, aşa cum a spus Desdemona, bărbaţii nu sunt zei. În faţa puterii disperate de seducţie pe care o exercită Grace, naivă ca o şcolăriţă ce nu cunoştea regulamentul, el capitulă. De vreme ce se ajunsese aici, iar Grace, considerându-se liberă să o facă, practic îi cerea să-i demonstreze că o iubeşte, de vreme ce o putea face sincer, de vreme ce viaţa era scurtă şi dragostea puternică, el se supuse tentaţiei, deşi ştia prea bine că ea era irevocabil căsătorită cu Fitzpiers. De fapt, nu-i mai păsa de nimic din trecut sau din viitor, acceptând pur şi simplu prezentul şi ceea ce acesta aducea cu sine, şi se hotărî ea, o dată în viaţă, să o strângă în braţe pe aceea pe care nu o pierduse din ochi şi o iubise de atâta vreme.

Deodată, trezită din îmbrăţişarea îndelungată şi din sărutul pasionat, străfulgerată parcă de un fel de inspiraţie, Grace bâlbâi:

— O, presupun că sunt liberă? Că aşa este corect? Există cu *adevărat* o nouă lege? Tata nu poate să fi fost prea încrezător spunând că…

Giles nu răspunse şi, o clipă mai târziu, Grace, nemaiputându-se stăpâni, izbucni în lacrimi:

— O, de ce nu vine tata acasă să-mi explice! hohoti ea la pieptul lui Giles, ca astfel să ştiu exact în ce situaţie sunt. Este prea chinuitor să-mi ceară să… şi apoi să mă lase atâta timp într-o situaţie aşa de neclară, încât nu, ştiu ce să fac – şi poate că greşesc!

Când se gândi la supărarea lui de mai înainte, Winterborne se simţi, cu adevărat, asemenea lui Cain. Cum păcătuise faţă de ea nespunându-i ceea ce numai el ştia! O ridică şi apoi se întoarse într-o parte; sentimentul propriei cruzimi creştea în el tot mai mult. Cum a putut să viseze să o sărute? De-abia îşi stăpâni lacrimile. De bună seamă, nu se văzuse niciodată ceva mai de plâns decât situaţia acestei tinere şi sărmane făpturi, acum, ca şi în trecut, victima planurilor bine

intenţionate dar aducătoare de încurcături ale tatălui ei.

Chiar şi în momentele în care Melbury avusese cea mai mare siguranţă, pe Winterborne îl chinuise îndoiala că vreo lege, veche sau nouă, ar putea desface căsătoria lui Grace fără ca ea să apară în public. Dar nu era destul de sigur de ceea ce poate se şi hotărâse, ca prin spusele sale să-i spulbere iluzia lui Grace că, în cazul ei, o simplă trăsătură de condei, pe baza depoziţiei tatălui său, ar fi fost suficientă. Giles nu bănuise însă niciun moment că situaţia lui Grace era iremediabilă.

Biata Grace! Poate simţind că era prea tulburată pentru o simplă îmbrăţişare, cu toate că aceasta păruse nesfârşită, se linişti, mai ales văzând cât de serios era vechiul ei prieten.

— Oricum, mă bucur că suntem din nou ca mai înainte, spuse ea, zâmbind printre lacrimi. Giles, dacă înainte de a mă fi căsătorit ai fi fost măcar pe jumătate atât de îndrăzneţ ca acum, m-ai fi luat tu întâi de soţie şi nu al doilea. Dacă chiar o să ne căsătorim, sper că nu vei gândi rău despre mine pentru că te-am încurajat un pic, dar ştii, tata este *atât* de nerăbdător, pe măsură ce anii şi slăbiciunile lui se adună, încât va dori să găsească un progres în relaţiile noastre când se va reîntoarce. Aceasta este singura mea scuză.

Pentru Winterborne aceste vorbe erau mai mult amare decât, dulci. Cum putea avea atâta încredere în fanteziile tatălui ei! Nu ştia cum să-i spună adevărul şi astfel să se acopere de ruşine. Şi totuşi, simţi că trebuie s-o facă.

A grăbi dezvăluirea adevărului îi era însă peste putinţă. Gesturile tandre ce se iviseră între ei fură repetate pe când se plimbau, şi atunci când se apucă să-i deschidă ochii. asupra faptelor, se însera.

— Poate că ne-am înşelat, începu el cu teamă, presupunând că totul poate fi rezolvat în timp ce noi lâncezim aici la Hintock. Nu sunt sigur dacă noua lege nu cere să apari totuşi la tribunal; şi dacă se vor ivi dificultăţi, şi până la-urmă nu ne vom putea căsători…

Treptat, culoarea din obrajii lui Grace pieri.

— Oh, Giles, spuse ea, apucându-l de braţ, tu ştii ceva! Cum, tata nu poate să ducă la bun sfârşit totul, acum? Cu siguranţă că a izbândit?! Ah, Giles, Giles, nu mă minţi! După ce te-am lăsat să te porţi astfel, oh, în ce situaţie îngrozitoare mă aflu!

Oricât ar fi încercat, Giles tot nu putu să-i mărturisească. Sentimentul încrederii ei oarbe în onoarea sa îl paraliză.

— Nu pot să-ţi spun nimic, murmură el cu o voce uscată ca foşnetul frunzelor de sub tălpi. Tatăl tău o să sosească în curând. Atunci vom şti. Am să te conduc acasă.

Deşi îi era neînchipuit de dragă, Giles îi oferi braţul cu un aer foarte rezervat pe când adăuga convenţional:

— Oricum, te voi duce până la drum.

Merseră împreună, Grace oscilând între fericire şi presimţirile cele mai negre. Erau numai câteva minute de mers pe jos până la locul unde trecea drumul şi de-abia apucaseră de-a lungul lui când auziră o voce în spate care striga:

— Lasă braţul!

Pentru moment nu dădură importanţă strigătului; el se repetă apoi mai tare şi mai răguşit:

— Lasă braţul!

Era vocea lui Melbury. Se întorsese mai repede decât se aşteptaseră şi acum se îndrepta spre ei. Mâna lui Grace se retrase cu iuţeala fulgerului când auzi cel de-al doilea strigăt, ca un ordin.

— Nu te acuz, nu te acuz, rosti el cu cadenţa obosită a unui osândit doborât de bice, dar voi doi nu trebuie să vă mai plimbaţi împreună. Am fost luat pe neaşteptate, am fost înşelat cumplit, Giles, nu-mi spune nimic şi pleacă!

Bineînţeles, Melbury nu-şi dădea seama că Giles ştiuse adevărul înainte ca el să-l facă cunoscut. Iar Giles nici nu dorea să stea să-l discute cu el. După ce tânărul plecă, Melbury îşi conduse fiica în camera ce-i slujea drept birou. Acolo se aşeză şi se aplecă deasupra biroului, în timp ce ea îl privea cu ochii mari şi nedumeriţi.

— Acum eşti mai mult ca oricând soţia lui Fitzpiers. Am fost indus în eroare. El nu ţi-a făcut *destul* rău! Şi îi eşti încă supusă trup şi suflet.

— Atunci aşa să fie şi nu-ţi mai face sânge rău, tată, spuse ea cu o tristeţe plină de demnitate în glas. Eu pot să suport, dar ceea ce mă întristează cel mai mult este supărarea dumitale. Apoi se aplecă asupra lui şi îi înconjură gâtul cu braţul, ceea ce-l făcu şi (mai nefericit pe Melbury.

— Nu-mi pasă de ce va urma, continuă Grace, a cui soţie sunt sau nu sunt! îl iubesc pe Giles şi n-am ce face; şi am mers mai

departe cu el decât aş fi făcut-o dacă aş fi ştiut cum stau lucrurile. Dar nu-ţi fac niciun reproş.

— Atunci Giles nu ţi-a spus?

— Nu, răspunse ea. N-ar fi avut de unde şti. Purtarea lui faţă de mine mi-a demonstrat că nu a ştiut.

Tatăl nu mai adăugă nimic şi Grace se retrase în singurătatea camerei sale.

Neliniştea care o încerca avea multe faţete, şi o vreme lăsă la o parte problema principală pentru a se gândi la purtarea ei prea liberă faţă de Giles. Fusese curtată puţin, dar ce perioadă încântătoare! Oare gândindu-se la ea, Giles nu o va condamna pentru îndrăzneala ei? Cum putuse fi atât de naivă încât să presupună că se găsea în situaţia de a se purta aşa cum o făcuse! Astfel, se acuza în gând pentru ignoranţa sa, dar în străfundul sufletului o binecuvânta pentru fericirea ce-i adusese, fie chiar şi pentru o clipă.

XL

VIAŢA CELOR IMPLICAŢI în aceste evenimente păru, pentru o vreme, să se desfăşoare banal şi într-o atmosferă de izolare. Grace se arăta rar; în afara casei şi niciodată mai departe de grădină, fiindcă se temea că s-ar putea întâlni cu Giles Winterborne, ceea ce nu ar fi putut suporta.

Iar această existenţă meditativă, claustrată de bunăvoie între zidurile casei, ca a unei călugăriţe, părea că va continua la nesfârşit. Aflase că nu exista decât o posibilitate şi numai una în care situaţia imaginată mai înainte ar putea deveni reală: aceea ca absenţa deja îndelungată a soţului ei să se prelungească atât de mult, încât să devină o abandonare evidentă. Dar nu dădu voie gândurilor să se oprească asupra acestui lucru şi, cu atât mai puţin să spere, conştient, la un asemenea rezultat. Sentimentul ei pentru Winterborne fusese slăbit de însuşi şocul mărturisirii, şi se transformase într-o emoţie eterică, ce nu prea avea legătură cu viaţa şi acţiunea.

Cât despre Giles, acesta zăcea sau mai bine zis stătea bolnav în coliba sa depărtată. O indispoziţie febrilă pe care o ducea pe picioare de la o vreme, rezultatul unei răceli ce o contractase cu o iarnă înainte părea să fi pus stăpânire pe el odată cu spulberarea speranţelor. Dar absolut nimeni nu ştia de această istovire, pe care el nu o considera destul de serioasă pentru a trimite după medic. După câteva zile se simţi din nou mai bine şi, cu o manta trântită pe umeri, se târî prin

casă purtându-şi, ca de obicei, singur de grijă.

Aşa stăteau lucrurile când inerţia existenţei lui Grace fu tulburată ca o baltă stătută de izbucnirea unui gheizer. Primi o scrisoare de la Fitzpiers.

Era o scrisoare surprinzătoare datorită importanţei ei, deşi era scrisă în stilul cel mai blând cu putinţă. În absenţa lui, Grace ajunsese să-l privească cu îngăduinţă, iar legătura dintre ei cu indiferenţă, până când aproape uitase cât de apăsătoare ar fi prezenţa lui. Scria concis şi fără afectare, nu se scuza, o informa doar că locuia singur şi că gândea că ar trebui să fie iar împreună, dacă ea s-ar hotărî să-l ierte. De aceea avea de gând să traverseze Canalul

Mânecii cu vaporul până la Budmouth, la data indicată în scrisoare, şi care era peste trei zile din momentul primirii. Îi spunea că nu poate veni la Hintock din motive evidente, pe care tatăl ei le va înţelege chiar mai bine decât ea. Singura soluţie era ca ea să se găsească pe chei când va sosi vasul de pe coasta cealaltă, probabil o jumătate de oră înainte de miezul nopţii. Urma să aducă orice bagaj considerat – necesar. Apoi trebuia să i se alăture şi să treacă împreună pe vasul pereche, ce pleca deîndată ce primul intra în port. Astfel urmau să se întoarcă la locuinţa lui de pe continent, pe care însă nu o numi. Nu dorea să se arate defel pe ţărm.

Grace duse tulburată scrisoarea tatălui ei, care acum stătea ore întregi în colţul vetrei de vară, fără foc ca şi cum ar fi crezut că era încă iarnă. Lângă el se afla cana cu cidru, aproape neatinsă şi acoperită de un strat subţire de praf. După ce citi scrisoarea, ridică privirea spre ea.

— N-ai să te duci, spuse el.

— Şi eu am simţit că nu trebuie să mă duc, răspunse Grace. Dar n-am ştiut ce vei spune.

— Dacă vine în Anglia şi nu prea aproape de aceste locuri, dacă începe să ducă o existenţă respectabilă şi va dori să te aibă lângă el, nu sunt sigur că am să mă opun dorinţei lui – murmură Melbury. Aş strânge cureaua ca să vă asigur vouă un trai demn şi cuviincios. Dar să pleci în străinătate, asta nu o vei face niciodată cu consimţământul meu.

Aici se opri discuţia în acea zi. Grace nu-i putu răspunde soţului ei, pentru că nu-i ştia adresa. Veni a doua zi şi după ea a treia şi, în sfârşit, seara în care el îi ceruse să-l întâlnească. În tot acest răstimp, Graoe rămase între cei patru pereţi ai camerei.

Sentimentul hărţuielilor, nesiguranţa plină de îngrijorare faţă de ceea ce s-ar putea întâmpla, atârna ca un văl negru asupra casei lui Melbury. Toţi vorbeau aproape în şoaptă, şi se întrebau care va fi următorul pas al lui Fitzpiers. Fiecare spera că doctorul, văzând că soţia lui nu sosește, se va întoarce în Franţa. În ce o privea pe Grace, era dispusă să-i scrie în termenii cei mai binevoitori, numai el să nu-i ceară să se arate.

Noaptea trecu, în timp ce Graoe stătea culcată, dar cu nervii încordaţi şi complet treză, la fel cum stăteau, în bună parte, şi părinţii ei. Când se întâlniră a doua zi, toţi, erau palizi şi îngrijoraţi, deşi nimeni nu pomeni cauza care le concentra toate gândurile. Ziua trecu la fel de liniştită ca şi celelalte, şi Grace începu să creadă că un capriciu violent, generat de vreuna din stările sale de spirit atât de diferite, îl determinase pe soţul ei să abandoneze ideea întâlnirii, la fel de repede precum îi încolţise.

Dar pe neașteptate, un om care tocmai sosise de la Casterbridge, aduse vestea că Fitzpiers era în drum spre casă. Fusese văzut închinând o trăsură la hotelul „Armele regelui".

Atât Grace cât şi tatăl ei fură de faţă când se anunţă vestea.

— Acum, spuse Melbury, trebuie să încheiem bine o afacere tare urâtă. Omul se căieşte; aud că tovarăşa nebuniei lui l-a părăsit şi a plecat în Elveţia, aşa încât acest capitol al vieţii sale cred că este încheiat. Iar dacă vrea să-ţi ofere un cămin, Grace, nu cred că ar trebui să-l refuzi. De bună seamă că nu poate locui la Hintock fără ca mândria să nu-i fie ştirbită; dar dacă poate trece peste acest lucru şi-i place mai mult la Hintock, atunci există, ca întotdeauna, o aripă neocupată a casei.

— Ah, tată! exclamă Grace, întorcându-şi faţa cu groază.

— De ce nu? grăi el cu ceva din vechea-i încăpăţânare. În mod evident, acum arăta mai multă îngăduinţă soţului ei decât mai înainte, conştient că în furia sa îl tratase mult prea aspru. De bună seamă că acesta e lucrul cel mai onorabil pe care îl putem face, continuă el. Nu-mi place situaţia în care te găseşti, nici măritată, nici nemăritată. Mă doare şi te doare şi pe tine, iar cei din Hintock, vor ţine minte întotdeauna acest lucru. În familia Melbury nu a existat niciodată un astfel de scandal.

— Va ajunge aici în mai puţin de o oră, murmură Grace.

Lumina amurgului ce umplea camera îl împiedică pe tată să

vadă nenorocirea şi deznădejdea întipărite pe faţa fiicei lui. Singura situaţie pe care o socotise de nesuportat, şi pe care o condamnase cel mai mult fusese cea a reinstalării lui Fitzpiers în casa lor.

— O, nu vreau, nu vreau să-l văd! spuse ea, prăbuşindu-se pe scaun. Era aproape ieşită din minţi.

— încearcă să vezi dacă nu poţi, îi replică tatăl îmbufnat.

— Da, o să încerc, o să încerc! continuă Grace dezorientată. Voi încerca! şi, sărind brusc în picioare, ieşi din cameră.

— În întunecimea încăperii în care se refugie timp de o jumătate de oră, nu s-ar fi putut vedea nimic. Doar dintr-un colţ se auzea răsuflarea agitată a acestei fiinţe impresionabile, în care se amestecau accesele de nervi ale unei femei moderne cu sentimente primare. Şi acest amestec o sortea, fără drept de apel, să se numere printre cei deznădăjduiţi şi condamnaţi să-şi ducă osânda până la limitele cele mai nebănuite.

Fereastra era deschisă. În seara liniştită de vară târzie „orice sunet ce se producea în această regiune atât de singuratică, ciripitul unei păsări, vreun strigăt sau zgomotul unei roţi, se reverbera, peste copaci şi tufişuri, până în depărtări nemărginite; se auzeau însă foarte puţine sunete. Dar în timp ce Grace respira agitat în obscuritatea camerei sale, un zgomot slab şi îndepărtat de roţi uşoare şi trapul unui cal ce veneau dinspre drumul de vamă îi. ajunse la urechi. I se păru că aude o oprire bruscă sau o pauză în mersul trăsurii, şi de fapt asta îi atrase întâi atenţia. Ştia de unde vine sunetul: drumul pe care călătorii îl străbat când sosesc din sud – locul unde, împreună cu doamna Charmond, ieşise din pădure. Grace se îndreptă pe nesimţite spre fereastră şi se aplecă peste pervaz, ascultând cu gura întredeschisă. Trăsura se oprise şi auzi un bărbat exclamând. Apoi un altul spuse:

— Ce dracu' s-a întâmplat cu calul? recunoscu vocea soţului ei.

Accidentul, indiferent de cauza care l-a provocat, fu curând remediat şi trăsura putu fi auzită reluându-şi cobo-i rârea, pentru ca apoi să o apuce pe uliţa ce se desprindea din şosea şi care dădea în cea unde se afla casa lui

Melbury.

O trecu un fior. Un instinct dafnean, extrem de puternic în adolescenţă, pusese din nou stăpânire pe ea în vremea văduviei şi nu

fusese micşorat nici de jignirea ce i-o adusese cel care se afla acum în trăsură, şi nici de stima ei pentru un alt bărbat. Deschise nişte carneţele de culoarea fildeşului ce se găseau pe măsuţa ei de toaletă şi scrise în grabă cu creionul pe unul din ele: „Am plecat să-mi vizitez o colegă de şcoală”. Apoi adună câteva obiecte de toaletă într-o geantă de voiaj şi nu trecură nici trei minute de când se auzise acea voce, că silueta ei subţire, înfăşurată la repezeală într-un veşmânt ce o ascundea privirilor, se strecura pe uşa din spate a casei lui Melbury. De acolo trecu uşor pe poteca din grădină, prin spărtura din gardul viu şi pe drumul carelor, acoperit cu muşchi, ce trecea pe sub copaci şi apoi se pierdea în adâncurile pădurii.

Frunzele de deasupra capului îşi purtau acum ultima nuanţă de verde, atât de opacă încât în locurile mai dese părea mai închisă decât iarna; arareori le puteau străpunge razele soarelui pentru ca, din loc în loc, să atingă pământul. Dar în locurile deschise, Grace vedea destul de bine. Vara era pe sfârşite. În timpul zilei, insecte bâzâitoare se jucau pe fiecare rază de soare. Noaptea vegetaţia era acoperită de globuleţe de rouă, iar după ploi scurte, o umezeală persistentă şi o răcoare de amurg se ridicau din văgăuni.

Plantaţiile de copaci arătau întotdeauna stranii la această oră şi mai fantomatice decât toamna târziu sau iarna, când erau mai subţiate ca volum, dar liniile se conturau mai exact. Suprafeţele netede ale plantelor sticloase străluceau ca nişte ochi slabi, fără pleoape: se desluşeau chipuri şi siluete ciudate, alcătuite de lumina crepusculară care se rătăcise oarecum în umbrarul întunecat, în timp ce, din când în când, crâmpeiele de cer care se zăreau printre trunchiuri păreau nişte fâşii de tablă, iar pe vârfurile ramurilor se profilau parcă limbi uşor despicate.

Dar teama care o simţea acum Grace nu era hrănită de imaginaţie sau de spirit, aşa încât nu dădu decât puţină atenţie acestor forme. Înaintă cât se poate de uşor, ocolind hârtoapele unde se adunaseră frunze şi călcând pe muşchiul moale şi pe smocurile de iarbă ce absorbeau sunetele. Se opri de câteva ori, ţinându-şi răsuflarea, părându-i-se că aude, în afară de pulsu-i nebunesc, trăsura ce-l aducea pe Fitzpiers. şi care intra zorit pe poarta casei tatălui ei. Apoi îşi continuă drumul grăbită.

Curând lăsă în urmă pădurile din Hintock, care erau proprietatea doamnei Charmond, şi se avântă în alta care era

despărţită de primele de o şosea. Grace păşea acu'm cu atenţie, deşi nu era stăpânită de aceleaşi temeri care o cuprindeau în plimbările ei obişnuite prin aceste locuri. Nu îi era frică de niciun rău care o pândea, ci se temfea doar ca nu cumva eforturile ei să fie zadarnice şi să trebuie să se întoarcă acasă.

Străbătuse trei sau patru mile înspre apus, când se ivi în sfârşit în faţa ochilor ei scrutători acel vechi sprijin şi uşurare a călătorilor în păduri, o luminiţă îndepărtată. Era atât de mică, încât pentru un străin ar fi fost aproape de neobservat, dar pentru ea era tocmai ceea ce dorea, înainta cu greu şi curând distinse conturul casei pe care, o căuta.

Casa era ca o cutie de chibrituri, doar cu o singură încăpere, şi acoperişul în jurul unui coş. Înainte, pe vremeacând cărbunele se mai folosea în casele din ţinut, fusese casa unui cărbunar. Singura sa adăugire era un ţarc, neexistând niciun fel de grădină pentru că umbra copacilor nu permitea creşterea legumelor. Grace se apropie de fereastra de unde veneau razele şi, pentru că obloanele nu fuseseră încă închise, putu să cerceteze interiorul prin fereastră.

Încăperea pe care o zări servea atât ca bucătărie cât şi ca sufragerie şi dormitor, iar podeaua de gresie naturală fusese roasă de atâta călcat pe ea şi avea denivelări, aşa încât nicio mobilă nu stătea drept, iar masa era înclinată ca un pupitru. Focul ardea în vatră* iar în faţa lui se învârtea un mic iepure jupuit ce atârna de o sfoară prinsă într-un cui. Sprijinit cu un braţ de poliţa de deasupra căminului, cu ochii aţintiţi asupra animalului ce se frigea, stătea Winterborne „cu privirea atât de pierdută, încât nu ai fi putut ghici gândurile pe care le ascundea; cel mult se putea spune că erau foarte departe de scena pe care o avea în faţă. Lui Grace i se păru că trăsăturile i se schimbaseră puţin de când îl văzuse ultima dată. Lumina focului – nu-ir permitea să-şi dea seama că era, fără îndoială, tras-la faţă.

Grace scoase un suspin de uşurare descoperind casa mai aproape de cât sperase. Merse la uşă şi ciocăni uşor.

Giles era obişnuit cu zgomotul ciocănitoarelor, veveriţelor şi a altor asemenea mici vieţuitoare şi nu luă în seamă timidul ei semnal, aşa încât Grace mai ciocăni o dată. De data aceasta veni şi-i deschise uşa.

Când lumina din cameră căzu pe faţa ei, Giles tresări şi, neştiind aproape ce face, trecu pragul spre Grace, punându-şi mâinile pe braţele ei, în timp ce stările de surpriză, bucurie, tulburare, tristeţe se

succedau cu repeziciune. Grace simţea şi ea acelaşi lucru; chiar şi, în această situaţie încordată, rămânea faptul duios că se întâlniseră din nou.

Astfel se prelingeau

„Lacrimi şiroaie pe feţele galbene, ca ceara, Cuprinse de o mare şi tristă plăcere".

până când el rupse tăcerea, spunând în şoaptă: „Intră".

— Nu, nu, Giles! răspunse grăbită şi făcând un pas înapoi. Eram doar în trecere şi am vrut să văd ce faci, nu am să intru. Vrei să mă ajuţi? Mi-e teamă. Trebuie să ajung pe un drum ocolit la Iveli şi apoi la Exonbury. Am o colegă acolo, dar nu pot merge singură. O, dacă ai vrea să mă conduci o bucată de drum! Nu mă condamna, Giles, şi nu te simţi jignit! Am fost silită să vin la tine pentru că aici nu am alt ajutor. Acum trei luni erai iubitul meu; acum eşti numai prietenul meu. A intervenit legea şi a interzis lucrul pe care l-am dorit. Nu trebuia să se întâmple. Dar ne putem purta corect şi poţi fi prietenul meu numai pentru o oră! Nu am alt…

Grace nu-şi putu sfârşi gândul. Acoperindu-şi faţa cu o mină, în efortul de a se stăpâni, plânse cu lacrimi mute, fără a scoate niciun suspin. Winterborne îi luă mâna într-ale sale.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el.

— S-a întors.

Urmă o tăcere de moarte până când Winterborne întrebă:

— Vrei să-mi ceri, Grace, ca eu să te ajut să fugi?

— Da, răspunse ea. Aparenţele nu contează când cunoşti adevărul. Mi-am spus că pot avea încredere în tine.

Giles înţelese din aceasta că ea bănuia trădarea lui, dacă se putea numi astfel, când se întâlniseră pentru ultima oară, tot în vară, ca îndrăgostiţi. Şi simţind cu intensitate remuşcare pentru răul făcut din dragoste, se hotărî să-i merite încrederea măcar acum şi astfel să-şi şteargă din conştiinţă acel reproş.

— Voi veni îndată, spuse el. Stai să aprind un felinar.

Îl luă din cuiul de sub streaşină. Şi ea nu observă cum îi tremura mâna de o uşoară încordare şi nici nu visa că, oferindu-i acest ajutor, el plătea un tribut prea mare convalescenţei lui, ce numai cu greu suporta un astfel de sacrificiu. Aprinse felinarul şi porniră.

XLI

PE PRIMA SUTA de metri, drumul ducea pe sub copacii

nemişcaţi ai căror coroane începuseră să şuiere din cauza stropilor de ploaie. Când ajunseră într-un luminiş, ploua de-a binelea.

— E neplăcut! spuse Grace cu un surâs forţat, ce-i ascundea îngrijorarea.

Winterborne se opri.

— Grace, spuse el păstrând o atitudine strict oficială ce-l trăda, nu poţi ajunge la Iveli în seara asta.

— Dar trebuie să ajung.

— De ce? Mai sunt şapte sau opt mile de aici. Pe ploaia asta este imposibil.

— Adevărat… de ce – replică ea cu tristeţe la capătul câtorva minute de tăcere. Ce înseamnă reputaţia pentru mine?

— Acum ascultă, spuse Giles. Nu vrei să te întorci înapoi la…

— Nu, nu, nu! Nu mă forţa! strigă ea de ţi se rupea inima auzind-o.

— Atunci haide să ne întoarcem. O luară încet pe drum înapoi şi ajunseră din nou în faţa uşii lui. De acum înainte această casă este a ta şi nu a mea, spuse el hotărât. Eu am un loc în apropiere unde mă pot aranja foarte bine.

Faţa i se lungi.

— O, murmură ea deîndată ce-şi dădu seama de dilemă. Ce am făcut!

Dinăuntru venea un miros de ars şi el se uită pe fereastră. Iepuraşul pe care îl frigea pentru a-şi trezi pofta de mâncare ce îl părăsise. Începuse să se prefacă în scrum.

— Te rog du-te înăuntru şi vezi ce mai poţi face, spuse el. Fă ce vrei. Eu plec acum. Vei găsi în casă tot ce ai nevoie.

— Dar Giles… cina ta! exclamă ea. Pentru mine ar fi bun şi un grajd, orice, până mâine în zori!

El clătină din cap.

— îţi spun să intri înăuntru, poţi să te îmbolnăveşti aici, afară, după cum eşti de slăbită. Dacă te simţi destul de bine, îmi poţi da cina prin fereastră. Am să aştept un pic.

O îndemnă cu blândeţe să treacă pragul şi se simţi uşurat când o văzu înăuntru, stând pe patul lui. Fără ca măcar să treacă de prag, închise uşa după ea şi învârti cheia în broască. Bătând uşor la fereastră îi făcu semn să o deschidă şi, când ea apăru în cadrul ferestrei, îi dădu

cheia:

— Te-am încuiat, spuse el, şi acum eşti propria ta stăpână.

În amărăciunea ei, Grace nu-şi putu ascunde un uşor zâmbet pentru atâta scrupulozitate, şi luă cheia.

— Te simţi mai bine? continuă el. Dacă este aşa şi vrei să-mi dai şi mie ceva de mâncare, atunci aştept. Dacă nu, n-are importanţă. Mă pot duce în altă parte.

Sentimentul de recunoştinţă pentru bunătatea lui, deşi nu înţelegea decât pe jumătate cât de mare era acea bunătate, o îndemnă la acţiune. Cam după vreo zece minute veni din nou la fereastră, o deschise şi şopti: „Giles!". El se desprinse deîndată din umbră şi văzu că era gata să-i ofere pe-o farfurie partea sa din cină.

— Nu-mi place să te tratez aşa de aspru – murmură Grace cu adânc regret în voce, în timp ce auzea cum ploaia loveşte sec în frunze. Dar… cred că cel mai bine este să aranjăm lucrurile astfel.

— Da, zise el repede.

— Simt că nu aş fi putut ajunge niciodată la Iveli.

— Era imposibil.

— Eşti sigur că ţi-ai găsit un loc comod pe aici pe afară? întrebă Grace cu o teamă renăscută.

— Destul. Tu ai găsit tot ce ai nevoie? Mi-e teamă că nu prea este confort la mine în casă.

— Oare mai pot observa lipsurile? Am depăşit de mult faza aceea şi tu ştii asta foarte bine, Giles, sau ar trebui să ştii.

El îi contempla chipul a cărui expresie înţelegătoare era doar una din zecile de expresii ce-i modelau şi-i trădau emoţia. Dacă inima lui Winterbome i-a încălzit vreodată trupul, aceasta s-a întâmplat atunci când a zărit această fiinţă complet lipsită de apărare, ce se afla în condiţii atât de vitrege. Uită de propria lui suferinţă în bucuria de a-i fi găsit cel puţin un adăpost. Luă farfuria şi cana din mâinile ei spunând:

— Acum am să închid oblonul. Ai să găseşti un cui de metal pe dinăuntru pe care trebuie să-l fixezi în zăvor. Dimineaţa să nu te mişti până nu vin şi te chem eu.

Grace îşi exprimă cu îngrijorare speranţa că Giles nu se va duce prea departe.

— O, nu, voi fi destul de aproape, spuse Winterborne.

Grace zăvorî fereastra cum fusese învăţată şi el plecă.

„Locul lui comod” de lângă casă era de fapt un mic adăpost extrem de primitiv, construit din pereţi de şipcă peste care fusese pus un acoperiş de ferigi uscate. Înăuntru se găseau saci vechi, fân şi alte lucruri de acest fel, pe care el se aşează şi acolo, în întuneric, încercă să-şi ia cina. Dar îi pierise cu totul pofta de mâncare. împinse farfuria la o parte, înfoie sacii şi finul astfel încât să-şi încropească cât de cât un culcuş pe care se trânti ca să doarmă, căci se făcuse târziu.

Nu putu să adoarmă din multe pricini, dintre care nu cea mai puţin importantă era noua sa grijă. Se ridică în capul oaselor şi se uită înspre căsuţă, încercând să o distingă cu privirea în întunericul plin de umezeală. Deşi în exterior arăta ca întotdeauna, nu putea totuşi crede că în ea se afla draga lui prietenă – căci n-ar fi vrut să folosească un nume şi mai plin de afecţiune – care sosise la el atât de pe neaşteptate şi, nu putea să nu recunoască, atât de imprudent.

Giles nu se încumetase să-i ceară amănunte dar totul reieşea clar şi fără ele. Deşi legile sociale sfărâmaseră pentru totdeauna micul paradis pe care începuseră să şi-l făurească în iunie trecut, el accepta cu mândrie stoică situaţia dificilă din prezent. Nu exista decât un singur om pe pământ în care ea avea absolută încredere, şi acel om era el. Faptul că această criză nu se putea termina decât în tristeţe, era un lucru eclipsat pentru moment de gândul triumfător al încrederii lui Grace în el. Iar puritatea afecţiunii cu care Giles răspundea acestei încrederi, îl întărea mai mult ca orice în faţa vreunei slăbiciuni care ar fi putut pune stăpânire pe el în prezenţa lui Grace.

Ploaia ce nu încetase în tot acest timp, i se impuse atenţiei în mod direct, căci din acoperişul fragil ce-l adăpostea începuse să picure. Se ridică, încercând să înlăture această neplăcere dar genunchii, care-i tremurau, şi pulsul tot mai neregulat, îi arătau că, în slăbiciunea lui, nu era în stare să lupte împotriva furtunii, şi se lungi, hotărât să reziste cum o putea mai bine. Era furios pe sine pentru neputinţa lui, tocmai el care fusese atât de puternic. Era absolut necesar ca Grace să nu afle nimic despre starea lui actuală şi pentru aceasta ea nu trebuia să-i vadă faţa la lumina zilei, căci transparenţa ei l-ar trăda inevitabil.

Prin urmare, a doua zi de dimineaţă, când de-abia se crăpase de ziuă, se ridică şi-şi târî mădularele înţepenite, pregătind pentru ea cele de care ar fi avut nevoie ca să prepare gustarea. Puse pe banca de sub pervaz apă, lemne şi celelalte lucruri necesare, scriind cu cretă alături „Este mai bine să nu te văd. Pune-mi gustarea pe bancă”.

La ora şapte bătu uşor la fereastra ei, aşa cum promisese, şi se retrase pe dată, pentru ca ea să nu-i vadă. Dar din adăpostul lui de sub crengi, el o putu vedea foarte bine, când, răspunzând semnalului său, deschise fereastra şi lumina îi văzu pe faţă. Ochii ei mari şi visători îi trădau somnul insuficient, iar pleoapele înroşite arătau că în orele de veghe lacrimile îi curseseră din belşug.

Grace citi mesajul şi păru, gândi el, dezamăgită; dar luă tot ce îi pregătise crezând, bineînţeles, că Giles se găsea undeva mai departe. El aşteptă convins că o fată care, în ciuda educaţiei ei, ştia ce este viaţa la ţară, nu va găsi dificilă simpla preparare a unei mese.

Înăuntru totul se desfăşura aşa cum prevăzuse, deşi Grace dormise mai mult decât el. Ar fi fost bucuroasă să-l întâlnească după o noapte petrecută în singurătate. Dar din consideraţie pentru sentimentele dezvăluite de mesajul lui, nu-l chemă. Găsi o mulţime de alimente în cămară; Giles se aproviziona pentru fiecare săptămână şi aceasta era a doua zi după ce căruţa cu marfă de ia Iveli trecuse şi pe la el. Când masa fu gata, ea puse afară gustarea pentru Giles, aşa cum făcuse şi cu cina. Şi, cu toate că dorea foarte mult să-l revadă, se retrase deîndată de la fereastră ca să-l lase singur.

Fusese o dimineaţă plumburie şi ploaia se porni cu şi mai multă putere. Şi, pentru că nu mai auzi niciun zgomot, conchise că Winterbome plecase la treaba lui zilnică şi uitase promisiunea de a o însoţi până la Iveli – o concluzie falsă, pentru că, forţat de starea lui, el rămase toată ziua nu mai departe de cincizeci de metri de ea.

Dimineaţa se scurgea; şi, în nehotărârea ei, când să pornească şi cum să călătorească, Grace se mai învârti încolo şi încoace. Uşa rămase mai departe zăvorâtă cu grijă, pentru ca Grace să nu fie descoperită de vreun nepoftit. Astfel închisă, era la adăpost de orice şi se întreba dacă ar fi mai în siguranţă în altă parte.

Umezeala şi întunecimea unei zile ploioase erau accentuate de umbră şi de apa ce se scurgea de pe frunze. Anul acesta, toamna venise cu ploi multe. Privind, în trândăveala ei silită, de la singura fereastră a camerei, Grace putu vedea tot felul de mici vieţuitoare ce trăiau netulburate acolo – fiinţe cu blană, puf sau solzi, din neamul celor cu dinţi şi al celor cu cioc, creaturi subpământene articulate şi inelate ce dădeau ocol casei, crezând că Giles fiind plecat, acolo nu se mai găsea nimeni. Privirile lor scrutătoare căutau peste tot un adăpost pentru iarnă. Grace uită puţin de suferinţele ei, urmărind aceşti vecini care nu

cunoşteau nici lege nici păcat. O bună parte din după amiază reuşi să şi-o umple punând în ordine locuinţa şi făcând ici şi colo modificări pe care spera că Giles le va aprecia după plecarea ei.

O dată sau de două ori i se păru că aude un zgomot slab care semăna a tuse, venind dinspre copaci, dar pentru că zgomotul nu se repetă îşi zise că era vorba de o veveriţă sau de o pasăre.

În cele din urmă. lumina zilei se împuţină şi ea făcu un foc mai mare căci serile erau răcoroase. Deîndată ce se făcu prea întuneric – ceea ce se întâmpla destul de devreme – pentru a putea distinge o faţă omenească în acest loc al umbrelor, ea auzi la fereastră, spre marea ei bucurie, o bătaie pe care o recunoscu, imediat ca fiind a lui Giles.

Deschise deîndată oblonul şi îşi întinse mâna spre el, deşi abia îl putea distinge. Giles îi strânse degetele şi ea remarcă fierbinţeala mâinii lui şi faptul că tremura.

„A mers repede ca să ajungă iute aici", se gândi Grace. Cum şi-ar fi putut închipui că el de-abia se târâse din paiele adăpostului din apropiere şi că acea căldură a mâinii lui era de fapt febră?

— Dragul meu, bunul meu Giles! izbucni ea spontan.

— Oricine ar fi făcut acelaşi lucru pentru tine – răspunse Winterbome cu aerul cel mai indiferent pe care şi-i putu lua.

— Ce zici despre plecarea mea la Iveli şi Exonbury?

— M-am tot gândit, răspunse Giles cu tandră deferenţă, că ar fi mai bine să rămâi unde te găseşti, dacă vrei să nu fii descoperită. Nu este nevoie să-ţi mai spun că acest loc îţi aparţine cât timp vei dori. Şi poate că, într-o zi sau două, văzând că nu eşti acolo, el va pleca. Oricum în două, trei zile voi putea face orice ca să te ajut, să mă interesez pentru tine sau să te însoţesc o bună parte din drumul spre Iveli, căci în curând vine sezonul cidrului şi vreau să mă duc în partea aceea să văd cum stau recoltele. Dar încă vreo două zile mai am treabă aici. El spera că până atunci se va înzdrăveni, pentru a se putea ocupa efectiv de treburile ei. Cred că nu eşti prea tristă pentru faptul că eşti prizonieră?

Grace îi răspunse că nu-i păsa, dar oftă.

Cunoscându-se de atâta vreme puteau citi fiecare în inima celuilalt atât de bine şi de exact ca în nişte abecedare.

— Mă tem că îţi pare rău c-ai venit şi consideri că ar fi trebuit să te sfătuiesc mai insistent decât am făcut-o să nu rămâi, spuse Giles.

— O, nu! drag, drag prieten – răspunse Grace oftând din adâncul sufletului. Să nu crezi că ceea ce simt este regret. Dacă regret ceva, este tratamentul aspru pe care trebuie să-l suporţi tu, scoaterea, excluderea din propria-ţi casă. De ce nu aş mărturisi? Tu ştii ce simt eu pentru tine; ceea ce nu am mai simţit şi nici nu voi mai simţi pentru un alt bărbat. Dar pentru că am jurat unui alt om credinţă şi nu mă pot elibera din jug, trebuie să mă port astfel şi să-mi ţin acel jurământ. După ceea ce a făcut nu mă mai simt legată de el printr-o lege divină, dar am promis şi am să plătesc.

Restul serii se scurse dându-i lucrurile de care urma să aibă nevoie a doua zi. Schimbară remarci banale, legate de aceste mărunte gesturi, ceea ce o făcu să uite gândurile triste care o copleşiseră datorită purtării faţă de el şi vieţii ei în general. Singura încălcare, dacă poate fi numită aşa, a atitudinii pe care Giles şi-o propusese să o aibă faţă de Grace fu o strângere de mână şi o sărutare involuntară pe mâna pe care ea i-o întinse prin fereastră ca să-şi ia rămas bun, urându-i noapte bună. Giles ştia că plânge, deşi nu-i văzu lacrimile.

Grace îl rugă din nou să o ierte pentru că, în chip egoist, îi luase în stăpânirea casa; dar se gândea că asta nu va dura decât o zi sau două, deoarece trebuia să plece.

Giles îi răspunse cu ardoare:

— Eu… eu nu vreau să pleci.

— Ah, Giles, ştiu… ştiu! Dar sunt femeie şi tu eşti bărbat. Mai clar decât atât nu pot vorbi. Doresc să te las să intri, dar ştii ce gânduri mă frământă, pentru că mă cunoşti prea bine.

— Da, Grace, da. Nu vreau să sugerez că povestea dintre noi nu a fost definitiv clasată în momentul când s-a dovedit că legătura căsătoriei tale nu poate fi ruptă. Am dat pur şi simplu glas simţământului meu şi nimic mai mult.

— Dacă rămân aici, într-o să eptămână, cel mult, aş fi descoperită şi cred că prin lege el m-ar putea obliga să mă reîntorc.

— Da, poate că ai dreptate. Pleacă oricând vrei, dragă Grace.

Ultimele lui cuvinte din acea seară vădeau speranţa că până la urmă totul se va sfârşi cu bine, că Fitzpiers nu va pătrunde în viaţa ei, văzând că prezenţa lui îi pricinuia atâta suferinţă. Apoi fereastra fu închisă, obloanele trase şi foşnetul paşilor lui se pierdu în noapte.

De-abia se dusese la culcare în seara aceea, când vântul începu să se înteţească şi, după câteva rafale pregătitoare, urmă ploaia. Vântul deveni tot mai violent şi, în timp ce furtuna cuprindea totul, îţi venea să crezi că un corp solid, sau mai degrabă, ceva invizibil călca pe acoperiş, făcând să trosnească crengile, ori sărea de pe copaci în horn şi, băgându-şi capul în fum, ţipa şi blestema prin toate ungherele încăperii. Ca în poveştile de groază, duşmanul era un spectru ce putea fi simţit dar nu văzut. Pe Grace nu o impresionase niciodată atmosfera demonică a unei nopţi cu furtună într-o pădure, pentru că niciodată nu fusese atât de singură sufleteşte ca acum. I se părea că se desprinsese de ea însăşi şi că era doar un duplicat gol pe dinăuntru. Sensul mişcărilor fizice şi al intenţiilor clare pe care îl posedase înainte, o părăsise.

Din când în când, câte o ramură a vreunui copac din apropiere se încovoia atât de jos, încât lovea acoperişul ca o mină gigantică ce plesneşte un adversar peste gură, după care se auzea ţârâitul ploii asemănător picăturilor de sânge ce curg dintr-o rană. Îşi închipuia că şi Giles trebuie să fie expus acestor intemperii; dar în ce măsură, nu putea să ştie.

În cele din urmă, Grace cu greu mai putu suporta gândul suferinţelor pe care el trebuia să le îndure. Oricare erau aceste suferinţe, ea i le provocase. Giles eliberase căsuţa pentru ea – care nu merita atâta sacrificiu. Nu ar fi trebuit să accepte un asemenea gest. Şi apoi, pe măsură ce îngrijorarea îi creştea, îşi aminti de mici incidente cărora nu le dăduse mare importanţă şi care se petrecuseră în timpul ultimei lor întâlniri. Chipul său – oare ce era acel lucru care îi dădea un aer diferit de cel dinainte? Nu era mai slab, mai palid, nu arăta altfel decât cel al „fratelui Toamnei bogate" cu care îl comparase mai înainte? Şi în vocea lui observase o schimbare, limpede, de ton. Şi mersul lui, desigur, fusese mai nehotărât, mai ţeapăn, aducând mai mult cu mersul unui bolnav. Şi acel zgomot slab şi întâmplător pe care îl auzise în timpul zilei şi pe care îl atribuise veveriţelor, putea să fi fost, de fapt, tuşea lui.

Astfel, în mintea ei frământată prinse rădăcini tot mai adânci convingerea că Winterborne era sau fusese bolnav şi că îşi ascunsese cu grijă starea, pentru ca ea să nu-şi facă

21 – Pădurenii scrupule în a-i accepta ospitalitatea care, în acest caz, îndemna plecarea din casă a gazdei.

„Singura mea dragoste adevărată – dragul, scumpul meu prieten! strigă în sinea ei. O, nu trebuie să rămână aşa, nu trebuie!”

Coborî repede din pat, aprinse o luminare, se îmbrăcă sumar şi, luând cheia, se repezi la uşa care era foarte aproape, coliba neavând decât o singură încăpere. Înainte de a răsuci cheia în broască se opri, cu degetele ţinând-o încă strâns şi, ducându-şi cealaltă mână la frunte, simţi cum o năpădesc tot felul de gânduri.

Dar apa ce se scurgea de pe copaci şi pe care vântul o azvârlea în fereastră, cu zgomot ca de tobă în care se bate cu degetele, o făcură să lase la o parte nehotărârea. Răsuci cheia şi deschise uşa.

Întunericul era de nepătruns şi părea că îi atinge pupilele ca o substanţă densă. Numai acum îşi dădu seama Grace ce ploaie căzuse şi mai cădea încă, iar apa de la streşini stropea ca o fântână arteziană. Rămase pe loc, ascultând cu gura întredeschisă şi ţinând uşa cu o mână, până când ochii i se obişnuiră cu întunericul. Atunci începu să zărească încâlceala de crengi a copacilor din apropiere. În cele din urmă strigă cu toată puterea:

— Giles! Trebuie să vii în casă!

Strigătul ei nu primi niciun răspuns şi, copleşită de propria-i temeritate, Grace intră repede înăuntru, închise uşa şi rămase îmbujorată cu privirea aţintită în podea. Cine ştie, poate că el nu avea nimic. Dar aceste gânduri o părăsiră repede. Scoase din nou lanţul de la uşă, de data aceasta cu mult mai multă hotărâre decât prima dată.

— Giles, Giles! strigă ea cât putu de tare, fără timiditatea primului strigăt. O, vino înăuntru, vino înăuntru! Unde eşti? Am fost rea, m-am gândit prea mult la mine! Mă auzi? Nu vreau să te mai ţin afară. Nu pot suporta ca tu să suferi atât! Vreau să fii aici! Gi-i-iles!

Un răspuns? S-a auzit un răspuns! Prin întuneric şi vânt nişte sunete slabe îi ajunseră la urechi, plutind peste vânt şi ploaie, ca şi cum ar fi fost parte din ele:

— Sunt aici… bine! Nu-ţi face griji din pricina mea.

— Nu vrei să intri? Nu te-a udat ploaia? *Vino la mine, scumpule! Nu îmi mai pasă ce zice sau ce gândeşte lumea despre noi.*

— îmi este bine – repetă el. Nu este nevoie să vin. Noapte bună! Noapte bună!

Grace oftă, se întoarse şi închise încet uşa. Oare l-a şocat prin

vorbele ei spontane? Poate că, la urma urmei, observase o schimbare la el pentru că nu-l văzuse de multă vreme. Timpul îşi îndeplinea opera de îmbătrânire în salturi, aşa cum ştia foarte bine şi Grace. Făcuse tot ce se poate. Dar el nu voia să vină. Grace se duse din nou la culcare.

XLII

A DOUA ZI de dimineaţă, Grace se aşeză devreme la fereastră. Era hotărâtă să-l vadă în dimineaţa aceea şi îi pregăti micul dejun cu multă râvnă. Bătu ora opt şi ea îşi aminti atunci că Giles nu venise să o trezească ca de obicei cu un ciocănit în uşă şi că doar propria-i nelinişte o făcuse să se scoale atât de devreme.

Grace puse micul dejun afară la locul lui. Dar Giles nu apăru să-l ia. Aşteptă în continuare. Veni şi ora nouă, micul dejun se răcise şi Giles tot nu apărea. Un sturz care tot: cânta într-un tufiş de vizavi, veni şi ciuguli o bucăţică de pe farfurie, o cercetă, aşteptă, se uită în jur şi mai luă una. La ora zece, Grace luă tava înapoi şi se aşeză singură la masă. Pentru că cerul se limpezise Giles trebuie să fi fost chemat devreme la treabă.

Totuşi, ar fi vrut să se convingă că el nu se afla prin apropiere, cercetând în amănunţime împrejurimile colibei. Dar ziua fiind destul de frumoasă, teama de a nu fi recunoscută de vreun călător rătăcit sau de vreun pădurar îi înfrână dorinţa. Solitudinea îi fu accentuată de oprirea ceasului ce nu fusese întors şi de căderea fulgilor de funingine care, după ploaia din noaptea precedentă se desprinseră din horn. La prânz auzi un foşnet slab afară, lângă fereastră, şi descoperi că era produs de o salamandră care se târâse dintre frunze pentru a se încălzi la razele de soare de care merita să se bucure căci, până în următoarea lună, mai erau desigur ultimele.

Grace se uita mereu printre şipcile oblonului, dar nu putu vedea mare lucru. În faţă zăceau frunzele maronii, încă de anul trecut şi peste ele, câteva galben-verzui, din acest sezon, pe care vântul puternic le smulsese înainte de vreme. Deasupra lor se înălţa un fag bătrân cu subsuori întinse şi buzunare largi în părţi, unde crengile fuseseră tăiate cu ani în urmă. Un melc negru încerca să se urce pe el. Crengi moarte, erau împrăştiate în jur, ca ihtiozaurii dintr-un muzeu, iar în spatele lor putrezeau lujerele de caprifoi ca nişte frânghii învechite.

De la cealaltă fereastră tot ceea ce putea vedea erau mai mulţi copaci cu haine de licheni şi ciorapi de muşchi. La rădăcinile lor zăceau ciuperci fără picior, ca nişte lămâi sau caise, precum şi ciuperci înalte

ce aveau mai mult tulpină decât pălărie. Alături erau mai mulţi copaci îngrămădiţi, luptând pentru existenţă, cu crengile desfigurate de rănile rezultate din frecuşurile şi loviturile reciproce. Lupta acestor vecini o auzise în timpul nopţii. Sub ei se găseau cioturile putrezite ale acelor copaci ce fuseseră învinşi cu multă vreme în urmă. Ei ieşeau din suportul lor de muşchi ca nişte dinţi înnegriţi din gingii verzi. Mai departe se găseau smocuri de muşchi, în chip de insule despărţite de frunzele căzute; un mozaic de culori verde închis şi verde pal, muşchi ca nişte mici brazi, ca pluşul, ca stele de malachit, ca nimic altceva pe acest pământ în afară de muşchi.

Tensiunea la care fusese supusă Grace era atât de mare în acea zi dezolantă petrecută acolo, încât simţi că îi va fi aproape imposibil să mai îndure una în aceleaşi condiţii. În sfârşit veni şi seara; soarele, cu bărbia sprijinită pe pământ, găsi un culoar prin care să străpungă umbra şi-şi trimise văluri roşietice peste atmosfera umedă, făcând să strălucească trunchiurile şi împroşcând atât de brutal frunzele de sub fagi încât ele căpătară nuanţe sângerii. Când noaptea veni şi, odată cu aceasta şi ora reîntoarcerii lui Giles, Grace era doborâtă de atâta tensiune.

Mâncarea de seară. În parte ca un ceai englezesc, în parte ca o cină, pe care Grace o pregătise, aştepta pe vatră, iar Giles tot nu sosea. Trecuseră aproape douăzeci şi patru de ore de când nu-l mai văzuse. Pe măsură ce camera devenea mai întunecată şi doar flăcările mai luptau împotriva întunecimii pereţilor, Grace era tot mai convinsă că nu va fi în stare să mai petreacă încă o noapte fără să primească veşti de la el. Şi totuşi ora opt se apropia, iar silueta lui nu apăru la fereastră.

Mâncarea rămase neatinsă. Deodată, ridicându-se din faţa vetrei în care se mai găseau nişte tăciuni abia pâlpâind şi unde stătuse ghemuită cu mâinile împreunate peste genunchi, Grace traversă camera, descuie uşa şi ascultă. Nu se auzea nici cea mai slabă suflare de vânt, care se potolise odată cu venirea serii; începuse, din nou, să plouă mărunt ca în noaptea trecută. Grace stătu aşa vreo trei minute, când deodată i se păru că aude acel sunet cunoscut, o tuse venind de aproape. Şi în curând se repetă. Dacă Winterbome tuşise, trebuia să se afle prin apropiere; atunci de ce nu o vizitase?

Şi Grace fu cuprinsă de presimţirea îngrozitoare că el nu fusese în stare să o facă; se uita neliniştită la felinarul care atârna deasupra capului. Calea evidentă de rezolvare a îngrijorătoarei probleme era să

aprindă felinarul şi să meargă în direcţia din care venea zgomotul. Dar condiţiile o făcură să ezite şi, sunetele repetându-se, simţi broboane de sudoare rece.

Erau bolboroseli nedesluşite; la început i se păru că aude mai multe persoane, dar apoi ele se dovediră a fi tonalităţile aceleiaşi voci. Era un monolog neîntrerupt, aşa cum auzim venind uneori din colţurile cele mai ascunse ale naturii neînsufleţite, unde curge apa sau unde frunzele iederii ating stâncile. Dar treptat, Grace se convinse că era vocea lui Winterborne. Şi totuşi cine îi era partenerul atât de tăcut şi atât de răbdător? Fiindcă, deşi el vorbea repede şi convingător, nimeni nu-i răspundea.

Deodată în mintea lui Grace se făcu lumină. „O, strigă în chinul ei, în timp ce se pregătea să iasă din casă. Cât sunt de corectă întotdeauna în egoismul meu, prea, prea corectă ţ Este posibil ca acest crud simţ al decenţei să ucidă cea mai dragă inimă pe care o femeie şi-a cucerit-o vreodată?”

În timp ce-şi spunea acestea, Grace aprinse felinarul, şi, fără să-şi mai continue gândurile, se repezi afară şi o luă în direcţia de unde veneau bolboroselile. Spre acel loc ducea o cărare ce se termina, la vreo patruzeci de metri, într-o construcţie din şipci de gard, nu mai mare decât un mic adăpost de paie, aşa cum se întâlneau în pădure şi luminişuri când începea sezonul tăiatului. Era prea mic pentru a: putea fi măcar numit adăpost şi nu era destul de înalt pentru. ca cineva să stea în picioare în el, părând a fi făcut \ pentru depozitarea lemnelor. Partea dinspre Grace era deschisă şi îndreptând lumina spre interior, zări ceea ce presimţirile izvorâte din teama ei îi zugrăviseră tot drumul încoace, doar în crâmpeie.

Pe fânul dinăuntru zăcea iubitul ei, îmbrăcat aşa cum îl văzuse mereu de când se găsea acolo, numai că nu avea pălărie, iar părul îi era ud şi răvăşit.

Atât fânul cât şi hainele îi erau îmbibate de ploaie. Giles îşi ţinea mâinile deasupra capului iar faţa lui avea o îmbujorare nesănătoasă şi ochii o strălucire arzătoare dar cu toate că, aparent, privirile li se întâlniră, Grace îşi dădu seama că el nu o recunoscuse.

— O, dragul meu Giles, strigă ea, ce ţi-am făcut!

Dar se abţinu să-şi mai facă reproşuri. Îşi dădu seama că primul lucru ce trebuia făcut era să-l ducă în casă.

Cum reuşi Grace această performanţă, iată un lucru pe care nu şi

l-ar fi putut niciodată explica. Dar cuprinzându-l strâns în braţe, ridicându-l în picioare şi apoi adunându-şi toate forţele, reuşi să-l aşeze pe o bucată de gard împletit, ce zăcea desprinsă pe acolo. Apucând apoi o parte cu ambele mâini, îl târî până la intrarea în colibă şi, după ce se opri să-şi tragă răsuflarea, îl duse înăuntru.

Era puţin ciudat că Giles, în starea lui de semiconştienţă, se supuse docil la tot ce făcea ea. Dar nu o recunoscu nici măcar o clipă, în tot acest timp centinuând să vorbească iute şi părând a se uita la Grace ca la un înger sau la altă creatură supranaturală dintr-o lume fantastică în care mintea lui se găsea acum. În casă îi trebui cam zece minute până când, spre marea ei mulţumire, îl văzu dezbrăcat de hainele-i ude şi lungit în patul până mai adineauri al ei.

Atunci nefericita Grace se uită la el la lumina lumânării, în privirea lui, în avalanşa gândurilor care veneau cu tot mai mare repeziciune, era ceva care o înnebunea. Sufletul lui părea să zboare ca o cometă prin universul ideilor; rătăcitor, neînţeles şi imposibil de urmărit.

Chinul lui Grace era aproape la fel de mare ca şi al lui. Câteva minute crezu cu convingere că Giles moare. Neputându-se împotrivi impulsului, se aruncă în genunchi lângă pat, îi sărută mâinile, faţa, părul, gemând:

— Cum am putut! Cum am putut!

Deşi îl cunoştea atât de bine, moralitatea ei subapreciase până acum cavalerismul lui Giles. Puritatea firii lui, detaşarea de pasiunile josnice, delicateţea lui plină de scrupule nu fuseseră pe deplin înţelese de Grace, până la revelarea acestui sacrificiu deosebit pe care îl făcuse pentru ea. Dându-şi seama de toate astea, iubirea ei adâncă fu sporită de o adevărată veneraţie, venind din partea unei femei care, ea însăşi, avea mai mult calităţile Artemisei decât ale Afroditei.

Grace făcu tot ce stătea în puterile unei infirmiere grijulii, iar capacitatea de a-şi exprima solicitudinea prin fapte îi aduse o tristă satisfacţie, deoarece cel suferind zăcea fără cunoştinţă. Îi şterse capul înfierbântat, îi strânse degetele contorsionate, îi umezi buzele şi îi răcori pleoapele dogoritoare, îi curăţi cu un burete pielea transpirată şi îi dădu tot ceea ce găsi în casă şi credea că ar putea să-i aline chinul. Faptul că era posibil ca ea să fie cauza, măcar în parte, a tot ce se petrecea, adăuga tristeţii sale, suferinţă.

Cu şase luni înainte, o scenă, similară în amănuntele ei, se

petrecuse la conac. Avusese loc între două persoane ale căror vieţi erau strâns legate cu acestea. Şi dacă, aparent, erau perfect asemănătoare, cât de total diferite erau pe plan spiritual, chiar dacă devotamentul feminin fusese comun ambelor scene.

Grace se trezi din această stare şi, adunându-şi puterile, îşi dădu seama că trebuie imediat întreprins ceva practic. Oricât ar fi dorit, în emoţia acelor clipe, să-l păstreze doar pentru ea, atâta timp cât bolnavul mai avea o şansă de a rămâne în viaţă, era nevoie de ajutor médical. Un astfel de ajutor era fatal ascunderii ei; dar chiar dacă. şansa de a-l salva ar fi fost mai mică decât era, tot şi-ar fi asumat acest risc de dragul lui. Întrebarea era de unde să ia un medic care să fie competent şi să se găsească prin apropiere?

La o distanţă accesibilă nu se găsea decât un singur om, care, dacă viaţa lui Winterborne mai putea fi salvată era, probabil, cel mai în măsură să o facă. Dacă puterea de convingere omenească i-l putea aduce, acel om trebuia adus la patul suferinţei lui Giles. Încercarea trebuia făcută, chiar dacă aceasta punea într-o lumină absolut ridicolă fuga ei.

Totuşi îi era teamă să-şi părăsească pacientul şi, deşi minutele se scurgeau cu repeziciune, ea îşi amina plecarea. În cele din urmă, cam după ora unsprezece, Winterborne căzu într-un somn agitat şi astfel păru că se iveşte e posibilitate pentru Grace să plece.

Îl aranjă cât putu de bine, se îmbrăcă, tăie o nouă luminare din mănunchiul ce atârna în dulap şi o fixă astfel încât lumina să nu-i vină în ochi. Apoi închise uşa şi porni; ploaia încetase.

Spiritul lui Winterborne părea că-i ţine tovărăşie şi că-i alungă din minte senzaţia întunecimii. Ploaia încărcase cu fosforescenţă bucăţile de iască şi frunzele ce putrezeau pe poteci care, răspândite în juru-i, păreau ca un lapte luminos. Nu riscă să apuce pe vreo scurtătură neumblată, ci merse de-a lungul unei cărări pe lângă drumul prin pădure. Înainta repede, animată de un scop ce trăda devotament şi chiar stoicism Cam după o oră, văzu dealul High-Stoy şi, fără nicio ezitare, merse de acolo mai departe spre acelaşi Hintock şi spre aceeaşi casă de unde, cuprinsă de o spaimă indescriptibilă, fugise cu câteva zile înainte. Dar survenise o situaţie care, mai presus de orice lucru întâmplător şi schimbător, o determinase să răstoarne, cu proprie ştiinţă şi voinţă, planul fugii ei şi să lase la o parte orice consideraţie asupra consecinţelor acestui act.

Grace mai păstra încă respectul dintotdeauna pentru o anumită calitate a lui Fitzpiers – îndemânarea profesională. Şi aici nu greşea. Dacă perseverenţa i-ar fi dublat perspicacitatea, şi aceasta nu s-ar fi manifestat doar după toane şi la întâmplare, faima şi bogăţia nu ar fi rămas pentru el doar un vis neîmplinit. Nesocotirea minciunilor convenţionale şi a prejudecăţilor înrădăcinate printre cei din breasla lui nu-i favorizaseră, ci mai degrabă îi încetiniseră ascensiunea în Hintock şi în împrejurimi, unde oamenii nu puteau crede că Natura însăşi ducea la însănătoşire şi că treaba medicului era doar să-i netezească drumul.

Trecuse de miezul nopţii când Grace ajunse peste drum de casa tatălui ei, acum din nou ocupată, temporar, de soţul său, dacă acesta nu plecase încă. De când ieşise din pădurea mai deasă ce ascundea coliba lui Winterborne, o luminozitate persistentă dădea strălucire cerului închis de toamnă, în ciuda bolţii de nori ce-l acoperea, ceea ce însemna că deasupra lor strălucea luna. Cele două porţi cu stâlpii şi bilele de piatră albe ce le străjuiau se vedeau desluşit. Iar bălţile şi şănţuleţele încă umede, lăsate de ultima ploaie, aveau o strălucire metalică sinistră. Intră pe poarta mai joasă, traversă curtea pătrată spre aripa unde, de când se căsătorise, era apartamentul ei, şi ajunse sub o fereastră a dormitorului care ar fi fost luminată, dacă soţul ei s-ar fi aflat acolo.

În ciuda hotărârii ei, ezită: şi se opri, ducându-şi mâna la inimă. Putea oare să reclame ajutorul aceluia care fusese chiar cauza nenorocirilor ei din trecut? Ah! Bătrânul Jones se găsea la multe mile de acolo, şi Giles poate că era pe moarte! Ce altceva putea face?

Scăldată de sudoare, mai mult din cauza gândurilor decât a efortului fizic, Grace adună câteva pietricele, le aruncă în fereastră şi aşteptă. Clopoţelul pentru urgenţe, care fusese fixat când Fitzpiers începuse să locuiască acolo, mai exista încă, dar pe măsură ce el îşi pierduse pacienţii şi fugise pe ascuns, clopotul se deteriorase şi Grace nu îndrăzni să-l tragă acum.

Cel care dormea în cameră auzi semnalul ei, aşa slab cum fusese. După o jumătate de minut, fereastra se deschise şi se auzi un „Da”? iscoditor. Recunoscu deîndată vocea soţului ei. Gra. ce îşi dădu silinţa să-şi prefacă glasul.

— Doctore, spuse ea cu tonul cel mai schimbat pe care şi-l putu lua, la „Coliba cu un Coş”, lângă Delborough, se

află un om grav bolnav şi, pentru numele Domnului, trebuie să te duci imediat!

— Vin îndată!

Zelul, surpriza şi chiar plăcerea exprimate în răspunsul lui o uimiră pentru o clipă. Dar ele denotau, cu adevărat, brusca uşurare sufletească a unui om care, simţind remuşcări pentru viaţa dezordonată şi plăcerile îndoielnice cărora li se dedase, regăsea practica plină de alinare a meseriei, ce în mod neaşteptat părea să i se deschidă. Cea mai mare dorinţă a sufletului său era acum să ducă o viaţă respectabilă, plină de trudă. Dacă îndată după reîntoarcere i s-ar fi cerut să îngrijească un câine sau o pisică, nu ar fi refuzat.

— Cunoaşteţi drumul? întrebă Grace.

— Da, aşa cred, răspunse el.

— Coliba cu un Coş – în pădurea King's Hiniock, lângă Delborough – repetă ea. Şi veniţi cât mai repede.

— Da, da – spuse Fitzpiers.

Grace nu mai zăbovi. Ieşi pe poartă fără a o trânti, şi se grăbi să ajungă înapoi. Între timp, Fitzpiers revenise în casa tatălui ei; Grace nu-şi dădea seama cum ajunsese la o reconciliere cu bătrânul şi nici care erau termenii înţelegerii dintre ei. Tot ce putea presupune era că, probabil, intervenise un armistiţiu. Dar oricât de importantă ar fi fost această problemă pentru ea, exista o alta şi mai arzătoare care o anihila pe prima. Şi o porni înapoi, pe vechile cărări întortocheate ale pădurii. În acest timp, Fitzpiers se pregătea să plece de acasă. Starea sa sufletească, independent de zelul profesional, era deosebită. După primele cuvinte spuse de Grace, el nu o recunoscuse şi nici nu bănuise prezenţa ei acolo, dar în timp ce Grace continua să vorbească, fu şocat de asemănarea acelei voci cu cea a soţiei lui. Dar la reîntoarcerea sa, crezuse atât de orbeşte în afirmaţia celor din casă că ea plecase pentru o vreme, fiindcă nu se putea hotărî să se împace cu el, încât nu putu să creadă că silueta femeii care-i vorbise aparţinea lui Grace. Faptul că, primind această explicaţie în legătură cu absenţa ei, Fitzpiers nu încercase să o urmărească şi astfel să-i jignească simţămintele, dovedea remuşcările pe care le avea; proceda aşa, cu toate că nimeni nu-I informase cât de curând sosise el după ce Grace plecase de acasă, şi nici nu i se explicase tot ce era legat de acest gest precipitat.

După multă îngrijorare şi tot felul de gânduri, Melbury se hotărâse să nu pornească nici el în căutarea lui Grace. Deplângea fapta

ei dar în acelaşi timp, în străfundul inimii era de acord cu fuga. Pe lângă acest lucru, tenta tragică a evenimentelor precedente, şi a căror cauză fusese în bună parte chiar el însuşi, îl opriră să se mai amestece. Se ruga şi spera ca ea să nu fi întâmpinat vreun pericol în drum (aşa cum presupunea el) spre Iveli şi de acolo la Exonbury, dacă acesta era locul spre care se îndreptase, abţinându-se să facă cercetările fireşti după o plecare atât de ciudată. Doar cu câteva luni înainte, un astfel de gest din partea lui Grace, chiar de zece ori mai neînsemnat, ar fi fost urmat de o cercetare amănunţită

Mânat de aceleaşi gânduri, Melbury consimţise tacit ca Fitzpiers să locuiască acolo. Cei doi bărbaţi nu se întâlniră faţă-n faţă, dar doamna Melbury îşi asumase sarcina de intermediar, ceea ce făcuse ca reîntoarcerea să fie pentru Fitzpiers destul de uşoară. Totul era provizoriu şi nimeni nu punea întrebări. Fitzpiers începuse să pună în aplicare planul de penitenţă care îşi avea originea într-o situaţie ce va fi explicată mai târziu. Autoumilirea sa, care atingea formele cele mai grele, era deliberată. Şi, deîndată ce vocea unui om pe patul de moarte ajunse până la el, singura lui dorinţă fu să se apuce de treabă şi să facă tot ce-i stătea în putere, cu cât mai puţină zarvă sau paradă. De aceea nu chemă niciun argat ca să-i pregătească vreun cal sau o şaretă, ci o porni pe jos spre Coliba cu un Coş, aşa cum făcuse şi Grace.

XLIII

EA INTRĂ ÎN COLIBĂ, îşi scoase boneta şi pelerina, apoi se apropie de suferind. Giles Winterbome începuse din nou să bolborosească îngrozitor, iar mâinile îi erau reci. De îndată ce-l văzu, simţi acea agonie a sufletului pe care drumul i-o alungase pentru un timp.

Oare într-adevăr murea? îl spălă, îl sărută, uită de toate în afară de faptul că în faţa ei zăcea acela care o iubise mai mult decât ar fi iubit-o un biet amant. El se jertfise pentru ca lui Grace să-i fie bine şi se preocupase de reputaţia ei mai mult decât ea însăşi. Aceste gânduri o stăpâniră până când auzi afară paşi uşori şi grăbiţi; ştia ai cui sunt.

Grace stătea pe pat, lângă perete, ţinând mina iubitului ei, astfel că atunci când soţul intră, pacientul se afla între ei. La început, Fitzpiers încremeni, uitându-se doar la Grace. Încet, încet, îşi plecă privirea şi descoperi cine era cel întins pe pat. Deşi aversiunea lui Grace faţă de soţul ei ajunsese până la teamă şi culminase cu fuga, era destul de surprinzător că, în acest moment, nu era defel stăpânită de

simţăminte personale. Feminitatea plină de sensibilitate fu eclipsată de scopul acţiunii ei, ce dovedea atâta devotament. Uită complet că cel prezent acolo era soţul ei. Ceea ce exprima faţa lui Grace în primul rând era sentimentul de uşurare – satisfacţia pe care o simte oricine la prezenţa medicului într-o astfel de situaţie; medicul îţ anula pe soţ, identitatea lui revenindu-i doar în subconştient, dar Grace nu se trădă prin cuvinte.

— Moare… mai există vreo speranţă? întrebă ea.

— Grace! spuse Fitzpiers în şoaptă, cu o inflexiune neobişnuită în glas; era mai mult decât o simplă chemare, având poate chiar ceva dezaprobator în ea.

Fitzpiers era fascinat de spectacol, nu atât de caracterul intrinsec al acestuia – deşi era destul de surprinzător pentru un bărbat care era soţul prietenei şi infirmierei celui în suferinţă – cât mai ales ca replică a celor ce se petrecuseră cu multe luni înainte, când el jucase rolul pacientului, iar femeia fusese Felice Charmond.

— Este în mare pericol, poţi să-l salvezi? întrebă Grace din nou.

Fitzpiers tresări, îşi reveni şi se apropie. Apoi îl examină pe Winterborne. Controlul medical se termină dintr-o singură privire. Înainte de a vorbi, se uită lung la ea, prefigurând efectul cuvintelor lui.

— Moare, spuse el cu o precizie glacială.

— Ce? strigă Grace.

— Nici eu, nici altcineva nu mai poate face nimic. În curând totul se va sfârşi. Extremităţile deja nu mai au viaţă.

Privirea lui rămase în continuare aţintită asupra lui Grace, concluzia la care ajunsese părând să fi stins pentru totdeauna interesul lui profesional sau de altă natură faţă de Winterborne.

— Dar nu se poate! Acum o săptămână era sănătos.

— Presupun că nu era chiar atât de sănătos! Asta pare a fi mai mult ceea ce noi numim sechelă, o urmare a vreunei boli anterioare, poate febră tifoidă; s-ar putea să dateze de acum câteva luni sau de foarte puţin timp.

— Ah, a fost bolnav anul trecut, ai dreptate. Şi trebuie să fi fost deja bolnav când am venit.

Nu mai era nimic de făcut sau de spus. Ea se ghemui pe o margine a patului, iar Fitzpiers se aşeză pe un scaun. Astfel rămaseră tăcuţi şi, oricât de mult timp păru să se scurgă, Grace nu-şi întoarse

ochii sau aparent gândurile la soţul ei. Din când în când, acesta murmura cu autoritate profesională îndrumări pentru uşurarea durerilor celui care era pe moarte. Grace le urma mecanic, aplecându-se cu lacrimi în ochi asupra lui.

Winterbome nu deveni nicio clipă conştient de ceea. ce se petrecea; şi că se stingea, deveni în curând clar chiar şi pentru Grace. În mai puţin de o oră delirul încetă, apoi urmă un interval de somnolenţă fără dureri şi cu o respiraţie foarte slabă, după care Winterborne se stinse tăcut din viaţă.

Atunci Fitzpiers rupse tăcerea.

— Locuieşti de mult timp aici? întrebă el.

Grace era înnebunită de durere, cu sufletul sfâşiat de tot ce i se întâmplase, de cruzimile cu care o confruntase viaţa. Răspunse la întâmplare:

— Da. Cu ce drept întrebi?

— Să nu crezi că-mi revendic vreun drept, răspunse Fitzpiers. Ai dreptul să faci şi să spui ce-ţi convine. Recunosc şi sunt întru totul de acord cu tine că sunt un vagabond, o brută care nu merită să posede nici cea mai mică părticică din tine. Dar iată-mă aici şi se întâmplă să dovedesc destul interes pentru tine ca să-ţi pun o astfel de întrebare.

— El înseamnă totul pentru mine! exclamă Grace, de-abia dând atenţie spuselor soţului ei, aşezându-şi palma cu veneraţie pe pleoapele mortului, apăsându-le încet câteva clipe, ca şi cum ar fi mângâiat o păsărică.

Fitzpiers o urmări o vreme, apoi se uită prin cameră unde privirea îi căzu pe câteva obiecte de îmbrăcăminte pe care ea şi le adusese.

— Grace, dacă îmi permiţi să-ţi spun aşa, grăi el. Am băut până la fund paharul umilinţelor. M-am reîntors, de vreme ce tu ai refuzat să mă însoţeşti pe alte meleaguri şi am venit, din nou, în casa tatălui tău, suportând tot ce a însemnat această situaţie pentru mine fără să crâcnesc, pentru că am simţit că merit umilinţă. Dar oare poate exista vreo umilinţă mai mare pentru mine? Tu spui că ai locuit aici cu el şi că a însemnat totul pentru tine. Oare trebuie să trag din aceasta concluziile evidente şi cele mai grave?

Triumful obţinut cu orice preţ este îmbătător atât pentru

bărbaţi cât şi pentru femei, în special pentru femei. Şi iată prima şi ultima ocazie pentru Grace de a-i plăti pentru toate umilinţele pe care le suportase cu atâta docilitate.

— Da, răspunse ea, concluziile cele mai grave.

În natura ei atât de fin plămădită exista totuşi acel ceva care o făcu să simtă un fior de mândrie când rosti aceste cuvinte

Totuşi, în următoarea secundă, după ce îşi negă astfel comportamentul, aproape că se căi, deoarece soţul ei se făcu alb ca varul. Parcă ultimele speranţe şi puţina însufleţire i-ar fi fost luate dintr-o lovitură. Totuşi, nu schiţă nicio mişcare şi, în efortul de a se stăpâni, îşi strânse buzele, ca o menghină. Sforţările lui avură destul succes, deşi Grace îşi dădu seama că triumful ei era chiar mai mare decât sperase. Atunci se uită la Winterbome.

— Te-ar surprinde să auzi – spuse el de-abia izbutind să articuleze cuvintele – că cea care a fost pentru mine ceea ce a fost Winterborne pentru tine, este şi ea moartă?

— Moartă… ea, moartă? exclamă Grace.

— Da. Felice Charmond se găseşte acolo unde sălăşluieşte acum acest tânăr.

— Nu se poate! exclamă Grace, vehement.

El continuă, fără să dea atenţie insinuării:

— Iar eu m-am reîntors, ca să-mi reiau viaţa cu tine; dar.

Fitzpiers se ridică şi se pregăti să iasă din cameră privind în jos, gârbovit ca un om ale cărui speranţe s-au spulberat, lăsând loc apatiei dacă nu disperării. Mergând spre uşă, o privi încă o dată. Grace mai era încă aplecată asupra lui Winterborne, ţinându-şi faţa aproape de a lui.

— L-ai sărutat cât a fost bolnav? întrebă soţul ei.

— Da.

— De când a făcut febră?

— Da.

— Pe buze?

— Da, de o sută de ori!

— Atunci ţi-ar face bine să iei câteva picături din acestea în apă, cât de curând posibil.

Scoase o sticluţă din buzunar şi se întoarse să i-o ofere.

Grace clătină din cap.

— Dacă nu faci ce-ţi spun, ai putea să fii în curând ca el.

— Nu-mi pasă! Vreau să mor.

— Am s-o las aici, spuse Fitzpiers punând sticluţa pe o poliţă. Păcatul de a nu te fi prevenit nu-mi va apăsa sufletul în niciun caz ca alte păcate. Acum eu plec, şi am să trimit pe cineva la tine. Tatăl tău nu ştie unde te găseşti, aşa încât cred că sunt obligat să-i spun.

— Bineînţeles.

Fitzpiers părăsi coliba, iar zgomotul paşilor lui fu curând înghiţit de liniştea ce stăpânea locul. Pierzând noţiunea timpului, Grace rămase în genunchi, plângând. Apoi se ridică, îl acoperi pe Giles ale cărui trăsături deveniseră imobile, statuare, şi se îndreptă spre uşa unde stătuse soţul ei. Niciun semn care să indice prezenţa vreunui alt vizitator nu o tulbură. Singurele zgomote ce se făceau auzite erau trosniturile slabe ale frunzelor moarte care, asemeni unei saltele de puf, nu-şi reveniseră complet la poziţia normală avută mai înainte ca urmele paşilor lui Fitzpiers să se fi întipărit pe ele. Aceasta îi aminti că fusese izbită de schimbarea ce se petrecuse în înfăţişarea lui. Aspectul intelectualizat pe care îl avusese întotdeauna se rafinase parcă şi mai mult acum când slăbise, şi i se adăugase o demnitate câştigată cu preţul a multor suferinţe. Se reîntoarse lângă Winterborne şi, în timp ce era adâncită în gânduri, alţi paşi se auziră aproape; cineva intră în casă şi se opri la piciorul patului.

— Ce – tu eşti, Marty? exclamă Grace.

— Da, am aflat, spuse Marty a cărei înfăţişare pierduse acel aer copilăresc şi pe care vestea părea să o fi lovit într-adevăr.

— A murit pentru mine! murmură Grace cu gravitate.

Marty nu înţelese exact şi răspunse:

— El nu mai aparţine acum nici uneia dintre noi, şi faţa dumneavoastră frumoasă nu are mai multă putere asupra lui decât faţa mea ştearsă. Am venit să vă ajut, doamnă. Niciodată nu i-a păsat de mine, dar a ţinut mult la dumneavoastră, iar acum ne iubeşte pe amândouă la fel.

— O, nu vorbi aşa, o nu, Marty!

Fata nu mai scoase niciun cuvânt, dar din partea cealaltă a patului se aplecă deasupra lui Winterborne.

— L-ai întâlnit pe se… pe domnul Fitzpiers?

— Nu.

— Atunci ce te-a adus aici?

— Câteodată vin pe aici. În perioada aceasta a anului trebuie să ajung în capătul celălalt al pădurii, şi să fiu acolo înainte de ora patru dimineaţa, pentru ca să am timp să încălzesc cuptorul de copt. În ultima vreme am trecut des pe aici.

Grace îi aruncă o privire scurtă.

— Atunci ai ştiut că eram aici?

— Da, doamnă.

— Ai spus cuiva?

— Nu. Ştiam că locuiţi în colibă şi că el a renunţat la ea pentru dumneavoastră şi şi-a căutat adăpost în afara ei.

— Ştiai unde se adăpostea?

— Nu. Asta n-am putut afla. Era cumva la Delborough?

— Nu. Nu era acolo, Marty. De-ar fi fost acolo, asta l-ar fi salvat, l-ar fi salvat… Ca să-şi stăpânească lacrimile, se întoarse şi, văzând o carte pe băncuţa de la fereastră, o ridică. Priveşte Marty, este o carte de rugăciuni. În aparenţă Giles nu era un om credincios, dar avea un suflet desăvârşit şi curat. Să citim o rugăciune pentru el?

— O, da, să citim; doresc din toată inima.

Grace deschise cartea subţire, maronie, pe care bietul Giles o ţinuse la îndemână pentru a-şi ascuţi briceagul pe coperţile ei de piele. Grace începu să citească, cu acea voce pătrunzătoare, plină de dăruire, caracteristică femeilor în astfel de împrejurări. Când termină, Marty spuse:

— Aş vrea să mă rog pentru sufletul lui.

— Şi eu aş vrea, spuse tovarăşa ei. Dar nu avem voie.

— De ce? N-o să ştie nimeni.

Grace nu putu rezista argumentului, influenţată fiind mai ales de dorinţa de a compensa neglijenţa faţă de persoana lui Giles. Vocile lor slabe se uniră şi umplură încăperea cu murmure de rugăciune. De-abia terminaseră, când se auziră alţi paşi, de data aceasta mai numeroşi, precum şi voci dintre care una Graoe o recunoscu ca fiind a tatălui ei.

Se ridică şi ieşi afară, în noaptea neagră, unde nu răzbătea decât lumina de la uşa întredeschisă. Melbury şi soţia sa stăteau acolo.

— Nu-ţi fac reproşuri, Grace – spuse tatăl cu un aer puţin înstrăinat şi cu o voce schimbată faţă de cea obişnuită. Ce ai şi ce avem de pătimit pentru că i te-ai dat este mai presus de reproşuri, plânsete sau bocete. Poate că eu te-am

împins spre acest lucru. Dar mă doare, mă simt năpăstuit, sunt uluit! Şi în faţa unei astfel de întâmplări, nu mai este nimic de spus.

Fără să răspundă, Grace se întoarse şi intră din nou în casă.

— Marty, spuse repede, nu mă pot uita în ochii tatălui meu până când acesta nu ştie în ce condiţii am stat aici. Du-te şi spune-i ce mi-ai spus, ce-ai văzut, că Giles mi-a cedat casa lui.

Se aşeză, îngropându-şi faţa în mâini. Marty se duse şir după o scurtă absenţă, reveni. Atunci Grace se ridică şi, ieşind afară, îl întrebă pe tatăl ei dacă vorbise cu Marty.

— Da, răspunse Melbury.

— Şi ai aflat cum s-a întâmplat? Pe soţul meu o să-l las să creadă tot ce este mai rău – dar nu şi pe dumneata.

— Ştiu. Iartă-mă, Grace, că te-am suspectat de mai mult decât îndrăzneală; ar fi trebuit să te cunosc mai bine. Vii cu mine în casa care altă dată era căminul tău?

— Nu. Rămân aici cu el. Te rog nu te mai preocupa de mine.

Legăturile gingaşe, ciudate, tulburătoare care se stabiliseră de curând între ea şi Winterbome şi la care contribuise şi Melbury – nu puteau să nu înfrâneze mânia care ar fi putut să-l cuprindă în legătură cu purtarea ei recentă.

— Fata mea, situaţia este proastă, continuă el, dar de ce te încăpăţânezi să o faci şi mai proastă? Cum îl mai poţi ajuta pe Giles stând aici cu el? Ia aminte, nu pun întrebări. Nu vreau să ştiu de ce ai venit aici sau cum s-ar fi desfăşurat lucrurile dacă el nu ar fi murit, deşi ştiu că nu eşti capabilă de niciun rău. Cât despre mine, eu am pierdut orice drept asupra ta şi nu mă plâng. Sunt totuşi de părere că, venind acasă, nu înseamnă că afecţiunea ta faţă de Giles a scăzut – şi apoi scapi şi de orice vorba de ocară.

— Dar eu nu vreau să scap.

— Dacă nu vrei pentru tine, nu doreşti oare să o faci de dragul meu şi al mamei tale? Nimeni, în afară de noi, nu ştie că ai plecat de acasă. Atunci de ce oare vrei să mă bagi în mormânt de mâhnire, numai din încăpăţânare?

— Dacă nu ar fi soţul meu… începu Grace mişcată de cuvintele

tatălui ei. Dar cum aş putea da, oare, ochii cu el, acolo? Cum poate vreo femeie, care nu este decât o simplă făptură omenească, să mai trăiască cu el după tot ce s-a întâmplat?

— Cred că mai degrabă ar pleca din nou de acasă decât să ştie că nu stai în casa mea din cauza lui.

— De unde ştii asta, tată?

— Ne-am întâlnit cu el pe drum încoace şi ne-a spus – răspunse doamna Melbury. A mai spus ceva asemănător şi înainte. În general pare foarte tulburat.

— Când a venit în casa noastră ne-a declarat că va aştepta ca timpul şi devotamentul lui să-i aducă iertarea, spuse Melbury. Aşa a fost, nu Lucy?

— Da. A mai spus că nu te va tulbura în niciun fel, Grace, până când tu nu-i vei da îngăduinţa deplină, adăugă doamna Melbury.

Această delicateţe prevenitoare din partea lui Fitzpiers fu pentru Grace pe cât de binevenită, pe atât de neaşteptată. Şi – cu toate că nu-i dorea prezenţa, îi păru rău că, prin povestea inventată, cu ajutorul căreia voise să se răzbune, îi mai oferise un motiv pentru a o evita. Grace nu se mai împotrivi să se înapoieze cu părinţii ei. Îi conduse în colibă, ca să arunce o ultimă privire lui Winterborne şi să-şi adune lucrurile ce-i aparţineau. În acest timp, câteva femei chemate de Melbury intrară şi, în urma lor, păşea sărmanul Creedle.

— Iartă-mă, domnule Melbury, spuse el, dar nu-l pot jeli aşa cum ar trebui să o facă un bărbat. Nu l-am văzut de joi seara, şi de câteva zile mă întrebam pe unde se ascunde. Şi eu îl aşteptam să vină şi să-mi spună să clătesc butoaiele de cidru pentru mustuire şi acum, iată-l… îl ştiu de când nu era mai înalt decât masa; l-am cunoscut pe tatăl lui care, înainte de a muri, obişnuia să stea la soare sprijinit în două bastoane. Şi acum, am ajuns să văd sfârşitul acestei familii, pe care ne este parcă greu să o lăsăm să se stingă, mai ales acum când în Hintock se găsesc atât de puţini oameni buni. Şi Robert Creedle va fi amintit pe o bucată de scândură şi nimeni n-o să scoată un suspin pentru el!

Porniră spre casă, Marty şi Creedle rămânând în urmă. O vreme, Grace şi tatăl ei merseră unul lângă altul, fără să scoată vreun cuvânt. Zorile albăstrii se iveau şi culoarea glacială a carului se reflecta pe faţa

ei rece şi umedă. Întreaga pădure părea să fie o casă a morţii, cuprinsă, până în cele mai ascunse fibre ale sale, de sentimentul pierderii lui Giles. El nu mai era, şi crângurile păreau să murmure dorinţa de a-l avea din nou printre ele. Acei copaci tineri, dintre care mulţi fuseseră plantaţi chiar de el şi despre care spusese, atât de adevărat, că vor dăinui mai mult decât el, îşi împlântau rădăcinile în direcţia pe care le-o dăduse mâna sa atât de iscusită

— Un singur lucru ne-a determinat să-l acceptăm pe soţul tău înapoi, spuse Melbury în cele din urmă. Moartea doamnei Charmond.

— A, da, răspunse Grace, trezindu-se din visare la aceste cuvinte. Mi-a spus şi mie.

— Ţi-a spus şi cum a murit? Nu a fost o moarte ca a lui Giles. A fost împuşcată… de un iubit dezamăgit. S-a întâmplat în Germania. Nenorocitul s-a împuşcat şi el după aceea. Era omul acela foarte pasionat, din Carolina de Sud, care dădea târcoale pe aici, încercând s-o forţeze să-l accepte şi urmărind-o peste tot. Şi astfel a sfârşit strălucitoarea Felice Charmond – odinioară prietenă bună cu mine dar nu şi cu tine.

— O pot ierta acum, răspunse Grace, absentă. Edred ţi-a spus toate astea?

— Nu, dar a pus pe măsuţa din hol un ziar din Londra, astfel împăturit. Încât să putem vedea articolul în care se povestea totul. Va apărea, fără îndoială, şi în ziarul din Sherton săptămâna aceasta. Pentru a face situaţia şi mai gravă, Edred avusese înainte de asta un schimb aprins de cuvinte cu ea şi apoi a părăsit-o. I-a povestit el lui Lucy, deoarece în ziar nu e pomenit numele lui. Şi, dintre toţi oamenii din lume, cel care a pricinuit cearta a fost fata pe care am lăsat-o acum în urma noastră.

— Vrei să spui Marty? rosti Grace absentă. Căci oricât ar fi fost de captivantă şi documentată povestirea lui Melbury, acum nu o interesa.

— Da. Marty South. Melbury îşi continuă relatarea pentru a o distrage, pe cât posibil, de la tristeţea ei. Înainte de plecarea lui Fitzpiers, Marty îi dăduse acestuia o scrisoare pe care a păstrat-o multă vreme în buzunar, înainte de a o citi.

S-a întâmplat că a scos-o şi a citit-o în prezenţa doamnei Charmond. Scrisoarea conţinea ceva care a necăjit-o foarte mult, şi aceasta a dus şi la despărţirea dintre ei. Când a survenit îngrozitoarea moarte, ea îl urmărea ca să se împace.

Melbury nu cunoştea totul ca să poată oferi şi miezul întâmplării, anume că scrisoarea lui Marty South se referea la o anumită podoabă personală care le era comună amândurora. Până la urmă, săgeata ei îşi atinsese ţinta. Scena dintre Fitzpiers şi Felice fusese violentă, aşa cum poate fi numai o scenă ce se naşte din jignirea de moarte a unei femei de către o altă femeie, în prezenţa unui iubit. De fapt, Marty nu o făcuse prin viu grai. Acuzaţia privind buclele false fusese făcută de către Fitzpiers prin simpla lectură, cu glas tare, a scrisorii, cu acel ton uşor ironic a unuia care este puţin plictisit de toată povestea şi pentru care prietena a devenit, după cuvintele lui George Herbert \13

„O plăcere plicticoasă". El mângâiase de multe ori acele cosiţe false fără să ştie că fuseseră adăugate şi era imposibil ca atunci când un astfel de lucru ieşea atât de brusc la iveală. Fitzpiers să nu se arate oarecum sarcastic, deşi era delicat din fire.

Astfel începuse cearta, care se terminase cu o tragedie, După ce Fitzpiers o părăsise brusc, ea alergase după el la gară, dar trenul plecase. Şi, călătorind spre Ham burg în căutarea lui, îl întâlnise pe rivalul său ale cărui reproşuri duseră la o ceartă şi la moartea amândurora. Fitzpiers nu ştiuse nimic de această scenă aprinsă, plină de pasiune şi încheiată cu o crimă, până când nu văzu o relatare în ziar unde, din fericire pentru el, nu se menţiona legătura lui anterioară cu nefericita doamnă; nici în cercetările ulterioare nu se pomeni de el, moartea celor doi fiind atribuită unor pierderi la jocurile de cărţi, deşi niciunul dintre ei nu stătuse vreodată la o masă de joc.

Melbury şi fiica lui se apropiau de casă, în tot drumul neîntâlnind decât o singură vietate, o veveriţă care, la vederea lor, nu fugise sus într-un copac şi, scăpând castana pe care o ducea, strigă „cât, cât. cât", bătând pământul cu lăbuţele din spate. Când acoperişurile şi hornurile casei părinteşti începură să se zărească prin perdeaua de crengi, Grace tresări şi se opri din mersul ei, cufundată în gânduri.

---

[13] *George Herbert* (1»93—1633) poet metafizic englez.

— Înţelegi cred, spuse ea mamei sale vitrege, cuprinsă de vechile-i temeri, că mă reîntorc numai cu condiţia ca el să plece, aşa cum a promis? Vrei să-i spui te rog acest lucru, ca să nu fie vreo neînţelegere?

Doamna Melbury, care avusese lungi discuţii între patru ochi cu Fitzpiers, o asigură pe Grace că nu trebuie să-şi facă griji din această pricină, deoarece s-ar putea ca până seara el să fie şi plecat. Atunci Grace intră cu Melbury în aripa lor din casă şi se aşeză indiferentă pe un scaun în salon, în timp ce mama ei vitregă se duse la Fitzpiers.

Supunerea promptă pe care o arătă doctorul în faţa dorinţelor ei îi făcu cinste, dacă ceva mai putea să-i facă, înainte ca doamna Melbury să revină în cameră, Grace, care stătea pe băncuţa de la fereastra salonului, îl văzu în lumina tot mai puternică a dimineţii pe soţul ei ieşind pe uşă, cu o valiză în mână. Când trecu pe sub poartă, întoarse capul. Flăcările din căminul camerei în care se afla Grace făceau ca figura ei să se reliefeze pe întuneric, aşa cum stătea lângă geam, şi probabil că Fitzpiers o văzuse foarte clar. Plecă, poarta se trânti în urma lui, şi se făcu nevăzut. La coliba din pădure, ea declarase că un altul îi uzurpase drepturile maritale. Acum îl izgonise.

XIIV

FITZPIERS NU SE AFLA pe drum poate nici de o oră când Grace începu să se simtă rău. A doua zi rămase în cameră. Bătrânul Jones fu chemat; el murmură câteva cuvinte printre care figurară şi acelea de „simptome febrile”. Grace le auzi şi ghici prin ce mijloace ajunsese în această stare.

Într-o zi, pe când zăcea, simţindu-şi tâmplele zvâcnind puternic, şi se întreba dacă îl va urma pe cel care se prăpădise înainte, Grammer Oliver se apropie de marginea patului.

— Nu ştiu dacă trebuie să luaţi asta, doamnă, spuse ea, dar am găsit-o pe masă. Cred că a lăsat-o Marty când a venit azi dimineaţă.

Grace îşi întoarse ochii febrili la ceea ce ţinea Grammer în mână. Era sticluţa pe care o lăsase soţul ei în colibă atunci când o rugase să ia câteva picături, dacă voia să se păzească de a cădea victimă maladiei care îl doborâse pe Winterborne. O examină cât putu de atent. Lichidul avea o nuanţă cafenie şi pe sticluţă se găsea o etichetă cu o denumire italienească. O adusese probabil din călătoriile sale în străinătate. Nu ştia decât foarte puţin italieneşte, dar înţelese că acest medicament era împotriva frigurilor. Tatăl, mama ei şi întreaga casă aşteptau cu emoţie

însănătoşirea lui Grace care se hotărî să urmeze instrucţiunile soţului ei. Cu orice risc, dacă exista vreunul, era pregătită să încerce. Fu adus un pahar cu apă şi i se turnară câteva picături în el.

Efectul, deşi nu miraculos, fu remarcabil. În mai puţin de o oră se simţi mai calmă, mai răcorită, mai capabilă să gândească, mai puţin înclinată să se agite, să-şi facă griji, să se chinuie. Mai luă câteva picături şi, din acel moment, febra începu să scadă şi dispăru ca o vâlvătaie stinsă cu apă.

— Cât este de priceput! spuse ea cu regret. De ce nu a putut avea mai multă tărie de caracter, astfel încât să-şi valorifice talentul? Poate că a salvat viaţa mea inutilă. Dar el nu o ştie şi nici nu-i pasă dacă mi-a salvat-o sau nu. Şi, din această cauză, nici nu o va afla de la mine. Poate că mi-a dat sticluţa doar din aroganţă, pentru a-şi dovedi faţă de mine multiplele sale resurse, ca Elijah care a adus focul din ceruri.

Deîndată ce îşi reveni din acest atac zădărnicit asupra vieţii ei, Grace se duse la căsuţa lui Marty South. Energia ei se canaliza din nou către cel dispărut, Giles Winterborne.

— Marty, zise ea, noi l-am iubit amândouă şi vom merge împreună la mormântul lui.

Biserica se găsea puţin mai departe de sat şi se putea ajunge la ea fără să se treacă pe drum. În amurgul zilei de septembrie târziu, o luară într-acolo pe poteci tainice, mergând alături, fără a scoate vreun cuvânt, fiecare preocupată de propriile-i gânduri. Grace avea o durere în plus faţă de Marty, acel sentiment, ce nu-i dădea pace, de a fi stins, prin faptele ei pripite, viaţa lui Giles. Încercase să se convingă că poate ar fi murit din cauza bolii chiar dacă ea nu s-ar fi făcut stăpână pe locuinţa lui. Câteodată încercarea-i reuşea, dar alteori nu.

Stătură amândouă lângă mormânt şi, deşi soarele apusese, puteau zări întinderea de pădure până departe, şi valea în care el obişnuia să coboare în fiecare an, cam la timpul acesta, cu zdrobitorul lui mobil şi cu presa, pentru a face must.

Poate că prima durere a lui Grace, descoperirea că dacă Giles ar fi trăit nu ar fi putut să fie a lui, avu darul de a-i alina această a doua durere. Iar Marty gândea şi ea acelaşi lucru: că n-ar fi fost niciodată a lui. Cum nu aşteptaseră o dragoste împlinită câtă vreme a fost în viaţă, niciuna din ele nu era dezamăgită acum, când el se stinsese.

Grace se simţi umilită când, treptat, descoperi că nu îl înţelesese niciodată pe Giles aşa cum putuse s-o facă Marty. Dintre toate femeile

din Hintock şi din lume, Marty South era singura care atinsese aproape acelaşi nivel de comunicare spirituală cu Natura ca şi Winterborne. În această privinţă ea fusese adevăratul lui complement de sex feminin, Marty trăise ca replică a lui Giles, îşi subordonase gândurile lui, ca un corolar.

Privirile întâmplătoare aruncate de oamenii obişnuiţi din Hintock acelei lumi fermecate, de sevă şi de frunze, numită pădurile din Hintock, fuseseră pentru aceştia doi, Giles şi Marty, o privire clarvăzătoare. Pentru ei, cele mai nebănuite mistere ale pădurii constituiseră lucruri obişnuite, cunoscute lor; ei fuseseră capabili să-i citească hieroglifele ca pe un scris obişnuit. Înfăţişarea şi sunetele nopţii, ale iernii, ale vântului, ale furtunii zbuciumând acele ramuri care aveau pentru Grace ceva straniu, chiar supranatural, erau pentru ei simple întâmplări ale căror origini, desfăşurare şi legi le erau cunoscute dinainte. Plantaseră şi tăiaseră împreună copaci; cu trecerea anilor înmagazinaseră împreună acele semne şi simboluri îndepărtate care, luate separat erau misterioase ca runele, dar împreună formau un alfabet. Din simpla mângâiere a rămurelelor pe feţele lor, când îşi croiau noaptea drum printre ele, puteau recunoaşte cărei specii de arbore aparţineau, iar din murmurul vântului printre ramuri puteau spune încă de la distanţă ce copac era. Dintr-o singură privire aruncată unui trunchi, îşi dădeau seama dacă era sănătos sau pătat de o boală incipientă. Iar din starea coroanei deduceau până la ce adâncime ajunsese rădăcina. Vrăjile ce le săvârşeau anotimpurile erau văzute din unghiul magicianului şi nu al privitorului.

— Ar fi trebuit să se căsătorească cu tine, Marty, şi cu nimeni alta în lume! spuse Grace cu convingere, după ce se gândi un timo.

Marty clătină din cap.

— în toate zilele şi în toţi anii pe care i-am petrecut împreună, doamnă, răspunse ea, singurul lucru despre care nu mi-a vorbit – şi nici eu lui – a fost dragostea!

— Şi totuşi voi doi vă înţelegeaţi într-un grai pe care nimeni altcineva nu-l cunoştea, nici măcar tatăl meu, deşi el ar fi trebuit să cunoască cel mai bine limbajul copacilor, al fructelor şi al florilor.

Faţă de Marty se putea lăsa pradă unor astfel de gânduri teiste. Dar cauza adâncă a durerii ei, de care Marty fusese cruţată, rămânea

neatinsă. Dacă ar fi fost sigură că moartea lui Giles se datora modului în care el se expusese riscului de a se îmbolnăvi, ar fi ajuns aproape la nebunie; dar mai rămânea acea posibilitate ca ultimele sale suferinţe să fi precipitat doar ceea ce era inevitabil. Şi dorea să poată crede că nu era vinovată nici măcar de acest lucru.

Exista doar un singur om în a cărui părere despre cele întâmplate era dispusă să se încreadă. Şi acel om era soţul ei. Dar ca să-l întrebe, ar fi fost necesar să dea amănunte despre adevăratele condiţii în care ea şi Winterborne trăiseră în acele trei sau patru zile ce urmaseră fugii ei. Şi dacă şi-ar fi retras prima afirmaţie sfidătoare, aceasta ar fi însemnat o slăbiciune din partea ei pe care nu dorea să o arate. Nu se îndoia nicio clipă că Fitzpiers ar crede-o dacă i-ar mărturisi cinstit cum se petrecuseră lucrurile; dar a oferi o erată la cele afirmate anterior ar fi fost ca o cerere de armistiţiu şi, în starea de spirit în care se găsea, nu simţea nevoie de aşa ceva.

După tot ce s-a spus despre Fitzpiers, probabil că nu va apărea ca o afirmaţie surprinzătoare faptul că bărbatul pe care fidelitatea matrimonială a soţiei lui nu l-a putut face să-i fie credincios, simţea un interes pasionat pentru Grace, care îi apărea acum cu totul într-o altă lumină decât înainte.

Fitzpiers îşi spunea că nu cunoscuse suficient resursele nebănuit de mari ale soţiei sale, dacă era capabilă de asemenea represalii şi, oricât ar fi fost de trist să admită acest fapt, propria umilinţă şi regretul treziră în el o admiraţie ascunsă pentru Grace.

Petrecu o lună sau două de mare suferinţă în locul unde se retrăsese – un orăşel în centrul Angliei; o suferinţă la fel de mare ca şi aceea a lui Grace – pe care aceasta, dacă ar fi cunoscut-o, s-ar fi simţit înclinată să i-o domolească, oricât de mult ar fi jignit-o el.

Apoi simţi că renaşte într-însul o speranţă; se întrebă dacă afirmaţia ei era adevărată. Şi se mai întrebă dacă nu era actul unei femei nevinovate, jignită în amorul propriu, nedându-şi seama pentru moment de consecinţele unei astfel de afirmaţii. Experienţa lui în această privinţă îl învăţase că în multe cazuri, femeile ce se aventurau să facă afirmaţii hazardate erau lipsite de imaginaţia care le-ar fi putut ajuta să le simtă pe de-a-ntregul importanţa. În această lumină, declaraţia îndrăzneaţă a lui Grace ar fi putut denota doar disperarea cuiva care, în faţa infidelităţii, era doar un copil.

Chinurile sufleteşti şi îndoiala ce-l rodeau pe Fitzpiers îl

îndemnară să facă o călătorie prin împrejurimile Little Hintockului care îi aduse doar tristeţe. Şi aici, rătăci ore întregi prin acel peisaj în care trăise cele mai neîntinate experienţe emoţionale din viaţa lui. Colindă prin pădurile ce înconjurau casa lui Melbury, rămânând însă în umbră, ca un criminal. Era o seară plăcută şi, în drum spre casă, trecu pe lângă cea a lui Marty South. Ca de obicei, ea aprinsese luminarea fără să tragă obloanele şi el o văzu înăuntru, aşa cum o mai zărise de multe ori înainte.

Marty îşi curăţa uneltele. Deşi Fitzpiers nu dorise să se arate, nu putu rezista tentaţiei de a-i vorbi prin uşa întredeschisă.

—Pentru ce faci asta, Marty?

—Pentru că vreau să le lustruiesc. Nu sunt ale mele.

El îşi putu da seama că, într-adevăr, nu erau ale ei. Una era o cazma mare şi grea, iar cealaltă un cosor pe care nu putea să-l folosească decât cu ambele mâini. Cazmaua, deşi nu era nouă, fusese atâta lustruită, încât sclipea ca argintul.

Fitzpiers îşi închipui că erau ale lui Giles Winterborne şi o întrebă. Marty răspunse că, într-adevăr, erau ale lui.

—Am să le păstrez, spuse ea, dar nu pot face rost de zdrobitorul de mere şi de presă. Aş vrea, dar nu pot; se spune că vor fi vândute.

—Atunci o să ţi le cumpăr eu, o asigură Fitzpiers. Va fi un serviciu în schimbul celui pe care mi l-ai făcut tu. Privirea îi căzu pe părul ei, de culoare neobişnuită, care acum crescuse din nou. Ah, Marty, buclele acelea ale tale şi scrisoarea ta!… Dar, oricum, a fost drăguţ din partea ta să mi-o dai, adăugă el gânditor.

După aceste cuvinte se născu între ei o încredere cum nu existase înainte. Marty se simţea totuşi prea intimidată ca să poată deschide o discuţie despre scrisoare şi despre motivele care o îndemnaseră să o scrie, dar îi mulţumi din inimă pentru promisiunea de a-i cumpăra presa de cidru. Îi spuse că va umbla cu ea toamna, aşa cum făcea bietul

Giles. Avându-l pe Creedle ca ajutor, se va putea descurca mai lesne.

— Ah! O altă persoană îi era mai apropiată decât tine, spuse Fitzpiers, referindu-se la Grace. Cineva care a locuit unde locuia el şi a fost cu el când a murit.

Atunci Marty, bănuind că doctorul nu cunoaşte situaţia adevărată pentru că trăia despărţit de doamna Fitzpiers, îi povesti despre generozitatea lui Giles faţă de Grace, căreia îi cedase locuinţa sa cu riscul şi poate chiar cu sacrificiul propriei sale vieţi. Auzind acestea, doctorul aproape că îl invidie pe Giles pentru firea lui generoasa. O rugă pe Marty să ţină secretă vizita pe care i-o făcuse şi plecă spre casă gânditor, simţind că, în multe privinţe, călătoria sa la Hintock nu fusese zadarnică.

În momentele acelea ar fi dat orice ca Grace să-l ierte. Dar din tot ce îndrăznea să spere în această privinţă pentru viitor, deocamdată nu se putea întâmpla nimic, atâta timp cât memoria lui Giles Winterborne era încă vie. Imperativul momentului era să aştepte. Încă puţin timp şi poate că lui Grace i se vor dezmorţi gândurile îngheţate şi-l va privi cu îngăduinţă, dacă nu cu dragoste.

XLV

GRACE PETRECU săptămâni şi luni întregi de doliu pentru Winterborne în monotonia binefăcătoare a acelui act pios de comemorare, căruia i se dedicase împreună cu Marty. De două ori pe săptămână mergeau amândouă în amurg la cimitirul din Hintock şi, asemenea celor două îndoliate din *Cymbeline,* împrospătau tristul lui mormânt cu florile şi cu lacrimile lor.

Nimic nu o făcuse vreodată să înţeleagă mai bine, decât forţa morţii lui Giles, cât de puţin contează cultura şi cunoştinţele căpătate, pe lângă un caracter fără pată. Pe măsură ce tristeţea pentru pierderea lui se domoli, odată cu trecerea toamnei şi a iernii, scăzu şi reproşul pe care Grace şi-l făcea de a fi avut o oarecare contribuţie la cauza morţii lui Giles.

Puţine se întâmplară în aceste luni de toamnă şi de veştejire a frunzelor. Chiar şi discuţiile despre moartea în străinătate a doamnei Charmond, care survenise cam în acelaşi timp cu a lui Ciles, se răriseră şi apoi pierduseră, din intensitate. Se vorbea că moartea ei rezultase mai puţin din împuşcătură cât din spaima pe care o simţise în acel moment – dar faptul nu a fost niciodată confirmat. Fitzpiers avusese noroc şi scăpase de a mai fi târât în ancheta care urmă nenorocirii, prin simpla întâmplare că se despărţise de amanta lui chiar înainte de accident, sub influenţa scrisorii lui Marty South – instrumentul neînsemnat al destinului.

Corpul ei neînsufleţit nu fu adus acasă. Părea să fie în acord cu

viaţa zbuciumată a acestei femei pasionate ca ea să nu-şi găsească un mormânt în Anglia. Moşia nu fusese decât o moştenire pe viaţă care, după moartea ei, trecu în mâinile unei rude a bătrânului Charmond, care nici nu o cunoscuse pe Felice şi al cărui singur scop părea a fi să şteargă orice urmă a trecerii ei prin Hintock.

Într-o anumită zi din februarie – ziua sfântului Valentin – doamna Fitzpiers primi o scrisoare care îi fusese promisă, în gând, cu multă vreme înainte, pentru această zi anume.

Soţul ei o anunţa că locuia într-un oraş din centrul Angliei, unde obţinuse un post temporar ca asistent al unui medic din partea locului ale cărui principii curative erau total greşite, dar pe care el nu îndrăznea să le îndrepte. Se gândise că este nimerit să comunice cu ea în acea zi de tradiţii sentimentale pentru a o întreba dacă, în eventualitatea obţinerii unei clientele substanţiale pe care o avea; în vedere în altă parte, ea ar putea uita trecutul şi s-ar hotărî să vină la el. Aici se termina partea practică a scrisorii; apoi el continuă:

„Experienţele ultimului an au adăugat zece ani vârstei mele, dragă Grace, cea mai dragă soţie pe care un bărbat care a greşit, a putut-o subestima. Poţi fi absolut indiferentă la ceea ce spun, dar lasă-mă să ţi-o spun: n-am iubit niciodată o femeie în viaţă sau moartă aşa cum te iubesc, te respect şi te cinstesc pe tine acum. Ce mi-ai spus tu din mândrie şi ciudă, n-am crezut nicio clipă (aceasta, între noi fie spus, nu era adevărat); dar chiar dacă aş fi crezut, nu m-ar fi putut înstrăina niciodată de tine. Mai e nevoie să-ţi spun – nu, desigur nu – că visez la buzele tale fragede mai des decât îmi spun rugăciunile; că vechiul şi familiarul foşnet al rochiei tale îmi sună adesea în urechi până ce mă înnebuneşte? Dacă ai binevoi numai să mă vezi, ai însufleţi un cadavru! O, Grace a mea, care eşti atât de pură şi neprihănită, modestă ca o turturea, cum s-a putut oare să fii a mea? Pentru a fi prezent în mintea ta în această zi a îndrăgostiţilor, aş dori mai degrabă să mă urăşti puţin decât să nu te gândeşti deloc la mine. Poate că îmi numeşti visurile toane; dar aminteşte-ţi, iubito, pe care te-am pierdut, că „natura este minunată în iubire şi, acolo unde este minunată, se arată doar o părticică din ea”… t) ar acum nu vreau să te mai tulbur. Fă-mă puţin fericit, trimiţându-mi măcar un rând în care să-mi comunici că vei consimţi, oricum, la o scurtă întrevedere. Te voi întâlni şi apoi te voi părăsi ca pe o simplă cunoştinţă, dacă îmi vei acorda aceste slabe mijloace de a-ţi da câteva explicaţii şi de a-ţi arăta care

este situaţia mea. Crede-mă, în ciuda a tot ce faci sau simţi, îndrăgostitul tău dintotdeauna (odinioară soţul tău) E. F.

Destul de ciudat, dar aceasta era prima ocazie, sau aproape prima, în care Grace primise o scrisoare de dragoste de la el, căci îi făcuse curte în condiţii în care trimiterea acestui gen de epistole nu era necesară. De aceea, lectura ei era pentru Grace un fel de noutate. Se gândi că în general, scria foarte bine scrisori de dragoste. Dar principalul interes evident pe care îl prezenta scrisoarea pentru Grace. frământată de atâtea gânduri, consta în şansa pe care i-o oferea întrevederea propusă pentru a-şi linişti, într-un fel sau altul. Îndoielile cu privire la contribuţia ei reală la moartea lui Winterborne. Uşurarea pe care i-ar aduce-o consultarea unui om competent, singurul medic care îl văzuse pe Giles atunci, ar fi imensă. Cât despre acea afirmaţie pe care Grace o făcuse în supărarea ei trufaşă, şi pe care atunci o considerase ca un triumf, se simţea pregătită să recunoască faţă de el că părerea lui era cea adevărată; căci, nedreptăţindu-se aşa cum făcuse prin afirmaţia sa, impietase memoria lui Giles, ceea ce, pentru ea, era un lucru cu mult mai important.

Fără a se sfătui cu tatăl ei sau cu altcineva din casă sau din afară, Grace răspunse la scrisoare. Fu de acord să-l întâlnească pe Fitzpiers cu două condiţii: prima ca locul întâlnirii să fie vârful dealului High-Stoy şi, a doua, să nu obiecteze dacă Marty South o va însoţi.

Oricâtă prefăcătorie, multă sau puţină, poate să fi fost în aşa-zisa scrisoare a lui Fitzpiers către soţia sa de Sfântul Valentin, când sosi scurtul ei răspuns, simţi o bucurie asemănătoare celei pe care o produce explozia primăverii în fiecare din noi. A fost una din puţinele bucurii pe carele avusese el în ultima vreme, total diferită de cele din prima tinereţe. Răspunse cu promptitudine că acceptă, condiţiile, şi indică ziua şi ora în care va fi la locul pe care Grace îl menţionase.

În ziua stabilită, câteva minute înainte de ora trei, Fitzpiers urcă binecunoscutul deal care fusese teatrul atâtor evenimente critice petrecute în viaţa lor, în timpul şederii sale la Hintock.

Vederea fiecărui lucru de care îşi amintea foarte bine şi care era legat de căminul său, îi trezeau un regret care acum rareori îl mai părăsea. Orice drumuri i-ar fi deschise în viitor, umbrele liniştitoare ale Hintockului nu-i mai puteau oferi niciodată un cămin.

Dorea să fie în preajma lui Grace. Primul lui ţel era să depună ofrande pe altarul ei neglijat şi până când împăcarea nu era completă,

nu o va constrânge, în niciun fel, să se întoarcă la el. Cea mai mică îndreptare pe care o putea face, deşi ar fi vrut bucuros să facă mai mult, ar fi fost să o lase absolut liberă să aleagă dacă va continua, sau nu, viaţa alături de el.

Fiind un rafinat al emoţiilor, Fitzpiers cultiva, ca într-o eprubetă, plăceri stranii şi triste pe care deocamdată nu voia să le lase să moară de bunăvoie. Orice îndrăzneală de a-i sugera lui Grace un *„modus vivendv1* ar fi pus capăt acestor sentimente deosebite. Nu cerea mai mult decât să fie vasalul agreabilei sale voinţe şi găsea mângâiere în contemplarea neînsemnatelor suferinţe pe care ea i le cauza.

Apropiindu-se de deal, cu mintea împovărată de toate aceste emoţii, Fitzpiers zări o veselă procesiune ce cobora pe drum şi curând îşi dădu seama că sunt nuntaşi. Deşi vântul era tăios, femeile erau îmbrăcate uşor, iar vestele înflorate ale bărbaţilor dădeau un colorit plăcut şi vioi grupului. Fiecare din sfioasele domnişoare de onoare se ţinea strâns de braţul partenerului ca să fie în acelaşi pas, să se ridice, să se balanseze, să meargă la fel, având parcă acelaşi centru de greutate. În mireasa durdulie, Fitzpiers o. recunoscu pe însăşi Suke Damson care, în rochia-i înfoiată, părea imensă alături de mirele mic de statură de lângă ea, care era Tim Tangs.

Pentru că îl văzuseră, Fitzpiers nu mai putu să se ascundă, deşi, din toate frumuseţile de pe lume, cea pe care nu dorea să o întâlnească acum era, în primul rând, Suke. Dar îşi luă mina cea mai potrivită evenimentului şi înainta în faţa grupului care se apropia discutând, fără îndoială, despre el şi despre separarea lui de doamna Fitzpiers. Când perechile se îmbulziră în jurul lui, el îi felicită pe miri.

— Ne plimbăm prin unele sate ca să ne arătăm un pic, spuse Tim. Întâi ne-am dus la Great Hintock, apoi am venit înapoi şi de aici mergem la „Hanul Chefliilor" şi la Marshwood şi, după ce ocolim pe la răscruce, acasă. Zic acasă, dar nu o să mai stăm mult. Plecăm în câteva luni.

— Încotro?

Tim îl informă că plecau în Noua Zeelandă. Nu că ar fi fost nemulţumit la Hintock, dar soţia lui era ambiţioasă şi dorea să plece; aşa că cedase.

— Atunci, la revedere, spuse Fitzpiers. S-ar putea să nu vă mai revăd. Dădu mâna cu Tim şi se întoarse spre mireasă. La revedere, Suke, zise el, luându-i şi ei mâna. Vă

urez ţie şi bărbatului tău prosperitate în ţara pe care aţi ales-o! Cu aceste cuvinte îi părăsi şi se grăbi spre locul de întâlnire.

Nuntaşii se regrupară şi îşi reluară drumul la fel ca mai înainte. Dar dându-i din nou braţul lui Suke, Tim observă că faţa ei plină şi înfloritoare suferise o. schimbare.

— Hei! Draga mea! Ce s-a întâmplat? întrebă Tim.

— Nimic care să merite vreo discuţie, răspunse Suke. Dar parcă pentru a-şi trăda minciuna, fu cuprinsă de sughiţuri însoţite de lacrimi care i se prelingeau pe faţă.

— Ei. ce drăcie mai e şi asta! exclamă mirele.

— E copleşită de emoţie, biata de ea! spuse prima domnişoară de onoare, despăturindu-şi batista şi ştergându-i ochii lui Suke.

— Nu mi-a plăcut niciodată să mă despart de cineva! zise Suke de îndată ce putu să vorbească.

— Şi de ce de el în special?

— Ei bine, e un doctor atât de priceput, încât e nespus de trist că nu o să-l mai vedem! N-o să mai găsesc un doctor ca el în Noua Zeelandă, dacă o să am nevoie de unul peste câteva luni; şi acest gând mi-a copleşit inima!

Merseră mai departe, dar faţa lui Tim devenise palidă şi împietrită, pentru că îşi amintise de împrejurări neînsemnate pe care nu le luase în seamă când avuseseră loc. Râsul zgomotos al nuntaşilor la glumele cavalerului de onoare nu se mai auzea răsunând pe drumul străjuit de gardurile vii.

În acest timp, Fitzpiers înainta pe drumul său spre deal, unde văzu două siluete ivindu-se în partea dreaptă. Acestea erau persoanele aşteptate, Grace şi Marty South, care de bună seamă ajunseseră acolo pe o scurtătură, nu prea cunoscută, prin pădure. Grace era înfofolită în haina ei de iarnă şi Fitzpiers gândi că nu arătase niciodată aşa de seducătoare ca acum, în acel decor al unei amiezi strălucitoare, dar cu un soare fără căldură, cu vânt tăios şi cu tufişuri verzi-violacee în jur. Fitzpiers continuă să se uite cu atenţie la figurile de care se apropia, până ce, în cele din urmă, privirile lor se întâlniră pentru o clipă. Grace îşi întoarse cu sfială capul într-o parte şi îi dezvălui trei sferturi din profil, în timp ce Fitzpiers. cu o curtoazie desăvârşită, îşi ridică pălăria cu un gest larg. Marty rămase în urmă; şi când Fitzpiers îi întinse

mâna, Grace *o* atinse cu degetele.

— Am acceptat să vin aici mai ales pentru că voiam să te întreb ceva important, spuse doamna Fitzpiers, vocea ei căpătând o intonaţie pe care nu ar fi dorit să i-o dea.

— Sunt cât se poate de atent, răspunse soţul. Nu vrei s-o luăm spre copaci ca să vorbim între patru ochi?

Grace şovăi şi Fitzpiers renunţă, aşa că rămaseră pe loc, lângă o poartă.

Oricum, va accepta să-l ia de braţ. Şi această propunere fu respinsă cu toată seriozitatea, refuzul fiind auzit şi de Marty.

— De ce nu? întrebă el.

— O, domnule Fitzpiers, cum puteţi întreba?

— Bine, bine, spuse el, exuberanţa dispărându-i.

În timp ce mergeau, ea reveni la problema care o interesa.

— Este vorba de un lucru care poate că îţi este neplăcut, dar cred că nu trebuie să ţin prea mult seama de asta.

— Deloc, răspunse Fitzpiers cu eroism.

Atunci Grace începu să discute despre moartea sărmanului Winterborne şi-i relată împrejurările exacte în care căpătase acea boală fatală, descriind amănunţit adăpostul unde se retrăsese, modul în care îi ascunsese greutăţile ce le suporta, şi tot ce îndurase, tot ce făcuse pentru ea în grija-i scrupuloasă. Aceste amintiri îi aduseră lacrimi în ochi când îl întrebă dacă socoteşte că păcatul de a-l fi împins spre moarte era al ei.

Fitzpiers de-abia putu să se abţină să nu îşi arate satisfacţia faţă de ceea ce povestirea ei dădea la iveală în mod indirect – totala nevinovăţie a escapadei ei, care, la început, aşa cum fusese prezentată tot de ea, păruse atât de gravă, încât acum nu mai dorea să afle dacă această nevinovăţie fusese rezultatul unei hotărâri sau al întâmplării. Cu privire la întrebare, îi răspunse că, după părerea lui, nicio fiinţă omenească nu putea fi făcută răspunzătoare. Se gândea că, în general, balanţa probabilităţii atârna în favoarea ei. Puterea aparentă a lui Winterborne din ultimele luni ale vieţii lui, trebuie să fi fost înşelătoare. Se întâmplă deseori ca, după un prim atac ai acelei boli perfide, o însănătoşire aparentă a persoanei respective să nu fie, din punct de vedere fiziologic, decât o amăgire.

Uşurarea ce o cuprinse pe Grace se datora, în egală măsură, posibilităţii de a discuta amănuntele acelei întâmplări

23 – Pădurenil cu o minte inteligentă precum şi asigurărilor pe care i le dăduse Fitzpiers.

— Principalul motiv pentru care am consimţit să vin astăzi aici a fost ca să-ţi prezint acest caz şi să-ţi aflu părerea de specialist, spuse Grace, când el ajunse la concluzia menţionată mai sus.

— Pentru niciun alt motiv? o întrebă el cu mâhnire.

— Acesta a fost, aproape, singurul motiv.

Rămaseră în picioare uitându-se peste poartă la vreo douăzeci sau treizeci de grauri care ciuguleau în iarbă, şi Fitzpiers reluă conversaţia spunându-i cu voce scăzută:

— Şi totuşi te iubesc mai mult decât te-am iubit vreodată în viaţa mea.

Graoe nu-şi luă privirea de la păsări şi îşi strânse buzele-i delicate, de parcă ar fi vrut să le ţină în frâu.

— Este cu totul alt gen de dragoste, spuse el. Mai puţin pasionată, mai profundă. Nu e legată de niciun fel de condiţii materiale ci mai mult de caracterul şi bunătatea femeii iubite, aşa cum se dezvăluie ele, la o observaţie mai atentă. „Iubirea prinde glas la o cunoaştere mai adâncă şi cunoaşterea glăsuieşte la o iubire mai profundă".

— Asta e din *„Măsură pentru măsură"* spuse ea ironic.

— Da, am oferit-o ca un citat, răspunse Fitzpiers cu blândeţe. Şi atunci, de ce nu mi-ai putea dărui din nou ceva din inima ta?

Zgomotul unui copac doborât în adâncurile celei mai apropiate păduri, îi reaminti în acel moment de trecut şi de felul obişnuit, simplu, în care Winterbome îi fusese atât de credincios.

— Nu cere aşa ceva! Inima mea este în mormânt, lângă Giles – răspunse ea neînduplecată.

— A mea este lângă tine – într-un mormânt, după cum se pare şi, mă tem, cu nimic mai puţin adânc.

— îmi pare foarte rău, dar nu văd nicio soluţie.

— Cum poate să-ţi pară rău pentru mine, când dinadins ţii mormântul deschis?

— O, nu, nu e aşa, replică Grace deîndată; şi se întoarse pentru a se îndepărta de el.

— Dar, scumpă Grace! spuse el. Ai consimţit să vii, şi din

aceasta am dedus că poate, după ce voi trece printr-o lungă perioadă de verificare, vei fi generoasă. Dar dacă nu există o speranţă de a ne împăcatotal, tratează-mă cu indulgenţă, oricât aş fi de nemernic.

— N-am spus că eşti nemernic şi niciodată n-am să spun aşa ceva.

— Ai însă un fel atât de dispreţuitor de a te uita la mine, încât mi-e teamă că gândeşti aşa.

Inima lui Grace se lupta între dorinţa de a nu fi dură cu el şi teama că l-ar putea induce în eroare.

— Nu pot privi cu dispreţ, dacă nu simt dispreţ, spuse ea evaziv, iar ceea ce simt este doar lipsă de iubire.

— Ştiu că am fost foarte rău, spuse el. Dar dacă într-adevăr nu mă mai poţi iubi, Grace, aş prefera să plec de lângă tine pentru totdeauna. Nu vreau să mă accepţi, din nou, din datorie sau din alt motiv de acest fel. Dacă nu mi-ar fi păsat mai mult de afecţiunea şi de iertarea ta decât de propria mea nemulţumire, nu m-aş fi întors niciodată. Aş fi putut obţine o clientelă departe de aici şi aş fi putut să-mi trăiesc viaţa fără ca cineva să se poarte rece cu mine sau să-mi facă reproşuri. Dar am ales să mă întorc în acest colţ de ţară, unde numele îmi este pătat, să intru în casa unui om care m-a tratat mai rău decât oricine altcineva în lume – şi toate astea pentru tine!

Era adevărul adevărat, fără putinţă de tăgadă, şi în ochii lui Grace atârna greu în balanţă. Începu să se gândească că fusese poate prea severă.

— înainte de plecare, continuă el, vreau să ştiu ce hotărăşti în ceea ce mă priveşte, ce doreşti să fac sau să nu fac.

— Din partea mea eşti liber, şi pare aproape o glumă că întrebi aşa ceva. Nu am de gând să dau sfaturi. Totuşi o să mai reflectez. Mai degrabă aş avea eu nevoie de sfaturi decât să fiu în situaţia de a le da.

— Tu nu ai nevoie de sfaturi, cea mai înţeleaptă, cea mai scumpă femeie care a existat vreodată pe pământ. Dacă ai avea nevoie…

— Mi le-ai da?

— Şi ai urma sfaturile pe care ţi le-aş da?

— Asta nu e o întrebare corectă, spuse Grace zâmbind, în ciuda aerului serios pe care îl avea. Nu m-ar supăra să aud care e părerea

ta în legătură cu cel mai corect şi mai nimerit drum pentru mine.

— Mi-ar fi uşor să-ţi spun, şi totuşi nu îndrăznesc, pentru că ar provoca protestele tale.

Ştiind, bineînţeles, care ar fi sfatul, ea nu insistă mai mult şi era pe punctul de a-i face semn lui Marty să o ia înainte şi să se despartă de Fitzpiers, când el o reţinu:

— O, doar un moment, dragă Grace, vrei să te mai întâlneşti cu mine?

În cele din urmă, ea fu de acord să-l întâlnească exact peste două săptămâni. Fitzpiers obiectă că intervalul era prea mare, dar gravitatea tonului, uşor alarmat, cu care îl rugă să nu vină mai devreme, îl făcu să răspundă grăbit că se supunea dorinţei ei, că o va privi doar ca pe un prieten, că va face tot ce-i stă în putinţă ca să se schimbe în bine, până când ea îi va permite să depăşească acest stadiu.

Toate acestea erau spuse pentru a o linişti, fiind foarte clar că nu-i câştigase încă încrederea. Ceea ce îl surprindea pe Fitzpiers şi anihila toate învăţămintele trase din experienţele sale anterioare era descoperirea că această fată, deşi fusese măritată cu el, putea fi totuşi atât de timidă. În ciuda unei anume fascinaţii pe care o aveau reflecţiile ce le făcea în timp ce se îndrepta spre casă, ele erau destul de sumbre. Îşi dădu seama cât de profundă fusese ofensa dacă putuse să determine o asemenea prudenţă într-un suflet atât de blând şi, odinioară, atât de nesuspicios.

El însuşi era prea complicat pentru a încerca să o constrângă. Dar gândul pe care nu-l putea îndura era acela de a fi obiectul îndoielii şi aversiunii femeii cu care împărţise căminul. Viaţa, aşa cum se prezenta acum, era mai suportabilă.

După ce Fitzpiers plecă, Marty se alătură lui Grace, care ar fi consultat-o bucuroasă în problema relaţiilor platonice cu fostul ei soţ, aşa cum prefera să-l considere. Dar Marty nu arătase mult interes pentru problemele lor, aşa încât Grace nu-i spuse nimic. Plecară şi, înaintând pe drum, îl văzură pe Melbury, care asista la doborârea copacilor, zgomotul acestora ajungând până la ele. Spunându-i lui Marty că dorea ca întâlnirea ei cu Fitzpiers să rămână secretă, o părăsi şi se duse lângă tatăl său. Oricum, îl va consulta în problema oportunităţii unor eventuale întâlniri cu soţul ei.

Melbury era vesel şi mergea lângă ea ca în vremurile bune:

— Tocmai mă g îndeam la tine când ai apărut, spuse el. M-am

gândit că ceea ce s-a întâmplat a fost spre bine. De vreme ce soţul tău a plecat şi nu pare că vrea să te deranjeze, atunci lasă-l şi scoate-l din viaţa ta. Multe femei o duc şi mai rău. Tu poţi să trăieşti aici destul de confortabil, iar ei poate să plece în altă parte sau să facă tot ce poftește pentru binele lui. Nu m-ar deranja să-i avansez, suma de bani pe care s-ar aştepta să o primească în mod firesc. Şi astfel, nu vei mai avea bătaie de cap cu el. Cu greu ar fi putut continua să locuiască aici fără să-mi vorbească sau să mă întâlnească; şi această situaţie ar fi fost foarte neplăcută pentru amândoi.

Aceste remarci o reţinură în intenţia de a-i vorbi. Încerca un sentiment de slăbiciune, neputând să-i spună că tocmai venea de la întâlnirea pe care şi-o dăduse cu soţul ei

— Atunci dumneata m-ai sfătui să nu comunic cu el? întrebă Grace.

— Niciodată nu o să-ţi mai dau sfaturi. Eşti stăpână pe tine – fă cum poftești. Dar părerea mea este că dacă nu trăieşti cu el, ai face mai bine să-l laşi în pace şi nu mai şovăi şi nu te mai juca de-a v-aţi ascunselea. Tu l-ai alungat; acum a plecat. Foarte bine; nu-l mai tulbura.

Grace se simţi vinovată dar nu prea ştia de ce. Nu mai făcu nicio mărturisire.

XLVI

PĂDURILE NU MAI prezentau interes pentru Grace care stătea mult în casă. Deveni studioasă şi citi mai mult decât o făcuse vreodată de la căsătorie încoace. Izolarea ei era întreruptă doar de drumurile periodice făcute împreună cu Marty la mormântul lui Winterborne. Se duceau regulat şi depuneau pe mormânt ghiocei, ciuboţica cucului şi alte flori de primăvară, după cum înfloreau. Într-o clipă amiază, la apusul. soarelui, Grace stătea sub nişte copaci tocmai în fundul grădinii tatălui ei care, ca şi celelalte pământuri din

Hintock, se termina în pădure. O cărare ce abia se zărea, ducea până aici, formând un drum ascuns pentru ambele case, deoarece trecea printre gardurile vii de hotar. Grace era gata să intre pe această cărare, când o siluetă se apropie şi ridică mâna ca să o oprească. Era soţul ei.

— Sunt încântat, spuse el înaintând cu răsuflarea întretăiată, şi nu părea să existe vreun motiv care să pună la

îndoială vorbele lui. Te-am văzut mai de departe şi mi-a fost teamă că ai să intri înainte de a te putea ajunge.

— Dar e cu o săptămână înainte de termen, îi reproşă Grace. Am spus două săptămâni de la ultima întâlnire.

— Draga mea, doar nu-ţi închipui că aş putea să aştept două săptămâni fără a încerca să te zăresc, chiar dacă tu ai refuzat să mă întâlneşti! Te-ar supăra foarte tare dacă ai afla că de la ultima noastră întâlnire m-am plimbat de-a lungul acestei cărări în amurg de trei sau patru ori? Ce mai faci?

Grace nu refuză să-i întindă mâna, dar când văzu că el doreşte să o reţină în mâna lui un moment mai mult decât o cerea eticheta, şi-o strânse astfel încât alunecă dintr-a lui, având aceeaşi privire alarmată ca totdeauna când Fitzpiers încerca acest lucru. El îşi dădu seama că Grace nu trecuse de faza unei atitudini rezervate şi că nu trebuia tratată ca şi cum ar fi depăşit-o; de aceea era foarte atent să o liniştească.

Afirmaţia lui părea că o impresionase oarecum.

— Nu ştiam că vii atât de des, spuse ea. De unde vii?

— De la Sherton Abbas, unde locuiesc temporar. Întotdeauna vin pe jos până aici fiindcă dacă aş închiria o trăsură oamenii ar şti că vin aici; şi progresul în împăcarea cu tine nu este deocamdată atât de mare încât să justifice o astfel de apariţie publică. Draga mea, aşa cum trebuie să te numesc, să-ţi pun deschis problema: vrei să mă vezi ceva mai des, acum că primăvara se instalează?

Grace, evitând întrebarea, răspunse cu un calm neobişnuit:

— Aş dori să te concentrezi asupra profesiei tale şi să renunţi la cercetările acelea ciudate care în trecut te distrăgeau atât de mult. Sunt convinsă că ai progresa mai – repede.

— Chiar aşa şi fac. Tocmai voiam să te rog să arzi sau, cel puţin, să scapi de toată literatura mea metafizică. Se află în biblioteca din apartamentul tău. De fapt, niciodată nu m-am omorât prea mult cu studiile abstracte.

— îmi pare bine să te aud vorbind aşa. Şi toate celelalte cărţi – grămezile acelea de piese de teatru vechi – ce folos pot aduce ele unui medic?

— Absolut niciunul! răspunse el înveselit. Vinde-le la Sherton, oricât ai lua pe ele.

— Şi acele romane franţuzeşti vechi şi îngrozitoare, cu ortografia lor demodată?

— Nu cumva le-ai citit, Grace?

— O, nu, m-am uitat doar prin ele, asta-i tot.

— Dă-le foc cum ajungi acasă. Am vrut să o fac singur. Nu pot să-mi dau seama ce m-a determinat să le adun. Acum nu mai am decât câteva manuale de specialitate şi am devenit un om practic. Nutresc speranţa să am în curând nişte veşti bune să-ţi comunic; şi atunci crezi că ai putea… să te întorci la mine?

— Aş prefera să nu exerciţi presiuni pe această linie acum – răspunse ea cu oarecare emoţie. Ai spus că doreşti să duci o viaţă nouă, utilă şi activă; dar aş vrea să văd cum o pui în practică o vreme, înainte de a-mi adresa această întrebare. Şi, în afară de asta, nu aş putea trăi cu tine!

— De ce nu?

Grace rămase tăcută pentru câteva clipe.

— Mă duc cu Marty la mormântul lui Giles. Aproape că îl divinizez. Am jurat amândouă să-i purtăm devotament. Şi am de gând să-mi ţin jurământul.

— Nu m-ar stingheri deloc. Nu am niciun drept să aştept nimic din parte-ţi şi nu voi dori să te împiedic. Mi-a plăcut Giles la fel de mult ca oricare alt bărbat pe care l-am cunoscut vreodată. Pe scurt, te-aş însoţi o parte din drum spre mormânt, şi aş fuma o havană pe pârleaz în timp ce aş aştepta să te întorci.

— înseamnă că nu ai renunţat la fumat?

— Păi – hm – nu. M-am gândit să o fac, dar…

Extrema lui curtoazie o cam dezarmase pe Grace şi întrebarea cu fumatul fusese adresată doar pentru a schimba subiectul. De îndată însă răspunse ferm şi cu o umezire a ochilor pe care el nu o percepu şi care întovărăşi gândurile ei ce se întorseseră la „fantoma frustrată" a sărmanului Giles.

— Nu-mi place să vorbeşti atât de neserios despre acest subiect, dacă într-adevăr ai vorbit neserios. Ca să fiu sinceră cu tine, foarte sinceră, eu îl consider încă logodnicul meu. N-am ce face. Aşa încât nu ar fi bine să mă întorc la tine.

Fitzpiers era acum neliniştit.

— Spui încă logodnicul tău repetă el. Dar când i-ai fost promisă sau când te-ai logodit cu el, aşa cum spunem noi oamenii

obişnuiţi?

— Când tu ai fost plecat.

— Cum s-a putut întâmpla una ca asta?

Grace ar fi vrut să evite acest subiect, dar candoarea ei firească o făcu să continue:

— S-a întâmplat atunci când trăiam cu impresia că mariajul nostru s-ar putea desface şi că Giles s-ar putea căsători cu mine. Aşa încât l-am încurajat să mă iubească.

Fitzpiers tresări în mod vizibil; şi totuşi, în general, Grace nu greşea spunându-i aceste lucruri. Într-adevăr, în suferinţa încercată la auzul acestui răspuns, sentimentul că ea era îndreptăţită să fie atât de brutal de sinceră, îi înteţea afecţiunea admirativă. Existase o vreme când, mărturisirea că Grace luase măsuri să-l înlocuiască, nu i-ar fi produs nicio supărare. Dar acum, ajunsese să-l domine într-atât, încât nu putea suporta să-i audă vorbele, chiar dacă obiectul veneraţiei ei nu mai exista.

— Ce-mi spui este destul de crud pentru mine! zise el cu amărăciune. O, Grace… n-am ştiut că ai încercat să scapi de mine. Deşi cred că nu are niciun rost, totuşi te întreb dacă nu poţi spera… să găseşti din nou în inima ta un pic de iubire pentru soţul tău?

— Dacă aş putea, aş face-o cu plăcere; dar mi-e teamă că nu pot! răspunse ea cu o milă inexplicabilă. Şi nu văd de ce te supără că am mai avut şi o altă legătură în afară de tine, când tu ai avut atât de multe.

— Dar îţi mărturisesc cinstit că te iubesc mai mult decât pe ele toate adunate la un loc şi asta-i ceva ce tu nu mi-ai putea spune.

— îmi pare rău, dar mă tem că nu pot – spune Grace, oftând din nou.

— Mă întreb dacă o să poţi vreodată? El privi gânditor faţa ei nedumerită, ca şi cum ar fi vrut să citească acolo viitorul. Acum ai milă şi răspunde-mi: vrei să încerci?

— Să te iubesc din nou?

— Da, dacă poţi.

— Nu ştiu ce să-ţi spun – răspunse Grace, încurcătura ei dovedindu-i sinceritatea cuvintelor. Îmi promiţi că-mi laşi libertatea de a alege dacă vreau să te văd sau nu?

— Bineînţeles. Ţi-am oferit vreun motiv să te îndoieşti de

prima mea promisiune în această privinţă?

Fu nevoită să admită că nu.

— Atunci cred că ai putea să-ţi scoţi inima din mormântul acela, spuse el cu o mâhnire şăgalnică. A stat acolo prea multă vreme.

Grace îşi clătină uşor capul şi îi răspunse:

— Voi încerca să mă gândesc mai mult la tine, dacă voi putea.

Fitzpiers trebui să se mulţumească şi cu atât; o întrebă când va voi să-l întâlnească din nou.

— Aşa cum am stabilit, peste două săptămâni.

— Dacă trebuie să fie două săptămâni, fie!

— Cel puţin de data aceasta. Până la ziua când ne vom vedea din nou, am să mă gândesc dacă pot să scurtez intervalul.

— Bine, oricum ar fi, eu voi veni cel puţin de două ori pe săptămână să mă uit la fereastra ta.

— În privinţa asta, faci cum doreşti. Noapte bună.

— Spune „soţul meu".

Ea părea a fi pe punctul de a rosti cuvântul, dar până la urmă exclamă „Nu, nu; nu pot", şi se strecură prin gardul viu al grădinii, dispărând.

Fitzpiers nu exagerase când spusese că va da târcoale în jurul casei. Dar încăpăţânarea cu care îşi urmă calea aleasă, nu îl răsplăti prin întâlnirea ei mai des decât la intervalul de două săptămâni pe care Grace îl fixase. Dar la aceste termene ea apărea punctual şi, odată cu trecerea primăverii, întâlnirile se menţinură neschimbate, deşi caracterul lor se modifica puţin pe măsură ce numărul lor sporea.

Mica grădină a căsuţei ocupată de familia Tangs – tată, fiu şi, acum, şi soţia fiului – era la capătul de sus în acelaşi rând cu grădina, mai mare, a cherestegiului. Şi când tânărul Tim, după ce termina lucrul la Melbury, stătea în amurg sub micul umbrar din colţul grădinii ca să fumeze o pipă, îl zărea deseori pe medic trecând pe cărarea pomenită mai înainte. Fitzpiers mergea întotdeauna încet, gânditor, uitându-se cercetător la fiecare grădină prin faţa căreia trecea; căci Fitzpiers nu voia să părăsească aşa de repede locul ce-l preocupa acum peste măsură, după ce mersese atât de mult ca să ajungă la el; în orice moment, spera să o zărească, chiar şi pentru o clipă, pe aceea pe care cu pasiune dorea să o aibă din nou în braţele sale.

Cu timpul, Tim începuse să fie intrigat de aceste hoinăreli în

amurg, de-a lungul hotarelor grădinilor şi se întreba ce prevesteau. Bineînţeles că era în afara puterii lui de înţelegere ciudata revenire a sentimentelor din inima lui Fitzpiers: fineţea urzelii celui care simţea o plăcere adâncă, plină de emoţie aproape artistică, în postura „adoratorului" femeii pe care odinioară o părăsise, i-ar fi părut o absurditate tânărului tăietor de lemne. Domnul şi doamna Fitzpiers fiind despărţiţi, problema afecţiunii dintre ei era clară. Dar, ca urmare a insistentelor lui întrebări, Suke a lui recunoscuse cu pocăinţă de la întâlnirea din ziua nunţii lor, multe lucruri referitoare la frivolităţile ei din trecut. Punând toate acestea cap la cap, Tim cu greu ar fi putut să nu lege vizitele misterioase ale lui Fitzpiers în acest loc cu faptul că Suke locuia sub acoperişul lui. Dar se linişti apoi cu totul; vasul cu care urmau să emigreze pleca în luna aceea şi. atunci Suke nu îl va mai întâlni niciodată pe Fitzpiers.

În cele din urmă, perioada de aşteptare trecu şi ajunul plecării sosi. După o zi agitată de pregătiri care-i obosise foarte tare, se odihneau amândoi în camera căsuţei ce le fusese dată de tatăl lui Tim. Într-un colţ se aflau cuferele lor îndesate şi legate cu frânghie, o lada mare cu cele ale casei fiind deja expediată. Stăteau în faţa focului; lumina lui cădea pe obrajii plini şi pe silueta lui Suke, ca şi pe chipul lui Tim aşezat într-un colţ, precum şi pe pereţii casei părinteşti pe care el, în acea noapte, îi privea pentru ultima oară.

Tim Tangs nu era fericit. Acest plan al plecării îl despărţea de tatăl lui, căci bătrânul Tangs nu voia cu niciun preţ să părăsească Hintockul. De n-ar fi fost reputaţia lui Suke şi propria-i demnitate, Tim şi-ar fi abandonat planul în ultimul moment. Cum stătea mai în fundul camerei o privea gânditor, supărat, aşa cum privea şi focul şi lăzile, în această seară observase cu deosebire un lucru: Suke era agitată, nu avea continuitate în ce făcea, nu putea să stea Jocului şi părea destul de deprimată.

— La urma urmei, îţi pare rău că pleci? întrebă el.

Oftă involuntar:

— Nu ştiu, dar cred că da, răspunse ea. Este normal, nu-i aşa, când pleci departe.

— Dar tu nu te-ai născut aici, ca mine.

— Nu.

— Poate mai este cineva pe care-l laşi în urmă şi pe care ai vrea bucuroasă să-l iei cu tine?

— De ce gândeşti aşa?

— Am văzut şi am auzit unele lucruri – şi ascultă, Suke, o să fie o treabă înţeleaptă, din partea mea să te duc departe. Ce faci în străinătate nu-mi pasă, dar îmi pasă ce faci aici.

Cuvintele acestea nu schimbară expresia de nepăsare de pe faţa lui Suke. Nu răspunse nimic şi, curând după aceea, Tim ieşi să fumeze obişnuita lui pipă în grădină.

Neastâmpărul lui Suke se datora într-adevăr persoanei care trezise suspiciunile lui Tim, dar în alt fel şi, trebuie adăugat, ca să fim drepţi cu ea, într-un mod mai nevinovat decât presupunea el, judecând după faptele anterioare ale soţiei sale. Din întâmplare, Suke descoperise că Fitzpiers avea obiceiul să vină în taină la Hintock o dată sau de două ori pe săptămână şi ştia că această seară era din toate cele şapte seri ale săptămânii, cea preferată, pentru drumul lui. De vreme ce a doua zi urina să părăsească ţara, Suke gândi că nu putea fi niciun rău dacă dădea puţin frâu liber sentimentalismului ei, reuşind să-l zărească, fără ca Fitzpiers sau altcineva să ştie, fie chiar şi numai pentru o clipă. şi astfel să-şi ia un tăcut rămas bun de la doctor. Văzând că ora la care trebuia să treacă se apropie, începuse să-şi trădeze sentimentele. Din aceste motive, imediat ce Tim părăsi camera, Suke se furişă, fără zgomot, din casă şi se grăbi spre colţul grădinii de unde putea urmări trecerea doctorului, dacă nu trecuse deja.

Din umbrarul aflat la capătul opus în care zăbovea Tim, deşi era ascuns privirii ei, acesta zări rochia uşoară de bumbac. O văzu urcându-se pe furiş în gardul viu şi cuibărindu-se astfel acolo, încât nimeni nu ar fi putut avea cea mai mică bănuială că scopul îi era să observe pe ascuns un trecător.

Tim se duse spre acel loc şi se opri în spatele ei. Suke tresări, pentru că uitase, în felul ei stângaci de a fi, că Tim s-ar putea afla pe aproape. Coborî imediat de pe gard.

— Aşadar el vine astă seară, spuse Tim laconic. Şi aşteptăm întotdeauna cu nerăbdare să-i vedem pe cei care ni-s dragi!

— El vine astă seară, răspunse ea sfidător. Şi aşteptăm întotdeauna cu nerăbdare să-i vedem pe cei care ni-s dragi!

— Atunci vrei să intri în casă unde dragul tău soţ ţi se va alătura în curând? Mâine trebuie să o luăm din loc la trei şi jumătate şi, dacă nu ne culcăm cel mai târziu la opt, o să avem nişte feţe lungi ca nişte zile de post.

Pentru o clipă, Suke ezită dar, în cele din urmă, se supuse, mergând încet prin grădină şi apoi intrând în casă. unde auzi zăvorul trăgându-se în urma ei.

Tim era furios peste măsură. Până acum căsătoria lui fusese un eşec total, o cauză de regrete amare, iar singura cale de ameliorare a situaţiei, aceea de a părăsi ţara, era o cale tristă şi poate nu prea eficientă. Orice ar face, cerul vieţii sale conjugale părea că va fi acoperit până la sfârşitul zilelor lui. Astfel medita şi resentimentul lui devenea tot mai puternic faţă de cel care acum era cauza situaţiei sale neplăcute. Dorea cu ardoare să găsească un mijloc de a răspunde cu o lovitură, cât timp se mai afla încă pe scena necazurilor sale. Câteva clipe nu-i veni nimic în minte dar apoi avu o idee.

Luând brusc o hotărâre, se grăbi, pornind-o prin grădină şi intrând apoi în cea care înconjura cealaltă casă, ce fusese înainte locuinţa unui paznic de vânătoare. Tim o luă pe cărare până în spatele casei, unde acum nu mai locuia decât o femeie bătrână şi, ajungând la zid se opri. Datorită unei ridicături a solului, streaşină de la hambar putea fi atinsă cu mâna şi el îşi băgă braţul sub ea, pipăind în spaţiul de deasupra zidului lângă grindă.

— Ah, eram sigur că memoria nu mă înşală, murmură el în gând, fără a scoate vreun sunet.

Cu puţin efort trase jos un obiect acoperit de pânze de păianjen, cu o ramă din oţel, de o formă curioasă şi care zăngăni când îl muşcă. Era lung cam de un metru şi cam pe jumătate de lat. Tim se uită atent la el pe cât o mai putea face în lumina zilei ce se stingea şi cu mina îndepărtă pânzele de păianjen.

— Socotesc că o să-i cam nenorocească drăguţele de picioare, spuse el.

Era o capcană pentru oameni.

XLVII

DACĂ INVENTATORII de maşini automate ar fi clasificaţi după măiestria instrumentelor lor de tortură chinuitoare şi perfidă, atunci creatorul capcanei de oameni ar – ocupa un loc respectabil, dacă nu unul dintre primele.

Totuşi ar trebui spus că inventatorul acestui tip de capcană de oameni, care fusese găsită în casa paznicului, a fost un individ ciudat. Căci existau alte capcane de alte forme şi mărimi care, puse alături de tipul scos la iveală de Tim, ar fi avut aspectul minor al urşilor,

mistreţilor şi lupilor dintr-o menajerie ambulantă, pe lângă cel de frunte al leului sau tigrului. Pe scurt, deşi multe tipuri fuseseră folosite în timpul acelor secole pe care suntem obişnuiţi să le considerăm ca unica şi adevărata perioadă a „veselei Anglii", acest model fusese unanim apreciat în părţile rurale în special; şi până în a treia decadă a secolului nouăsprezece, şi după el, se construiseră noi capcane atunci când livezile de pe moşii o cereau.

Existase tipul fără zimţi, folosit de stăpânii mai buni la inimă, totuşi destul de jalnice în clemenţa lor. Fălcile acestora semănau cu maxilarele unei femei bătrâne, căreia timpul nu i-a mai lăsat decât gingiile. Mai erau şi cele intermediare, pe jumătate zimţate, probabil născocite de moşieri cu firi nici prea blânde nici prea aspre sau de cei influenţaţi de soţiile lor: două degete de milă, două degete de cruzime, două degete de simplă ciupitură, două degete de împunsătură ce intră în came şi aşa mai departe pe toată întinderea fălcilor. O categorie aparte erau capcanele care nu sfâşiau carnea ci zdrobeau numai osul.

Dacă vedeai o astfel de capcană „la lucru" îţi producea puternica impresie că ar fi însufleţită. Avea câte ceva din înfăţişarea unui rechin, a unui crocodil şi a unui scorpion. Fiecare zimţ avea forma unui ghimpe de formă conică, cam de şase centimetri lungime, iar atunci când capcana era închisă, zimţii erau dispuşi alternativ în afară şi înăuntru. Când cele două jumătăţi erau deschise, formau un cerc complet cam de 60 până la 90 centimetri în diametru, placa sau locul din mijloc în care se călca fiind de aproape 30 centimetri pătraţi, în vreme ce din partea de jos se ridica, în direcţie opusă, partea principală a aparatului, perechea de arcuri, care fuseseră la începutul lor de o tărie atât de mare, încât ar fi fost nevoie de o pârghie sau de întreaga greutate a corpului pentru a le forţa să se lase în jos; acum rugina le mai slăbise.

Mai existau în Hintock în această perioadă oameni care îşi aminteau de timpul când capcanele au fost folosite. Într-o noapte, fratele bunicului lui Tim Tangs pătimise timp de şase ore chiar în această capcană, din care cauză rămăsese schilod pe viaţă. Odată, un paznic al pădurilor din Hintock o pusese pe poteca pe care trecea un braconier şi apoi, întorcându-se pe acel drum şi uitând ce făcuse, intrase chiar el însuşi în capcană. Rana l-a îmbolnăvit de tétanos în urma căruia a şi murit. Această întâmplare se petrecu prin anii 1830, dar din 1840 astfel de instrumente nu prea se mai foloseau în ţinut.

Fiind însă făcute în întregime din oţel, nu au dispărut de fel şi, aproape în fiecare sat, se putea găsi, prin vreun cotlon, o astfel de capcană la fel de uşor cum o găsise şi Tim. Pentru Tim şi pentru alţi băieţi din Hintock – în special pentru aceia care aveau un presentiment nedesluşit că atunci când vor fi în floarea vârstei vor deveni braconieri – fusese o adevărată distracţie sinistră să scoată această capcană din ascunzătoare, să o aşeze şi să arunce în ea scurtături de lemn care erau străpunse de zimţi peste doi centimetri în adâncime.

După ce examină capcana şi constată că balamalele şi arcurile erau aproape în perfectă stare, o puse pe umăr şi, fără mult zgomot, se întoarse cu povara lui în propria qurte, trecând prin gardul viu spre cărarea de lângă marginea grădinii.

Aici, cu ajutorul unui par solid, fixă capcana, aşezând-o cu grijă în spatele unui tufiş, şi apoi plecă în recunoaştere. Aşa cum s-a mai spus, câteodată zile întregi nu trecea nimeni pe aici; totuşi exista posibilitatea ca alt trecător decât cel aşteptat să sosească şi era de datoria lui Tim să fie atent la identitatea victimei lui.

Mergând cam o sută de metri spre dreapta, de-a lungul terenului ce urca, ajunse la o margine unde creşteau tufişuri dese de ilice. Dincolo de ele, pe o distanţă destul de mare, pădurea era mai rară, iar drumul pe care Fitzpiers trebuia să-l urmeze pentru a ajunge la acest punct, dacă venea în acea seară, era vizibil de departe.

O vreme nu se văzu nici el, nici altcineva. Apoi se profilă din zarea neclară un punct între desişurile ce-l mărgineau de fiecare parte. Acest punct se mări, iar Tim putu auzi târşitul picioarelor ce călcau smocurile de iarbă trecută. Mersul sprinten îl trădă pe Fitzpiers chiar înainte ca silueta lui să poată fi deslușită.

Tim Tangs se întoarse şi alergă în jos pe partea opusă a dealului, până când ajunse din nou în latura din faţă a propriei grădini. Era o treabă de câteva minute să tragă capcana cu grijă, ca placa să nu fie deranjată într-atât încât să se declanşeze, şi s-o ducă într-un loc printre nişte stejari tineri care, având rădăcinile apropiate, crescuseră în direcţii opuse formând un fel de V între ei, fiecare având în spate tufişuri care făceau ca acel spaţiu să fie singura cale pentru un trecător. Aici, aşează Tim capcana, cu aceeaşi grijă, îi fixă lanţul cu lacăt de un copac şi, în cele din urmă, trase piedica cu care era prevăzută pentru ca să nu prindă, din întâmplare, braţele celui ce o punea; sau, pentru a folosi un cuvânt mai potrivit din partea locului, fixă laţul. Terminând

aceste pregătiri, Tim sări prin gardul viu de alături, care împrejmuia grădina tatălui său, alergă pe cărare în jos şi intră binişor în casă.

Ascultând de ordinul lui, Suke se culcase şi, deîndată ce zăvorî uşa, Tim îşi desfăcu şireturile şi îşi aruncă ghetele la piciorul scării, retrăgându-se astfel în picioarele goale, fără a mai aprinde vreo luminare. Scopul lui părea a fi să se dezbrace cât se poate de repede. Înainte însă de a fi terminat, de afară răzbi un strigăt pătrunzător, imposibil de descris:

— Ce-i asta? întrebă Suke, tresărind în pat.

— S-ar zice că cineva ar fi prins un iepure în capcană.

— O, nu, spuse ea. N-a fost un iepure, a fost mai tare.

Ascultă!

— Treci şi te culcă, îi zise Tim. Altfel cum ai să te scoli la trei şi jumătate? Suke stătea lungită şi nu scotea un cuvânt. Tim deschise pe furiş fereastra şi ascultă. Pe lângă armoniile joase produse de diferitele specii de copaci din jur, putu auzi mişcarea de smulgere a lanţului de la locul unde fixase capcana. Dar alte sunete omeneşti nu se mai auziră.

Tim era încurcat. În graba cu care făcuse planul nu calculase şi posibilitatea unui strigăt – dar dacă fusese unul, de ce numai atât? Curând încetă să mai caute un răspuns, deoarece Hintockul era deja mort pentru el. În şase ore îl va părăsi pentru totdeauna şi va fi în drum spre antipozi, închise fereastra şi se culcă.

Ceasul care dăduse naştere acestor manevre ale lui Tim produsese o anumită agitaţie şi în alt loc. Aşteptând în casa părintească să se apropie timpul întâlnirii cu soţul ei, Grace Fitzpiers chibzuia la multe lucruri. Înainte de a ieşi, ar trebui să-şi informeze tatăl că răcirea relaţiilor dintre ea şi Edred nu era atât de completă aşa cum îşi imaginase şi considerase el că ar fi de dorit pentru fericirea fiicei sale. Dar dacă o făcea, trebuia oarecum să-şi laude soţul, şi nu era pregătită să meargă chiar atât de departe.

În ceea ce îl privea pe Fitzpiers, acesta avea faţă de Grace o atitudine deosebit de prudentă. De bună seamă el se schimbase, deşi chiar şi în vremurile cele mai rele avusese o atitudine blândă faţă de ea. Mai putea Grace oare să facă din el un soţ adevărat şi demn de laudă? Se căsătorise cu ei – acest fapt nu putea fi trecut cu vederea; mai trebuia oare să-l ţină la distanţă? Deferenţa lui delicată la cea mai mică toană de-a ei în privinţa plecărilor şi venirilor lui, când ca soţ

legitim ar fi putut arăta oarecare insistenţă, era o trăsătură de caracter pe cât de neaşteptată, pe atât de plăcută. Dacă ea ar fi fost împărăteasa, iar el robul ei, tot nu ar fi putut arăta o grijă mai mare şi mai plină de sensibilitate pentru a evita să o deranjeze împotriva voinţei ei.

O amintire o făcu să ia de pe un raft o carte de rugăciuni şi să o deschidă la slujba căsătoriei. Citind pasajul încet şi cu atenţie, fu de-a dreptul şocată de nonşalanţa ei de acum, când redescoperi ce promisiuni extrem de solemne făcuse pe treptele altarului, nu cu prea mult timp în urmă. Apoi se pierdu în lungi speculaţii în jurul unui fapt, şi anume, cât de mult putea fi legată conştiinţa unei persoane de jurăminte, fără ca în momentul depunerii lor să fi fost pe deplin conştientă de forţa acestora. Prepoziţia „Pe care Dumnezeu i-a unit" o descumpănea în mod deosebit pe femeia aceasta blândă, capabilă de un devotament deosebit. Se întreba dacă, într-adevăr, Dumnezeu îi unise. Înainte de a ajunge la o concluzie, ora întâlnirii se apropie şi Grace ieşi din casă, aproape în acelaşi moment în care Tim Tangs se retrase în a sa.

În acel moment critic situaţia se prezenta astfel: la două sute de metri la dreapta, în faţa grădinii lui Tangs, Fitzpiers ajunsese aproape de vârful crestei împădurite, de unde pornea cărarea ce trecea, mai departe printre cei doi stejari tineri. Atâta distanţă era, după socoteala lui Tim. Dar cam la două sute de metri, sau mai puţin, spre stânga, se ivi o situaţie pe care el nu o prevăzuse – apariţia lui Grace, dinspre colţul de sus al grădinii tatălui ei, cu scopul de a se întâlni cu victima aleasă de Tim. La jumătatea drumului dintre cei doi soţi se afla deschisă şi pregătită diabolica şi tăcuta capcană.

Fitzpiers se plimbase mai bine dispus în acea seară, deoarece era convins că metoda blândă, de aşteptare, pe care o adoptase, promitea reuşită. Tocmai acea reţinere pe care era obligat să şi-o impună, astfel încât să nu ucidă mugurul încrederii pe care începuse să o recâştige, îi alimenta flacăra pasiunii. Mergea mai repede în comparaţie cu Grace, încât, dacă ar fi continuat să înainteze aşa cum porniseră, el ar fi ajuns la capcană cu o jumătate de minut, poate chiar mai mult, înaintea lui Grace. Dar aici survenise ceva nou: pentru a scăpa de neplăcerea de a fi urmăriţi sau de a li se asculta convorbirea de către curioşi, care în mod firesc voiau să afle cât mai multe, dată fiind natura încordată a relaţiilor dintre ei, aranjaseră ca întâlnirea lor din acea seară să aibă loc la stejarul verde de pe creasta acelui deal.

Prin urmare, deîndată ce Fitzpiers ajunse la copac, rămase liniştit să o aştepte.

Nu se oprise sub frunzişul înţepător de mai mult de două minute, când i se păru că aude un ţipăt pătrunzător ce venea de pe partea cealaltă a crestei dealului. Fitzpiers se întrebă ce putea să însemne. Dar vântul ce tocmai sufla, începu să bată în direcţia opusă. El era bine dispus. Atribui sunetul farselor pline de superstiţie sau hârjonelilor zburdalnice dintre îndrăgostiţi – după obiceiul rămas în Hintock încă din vremurile străvechi; astfel că Fitzpiers aşteptă în continuare în acelaşi loc, încă zece minute. Simţindu-se apoi puţin neliniştit, gândurile sale reveniră la ţipăt şi o porni înainte peste creastă, apoi coborî pe panta acoperită de verdeaţă până când ajunse la perechea de stejari gemeni, cu acea deschizătură îngustă dintre ei.

Fitzpiers se împiedică şi era gata să cadă. Întinzând mâna, pipăi mai jos pentru a constata care era obstacolul peste care dăduse şi simţi o grămadă nedesluşită de îmbrăcăminte din mătase şi un schelet de metal care nu-i sugeră absolut nimic precis. Nu trecu decât un moment, cât să aprindă un chibrit, şi atunci ceea ce i se înfăţişă îi îngheţă sângele în vine.

Capcana de oameni era declanşată şi între fălcile ei se afla o parte dintr-o îmbrăcăminte femeiască – o fustă de mătase cu model – înşfăcată cu atâta violenţă încât zimţii de fier trecuseră prin ea, străpungând ţesătura într-o mulţime de locuri. Pe dată recunoscu fusta de la o rochie a soţiei sale – chiar rochia pe care Grace o purtase când îl întâlnise ultima oară.

Fitzpiers studiase adesea efectul acestor instrumente, de pe vremea când cercetase cu atenţie colecţia de la conac şi pe dată îi trecu prin minte că Grace fusese prinsă în capcană, apoi scoasă din ea sfârtecată, de vreun trecător ocazional şi apoi dusă acasă, iar în operaţia dificilă de a o elibera, o parte din îmbrăcăminte îi rămăsese acolo. Şocul acestei convingeri, care lovea direct în marile sale speranţe, fu atât de puternic încât scoase un strigăt asemenea cuiva aflat în agonie şi, în nefericirea lui, se aplecă spre pământ.

Dintre toate felurile şi gradele de asprime a pedepselor pe care Fitzpiers le îndurase de când începuse să păcătuiască împotriva lui Grace, niciuna măcar nu se apropia în intensitate de aceasta.

— O, comoara mea, draga mea! O, cer neîndurător… este prea mult! strigă el, chircindu-se şi clătinându-se deasupra tristelor

urme a celei pe care el o jelea.

Fitzpiers dădea glas durerii sale destul de tare, ca să poată fi auzit de oricine ar fi fost prin apropiere; şi cineva era. În dreapta şi în stânga trecătorii înguste dintre stejari se aflau tufişuri dese şi, dintre ele, apăru încet o siluetă feminină a cărei înfăţişare, chiar şi în beznă, deşi avea o linie graţioasă, era deosebit de ciudată.

De jos până la talie era înveşmântată în alb iar de acolo în sus în tonuri închise. Pe scurt era Grace, soţia lui, căreia îi lipsea partea din rochie pe care o apucase capcana.

— Nu te necăji din cauza mea, te rog, dragă Edred! exclamă ea, apropiindu-se cu repeziciune şi aplecându-se asupra lui. Nu sunt rănită câtuşi de puţin. După ce m-am eliberat din capcană, veneam să te găsesc, dar am auzit paşi şi m-am ascuns pentru că îmi lipsea o parte din îmbrăcăminte şi nu ştiam cine ar putea fi.

Fitzpiers se ridicase în picioare şi purtarea lui fu la fel spontană ca şi lipsa ei de rezistenţă, asemănătoare cu a oricărei alte femei neînzestrate cu tăria unei amazoane. El îşi petrecu braţele în jurul ei, o trase la piept şi o sărută cu pasiune.

— N-ai murit!… Nu eşti rănită! Mulţumesc lui Dumnezeu – mulţumesc lui Dumnezeu! spuse el, aproape suspinând de încântare şi de uşurarea pp care o simţi după oroarea pricinuită de teamă. Grace, soţia mea, dragostea mea, ce a fost, ce s-a întâmplat?

— Veneam spre tine, spuse ea cât putu de desluşit din strânsoarea care-i înăbuşea aproape faţa strâns lipită de a lui. Am încercat să fiu cât mai punctuală şi, cum plecasem cu un minut mai târziu, am alergat foarte repede pe cărare, din fericire pentru mine. Tocmai când trecusem printre aceşti copaci am simţit că ceva îmi apucă rochia, cu zgomot, din spate şi, în momentul următor, am fost răsturnată şi am căzut la pământ. Am ţipat de frică, gândindu-mă că un bărbat se afla acolo jos, ca să mă omoare, dar imediat după aceea am descoperit că era ceva din fier şi că hainele mele erau prinse într-o capcană. Am tras în toate părţile, dar capcana nu dădea drumul rochiei, oricât aş fi tras Nu ştiam ce să fac. Nu voiam să-mi alarmez tatăl sau pe altcineva, aşa încât nu mi-a trecut alt plan prin minte decât să-mi scot fusta, intenţionând să alerg de acolo şi să-ţi spun ce accident ciudat mi se întâmplase. Dar când tocmai mă eliberasem, lăsând fusta în urmă, am auzit paşi; nefiind sigură că eşti tu şi temându-mă să nu fiu văzută într-o stare atât de

jalnică, m-am ascuns.

— Numai alergătura te-a salvat! Unul sau ambele picioare ţi-ar fi fost rupte dacă mergeai cu pas normal.

— Sau ale tale dacă ai fi ajuns aici primul, zise ea, începând să-şi dea seama de grozăvia acestei posibilităţi, sau a ceea ce lor li se părea o posibilitate, deşi era îndoielnic dacă vechile arcuri ar mai fi produs atâta rău.

— O, Edred, un ochi a vegheat asupra noastră în seara. aceasta şi ar trebui, pe drept cuvânt, să fim recunoscători!

El continuă să-şi ţină obrazul strâns lipit de al ei.

— Eşti a mea, a mea din nou!

Grace încuviinţă.

— Am auzit ce-ai spus când credeai că sunt rănită, continuă ea timid, şi ştiu că un om care a fost în stare să sufere aşa cum ai suferit tu trebuie să nutrească sentimente pline de grijă faţă de mine. Dar cum a ajuns obiectul acesta îngrozitor aici?

— Cred că-i ceva în legătură cu braconierii.

Fitzpiers era încă atât de tulburat de sentimentul primejdiei la care fusese expusă Grace, încât fu nevoit să mai rămână aşezat o vreme şi se înviora numai după ce ea îi spuse:

— Dacă aş putea să-mi scot fusta de acolo, nimeni nu ar afla nimic despre toată întâmplarea.

Prin eforturi unite, fiecare stând pe câte un arc al capcanei, le apăsară în jos îndeajuns ca să poată introduce între fălci un par pe care îl luară dintr-o grămadă de vreascuri din apropiere. De-abia atunci reuşiră să scoată din muşcătura monstrului grămada de mătase şifonată, cu mici perforaţii pe alocuri, dar nu sfâşiâtă. Fitzpiers o ajută să îmbrace fusta din nou şi, după ce aspectul ei obişnuit fu astfel restabilit, plecară mai departe, Grace luându-l de braţ până când Fitzpiers îndulci şi mai mult gestul şi îşi trecu braţul în jurul mijlocului ei.

Pentru că gheaţa fusese spartă în chipul acesta neaşteptat, Grace nu mai depuse niciun efort să fie rezervată.

— Te-aş invita în casă, spuse ea, dar i-am ascuns tatii întâlnirile noastre şi aş vrea să-l pregătesc.

— Nu face nimic, scumpa mea. Oricum, nu aş fi putut accepta invitaţia. Nu voi mai locui niciodată aici, ceea ce va fi atât în interesul tău cât şi în al meu. În legătură cu aceasta, aveam să-ţi

comunic nişte veşti, dar groaza prin care am trecut aproape că mi le-a alungat complet din minte. Am cumpărat un cabinet, sau mai degrabă am devenit asociat la un cabinet, într-un oraş din centrul Angliei şi, într-o săptămână, trebuie să mă duc acolo ca să mă instalez definitiv. Sărmana şi bătrâna soră a tatii a murit cam cu opt luni în urmă şi mi-a lăsat destul ca să întreprind aşa ceva. Am închiriat o căsuţă mobilată, pentru o vreme, până când ne vom putea face una a noastră.

Fitzpiers descrise locul, împrejurimile şi priveliştea care se oferea privirii de la ferestre, Grace arătându-se foarte interesată.

— Dar de ce nu eşti acum acolo? întrebă ea.

— Pentru că nu mă pot smulge de aici până când nu am promisiunea ta. Şi acum, scumpa mea, mă vei urma curând, nu-i aşa? Seara asta a aranjat astfel lucrurile.

Tremurul ce o cuprinsese pe Grace trecuse şi ea nu refuză. Continuară să se plimbe împreună.

Aventura şi emoţiile, urmate de împăcarea celor doi soţi, pe care evenimentul o forţase, se învălmăşiră şi o făcură pe Grace să nu ia în seamă direcţia hoinărelii lor, până când observă că se aflau într-o poiană străjuită de arbori, în partea cea mai deasă a pădurii. Luna, care îşi trimisese pe nesimţite razele asupra acestei scene, strălucea aproape direct deasupra lor. Era o seară foarte plăcută şi înmiresmată pentru acea perioadă a anului, de trecere din luna mai, când fagii dezvăluie brusc frunze mari, tinere şi fragile, ca aripile fluturilor. Crengi cu astfel de frunze atârnau până jos, în jur, şi îi despărţeau total de restul pădurii aşa încât se aflau parcă într-o mare vază verde, al cărei fund era din muşchi, iar pereţii din frunziş. Aici se aşezară.

Deoarece în seara aceea norii fuseseră îngrămădiţi înspre apus, strălucirea orbitoare se păstră încă mult timp. creând impresia că era mult mai devreme decât în realitate. Dar deodată lui Graoe îi trecu prin minte să întrebe cât e ceasul.

— Trebuie să mă reîntorc, spuse ea ridicându-se şi, fără să mai zăbovească, se îndreptară spre Hintoek. În timp ce mergeau aşa, Fitzpiers îşi examină ceasul la lumina, acum mai puternică, a lunii.

— Dumnezeule, cred că am pierdut trenul! exclamă el.

— Vai de mine, pe unde ne găsim? întrebă Grace.

— Două mile în direcţia Shertonului.

— Atunci grăbeşte-te, Edred. Mie nu mi-e teamă deloc. Acum recunosc partea de pădure în care ne aflăm şi pot găsi drumul îndărăt destul de uşor. O să-i spun tatii că ne-am împăcat. Îmi pare rău că am tăinuit întâlnirile noastre, pentru că s-ar putea să se mâhnească puţin aflând că în tot acest timp noi ne-am văzut. Îmbătrâneşte şi este tot mai irascibil; de aceea nu i-am spus. La revedere!

— De vreme ce în seara asta trebuie să înnoptez la hotelul „Contele de Wessex", întrucât nu mai pot prinde trenul, cred că ar fi mai bine dacă m-ai lăsa să am grijă de tine.

— Dar ce-şi va închipui tata că s-a întâmplat cu mine? Nu ştie unde mă aflu; el crede că am ieşit doar pentru câteva minute în grădină.

— Desigur că va ghici; cineva m-a văzut cu siguranţă. Mâine am să te conduc înapoi.

— Dar de ce la hotelul acela de curând renovat, „Contele de Wessex"?

— Dacă te deranjează publicitatea, o să trag eu la unul mai mic şi liniştit.

— Nu, nu că mă deranjează, dar nu am la mine, nici perie, nici pieptene sau ceva de felul ăsta.

XLVIII

TOATĂ SEARA MELBURY se tot dusese la uşă spunând:

— Mă întreb unde Dumnezeu este fata asta! Niciodată, de când mă ştiu, nu s-a întâmplat să zăbovească atâta pe afară! A spus sigur că se duce în grădină să ia nişte pătrunjel.

Melbury o căută prin grădină, prin acareturi şi livadă, dar nu-i dădu de urmă; apoi se interesă pe la casele muncitorilor săi care încă nu se culcaseră, evitând pe cea a lui Tangs pentru că ştia că tinerii urmau să se trezească devreme pentru plecare. În cursul acestor cercetări, una din soţiile oamenilor săi lăsă să-i scape, destul de imprudent, faptul că auzise un ţipăt în pădure deşi nu putea preciza partea de unde venise strigătul.

Aceasta făcu ca temerile lui Melbury să atingă culmea. Spuse oamenilor să aprindă felinare şi o porniră cu el în frunte. În ultimul moment sosi şi Creedle cu o legătură de funii şi cleşti la care nu putu fi convins să renunţe. Şi în timp ce grupul înainta, i se mai alăturară dogarul şi Cawtree.

Explorară împrejurimile satului şi, în scurt timp, dădură peste capcana de oameni. Descoperirea acesteia era un fapt în plus, care însă nu-i ajută în lămurirea bănuielilor lor. Dar îngrijorarea lui Melbury, fără un motiv precis, crescu şi mai mult atunci când, apropiind felinarul de pământ, zări între fălcile aparatului nişte fâşii din îmbrăcămintea lui Grace. Nu aflară niciun alt indiciu până când întâlniră un pădurar din Delborough care le spuse că văzuse o doamnă, corespunzând descrierii pe care o făcuse Melbury fiicei sale, mergând prin pădure la braţul unui domn, în direcţia Shertonului.

— El o susţinea? întrebă Melbury.

— Da, oarecum, spuse omul.

— Mergea şchiopătând?

— Da, e adevărat că doamna îşi aplecase puţin capul către el.

Creedle oftă cu tristeţe.

Melbury, nebănuind prezenţa lui Fitzpiers, legă această relatare de capcana de oameni şi de ţipăt. Nu putea înţelege ce însemnau toate astea, dar întâmplarea sinistră cu capcana îl făcu să meargă mai departe. O luară prin urmare înspre oraş, strigând-o în timp ce înaintau şi, în cele din urmă, ajunseră la şosea.

Apropiindu-se de Sherton Abbas, informaţia primită anterior fu confirmată şi de alţi călători, deşi amănuntul cu braţul domnului ce o susţinea dispăru din aceste relatări ulterioare. În cele din urmă, se apropiară atât de mult de Sherton, încât Melbury le spuse oamenilor săi de încredere că nu dorea să-i târască cu el mai departe la o oră atât de târzie, mai ales că putea să continue cercetările singur şi să afle dacă femeia care fusese văzută era într-adevăr Grace. Dar ei nu voiră să-l lase singur în îngrijorarea lui şi porniră mai departe până când lămpile oraşului începură să le lumineze feţele. La intrarea în târg dădură de urme proaspete ale urmăritei, însoţite de relatări despre o nouă fază, în care doamna în costumul descris mersese singură în susul străzii.

— Pe cinstea mea, cred că este hipnotizată sau că umblă în somn! exclamă Melbury.

Deşi nu era deloc sigur că această femeie era una şi aceeaşi cu Grace, ei merseră mai departe. Percomb, peruchierul care îi prădase lui Marty cosiţele, stătea în faţa uşii şi, deîndată, îi fură puse întrebări.

— A, ce mai face lumea din Little Hintock? strigă el înainte de a răspunde. N-am mai fost pe acolo de vreo trei ani, într-o

noapte de iarnă, şi atunci m-am rătăcit până când l-am găsit. Cum puteţi trăi într-un loc atât de izolat! La Great Hintock este destul de rău, dar la Little Hintock… bufniţele şi liliecii m-ar face să înnebunesc de singurătate! După noaptea când am fost acolo, mi-au trebuit două zile ca să-mi recâştig buna dispoziţie de totdeauna. Domnu' Melbury, domnule, eşti un om care ai pus ceva bani de o parte, de ce nu te retragi din afaceri şi nu vii să locuieşti aici şi să-ţi trăieşti puţin viaţa?

Răspunsurile pe care în cele din urmă Percomb le dădu la întrebările lor îi îndrumă spre clădirea ce oferea cea mai bună găzduire din Sherton, reconstruită odată cu introducerea liniei ferate, hotelul „Contele de Wessex".

Lăsându-i pe ceilalţi afară, Melbury se interesă fără întârziere la hotel. Îngrijorarea lui scăzu, deşi era foarte mirat când primi un răspuns scurt că o astfel de doamnă se găsea acolo.

— Ştii dacă e fiica mea? întrebă Melbury.

Chelnerul nu ştia.

— Cunoşti numele doamnei?

Nici asta nu se cunoştea de către personalul hotelului, care fusese preluat de cineva care nu era de prin partea locului, la fel ca şi angajaţii săi. Îi ştiau foarte bine pe domn din vedere, şi nu consideraseră necesar să-l roage să-şi treacă numele în registru.

— O, domnul apare din nou, îşi zise Melbury. Ei bine, vreau s-o văd pe doamnă, le spuse.

Un mesaj fu trimis sus şi, după o oarecare întârziere, silueta lui Grace apăru coborând pe scara în spirală, având aerul că locuieşte acolo, dar părând oarecum ruşinată şi speriată.

— Cum, pentru numele… începu tatăl ei. Am crezut că ai ieşit să iei pătrunjel!

— O, da… am ieşit… dar totul este în ordine, spuse Grace în şoaptă, tulburată. Nu sunt singură aici. Sunt cu Edred. Dar, tată, totul numai datorită unei întâmplări.

— Edred? O întâmplare? Cum a ajuns aici? Am crezut că se află la două sute de mile de aici.

— Da, aşa şi este, vreau să spun că a făcut rost de un cabinet minunat la două sute de mile depărtare. L-a cumpărat cu banii lui, o parte din ce a moştenit. Dar a călătorit până aici, şi aproape că am fost prinsă într-o capcană pentru oameni şi aşa am ajuns în acest

loc. Tocmai ne gândeam să trimitem un curier să te anunţe.

Melbury nu părea să fie prea lămurit cu această explicaţie.

— Ai fost prinsă într-o capcană pentru oameni?

— Da, mi-a prins rochia. Aşa a început. Edred este sus în cameră, continuă ea. Sunt sigură că i-ar face plăcere să te vadă.

— O, pe cinstea mea, eu nu doresc să-l văd! L-am văzut chiar prea des. Am să-l văd, poate, altă dată dacă îţi face plăcere.

— A venit să mă vadă. Voia să mă consulte în legătură cu această importantă asociere la cabinetul de care îţi vorbesc, fiindcă este foarte promiţătoare.

— Ah, sunt bucuros să aud asta, spuse sec Melbury.

Urmă o pauză, în timpul căreia feţele mirate şi hainele maronii, albicioase, ale oamenilor lui Melbury apărură în uşă.

— Atunci nu vii acasă cu noi? întrebă el.

— Eu… nu cred, răspunse Grace, roşindu-se.

— Hm… foarte bine – eşti stăpână pe viaţa ta, replică Melbury pe un ton care părea să afirme contrariul. Noapte bună, şi Melbury se îndreptă către uşă.

— Nu fi supărat, tată, spuse ea urmându-l încă vreo câţiva paşi. Am făcut cum e mai bine.

— Nu sunt supărat, deşi este adevărat că am fost puţin indus în eroare în toată afacerea asta! Totuşi, noapte bună! Trebuie să mă duc spre casă.

Părăsi hotelul, nu fără uşurare, deoarece faptul că discuta sub privirile străinilor cu copilul său pierdut îl încurcase mult. Grupul cu care pornise în căutare, arăta de asemenea penibil, căci porniseră în grabă, unii doar în cămaşă şi vestă, alţii cu şorţuri de piele – toţi cu pete pe ei, exact cum veniseră de la cojitul copacilor şi nu în hainele cu care mergeau la târg în Sherton. Iar Creedle cu funiile şi cleştii lui, şi cu aerul că o tragedie este inevitabilă, adăugase tristeţe stângăciei lor.

— Şi acum, dragii mei vecini, spuse Melbury alăturându-li-se, pentru că se face târziu, o să o luăm la picior spre casă cât putem de repede. Ar trebui să vă spun că a fost o greşeală, un aranjament încheiat între domnul şi doamna Fitzpiers pe care nu prea l-am înţeles – o să devină asociat la un cabinet important undeva în centrul Angliei, ceea ce a făcut necesar ca Grace să fie cu el în seara aceasta, aşa spune ea. Asta a fost tot şi îmi pare rău că v-am cărat după mine.

— Bine, spuse dogarul, suntem la şapte mile de casă şi este noapte – şi nu avem niciun cal sau alt patruped care să ne ducă acasă. Ascultaţi, o să luăm o îmbucătură şi o să dăm pe gât o picătură de ceva care să ne întărească curajul înainte de a ne toci pingelele tot drumul înapoi. Gâtul mi-e uscat ca iasca. Ce ziceţi, aşa-i?

Toţi fură de acord asupra nevoii de a se ospăta şi o porniră spre vechea străduţă lăturalnică în care draperia roşie a hanului – cel în care o dusese Winterborne pe Grace – era singurul punct luminos. De îndată ce intrară de-a valma în încăpere; şi după ce toţi se aşezară în jurul mesei lungi şi-şi întinseră picioarele pe duşumeaua cu model în zigzag, Melbury ceru să fie serviţi. El însuşi, fără astâmpăr ca totdeauna, se duse la uşă, aşteptându-i pe toţi şi uitându-se în susul şi josul străzii.

„Sigur, el îi este soţ, îşi spuse Melbury, şi las-o să-l primească din nou în patul ei dacă doreşte!… Dar să ţină minte că femeia al cărei gât îl va mângâia anul viitor, Fitzpiers, aşa cum îl mângâie pe al ei în această seară – şi cum a făcut cu al lui Felice Charmond anul trecut şi cu al lui Suke Damson cu un an înainte – se plimbă şi râde undeva chiar în această clipă!… Pentru ea este o speranţă pierdută şi Dumnezeu ştie cum se va termina”.

Înăuntrul hanului discuţia se purta tot în jurul perechii reunite.

— Dacă ar fi fata mea, i-aş da o bătaie bună. Să pretindă că iese în grădină şi să care oamenii douăsprezece mile pe jos, oameni care mâine trebuie să se scoale la cinci – spuse unul din cojitorii de copaci care „nefiind angajatul permanent al lui Melbury, îşi putea permite să dea glas unor păreri atât de îndrăzneţe.

— Eu nu vreau să vorbesc aşa de aprig cu el, spuse dogarul. Dar dacă este drept ea această pereche să facă un ţinut întreg să vorbească despre despărţirea lor pentru totdeauna, să stârnească curiozitatea vecinilor şi apoi să-şi bată joc de ei astfel, atunci nu-i adevărat că eu n-am avut decât un singur picior în ultimii douăzeci şi cinci de ani.

Toţi cei de faţă ştiau că atunci când făcea aluzie la piciorul lui de lemn în aceşti termeni enigmatici, vorbitorul intenţiona să impresioneze, iar Creedle îi cântă în strună:

— Ah, tinerele de azi sunt tot mai destrăbălate! De ce n-a putut să rămână cu tatăl ei şi să rămână credincioasă! Bietul

Creedle se gândea la vechiul lui stăpân.

— Dar înşelarea altora nu este un lucru neobişnuit într-o căsătorie, spuse fermierul Cawtree. Am cunoscut un bărbat şi pe soţia lui, şi nu mă sfiesc să recunosc, de vreme ce nu sunt străini pe aici, că erau rude de-ale mele şi ăştia doi se înfierbântau într-o clipă şi auzeai vătraiul, cleştele, foalele şi tigaia încinsă cu cărbuni aprinşi cu care se încălzea patul zburând de-a lungul şi de-a latul casei, în direcţia spre care voiau să ajungă acestea în răzbunarea lor. Iar în ceasul următor îi auzeai cântând împreună „Vaca bălţată", aşa de liniştiţi ca doi îngeri din cer; da – şi aveau voci foarte bune şi se ajutau unul pe altul când ajungeau la notele înalte, asemenea unor cântăreţi ambulanţi.

— Aşa se întâmplă cu perechile de căsătoriţi; se împacă în chipuri cât se poate de ciudate, spuse unul din cojitorii de copaci. Am cunoscut o femeie şi soţul ăla al ei a fost plecat de acasă douăzeci şi patru de ani. Şi, într-o noapte, s-a întors pe când ea stătea lângă foc; iar el s-a aşezat de partea cealaltă a colţişorului de lângă vatră. „Ei, întreabă ea, ai aflat vreo veste?" „Nu ştiu, răspunde el. Ai tu vreuna?" „Nu, răspunde ea, doar că fata mea, făcută cu soţul pe care l-am avut după tine, s-a măritat luna trecută, adică la un an după ce el, m-a lăsat văduvă". „O! Şi altceva?" întreabă el. „Nimic", spune ea. Şi au stat acolo, de fiecare parte a acelei vetre şi vecinii i-au găsit dormind pe locurile lor, nemaiavând nimic despre ce să mai vorbească.

— în sfârşit, nu-mi pasă cine e, spuse Creedle, dar ălora le-a trebuit mult timp ca să se intereseze unul de celălalt – ăsta-i adevărul. Cu ăştia nu va fi la fel.

— Nu. El este, vezi bine, un mare cărturar, iar ea este de asemenea foarte învăţată!

— Câte mai ştiu femeile azi! remarcă dogarul. Nu mai poţi să le înşeli ca pe vremea mea.

— Nici câte au ştiut atunci nu era puţin, spuse John Upjohn. Întotdeauna mult mai mult decât bărbaţii. Păi, când îi făceam curte nevestei mele de acum, dibăcia pe care o arăta ea în a mă ţine înspre partea drăguţă a feţei când mergeam să ne plimbăm, era de neînchipuit. Poate că aţi observat că faţa ei are o parte drăguţă şi una urâţică?

— Nu pot spune că m-a izbit foarte tare, spuse dogarul

politicos.

— Ei bine, continuă Upjohn netulburat, are. Toate femeile de sub soare au o parte mai drăguţă decât cealaltă. Şi după cum spuneam, manevrele pe care le făcea ca eu să merg pe lângă partea mai drăguţă a feţei ei erau nesfârşite! Pot să jur că, oricum aş fi mers, cu soarele în spate sau în faţă, la deal sau la vale, pe vânt sau pe vreme liniştită, negul îi era mereu spre gard iar gropiţa din obraz spre mine. Eram şi eu prea neştiutor ca să văd rotirile şi întoarcerile ei, iar ea era atât de şireată, deşi cu doi ani mai tânără, încât mă putea duce de nas ca pe un berbec orb. Căci asta s-a petrecut în a treia fază a răstimpului în care i-am făcut curte… Nu, nu cred că femeile au devenit mai deştepte, căci n-au fost niciodată altfel.

— Câte faze pot fi într-un astfel de răstimp, domnule Upjohn? se interesă un tânăr, acelaşi care fusese de faţă la petrecerea de sărbători dată de Winterborne.

— Cinci, de la faza cea mai rece până la cea mai fierbinte; cel puţin la mine au fost cinci.

— Poţi să ne spui câte ceva despre asta, domnule Upjohn?

— Da, aş putea. Aş putea cu siguranţă. Dar este fără niciun folos. Şi tu ai să treci prin astea, tinere, în mod firesc şi, pentru binele tău, este încă prea devreme să-ţi spun.

— Acum doamna Fitzpiers poate să-l ducă pe doctor tot aşa cum te ducea nevasta ta, remarcă dogarul. L-a cam îmblânzit. Dar nu pot spune cât va dura. S-a întâmplat că puneam nişte sârmă în capul grădinii, într-o seară când el s-a întâlnit cu ea de partea cealaltă a gardului viu. Iar felul în care se ţinea mândră şi răspundea în doi peri, şi-l ţinea pe bietul om la distanţă, era de-ajuns ca să-ţi îngheţe sângele în vine. Nu m-aş fi aşteptat niciodată la aşa ceva de la o fată ca ea.

Melbury reveni în încăpere, iar oamenii lui declarară că se simţeau refăcuţi şi o porniră cu toţii pe drumul spre casă, sub razele lunii, ceea ce nu fu deloc trist. Aceeaşi distanţă o parcurseră acum pe o cărare ceva mai scurtă decât drumul mare, deşi mai anevoioasă pentru toţi, în afară de cei care cunoşteau bine ţinutul. Cărarea îi scoase în dreptul bisericii şi, trecând pe lângă cimitir, observară, în timp ce înaintau, o siluetă stând nemişcată lângă poartă.

— Cred că era Marty South, spuse dogarul ca o paranteză.

— Cred că ea era; întotdeauna a fost o fată singuratică, zise şi Upjohn.

Şi îşi continuară drumul spre casă, fără să se mai gândească la asta.

Era Marty, aşa cum presupuseseră. Seara aceea fusese seara din săptămână în care Grace şi cu ea obişnuiau să pună, neştiute de nimeni, flori pe mormântul lui Giles, şi aceasta era prima oară, în cele opt luni de la moartea lui, în care Grace nu venise la întâlnire. Marty o aşteptase pe drum, chiar în faţa casei lui Melbury – unde tovarăşa de pelerinaj fusese obişnuită să i se alăture – până când se plictisi; în cele din urmă, gândindu-se că Grace uitase de întâlnirea cu ea, plecase singură, îşi urmase calea spre biserică dar în faţa ei nu văzu nici urmă de Grace. Se făcu târziu şi Marty îşi continuă drumul până ajunse la poarta cimitirului, dar Grace nu era nici aici. Totuşi sentimentul ei de camaraderie nu-i îngădui să înainteze singură spre mormânt şi, închipuindu-şi că întârzierea nu putuse fi evitată, rămase acolo cu coşuâeţul de flori în mâinile strânse şi cu picioarele reci de la pământul umed, până când se scurseră încă două ore. Atunci auzi paşii oamenilor lui Melbury care tocmai treceau întorcându-se din cercetările lor. În tăcerea nopţii, nu se putea ca Marty să nu audă frânturi ale discuţiilor lor, din care căpătă o idee generală despre ceea ce se întâmplase şi anume că doamna Fitzpiers se afla în acel moment în braţele altui bărbat.

Deîndată ce ei dispărură de partea cealaltă a dealului, Marty intră în cimitir, îndreptându-se spre un colţ mai ferit în spatele tufişurilor, unde se înălţa o piatră fără ornamente, care marca ultimul lăcaş a lui Giles Winterborne. Aşa cum stătea acolo, în lumina lunii, o siluetă subţire şi dreaptă, îmbrăcată într-o rochie fără pliuri, cu contururile feminităţii atât de puţin dezvoltate încât de-abia se observau, cu urmele sărăciei şi trudei estompate de ora ceţoasă, această fată singuratică şi tăcută atingea în unele privinţe sublimul şi căpătase aproape înfăţişarea unei făpturi care respinsese cu nepăsare atributele iubirii carnale, pentru calitatea mai înălţătoare a unui umanism ideal.

Marty se aplecă şi înlătură florile veştejite pe care, împreună cu Grace, le depuseseră acolo cu o săptămână în urmă, şi aşeză altele proaspete în loc.

— Acum, singura, singura mea dragoste, şopti ea, eşti al meu şi

numai al meu, căci până la urmă ea te-a uitat, deşi ai murit pentru ea!… Dar eu… de câte ori mă voi deştepta, mă voi gândi la tine şi de câte ori mă voi culca, mă voi gândi din nou la tine. De câte ori voi sădi puieţi, mă voi gândi că nimeni nu mai poate sădi ca tine. Şi de câte ori voi sparge o pană de lemn, şi de câte ori voi învârti la presa de cidru, mă voi gândi că nimeni nu le poate face ca tine. Dacă îţi voi uita vreodată numele, atunci să-mi uit casa şi credinţa!… Dar nu, nu, dragostea mea, nu te voi putea uita niciodată, căci ai fost un om bun şi faptele ţi-au fost pe măsură!

Lector: ANTOANETA RALIAN
Tehnoredactor: NICOLAE ŞERBĂNESCU
Bun de tipar: 10.02.1981. Coli tipar: 24.

Comanda nr. 476
Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”, Piaţa Scânteii nr. 1 – Bucureşti Republica Socialistă România